

การพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมเสริมสร้างสมรรถนะข้าราชการประจำศูนย์ปฏิบัติการต่อสู้เอาชนะยาเสพติดจังหวัด

ปริญญานิพนธ์
ของ
กนกกร ปราชญ์นคร

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษาดุชะฎิบัณฑิต สาขาวิชาการศึกษาผู้ใหญ่
พฤษภาคม 2550

การพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมเสริมสร้างสมรรถนะข้าราชการประจำศูนย์ปฏิบัติการต่อสู้เอาชนะยาเสพติดจังหวัด

บทคัดย่อ
ของ
กนกกร ปราชญ์นคร

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษาดุชะฎิบัณฑิต สาขาวิชาการศึกษาผู้ใหญ่
พฤษภาคม 2550

กนกกร ปราษญ์นคร. (2550). การพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมเสริมสร้างสมรรถนะข้าราชการประจำศูนย์ปฏิบัติการต่อสู้เพื่อเอาชนะยาเสพติด. ปรินญาณิพนธ์ กศ.ด.(การศึกษาผู้ใหญ่).
กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
คณะกรรมการควบคุม : รองศาสตราจารย์ ดร.เสาวนีย์ เลวลัย,
รองศาสตราจารย์ ดร.เพ็ญแข ประจันปัจฉินัก, ดร.สุรพล กาญจนะจิตรา.

การวิจัยครั้งนี้ มีความมุ่งหมาย เพื่อสร้างหลักสูตรฝึกอบรมเสริมสร้างสมรรถนะข้าราชการประจำศูนย์ปฏิบัติการต่อสู้เพื่อเอาชนะยาเสพติดจังหวัด และเพื่อประเมินหลักสูตรฝึกอบรมเสริมสร้างสมรรถนะข้าราชการประจำศูนย์ปฏิบัติการต่อสู้เพื่อเอาชนะยาเสพติดจังหวัด

ขั้นตอนการวิจัยมี 5 ขั้นตอน คือศึกษาข้อมูลพื้นฐาน พัฒนาหลักสูตร ประเมินผลหลักสูตร ทดลองใช้ การติดตามผล สรุปและประชุมกลุ่มย่อย

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้คือ ข้าราชการที่ปฏิบัติหน้าที่ประจำศูนย์ปฏิบัติการต่อสู้เอาชนะยาเสพติดจังหวัด โดยการใช้แบบเจาะจง (Purposive Sampling) จากข้าราชการที่ได้รับมอบหมายให้ปฏิบัติหน้าที่ประจำศูนย์ปฏิบัติการต่อสู้เอาชนะยาเสพติดจังหวัดภาคกลาง จำนวน 10 จังหวัดจังหวัดละ 2 คน ได้แก่ จังหวัดชลบุรี ประจวบคีรีขันธ์ สุพรรณบุรี สมุทรสาคร อ่างทอง นครสวรรค์ นนทบุรี ปทุมธานี นครปฐม ลพบุรี รวมเป็นกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 20 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ หลักสูตรฝึกอบรมเสริมสร้างสมรรถนะข้าราชการประจำศูนย์ปฏิบัติการต่อสู้เพื่อเอาชนะยาเสพติดจังหวัด 10 รายวิชา ได้แก่ 1.กิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์เพื่อการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด 2.แนวคิดทางยุทธศาสตร์การเอาชนะยาเสพติด 3. การบริหารการมีส่วนร่วมและการสร้างทีมงานที่มีประสิทธิภาพในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในระดับพื้นที่ 4.ระเบียบ กฎหมาย และคำสั่งที่เกี่ยวข้องกับการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด 5. การจัดทำแผนปฏิบัติการการต่อสู้เพื่อเอาชนะยาเสพติด และงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงานเพื่อการเอาชนะยาเสพติด 6.ยุทธวิธีการพัฒนาสัมพันธ์เข้าถึงใจประชาชนเพื่อการเอาชนะยาเสพติดและเสริมสร้างความมั่นคงของชาติ 7. การประสานป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดเชิงธรรมาภิบาลและปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง 8.การใช้คอมพิวเตอร์ในงานฐานข้อมูลสารสนเทศเพื่อการป้องกันแก้ไขปัญหายาเสพติด 9.แนวทาง การป้องกันและบำบัดฟื้นฟูผู้ติดยาเสพติดอย่างครบวงจร 10. ปฏิบัติการจัดวิทยามวลชน การประชาสัมพันธ์ และการสืบสวนหาข่าว เบาะแสเกี่ยวกับยาเสพติด และมีการทดสอบความรู้ความเข้าใจก่อนและหลังการฝึกอบรม สถิติที่ใช้ในการวิจัยคือ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน t-test

ผลการวิจัยพบว่า

- 1.หลักสูตรมีความเหมาะสมในการนำไปใช้อยู่ในระดับมาก
- 2.ประสิทธิภาพของหลักสูตรตามเกณฑ์แสดงความสัมพันธ์ระหว่างกระบวนการฝึกอบรมและผลการทดสอบวัดความรู้ความเข้าใจ $80/80 (E_1/E_2)$ พบว่า หลักสูตรที่พัฒนาขึ้นทุกหัวข้อวิชามีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ที่กำหนด
- 3.ผลการเปรียบเทียบความรู้ความเข้าใจในและทักษะของผู้เข้ารับการทดลองภายหลังทดลองใช้หลักสูตรสูงกว่าก่อนทดลองใช้หลักสูตรอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ 0.5
- 4.ผลการประเมินความเหมาะสมของการใช้หลักสูตรจากผู้เชี่ยวชาญพบว่าในภาพรวมมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก

การติดตามประเมินผล ได้ดำเนินการเป็น 2 ลักษณะ คือ

1. การติดตามประเมินผลหลังการฝึกอบรมไปแล้ว 1 เดือนว่าผู้รับการฝึกอบรมมีสมรรถนะในการปฏิบัติงานอยู่ในระดับใดโดยใช้รูปแบบการประเมินผล 360 องศา กล่าวคือ ให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรมประเมินตนเอง ผู้บังคับบัญชา เพื่อนร่วมงาน และประชาชน ผลการประเมินในภาพรวมทุกมิติมีสมรรถนะในการปฏิบัติหน้าที่อยู่ในระดับมาก (คะแนนเฉลี่ย 3.22-4.67) มีสมรรถนะด้านยุทธวิธีการเข้าถึงประชาชนอยู่ในระดับมากที่สุด (คะแนนเฉลี่ย 3.55-4.67) รองลงสมรรถนะด้านคุณธรรมและจริยธรรม (คะแนนเฉลี่ย 4.12-4.47) ทั้งนี้ บุคคลทั้ง 4 กลุ่มมีความเห็นสอดคล้องกันว่าข้าราชการที่ผ่านการฝึกอบรมหลักสูตรฝึกอบรมเสริมสร้างสมรรถนะข้าราชการประจำ ศูนย์ปฏิบัติการต่อสู้เอาชนะยาเสพติด มีความสามารถเชิงสมรรถนะ ในการปฏิบัติหน้าที่ได้ดีอยู่ในระดับมาก
2. นำผลการประเมิน 360 องศา มาสัมภาษณ์กลุ่มย่อย (Focus Group) เพื่อระดมความคิดเห็นในการปรับปรุงหลักสูตรในรายวิชาต่างๆ ให้ทันสมัย กระชับ เพื่อการนำไปใช้ได้เหมาะสมกับนโยบาย สถานการณ์ สภาพพื้นที่ รวมทั้งด้านการคัดสรรวิทยากรจากภูมิปัญญา และผู้ทรงคุณวุฒิ อาจารย์ประจำมหาวิทยาลัยในภูมิภาค ต่างๆ

CURRICULUM DEVELOPMENT IN TRAINING TO STRENGTHEN OFFICIAL
COMPETENCY OF PROVINCIAL DRUG FIGHTING CENTER

AN ABSTRACT
BY
KANORKKORN PRACHNAKORN

Presented in Partial Fulfillment of the requirements
for the Doctor of Education degree in Adult Education
At Srinakharinwirot University
May 2007

Kanorkkorn Prachnakorn. (2007). *CURRICULUM DEVELOPMENT IN TRAINING TO STRENGTHEN OFFICIAL COMPETENCY OF PROVINCIAL DRUG FIGHTING CENTER.*

Dissertation, Ed.D. (Adult Education). Bangkok : Srinakharinwirot University.

Advisor Committees : Assoc. Prof. Dr. Sauwanee Lewan , Assoc. Prof. Dr. Penkkae Prachoupachanuk , Dr. Surapol Kanchanachitra

The main purposes of this study were to develop the training program for increasing the capabilities for drug prevention of the personnel at the Districts Prevention Operational Center. The evaluation for the training program were also made.

The purposive sampling technique was used to select twenty personnels at ten Drugs Prevention Operational Centers in the central region of Thailand, to work as the samples for the study.

The developed training program included ten units : walk rally, strategy for drug prevention, participative management and team work, laws and regulations for drug prevention, work planning for drug prevention and performance based budgeting, strategy for drug prevention and national security, cooperation and self – sufficiency, philosophy for drug prevention, computer and information base for drug prevention, public relations and mass psychology for drug prevention.

Research processes comprised of 5 steps : documentary research, program development, program experiment, follow – up study and focus – group discussion.

In terms of program evaluation, various types of statistic were used: pretest – posttest; means, t-test

Research results were as follows :

1. The developed training program was rated as high efficiency. The curriculum of the training had high level of feasibility to be used as for the results of pretest and posttest, scores on posttest was higher than scores on pretest.

2. As for follow – up study, by self – rating, peer group and other significant group, it was shown that the developed training program was Rated as high efficiency.

3. As for the result of focus group, many suggestions were made concerning the developed training program in terms of program development as well as the manual and the selection of trainers.

At the last stage, the training program development was revised and the final and complete draft of the program was made and ready to be used.

การพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมเสริมสร้างสมรรถนะข้าราชการประจำศูนย์ปฏิบัติการต่อสู้เอาชนะยาเสพติดจังหวัด

ปริญญานิพนธ์
ของ
กนกกร ปราชญ์นคร

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษาดุชะฎิบัณฑิต สาขาวิชาการศึกษาผู้ใหญ่
พฤษภาคม 2550
ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ประกาศคุณูปการ

ปริญญานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จสมบูรณ์ได้ด้วยความกรุณาและความช่วยเหลืออย่างสูงยิ่งจาก รองศาสตราจารย์ ดร.เสาวนีย์ เลวลีย์ ประธานกรรมการควบคุมปริญญานิพนธ์ ที่ได้เสียสละเวลาอันมีค่าเพื่อให้คำปรึกษาแนะนำการทำวิจัยทุกขั้นตอน และได้รับความกรุณาชี้แนะจากรองศาสตราจารย์ ดร.เพ็ญแข ประจณปัจฉนิก และดร.สุรพล กาญจนะจิตรา กรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ ขอกราบ ขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์ ดร.สุวัฒน์ วัฒนวงศ์ ที่ได้ให้ความกรุณาเป็นประธานกรรมการสอบปากเปล่า และขอกราบขอบพระคุณ ดร.พรเทพ พิมลเสถียร ที่ได้ให้ความกรุณาเป็นกรรมการที่แต่งตั้งเพิ่มเติม ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งเป็นอย่างยิ่งในความช่วยเหลือ และคำแนะนำที่ได้รับจากกรรมการทุกท่าน ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ ที่นี้ด้วย

ขอกราบขอบคุณผู้เชี่ยวชาญที่ช่วยตรวจเครื่องมือการวิจัยคือรองศาสตราจารย์เชียรศรี วิวิธสิริ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สนอง โลหิตวิเศษ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.นำชัย เลวลีย์ นายไมตรี อินทุสุต นายประเสริฐ แยมสรวล นายวินัย วิทยานุกูล นายปิติธรรม จิตมณตรี และขอกราบขอบคุณผู้ช่วย ศาสตราจารย์ ร.ท.ดร.ไพบูลย์ อ่อนมั่ง ร.น. ที่ได้เสียสละเวลาในการตรวจสอบความถูกต้องทางสถิติในการวิจัย

ขอกราบขอบพระคุณอาจารย์ทุกท่าน ที่ให้ความรู้แก่ผู้วิจัยในการศึกษาตามหลักสูตร การศึกษาดุษฎีบัณฑิต สาขาการศึกษาผู้ใหญ่ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ซึ่งผู้วิจัยมีความ ตระหนักว่าการศึกษาระดับปริญญาเอกมิได้สิ้นสุดลงแต่การทำปริญญานิพนธ์ฉบับนี้เท่านั้น หากแต่ ผู้วิจัยได้เรียนรู้ถึงความอดทน และวิชาความรู้ที่ได้รับนั้นผู้วิจัยมีความสำนึกในการที่จะพัฒนางานใน หน้าที่ให้เกิดประโยชน์ต่อหน่วยงาน และประชาชนให้มากที่สุด

ขอขอบคุณข้าราชการที่ได้รับมอบหมายให้ปฏิบัติงานประจำศูนย์ปฏิบัติการต่อสู้เพื่อเอาชนะ ยาเสพติดจังหวัด (ศตส.จ.) จังหวัดภาคกลาง จำนวน 10 จังหวัด ได้แก่ จังหวัดชลบุรี ประจวบคีรีขันธ์ สุพรรณบุรี สมุทรสาคร อ่างทอง นครสวรรค์ นนทบุรี ปทุมธานี นครปฐม ลพบุรี ที่ให้ความร่วมมือเป็น กลุ่มตัวอย่างในการทดลองใช้หลักสูตรในการวิจัยครั้งนี้จนสำเร็จลงได้

ขอขอบพระคุณผู้บังคับบัญชา และเพื่อนร่วมงานทุกท่านที่ให้การช่วยเหลือสนับสนุนและให้ กำลังใจตลอดระยะเวลาการวิจัย

สุดท้ายผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณอย่างสูงสำหรับ พ่อแม่ ที่ได้อบรมปลูกฝังการใฝ่รู้และเป็น กำลังใจ รวมทั้งเพื่อนรักที่คอยเป็นกำลังใจ ห่วงใย ตลอดระยะเวลาการทำวิจัยคือผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. วาสนา เพิ่มพูน นางศุภยา นาคเงินทอง และนายจิระ สมบูรณ์

กนกกร ปราชญ์นคร

สารบัญ

บทที่	หน้า
1 บทนำ.....	1
ภูมิหลัง.....	1
ความมุ่งหมายของของการศึกษาค้นคว้า.....	5
ความสำคัญของการศึกษาค้นคว้า.....	6
ขอบเขตของการวิจัย.....	6
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	7
กรอบแนวคิดการวิจัย.....	9
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	10
หลักการพัฒนาหลักสูตร.....	11
ความหมายการหลักสูตร.....	11
หลักการและลำดับขั้นตอนการพัฒนาหลักสูตร.....	12
องค์ประกอบของหลักสูตร.....	13
ปรัชญาที่มีอิทธิพลต่อการพัฒนาหลักสูตร.....	15
หลักจิตวิทยา.....	20
กระบวนการพัฒนาหลักสูตร.....	23
ขั้นตอนของการพัฒนาหลักสูตร.....	26
องค์ประกอบการสร้างหลักสูตรการฝึกอบรม.....	27
แนวคิด หลักการพัฒนาบุคลากร และการฝึกอบรม.....	32
แนวคิด หลักการพัฒนาข้าราชการ.....	32
แนวคิดและหลักการฝึกอบรม.....	33
เทคนิคในการฝึกอบรม (Training Techniques)	35
คุณสมบัติเจ้าหน้าที่ฝึกอบรม.....	36
การสร้างหลักสูตรฝึกอบรม.....	39
แนวคิดทฤษฎีการเรียนรู้ตลอดชีวิต และการเรียนรู้ผู้ใหญ่.....	49
ทฤษฎีการเรียนรู้ตลอดชีวิต.....	49
ทฤษฎีการเรียนรู้ผู้ใหญ่.....	55

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
2 (ต่อ)	
การเรียนรู้แบบนำตนเอง (Self Directed Learning).....	61
โครงสร้างอำนาจหน้าที่ของศูนย์ปฏิบัติการต่อสู้เพื่อเอาชนะยาเสพติด จังหวัด (ศตส.จ.) และการดำเนินการตามนโยบายของรัฐบาล.....	65
แนวคิดเรื่องสมรรถนะ (COMPETENCY).....	77
การประเมินการฝึกอบรมหลักสูตรเสริมสร้างสมรรถนะข้าราชการประจำ ศูนย์ปฏิบัติการต่อสู้เพื่อเอาชนะยาเสพติดจังหวัด.....	91
โครงสร้างหลักสูตรฝึกอบรมเสริมสร้างสมรรถนะข้าราชการประจำศูนย์ ปฏิบัติการต่อสู้ เอาชนะยาเสพติดจังหวัด (ศตส.จ.)	100
สถานการณ์เสพติดในปัจจุบัน	110
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	116
3 วิธีการดำเนินการวิจัย.....	125
ขั้นตอนการวิจัย.....	125
ประชากรและการเลือกกลุ่มตัวอย่าง	130
ประชากร.....	130
กลุ่มตัวอย่าง.....	130
การสร้างเครื่องมือในการวิจัย.....	130
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	133
การจัดกระทำข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล.....	134
สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล.....	134
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	138
ขั้นตอนที่ 1 การศึกษาและวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐาน.....	139
ขั้นตอนที่ 2 การจัดทำหลักสูตร	143
(Producing the Curriculum Package)	
ขั้นตอนที่ 3. การประเมินประสิทธิภาพเอกสารหลักสูตร.....	151

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
2 (ต่อ)	
ขั้นตอนที่ 4. การทดลองใช้และปรับปรุงหลักสูตร	161
ขั้นตอนที่ 5 การติดตามประเมินผล.....	166
สัมมนากลุ่มย่อย (Focus Group).....	176
5 สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	178
จุดมุ่งหมายของการวิจัย.....	178
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	178
วิธีดำเนินการวิจัย.....	178
สรุปผลการวิจัย.....	180
อภิปรายผลการวิจัย.....	184
ข้อเสนอแนะ.....	191
ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย.....	191
ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้.....	191
ข้อเสนอแนะในการวิจัยต่อไป.....	192
บรรณานุกรม.....	193
ภาคผนวก.....	201
ภาคผนวก ก.....	202
ภาคผนวก ข.....	421
ภาคผนวก ค.....	433
ภาคผนวก ง.....	444

บัญชีตาราง

ตาราง	หน้า
1 เครื่องมือในการประเมินความสามารถเชิงสมรรถนะ.....	81
2 ตัวอย่างการประเมินสมรรถนะแบบที่ใช้ความถี่ของพฤติกรรมในการกำหนดระดับ.....	88
3 หัวข้อวิชาที่เชื่อมโยงกับการพัฒนา สมรรถนะหลัก (Core Competencies) ของข้าราชการประจำศูนย์ปฏิบัติการต่อสู้เพื่อเอาชนะ ยาเสพติดจังหวัด.....	140
4 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างสมรรถนะหลัก (Core Competencies) และหัวข้อวิชา และวัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรม.....	145
5 ตารางการฝึกอบรมหลักสูตรเสริมสร้างสมรรถนะข้าราชการประจำศูนย์ปฏิบัติการ ต่อสู้เพื่อเอาชนะยาเสพติดจังหวัด	150
6 ค่าระดับความสอดคล้องของโครงสร้างหลักสูตร.....	151
7 ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความเหมาะสมของโครงสร้างหลักสูตร.....	155
8 ผลการวิเคราะห์ประสิทธิภาพของหลักสูตรเสริมสร้างสมรรถนะข้าราชการ ประจำศูนย์ปฏิบัติการต่อสู้เพื่อเอาชนะยาเสพติดจังหวัด ซึ่งเป็นการทดลอง หาข้อบกพร่อง ของหลักสูตรในแต่ละหัวข้อวิชา ก่อนนำไปใช้กับกลุ่มตัวอย่าง.....	156
9 ค่าระดับความสอดคล้องของแบบติดตามประเมินผลของหลังทดลองใช้หลักสูตรฝึกอบรม เสริมสร้างสมรรถนะข้าราชการประจำศูนย์ปฏิบัติการต่อสู้เพื่อเอาชนะยาเสพติดจังหวัด รูปแบบการประเมินผล 360 องศา.....	157
10 ค่าสถิติพื้นฐานของคะแนนการทดสอบความรู้ความเข้าใจของผู้รับการฝึกอบรม ก่อนและหลังทดลองใช้หลักสูตรฝึกอบรมเสริมสร้างสมรรถนะข้าราชการประจำศูนย์ ปฏิบัติการต่อสู้เพื่อเอาชนะยาเสพติดจังหวัด.....	161
11 ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบความแตกต่างของความรู้ความเข้าใจ ด้วยแบบทดสอบวัด ความรู้เกี่ยวกับสมรรถนะของผู้เข้ารับการฝึกอบรมก่อนและหลังการทดลอง ใช้หลักสูตร.....	166
12 ค่าสถิติพื้นฐานของคะแนนการติดตามประเมินผลของผู้รับการฝึกอบรมหลัง ทดลองใช้หลักสูตรฝึกอบรมเสริมสร้างสมรรถนะข้าราชการประจำศูนย์ ปฏิบัติการต่อสู้เพื่อเอาชนะยาเสพติดจังหวัด รูปแบบการประเมินผล 360 องศา.....	168

บัญชีภาพประกอบ

ภาพประกอบ	หน้า
1 กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	9
2 แสดงขั้นตอนการพัฒนาหลักสูตร.....	13
3 กระบวนการพัฒนาหลักสูตรแนวคิดของไทเลอร์.....	25
4 แผนภูมิ แสดงความสัมพันธ์ระหว่าง งาน หน้าที่ ภารกิจ แลรายละเอียด ในการปฏิบัติ.....	40
5 ตารางกำหนดหัวข้อวิชา.....	44
6 วงล้อแห่งการเรียนรู้ของบุคคล (How People Learn).....	60
7 โครงสร้างศูนย์ปฏิบัติการต่อสู้เพื่อเอาชนะยาเสพติด.....	65
8 โมเดลภูเขาน้ำแข็ง.....	79
9 การกำหนดสมรรถนะของหน่วยงาน.....	85
10 Performance Management System.....	86
11 การประยุกต์ใช้ competency ในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์	89
12 ขั้นตอนในการวิจัย.....	129

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

สถานการณ์ที่เป็นปัญหาวิกฤตในปัจจุบัน และนโยบายการบริหารราชการแผ่นดินของรัฐบาลที่มุ่งเน้นการฟื้นฟู “ความรัก สามัคคี” ของคนในชาติ ตามแนวพระราชดำรัสของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว และมุ่งเน้นไปสู่สังคมที่ดั่งามอยู่เย็นเป็นสุข บุคลากรภาครัฐเป็นกลไกหลักในการนำนโยบายไปสู่ประชาชนในการแก้ไขปัญหาโดยเร่งด่วน ให้ทันกับสถานการณ์ ในลักษณะการแก้ไขปัญหาและบริการที่รวดเร็วมุ่งสู่ผลสัมฤทธิ์ ประชาชนมีความพึงพอใจ ส่งผลให้ระบบงานภาครัฐต้องปรับตัวรองรับการเปลี่ยนแปลงให้เกิดประสิทธิภาพมากขึ้น ตามพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน (ฉบับที่ 5) พ.ศ. 2545 ได้วางกรอบการบริหารราชการแผ่นดิน ไว้ในมาตรา 3/1 ความเป็นมาว่า “การบริหารราชการต้องเป็นไปเพื่อประโยชน์สุขของประชาชน” เกิดผลสัมฤทธิ์ มีประสิทธิภาพคุ้มค่าในเชิงภารกิจแห่งรัฐ เป็นการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี และเพื่อให้เป็นไปตามแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาระบบราชการไทย พ.ศ. 2546 – 2550 ที่จะต้องปรับเปลี่ยนกระบวนทัศน์ วิถีคิด วิถีการทำงาน ด้วยความรู้ ทักษะ ทักษะคติ และค่านิยม ในลักษณะการบริหารจัดการที่มุ่งสู่ประชาชน บุคลากรภาครัฐต้องได้รับการพัฒนาให้มีขีดสมรรถนะที่สอดคล้องกับการขับเคลื่อนนโยบายและยุทธศาสตร์ในการพัฒนาประเทศ ดังกล่าวได้อย่างมีประสิทธิภาพ

การฝึกอบรมคนให้มีความรู้ความสามารถ เปรียบเสมือนปัจจัยสำคัญแห่งความสำเร็จในการพัฒนาบุคลากรภาครัฐให้มีคุณภาพ ส่งเสริมความทันสมัยเจริญรุดหน้า ท่ามกลางกระแสการเปลี่ยนแปลงของโลกในด้านต่างๆ ซึ่งรัฐบาลปัจจุบันที่มีเจตนารมณ์ที่มุ่งเน้นการบริหารทรัพยากรบุคคลของภาครัฐให้เป็นมืออาชีพ มีมโนสัจจิตตอดจนมีขีดสมรรถนะในการให้บริการประชาชน ตามแนวทางพระราชทาน “เข้าใจ เข้าถึง พัฒนา” ทำงานด้วยความอดทน อดกลั้น และเสียสละ สอดรับกับการนำพาประเทศไปสู่ความมั่นคง (สุรยุทธ์ จุลานนท์. 2549:1-2) ซึ่งถือได้ว่าเป็นการพัฒนาให้มีความยั่งยืน (Sustainable Development) บุคลากรภาคราชการต้องมีส่วนร่วมผลักดัน การขับเคลื่อนแต่ละมิติให้ประสานสอดคล้อง สนับสนุนให้เกิดพลังอย่างมีประสิทธิภาพ ครอบคลุมมิติทั้งในเชิงเศรษฐกิจ สังคม การเมือง วัฒนธรรม โดยเฉพาะอย่างยิ่งการแก้ไขปัญหาเสพติดที่รัฐบาลถือเป็นปัญหาสำคัญที่มีผลกระทบร้ายแรงต่อการพัฒนาประเทศ

พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช ทรงมีพระราชดำรัสแสดงความห่วงใยเกี่ยวกับปัญหาเสพติดมาโดยตลอด ทุกรัฐบาลก็ได้ตระหนักว่าปัญหาเสพติดเป็นปัญหาสำคัญของประเทศ รัฐบาลปัจจุบันโดยการนำของ พล.อ.สุรยุทธ์ จุลานนท์ ฯพณฯ นายกรัฐมนตรี ได้ประกาศนโยบายชัดเจนในการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด เมื่อวันที่

27 พฤศจิกายน 2549 ที่ทำเนียบรัฐบาล พร้อมกำหนดปฏิบัติการ “๘๐ พรรษารวมพลังไทย ขจัดภัยยาเสพติดร่วมเทิดไท้องค์ราชัน” ถวายเป็นพระราชกุศลแด่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เนื่องในโอกาสเฉลิมฉลอง 80 พรรษา ในปี 2550 รัฐบาลนี้ ตระหนักว่าปัญหาเสพติดเป็นภัยอันใหญ่หลวง คุกคามประชาชน โดยเฉพาะเยาวชนที่เป็นกำลังของชาติ ในอนาคต ภารกิจการแก้ไขปัญหายาเสพติดในระยะต่อไป ถือว่ามีความสำคัญเพิ่มมากขึ้น เพราะนอกจากไม่ให้ยาเสพติดไหลกลับมาแล้ว ยังต้องสร้างความมั่นคงยั่งยืนให้ประเทศปลอดจากยาเสพติดอย่างแท้จริง ด้วยการเฝ้าระวัง ติดตามเพื่อแก้ไขปัญหให้ทันทั่วถึง โดยมีมาตรการหรือแนวทางการดำเนินงาน 3 ประการหลัก คือ 1. แนวคิดแก้ไขปัญหาคงเหลือ 2. สถาปนาความมั่นคง และ 3. สร้างความยั่งยืน ทั้งนี้จะมุ่งเน้นการพัฒนางานเชิงคุณภาพต่อเป้าหมาย และพื้นที่ที่มีปัญหาเป็นลำดับแรก แต่จะต้องอยู่ภายใต้หลักการสร้างความสมานฉันท์ยึดหลักสันติวิธี และปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้เป็นแนวทางในการดำเนินงาน รวมทั้งยึดถือแนวทางความโปร่งใส เป็นธรรม ประหยัดและควมมีประสิทธิภาพไปพร้อมกันด้วย การดำเนินการต่อไปจะเน้นการแก้ไขปัญหพื้นที่และกลุ่มเป้าหมายที่เป็นปัญหาหลัก โดยการตัดวงจรของปัญหายาเสพติด และมอบผู้มีหน้าที่กำกับดูแลช่วยกันประเมินผลในพื้นที่ ตรวจตราเฝ้าระวังการนำเข้าจากนอกประเทศ พื้นที่ล่อแหลมที่มีการระบุว่ามียาเสพติดแพร่ระบาด เช่น กรุงเทพมหานคร จังหวัดใกล้เคียง 5 จังหวัด และพื้นที่ในจังหวัดชายแดนภาคใต้ ดำเนินการโดยยึดหลักกฎหมายและสิทธิมนุษยชน

นโยบายด้านยาเสพติดตามแนวคิดยุทธศาสตร์ และกลไกการแก้ไขปัญห ประกอบด้วยด้านยุทธศาสตร์ ได้กำหนดปฏิบัติการ “รวมพลังไทย ขจัดภัยยาเสพติด ร่วมเทิดไท้องค์ราชัน” ระหว่างวันที่ 1 ธันวาคม 2549 ถึงวันที่ 30 กันยายน 2550 เพื่อเป็นการเกิดพระเกียรติแด่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวฯ เนื่องในโอกาสทรงเจริญพระชนมพรรษา 80 พรรษาในปี 2550 โดยเน้นพื้นที่ปัญหา และบุคคลที่ยังคงปรากฏเป็นปัญหาต่อเนื่อง รวมทั้งสร้างความยั่งยืนด้วยการพัฒนากลไกการเฝ้าระวังให้สามารถแจ้งเตือนและแก้ไขปัญหได้อย่างทันทั่วถึง ตลอดจนเสริมสร้างพลังแผ่นดินในท้องถิ่น และชุมชนในการเอาชนะยาเสพติดอย่างยั่งยืนและเป็นรูปธรรม (สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด. 2549)

สำหรับการดำเนินการในระยะต่อไปจะเน้นการแก้ไขปัญหในพื้นที่และกลุ่มเป้าหมายที่เป็นปัญหาหลัก โดยการตัดวงจรของปัญหายาเสพติด เช่น การควบคุมตัวยา และผู้ค้ายาเสพติด การแก้ไขปัญหผู้เสพหรือ ผู้ติดยาเสพติด และการแยกกลุ่มเสี่ยง พร้อมแก้ไขปรับปรุง ในส่วนที่ยังคงเป็นปัญหา อุปสรรค หรือจุดอ่อนให้ดีขึ้น

ด้านกลไกการแก้ไขปัญห ได้จัดตั้งศูนย์อำนวยการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด (ศอ.ปส.) แทนศูนย์อำนวยการต่อสู้เพื่อเอาชนะยาเสพติดแห่งชาติ โดยปรับโครงสร้างและองค์ประกอบของคณะกรรมการให้มีขนาดเล็กลง รัฐบาลได้มอบรัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหมเป็นผู้บัญชาการศูนย์ฯ ทำหน้าที่เป็นองค์กรอำนวยการระดับชาติ มีอำนาจหน้าที่ในการนำนโยบาย ยุทธศาสตร์ และมาตรการต่างๆ ไปสู่การปฏิบัติ รวมทั้งจัดทำแผนปฏิบัติการเพื่อแก้ไขปัญหายาเสพติด ทั้งในส่วนกลาง

และในระดับพื้นที่ รวมถึงมีหน้าที่อำนวยความสะดวก ส่งเสริม เร่งรัด กำกับดูแล ตรวจสอบติดตามการดำเนินงาน

นอกจากนี้ รัฐบาลได้ให้ความสำคัญในการแก้ไขปัญหาในกลุ่มเยาวชน ที่เป็นกลุ่มเสี่ยงและเป็นเป้าหมายสำคัญของผู้ค้ายาเสพติด จึงขอให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องลดปัจจัยเสี่ยงต่างๆ ที่มีต่อเยาวชน เช่น สถานบันเทิง สิ่งผิดกฎหมาย และการจัดสภาพแวดล้อมที่มีความปลอดภัย ซึ่งนอกจากจะช่วยลดปัญหายาเสพติดแล้ว ยังช่วยลดปัญหาการเฝ้าระวังการพนัน ปัญหาการดื่มสุรา และปัญหาการใช้ชีวิตอย่างฟุ่มเฟือยอีกด้วย เพื่อสร้างสังคมที่ดีมีคุณภาพต่อไปโดยมีกรอบเวลาการทำงานใน ช่วงปี 2550

กลไกการปฏิบัติงานระดับหน่วยงานและระดับพื้นที่ ยังคงให้มีศูนย์ปฏิบัติการต่อสู้เพื่อเอาชนะยาเสพติดระดับต่างๆ พร้อมทั้งให้ส่วนราชการที่มีหน้าที่กำกับ ดูแล ร่วมกันประเมินผลในพื้นที่ของตนเองอย่างจริงจัง

ศูนย์ปฏิบัติการต่อสู้เพื่อเอาชนะยาเสพติดกระทรวงมหาดไทย (ศตส.มท.) มีรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย เป็นผู้อำนวยการมีบทบาทสำคัญในการสนับสนุนการป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติดในระดับพื้นที่โดย 1. ส่งเสริมบทบาทของผู้ว่าราชการจังหวัดและนายอำเภอในการเป็นผู้อำนวยการบริหารจัดการ แก้ไขปัญหายาเสพติดในระดับพื้นที่อย่างเป็นเอกภาพ ทั้งในแง่การบริหารงาน การบริหารงบประมาณ และการบริหารผลงาน 2. ส่งเสริมบทบาทของชุมชนให้เข้ามามีส่วนร่วมกับภาครัฐ ในการดำเนินการแก้ไขปัญหาเสพติดในเชิงรุก โดยเสริมสร้างชุมชนให้เข้มแข็ง เพื่อเป็นกลไกในการดำเนินงานต่อกลุ่มเป้าหมายต่างๆ ในระดับชุมชน 3. สนับสนุนจังหวัดและอำเภอ ทั้งด้านปัจจัยทางการบริหารจัดการ การช่วยอำนวยความสะดวกในการดำเนินงานกับหน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนองค์กรภาคเอกชนต่างๆ เพื่อให้เกิดความร่วมมือต่อการแก้ไขปัญหาเสพติด ในภาพรวมของประเทศ

ศูนย์ปฏิบัติการต่อสู้เพื่อเอาชนะยาเสพติดจังหวัด (ศตส.จ.) ทุกจังหวัด เป็นหน่วยปฏิบัติที่มีบทบาทสำคัญในระดับพื้นที่ เป็นกลไกหลักในการนำนโยบายไปสู่ประชาชน โดยผ่านเครือข่าย อำเภอ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและตำบล หมู่บ้าน ชุมชน ทั้งในด้านการอำนวยความสะดวก ติดตาม ประเมินผล ประเมินสถานการณ์ และสนับสนุนการดำเนินงานในระดับพื้นที่ ภายใต้อุดมการณ์ “บำบัดทุกข์ บำรุงสุข” มีผู้ว่าราชการจังหวัดเป็นผู้อำนวยการ การดำเนินงานของศูนย์ปฏิบัติการต่อสู้เพื่อเอาชนะยาเสพติดจังหวัด มีเจ้าหน้าที่ประจำศูนย์ฯ เป็นข้าราชการในระดับ 5 ระดับ 6 หรือระดับ 7 ทำหน้าที่ประสานการปฏิบัติงานแก้ไขปัญหาเสพติดในระดับพื้นที่ และบุคลากรดังกล่าวถือเป็นกลไกหรือปัจจัยแห่งความสำเร็จ (Key Success Factor) ในการต่อสู้เพื่อเอาชนะยาเสพติด เพราะจะเป็นผู้ขับเคลื่อนกิจกรรมการดำเนินงานให้บรรลุผล (ศูนย์ปฏิบัติการต่อสู้เพื่อเอาชนะยาเสพติดกระทรวงมหาดไทย. 2546:2)

อย่างไรก็ตาม ในการปฏิบัติงานของข้าราชการประจำศูนย์ปฏิบัติการต่อสู้เพื่อเอาชนะยาเสพติดจังหวัด (ศตส.จ.) ที่ผ่านมาจากการรายงานประเมินผลแผนปฏิบัติการเพื่อเอาชนะยาเสพติด พ.ศ.2544-2545 ระยะสิ้นสุดแผน โดยคณะทำงานเครือข่ายวิชาการด้านติดตามและ

ประเมินผลการดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด.(2546:8) พบว่าหน่วยงานภาครัฐในระดับจังหวัด พบว่ายังมีปัญหาอุปสรรคสำคัญหลายประการในการปฏิบัติงาน เนื่องจากข้าราชการประจำศูนย์ปฏิบัติการต่อสู้เพื่อเอาชนะยาเสพติด (ศตส.จ.) มีการสับเปลี่ยนหมุนเวียนจากหน่วยอื่นๆ เข้ามาปฏิบัติหน้าที่ ต้องรับผิดชอบงานหลายด้าน โดยยังต้องให้ความสำคัญกับภาระงานด้านอื่นๆ ด้วย ยังคงเห็นว่างานยาเสพติดเป็นงานฝากและจัดความสำคัญในอันดับรองลงมา ผู้ปฏิบัติงานยังมีการงานประจำที่ต้องทำอยู่ ไม่ได้รับการตัดขาดให้มาทำงานด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดโดยเฉพาะ รวมทั้งมีการโยกย้ายข้าราชการในพื้นที่ ซึ่งมีผลกระทบด้านความรู้ ทักษะ ทศนคติ ที่ตรงกับหน้าที่รับผิดชอบ การปฏิบัติงานจึงเป็นไปในลักษณะการแก้ไขปัญหายาเฉพาะหน้า ขาดความพร้อมด้านข้อมูลที่ทันสมัย ในการวางแผน ขาดการตรวจสอบร่วมกันอย่างจริงจัง ทั้งด้านกฎหมายที่เกี่ยวข้อง ข้อมูลที่สำคัญขาดความต่อเนื่องในการดำเนินงาน โดยเฉพาะการจัดทำฐานข้อมูลที่สามารถใช้ในการติดตามความก้าวหน้า เกิดความคลาดเคลื่อน ส่งผลให้การปฏิบัติงานในระยะที่ผ่านมาไม่ราบรื่นเท่าที่ควร ซึ่งยังมีข้อสงสัย ข้อโต้แย้งและเกิดผลกระทบอื่นๆ หลายประการ และ ซึ่งมีผลโดยตรงต่อความสำเร็จในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในระดับพื้นที่ จึงมีความจำเป็นต้องให้ความสำคัญกับ การกระตุ้นเสริมสร้างสมรรถนะข้าราชการประจำศูนย์ปฏิบัติการต่อสู้เพื่อเอาชนะยาเสพติดจังหวัด ให้มีความตระหนักถึงความสำคัญในการกิจ ที่ได้รับมอบหมายในการแก้ไขปัญหายาเสพติดนั้น จะต้องดำเนินการในลักษณะเบ็ดเสร็จ (Total Defence) ด้วยการผสมผสานและบูรณาการในทุกมิติเป็นองค์รวม ดำเนินการตามมาตรการควบคุมกันไป ทั้งการป้องกันปราบปราม บำบัดรักษา และฟื้นฟูสมรรถภาพ โดยมุ่งดำเนินการในระดับพื้นที่ หมู่บ้าน ชุมชน และเจ้าหน้าที่ของรัฐต้องมีความเด็ดขาดในการบังคับใช้กฎหมายอย่างจริงจัง รวมทั้งจะต้องพัฒนาสมรรถนะทั้งด้านความรู้ ทักษะ ทศนคติ และค่านิยมที่สร้างสรรค์ต่อการปฏิบัติหน้าที่อย่างต่อเนื่อง ให้เกิดขวัญกำลังใจ มีความเอาใจใส่ต่อหน้าที่ มีค่านิยมในการปฏิบัติงานด้วยความเสียสละทุ่มเทอย่างเต็มกำลังความสามารถ ดังที่ แมคเคลแลนด์ (McClelland. 1970:28) ได้กล่าวถึงความสามารถเชิงสมรรถนะ ซึ่งสะท้อนได้จากพฤติกรรมในการทำงาน ที่แสดงออกมาของแต่ละบุคคลที่สามารถวัดได้ และสังเกตเห็นได้ ในกลุ่มของความรู้ ทักษะ การพัฒนาข้าราชการอันจะนำไปสู่แนวทางการสำเร็จที่ดีที่สุด คือการฝึกอบรมด้วยหลักสูตรที่มีคุณภาพ ซึ่งจะสามารถเสริมสร้างให้ข้าราชการมีสมรรถนะที่พึงประสงค์ได้

การพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมข้าราชการประจำศูนย์ปฏิบัติการต่อสู้เพื่อเอาชนะยาเสพติด ซึ่งเปรียบเสมือนทัพหน้าในการสนับสนุน ให้ข้าราชการ มีความรอบรู้ และมีความสามารถประสานการใช้ประโยชน์ ความรับผิดชอบ ทั้งทางด้านเทคโนโลยีการสื่อสาร อันจะทำให้สามารถบรรลุเป้าหมายของการดำเนินงานตามนโยบายของรัฐบาล รวมทั้งสามารถประสานแผนไปสู่การปฏิบัติ บริหารจัดการเชิงพื้นที่ สร้างความเข้มแข็งให้กับชุมชน นำระบบงบประมาณที่มุ่งผลสัมฤทธิ์ การบูรณาการ และธรรมาภิบาล รวมทั้งการพัฒนากระบวนการสนเทศ มาใช้เป็นเครื่องมือในการวางแผน ควบคุม ติดตามและประเมินผลการปฏิบัติการ

ต่อสู้เพื่อเอาชนะยาเสพติด และการพัฒนาหลักสูตรนั้นยังเป็นกลไกที่สำคัญในการเสริมสร้างความรู้และทักษะที่ทันสมัย เหมาะสมต่อการเป็นคนรุ่นใหม่ในสังคมแห่งการเรียนรู้ตลอดชีวิต (life long learning) ของการเป็นข้าราชการ ซึ่งสอดคล้องกับการเรียนรู้ของผู้ใหญ่ จากการศึกษาของเอสเตอร์ (Esther. 1995:abstract) ที่ได้ศึกษาการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม ในการพัฒนาชุมชนโดยศึกษาเป็นรายกรณี พบว่าการเรียนรู้ของผู้ใหญ่ เกิดขึ้นจากผลของการปฏิบัติงานแก้ไขปัญหา โดยการมีส่วนร่วมในกิจกรรมเกิดผลความสำเร็จของชุมชน และสามารถสร้างประชากรให้เข้มแข็งและมีประสิทธิภาพในการป้องกันแก้ไขปัญหา

ดังนั้น การพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมเพื่อเร่งพัฒนาคุณภาพข้าราชการ รองรับการทำงานตามนโยบายสำคัญเร่งด่วนในสภาวะการณ์วิกฤต ให้สามารถเป็นกลไกการประสานทุกภาคส่วนในสังคมอย่างมีทิศทางและเป้าหมายร่วมกัน ในการจัดปัญหาการแพร่ระบาดของยาเสพติดให้หมดสิ้นไปในทุกพื้นที่หมู่บ้านชุมชน และสร้างความเชื่อมั่นแก่ประชาชนว่ารัฐบาลมีเจตนารมณ์แน่วแน่ และจริงจังที่จะดำเนินการอย่างต่อเนื่องจึงเป็นสิ่งที่จำเป็น เพื่อไม่ให้ปัญหากลับมารุนแรงอีก

การฝึกอบรมข้าราชการประจำศูนย์ปฏิบัติการต่อสู้เพื่อเอาชนะยาเสพติดจังหวัด (ศตส.จ.) ที่ดำเนินการอยู่ในปัจจุบันนั้น หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่น กระทรวงมหาดไทย สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด (ป.ป.ส.) สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน (ป.ป.ง.) สำนักงานตำรวจแห่งชาติ กระทรวงสาธารณสุข กระทรวงศึกษาธิการ ได้เชิญข้าราชการประจำศูนย์ปฏิบัติการต่อสู้เพื่อเอาชนะยาเสพติดจังหวัด (ศตส.จ.) เข้ารับการอบรมสัมมนาและประชุมชี้แจงนโยบายด้านต่างๆ เช่นการบังคับใช้กฎหมาย ป.ป.ง. การจัดทำแผนปฏิบัติการฯ ซึ่งยังเป็นลักษณะต่างคนต่างทำ โดยยังไม่มีหลักสูตรและหน่วยงานรับผิดชอบโดยตรง มีปัญหาสำหรับข้าราชการที่ต้องเข้ามาอบรมของแต่ละหน่วยงานจัดให้ หลายครั้งในรอบปี มีผลกระทบต่องานที่ปฏิบัติอาจเกิดความล่าช้าเสียหาย ด้วยเหตุนี้ผู้วิจัยจึงมีความประสงค์ที่จะพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมเป็นการเฉพาะขึ้น ในการพัฒนาข้าราชการที่ปฏิบัติหน้าที่ประจำศูนย์ปฏิบัติการต่อสู้เพื่อเอาชนะยาเสพติดจังหวัด (ศตส.จ.) เพื่อเป็นตัวแบบในการพัฒนาข้าราชการเฉพาะด้านอย่างมีระเบียบแบบแผนทันต่อการแก้ไขปัญหาในสภาวะวิกฤต รวมทั้งให้เป็นระบบบริหารจัดการเรียนรู้ (Learning Management System) ที่สามารถส่งเสริมความสามารถอันจะหล่อหลอมวิธีคิดของข้าราชการประจำศูนย์ปฏิบัติการต่อสู้เพื่อเอาชนะยาเสพติด จังหวัด (ศตส.จ.) ได้ครอบคลุมทุกมิติต่างๆ อย่างมีอาชีพ มีมโนสัจจิตตลอดจนมีขีดสมรรถนะในการให้บริการประชาชนตามแนวทางความ เข้าใจ เข้าถึง พัฒนา อันจะนำพาประเทศไปสู่ความมั่นคงและยั่งยืน ต่อไป

ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า

1. เพื่อสร้างหลักสูตรฝึกอบรมเสริมสร้างสมรรถนะข้าราชการประจำศูนย์ปฏิบัติการต่อสู้เพื่อเอาชนะยาเสพติดจังหวัด

2. เพื่อประเมินหลักสูตรฝึกอบรมเสริมสร้างสมรรถนะข้าราชการประจำศูนย์ปฏิบัติการต่อสู้เพื่อเอาชนะยาเสพติดจังหวัด

ความสำคัญของการศึกษาค้นคว้า

1. ได้หลักสูตรสำหรับการฝึกอบรมเสริมสร้างสมรรถนะข้าราชการประจำศูนย์ปฏิบัติการต่อสู้เพื่อเอาชนะยาเสพติดจังหวัด

2. ได้ข้อเสนอแนะแนวทางเกี่ยวกับสมรรถนะหลัก (Core Competencies) ของข้าราชการประจำศูนย์ปฏิบัติการต่อสู้เพื่อเอาชนะยาเสพติดจังหวัด ที่จะเป็นโยบายต่อการนำไปเป็นแนวทางในการคัดเลือกบุคลากรในการปฏิบัติหน้าที่ และเป็นแนวทางในการพัฒนาข้าราชการได้อย่างมีทิศทาง

3. ได้ข้อมูลเกี่ยวกับกรอบแผนการฝึกอบรมที่ประกอบด้วยหลักสูตรฝึกอบรม และแนวทางเสริมสร้างสมรรถนะข้าราชการประจำศูนย์ปฏิบัติการต่อสู้เพื่อเอาชนะยาเสพติดจังหวัด เพื่อเป็นฐานในการวิจัยต่อไป

ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า

1. ขอบเขตของเนื้อหา

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยมุ่งศึกษาพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมเสริมสร้างสมรรถนะข้าราชการประจำศูนย์ปฏิบัติการต่อสู้เพื่อเอาชนะยาเสพติดจังหวัด ดังนี้

1.1 หลักการพัฒนาหลักสูตร ได้แก่ กระบวนการพัฒนาหลักสูตร ขั้นตอนของการพัฒนาหลักสูตร ผู้มีส่วนร่วมในการพัฒนาหลักสูตร องค์ประกอบการสร้างหลักสูตรการฝึกอบรม ปรัชญาที่มีอิทธิพลต่อการพัฒนาหลักสูตร และแนวคิดทฤษฎี และเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้องต่างๆ

1.2 แนวความคิดเกี่ยวกับสมรรถนะข้าราชการ

1.3 แนวคิด หลักการพัฒนาบุคลากร และการฝึกอบรม

1.4 หลักการและทฤษฎีการเรียนรู้ตลอดชีวิต และการเรียนรู้ผู้ใหญ่

1.5 โครงสร้างศูนย์ปฏิบัติการต่อสู้เพื่อเอาชนะยาเสพติดจังหวัด (ศตส.จ.) และบทบาทอำนาจหน้าที่ข้าราชการประจำศูนย์ปฏิบัติการต่อสู้เพื่อเอาชนะยาเสพติดจังหวัด

1.6 โครงสร้างหลักสูตรฝึกอบรมเสริมสร้างสมรรถนะข้าราชการประจำศูนย์ปฏิบัติการต่อสู้เอาชนะยาเสพติดจังหวัด

1.7 การประเมินประสิทธิภาพหลักสูตร

1.8 การติดตามประเมินผลหลักสูตร

2. ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้คือข้าราชการที่ปฏิบัติหน้าที่ประจำศูนย์ปฏิบัติการต่อสู้เอาชนะยาเสพติดจังหวัด (ศตส.จ.) ที่ตั้งอยู่ในส่วนภูมิภาค ระดับ 5 ระดับ 6 หรือ ระดับ 7 จังหวัดละ 2 คน จำนวน 75 จังหวัด รวม 150 คน

3. กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างสำหรับใช้ในการทดลองหลักสูตรฝึกอบรมคือ ข้าราชการที่ปฏิบัติหน้าที่ประจำศูนย์ปฏิบัติการต่อสู้เอาชนะยาเสพติดจังหวัด (ศตส.จ.) ข้างต้น โดยการเลือกจังหวัดแบบเจาะจง (Purposive Sampling) จากข้าราชการที่ได้รับมอบหมายให้ปฏิบัติงานประจำศูนย์ปฏิบัติการต่อสู้เอาชนะยาเสพติดจังหวัด (ศตส.จ.) จังหวัดภาคกลาง จำนวน 10 จังหวัดจังหวัดละ 2 คน ได้แก่ จังหวัดชลบุรี ประจวบคีรีขันธ์ สุพรรณบุรี สมุทรสาคร อ่างทอง นครสวรรค์ นนทบุรี ปทุมธานี นครปฐม ลพบุรี รวมเป็นกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 20 คน

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. การพัฒนาหลักสูตร (curriculum development) หมายถึง การสร้างหลักสูตรที่ใช้ในการฝึกอบรมข้าราชการประจำศูนย์ปฏิบัติการต่อสู้เพื่อเอาชนะยาเสพติดจังหวัด (ศตส.จ.) ในด้านมาตรฐานความรู้ ทักษะ ทศนคติ และค่านิยมซึ่งเป็นคุณลักษณะของข้าราชการประจำศูนย์ปฏิบัติการต่อสู้เพื่อเอาชนะยาเสพติดจังหวัด ให้มีสมรรถนะในการปฏิบัติการต่อสู้เอาชนะยาเสพติดให้สำเร็จได้ โดยระบุถึงหัวข้อหลักๆ ในหลักสูตรหรือหัวข้อวิชาที่ สนับสนุนวัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรมของหลักสูตรหรือหัวข้อวิชาที่สามารถทำให้ผู้สอนเข้าใจเจตนาของหลักสูตรอย่างชัดเจน ด้วยเทคนิคที่เหมาะสม เช่น การบรรยาย ฝึกปฏิบัติ (Workshop) การดูงาน ฯลฯ ประกอบด้วยเนื้อหา 10 รายวิชา ได้แก่ 1) กิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์เพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด 2) แนวคิดทางยุทธศาสตร์การต่อสู้เพื่อเอาชนะยาเสพติด 3) การบริหารการมีส่วนร่วมและการสร้างทีมงานที่มีประสิทธิภาพในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด 4) ระเบียบกฎหมาย และคำสั่งที่เกี่ยวข้องกับการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด 5) การจัดทำแผนปฏิบัติการการต่อสู้เพื่อเอาชนะยาเสพติดและงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงานเพื่อการเอาชนะยาเสพติด 6) ยุทธวิธีการพัฒนาสัมพันธ์เข้าถึงใจประชาชน เพื่อการเอาชนะยาเสพติด และเสริมสร้างความมั่นคงของชาติ 7) การประสานป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดเชิงธรรมาภิบาลและปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง 8) การประยุกต์ใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์ในการจัดการฐานข้อมูลสารสนเทศเพื่อการป้องกัน และแก้ไขปัญหายาเสพติด 9) แนวทางการป้องกันและบำบัดฟื้นฟูผู้ติดยาเสพติดอย่างครบวงจร 10) ปฏิบัติการจิตวิทยามวลชน การประชาสัมพันธ์ และการสืบสวนหาข่าว เบาะแสเกี่ยวกับยาเสพติด ที่ใช้ในการฝึกอบรมข้าราชการที่ปฏิบัติหน้าที่ประจำศูนย์

ปฏิบัติการต่อสู้เพื่อเอาชนะยาเสพติดจังหวัด ให้มีสมรรถนะ ในการปฏิบัติงานต่อสู้เอาชนะยาเสพติดในระดับพื้นที่ให้สำเร็จได้อย่างมีประสิทธิภาพ

2. การเสริมสร้างสมรรถนะ หมายถึง การสนับสนุนให้บุคคลที่เกี่ยวข้องกับการรู้คิด (Cognitive variables) มีคุณลักษณะเรียกว่า ผู้มีพลังกำลังและสติปัญญา (task assessment) ซึ่งเป็นตัวกำหนดแรงจูงใจในการทำงานของบุคคลในระดับองค์การที่เน้นไปที่กระบวนการที่จะกระตุ้นการมีส่วนร่วมของสมาชิกในระดับองค์การ หรือกลุ่มบุคคลให้เกิดพลังกระตุ้นและส่งเสริมกิจกรรมหรือการกระทำที่จะทำให้บุคคลหรือกลุ่มบุคคล ริเริ่มกระทำสิ่งใดสิ่งหนึ่งหรือ ให้มีการคิดที่ก่อให้เกิดประโยชน์มากขึ้น ซึ่งสมรรถนะในการปฏิบัติงานประจำศูนย์ปฏิบัติการต่อสู้เอาชนะยาเสพติดจังหวัด (ศตส.จ.) หมายถึงรวมถึงสิ่งต่อไปนี้

2.1 ความรู้ (Knowledge) หมายถึง ความสามารถในการจำ หรือการระลึกได้ ซึ่งรวมประสบการณ์ต่างๆที่เคยได้รับรู้มา หรือ องค์ความรู้ (Cognitive Domain) ตามหลักวิชา ความเป็นจริงที่เกิดขึ้น อันเป็นพื้นฐาน นำไปสู่ความเข้าใจ การนำไปใช้ การวิเคราะห์ และการสังเคราะห์สิ่งใหม่เรื่องต่าง ๆ ตามหน้าที่การงานที่ได้รับมอบหมาย โดยใช้ความสามารถทางสติปัญญา เช่น ความหมายของข้อเท็จจริง กฎ มาตรฐาน เป็นต้น

2.2 ค่านิยม (Value) หมายถึง ความต้องการที่ได้รับการประเมินค่าอย่างรอบคอบ และปรากฏว่ามีคุณค่าแก่การเลือกไว้เป็นสมบัติของตน หรือความเชื่อ (Belief) ซึ่งเป็นความนึกคิดหรือความเข้าใจของบุคคลต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง และมีความโน้มน้าวที่จะทำให้มนุษย์ปฏิบัติตามแนวคิด ความเข้าใจนั้นๆ เป็นพฤติกรรมภายในที่มีผลต่อ ความคิด ความเชื่อ การกระทำ งานใด ๆ ที่ได้รับมอบหมาย รวมทั้งความมุ่งหมายในการทำงานประกอบอาชีพของตน และความรู้สึกที่มีต่อองค์ประกอบเรื่องต่าง ๆ ภายในองค์การ และภายนอกองค์การ

2.3 ทศคติหรือเจตคติ (Attitude) หมายถึง สภาพจิตใจ ความคิดและปฏิกิริยาที่ตอบสนองต่อสิ่งเร้าหรือปฏิกิริยาของบุคคลใดบุคคลหนึ่ง ที่เป็นพฤติกรรมภายในที่มีผลต่อ ความคิด ความเชื่อ และการกระทำงานใด ๆ ที่ได้รับมอบหมาย รวมทั้งความมุ่งหมายในการทำงานประกอบอาชีพของตน และความรู้สึกที่มีต่อองค์ประกอบเรื่องต่าง ๆ ภายในองค์การ และภายนอกองค์การ

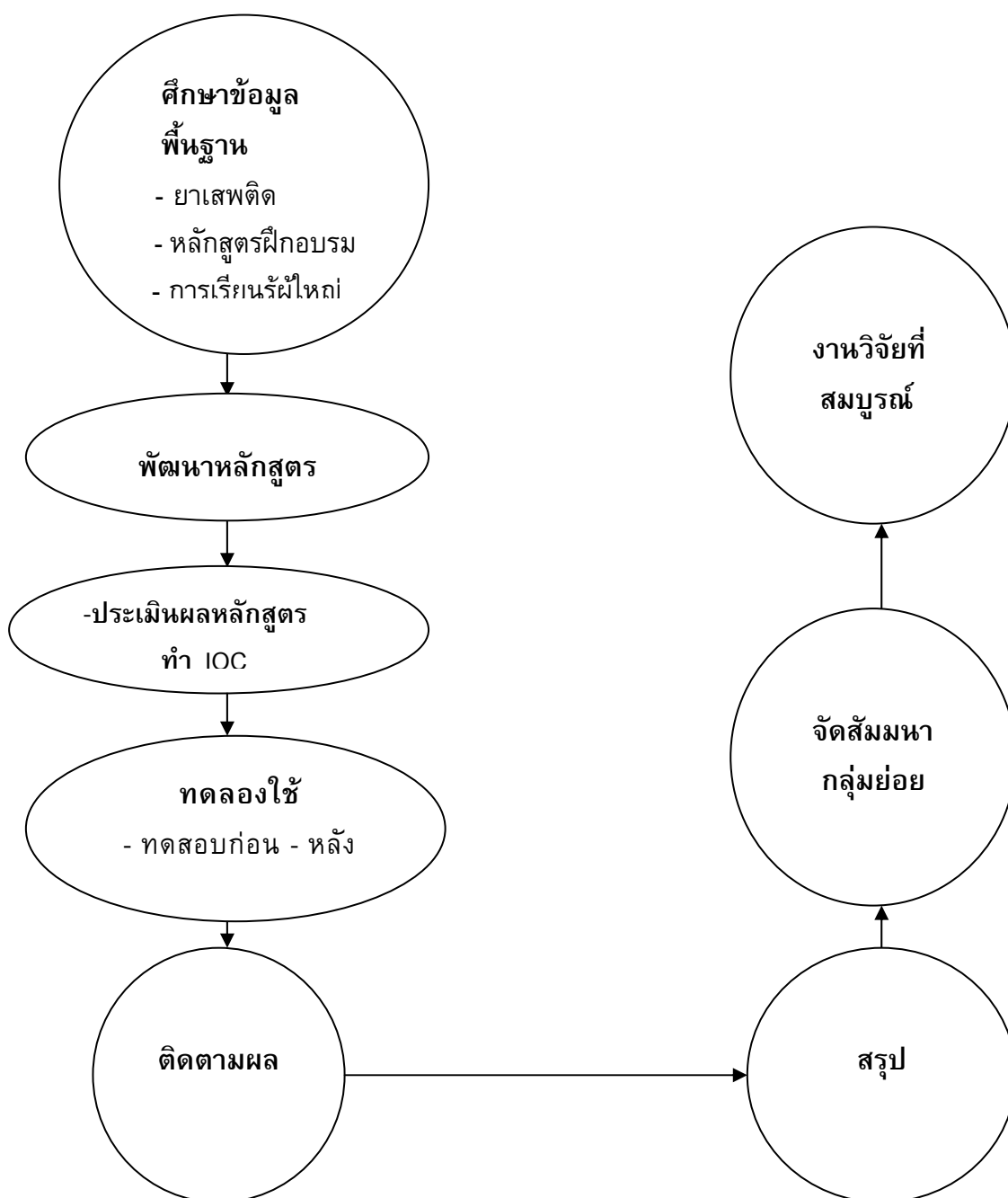
2.4 ทักษะ (Skill) หมายถึง การมีความเชี่ยวชาญ ชำนาญ หรือมีประสบการณ์ในการปฏิบัติหรือการกระทำ หรือทักษะ (Psychomotor Domain) การใช้วัยวะส่วนต่าง ๆ ของร่างกายประกอบกันปฏิบัติงาน ตามตำแหน่งหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย

3. ข้าราชการประจำศูนย์ปฏิบัติการต่อสู้เพื่อเอาชนะยาเสพติดจังหวัดหมายถึง ข้าราชการที่ปฏิบัติหน้าที่ประจำศูนย์ปฏิบัติการต่อสู้เพื่อเอาชนะยาเสพติดจังหวัด (ศตส.จ) ซึ่งเป็นข้าราชการในระดับ 5 ระดับ 6 หรือ ระดับ 7 มีหน้าที่ปฏิบัติงานตามยุทธศาสตร์การป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในระดับพื้นที่ และเป็นกลไกสำคัญในการประสานให้เกิดความร่วมมือในการป้องกันแก้ไข ปัญหา และปราบปรามยาเสพติดโดยยึดหลักสิทธิมนุษยชนและหลักกฎหมาย รวมทั้ง พัฒนาระบบข้อมูล ติดตามประเมินผลการแก้ไขปัญหายาเสพติดในระดับพื้นที่

หมู่บ้าน ชุมชน มิให้หวนกลับมาอีก นอกจากนี้ยังช่วยลดปัญหาการเล่นการพนันปัญหาการดื่มสุราและปัญหาการใช้ชีวิตอย่างฟุ่มเฟือยเพื่อสร้างสังคมที่ดีมีคุณภาพ

กรอบและแนวคิดในการศึกษา

การศึกษาวิจัยครั้งนี้ เป็นการศึกษาวิจัยพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมเสริมสร้างสมรรถนะข้าราชการประจำศูนย์ปฏิบัติการต่อสู้เอาชนะยาเสพติดจังหวัด ประกอบด้วยกรอบแนวคิดในการวิจัย ดังนี้

ภาพประกอบ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการวิจัย เรื่องการพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมเสริมสร้างสมรรถนะข้าราชการประจำ ศูนย์ปฏิบัติการต่อสู้เพื่อเอาชนะยาเสพติดจังหวัด ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และได้นำเสนอตามหัวข้อดังต่อไปนี้

1. หลักการพัฒนาหลักสูตร
2. แนวคิด หลักการพัฒนาบุคลากร และการฝึกอบรม
3. หลักการและทฤษฎีการเรียนรู้ผู้ใหญ่ และการเรียนรู้ตลอดชีวิต
4. โครงสร้างอำนาจหน้าที่ของศูนย์ปฏิบัติการต่อสู้เพื่อเอาชนะยาเสพติดจังหวัด (ศตส.จ.) และการดำเนินการตามนโยบายของรัฐบาล
5. แนวคิดเรื่องสมรรถนะ (COMPETENCY)
6. การประเมินการฝึกอบรมหลักสูตรเสริมสร้างสมรรถนะข้าราชการประจำศูนย์ปฏิบัติการต่อสู้เพื่อเอาชนะยาเสพติดจังหวัด
7. โครงสร้างหลักสูตรฝึกอบรมเสริมสร้างสมรรถนะข้าราชการประจำศูนย์ปฏิบัติการต่อสู้เพื่อเอาชนะยาเสพติดจังหวัด
8. สถานการณ์เสพติดในปัจจุบัน
9. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1. หลักการพัฒนาหลักสูตร

1.1 ความหมายการพัฒนาหลักสูตร (curriculum development)

ทาบา (Taba. 1962:9-10) ได้กล่าวไว้ว่า “การพัฒนาหลักสูตร หมายถึง การเปลี่ยนแปลง ปรับปรุงหลักสูตรอันเดิมให้ได้ผลดียิ่งขึ้น ทั้งในด้านการวางจุดมุ่งหมาย การจัดเนื้อหาวิชา การเรียนการสอน การวัดผลประเมินผล และอื่นๆ เพื่อให้บรรลุถึงจุดมุ่งหมายอันใหม่ที่วางไว้ การเปลี่ยนแปลงหลักสูตรเป็นการเปลี่ยนแปลงทั้งระบบหรือเปลี่ยนแปลงทั้งหมด ตั้งแต่จุดมุ่งหมาย และวิธีการ และการเปลี่ยนแปลงหลักสูตรนี้จะมีผลกระทบกระเทือนทางด้านความคิดและความรู้สึกนึกคิดของผู้ที่เกี่ยวข้องทุกฝ่าย ส่วนการปรับปรุงหลักสูตร หมายถึง การเปลี่ยนแปลงหลักสูตรเพียงบางส่วนโดยไม่เปลี่ยนแปลงแนวคิดพื้นฐาน หรือรูปแบบของหลักสูตร

กู๊ด (Good. 1973:17) ได้ให้ความเห็นว่า “การพัฒนาหลักสูตรเกิดได้ 2 ลักษณะ คือ การปรับปรุงและเปลี่ยนแปลงหลักสูตร การปรับปรุงหลักสูตรเป็นวิธีการพัฒนาหลักสูตรอย่างหนึ่งเพื่อให้เหมาะสมกับโรงเรียนหรือระบบโรงเรียน จุดมุ่งหมายของการสอน

วัสดุอุปกรณ์ วิธีสอน รวมทั้งการประเมินผล ส่วนคำว่าเปลี่ยนแปลงหลักสูตร หมายถึงการแก้ไขหลักสูตรให้แตกต่างไปจากเดิม เป็นการสร้างโอกาสทางการเรียนขึ้นใหม่”

เซเลอร์ ; และอเล็กซานเดอร์ (Saylor ; & Alexander. 1974:27) ได้ให้ความหมายของการพัฒนาหลักสูตร (curriculum development) หมายถึง การจัดทำหลักสูตรเดิมที่มีอยู่แล้วให้ดีขึ้น หรือเป็นการจัดทำหลักสูตรใหม่โดยไม่มีหลักสูตรเดิมอยู่ก่อน การพัฒนาหลักสูตรอาจหมายรวมถึงการสร้างเอกสารอื่น ๆ สำหรับผู้เรียนด้วย

แทนเนอร์ ; และแทนเนอร์ (Tanner ; & Tanner. 1980:43) ได้ให้ความหมายของหลักสูตรว่า หลักสูตรคือการสร้างความรู้และประสบการณ์จากการพัฒนาอย่างมีระบบภายใต้ความดูแลของสถาบันเพื่อช่วยให้ผู้เรียนสามารถเพิ่มความรู้หรือประสบการณ์

แนวคิดของนักพัฒนาหลักสูตรหลาย ๆ คน อาทิ (Skilbeck. 1984 ; Vallance. 1981 ; Dynan. 1980 ; Hargreaves. 1989 ; & Dunn. 1986 ; citing Marsh ; & Willis. 1995 : 179-183) ได้ให้ข้อเสนอแนะว่า บุคคลอีกกลุ่มหนึ่งที่มีความมีส่วนร่วมในการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาก็คือ "ผู้เรียน" ด้วยเหตุผลที่ว่าหลักสูตรที่พัฒนาขึ้นนั้น ผู้เรียนเองจะเป็นผู้ที่รับผลโดยตรงจากการพัฒนา ดังนั้น ผู้เรียนจึงควรมีส่วนร่วมในการวางแผนหลักสูตรด้วยเช่นกัน แต่ในการปฏิบัติแล้วการที่จะให้ผู้เรียนมาเป็นคณะกรรมการในการจัดทำหลักสูตรคงเป็นไปได้ยาก ทางออกก็คือ คณะกรรมการพัฒนาหลักสูตรพึงควรตระหนักถึงสิทธิและความต้องการของผู้เรียนเป็นสำคัญ

มาร์ท ; และวิลลิส (Marsh ; & Willis. 1995:129) ได้ให้ความหมายของการพัฒนา หลักสูตรว่าเป็นกระบวนการหรือกิจกรรมเพื่อการเปลี่ยนแปลงที่ก่อให้เกิดประโยชน์และประสิทธิภาพสูงสุด ในการพัฒนาหลักสูตรนั้นอาจจะพัฒนาโดยการทำหลักสูตรที่มีอยู่แล้วให้ดีขึ้น หรือสร้างหลักสูตรขึ้นมาใหม่

สจ๊วต อูทรานนท์ (2545:31) ได้กล่าวถึงความหมายของการพัฒนาหลักสูตรว่า “การพัฒนา” ตรงกับคำในภาษาอังกฤษว่า “Development” มีความหมายอยู่ 2 ลักษณะ คือการทำให้ดีขึ้นหรือทำให้สมบูรณ์ขึ้น การทำให้เกิดขึ้น ด้วยเหตุนี้การพัฒนาหลักสูตรจึงมีความหมายใน 2 ลักษณะ คือ การทำหลักสูตรที่มีอยู่แล้วให้ดีขึ้น หรือสมบูรณ์ขึ้น กับการสร้างหลักสูตรขึ้นมาใหม่ โดยไม่มีหลักสูตรเดิมเป็นพื้นฐานเลย

จากความหมายของการพัฒนาหลักสูตรที่นักการศึกษาได้กล่าวไว้ข้างต้น สามารถอธิบาย ความหมายของการพัฒนาหลักสูตรได้ว่า การพัฒนาหลักสูตร (Curriculum Development) หมายถึง การจัดทำหลักสูตร การปรับปรุง การเปลี่ยนแปลงหลักสูตรให้ดีขึ้น เพื่อให้เหมาะสมกับความต้องการของบุคคล และสภาพสังคม องค์การ และจากความหมายของการพัฒนาหลักสูตรมีคำที่ควรพิจารณาอยู่ 2 คำ คือ การปรับปรุงหลักสูตร (Curriculum Improvement) หมายถึง การนำเอาหลักสูตรที่กำลังใช้อยู่มาปรับปรุงแก้ไขให้มีความเหมาะสม และสมบูรณ์ยิ่งขึ้น และการเปลี่ยนแปลงหลักสูตร (Curriculum Change) หมายถึง การดำเนินการจัดสร้างหลักสูตร

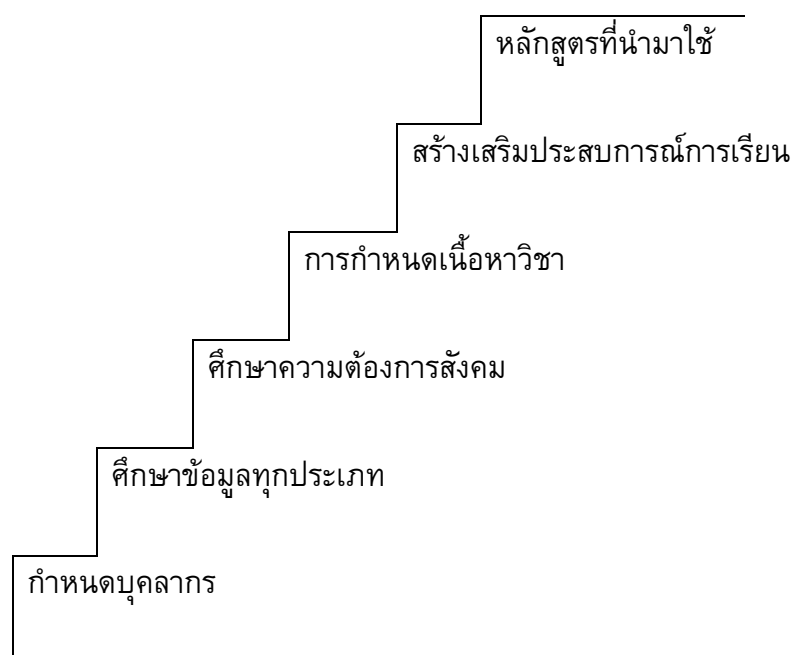
ขึ้นมาใหม่ ซึ่งจะแตกต่างจากหลักสูตรเดิมที่เคยใช้อยู่ทั้งระบบ เป็นการเปลี่ยนแปลงรูปแบบ โครงสร้าง และวิธีการต่าง ๆ ตลอดจนเป้าหมายและกระบวนการของหลักสูตร การพัฒนาหลักสูตรในลักษณะนี้คำที่ใช้เรียกต่างกันไป เช่น การยกร่างหลักสูตร (Curriculum Planning) การจัดทำหลักสูตร (Curriculum Organization) และการสร้างหลักสูตร (Curriculum Construction) แต่คำศัพท์ข้างต้นนี้ อาจมีความหมายแตกต่างกันเล็กน้อยในรายละเอียด แต่โดยส่วนรวมแล้ว การพัฒนาหลักสูตร จะมีความหมายกว้างกว่าคำอื่น ๆ ตรงที่ การพัฒนาหลักสูตรนั้น เน้นการจัดทำหลักสูตรให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้นหรือเป็นการจัดทำหลักสูตรขึ้นมาใหม่โดยไม่มีหลักสูตรเดิมมาก่อนก็ได้ และการศึกษาพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมเสริมสร้างสมรรถนะข้าราชการประจำศูนย์ปฏิบัติการต่อสู้เพื่อเอาชนะยาเสพติดจังหวัด สืบเนื่องจากสภาวะการณ์ด้านยาเสพติดในปัจจุบันที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว พัฒนาหลักสูตรเพื่อฝึกอบรมให้กลุ่มเป้าหมายที่ปฏิบัติหน้าที่ประจำศูนย์ปฏิบัติการต่อสู้เอาชนะยาเสพติดจังหวัด ให้สามารถนำความรู้และได้รับประสบการณ์ไปพัฒนานตนเองในการแก้ปัญหา การปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ

1.2 หลักการและลำดับขั้นตอนการพัฒนาหลักสูตร

ชูศรี สุวรรณโชติ (2544:89-95) ได้เสนอความคิดเห็นเกี่ยวกับหลักการพัฒนาหลักสูตรว่า จะประกอบด้วยหลักต่าง ๆ ดังนี้

1. หลักการพัฒนาหลักสูตรจะต้องมีการดำเนินการเป็นขั้นตอน มีระเบียบแบบแผนและดำเนินงานตามลำดับตามขั้นตอนจนถึงขั้นสุดท้ายอย่างรอบคอบ
2. หลักการพัฒนาหลักสูตรจะต้องเป็นส่วนที่สร้างความรู้และประสบการณ์ให้กับผู้เรียนที่ดีขึ้นกว่าหลักสูตรเดิม
3. หลักการพัฒนาหลักสูตรจะต้องคำนึงถึงการอบรมครูประจำการ ให้เกิดความเข้าใจหลักสูตรที่ได้พัฒนาขึ้นมาใหม่ โดยทันทีเมื่อหลักสูตรใหม่ได้พัฒนาขึ้นมาและจะนำไปใช้
4. หลักการพัฒนาหลักสูตรจะต้องคำนึงถึงตัวผู้เรียนที่จะได้รับผลจากหลักสูตรที่สร้างขึ้นใหม่ ทั้งนี้เป็นการได้ผลทั้งในด้านจิตใจและด้านทัศนคติ
5. หลักการพัฒนาหลักสูตรจะต้องได้รับความร่วมมือและการประสานงานเป็นอย่างดีจากผู้ที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งเอกสารข้อมูลต่าง ๆ ที่จะนำมาดำเนินงานอย่างพร้อมเพรียง
6. หลักการพัฒนาหลักสูตรจะต้องมีผู้ชำนาญการในการพัฒนาหลักสูตรเป็นผู้นำและมีความสามารถเป็นอย่างดี รู้จักเนื้อหาสาระนั้นอย่างลึกซึ้งดีพอที่จะนำมาใช้ในการพัฒนาหลักสูตรนั้น

จากหลักการทั้ง 6 ข้อสามารถแสดงขั้นตอนของการพัฒนาหลักสูตรดังรูปแบบดังนี้

ภาพประกอบ 2 แสดงขั้นตอนการพัฒนาหลักสูตร
ที่มา : ชุศรี สุวรรณโชติ. (2544:91).

1.3 องค์ประกอบของหลักสูตร

องค์ประกอบของหลักสูตรนับว่าเป็นส่วนสำคัญที่จะทำให้ความหมายของหลักสูตรสมบูรณ์ และสามารถใช้เป็นแนวทางในการจัดการเรียนการสอน การประเมินผล และการปรับปรุงการเรียนการสอน หรือการพัฒนาหลักสูตรได้ สำหรับองค์ประกอบของหลักสูตร โดยทั่วไปมี 4 องค์ประกอบดังนี้

1. ความมุ่งหมาย (Objectives)

เป็นเสมือนการกำหนดทิศทางของการจัดการศึกษา การจัดการเรียนการสอน เพื่อมุ่งให้ผู้เรียนได้พัฒนาไปในลักษณะต่างๆ ที่พึงประสงค์อันก่อให้เกิดประโยชน์ในสังคมนั้น การกำหนดความมุ่งหมายของหลักสูตรต้องคำนึงถึงข้อมูลพื้นฐานของสังคม เพื่อประโยชน์ในการแก้ปัญหา และสนองความต้องการของสังคมและผู้เรียน และต้องสอดคล้องสัมพันธ์กับนโยบายการจัดการศึกษาของชาติด้วย กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ กำหนดองค์ประกอบของหลักสูตรส่วนนี้เป็น 2 ลักษณะ คือ “ หลักการของหลักสูตร ” หมายถึง แนวทางหรือทิศทางในการจัดการศึกษา ซึ่งผู้ที่เกี่ยวข้องทุกฝ่ายในการจัดการศึกษาระดับนั้นๆ จะได้ยึดถือเป็นแนวปฏิบัติ “ จุดหมายของหลักสูตร ” หมายถึง พฤติกรรมต่างๆ หรือคุณสมบัติต่างๆ ที่ต้องการให้เกิดขึ้นแก่ผู้เรียน เมื่อผ่านกระบวนการต่างๆตามที่กำหนดไว้ในหลักสูตรนั้นแล้ว

2. เนื้อหาวิชา (Content)

เป็นสาระสำคัญที่กำหนดไว้ในหลักสูตรมุ่งให้ผู้เรียน ได้มีประสบการณ์ การเรียนรู้เพื่อพัฒนาไปสู่ความมุ่งหมายของหลักสูตร เนื้อหาสาระที่กำหนดไว้ต้องสมบูรณ์ ซึ่ง จะต้องผนวกความรู้ ประสบการณ์ ค่านิยม แนวคิด และทัศนคติเข้าด้วยกัน เพื่อให้ผู้เรียนได้ พัฒนาทั้งในด้านความรู้ ทักษะ และพฤติกรรมต่างๆ อันพึงประสงค์ เนื้อหาสาระของหลักสูตร จะประกอบด้วยโครงสร้างหลักสูตร และเนื้อหาของหลักสูตร คือ

2.1 โครงสร้างของหลักสูตร หมายถึง การกำหนดรูปแบบของการจัด

เนื้อหาสาระ การกำหนดขอบเขต หรือจำนวนความมากน้อยของสาระ รวมทั้งเวลาเรียน เพื่อให้ บรรลุผลตามจุดหมายของหลักสูตร เช่น จัดเนื้อหาในลักษณะเป็นรายวิชา เป็นกลุ่มวิชา กลุ่ม ประสบการณ์ หรือกลุ่มสาระการเรียนรู้ การกำหนดจำนวนหน่วยการเรียนรู้ เวลาเรียนในแต่ละปี การศึกษา หรือในแต่ละภาคเรียน

2.2 เนื้อหาของหลักสูตร หมายถึง การกำหนด “ หัวข้อเรื่อง ” ที่

สำคัญในแต่ละรายวิชา แต่ละกลุ่มประสบการณ์ หรือแต่ละสาระการเรียนรู้ตามโครงสร้างของ หลักสูตรให้ชัดเจนยิ่งขึ้นว่าต้องสอนเรื่องอะไรบ้าง และจัดลำดับก่อน-หลัง ไว้อย่างไร เช่น “ คำอธิบายรายวิชา ”

3. การนำหลักสูตรไปใช้ (Curriculum Implementation)

เป็นองค์ประกอบที่สำคัญยิ่ง เพราะเป็นกิจกรรมที่จะแปลงหลักสูตรไปสู่ การปฏิบัติ กิจกรรมนั้นมีหลายลักษณะ แต่กิจกรรมที่สำคัญที่สุด คือ กิจกรรมการเรียนการสอน หรืออาจกล่าวได้ว่า “ การสอนเป็นหัวใจของการนำหลักสูตรไปใช้ ” ดังนั้นครูผู้สอนจึงเป็นผู้ที่มี บทบาทสำคัญในฐานะเป็นผู้จัดการเรียนรู้ หากครูได้ศึกษาหลักสูตรจนเข้าใจ และสามารถนำไป ดำเนินการจัดการเรียนรู้ได้เป็นอย่างดีแล้ว ย่อมทำให้หลักสูตรนั้นเกิดสัมฤทธิ์ผล การกำหนด วิธีการที่จะนำผู้เรียนไปสู่ความมุ่งหมายของหลักสูตร ประกอบด้วย

3.1 วิธีการจัดการเรียนรู้ การกำหนดวิธีการจัดการเรียนรู้ของหลักสูตร

จะเน้นแบบยึดครูเป็นสำคัญ หรือยึดผู้เรียนเป็นสำคัญนั้น ย่อมขึ้นอยู่กับปรัชญาการศึกษา หรือ แนวความคิด ความเชื่อในการจัดการศึกษาที่พึงประสงค์ และขึ้นอยู่กับจุดหมายของหลักสูตรนั้น เป็นสำคัญ สำหรับวิธีการจัดการเรียนรู้ตามหลักสูตรในปัจจุบัน เน้นแบบยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ หรือเน้น “ การสอนคนมากกว่าการสอนหนังสือ ” โดยมีแนวทางการจัดการเรียนรู้ คือ กระบวนการเรียนหรือวิธีการเรียนสำคัญพอๆ กับเนื้อหาวิชา ให้ผู้เรียนเป็นผู้แสดงครูเป็นผู้ กำกับการแสดง ชี้แนะแนวทาง ผู้เรียนค้นหาคำความรู้สรุป และตัดสินใจเอง สอนปฏิบัติควบคู่ไป กับทฤษฎี ใช้วิธีการสอนหลากหลาย เน้นกระบวนการกลุ่ม และการทำโครงการ ฯลฯ

3.2 วัสดุประกอบหลักสูตร หมายถึง วัสดุ เอกสาร รวมทั้งสื่อการเรียน

การสอนต่างๆ เพื่อช่วยให้ครูใช้หลักสูตรได้โดยง่าย สะดวก และมีประสิทธิภาพสูงขึ้น แบ่ง ออกเป็น 2 ประเภท คือ

3.2.1 วัสดุประกอบหลักสูตรสำหรับครู ได้แก่ แผนการจัดการเรียนรู้ คู่มือครู คู่มือการใช้หลักสูตร คู่มือการประเมินผล คู่มือการแนะแนว คู่มือการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร เป็นต้น

3.2.2 วัสดุประกอบหลักสูตรสำหรับนักเรียน ได้แก่ หนังสือเรียน หนังสือแบบฝึกหัด บัตรงาน หนังสืออ่านเพิ่มเติม แบบคัดลายมือ เป็นต้น

4. การประเมินผล (Evaluation)

เป็นองค์ประกอบที่ชี้ให้เห็นว่าการนำหลักสูตร แปลงไปสู่การปฏิบัตินั้น บรรลุจุดมุ่งหมายหรือไม่ หลักสูตรเกิดสัมฤทธิ์ผลมาก น้อยเพียงใดข้อมูลจากการประเมินผลนี้ จะเป็นแนวทางไปสู่การปรับปรุง และพัฒนาหลักสูตรต่อไป

1.4 ปรัชญาที่มีอิทธิพลต่อการพัฒนาหลักสูตร

การถ่ายทอดความรู้ ทักษะ ทศตนคติ และค่านิยม ต้องเป็นการดำเนินการตาม กระบวนการอย่างเป็นระบบ โดยแต่เดิมนั้นมีกลุ่มบุคคลกลุ่มหนึ่งที่เป็นนักวิชาการ หรือนักปราชญ์ เป็นผู้มีแนวคิดหรือปรัชญา ความเชื่อที่มาจากรากฐานแห่งความจริง ที่สามารถนำมาประยุกต์ใช้ในการศึกษาอบรมที่มีบทบาทสำคัญ มี 5 สาขา ได้แก่ ปรัชญาปฏิรูปนิยม (Reconstructionism) ปรัชญาสารัตถะนิยมหรือสาระนิยม (Essentialism) ปรัชญาสัจจวิทย์นิยม (Perennialism) ปรัชญาพิพัฒนาการนิยม (Progressivism) ปรัชญาสภาพนิยม (Existentialism) แต่ปรัชญาที่เป็นหลักนำมาประยุกต์ใช้ในการวิจัยพัฒนาสูตรการฝึกอบรม เสริมสร้างสมรรถนะ ข้าราชการประจำศูนย์ปฏิบัติการต่อสู้เพื่อเอาชนะยาเสพติดจังหวัด ได้แก่

1.4.1 ปรัชญาปฏิรูปนิยม (Reconstructionism) ปรัชญาการศึกษาเห็นว่า การศึกษาควรช่วยปรับปรุง พัฒนาหรือปฏิรูปสังคม เป็นปรัชญาที่พัฒนาสืบเนื่องมาจากปรัชญา พิพัฒนาการ ที่ไอดอร์ บราเมลล์ (Theodore Brameld) คือนักการศึกษาที่กล่าวถึงแนวคิดตาม ปรัชญานี้ อาจถือได้ว่าเป็นบิดาของปรัชญานี้

จุดมุ่งหมายของการศึกษา การศึกษาควรจัดขึ้นเพื่อมุ่งแก้ไขและพัฒนา สังคม มุ่งหมายให้ผู้เรียนได้ออกไปแล้วสามารถแก้ปัญหาสังคมได้ ช่วยสร้างระเบียบ ค่านิยม และวัฒนธรรมของสังคมใหม่ให้อยู่บนพื้นฐานของสภาพสังคม และเศรษฐกิจของโลกปัจจุบัน และส่งเสริมกระบวนการประชาธิปไตย

หลักสูตร เน้นปัญหาสังคมเป็นหลักสำคัญ ผู้วิจัยนำมาเป็นแนวทางใน การพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมเสริมสร้างสมรรถนะข้าราชการประจำศูนย์ปฏิบัติการต่อสู้เอาชนะ ยาเสพติดจังหวัด เป็นการเพิ่มเติมเทคนิคและวิธีการในการแก้ปัญหาโดยใช้ความรู้และวิธีการ ใหม่ ๆ เช่น การคิดอย่างเป็นระบบ การแก้ปัญหาโดยอาศัยข้อมูล ต้องเป็นนักแก้ปัญหา ใฝ่หา ความรู้เรื่องสังคมและปัญหาอย่างกว้างขวาง ให้ทุกคนมีส่วนร่วมกันพิจารณาแก้ปัญหาต่างๆ ต้องเรียนรู้วิธีการทำงานร่วมกับผู้อื่น เรียนรู้ด้วยตนเอง ลงมือทำเอง มองเห็นปัญหาและเรียนรู้

เรื่องราวด้วยตนเอง เน้นวิธีการทางวิทยาศาสตร์ วิธีสอนแบบโครงการ วิธีสอนแบบการแก้ปัญหา เป็นการพัฒนาผู้เรียนให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ และพัฒนาสมาชิกในสังคมให้สามารถอยู่ร่วมกันได้ในสังคมแบบประชาธิปไตย และข้อจำกัด เป็นปรัชญาที่มีอุดมคติสูง มีความหวัง ความตั้งใจสูง และเป็นความหวังความตั้งใจที่ดีงาม แต่ในทางปฏิบัติจริงเป็นไปได้ยาก เพราะโดยทั่วไปการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงสังคมต้องสัมพันธ์กับส่วนอื่นๆ โดยเฉพาะการเมือง ถ้าระบบและบรรยากาศทางการเมืองไม่เอื้ออำนวยต่อการเปลี่ยนแปลง ซึ่งจะไปเปลี่ยนระบบ ค่านิยมของสังคมจึงเป็นสิ่งที่ยากมาก

ทีโอดอร์ บราเมลล์ (เสาวนีย์ เลวลีย์. 2536:79 ; อ้างอิงจาก Theodore Brameld. n.d.) นักปรัชญาการศึกษาชั้นนำของอเมริกาได้รับเกียรติให้เป็นบิดาของปฏิรูปนิยม เนื่องจากปฏิรูปนิยมแยกออกมาจากพิพัฒนาการนิยม บราเมลล์ จึงได้พยายามเสนอแนวคิดของปฏิรูปนิยมให้แตกต่างไปจากพิพัฒนาการนิยม

เสาวนีย์ เลวลีย์ (2536:79) ได้กล่าวว่า การจัดหลักสูตรตามแนวของปฏิรูปนิยม เน้นเนื้อหาสาระและวิธีการที่จะเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ถึงความรับผิดชอบที่จะปฏิรูปและสร้างสังคมใหม่ที่ดี นักการศึกษาผู้ใหญ่ตระหนักดีว่า การเปลี่ยนแปลงทางการเมือง ทางสังคม และทางเศรษฐกิจที่เป็นอยู่ในปัจจุบันนี้ จำเป็นอย่างยิ่งที่บรรดานักการศึกษาทั้งหลายจะต้องนำเอาสิ่งเหล่านี้มาเป็นบรรทัดฐานในการแก้ไขเนื้อหาทางการศึกษา ผู้ใหญ่ให้สอดคล้องกับเหตุการณ์ของโลก โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อความอยู่รอดอย่างเป็นสุขของผู้ใหญ่ ดังนั้น หลักสูตรของการศึกษาผู้ใหญ่จะต้องมีการพัฒนาอยู่เสมอ เพื่อให้ทันกับการเปลี่ยนแปลงทางวิทยาศาสตร์ สังคมและเทคโนโลยีที่เป็นอยู่

1.4.2 ปรัชญาพิพัฒนาการนิยม (Progressivism)

นักพิพัฒนาการนิยมหลายท่านมีความเห็นว่า แนวความคิดของพิพัฒนาการนิยมเองมีลักษณะเป็นกลาง (Neutral) มากเกินไป จึงไม่สามารถนำไปใช้ในการปฏิรูปการศึกษาในส่วนที่จำเป็นได้ พวกที่ต้องการแสวงหาอุดมการณ์ที่จะสามารถแก้ไขปัญหาสังคมได้ตรงกว่านี้ และสร้างสังคมที่ดีกว่าขึ้นมาใหม่ จึงถูกจำแนกแยกออกมาจากพิพัฒนาการนิยม เป็นแนวความคิดขึ้นมาใหม่อีกแนวความคิดหนึ่ง เรียกว่า ปฏิรูปนิยม

จอห์น ดิวอี้ (John Dewey. n.d.) ได้รับอิทธิพลจากแนวคิดปรัชญาพิพัฒนาการนิยม (Progressivism) ของ ซึ่งเชื่อว่าการเรียนรู้เกิดจากประสบการณ์ และประสบการณ์จะทำให้พฤติกรรมเปลี่ยนแปลง หลักสูตรนี้จะยึดเอาสังคมและชีวิตการปฏิบัติงานเป็นหลัก เช่น การมีส่วนร่วมในวัฒนธรรมประเพณีของสังคมที่แวดล้อมอยู่ โดยพยายามให้เนื้อหามีส่วนสัมพันธ์กับชีวิต ประยุกต์ใช้ในชีวิตการปฏิบัติงานจริง การวัดผลประเมินผลจะเน้นพัฒนาการของผู้เรียนทุกด้าน และความสามารถในการปรับปรุงตนเองและสร้างสรรค์สังคม เป็นหลักสูตรเพื่อชีวิตและสังคม (The Social Process and Life Function Curriculum)

จุดมุ่งหมายของ การจัดการศึกษา มุ่งให้ผู้เรียนมีพัฒนาการทุกด้าน เพื่อเตรียมตัวผู้เรียนให้มีความพร้อมที่จะไปอยู่ในสังคม สามารถนำสิ่งที่ได้รับไปใช้ในชีวิตประจำวันให้มากที่สุด สามารถแก้ปัญหา รู้จักปรับตัว และเป็นนักประชาธิปไตย เป็นหลักสูตรที่ยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ (Child Center) และเน้นกิจกรรมที่เป็นกระบวนการ ให้ร่วมมือกันทำงานและรับประสบการณ์ตรง เน้นหนักในเรื่องสภาพและปัญหาในสังคม กระบวนการเรียนการสอน ถือหลักว่า ผู้เรียนควรมีบทบาทด้วยตนเองมากที่สุด การเรียนจึงควรเป็นเรื่องของการกระทำ คือ การให้ผู้เรียนสัมผัสกับของจริง โสตทัศนูปกรณ์มีบทบาทสำคัญมาก การเรียนการสอนที่เน้นมาก คือ การสอนแบบโครงการ (Project Work) และการสอนแบบแก้ปัญหา (Problem Solving)

ผู้วิจัยได้นำข้อดี มาเป็นแนวทางในการพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมเสริมสร้างสมรรถนะข้าราชการประจำศูนย์ปฏิบัติการต่อสู้เอาชนะยาเสพติดจังหวัด เน้นวิธีการให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรม เกิดความคิดริเริ่มส่งเสริมกระบวนการประชาธิปไตย สอนองธรรมชาติของความแตกต่างระหว่างบุคคล และทำให้ผู้เรียนรู้จักตนเองมากขึ้น

1.4.3 ปรัชญาสัจจวิถีนิยม (Perennialism) ปรัชญานี้เชื่อว่า การศึกษาควรได้สอนสิ่งที่มีคุณค่า เป็นนิรันดร์ ไม่เปลี่ยนแปลง อันได้แก่ คุณค่าของเหตุผล และความเชื่อทางศาสนา จุดมุ่งหมายของการศึกษา มุ่งส่งเสริมให้ผู้เรียนมีพัฒนาการทางสติปัญญา รู้จักการใช้เหตุผล เข้าใจตนเองเป็นอย่างดี และรู้จักคุณค่ามรดกทางวัฒนธรรม หลักสูตร เน้นเนื้อหาที่เรียกว่า The Great Books หรือ Classical Work ซึ่งถือว่าเป็นงานอมตะที่มีคุณค่าทุกยุคทุกสมัย ประกอบด้วยงานทางศิลปะ วรรณกรรมทางด้านการเมือง สังคม รวมทั้งวิทยาศาสตร์ และคณิตศาสตร์ ครูผู้สอน มีบทบาทในการนำอภิปรายตั้งประเด็น สำหรับให้ผู้เรียนตอบหรืออภิปราย คอยช่วย หรือสนับสนุนให้ผู้เรียนได้ใช้ความรู้ ความคิด และสติปัญญาของตนเองมากที่สุด ครูจึงต้องเป็นผู้ที่มีความรู้ และสติปัญญาในระดับสูง จึงสามารถเป็นผู้นำ ผู้จัดกิจกรรม และสร้างบรรยากาศการเรียนรู้ในชั้นได้ นักเรียน มีโอกาสพัฒนาความคิด สติปัญญา และมีบทบาทในการเรียนเท่าๆ กันหรือมากกว่าครู รู้จักถกเถียงแลกเปลี่ยนและอภิปรายร่วมกับผู้สอน แต่ก็ยังอยู่ภายใต้การแนะนำและควบคุมของผู้สอน

กระบวนการฝึกอบรม ใช้วิธีการถกเถียง อภิปราย โดยการใช้เหตุผล และสติปัญญาโต้แย้งกัน เน้นเหตุผลและสติปัญญาเป็นหลัก ซึ่งจะมีข้อดี ช่วยส่งเสริมให้มีเหตุผลมากขึ้น

1.4.4 ปรัชญาสารัตถะนิยมหรือสาระนิยม (Essentialism) เป็นปรัชญาที่ยึดเนื้อหาวิชา เป็นหลักสำคัญของการศึกษา เนื้อหาที่สำคัญต้องเป็นเนื้อหาที่ได้มาจากมรดกทางวัฒนธรรม มีกฎเกณฑ์ที่แน่นอนเป็นมาตรฐานให้ตัดสินใจได้

จุดมุ่งหมายของการศึกษา คือ การถ่ายทอดและสืบทอดวัฒนธรรมและค่านิยมของสังคมไว้ให้คนรุ่นหลัง ถือว่าการเปลี่ยนแปลงที่จะมีขึ้นต้องเป็นการเปลี่ยนแปลงที่

เพื่อให้คงของเดิมไว้เป็นหลักฐาน นอกจากนั้นยังมีจุดมุ่งหมายเพื่อพัฒนาผู้เรียนให้เป็นคนมีระเบียบ วินัย ทำงานหนัก ใช้สติปัญญาให้มาก และรักษาอุดมคติอันดีงามของสังคมไว้

1.4.5 ปรัชญาสวภาพนิยม (Existentialism) ปรัชญาเนอี เอเอสเนล (A.S. Neale) ชาวอังกฤษ เป็นผู้ริเริ่มนำเอาไปทดลองปฏิบัติในโรงเรียน Summer Hill ปรัชญากลุ่มนี้จะเน้นความสำคัญของเอกัตบุคคล และการสร้างชีวิตอยู่ในปัจจุบัน

จุดมุ่งหมายของการศึกษา การจัดการศึกษามุ่งพัฒนาให้บุคคลมีความรับผิดชอบต่อการกระทำของตน และให้รู้จักเลือกกระทำในสิ่งที่ตนต้องการ มุ่งการพัฒนาตนเองมากกว่าสังคม

หลักสูตร เป็นหลักสูตรแบบกว้าง ไม่จำกัดขอบเขตของเนื้อหาที่แน่นอน วิชาใดที่ทำให้ผู้เรียนรู้จักตนเอง เกิดความพอใจ และมีเสรีภาพ ถือว่าควรจัดให้เลือกเรียน การจัดหลักสูตรจึงควรเน้นความสำคัญของวิชามนุษยศาสตร์ ประวัติศาสตร์ วรรณคดี และปรัชญา เพราะจะสามารถทำให้เข้าใจมนุษย์ลึกซึ้ง หลักสูตรไม่กำหนดไว้ตายตัว แต่จะกำหนดขึ้นตามความสนใจและความต้องการของผู้เรียน ผู้สอน เป็นเพียงผู้แนะนำ และกระตุ้นให้นักเรียนรู้จักตนเอง รู้จักเลือก และส่งเสริมความเป็นเอกัตบุคคล ส่วนผู้เรียน ต้องตัดสินใจการกระทำด้วยตนเอง ซึ่งบางครั้งอาจจะเกิดความลังเล สงสัย สับสน ในสิ่งที่ได้ทำว่าเหมาะสมเพียงใด แต่เมื่อได้ตัดสินใจแล้วต้องมีความรับผิดชอบ และมั่นใจในสิ่งนั้น

ปรัชญาสวภาพนิยม จะแนวทางในการพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรม เสริมสร้างสมรรถนะข้าราชการประจำศูนย์ปฏิบัติการต่อสู้เอาชนะยาเสพติดจังหวัด ในแง่กระบวนการเรียนการสอน ที่สามารถยืดหยุ่นได้ และให้สามารถปรับตัวเข้ากับสิ่งแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลงไปได้เป็นอย่างดี ดำรงชีวิตอยู่ในสังคมปัจจุบัน อาจจะสามารถปรับหลักสูตรได้ในเรื่องของวิธีการฝึกอบรมทางไกลได้

1.4.6 หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช ทรงมีพระราชดำรัส พระราชทานหลักการพัฒนาตามแนวพระราชดำริ "เศรษฐกิจพอเพียง" คือปรัชญาที่ทรงชี้แนะถึงแนวทางในการดำรงชีวิตที่พระองค์ได้ทรงมอบให้แก่ประชาชนทุกระดับ เพื่อใช้เป็นเครื่องมือในการพัฒนาคุณภาพชีวิต รวมไปถึงการบริหารประเทศ มีผลต่อการพัฒนาที่ยั่งยืน โดยรัฐบาลมีนโยบายสำคัญที่สะท้อนเศรษฐกิจพอเพียง รวมทั้ง คุณธรรมนำความรู้ สู่การพัฒนา นี่ถือเป็นเรื่องที่ไม่ไปด้วยกัน และเป็นหลักการเพื่อความสุขและความมั่นคงของประชาชน และมีคุณค่ายิ่งในการเผชิญสถานการณ์อย่างเข้มแข็ง มั่นคง ให้ประเทศก้าวทันกระแสโลกาภิวัตน์ และระบบเศรษฐกิจเสรีอย่างรู้เท่าทันและปราศจากความเสี่ยง ประชาชนพึ่งพาตนเองได้ และพ้นจากความยากจน พร้อมกับการอนุรักษ์และพัฒนาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม สร้างความ รักสามัคคีและคุณธรรมจริยธรรมในชาติ หลักการสำคัญของปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง จึงเป็นหลักการของการพึ่งตนเองเป็นหลักคิด ไม่

ประมาท รู้จักการเลือกสรรและใช้อย่างเหมาะสม ะมัดระวังและมีความพอดี พอเหมาะพอควร เพราะฉะนั้นในส่วนของความพอดี ความพอควร เราก็คงมาใช้คำสรุปรวมว่า พอเพียง ส่วนที่เพิ่มเติมมาอีกประเด็นหนึ่งคือเรื่องของความสมเหตุสมผล

เกษม วัฒนชัย.(2549).ได้กล่าวว่าเศรษฐกิจพอเพียง เป็นปรัชญาชี้ถึงแนวการดำรงอยู่และปฏิบัติตนของประชาชนในทุกระดับ ตั้งแต่ระดับครอบครัว ระดับชุมชน จนถึงระดับรัฐ ทั้งในการพัฒนาและบริหารประเทศให้ดำเนินไปในทางสายกลาง โดยเฉพาะการพัฒนาเศรษฐกิจ เพื่อให้ก้าวทันต่อโลกยุคโลกาภิวัตน์ ความพอเพียง หมายถึง ความพอประมาณ ความมีเหตุผล รวมถึงความจำเป็นที่จะต้องมีระบบภูมิคุ้มกันในตัวที่ดีพอสมควร ต่อการมีผลกระทบใดๆ อันเกิดจากการเปลี่ยนแปลงทั้งภายนอกและภายใน ทั้งนี้ จะต้องอาศัยความรอบรู้ ความรอบคอบ และความระมัดระวังอย่างยิ่ง ในการนำวิชาการต่างๆ มาใช้ในการวางแผนและการดำเนินการทุกขั้นตอน และขณะเดียวกันจะต้องเสริมสร้างพื้นฐานจิตใจของคนในชาติ โดยเฉพาะเจ้าหน้าที่ของรัฐ นักทฤษฎี และนักธุรกิจในทุกระดับ ให้มีสำนึกในคุณธรรมความซื่อสัตย์สุจริต และให้มีความรอบรู้ที่เหมาะสม ดำเนินชีวิตด้วยความอดทน ความเพียร มีสติปัญญา และความรอบคอบ เพื่อให้สมดุลและพร้อมต่อการรองรับการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วและกว้างขวางทั้งด้านวัตถุ สังคม สิ่งแวดล้อม และวัฒนธรรมจากโลกภายนอกได้เป็นอย่างดี

1.4.6 หลักปรัชญา “เข้าใจ เข้าถึง พัฒนา” ของพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช

สุรยุทธ์ จุลานนท์.(2549). ได้อธิบายถึงการนำหลักการทรงงานของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวที่ใช้หลักเข้าใจ เข้าถึงและพัฒนา ในการปฏิบัติงานตามรอยพระยุคลบาท ไว้ดังนี้

เข้าใจ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ทรงศึกษาข้อมูลต่างๆอย่างเป็นระบบ เช่น ภูมิศาสตร์ วัฒนธรรม ประเพณี ในท้องถิ่นที่รวบรวมได้เป็นฐานข้อมูล ทรงศึกษาก่อนที่จะเสด็จทรงเยี่ยมและนำไปช่วยเหลือทรงแก้ไขปัญหาต่างๆที่จุดเล็กๆก่อน แล้วจึงค่อยนำไปแก้ปัญหาจุดอื่นๆซึ่งเป็นภาพรวม ทรงทำตามลำดับขั้น ทำจากสิ่งที่ย่อยไปสิ่งที่ยากทำสิ่งที่เป็พื้นฐานก่อนและค่อยพัฒนาเป็นลำดับและทรงแก้ปัญหาโดยไม่ใช้วิธีการซับซ้อน

เข้าถึง การเสด็จพระราชดำเนินของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ทรงซักถามข้อมูลจากประชาชนโดยตรง ทรงถามถึงปัญหาความเดือดร้อนความทุกข์สบายของประชาชน ทรงจดบันทึกไว้ทุกครั้ง และทรงรวบรวมโดยนำองค์กรต่างๆมาช่วยกันแก้ปัญหา

พัฒนา พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงเน้นการพัฒนาคนในเรื่องของการให้ความรู้และพัฒนาด้านจิตใจเป็นสิ่งสำคัญ ให้เกิดความสุข ความพอใจ รวมถึงการพัฒนาสิ่งแวดล้อมความสะอาดต่างๆ เป็นพื้นฐาน

จะเห็นได้ว่า ปรัชญาการศึกษามีส่วนสำคัญต่อการกำหนดจุดมุ่งหมาย วิธีการ ซึ่งลัทธิปรัชญาที่เป็นแม่บท มีทั้งข้อดีและข้อจำกัดแตกต่างกันไป จะนำลัทธิปรัชญาสาขาใด

สาขาหนึ่งมาเป็นแม่บทการพัฒนาหลักสูตรทั้งหมดนั้น ย่อมเป็นไปได้ ทั้งนี้เพราะสภาพสังคม วัฒนธรรม ขนบธรรมเนียมประเพณี ค่านิยม ตลอดจนความเชื่อต่างๆ ในสังคมไทยนั้น ย่อมแตกต่างกันไปจากสังคมอันเป็นต้นกำเนิดของลัทธิปรัชญาต่างๆ มากมาย อีกทั้งเมื่อเราได้ทราบลักษณะสำคัญของปรัชญาต่างๆ แล้ว ในการพัฒนาหลักสูตรดังกล่าวนี้ นอกจากปรัชญาปฏิรูปนิยม และปรัชญาพัฒนาการนิยม ที่ได้กล่าวแล้วข้างต้นผู้วิจัยยังได้นำเอาสาระสำคัญของลัทธิปรัชญาต่างๆ มาผสมผสานกันเพื่อดำรงไว้ซึ่งข้อดีและข้อจำกัด เพื่อให้ผู้เข้ารับการอบรมได้พัฒนาตามจุดมุ่งหมายที่ได้กำหนดไว้ เช่น ปรัชญาสารัตถะนิยมหรือสาระนิยม (Essentialism) เป็นปรัชญาที่ยึดเนื้อหาวิชา เป็นหลักสำคัญ มีกฎเกณฑ์ที่แน่นอนเป็นมาตรฐานให้ตัดสินใจได้ มีจุดมุ่งหมายเพื่อพัฒนาให้เป็นคนมีระเบียบ วินัย ทำงานหนัก ใช้สติปัญญาให้มาก และรักษาอุดมคติอันดีงามของสังคม ทุกคนรู้บทบาทของตนเองแน่ชัด การบริหารเป็นไปตามตัวบทกฎหมาย อันเป็นผลให้สังคมมีระเบียบ มีกฎเกณฑ์ ปรัชญาสัจจวิทยานิยม (Perennialism) มีคุณค่าด้านเหตุผล มุ่งส่งเสริมให้ผู้เรียนมีพัฒนาการทางสติปัญญา รู้จักการใช้เหตุผล เข้าใจตนเองเป็นอย่างดี หลักสูตร เน้นเนื้อหาทางด้านการเมือง สังคม สนับสนุนให้ผู้เรียนได้ใช้ความรู้ ความคิด และสติปัญญาของตนเอง เป็นวิธีการถกเถียง อภิปราย ปรัชญาพัฒนาการนิยม (Progressivism) ผู้นำของปรัชญานี้คือ จอห์น ดิวอี้ (John Dewey) นำมาใช้ในจุดมุ่งหมายของการพัฒนาหลักสูตรที่ศึกษารั้ครั้งนี้คือ มุ่งให้ผู้เข้าอบรมมีพัฒนาการทุกด้าน เพื่อเตรียมตัวผู้เรียนให้มีความพร้อมที่จะไปอยู่ในสังคม สามารถนำสิ่งที่ได้รับไปใช้ในชีวิตประจำวันในการปฏิบัติงานให้มากที่สุด สามารถแก้ปัญหา รู้จักปรับตัว และเป็นนักประชาธิปไตย เพราะใช้วิธีการสอนแบบแก้ปัญหา (Problem Solving) จะเห็นได้ว่า ปรัชญา เป็นความเชื่อที่มาจากรากฐานแห่งความจริง ที่สามารถนำมาประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติงาน บริหารการจัดการความเสี่ยงต่าง ๆ ที่มีต่อองค์กรได้อย่างเป็นรูปธรรม มีความชัดเจนในภาระหน้าที่ความรับผิดชอบ และดูแลอำนาจในองค์กรเพื่อนำองค์กรไปสู่เป้าหมาย และวัตถุประสงค์ที่กำหนด นอกจากหลักการของปรัชญาสามารถประยุกต์ใช้ในการพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมเสริมสร้างสมรรถนะข้าราชการประจำศูนย์ปฏิบัติการต่อสู้เพื่อเอาชนะยาเสพติดจังหวัด (ศตส.จ.) ในการทบทวนองค์ประกอบของหลักสูตร การกำหนดวัตถุประสงค์ของหลักสูตรให้สอดคล้องกับความจริงจำเป็นในการฝึกอบรม มีขั้นตอน กระบวนการ หลักปรัชญา ซึ่งใช้เป็นแนวทางในการดำเนินการให้ได้เนื้อหาวิชา (Content) ที่เป็นสาระสำคัญในหลักสูตรมุ่งพัฒนาทั้งในด้านความรู้ ทักษะ ทศนคติ ค่านิยมและพฤติกรรมต่างๆ อันพึงประสงค์

1.5 หลักจิตวิทยา

นอกจากปรัชญาที่นำมาเป็นแนวทางในการพัฒนาหลักสูตรหรือสร้างหลักสูตร สิ่งสำคัญจำเป็นต้องคำนึงถึงคือ ความรู้ด้านจิตวิทยาเพื่อให้การจัดการพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมเสริมสร้างสมรรถนะข้าราชการประจำศูนย์ปฏิบัติการต่อสู้เพื่อเอาชนะยาเสพติดจังหวัด เกิด

ประโยชน์แก่ผู้เข้าฝึกอบรมมากที่สุด ข้อมูลทางด้านจิตวิทยามีบทบาทในการกำหนดรูปแบบของหลักสูตร และการจัดการฝึกอบรม ที่จะเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ จึงควรให้สอดคล้องกับการพัฒนาของผู้เข้าฝึกอบรมในวัยผู้ใหญ่ให้มากที่สุด จิตวิทยาที่ควรนำมาประกอบการพิจารณาในการสร้างหลักสูตร มี 2 แขนงวิชา คือ จิตวิทยาการพัฒนาการในวัยผู้ใหญ่ และจิตวิทยาการเรียนรู้ในวัยผู้ใหญ่

นักพัฒนาหลักสูตรจะต้องอาศัยข้อมูลพื้นฐานจากวิชาจิตวิทยาพัฒนาการมาพิจารณาวางหลักสูตรใน ด้านการกำหนดจุดมุ่งหมายของหลักสูตร นักพัฒนาหลักสูตรจะต้องพิจารณาว่าเป็นการจัดทำหลักสูตรให้กับผู้เรียนวัยใด อาทิ 1) จุดมุ่งหมายของหลักสูตรที่กำหนดไว้สอดคล้องกับพัฒนาการด้านต่างๆ ของผู้เข้าฝึกอบรมหรือไม่ เช่น การกำหนดพฤติกรรมการเรียนรู้ของผู้เรียนทั้งทางด้านสมอง (Cognitive Domain) ทางด้านอารมณ์ (Affective Domain) และทางด้านกล้ามเนื้อระบบประสาท (Psychomotor Domain) 2) การจัดเนื้อหาและประสบการณ์การเรียนรู้ ซึ่งจะต้องยึดลำดับความสนใจของผู้เรียนเป็นหลัก นอกจากนั้นยังจะต้องคำนึงถึงความยากง่าย ความสลับซับซ้อนของเนื้อหาทำให้พอเหมาะกับวัยของผู้เรียนด้วย 3) ธรรมชาติของการเรียนรู้และองค์ประกอบต่างๆ ที่มีอิทธิพลต่อการเรียนรู้ การคิด และการแก้ปัญหา จิตวิทยาแขนงนี้จะช่วยให้ทราบว่ามนุษย์เราเรียนรู้ได้อย่างไร ทำอย่างไร จึงจะเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ และมีปัจจัยอะไรบ้างที่มีอิทธิพลทำให้ผู้เรียนเรียนรู้ได้เร็วหรือช้า เป็นต้น ซึ่งแนวคิดของนักจิตวิทยาเกี่ยวกับทฤษฎีการเรียนรู้ แบ่งออกเป็น 2 กลุ่ม คือ

1.5.1 กลุ่มพฤติกรรมนิยม (Behaviorist) กลุ่มนี้เชื่อว่า การเรียนรู้เกิดจากการเชื่อมโยงระหว่างสิ่งเร้า (Stimulus) และการตอบสนอง (Response) หรือที่เรียกว่าทฤษฎีการวางเงื่อนไข (Conditioning) กลุ่มพฤติกรรมนิยมได้ทำการทดลองเพื่อแสดงให้เห็นว่าการเรียนรู้เกิดขึ้นโดยวิธีต่อไปนี้ คือ 1) โดยการให้สิ่งเร้าและการตอบสนองไปพร้อมๆ กัน 2) โดยการให้แรงเสริม 3) โดยการให้ผู้เรียนตอบสนองสิ่งเร้าทันที 4) โดยการทำพฤติกรรมตอบสนองสิ่งเร้าได้สิ่งเร้าหนึ่งซ้ำๆ เพื่อให้จำได้อย่างคงทน โดยเฉพาะการเรียนรู้วิชาทักษะต่างๆ 5) โดยการให้รางวัลหรือให้สิ่ง que ผู้เรียนพอใจ นักจิตวิทยาในกลุ่มที่ได้รับการยอมรับมากที่สุด ได้แก่ สกินเนอร์ (Skinner:1957) ได้อธิบายว่า " พฤติกรรม " ว่าประกอบด้วยองค์ประกอบ 3 ตัว คือซึ่งเขาเรียกย่อๆ ว่า A-B-C ซึ่งทั้ง 3 จะดำเนินต่อเนื่องไป ผลที่ได้รับจะกลับกลายเป็นสิ่งที่ก่อให้เกิดขึ้นก่อน อันนำไปสู่การเกิดพฤติกรรมและนำไปสู่ผลที่ได้รับตามลำดับ การศึกษาในเรื่องนี้ สกินเนอร์ ได้สร้างกล่องขึ้นมา มีชื่อเรียกว่า Skinner Box เป็นกล่องสี่เหลี่ยมมีคานหรือลิ้นบังคับให้อาหารตกลงมาในจาน เหนือคานจะมีหลอดไฟติดอยู่ เมื่อกดคานไฟจะสว่างและอาหารจะหล่นลงมา Skinner Box นำหนักไปใส่ไว้ในกล่อง และโดยบังเอิญนกเคลื่อนไหวไปถูกคานอาหารก็หล่นลงมาอาหารที่นกได้นำไปสู่การกดคานซ้ำและการกดคานแล้วได้อาหาร

การเสริมแรง

(Reinforcement) หมายถึงสิ่งเร้าใดที่ทำให้พฤติกรรมการเรียนรู้เกิดขึ้นแล้วมีแนวโน้มจะเกิดขึ้นอีก มีความคงทนถาวร เช่น การกดคันและจิกแป้นสีของนกพิราบได้ถูกต้องต้องการทุกครั้งเมื่อหิวหรือต้องการ

ในการทดลองตัวเสริมแรงแบ่งออกเป็นสองลักษณะคือ

1. ตัวเสริมแรงทางบวก (Positive Reinforcement) หมายถึงสิ่งเร้าใดเมื่อนำมาใช้แล้วทำให้อัตราการตอบสนองมากขึ้น เช่น คำชมเชย รางวัล อาหาร เป็นต้น

2. ตัวเสริมแรงทางลบ (Negasitive Reinforcement) หมายถึงสิ่งเร้าใดเมื่อนำออกใช้แล้ว ทำให้อัตราการตอบสนองมากขึ้น เช่น เสียงดัง คำตำหนิ อากาศร้อน กลิ่นเหม็น เป็นต้น ตัวเสริมแรงทางลบ การลงโทษ (Punishment) การเสริมแรงทางลบและการลงโทษมีลักษณะที่คล้ายคลึงกันและมักจะใช้แทนกันอยู่เสมอ แต่การอธิบายของสกินเนอร์ การเสริมแรงทางลบและการลงโทษต่างกัน โดยเน้นว่าการลงโทษเป็นการระงับหรือหยุดยั้งพฤติกรรม

จากแนวคิดดังกล่าว ถ้าเราต้องการจะปรับพฤติกรรมของบุคคล เราก็สามารถทำได้โดยการจัดเงื่อนไขที่เหมาะสม และเมื่อบุคคลกระทำพฤติกรรมตามเงื่อนไขนั้นแล้ว ก็จะต้องมีการให้การเสริมแรงทางบวก แต่ถ้ามีพฤติกรรมไม่เหมาะสมเกิดขึ้น เราก็สามารถจะทำให้ลดลงหรือยุติลงได้ โดยการให้การลงโทษ หรือใช้การหยุดยั้งเมื่อบุคคลแสดงพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมดังกล่าว

มัทธรา ธรรมบุศย์. (2545 : หน้า 11-17) ได้กล่าวถึงกลุ่มทฤษฎีการเรียนรู้เชิงพฤติกรรมนิยม (Behaviorist learning) ว่า โลกของเรามีความรู้อยู่มากมาย แต่ความรู้ที่สามารถถ่ายทอดมายังผู้เรียนอย่างเป็นรูปธรรมมีเพียงจำนวนเล็กน้อยเท่านั้น การเรียนรู้จะเกิดขึ้นได้ก็ต่อเมื่อมีการเชื่อมโยงระหว่างสิ่งเร้ากับการตอบสนอง

1.5.2 กลุ่มความคิดความเข้าใจ (Cognitive) เน้นความสำคัญของกระบวนการคิดซึ่งเกิดขึ้นในช่วงของการเรียนรู้ เรียกว่า ทฤษฎีปัญญา (Cognitive Theories) นักจิตวิทยากลุ่มนี้เชื่อว่าการเรียนรู้เกิดจากการแก้ปัญหา โดยที่บุคคลใช้ความคิดพิจารณาสิ่งแวดล้อม เชื่อมโยงกับประสบการณ์เดิมของตน ทำให้มองเห็นความสัมพันธ์ของสิ่งต่างๆ ที่จะเป็นประโยชน์ในการแก้ปัญหา ดังนั้นจะเห็นว่าการวางแผนหลักสูตร นอกจากจะอาศัยหลักของความเจริญเติบโตและพัฒนาการของผู้เรียนเป็นพื้นฐานแล้ว ยังต้องอาศัยหลักจิตวิทยาการเรียนรู้ประกอบอีกด้วย เพื่อนำมาใช้ประกอบการวางแผนหลักสูตรในด้านต่างๆ ต่อไปนี้ 1) การกำหนดเนื้อหาวิชา และประสบการณ์ในการเรียนรู้ลงในหลักสูตร ผู้พัฒนาหลักสูตรจะต้องเลือกและตัดสินใจว่าจะให้ใครเรียนอะไร และเรียนอย่างไร จึงจะตรงกับความสามารถของผู้เรียน ได้แก่ 2) การกำหนดความมุ่งหมายของการศึกษาในด้านที่เกี่ยวกับการปลูกฝังค่านิยม หรือเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมบางอย่าง นักจิตวิทยาการเรียนรู้สามารถจะตอบได้ว่าค่านิยมหรือพฤติกรรมอะไรที่ควรปลูกฝังหรือเปลี่ยนแปลงได้ผลมากที่สุด ในช่วงอายุเท่าไร จะใช้เวลานานเท่าใด ข้อมูล

เหล่านี้จะช่วยให้ผู้พัฒนาหลักสูตรทราบว่าควรกำหนดความมุ่งหมายใดไว้ในระดับการศึกษาใด และมีระยะเวลาติดต่อกันนานเท่าใด 3) การจัดการเรียนการสอน นักจิตวิทยาการเรียนรู้มีส่วนช่วยในด้านวิธีสอนเนื้อหาวิชาใด เหมาะกับวิธีสอนแบบใด หรือจัดกิจกรรมการสอนแบบใดจะช่วยให้บรรลุจุดประสงค์ของการสอนได้ดีที่สุด เน้นข้อมูลที่นักพัฒนาหลักสูตรสามารถนำไปพิจารณาในส่วนที่เป็นเอกสารประกอบหลักสูตร อันได้แก่ แผนการสอน คู่มือการสอน เป็นต้น 4) การวัดผลการเรียนการสอน พฤติกรรมการเรียนรู้ของมนุษย์มิได้มีแต่เพียงด้านความรู้หรือสติปัญญาเท่านั้น แต่จะมีด้านอื่นๆ ด้วย คือ ด้านอารมณ์ ความรู้สึกนึกคิด และด้านทักษะ ดังนั้นพฤติกรรมการเรียนรู้ด้านต่างๆ จะวัดผลโดยวิธีใดเมื่อไร ก็จะเป็นข้อมูลที่ได้จากจิตวิทยาการเรียนรู้ เพื่อนำไปเป็นพื้นฐานในการพัฒนาหลักสูตร ซึ่งจะกล่าวรายละเอียดในเรื่องของหลักการและทฤษฎีการเรียนรู้ผู้ใหญ่อีกต่อไป

1.6 กระบวนการพัฒนาหลักสูตร

กระบวนการพัฒนาหลักสูตรเป็นงานที่ต้องอาศัยบุคลากรที่เกี่ยวข้องหลายฝ่ายร่วมกันดำเนินการ อย่างเป็นระบบ นักการศึกษาหลายท่านได้กล่าวถึงกระบวนการพัฒนาหลักสูตรไว้หลายรูปแบบ ดังนี้

การพัฒนาหลักสูตรตามแนวคิดของไทเลอร์ ไทเลอร์ (Tyler. 1949:1) เป็น นักการศึกษาที่สำคัญคนหนึ่งของประเทศสหรัฐอเมริกา เป็นผู้หนึ่งซึ่งให้ข้อคิดเห็นที่เป็นประโยชน์ในการพัฒนาหลักสูตร โดยไทเลอร์ได้ให้หลักการและเหตุผลในการสร้างหลักสูตรว่า ในการจัดหลักสูตรและการสอนนั้นจัดขึ้นเพื่อตอบคำถามที่เป็นพื้นฐาน 4 ประการดังต่อไปนี้ คือ

1. มีจุดมุ่งหมายทางการศึกษาอะไรบ้างที่ควรแสวงหา
2. ประสบการณ์ทางการศึกษาอะไรบ้างที่ควรจัดขึ้นช่วยให้บรรลุถึงจุดหมายที่กำหนด
3. จะจัดประสบการณ์ทางการศึกษาอย่างไรจึงจะทำให้เกิดการสอนอย่างมีประสิทธิภาพ
4. จะประเมินผลประสิทธิภาพของประสบการณ์ในการเรียนอย่างไร จึงจะตัดสินได้ว่าบรรลุถึงจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้

ไทเลอร์ (Tyler. 1949:9-12) ได้ให้ความเห็นว่านักพัฒนาหลักสูตรทั้งหลายควรจะกำหนดจุดมุ่งหมายทั่วไปหรือเป้าหมายของหลักสูตรโดยอาศัยองค์ประกอบ 3 ประการ คือ (1) ผู้เรียน (2) สภาพสังคมนอกโรงเรียนในขณะนั้น และ (3) เนื้อหาสาระ หลังจากได้กำหนดจุดประสงค์ทั่วไปแล้ว นักพัฒนาหลักสูตรสามารถกำหนดวัตถุประสงค์ทางการศึกษาโดยอาศัยความรู้ทางปรัชญา และจิตวิทยาการเรียนรู้ กระบวนการที่จะได้มาซึ่งข้อมูลต่าง ๆ นั้น ไทเลอร์ได้เสนอว่าควรจะมีการสัมภาษณ์ผู้เรียน ผู้สอน อาจจะใช้แบบทดสอบเพื่อวัดความสนใจ ความถนัด และความต้องการของผู้เรียนได้จากการรวบรวมข้อมูลหลาย ๆ ด้าน แล้วก็นำมาเขียนเป็น

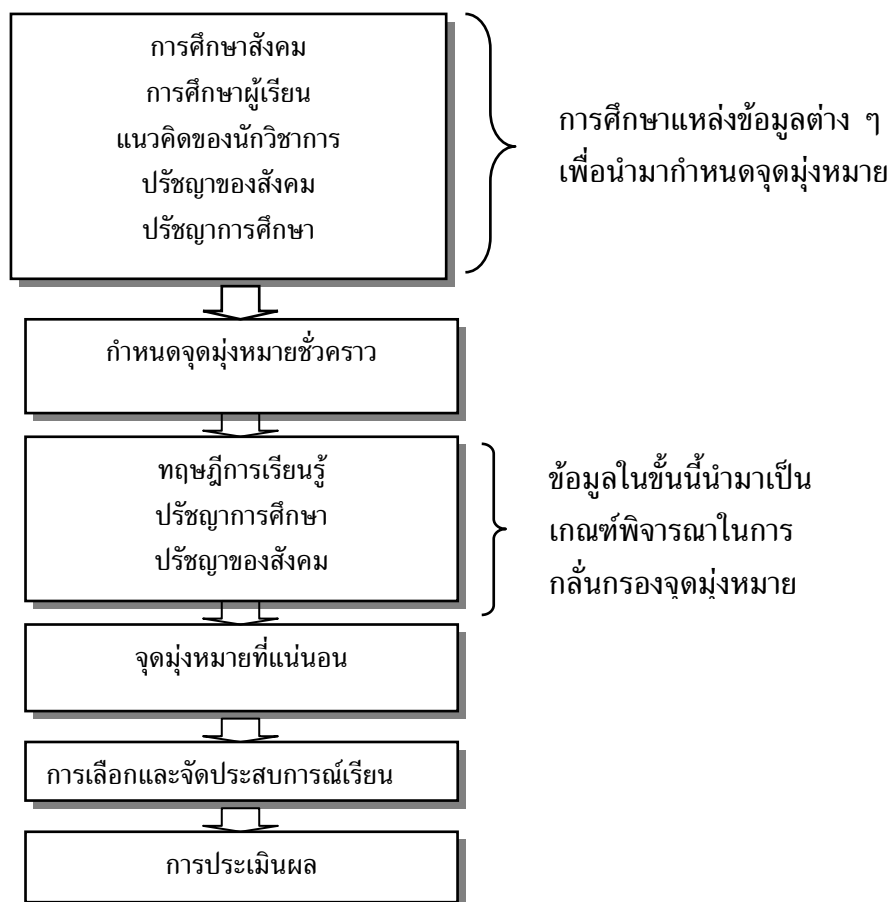
จุดมุ่งหมายที่ชัดเจนได้ องค์ประกอบส่วนที่สาม ได้แก่ เนื้อหาสาระของวิชา ผู้เชี่ยวชาญทางสาขาวิชาต่าง ๆ จะเป็นผู้กำหนดหรือคัดเลือก เมื่อรวบรวมข้อมูลทั้ง 3 องค์ประกอบเพื่อมาเป็นตัวกำหนดในการร่างจุดมุ่งหมายทั่วไปของหลักสูตรแล้วจำเป็นจะต้องมีการนำเอาปรัชญาของสถาบันมาพิจารณาเพื่อให้จุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้นั้นเป็นสิ่งที่สถาบันสามารถนำมาปฏิบัติได้ นอกจากนี้แล้วการนำเอาความรู้ในเรื่องของจิตวิทยาที่เกี่ยวข้องกับการเรียนรู้มาพิจารณาด้วย จะยิ่งทำให้จุดมุ่งหมายทั่วไปมีความชัดเจนจนกลายเป็นจุดมุ่งหมายทางการศึกษาได้ และได้กล่าวถึงงานพัฒนาหลักสูตร แบ่งออกเป็นขั้นตอนใหญ่ 4 ขั้นตอน

ขั้นที่ 1 ขั้นเตรียมการ ข้อมูลที่สำคัญคือ ความจำเป็นและความต้องการของสังคมที่มีต่อการจัดการศึกษาประเภทนั้นๆและระดับนั้นๆ ปรัชญาการศึกษาทำให้สามารถเตรียมการสร้างหลักสูตรได้เหมาะสม แนวคิดทางจิตวิทยาจะช่วยนำทางให้จัดหลักสูตรได้เหมาะสมกับ ธรรมชาติของผู้เรียนหรือผู้รับการอบรม

ขั้นที่ 2 ขั้นจัดทำทำและวางแผนการใช้หลักสูตร จากการประมวลความรู้โดยใช้ข้อมูลจากขั้นที่แล้วผนวกกับความรู้ความคิดของผู้เชี่ยวชาญเนื้อหาวิชา นักทฤษฎีการสอนจะเป็นที่มาของหลักการจุดหมายและโครงสร้างเนื้อหาวิชารวมทั้งลักษณะของการจัดประสบการณ์การเรียนการสอน สิ่งที่ต้องคำนึงถึงคือ องค์ประกอบของการใช้หลักสูตรอันได้แก่ ความเข้าใจและการยอมรับของผู้บริหาร ความพร้อมของหน่วยงานสนับสนุนทั้งทางด้านการเงินจะช่วยทำให้ทราบสภาพความพร้อมและแก้ปัญหาได้ล่วงหน้า

ขั้นที่ 3 ขั้นดำเนินการใช้หลักสูตร ในระหว่างที่หลักสูตรกำลังใช้อยู่และยังไม่ครบถ้วนตามกำหนดเวลา การประเมินผลการใช้หลักสูตรจะช่วยให้ทราบปัญหาและอุปสรรคของกระบวนการใช้หลักสูตร อันเป็นแนวทางให้ปรับปรุงแก้ไขกระบวนการใช้ให้สามารถบรรลุเป้าหมายและวัตถุประสงค์ของหลักสูตร

ขั้นที่ 4 ขั้นตรวจสอบผลของการใช้หลักสูตร การประเมินผลรวบยอดจะจัดทำเมื่อหลักสูตรใช้ไปครบถ้วนตามกำหนดเวลาซึ่งจะช่วยให้ได้ข้อมูลว่าหลักสูตรสามารถก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของผู้เรียนหรือผู้รับการฝึกอบรมตรงตามเป้าหมายประสงค์ของหลักสูตรหรือไม่ ควรจะแก้ไขจุดหมายของหลักสูตรอย่างไรหรือควรรหาทางปรับปรุงกระบวนการใช้

ภาพประกอบ 3 กระบวนการพัฒนาหลักสูตรแนวคิดของไทเลอร์
ที่มา : เสาวนีย์ เลวลีย์. (2536:145) ; อ้างอิงจาก กาญจนา คุณารักษ์. (2529:314).

ทาบา (Taba. 1962:10) ได้กล่าวถึง กระบวนการพัฒนาหลักสูตรที่ตอบสนองความต้องการของผู้เรียน ตามความเชื่อที่ว่าผู้เรียนมีพื้นฐานแตกต่างกัน โดยกำหนดกระบวนการพัฒนาหลักสูตรไว้ 7 ขั้นตอน ดังนี้

1. วินิจฉัยความต้องการ : สำรวจสภาพปัญหา ความต้องการ และความจำเป็นต่างๆ ของสังคม และผู้เรียน
2. กำหนดจุดมุ่งหมาย : หลังจากได้วินิจฉัยความต้องการของสังคมและผู้เรียนแล้วจะกำหนดจุดมุ่งหมายที่ต้องการให้ชัดเจน
3. คัดเลือกเนื้อหาสาระ : จุดมุ่งหมายที่กำหนด จะช่วยในการเลือกเนื้อหาสาระให้สอดคล้องกับจุดมุ่งหมาย วย ความสามารถของผู้เรียน โดยเนื้อหาต้องมีความเชื่อถือได้ และสำคัญต่อการเรียนรู้
4. จัดเนื้อหาสาระ : เนื้อหาสาระที่เลือกได้ ยังต้องจัดโดยคำนึงถึงความต่อเนื่อง และความยากง่ายของเนื้อหา วุฒิภาวะ ความสามารถ และความสนใจของผู้เรียน

5. คัดเลือกประสบการณ์การเรียนรู้ : ครูผู้สอนหรือผู้ที่เกี่ยวข้องจะต้องคัดเลือกประสบการณ์การเรียนรู้ให้สอดคล้องกับเนื้อหาวิชา และจุดมุ่งหมายของหลักสูตร

6. จัดประสบการณ์การเรียนรู้ : ประสบการณ์การเรียนรู้ควรจัดโดยคำนึงถึงเนื้อหาสาระและความต่อเนื่อง

7. กำหนดสิ่งที่ประเมินและวิธีการประเมินผล : ตัดสินใจว่าจะต้องประเมินอะไรเพื่อตรวจสอบผลว่าบรรลุตามจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้หรือไม่ และกำหนดด้วยว่าจะใช้วิธีการประเมินผลอย่างไร ใช้เครื่องมืออะไร

1.7 ขั้นตอนของการพัฒนาหลักสูตร

ทาบ (Taba, 1962:9-12) ได้แสดงความคิดเห็นเพิ่มเติมจากแนวคิดของ ไทเลอร์ว่าการพัฒนาหลักสูตรเป็นงานที่ต้องจัดลำดับความคิดให้เป็นขั้นตอนให้เป็นระเบียบ ซึ่งต้องพิจารณาทั้งลำดับในการวางแผนงานและวิธีการเพื่อให้งานสำเร็จลุล่วงไป ทาบเชื่อว่าหลักสูตรควรพัฒนาโดยครูผู้สอนมากกว่าที่จะพัฒนาขึ้นจากเจ้าหน้าที่ระดับสูง ครูควรเริ่มกระบวนการโดยการสร้างหน่วยการเรียนรู้การสอนเฉพาะสำหรับผู้เรียนในสถาบันการศึกษา ก่อนแทนที่จะเริ่มโดย การรับผิดชอบการสร้างหลักสูตรทั่ว ๆ ไป ดังนั้นทาบจึงสนับสนุนวิธีการเชิงอุปนัย (Inductive Approach) ในการพัฒนาหลักสูตรโดยเริ่มด้วยสิ่งที่เฉพาะแล้วสร้างให้ขยายไปสู่การออกแบบในลักษณะรวม และทาบได้เสนอขั้นตอนในการพัฒนาหลักสูตรดังนี้

1.7.1 การผลิตหน่วยการเรียนรู้การสอนนำร่อง ซึ่งเป็นตัวแทนจากระดับชั้นหรือสาขาวิชาโดยครู ขั้นนี้จะเป็นเสมือนตัวเชื่อมระหว่างทฤษฎีกับปฏิบัติ ซึ่งมีขั้นตอนในการผลิตหน่วยนำร่องอีก 8 ขั้น คือ

(1) การวินิจฉัยความต้องการ (Diagnosis of Needs) สำรวจความต้องการและความจำเป็นต่าง ๆ ของสังคม เพื่อใช้เป็นแนวทางในการวางแผนการสร้างหลักสูตรได้ตรงตามความต้องการของผู้เรียน

(2) กำหนดจุดประสงค์ (Formulation of Objectives) กำหนดจุดประสงค์ที่ชัดเจน และเข้าใจตรงกัน ตามที่สังคมและผู้เรียนต้องการ

(3) การเลือกเนื้อหาสาระ (Selection of Content) เลือกเนื้อหาสาระที่ต้องการนำมาสอนให้ตรงกับความจำเป็นของสังคม

(4) จัดเนื้อหาสาระ (Organization of Content) จัดระเบียบ จัดลำดับแก้ไขปรับปรุงเนื้อหาสาระที่คัดเลือกไว้ในขั้นที่ 3 ตามระดับความยากง่ายเพื่อให้เหมาะสมกับผู้เรียน

(5) เลือกประสบการณ์ในการเรียนรู้ (Selection of Learning periences) คัดเลือกประสบการณ์เพื่อการเรียนรู้ซึ่งจะนำมาเสริมเนื้อหาสาระให้สมบูรณ์

(6) การจัดประสบการณ์เรียนรู้ (Organization of Learning Experiences) จัดระเบียบ จัดลำดับ แก้ไขปรับปรุงประสบการณ์ต่าง ๆ ในอันที่จะช่วยผู้เรียนให้มีมโนทัศน์ และเจตคติที่ดี การเลือกและการจัดประสบการณ์การเรียนรู้มีความสำคัญมากกว่าการประยุกต์หลักในการเรียนรู้ ในการเลือกประสบการณ์จะรวมถึงความคิดเกี่ยวกับขั้นตอนของมโนภาพที่จะได้รับ และขั้นตอนของข้อมูลเกี่ยวกับเจตคติและความรู้สึก การวางแผนสำหรับประสบการณ์ในการเรียนรู้เป็นขั้นตอนที่สำคัญในการพัฒนาหลักสูตร ทำอย่างไรครูจึงจะรู้จักแปลงเนื้อหาที่จะต้องสอนไปสู่ประสบการณ์ในการเรียนรู้ที่เหมาะสม และจะวางโครงการเพื่อประสบการณ์การเรียนรู้อย่างไร จึงจะทำให้ผู้เรียนเกิดความสามารถในการเรียนและเกิดแรงจูงใจขึ้น

(7) การกำหนดเรื่องที่จะต้องประเมินผลและวิธีการในการประเมินผล (Determination of what to evaluate and of the ways and means of doing it) การตัดสินใจว่ามีเนื้อหาสาระและประสบการณ์อะไรที่จะต้องประเมินผลว่าได้มีการเรียนรู้ตรงกับจุดประสงค์ที่กำหนดไว้หรือไม่เพียงใด และกำหนดด้วยว่าจะใช้วิธีประเมินผลอย่างไร มีอะไรที่จะช่วยในการประเมินผลได้บ้าง

(8) การตรวจสอบเพื่อตรวจสอบความสมดุลและลำดับขั้นตอน (Checking of Balancing and Ordering) เพื่อให้เกิดประสบการณ์การเรียนรู้ที่เหมาะสม และเพื่อความสมดุลในด้านชนิดของการเรียนรู้และการแสดงออกในรูปแบบต่าง ๆ

- การทดสอบหน่วยทดลอง (หน่วยการเรียนการสอน) เพื่อสร้างความแม่นยำและการนำไปสอนได้และเพื่อจำกัดความสามารถที่ต้องการทั้งในระดับสูงและระดับต่ำ

- การปรับปรุงและทำได้เป็นเนื้อเดียวกัน มีการปรับหน่วยการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับความแตกต่างที่มีอยู่ในความต้องการและความสามารถของผู้เรียน สอดคล้องกับทรัพยากรที่มีอยู่ตลอดจนสอดคล้องกับแบบการสอนชนิดต่าง ๆ ของครูผู้สอน

- การพัฒนากรอบงาน หลังจากที่ได้ผลิตหน่วยการเรียนการสอนแล้ว จะต้องตรวจสอบในเรื่องความเพียงพอของขอบข่าย และความเหมาะสมของการจัดลำดับ

- การใช้และการเผยแพร่หน่วยการเรียนการสอนใหม่ ต้องมีการฝึกอบรมครูประจำการ เพื่อให้ครูนำหน่วยการเรียนการสอนไปใช้ในห้องเรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ

1.8 องค์ประกอบการสร้างหลักสูตรการฝึกอบรม

เทรซี (Tracy. 1971:86-95) ได้วางหลักเกณฑ์ในการวิเคราะห์ภารกิจเพื่อหา ระดับความสำคัญ ในการกำหนดหัวข้อวิชา วัตถุประสงค์ในการอบรมของแต่ละวิชา ระยะเวลา ในการอบรม ซึ่งช่วยให้ผู้รับผิดชอบกำหนดหลักสูตรมีแนวทางที่มีเหตุผล มีกฎเกณฑ์ ไม่ใช้การตัดสินใจ การจัดลำดับความสำคัญของภารกิจที่จะต้องทำการฝึกอบรม ได้แก่

1. ความยากง่ายในการเรียนรู้ ถ้าเป็นภารกิจที่ง่ายและสามารถเรียนรู้ได้ด้วยตนเอง ก็ไม่จำเป็นต้องจัดอบรม
2. ความสำคัญว่าภารกิจหรือหน้าที่นั้นมีความสำคัญเพียงใดต่อความสำเร็จและความสมบูรณ์ของงาน
3. ความถี่ในการปฏิบัติ ภารกิจที่ต้องปฏิบัติอยู่เสมอย่อมเป็นการเหมาะสมที่จะจัดฝึกอบรม
4. ความสัมพันธ์ระหว่างค่าใช้จ่ายต่อผลประโยชน์ให้เปรียบเทียบค่าใช้จ่ายต่าง ๆ ในการฝึกอบรมว่าได้ประโยชน์คุ้มค่าจริงหรือไม่
5. ความสำเร็จตามวัตถุประสงค์เป็นการพิจารณาถึงพื้นฐาน ความรู้ ความลำบาก ประสบการณ์ความพร้อม และสิ่งจูงใจของผู้ที่จะต้องเข้ารับการอบรมในภารกิจนั้น ๆ ว่ามีโอกาสที่จะสนับสนุนให้บรรลุวัตถุประสงค์ของการฝึกอบรมได้มากน้อยเพียงใด
6. คุณภาพเป็นการพิจารณาว่าการฝึกอบรมในภารกิจนั้นจะช่วยให้คนส่วนใหญ่ปฏิบัติงานให้มีคุณภาพดีขึ้น
7. ความบกพร่องของภารกิจว่าภารกิจที่มีการปฏิบัติบกพร่องมากน้อยเพียงใด
8. ความจำเป็นเร่งด่วนที่จะทำการฝึกอบรมและช่วงเวลาที่เหมาะสมเปลี่ยนแปลงไป พิจารณาว่าผู้รับการอบรมจะใช้ความรู้หรือพฤติกรรมที่เปลี่ยนแปลงไปเป็นระยะเวลานานเท่าใด
9. ความจำเป็นที่จะต้องฝึกอบรมเพิ่มเติม ถ้าผู้รับการอบรมสามารถที่จะกลับไปปฏิบัติงานได้ทันทีโดยไม่ต้องมีการฝึกอบรมเพิ่มเติม ย่อมมีคุณค่าว่าการฝึกอบรมในภารกิจที่จะต้องมีการฝึกอบรมเพิ่มเติมบ่อย ๆ เพราะประหยัดงบประมาณและเวลา

ในการสร้างหลักสูตรการฝึกอบรมเสริมสร้างสมรรถนะข้าราชการประจำศูนย์ปฏิบัติการต่อสู้เพื่อเอาชนะยาเสพติดจังหวัด ได้พิจารณาถึงองค์ประกอบตามขั้นตอนดังกล่าวข้างต้นที่จะสนับสนุนให้เกิดความสำเร็จ ตามความคาดหวังที่จะให้เกิดกับผู้เข้ารับการฝึกอบรมแนวทางการจัดประสบการณ์ต่าง ๆ

ใจทิพย์ เชื้อรัตนพงษ์ (2539:11) ได้กล่าวเปรียบหลักสูตรเหมือนพิมพ์เขียวของแปลนบ้านที่ใช้ในการสร้างบ้าน โดยในพิมพ์เขียว จะแสดงให้เห็นภาพรวมของสิ่งที่เรามุ่งหวังการเปรียบเทียบดังกล่าวทำให้มองภาพของพิมพ์เขียวของแปลนบ้านแต่ละแห่งที่มีลักษณะแตกต่างกันออกไป ขึ้นอยู่กับปัจจัยหลายอย่าง ซึ่งหลักสูตรสร้างหลักสูตรการฝึกอบรมเสริมสร้างสมรรถนะข้าราชการประจำศูนย์ปฏิบัติการต่อสู้เพื่อเอาชนะยาเสพติดจังหวัด ก็ควรจะมีลักษณะที่เป็น ตัวบ่งชี้ให้การสร้างหลักสูตรนี้มีความแตกต่าง ด้วย นโยบาย กลุ่มเป้าหมาย เป็น

นายเมธี ปิยะคุณ (2545) กล่าวว่า การจะทำให้หลักสูตรการอบรมมีคุณภาพและมีประสิทธิภาพ องค์ประกอบการสร้างหลักสูตรสามารถเป็นตัวบอกได้ว่าหลักสูตรนี้มีข้อดี ข้อเสีย ข้อบกพร่องอย่างไรควรปรับปรุงตรงไหน ในการจัดการฝึกอบรมแต่ละครั้ง ส่วนที่มีความสำคัญอย่างยิ่ง

ของการจัดฝึกอบรม คือ หลักการและการสร้างหลักสูตรการฝึกอบรมประกอบขึ้นตอนต่าง ๆ 11 ขั้นตอน

1.8.1 การกำหนดความจำเป็นในการฝึกอบรมคือ ต้องค้นหาและวิเคราะห์ให้แน่ชัดว่าปัญหาที่เกิดขึ้นสามารถแก้ไขได้ด้วยการฝึกอบรมหรือไม่ ปัญหาที่พบบ่อยเสมอในการบริหารงานฝึกอบรมก็คือการนำปัญหาที่ไม่อาจจะแก้ไขได้โดยการฝึกอบรมมาถือว่าเป็นว่าเป็นความจำเป็นในการฝึกอบรม

1.8.2 การระบุภารกิจที่เป็นปัญหา เมื่อสามารถระบุปัญหาว่าเป็นความจำเป็นในการฝึกอบรมได้แล้ว จะต้องวิเคราะห์ต่อไปว่าบุคคลกลุ่มใดเป็นต้นเหตุของปัญหานั้น และการปฏิบัติการกิจของคนในองค์กรได้เบี่ยงเบนไปจากมาตรฐานมากน้อยเพียงใด เพราะภารกิจที่เบี่ยงเบนนี้เองเป็นความจำเป็นในการฝึกอบรมที่แท้จริง

1.8.3 การกำหนดวัตถุประสงค์ในการฝึกอบรม หมายถึงสิ่งที่กำหนดว่าในโครงการฝึกอบรมนั้นจะต้องเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของผู้เข้ารับการฝึกอบรมให้เป็นไปในลักษณะและระดับใด จึงจะสามารถแก้ไขปัญหาที่เป็นความจำเป็นในการฝึกอบรมได้ วัตถุประสงค์ในการฝึกอบรมที่เหมาะสมจะก่อให้เกิดเป็นประโยชน์แก่การบริหารงานฝึกอบรม กล่าวคือการวัตถุประสงค์ที่ชัดเจนจะช่วยให้มีการใช้ทรัพยากรต่าง ๆ ในการฝึกอบรมอย่างมีประสิทธิภาพช่วยให้ผู้เกี่ยวข้องกับการฝึกอบรมทุกฝ่ายเข้าใจและปฏิบัติงานไปในแนวเดียวกัน รวมทั้งช่วยให้สามารถกำหนดวิชา เนื้อหาสาระ ได้อย่างเหมาะสม ช่วยในการกำหนดระยะเวลาของหลักสูตรระยะเวลาของหัวข้อวิชาเป็นแนวทางในการประเมินติดตามผลโครงการได้อย่างชัดเจน ขั้นตอนในการกำหนดวัตถุประสงค์ในการฝึกอบรมจะพิจารณาขั้นตอนต่าง ๆ ดังนี้คือ

- (1) การกำหนดปัญหาให้ชัดเจน
- (2) ระบุบุคคลที่จะต้องรับการฝึกอบรม
- (3) ภารกิจและพฤติกรรมที่เป็นปัญหาเป็นอย่างไร
- (4) พฤติกรรมที่จะต้องเปลี่ยนแปลงควรเป็นอย่างไร
- (5) อะไรบ้างเป็นสิ่งสนับสนุนให้การฝึกอบรมบรรลุวัตถุประสงค์และ

อะไรเป็นอุปสรรคต่อการการดำเนินงานฝึกอบรมให้บรรลุวัตถุประสงค์ สำหรับวัตถุประสงค์ของโครงการฝึกอบรมที่ดี ควรมีลักษณะที่กระชับรัดชัดแจ้งใช้ภาษาง่าย ๆ และต้องระบุว่าต้องการจะให้เกิดพฤติกรรมชนิดใดมีความเป็นไปได้สามารถวัดประเมินได้โดยจะต้องสอดคล้องกับวัตถุประสงค์หลักหรือนโยบายของหน่วยงาน

1.8.4 การใช้เกณฑ์ในการวิเคราะห์ภารกิจเพื่อหาระดับความสำคัญนั้น เมื่อได้วัตถุประสงค์ใช้เป็นแนวทางในการกำหนดหัวข้อวิชา วัตถุประสงค์ในการอบรมของแต่ละวิชา ระยะเวลาในการอบรมช่วยให้ผู้รับผิดชอบในการกำหนดหลักสูตรมีแนวทางที่มีเหตุผล มีกฎเกณฑ์ ไม่ใช่การตัดสินใจโดยขาดหลักการที่ชัดเจนการจัดลำดับความสำคัญของภารกิจที่จะต้องทำการฝึกอบรมและเลือกจัดอบรมเฉพาะบางกรณีที่เป็นปัญหานั้น ๆ

1.8.5 การสร้างหลักสูตรการฝึกอบรมจะต้องมีการกำหนดหัวข้อวิชา การกำหนดหัวข้อวิชานี้ก็ถือเป็นการกำหนดความจำเป็นในการฝึกอบรมระบุภารกิจที่เป็นปัญหาคำหนดวัตถุประสงค์ในการอบรมไปแล้วรวมทั้งใช้เกณฑ์ในการวิเคราะห์ภารกิจเพื่อหาระดับของความสำเร็จ โดยนำทุกภารกิจมาพิจารณาให้แขนงและจัดลำดับความสำคัญ ถ้าเป็นขั้นตอนในการกำหนดหัวข้อวิชาหมายถึง เนื้อหาสาระในลักษณะเดียวกันของเรื่องที่ต้องการจะให้ผู้เข้ารับการอบรม เกิดความรู้ ความเข้าใจ ทศนคติ ความสามารถ ขั้นตอนและหลักในการกำหนดหัวข้อวิชาที่มี 3 ชั้น

(1) การจัดทำตารางในการกำหนดหัวข้อวิชาขึ้น ซึ่งประกอบช่องภารกิจ หน้าที่ ระดับความสำคัญรายละเอียดการนำภารกิจ หน้าที่ ระดับความสำคัญ

(2) กำหนดวัตถุประสงค์ที่ชัดเจน ในหัวข้อวิชาเดียวกันอาจจะใช้สำหรับหลายภารกิจก็ได้

(3) กำหนดชื่อหัวข้อวิชาควรชัดเจน สะท้อนให้เห็นปัญหาเฉพาะเจาะจง ลงไปในส่วนของหัวข้อวิชาที่ได้กำหนดไว้แล้วควรมาจัดเป็นหมวดหมู่ตามลักษณะของ ความคล้ายคลึง โดยอาจจัดหมวดหมู่โดยพิจารณาจัดตามลักษณะเนื้อหาวิชา เช่น หมวดทฤษฎี หมวดภาคปฏิบัติ

1.8.6 การกำหนดวัตถุประสงค์หัวข้อวิชานั้น ๆ โดยปกติจะมีลักษณะค่อนข้างกว้าง จึงมีความจำเป็นจะต้องจัดทำวัตถุประสงค์รายวิชาให้แน่ชัดลงไปอีกซึ่งวัตถุประสงค์รายวิชาของทุก ๆ วิชาที่ย่อมจะต้องสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของโครงการฝึกอบรม การกำหนดวัตถุประสงค์ของหัวข้อวิชานี้เพื่อสะท้อนให้เห็นปัญหาที่จะนำทำการฝึกอบรมวิทยากรสามารถเตรียมตัว ในการฝึกอบรม ในการสอนและถ่ายทอดได้อย่างเหมาะสม ผู้เข้ารับการอบรมสามารถจะรู้แนวทางในการ อบรมและความสำเร็จที่ตนพึงได้รับจากวิชานั้น ๆ ได้อย่างแท้จริงการเขียนวัตถุประสงค์ของหัวข้อวิชาที่ ดีที่สุดก็คือการเขียนวัตถุประสงค์โดยยึดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของผู้เข้ารับการอบรมเป็นหลัก เพราะในการฝึกอบรมต้องการที่จะเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของผู้เข้ารับการอบรมเป็นประการสำคัญ ซึ่งมี องค์ประกอบดังนี้

(1) ระบุได้ว่าจะให้ผู้เข้ารับการอบรมเกิดความรู้ความเข้าใจ ทศนคติ ทักษะความชำนาญเกี่ยวกับเรื่องอะไร

(2) จะต้องระบุว่าการต้องการจะให้ผู้เข้ารับการอบรมเปลี่ยนแปลง พฤติกรรมในลักษณะใด

(3) ระบุสถานการณ์ เวลา สิ่งแวดล้อม หรือเงื่อนไขที่จะทำให้ เกิดพฤติกรรมเป็นอย่างไร

(4) เกณฑ์ที่จะวัดระดับของการยอมรับในพฤติกรรมว่าจะต้อง เปลี่ยนแปลงไปในระดับใด เปลี่ยนไปจนทำให้เกิดอะไรขึ้น องค์ประกอบคือ การเขียน วัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรมนั่นเอง ขอยกตัวอย่างเพื่อให้เกิดความเข้าใจยิ่งขึ้น เช่น เพื่อให้ผู้เข้า รับการฝึกอบรมมีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการวางแผน จนสามารถที่จะวางแผนในหน่วยงาน

ของตนได้หลังจากเสร็จสิ้นการอบรมลักษณะนั้นก็คือการเขียนวัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรม ซึ่งจะต้องระบุในวัตถุประสงค์ของหัวข้อวิชา

1.8.7 ขั้นตอนของการกำหนดแนวการอบรม เป็นการกำหนดเวลาภายในวิชานั้น ๆ ที่จะประกอบไปด้วยทฤษฎีแนวคิดรายละเอียดของเนื้อหาหัวข้อวิชา เพื่อช่วยให้วิทยากรทราบว่าจะต้องเตรียมตัวถ่ายทอดเนื้อหาวิชาทฤษฎี แนวคิดอะไรบ้างให้แก่ผู้เข้ารับการอบรม จะทำให้วิทยากรบรรยายนำอภิปรายเกิดการไม่ซ้ำซ้อนกันในเนื้อหา นั้น ๆ ตัวอย่างเช่น วิทยากร ก. อบรมวิชามนุษย์สัมพันธ์ ส่วนวิทยากร ข. ซึ่งให้การอบรมมุ่งใจผู้ได้บังคับบัญชา บุคคลที่ 2 ก็จะต้องถึงทฤษฎีความต้องการของบุคคลเหมือนกันก็ทำให้ผู้เข้ารับการอบรมเบื่อหน่าย เกิดความซ้ำซ้อน

1.8.8 กำหนดเทคนิคในการฝึกอบรม เทคนิคในการฝึกอบรมหมายถึงวิธีการที่จะทำให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรมเกิดการเรียนรู้ได้ตามเป้าหมายที่กำหนด เทคนิคในการฝึกอบรม ความสำคัญอย่างยิ่งเพราะจะทำให้ผู้เข้ารับการอบรมเกิดความรู้ความเข้าใจ ทักษะทัศนคติได้อย่างรวดเร็ว เทคนิคการฝึกอบรมแบ่งได้เป็น 3 ประเภทคือ

- (1) วิทยากรเป็นจุดศูนย์กลางของการเรียนรู้
- (2) ผู้เข้ารับการอบรมเป็นศูนย์กลาง
- (3) เป็นการใช้ทั้ง 2 วิธีผสมผสานกันคือเทคนิคการฝึกอบรม

1.8.9 การกำหนดระยะเวลาของหัวข้อวิชา ส่วนสำคัญของการสร้างหลักสูตรราย ๆ ก็คือวิชาใดที่มีวัตถุประสงค์ต้องการให้ผู้เข้ารับการอบรมเปลี่ยนแปลงทัศนคติ เพิ่มพูนความชำนาญทักษะก็ควรกำหนดเวลาให้นานกว่าวิชาที่ต้องการเพียงให้เกิดความรู้ความเข้าใจ วิชาใดที่สนองต่อการกิจซึ่งมีระดับความสำคัญสูงควรจะให้เวลามากกว่าวิชาที่สนองต่อการกิจที่ต่ำกว่า

1.8.10 การเรียงลำดับหัวข้อวิชาและกำหนดการฝึกอบรมมีหลักในการพิจารณาดังนี้คือวิชาใดที่เป็นการให้แนวความคิดหรือหลักการโดยทั่วไปควรจัดอยู่ในลำดับแรกจากวิชาที่ยากและง่ายในการเรียนรู้ ควรจะสลับกันไปวิชาที่มีทั้งภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติควรจัดวิชาภาคปฏิบัติให้อยู่ถัดไปจากภาคทฤษฎี

1.8.11 การประเมินผลหรือติดตามผลการฝึกอบรม มีความหมายถึงผู้ที่ผ่านการฝึกอบรมไปแล้วสามารถนำเอาความรู้ ความเข้าใจ ทักษะ ทักษะและความชำนาญที่ได้รับจากการฝึกอบรมไปปฏิบัติได้จริงเพียงใด อันเป็นการพิจารณาในแง่ของการถ่ายทอดความรู้ ความเข้าใจที่ได้รับจากการฝึกอบรมไปสู่ชีวิตจริงในการปฏิบัติ ในส่วนของวิธีการจะทำการประเมินประสิทธิภาพการเรียนรู้ของผู้เข้ารับการอบรมและวิทยากรสื่อเสร็จสิ้นการฝึกอบรมแล้ว และประเมินผลวิธีการที่ได้รับจากการฝึกอบรมโดยติดตามผลผู้ผ่านการฝึกอบรมหลังจากที่กลับไปปฏิบัติงาน

2. แนวคิดและหลักการพัฒนาบุคลากร และการฝึกอบรม

2.1 แนวคิด หลักการพัฒนาข้าราชการ

สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน (2545) ได้ให้ความสำคัญกับข้าราชการยุคใหม่ ที่ต้องปรับตัวเพื่อยืนหยัดในเวทีโลก ได้อย่างมีศักยภาพ ได้รับการพัฒนาให้ถูกทิศทางการรองรับนโยบายเร่งด่วนของรัฐบาลได้อย่างมีประสิทธิภาพ โปร่งใส ตรวจสอบและประเมินผลได้อย่างเป็นระบบ และเป็นธรรม ตามพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน (ฉบับที่ 5) พ.ศ. 2545 ได้วางกรอบการบริหารราชการแผ่นดินแนวใหม่โดยกำหนดไว้ในมาตรา 3/1 ความเป็นไปว่า การบริหารราชการต้องเป็นไปเพื่อประโยชน์สุขของประชาชน เกิดผลสัมฤทธิ์ต่อภารกิจของรัฐ ความเป็นไปมีประสิทธิภาพ ความเป็นไปค้ำค้ำในเชิงภารกิจแห่งรัฐ ให้มีความชัดเจน และเป็นแบบฉบับให้ส่วนราชการต้องปฏิบัติ โดยได้กำหนดขอบเขตความหมายของการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี หมายถึง การบริหารราชการเพื่อบรรลุเป้าหมาย 1) เกิดประโยชน์สุขของประชาชน 2) เกิดผลสัมฤทธิ์ต่อภารกิจของรัฐ 3) มีประสิทธิภาพและเกิดความค้ำค้ำในเชิงภารกิจของรัฐ 4) ไม่มีขั้นตอนการปฏิบัติงานเกินความจำเป็น 5) มีการปรับปรุงภารกิจของส่วนราชการให้ทันต่อสถานการณ์ 6) ประชาชนได้รับการอำนวยความสะดวก และได้รับการตอบสนองความต้องการและ 7) มีการประเมินผลการปฏิบัติราชการอย่างสม่ำเสมอ หลักวิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี เป็นเรื่องสำคัญที่ทรัพยากรบุคคลภาครัฐจะต้องทำงานตามหลักนี้ ดังนี้

1) ต้องทำงานตามหลักนิติธรรม เคารพกฎหมาย ไม่หลีกเลี่ยงนอกกฎหมาย ถ้าทำผิดกฎหมายก็เป็นอันว่าอย่างอื่นไม่ต้องพูดถึง แต่ต้องระวังว่าเรามีกฎหมายและระเบียบต่าง ๆ อยู่มาก ล้าสมัยก็มี ไม่เป็นธรรมก็มาก จึงต้องปรับปรุงแก้ไขด้วย มิฉะนั้นคนไม่อยากปฏิบัติตาม

2) ต้องทำงานตามหลักคุณธรรม คือบางอย่างอย่าไปยึดถ้อยคำตามตัวบทกฎหมายมากเกินไป ต้องคิดถึงคุณธรรม เมตตาธรรมบ้าง ต้องรู้จักผ่อนปรน คล้าย ๆ กับที่เราชอบพูดว่า หลักรัฐศาสตร์ก็ยึด หลักนิติศาสตร์ก็ยึด แต่โดยทั่วไปแล้วคุณธรรมไม่น่าจะขัดกับกฎหมาย น่าจะไปด้วยกันได้ เพียงแต่เราต้องรู้จักการตีความให้ปฏิบัติคู่กันได้ คุณธรรมที่ข้าราชการควรยึดถือคือ การมีศีลธรรม ความซื่อสัตย์สุจริต การเสียสละ การรู้จักเอาใจเขามาใส่ใจเรา ข้อสำคัญคือไม่ใช่ว่าจะมีแต่คุณธรรมให้แก่ประชาชนเท่านั้น แต่ต้องมีคุณธรรมในระหว่างข้าราชการกันเองด้วย ผู้บังคับบัญชาต้องให้เป็นธรรมแก่ผู้ใต้บังคับบัญชาในเรื่องการประเมิน การโยกย้าย การพิจารณาความดีความชอบ เวลานี้เราจึงเน้นให้ส่วนราชการแต่ละแห่งทำคู่มือจริยธรรมสำหรับข้าราชการในหน่วยของตน

3) ต้องคำนึงถึงหลักความโปร่งใส ทุกอย่างต้องอธิบายได้ แต่ต้องเข้าใจว่า “โปร่งใส” ะมัดระวังว่าโปร่งใสไม่มีขอบเขต หมายความว่าทำอะไรต้องอธิบายเหตุผลและที่มาที่ไปได้ ตรวจสอบได้ ขอข้อมูลหลักฐานได้ กฎหมายข้อมูลข่าวสารของราชการก็เข้ามาเกี่ยวข้องตรงนี้

แต่ไม่ใช่เปิดเผยจนไม่รู้จักกาลเทศะหรือเปิดเผยความลับราชการ คำว่า “โปร่งใส” (Transparency) ซึ่งเป็นหนึ่งในหัวใจของคำว่าการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี

4) ต้องมีความคุ้มค่า หรือการประหยัด การบริหารจัดการภาครัฐต้องบริหารด้วยความประหยัด คือประหยัดทรัพยากรทุกอย่าง ทั้งคน ทั้งเงิน ทั้งเวลา และใช้ทุกอย่างที่มีอยู่ให้คุ้มค่า

5) ต้องเน้นการมีส่วนร่วม ระบบราชการต่อไปนี้การทำงานต้องมีส่วนร่วม นายกับลูกน้องต้องมีส่วนร่วม ประชาชนกับภาครัฐการต้องมีส่วนร่วม ท้องถิ่นกับภาครัฐต้องมีส่วนร่วม ถ้าทุกฝ่ายมีส่วนร่วมในการที่จะออกกฎ ออกระเบียบ ออกกติกาต่าง ๆ กำหนดกฎเกณฑ์ วิธีการทำงาน ออกคู่มือมา ก็จะเป็นที่เข้าใจ เข้าใจ คนก็จะพอใจ จะยอมรับ เพราะฉะนั้นทัศนคติข้าราชการต่อไปนี้ต้องเน้นการมีส่วนร่วม ถ้าอยู่ในวงแคบ ๆ ก็เอาแต่การรับฟังความเห็น แต่ถ้าเรื่องใหญ่ ๆ อาจต้องถึงขั้นประชาพิจารณ์ หรือขอประชามติ

6) ความรับผิดชอบที่อยากให้เกิดขึ้น ท่านจึงให้เพิ่มไปอีกข้อคือ ความรับผิดชอบ ซึ่งแปลว่าการมีจิตสำนึกผูกพัน เป็นเจ้าของ ห่วงใยเอาใจใส่ เอื้ออาทร และการไม่ดูตาย

ยุทธศาสตร์ เกี่ยวกับการพัฒนาข้าราชการ ตามแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาระบบราชการไทย พ.ศ. 2546 – 2550 (สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน. 2546) ประกอบด้วย

1. สร้างระบบบริหารงานบุคคลและค่าตอบแทนใหม่ โดยกำหนดมาตรการเพิ่มผลผลิตของข้าราชการ ให้มีการจัดทำเป้าหมายการทำงาน ชี้ความสามารถ ประเมินผลสัมฤทธิ์ของ แต่ละบุคคลอย่างเป็นระบบ และเชื่อมโยงให้เข้ากับการสร้างแรงจูงใจ และให้แต่ละส่วนราชการจัดทำแผนพัฒนาบุคลากรเชิงยุทธศาสตร์ โดยยึดวิสัยทัศน์ ภารกิจ และวัตถุประสงค์ขององค์กร และชี้ความสามารถที่จำเป็น (Competency based approach)

2. ปรับเปลี่ยนกระบวนทัศน์ วัฒนธรรม และค่านิยม โดยกำหนดมาตรการให้เกิดการเปลี่ยนแปลงเอื้อต่อการพัฒนาระบบราชการ นอกเหนือจากการศึกษา ฝึกอบรม ฯลฯ ในลักษณะของการเรียนรู้จากประสบการณ์จริง โดยให้ผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง สามารถเรียนรู้ และปรับเปลี่ยนกระบวนทัศน์ด้วยตนเองด้วยความเต็มใจ

2.2 แนวคิดและหลักการฝึกอบรม

แนดเลอร์ (Nadler. 1970:40) ได้ให้ความหมายของการฝึกอบรมไว้ว่า การฝึกอบรม หมายถึง กิจกรรมต่างๆที่ถูกออกแบบขึ้นมาเพื่อให้บุคคลที่กำลังปฏิบัติงานอยู่ในปัจจุบัน หรือกำลังได้รับมอบหมายงานให้ทำ สามารถปฏิบัติงานได้ดีขึ้น

โกลสแตน (Goldstein. 1986:3) เห็นว่า การฝึกอบรม หมายถึง การได้มาของทักษะ กฎเกณฑ์ แนวคิดหรือทัศนคติอย่างมีระบบ ซึ่งมีผลต่อการปฏิบัติงานที่ดีขึ้นในอีกสภาพแวดล้อมหนึ่งและในธรรมชาติของ

เคนนี่ ; รีด (Kenney ; & Reid. 1986:3) ได้ให้ทรงเห็นว่า การฝึกอบรม คือ กระบวนการที่ได้วางแผนไว้ เพื่อเปลี่ยนแปลงแก้ไขทัศนคติ ความรู้หรือความชำนาญงานให้ดีขึ้น

โดยผ่านประสบการณ์การเรียนรู้ เพื่อให้ประสบความสำเร็จในการปฏิบัติงานอย่างมีประสิทธิภาพ ในกิจกรรมหนึ่งหรือหลายๆ กิจกรรม ซึ่งจุดมุ่งหมายของการอบรมในสถานการณ์การทำงาน คือการพัฒนาความสามารถของบุคคลให้ตรงกับความต้องการ ทั้งในปัจจุบันและในอนาคตขององค์กร

สุนทร พุนเอยด (2542:7-9) ได้ให้ความเห็นเกี่ยวกับการฝึกอบรมว่า การฝึกอบรม คือ กระบวนการที่เป็นระบบที่จะช่วยเพิ่มพูนความรู้ความสามารถและทักษะในการปฏิบัติงาน รวมถึงการเปลี่ยนแปลงทัศนคติและพฤติกรรมในการปฏิบัติงานของบุคคล (ผู้ปฏิบัติงาน) ให้ดีขึ้น ทั้งนี้เพื่อให้บุคคลนั้นสามารถปฏิบัติงานที่อยู่ในความรับผิดชอบได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลมากยิ่งขึ้นอีก อันจะเป็นประโยชน์ต่องานที่รับผิดชอบในปัจจุบัน และหรืองานที่กำลังจะได้รับมอบหมายให้ทำในอนาคตโดยตรง

สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน. (2545) ระบุว่า “การฝึกอบรมหมายถึง กระบวนการต่าง ๆ ที่ใช้ช่วยให้ข้าราชการมีความรู้ ทักษะและทัศนคติที่จำเป็นในการปฏิบัติงานในหน้าที่ และเพื่อให้เกิดความร่วมมือกันระหว่างข้าราชการในการปฏิบัติงานร่วมกันในองค์กร”

สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน. (2545) การปฏิรูปจะทำแค่โครงสร้างราชการไม่ได้ ขึ้นต่อไปที่สำคัญคือการพัฒนาทรัพยากรบุคคล คือข้าราชการทั้งหลาย ข้าราชการฝ่ายพลเรือนมีอยู่ ถือว่าเป็นทรัพยากรบุคคลที่จะทำให้กลไกราชการขับเคลื่อน การพัฒนาทรัพยากรบุคคลนั้นคือให้ลดลงแล้วเพิ่มคุณภาพ ข้าราชการเท่าที่มีอยู่ต้องปรับปรุงให้มีคุณภาพ นั่นคือต้องมีการฝึก มีการอบรม หลักสูตรต่าง ๆ ต้องเกิดขึ้นในทุก ระดับ คือการปรับทัศนคติและวัฒนธรรมในการทำงานของข้าราชการให้มีจิตวิญญาณ ของการให้บริการ การเสียสละ การเห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวม และความซื่อสัตย์สุจริต ต้องใสสะอาดและขอให้เจริญรอยตามพระยุคลบาท ข้าราชการ และเจ้าหน้าที่ของรัฐทุกระดับ จะต้องทำงานอย่างมีคุณธรรมและเป็นไปตามหลักวิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี คำนี้ เป็นคำที่อยู่ในกฎหมายแล้ว ภายหลังพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน และพระราชบัญญัติปรับปรุงกระทรวง ทบวง กรม พ.ศ. 2545 มีผลบังคับใช้อย่างเป็นทางการ เมื่อเดือนตุลาคม 2545 นอกจากจะเป็นการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างหน่วยงาน ปรับเปลี่ยนระบบงบประมาณ ข้าราชการทุกคนจะต้องเป็นฟันเฟืองในการขับเคลื่อนให้เป็นไปตาม ขั้นตอนที่กำหนด การพัฒนาทรัพยากรบุคคล เพื่อให้สอดคล้องกับโครงสร้างและวิธีการทำงานแนวใหม่ จึงมีการกำหนดระเบียบปฏิบัติใหม่ ๆ และระบบอายุงานแบบเดิมก็ยังมี ความจำเป็นเช่นเดียวกัน สำนักงาน ก.พ.จะเป็นองค์กรกลางที่สร้างบรรทัดฐานด้าน คุณธรรมแก่ข้าราชการ พลเรือนให้เท่าเทียมกัน และส่งเสริมสนับสนุนให้ความรู้ คำแนะนำ อบรมสัมมนาเพื่อสร้างประสิทธิภาพการทำงาน รวมทั้งให้ข้าราชการไทยกล้ายืนหยัดทำ ในสิ่งที่ถูกต้อง ซื่อสัตย์มีความรับผิดชอบ โปร่งใสตรวจสอบได้ ไม่เลือกปฏิบัติ และทำงาน โดย มุ่งผลสัมฤทธิ์ของงาน ซึ่งเป็นค่านิยมในการวิจัยพัฒนาหลักสูตรเสริมสร้างสมรรถนะ ข้าราชการประจำศูนย์ปฏิบัติการต่อสู้เพื่อเอาชนะยาเสพติดจังหวัด ให้มีคุณลักษณะที่สร้างสรรค์

ของข้าราชการไทยยุคใหม่ ซึ่งไม่ใช่คำพูดที่มักเปรียบเปรยข้าราชการไทย ทำงานแบบเช้าชามเย็นชาม มีการทุจริต คอร์รัปชัน หรือเล่นพรรคเล่นพวก อาจเป็นเรื่องยากที่จะแก้ปัญหานี้ได้ในระยะเวลาอันสั้น แต่คงไม่ยากเกินไป หากเรามีทิศทางการฝึกอบรมเพื่อสร้างจิตสำนึกและค่านิยมที่ดีให้เกิดขึ้นในหัวใจของข้าราชการไทย โดยให้ทุกคนมุ่งมั่นทำงานและตระหนักอยู่เสมอว่า เราได้ทุ่มเทการทำงานมากเพียงพอที่จะเป็น ข้าราชการในพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวฯ และตอบสนองผืนแผ่นดินไทย

จากความหมายดังกล่าวสรุปได้ว่าการฝึกอบรมหมายถึงกระบวนการที่จัดขึ้นอย่างเป็นระบบ เพื่อหาทางให้มีการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม และ/หรือทัศนคติของบุคลากร เพื่อให้สามารถปฏิบัติงานได้ดียิ่งขึ้น ซึ่งจะนำไปสู่การเพิ่มผลผลิต และให้เกิดผลสำเร็จต่อเป้าหมายขององค์การ เป็นกลยุทธ์ของการพัฒนาบุคลากรที่มีการดำเนินการอย่างเป็นกระบวนการและเป็นระบบโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อให้พนักงานเกิดการเรียนรู้ในวิทยาการเรื่องใดเรื่องหนึ่งตามความต้องการของหน่วยงาน จนสามารถนำมาใช้ให้ก่อประโยชน์ต่อการปฏิบัติงาน โดยใช้ระยะเวลาสั้น การฝึกอบรมเป็นกระบวนการที่ทำให้ผู้เข้ารับการอบรมเกิดการเรียนรู้แบบใดแบบหนึ่ง เพื่อเพิ่มพูนสมรรถภาพในด้านต่างๆ ตลอดจนปรับปรุงพฤติกรรมที่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ คือการเพิ่มศักยภาพของบุคลากรด้านองค์ความรู้ เป็นการให้พนักงานมีความรู้ ความเข้าใจ ที่เกี่ยวกับตำแหน่งหน้าที่สูงขึ้น ด้านทักษะการทำงาน เพื่อให้พนักงานเกิดความชำนาญและเชี่ยวชาญในงานที่ทำ ด้านทัศนคติ ท่าทีความรู้สึกรักคิดที่ดีที่ถูกที่ควร และการเพิ่มศักยภาพของบุคลากร และเป็นการเพิ่มประสิทธิภาพของผลงาน เช่น ใช้เวลาน้อยลง การสูญเสียทรัพยากรจะน้อยลง เพิ่มปริมาณของผลลัพธ์จากการดำเนินงาน พัฒนาคุณภาพของผลผลิต ที่สามารถผลิตชิ้นงานได้ตามมาตรฐานที่กำหนด และเป็นการลดต้นทุนที่เกิดจากเครื่องมือเครื่องใช้ชำรุดเสียหายจากการปฏิบัติงานที่ขาดความรับผิดชอบ

2.3 เทคนิคในการฝึกอบรม (Training Techniques)

คอลบ (เบียร์ พานิซ. 2544:22 ; อ้างอิงจาก Kolb. 1976) รูปแบบการเรียนรู้ของ Kolb (Kolb's Learning Style Model)

ประเภทที่ 1 (Concrete, Reflective) คำถามเฉพาะของผู้เรียนประเภทนี้คือ “ทำไม” (Why?) ผู้เรียนประเภท 1 นี้จะตอบสนองได้ดีต่อการอธิบายเนื้อหาการอบรมที่เกี่ยวข้องกับประสบการณ์ ความสนใจ และอาชีพในอนาคตของเขา เพื่อให้เกิดประสิทธิผลในการอบรมกับผู้เรียนประเภทนี้ ผู้ฝึกอบรม หรือผู้สอนควรจะทำหน้าที่เสมือนเป็น “นักกระตุ้น” (Motivator)

ประเภทที่ 2 (Abstract, Reflective) คำถามเฉพาะของผู้เรียนประเภทนี้คือ “อะไร” (What?) ผู้เรียนประเภท 2 นี้จะตอบสนองต่อข้อมูลที่น่าเสนออย่างเป็นระบบ สมเหตุสมผลมีที่มาที่ไป มีประโยชน์หากเขามีเวลาพอที่จะครุ่นคิด เพื่อให้เกิดประสิทธิผลในการอบรมกับผู้เรียนกลุ่มนี้ผู้ฝึกอบรมควรทำหน้าที่เสมือนเป็น “ผู้เชี่ยวชาญ” (Expert)

ประเภทที่ 3 (Abstract, Active) คำถามเฉพาะของผู้เรียนประเภทนี้คือ “อย่างไร” (How?) ผู้เรียนประเภท 3 นี้จะตอบสนองต่อโอกาสของการเข้ามีส่วนร่วมในงาน หรือภารกิจที่

มอบหมาย รวมถึงการเรียนรู้โดยการลองผิดลองถูกในสภาพแวดล้อมที่เขารู้สึกว่าปลอดภัยสำหรับตัวเขา เพื่อให้เกิดประสิทธิผลในการอบรมกับผู้เรียนกลุ่มนี้ ผู้ฝึกอบรมควรทำหน้าที่เสมือน “ผู้สอนงาน” (Coach) เพื่อที่จะให้แนวทางในการปฏิบัติ และผลสะท้อนกลับของการทำงานนั้นๆ

ประเภทที่ 4 (Concrete, Active) คำถามเฉพาะของผู้เรียนประเภทนี้คือ “อะไรถ้า” (What if?) ผู้เรียนประเภท 4 นี้ชอบการประยุกต์ใช้สิ่งที่เรียนรู้ไปในสถานการณ์ใหม่ๆ เพื่อการแก้ปัญหาที่แท้จริง เพื่อให้เกิดประสิทธิผลในการอบรมกับผู้เรียนกลุ่มนี้ ผู้ฝึกอบรมควรเปิดโอกาส แก่ผู้เรียนในการค้นหาด้วยตัวของเขาเอง

กลยุทธ์ในการสอน (Instructional Strategies) หมายถึง การใช้เทคนิควิธีที่หลากหลายในการเรียนรู้ เช่น การบรรยาย การจำลองสถานการณ์ การแสดงบทบาทสมมุติ การถาม-ตอบ เป็นต้น

สถาบันทรัพยากรมนุษย์ (2546) ได้สรุปประเด็นสำคัญเกี่ยวกับนักพัฒนาหลักสูตรต้องทราบองค์ประกอบของกระบวนการฝึกอบรมที่สำคัญ 5 กระบวนการ ดังนี้

1. การประเมินความจำเป็นในการฝึกอบรม
2. การเขียนวัตถุประสงค์การฝึกอบรมให้สอดคล้องกับความจำเป็นในการฝึกอบรม
3. การเขียนโครงการฝึกอบรมให้วัตถุประสงค์เนื้อหาหลักสูตรครบถ้วนและสอดคล้องกับความจำเป็นในการฝึกอบรม
4. การดำเนินการจัดการฝึกอบรมตามรายละเอียดของโครงการ โดยคำนึงถึงวิทยาการ เทคนิควิธีการฝึกอบรม ผู้เข้ารับการฝึกอบรม เอกสารประกอบการฝึกอบรม สถานที่จัดการฝึกอบรมตลอดจนสิ่งอำนวยความสะดวก ระหว่างการฝึกอบรม
5. การประเมินผลการฝึกอบรมเพื่อให้ทราบถึงสัมฤทธิ์ผลของการฝึกอบรมว่าเป็นไปตามวัตถุประสงค์ ที่กำหนดเพื่อตอบสนองต่อความจำเป็นในการฝึกอบรมหรือไม่เพียงใด

2.4 คุณสมบัติเจ้าหน้าที่ฝึกอบรม

2.4.1 เจ้าหน้าที่ฝึกอบรมหรือนักฝึกอบรมเป็นผู้รับผิดชอบในการฝึกอบรม มีบทบาทเป็นทั้งผู้ประสานและให้บริการในการ จัดการฝึกอบรม เป็นผู้ให้คำแนะนำและเป็นที่ปรึกษาของผู้บริหารในองค์กร และเป็นผู้สร้างเสริมทัศนคติเชิงบวกที่ก่อให้เกิดการ ปรับเปลี่ยนพฤติกรรมของบุคลากรในองค์กร ดังนั้น เจ้าหน้าที่ฝึกอบรมต้องมีความพร้อมในตนเองไม่ว่าจะเป็นด้านความรู้และทักษะในงานฝึกอบรมโดยตรง ความรู้ในการดำเนินธุรกิจขององค์กรความเข้าใจในวัฒนธรรมองค์กร ความเข้าใจในปัญหาและพฤติกรรมของบุคลากรในองค์กรโดยภาพรวม และที่สำคัญที่สุดเจ้าหน้าที่ฝึกอบรมต้องมีทัศนคติที่ดีต่องานฝึกอบรมทุ่มเท เสียสละ และมีจิตสำนึกที่ดีงามต่องาน ต่อผู้บริหาร และต่อองค์กรของตนเอง ยิ่งไปกว่านั้นเจ้าหน้าที่ฝึกอบรมควรเป็นผู้มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีจึงจะได้รับความร่วมมือจากทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง ทั้งฝ่าย

จัดการและผู้บริหารขององค์การ ผู้บริหารงานฝึกอบรม ผู้บังคับบัญชาต้นสังกัดของผู้เข้ารับการฝึกอบรม ผู้เข้ารับการฝึกอบรม วิทยากร และผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่าย

2.4.2 การประเมินความจำเป็นในการฝึกอบรม ความจำเป็นในการฝึกอบรมคือปัญหาที่เกิดขึ้นในการทำงานขององค์การและปัญหานั้นสามารถแก้ไขได้ด้วย การฝึกอบรม

2.4.3 การจัดทำแผนการฝึกอบรมและเขียนโครงการ แผนการฝึกอบรมคือการกำหนดถึงสิ่งที่บุคลากรในองค์การต้องได้รับการฝึกอบรมตามความจำเป็น ทั้งด้านทักษะ ในการปฏิบัติงานโดยตรง และความรู้เสริมทักษะการปฏิบัติงานโดยกำหนดรายละเอียดหัวข้อการฝึกอบรมที่บุคลากรจำเป็นต้อง ฝึกอบรม ทั้งรายบุคคล ตามสายงานและตามสายการบังคับบัญชา อาจกำหนดเป็นรายชั่วโมงต่อพนักงานแต่ละคนในแต่ละปีของ การทำงาน รวมทั้งอาจเป็นแผนตามมาตรฐานการฝึกอบรมขององค์การ

โครงการฝึกอบรม คือ รายละเอียดของหลักสูตรการฝึกอบรมแต่ละหลักสูตร ซึ่งประกอบด้วย ชื่อโครงการ หลักการ และเหตุผล การกำหนดวัตถุประสงค์รายละเอียดหลักสูตรหรือหัวข้อวิชาในการฝึกอบรม วิทยากร วันเวลาและสถานที่ในการฝึกอบรม เทคนิควิธีในการฝึกอบรม ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับการฝึกอบรม เป้าหมายในการฝึกอบรม คุณสมบัติผู้เข้ารับการ ฝึกอบรม เงื่อนไขการฝึกอบรม วิธีการประเมินผล

2.4.4 การประเมินผลการฝึกอบรม เป็นขั้นตอนสำคัญที่จะช่วยให้ผู้จัดหรือผู้เกี่ยวข้องได้ทราบถึงสัมฤทธิ์ผลในการฝึกอบรมว่าบรรลุตาม วัตถุประสงค์ที่กำหนดและตอบสนองต่อความจำเป็นในการฝึกอบรมมากน้อยเพียงใด การประเมินผลการฝึกอบรมจะพิจารณาถึงส่วนต่างๆ

- 1) ความจำเป็นในการฝึกอบรม
- 2) วัตถุประสงค์หลักของโครงการฝึกอบรม
- 3) โครงการฝึกอบรม
- 4) เอกสารประกอบการฝึกอบรม
- 5) วิทยากร
- 6) ผู้เข้ารับการฝึกอบรม
- 7) สภาพแวดล้อมและสิ่งอำนวยความสะดวก
- 8) ผลที่ได้รับจากการฝึกอบรม ทั้งปฏิกิริยา การเรียนรู้ พฤติกรรม และ

ผลลัพธ์

การประเมินผลการฝึกอบรมต้องมีการกำหนดขอบเขตและวัตถุประสงค์การประเมิน การวางแผนการ ประเมิน ออกแบบประเมินผล ดำเนินการประเมิน วิเคราะห์ข้อมูลจากการประเมินและเขียนรายงานผลการประเมิน

การวางแผนในการฝึกอบรม มีทั้งช่วงก่อนการฝึกอบรม ระหว่างดำเนินการฝึกอบรม และหลังการฝึกอบรมสิ้นสุดลง

ผู้บริหารงานฝึกอบรมที่ดีต้องตระหนักและเข้าใจความสำคัญของงานฝึกอบรม สามารถสั่งการให้ผู้รับผิดชอบปฏิบัติ ทุกกระบวนการฝึกอบรมได้อย่างถูกต้องเหมาะสมรวมทั้งต้องสามารถลงมือปฏิบัติได้เองนอกเหนือจากการเป็นผู้บริหาร จึงจะทำให้การบริหารงานฝึกอบรมเป็นไปตามวัตถุประสงค์และคุ้มค่ากับการลงทุนในการดำเนินการฝึกอบรมแต่ละโครงการ

การฝึกอบรมเป็นเพียงวิธีการหนึ่ง หรือ ส่วนหนึ่งของการพัฒนาบุคคลเท่านั้น เพราะการพัฒนาบุคคลเป็นเรื่องซึ่งมีจุดประสงค์และแนวคิดกว้างขวางกว่าการฝึกอบรม ดังที่มีผู้นิยามว่า การฝึกอบรม คือ " การพัฒนาบุคลากรให้มี ความรู้ ความเข้าใจ ทักษะ ทศนคติ ที่เหมาะสมในการปฏิบัติงาน จนกระทั่งเกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมในการปฏิบัติงานไปในทิศทางที่ต้องการ " นอกจากนั้น การฝึกอบรมเพื่อพัฒนาบุคคลนั้น เป็นเรื่องที่มีวัตถุประสงค์เฉพาะเจาะจง เน้นถึงการเพิ่มประสิทธิภาพ ของงานซึ่งตัวบุคคลนั้นปฏิบัติอยู่ หรือจะปฏิบัติต่อไปในระยะยาว เนื้อหาของเรื่องที่ฝึกอบรมอาจเป็น เรื่องที่ตรงกับความต้องการ ของตัวบุคคลนั้นหรือไม่ก็ได้ แต่จะเป็นเรื่องที่มุ่งเน้นให้ตรงกับงานที่กำลังปฏิบัติอยู่หรือกำลังจะได้รับมอบหมายให้ปฏิบัติ การฝึกอบรม จะต้องเป็นเรื่องที่จะต้องมีการกำหนดระยะเวลาเริ่มต้น และสิ้นสุดลงอย่างแน่นอน โดยมีจุดประสงค์ให้เกิดการ เปลี่ยนแปลงพฤติกรรม ซึ่งสามารถประเมินผลได้จากการปฏิบัติงานหรือผลงาน (Performance) หลังจากได้รับการฝึกอบรม ในขณะที่การศึกษา เป็นเรื่องระยะยาว และอาจประเมินไม่ได้ในทันที

เพื่อสร้างความเข้าใจในเรื่องดังกล่าวแล้วข้างต้น อาจระบุความแตกต่างระหว่าง การศึกษา การพัฒนาบุคคล และการฝึกอบรม

การศึกษา (Education) เน้นที่ตัวบุคคล (Individual Oriented)

การฝึกอบรม (Training) เน้นถึงการทำให้อาสาสมัครทำงานที่ต้องการได้ (Job Oriented)

การพัฒนา (Development) เน้นที่องค์กร (Organizational Oriented) เพื่อให้ตรงกับนโยบาย เป้าหมาย ขององค์กรที่สังกัด

การกำหนดประสบการณ์ของข้าราชการที่ปฏิบัติหน้าที่ประจำ ศตส.จ. ควรจะอาศัยข้อดีของประสบการณ์ (Experiential techniques) ที่มีคุณค่าในระดับพื้นที่ ทำให้ผู้รับการฝึกอบรมได้มีโอกาส ผสมผสานความรู้ใหม่กับประสบการณ์เดิมที่มีอยู่ การเรียนรู้ที่ได้รับใหม่นั้นมีความหมายเพิ่มเติมขึ้นอีก อาทิเช่น วิธีการอภิปรายกลุ่มแสดงความคิดเห็นจากประสบการณ์ กิจกรรมการแก้ปัญหา กรณีศึกษา และเทคนิคการ ร่วมกันคิดแก้ไขปัญหา ประกอบกับเสริมสร้างให้มีความรู้ความสามารถ รวมทั้งทักษะในด้านที่จำเป็นสำหรับการปฏิบัติหน้าที่อาชญาเสพติด มีทัศนคติ และค่านิยมแนวคิดใหม่ ๆ ที่จะทุ่มเทและเสียสละในการปฏิบัติหน้าที่นำไปสู่การเปลี่ยนแปลงระบบคิด กระบวนทัศน์ วิธีการและวัฒนธรรมการทำงาน ให้เกิดศักยภาพในระบบการทำงาน ที่เป็นปัจจัยสำคัญแห่งความสำเร็จ (Key Success Factor) แห่งความสำเร็จได้อย่างมีประสิทธิภาพ

2.5 การสร้างหลักสูตรฝึกอบรม

กริช อัมโภชน์ (2545:2) หัวใจของการฝึกอบรมเพื่อพัฒนาบุคลากรที่มีประสิทธิภาพนั้น จะต้องมียุทธศาสตร์ประกอบ ที่สำคัญ 3 ประการ คือ

1. ยุทธศาสตร์ของการฝึกอบรม ซึ่งตอบสนองต่อความจำเป็นในการฝึกอบรมที่แท้จริง
2. แนวทางการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของผู้เข้าอบรม หรือที่เรียกว่า หลักสูตร ซึ่งสอดคล้องกับยุทธศาสตร์ของการฝึกอบรม และความจำเป็นในการฝึกอบรม
3. โครงการบริหารงานฝึกอบรม ที่รัดกุมและละเอียดครบถ้วน

ความหมายและความสำคัญของหลักสูตรการฝึกอบรม

การฝึกอบรม หมายถึง กระบวนการในอันที่จะทำให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรมเกิดความรู้ ความเข้าใจ ความชำนาญในเรื่องใดเรื่องหนึ่ง อันจะเป็นผลทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมตามยุทธศาสตร์ของการฝึกอบรม การสร้างหลักสูตรฝึกอบรม จึงหมายถึง การกำหนดว่าจะทำให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรมเกิดความรู้ ความเข้าใจ ทักษะ และทัศนคติ ในเรื่องอะไรบ้าง โดยเทคนิค และวิธีการอย่างไร และจะต้องใช้เวลาอย่างน้อยเพียงใด จึงจะทำให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรมเกิดการเรียนรู้ และเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม ตามยุทธศาสตร์

ขั้นตอนในการสร้างหลักสูตรการฝึกอบรม

กริช อัมโภชน์ (2545) กล่าวว่า ถึงแม้ว่าจะได้มีการวิเคราะห์หาความจำเป็นในการฝึกอบรมมาแล้วก็ตาม ก่อนจะสร้างหลักสูตรฝึกอบรม จำเป็นต้องมีการทบทวนปัญหาที่ได้กำหนดไว้ว่าเป็นความจำเป็นในการฝึกอบรมนั้นว่า มีปัญหาอะไรบ้าง และเกี่ยวข้องกับบุคลากรในตำแหน่งงานใด ระดับใดบ้างมีจำนวนเท่าใด เหมาะสมสำหรับการส่งไปเข้ารับการฝึกอบรมภายนอก หรือมีจำนวนมากเพียงพอที่จะจัดการฝึกอบรมในองค์กรหรือหน่วยงานให้โดยเฉพาะ (ดังที่เรียกกันว่า In-house training) เมื่อคิดว่ามีบุคลากรที่เกี่ยวข้อง จำเป็นต้องเข้ารับการฝึกอบรม ซึ่งเห็นว่าควรจัดขึ้นในจำนวนที่เหมาะสมแล้ว จึงเตรียมการในขั้นตอนต่อไป

ขั้นที่ 1 ระบุ "ภารกิจ" ที่เป็นปัญหาหรือต้องการพัฒนา

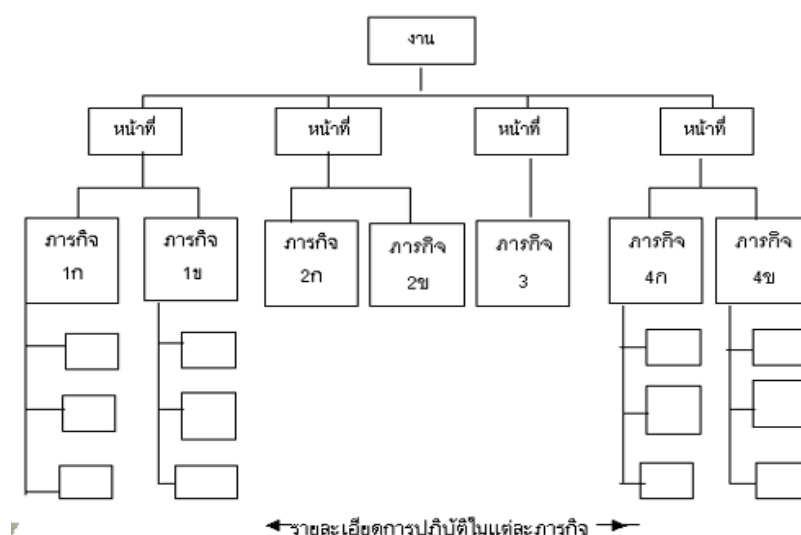
หากต้องการสร้างหลักสูตรฝึกอบรมให้สอดคล้องตรงกันกับความจำเป็นในการฝึกอบรมของบุคลากรซึ่งดำรงตำแหน่งหนึ่ง ตำแหน่งใด เช่น ตำแหน่งพนักงานขับรถยนต์ หรือตำแหน่งเจ้าหน้าที่บันทึกข้อมูลโดยเฉพาะ ผู้สร้างหลักสูตรจำเป็นต้องเข้าใจถึงความแตกต่างในความหมายของคำว่า งาน หน้าที่ และ ภารกิจ เสียก่อน

"งาน" (Job) หมายถึง หน่วยการปฏิบัติงานที่บุคลากรในตำแหน่งหนึ่งตำแหน่งใดคือครอบอยู่ในสายการปฏิบัติงาน เป็นสิ่งกำหนดไว้อย่างเป็นทางการและเป็นที่

ยอมรับกันโดยทั่วไปในองค์กร การงานแต่ละตำแหน่ง จะประกอบไปด้วย "หน้าที่" ตั้งแต่ 1 หน้าที่ขึ้นไป

"หน้าที่" (Duty) หมายถึง สิ่งที่ผู้ครอบครองงานจะต้องรับผิดชอบปฏิบัติ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อให้เกิดผลงานซึ่งตรงกับ ตำแหน่งงาน ของตน ทั้งนี้ ในหน้าที่แต่ละหน้าที่ จะประกอบไปด้วย "ภารกิจ" หลาย ๆ ภารกิจด้วยกัน

ส่วน "ภารกิจ" (Task) หมายถึง หน่วยการปฏิบัติที่สำคัญที่สุดที่จะก่อให้เกิดผลงาน และเป็นส่วนของการปฏิบัติงานที่เกี่ยวข้อง โดยตรงกับใช้วิธีการ เทคนิค หรือระเบียบต่าง ๆ ดังนั้น การปฏิบัติตามภารกิจนั้นจึงจะต้องใช้ความรู้ ความชำนาญ และความสามารถด้วย โดยการปฏิบัติงานตามภารกิจนั้น จะประกอบไปด้วย รายละเอียดในการปฏิบัติงาน ตั้งแต่หนึ่งอย่างขึ้นไป

ภาพประกอบ 4 แผนภูมิ แสดงความสัมพันธ์ระหว่าง งาน หน้าที่ ภารกิจ แลรายละเอียดในการปฏิบัติ

ที่มา : กริช อัมโภชน. (2545:9).

ประเด็นสำคัญในการสร้างหลักสูตร คือ เราพยายามที่จะฝึกอบรมในระดับของภารกิจ (Task) เนื่องจากเป็นหน่วยของงาน ในระดับที่ไม่ใหญ่หรือเล็กจนเกินไป กล่าวคือ หากฝึกอบรมในระดับของงานหรือหน้าที่ก็มักจะกว้างจนเกินไป แต่ถ้าฝึกอบรมในระดับ รายละเอียดของงานก็จะแคบจนเกินไป เมื่อวิเคราะห์ทราบถึงภารกิจต่าง ๆ ของตำแหน่งงานที่มีความจำเป็นในการฝึกอบรมแล้ว จะต้องหาข้อมูล หรือวิเคราะห์ ให้ได้ว่า ภารกิจใดที่เบี่ยงเบนไปจากมาตรฐานหรือสิ่งที่มุ่งหวัง จนทำให้เกิดปัญหาขึ้น จะได้กำหนดหลักสูตร เพื่อทำการฝึกอบรม ให้

บุคคลในตำแหน่งงานนั้นสามารถปฏิบัติงานได้ถูกต้องตรงกับมาตรฐาน ซึ่งจะเป็นการแก้ปัญหา อันเป็นความจำเป็นในการฝึกอบรม

ขั้นที่ 2 การกำหนดวัตถุประสงค์ในการฝึกอบรม

ก่อนที่จะสามารถกำหนดหลักสูตรฝึกอบรมได้ เราจำเป็นต้องกำหนดวัตถุประสงค์ในการฝึกอบรมเสียก่อน ทั้งนี้ เนื่องมาจากวัตถุประสงค์ในการฝึกอบรมมีความสำคัญ คือ

1. วัตถุประสงค์ในการฝึกอบรมจะช่วยให้สามารถประสานทรัพยากรในการฝึกอบรม (ได้แก่ กำลังคน เงิน วัสดุ และอุปกรณ์) ได้อย่างมีประสิทธิภาพและดำเนินไปในแนวทางเดียวกัน

2. วัตถุประสงค์ในการฝึกอบรมจะช่วยให้วิทยากร และเจ้าหน้าที่ผู้บริหารโครงการฝึกอบรมมีความเข้าใจตรงกันและปฏิบัติงานอย่างสอดคล้องกัน ตลอดจน ผู้เข้ารับการอบรมมีความเข้าใจการปฏิบัติงานของวิทยากรและเจ้าหน้าที่

3. วัตถุประสงค์ในการฝึกอบรมจะช่วยให้สามารถกำหนดหัวข้อวิชา และเนื้อหาสาระในการฝึกอบรมได้อย่างเหมาะสม ทั้งนี้ เพราะวัตถุประสงค์ในการฝึกอบรมจะช่วยชี้ชัดว่าต้องการจะเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของผู้เข้าอบรมไปในลักษณะใด รวมทั้งช่วยให้สามารถเลือกเทคนิคหรือวิธีการฝึกอบรมที่เหมาะสม และช่วยในการกำหนดระยะเวลาของหลักสูตรและระยะเวลาของหัวข้อวิชาในการฝึกอบรมอีกด้วย

4. เราสามารถใช้วัตถุประสงค์ในการฝึกอบรมใช้เป็นมาตรฐาน ในการประเมินผลและติดตามผลโครงการฝึกอบรม ประเมินผลการให้การฝึกอบรมของวิทยากร ตลอดจนการประเมินสัมฤทธิ์ผลของการอบรม วัตถุประสงค์ในการฝึกอบรม หมายถึง "สิ่งที่กำหนดว่าในโครงการฝึกอบรมนั้นจะต้องเปลี่ยนแปลง พฤติกรรมของผู้เข้ารับ การฝึกอบรมให้เป็นไปในลักษณะใดและระดับใด จึงจะสามารถแก้ไขปัญหาที่เป็นความจำเป็นในการฝึกอบรมได้" ลักษณะวัตถุประสงค์ของโครงการฝึกอบรมที่ดีมีดังนี้

1. ควรระบุว่าการให้เกิดพฤติกรรมใดขึ้น หรือต้องการจะแก้ไข ปัญหาใด ตามความจำเป็นในการฝึกอบรมที่พบ

2. มีความเป็นไปได้

3. สามารถที่จะวัดหรือประเมินผลได้

4. มีความกะทัดรัดและชัดเจน

5. ใช้ภาษาง่าย ๆ ให้เป็นที่เข้าใจของบุคคลทั่วไป

6. สอดคล้องกับวัตถุประสงค์หลักและนโยบายของหน่วยงาน

7. ถ้ามีวัตถุประสงค์หลายอย่าง ควรจะแยกออกเป็นข้อ ๆ ตาม

ลักษณะของวัตถุประสงค์

8. วัตถุประสงค์ประกอบควรเรียงลำดับอยู่ในส่วนท้ายของ วัตถุประสงค์ทั้งหมดทั้งนี้ โดยมีตัวอย่างแสดงขั้นตอน การกำหนดวัตถุประสงค์ในการฝึกอบรม ดังตารางในหน้าถัดไป

ขั้นที่ 3 : การจัดระดับความสำคัญของภารกิจที่เป็นปัญหา

เมื่อเราทราบถึงภารกิจต่าง ๆ ที่เป็นปัญหา ซึ่งเป็นความจำเป็นในการ ฝึกอบรมแล้วนั้น เนื่องจากมักจะมีหลายภารกิจ ที่ควรจัดฝึกอบรมเพื่อเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม ของผู้เข้าอบรม ดังนั้น ถ้าเราทราบถึงระดับความสำคัญ ของแต่ละภารกิจ ดังกล่าว เสียก่อนที่จะ กำหนดหัวข้อวิชาที่ควรจัดฝึกอบรม ก็จะทำให้เรามีเครื่องช่วยในการตัดสินใจ กำหนดหัวข้อวิชา ในหลักสูตร ฝึกอบรมได้อย่างเหมาะสม กล่าวคือ ช่วยในการกำหนดว่าควรจะมีหัวข้อวิชาใดบ้าง ใช้ระยะเวลาเท่าใด ลำดับก่อน-หลังอย่างไร ทั้งนี้ เพื่อให้ผู้บริหารงานฝึกอบรมสามารถใช้ ทรัพยากรในการฝึกอบรมได้อย่างคุ้มค่า ทั้งในด้านของ เงิน เวลา สถานที่ วัสดุอุปกรณ์ ตลอดจนค่าเสียโอกาสของบุคลากรที่เกี่ยวข้อง และตัวผู้เข้าอบรมเอง

ทราซี (Tracy. 1971:86-95) นักวิชาการทางด้านการพัฒนาบุคคลได้ให้แนวคิด เกี่ยวกับหลักเกณฑ์ที่สามารถ นำมาใช้ ในการจัดลำดับความสำคัญ ของภารกิจที่เป็นความ จำเป็นในการฝึกอบรมไว้ ดังนี้

1. หลักความจำเป็นมูลฐาน เป็นการพิจารณาว่าภารกิจที่คาดว่าจะจัด อบรมนั้นเป็นความจำเป็นขั้นพื้นฐาน ที่ผู้ปฏิบัติงาน จะต้องมีความรู้ ความเข้าใจ ทักษะ หรือ ทัศนคติที่เหมาะสม จนสามารถปฏิบัติได้เสียก่อน จึงจะสามารถปฏิบัติงาน ในหน้าที่ของงาน ใน ตำแหน่งนั้นๆ ได้ เช่น ผู้ปฏิบัติหน้าที่หัวหน้างานทุกคน จะต้องมีความรู้ ความเข้าใจ เกี่ยวกับ หลักการบริหารงานเบื้องต้น ไม่ว่าจะเป็นหัวหน้างานใดก็ตาม ดังนั้น หากภารกิจใดเป็นความ จำเป็น ขั้นมูลฐานมาก ก็ควรจะมีมีความสำคัญสูง ที่จะต้องนำมาเป็น หัวข้อวิชาในการฝึกอบรม
2. หลักความยากง่ายในการเรียนรู้ เป็นการพิจารณาว่าภารกิจนั้น ๆ บุคลากรสามารถที่จะเรียนรู้ด้วยตนเองได้ยาก หรือง่ายเพียงใด หากเป็นภารกิจที่ยากในการที่ บุคลากรจะสามารถเรียนรู้ด้วยตนเอง หรือเรียนรู้จากการปฏิบัติงาน (ที่เรียกว่า On The Job Training) ได้ก็สมควรจะต้องจัดการฝึกอบรมอย่างเป็นทางการได้ และจัดว่าภารกิจนั้น ๆ มี ระดับความสำคัญสูง
3. หลักความสำคัญ เป็นการพิจารณาว่าภารกิจนั้น ๆ มีความสำคัญต่อ ความสำเร็จและความสมบูรณ์ของงานที่ปฏิบัติ มากน้อยเพียงใด ซึ่งถึงแม้ภารกิจดังกล่าวจะไม่ จำเป็นต้องปฏิบัติบ่อย ๆ ก็ตาม แต่ถ้าหากไม่สามารถปฏิบัติได้ ก็จะทำให้งานเสียหาย บกพร่อง อย่างมาก ดังนั้นจะถือว่าเป็นภารกิจที่มีความสำคัญมาก
4. หลักความถี่ในการปฏิบัติ เป็นการพิจารณาว่าหากภารกิจใดซึ่ง เป็น ความจำเป็นในการฝึกอบรม มีความถี่ในการปฏิบัติ คือ ต้องปฏิบัติบ่อยๆ ก็เหมาะสมในอันที่จะ

จัดการฝึกอบรมขึ้น แต่ในทางตรงกันข้าม หากภารกิจใดมีความถี่ในการปฏิบัติบ่อย ก็ย่อมมีความจำเป็นหรือความเร่งด่วนในการจัดการฝึกอบรมน้อยเช่นกัน

5. หลักความสัมพันธ์ระหว่างค่าใช้จ่ายกับผลประโยชน์หรือความคุ้มค่า เป็นการพิจารณาเปรียบเทียบระหว่าง การใช้ทรัพยากรต่าง ๆ ในการจัดฝึกอบรม ได้แก่ เวลา เงิน วัสดุอุปกรณ์ สถานที่ และบุคลากร ตลอดจนค่าเสียโอกาส ที่ผู้เข้าอบรม ควรจะได้ปฏิบัติงานต่าง ๆ กับผลประโยชน์ที่ได้รับจากการจัดฝึกอบรมเพื่อทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของผู้เข้าอบรมในการปฏิบัติภารกิจที่เป็นความจำเป็นในการฝึกอบรมแล้วว่ามี ความคุ้มค่ามากน้อยเพียงใด หากมีความคุ้มค่าในอันที่จะฝึกอบรม เรื่องของภารกิจนั้นๆ มาก ก็จัดภารกิจนั้นให้มีระดับความสำคัญในอันที่จะจัดการฝึกอบรมสูง

6. หลักศักยภาพในการที่จะสำเร็จตามวัตถุประสงค์ เป็นการพิจารณาถึงพื้นฐานความรู้ ความสามารถ ประสบการณ์ ความพร้อม และแรงจูงใจ ของผู้ที่ จะเข้ารับการอบรม เกี่ยวกับภารกิจนั้นๆ ว่า มีโอกาสที่จะสนับสนุนให้บรรลุ วัตถุประสงค์ของการ ฝึกอบรมได้มากน้อยเพียงใด ทั้งนี้ เพราะความสำเร็จตามวัตถุประสงค์ในการฝึกอบรมใดก็ตาม ย่อมจะต้องมีส่วนสัมพันธ์กับศักยภาพดั้งเดิมของผู้เข้าอบรมอย่างแนบแน่น

7. หลักคุณภาพ เป็นการพิจารณาว่าการฝึกอบรมในภารกิจนั้น ๆ จะช่วยให้บุคลากรส่วนใหญ่โดยเฉลี่ยมีการ ปฏิบัติงานที่มีคุณภาพดียิ่งขึ้น มากกว่าจะช่วยให้คนที่ปฏิบัติงานต่ำกว่ามาตรฐานบางคนปฏิบัติงานให้ดียิ่งขึ้น หลักข้อนี้ให้ความสำคัญ กับการฝึกอบรมเกี่ยวกับภารกิจซึ่งจะช่วยให้คนส่วนใหญ่ปฏิบัติงานได้ดียิ่งขึ้น มากกว่าจะมุ่งฝึกอบรมบุคลากรเพียงบางคน ซึ่งจะทำให้เสียเวลาและค่าใช้จ่ายโดยไม่คุ้มค่า

8. หลักความบกพร่องของภารกิจ เป็นการพิจารณาถึงความบกพร่องของภารกิจซึ่งเป็นความจำเป็นในการฝึกอบรม ว่ามีมากน้อยเพียงใด หากภารกิจนั้นๆ มีการปฏิบัติบกพร่องบ่อยๆ ย่อมมีความจำเป็นเร่งด่วนที่จะทำการฝึกอบรมมากกว่า ภารกิจที่มีการปฏิบัติบกพร่องน้อย

9. หลักการเกี่ยวกับช่วงเวลาคงอยู่ของพฤติกรรมที่เรียนรู้ เป็นการพิจารณาว่า หลังจากการฝึกอบรมแล้ว ผู้ผ่านการฝึกอบรม จะสามารถรักษาการเรียนรู้ หรือมีพฤติกรรมเปลี่ยนแปลงจากการฝึกอบรมคงอยู่ไปเป็นระยะเวลานานสักเท่าใด หากการฝึกอบรมในเรื่องของภารกิจใดสามารถทำให้ผู้ผ่านการฝึกอบรมมีพฤติกรรมที่เปลี่ยนแปลงอยู่ได้เป็นระยะเวลานาน ย่อมมีคุณค่ากว่าการ ฝึกอบรมที่ทำให้ผู้ผ่านการอบรมมีพฤติกรรมเปลี่ยนแปลงอยู่ได้เพียงช่วงระยะเวลาสั้น

10. หลักความจำเป็นในการฝึกอบรมเพิ่มเติม เป็นการพิจารณาว่าภารกิจใดบ้างที่เมื่อได้ทำการฝึกอบรมไปแล้ว ก็ยังมีความจำเป็นจะต้องจัดฝึกอบรมเพิ่มเติมให้อีก จึงจะทำให้กลุ่มบุคลากรเป้าหมายสามารถปฏิบัติงานตามภารกิจหรือหน้าที่นั้น ๆ ได้อย่างสมบูรณ์ ทั้งนี้ เพราะโดยปกติภารกิจใดที่ได้จัดการฝึกอบรมไปแล้ว และผู้ผ่านการฝึกอบรมสามารถกลับไปปฏิบัติงานได้ทันที โดยไม่จำเป็นต้องฝึกอบรมในเรื่องนั้นๆ อีกย่อมมีคุณค่ากว่าการ

ฝึกอบรมในการกิจที่จะต้องมีการฝึกอบรมเพิ่มเติมอีก เพราะจะทำให้สิ้นเปลืองทรัพยากรเพิ่มขึ้น

ขั้นที่ 4 : การกำหนดหัวข้อวิชา

หัวข้อวิชา หมายถึง เนื้อหาสาระของเรื่องที่ต้องการจะให้ผู้เข้ารับการอบรมเกิดความรู้ ความเข้าใจ ทักษะ และความสามารถ การกำหนดหัวข้อวิชา จึงหมายถึง การระบุว่าการกิจหรือหน้าที่ที่เป็นความจำเป็นในการฝึกอบรมนั้น ควรจะนำวิชาอะไรบ้าง มาช่วยแก้ไขปัญหา หรือเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม

1. จัดทำตารางในการกำหนดหัวข้อวิชาขึ้น โดยประกอบด้วย ช่องการกิจ หรือหน้าที่ ซึ่งเป็นความจำเป็นในการฝึกอบรม ช่องระดับความสำคัญของแต่ละการกิจ และช่องหัวข้อวิชา

การกิจ หรือหน้าที่	ระดับความสำคัญ	หัวข้อวิชา
	1	
	2	
	3	
	4	

ภาพประกอบ 5 ตารางกำหนดหัวข้อวิชา

ที่มา : กริช อัมโภชน. (2545:12).

2. กรอการกิจหรือหน้าที่ โดยเรียงตามลำดับความสำคัญตามที่ได้วิเคราะห์ไว้แล้ว

3. ทำการพิจารณาว่า การกิจใดควรจะใช้หัวข้อวิชาใดในการฝึกอบรม โดยมีหลักการปัดเลือก คือ

- 1) หัวข้อวิชาเดียวอาจจะใช้สำหรับหลาย ๆ การกิจได้
- 2) ภายในการกิจเดียว อาจจะต้องใช้หัวข้อวิชาหลายวิชาก็ได้ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการกิจซึ่งมีความสำคัญสูง
- 3) การกำหนดชื่อของหัวข้อวิชา ควรจะมีลักษณะกะทัดรัด ชัดเจน และสามารถสะท้อนให้เห็นภาพ ของงาน ที่จะต้อง ทำการฝึกอบรม

ถ้าหากหลักสูตรฝึกอบรมที่กำหนดขึ้น ประกอบด้วยหัวข้อวิชาจำนวนมาก ควรนำมาจัดเป็นหมวดหมู่ตามลักษณะของ ความคล้ายคลึงกัน ซึ่งอาจทำได้ 2 วิธี คือ

ก. จัดหมวดหมู่ตามลักษณะคล้ายคลึงกันของเนื้อหาวิชา เช่น วิชาต่าง ๆ ที่มีลักษณะเป็นการปูพื้นฐาน อาจรวบรวม อยู่ในหมวดเดียวกัน เรียกว่า หมวดพื้นฐาน หรือหัวข้อวิชาเกี่ยวกับหลักมนุษยสัมพันธ์ ภาวะผู้นำ การบริหารความขัดแย้ง ฯลฯ อาจรวมเรียกว่าหมวดมนุษยพฤติกรรม เป็นต้น

ข. จัดหมวดหมู่ตามลักษณะของเทคนิควิธีการฝึกอบรม หรือลักษณะของการอบรมของวิทยากร เช่น หัวข้อวิชาที่เป็น การบรรยายอยู่ในห้องประชุม อาจรวมเรียกว่าเป็นหมวดทฤษฎี หรือภาคทฤษฎี และหัวข้อวิชาที่มีการฝึกปฏิบัติ อาจรวมเรียกว่า หมวดปฏิบัติการ หรือภาคปฏิบัติการก็ได้ (หรืออาจแบ่งภาคทฤษฎี/ภาคปฏิบัติการ ออกเป็นหมวดต่าง ๆ ตามลักษณะของเนื้อหาวิชาอีกก็ได้)

ขั้นที่ 5: การกำหนดวัตถุประสงค์ของหัวข้อวิชา

วัตถุประสงค์ของหัวข้อวิชา หมายถึง ข้อความที่ระบุว่า ในวิชาที่ทำการฝึกอบรมนั้น ต้องการให้ผู้เข้าอบรมเกิดการเรียนรู้ หรือเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมไปในลักษณะอย่างไร ภายหลังการฝึกอบรมในวิชานั้นแล้วโดยปกติแล้ววัตถุประสงค์รายวิชาจะต้องสอดคล้อง และเป็นส่วนหนึ่งของวัตถุประสงค์รวมของโครงการฝึกอบรม ประโยชน์ของวัตถุประสงค์รายวิชา

1. การเขียนวัตถุประสงค์รายวิชา ทำให้ผู้จัดทำหลักสูตรฝึกอบรมวางแผนการอบรมรายวิชาได้อย่างสอดคล้อง และต่อเนื่องกัน ตลอดจนหลักสูตร หลีกเลียงการซ้ำซ้อนของหัวข้อวิชาได้

2. วัตถุประสงค์ของหัวข้อวิชาช่วยให้วิทยากรเตรียมการสอน และเลือกใช้เทคนิคการอบรมได้อย่างเหมาะสม ดังที่มีผู้กล่าวว่าเป็นการช่วยให้ "วิทยากรฝึกอบรมพูดในสิ่งที่ผู้เข้าอบรมต้องการจะฟัง ไม่ใช่พูดในสิ่งที่ตนเองต้องการจะพูด" นั่นคือ เป็นการฝึกอบรมในเรื่องที่เป็นความจำเป็นในการฝึกอบรมอย่างแท้จริง

3. วัตถุประสงค์ของหัวข้อวิชา จะช่วยให้ผู้เข้าอบรมทราบถึงแนวทางในการฝึกอบรมและสิ่งที่ตนพึงได้รับจากวิชานั้น ๆ อันจะเป็นประโยชน์ในการตั้งใจ และชวนให้ติดตามดูว่าตนเองได้เกิดการเรียนรู้ตามวัตถุประสงค์ของวิชานั้น ๆ หรือไม่ เพียงใด อาจเขียนวัตถุประสงค์ของหัวข้อวิชาได้ 4 ลักษณะด้วยกัน คือ

- 1) วัตถุประสงค์ที่ยึดบทบาทของวิทยากรเป็นหลัก
- 2) วัตถุประสงค์ที่ยึดเนื้อหาวิชาที่อบรมเป็นหลัก
- 3) วัตถุประสงค์ที่ยึดกิจกรรมของผู้เข้าอบรมเป็นหลัก และ
- 4) วัตถุประสงค์ที่ยึดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของผู้เข้าอบรม

เป็นหลัก

การเขียนวัตถุประสงค์ของหัวข้อวิชาที่ยึดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของผู้เข้าอบรมเป็นหลัก ควรจะมีองค์ประกอบ ดังนี้

1. จะต้องระบุว่า จะทำให้ผู้เข้าอบรมเกิดความรู้ ความเข้าใจ ทักษะคติ นิสัย ความสามารถ หรือความชำนาญ เกี่ยวกับเรื่องอะไร

2. จะต้องระบุว่า ต้องการจะให้ผู้เข้าอบรมเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมไปในลักษณะใด

3. ระบุสถานการณ์ เวลา สิ่งแวดล้อม หรือเงื่อนไขที่จะทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม กล่าวคือ พฤติกรรม ที่จะเปลี่ยนแปลงไปนั้นจะเปลี่ยนแปลงไปภายใต้สิ่งแวดล้อมอะไร

4. ระบุเกณฑ์ที่จะวัดระดับของความยอมรับในพฤติกรรมที่เปลี่ยนแปลง คือ เป็นการระบุว่าพฤติกรรมของ ผู้เข้ารับการ อบรมที่เปลี่ยนแปลงไปนั้น จะต้องเปลี่ยนไปในระดับใด หรือต้องเปลี่ยนไปจนทำให้เกิดอะไรขึ้น

กล่าวโดยสรุป การเขียนวัตถุประสงค์รายวิชาเชิงพฤติกรรม คือ การเขียนระบุว่า ในหัวข้อวิชานั้น ๆ เรามีจุดมุ่งหมาย 4 ประการ คือ

- ให้ใครทำ
- ทำอะไร
- ทำได้ภายใต้เงื่อนไขอะไร
- ทำได้ระดับใด

ขั้นที่ 6 : การกำหนดแนวอบรม

แนวการอบรม หมายถึง สิ่งที่เราจะ ระบุไว้ในหัวข้อวิชานั้น ประกอบด้วย เนื้อหาอะไรบ้าง ไม่ว่าจะเป็นทฤษฎี แนวคิด หลักการ หรือแนวปฏิบัติใดก็ตาม ที่จะทำให้ผู้เข้าอบรมเกิดความรู้ ความเข้าใจ ทักษะคติ หรือความสามารถตรงตามวัตถุประสงค์ของหัวข้อวิชา

1. ช่วยให้วิทยากรทราบว่า โดยหลักการแล้วตนจะต้องเตรียมตัวถ่ายทอดเนื้อหาอบรมอะไรบ้างให้แก่ผู้เข้าอบรม

2. แนวการอบรม มีประโยชน์ที่สำคัญที่สุด คือ ช่วยป้องกันมิให้วิทยากรแต่ละคนทำการบรรยาย หรืออภิปรายในเนื้อหาวิชา ที่ไม่ซ้ำซ้อน เพราะถึงแม้ว่าจะมีวัตถุประสงค์ของหัวข้อวิชาแล้วก็ตาม แต่บางหัวข้อวิชาอาจมีเนื้อหาใกล้เคียงกัน จนวิทยากรอาจพูดรายละเอียดซ้ำซ้อนกันได้ เช่น หัวข้อหลักมนุษยสัมพันธ์กับ หัวข้อการจูงใจผู้ใต้บังคับบัญชา วิทยากรทั้งสองหัวข้ออาจพูด ถึงทฤษฎีความต้องการของบุคคลเหมือนกันก็ได้

ในการกำหนดแนวการอบรม เราควรดำเนินการขั้นตอนดังนี้

- 1) พิจารณาภารกิจหน้าที่ซึ่งเป็นความจำเป็นในการฝึกอบรม
- 2) พิจารณาระดับความสำคัญ

- 3) พิจารณาชื่อของหัวข้อวิชา
- 4) พิจารณาวัตถุประสงค์ของหัวข้อวิชา
- 5) กำหนดแนวการอบรม

ขั้นที่ 7 : การกำหนดเทคนิคการฝึกอบรม

ขจรศักดิ์ หาญณรงค์ (2540) ได้ให้คำจำกัดความว่า เทคนิคการฝึกอบรม คือ "วิธีการต่าง ๆ ที่จะทำให้ผู้เข้ารับ การฝึกอบรม เกิดความรู้ ความเข้าใจ มีทัศนคติที่ถูกต้องเหมาะสม และ/หรือเกิดความชำนาญในเรื่องใดเรื่องหนึ่ง จนเกิดการ เปลี่ยนแปลง พฤติกรรมไปตามวัตถุประสงค์ของการฝึกอบรมนั้น ๆ

เทคนิคการฝึกอบรม จึงเป็นเสมือนเครื่องมือไปสู่ความสำเร็จเท่านั้น แต่ก็ถือว่ามีความสำคัญ เพราะถ้าผู้จัดการฝึกอบรม หรือวิทยากรเลือกใช้ได้อย่างเหมาะสม จะทำให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรม เกิดความรู้ ความเข้าใจ ทัศนคติ และความสามารถหรือทักษะได้อย่างรวดเร็ว อันเป็นการประหยัดค่าใช้จ่ายและเวลาได้เป็นอย่างมาก จึงมีผู้พยายาม คิดเทคนิค การฝึกอบรมใหม่ ๆ ที่มีประสิทธิภาพอยู่เสมอ เทคนิคการฝึกอบรมออกเป็น 4 ประเภท

1. เทคนิคการฝึกอบรม ประเภทที่เน้นวิทยากรเป็นศูนย์กลางของการเรียนรู้(Leader-centered techniques) ซึ่งเกิดจากแนวคิดที่วิทยากรเป็นผู้มีความรู้ความสามารถ ในเรื่องที่อบรมมากกว่าผู้อื่น ได้แก่ การบรรยาย (Lecture) การอภิปรายเป็นคณะ (Panel Discussion) และการบรรยายเป็นชุด (Symposium) เป็นต้น

2. เทคนิคการฝึกอบรม ประเภทที่เน้นกลุ่มของผู้เข้ารับการฝึกอบรมเป็นศูนย์กลางของการเรียนรู้ (Group-centered techniques) เทคนิคเหล่านี้จะมาจากแนวคิดที่ผู้เข้ารับการฝึกอบรมต่างก็มีความรู้ ความสามารถ และจะต้องช่วยให้ผู้เข้ารับ การฝึกอบรมได้แลกเปลี่ยนความรู้ และความคิดเห็นระหว่างกันเอง หรือเรียนรู้จากประสบการณ์ ของตนเอง มากกว่าที่จะได้ มาจากวิทยากรเท่านั้น ได้แก่ การสัมมนากลุ่ม (Group Seminar) การประชุมเชิงปฏิบัติการ (Workshop) กิจกรรม Walk-Rally การระดมสมอง (Brainstorming) การฝึกปฏิบัติงานในเวลาจำกัด (In Basket Training) เกมการบริหาร (Management Games) การแสดงบทบาทสมมติ (Role-playing) กรณีศึกษา (Case Study) การสาธิต (Demonstration) การอภิปรายกลุ่ม (Buzz Group) Sensitivity Training ฯลฯ

3. เทคนิคการฝึกอบรม ประเภทที่เน้นการเรียนรู้เป็นรายบุคคล อาจโดยการใช้สื่อต่าง ๆ เป็นส่วนสำคัญที่ทำให้ผู้เข้าอบรม เกิดการเรียนรู้ขึ้น เทคนิคการ ฝึกอบรมแบบนี้ไม่ได้ใช้กับการฝึกอบรมในชั้นเรียน (Classroom Training) เหมือนกับเทคนิคฝึกอบรม 2 ประเภทแรก หากจุดเน้นที่สำคัญของเทคนิคการฝึกอบรมแบบนี้ คือ การที่ผู้เข้าอบรมสามารถเรียนรู้ ได้ด้วยจังหวะเวลา (Speed) ของตนเอง ได้แก่ การสอนแนะ (Coaching) การใช้แบบเรียนสำเร็จรูป

(Programmed Instruction) และการศึกษาทาง ไปรษณีย์ (Correspondence Study) ซึ่งเป็นการ ฝึกอบรมทางไกล (Long Distance Training) แบบหนึ่ง เป็นต้น

4. เทคนิคการฝึกอบรมประเภทที่เน้นการใช้สื่อนวัตกรรมเป็น ศูนย์กลางการเรียนรู้ ได้แก่ การนำเสนอโดยใช้สไลด์หรือเทป (Slide/Tape Presentation) โทรทัศน์การสอน (Instructional television) การใช้คอมพิวเตอร์ ช่วยสอน (Computer-Aided Instruction) เป็นต้น

สำนักงานคณะกรรมการพลเรือน. (2544:18) ได้ให้แนวทางแก่ผู้จัดโครงการ ฝึกอบรมไว้ว่า ต้องคำนึง ไว้เสมอว่าองค์ประกอบ ที่สำคัญ อีกประการหนึ่งในการเลือกใช้ เทคนิคการฝึกอบรมก็คือ หลักการเรียนรู้ของผู้ใหญ่ ทั้งนี้ เพราะเทคนิคการฝึกอบรมที่เลือกใช้ นั้น ควรจะมีลักษณะที่เอื้ออำนวยต่อลักษณะการเรียนรู้ของผู้ใหญ่ให้มากที่สุด คือ ควรเป็น เทคนิค ซึ่ง

1) ช่วยกระตุ้นความสนใจ และก่อให้เกิดความต้องการเรียนรู้ อยู่ ตลอดเวลา

2) เปิดโอกาสให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรมมีส่วนร่วมในการคิด อภิปรายหรือกระทำกิจกรรม

3) คำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล ทั้งในด้านความถนัด แนวคิด ประสบการณ์ และความสนใจ และเป็นหน้าที่ เหมาะสมกับลักษณะของกลุ่มผู้เข้าอบรม

4) เปิดโอกาสให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรมได้ทดลองปรับใช้หลักการ/ ทฤษฎี และมีการให้ผลย้อนกลับ (Feedback) ก็จะทำให้เรียนรู้ได้เร็วขึ้น และมั่นใจในสิ่งที่เรียนรู้ มาก ขึ้น

ขั้นที่ 8 : การกำหนดระยะเวลาของหัวข้อวิชาและหลักสูตร

ระยะเวลาอบรม หมายถึง ช่วงเวลาที่กำหนดไว้ว่าจะสามารถทำให้ ผู้เข้ารับการฝึกอบรมได้รับความรู้ ความเข้าใจ ทักษะ และทักษะ จนเกิดการเรียนรู้ตาม วัตถุประสงค์ของหัวข้อวิชาหรือหลักสูตรฝึกอบรม หลักในการพิจารณากำหนด

ระยะเวลาอบรมของหัวข้อวิชา

1. หัวข้อวิชาใด ที่มีวัตถุประสงค์ต้องการให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรม เปลี่ยนแปลงทัศนคติหรือเพิ่มพูนความสามารถหรือทักษะ ควรจะให้ระยะเวลานานกว่า หัวข้อ วิชาที่ต้องการ เพียงจะให้เกิดความรู้ ความเข้าใจ

2. วิชาใดที่สนองตอบภารกิจหรือหน้าที่ซึ่งมีระดับความสำคัญสูง และต้องการให้ผู้เข้าอบรม สามารถปฏิบัติภารกิจนั้น ด้วยความถูกต้องและรวดเร็ว ควรจะให้ เวลา มากกว่าหัวข้อวิชาที่ตอบสนองภารกิจที่มีระดับความสำคัญต่ำ

3. วิชาใดใช้เทคนิคในการฝึกอบรมแบบกลุ่มเป็นศูนย์กลาง ควรจะใช้เวลามากกว่าวิชาที่ใช้เทคนิคแบบวิทยาการ เป็นศูนย์กลาง

ขั้นที่ 9 : การเรียงลำดับหัวข้อวิชา

หลักการเรียงลำดับหัวข้อวิชาการกำหนดว่า หัวข้อวิชาใดควรจะทำก่อน ฝึกอบรมก่อน และหัวข้อวิชาใดควรจะทำการอบรมภายหลัง อันจะทำให้ผู้เข้าอบรมเกิดการเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

1. หัวข้อวิชาที่มีวัตถุประสงค์ในการให้ความรู้ ความเข้าใจ และมีเนื้อหาเป็นพื้นฐานต่อการสร้างความรู้ ความเข้าใจ ทักษะ ทักษะในหัวข้อวิชาอื่น ๆ จำเป็นต้องอยู่ในลำดับต้นๆ ของการอบรม
2. หัวข้อวิชาใดที่มีเนื้อหาวิชาที่สามารถเรียนรู้ได้ง่ายกว่า ควรจะอยู่ในลำดับก่อนหัวข้อวิชาที่มีเนื้อหาวิชาที่เข้าใจยากกว่า สลับซับซ้อนกว่า หรือมีรายละเอียดมากกว่า
3. หัวข้อวิชาและประเด็นที่เป็นภาคปฏิบัติ ควรจัดให้อยู่ในระดับต่อเนื่องจากภาคทฤษฎี
4. หัวข้อวิชาที่มีกิจกรรมซ้ำกันหลายชั่วโมง เช่น ใช้เทคนิคการบรรยาย หรือการอภิปรายเพียงอย่างเดียว หากสามารถทำได้ ควรจัดให้กระจายอยู่ในวัน หรือเวลาต่าง ๆ กัน

3. แนวคิดทฤษฎีการเรียนรู้ตลอดชีวิต และการเรียนรู้ผู้ใหญ่

3.1 ทฤษฎีการเรียนรู้ตลอดชีวิต

การพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมเสริมสร้างข้าราชการประจำศูนย์ปฏิบัติการต่อสู้เพื่อเอาชนะยาเสพติดจังหวัดจำเป็นต้องคำนึงถึงหลักการเรียนรู้ตลอดชีวิต สำหรับการสร้างหลักสูตรต้องสร้างความตระหนักให้ข้าราชการพัฒนาให้เกิดความรู้ (knowledge) ทักษะ ทักษะ และคำนึงอย่างต่อเนื่องสำหรับชีวิตข้าราชการยุคใหม่ ปฏิบัติหน้าที่อย่างรู้เท่าทันปัญหาเป็นผู้ที่มีความเชี่ยวชาญสามารถปฏิบัติงานแก้ปัญหาที่วิกฤตของประชาชน สนองนโยบายเร่งด่วน และสนับสนุนการบริหารราชการจังหวัดแบบบูรณาการสนองความต้องการของประชาชนให้ได้รับประโยชน์สูงสุดเพิ่มขีดความสามารถของข้าราชการในการแข่งขันของประเทศ นำไปสู่การพัฒนาที่ยั่งยืน (Sustainable Development)

การเรียนรู้ตลอดชีวิต (Lifelong Learning) หมายถึง การรับรู้ความรู้ ทักษะ และเจตคติ ตั้งแต่เกิดจนตายจากบุคคลหรือสถาบันใดๆ โดยสามารถ จะเรียนรู้ด้วยวิธีเรียนต่างๆ อย่างมีระบบหรือไม่มีระบบ โดยตั้งใจหรือโดยบังเอิญก็ได้ ทั้งนี้สามารถทำให้บุคคลนั้นเกิดการพัฒนิตนเอง

การศึกษาตลอดชีวิต (Lifelong Education) หมายถึง การจัดกระบวนการทางการศึกษา เพื่อให้เกิดการเรียนรู้ตลอดชีวิต เป็นการ จัด การศึกษาในรูปแบบของการศึกษาในระบบโรงเรียน (Formal Education) การศึกษานอกระบบโรงเรียน (Non - Formal Education) และการศึกษาตามอัธยาศัย (Informal Education) โดยมุ่งให้ผู้เรียนเกิดแรงจูงใจที่จะเรียนรู้ด้วยตนเอง

การศึกษาตลอดชีวิตเป็นแนวความคิดที่ได้รับการยอมรับอย่างกว้างขวางในวงการศึกษาในปัจจุบัน แท้จริงแล้วแนวคิดการศึกษาตลอดชีวิตมิใช่เรื่องใหม่ แต่มีมานานแล้วในคัมภีร์กุรอ่านมีคำสอนว่า บุคคลพึงเรียนรู้ตั้งแต่อยู่ในเปลถึงหลุมฝังศพ (From cradle to grave) หรือจากครรภ์มารดาถึงสูสาน (From womb to tomb) คอมินิอุส (Comenius) นักศึกษาในสมัยนั้นได้พูดถึงรายละเอียดของกระบวนการศึกษาตลอดชีวิตว่าควรจัดให้มีโรงเรียน สำหรับทุกคน กล่าวคือโรงเรียนสำหรับทารกแรกเกิด เด็กก่อนวัยเรียน เด็กเยาวชนวัยเรียน คนหนุ่มสาว และคนชรา ในช่วง 60 กว่าปีที่ผ่านมาได้มีการเผยแพร่เรื่องเหล่านี้เป็นภาษาอังกฤษ และเพิ่มความสนใจไปสู่ทั่วโลก ในการประชุมระหว่างชาติว่าด้วยการศึกษาผู้ใหญ่ (World Conference on Adult Education) ที่จัดโดย Unesco ที่กรุงมอนทรีออล ประเทศแคนาดา ค.ศ. 1960 ที่กรุงโตเกียว ประเทศญี่ปุ่น ค.ศ. 1972 และที่กรุงไนโรบี ค.ศ. 1986 ได้พัฒนาแนวคิดการศึกษาตลอดชีวิตอันมีสาระสำคัญดังนี้

1. มนุษย์แสวงหาความรู้ และพัฒนาตนเองอยู่ตลอดเวลา เพราะมนุษย์เราเรียนรู้จากธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม และสังคมทุกขณะ เช่น จากการ ทำมาหากิน การ เล่น การพักผ่อน การเข้าร่วมพิธีกรรม และการสมาคม เป็นต้น
2. การศึกษาที่แท้จริงไม่ได้จำกัดแต่เพียงในโรงเรียนแต่ครอบคลุมถึง การศึกษานอกโรงเรียน การศึกษาตามอัธยาศัย การศึกษาเกิดได้ตามโอกาส จึงไม่มีวันสิ้นสุด
3. การศึกษาตลอดชีวิตเปิดโอกาสให้คนทั่วไปได้รับการศึกษา เพราะสามารถเลือกเรียนตามรูปแบบที่ตนต้องการ ยืดหยุ่นได้ตามโอกาส ทุกคน สามารถ เรียนรู้ได้จากทุกแห่งตามโอกาสจะอำนวย ฉะนั้น มนุษย์จึงมีโอกาที่จะพัฒนาชีวิตให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น โดยการศึกษาอย่างไม่มีจุดจบไปตลอดชีวิต

ยูเนสโก (Unesco. 1986) ได้ให้แนวปฏิบัติเพื่อให้ได้รับการศึกษาตลอดชีวิตมีดังนี้

1. การศึกษาในระบบโรงเรียนจะต้องไม่สิ้นสุดเพียงเมื่ออยู่ในโรงเรียนแต่จะต้องจัดให้บุคคลเมื่อจบการศึกษาจากโรงเรียนไปแล้วสามารถเข้ามาเรียนได้อีก กล่าวคือโรงเรียนจะต้องทำหน้าที่เป็นผู้เตรียมความพร้อมด้านความรู้ความสามารถ และปลูกฝังแนวคิดเกี่ยวกับการศึกษาตลอดชีวิตแก่นักเรียนเพื่อให้ นักเรียนสามารถมีทัศนคติ แรงจูงใจที่จะใฝ่รู้ และสามารถเรียนรู้ได้ด้วยตนเองหลังจากจบการศึกษาจากโรงเรียนแล้ว
2. ทุกหน่วยงานในสังคมมีบทบาทในการจัดการศึกษา อาทิ ห้องสมุด พิพิธภัณฑ์ สวนสัตว์ สโมสร ศาลาประชาคม วัด ที่ทำงาน เป็นต้น อันเป็น การจัดการเครือข่ายการเรียนรู้ของสถาบันการศึกษา องค์กรภาครัฐ และเอกชน เป็นการ จัด ประสพการณ์การเรียนรู้ให้แก่ผู้เรียน เช่น บริการข่าวสาร ข้อมูล ต่างๆ เพื่อเป็นแหล่งความรู้ให้ผู้เรียนสามารถศึกษาค้นคว้าได้ด้วยตนเอง

3. การจัดประสบการณ์การเรียนรู้ให้ผู้เรียน ควรจะจัดหลักสูตรในลักษณะของการบูรณาการ สอดคล้องกับวิถีชีวิตและประสบการณ์ของผู้เรียน เพื่อเสริมทักษะ ความรู้ และพัฒนาคุณภาพของผู้เรียน โดยให้ถือการทำงาน หรือชีวิตเป็นส่วนหนึ่งของการเรียนรู้

4. หลักสูตรการศึกษาตลอดชีวิตจะต้องครอบคลุมบทบาทของมนุษย์ ตั้งแต่เกิดจนตายตั้งแต่ชีวิตส่วนบุคคล ครอบครัว การงาน การพักผ่อน สังคม การเมือง เศรษฐกิจ ฉะนั้นจะต้องพัฒนาให้มีเครื่องมือที่จะเรียนรู้ สามารถใช้แหล่งวิทยาการ มีแรงจูงใจที่จะศึกษาค้นคว้าความรู้ไปตลอดชีวิต

5. การศึกษาในระบบ นอกระบบ และตามอัธยาศัยจะต้องเกื้อกูลกัน สังคมจะต้องส่งเสริมให้มีแหล่งวิชาที่ทุกคนมีโอกาสใช้สื่อทุกประเภท และศึกษา หาความรู้จากแหล่งต่างๆ อาทิ ห้องสมุด วิทยุ โทรทัศน์ พิพิธภัณฑ์ ฯลฯ

แนวคิดการศึกษาตลอดชีวิตได้นำไปใช้โดยจัดการศึกษาตลอดช่วงอายุของบุคคลในรูปแบบต่างๆ ทั้งในระบบโรงเรียน นอกระบบโรงเรียน และการศึกษาตามอัธยาศัย ทั้งนี้จะต้องปรับโครงสร้างขององค์กรที่จัดการศึกษาให้สอดคล้องกับนโยบาย หลักการศึกษาตลอดชีวิตโดยยึดการบูรณาการความเสมอภาค ความเป็นประชาธิปไตย ซึ่งมีความสอดคล้องกับวิถีชีวิต และการปฏิบัติหน้าที่ของข้าราชการประจำศูนย์ปฏิบัติการต่อสู้เพื่อเอาชนะยาเสพติดจังหวัด ที่ต้องพัฒนาตนเองให้ได้รับความรู้ในทุกรูปแบบ เพื่อให้ได้รับความรู้ที่เท่าทันต่อสถานการณ์ นำไปสู่การแก้ปัญหาในการปฏิบัติงาน ให้มีประสิทธิภาพ

การศึกษาตามอัธยาศัยนั้นหมายถึง กระบวนการตลอดชีวิตที่ทุกคนได้รับ และสะสมความรู้ ทักษะ เจตคติ และการรู้แจ้งจากประสบการณ์ประจำวัน และการสัมผัสกับสิ่งแวดล้อม ทั้งที่บ้าน ที่ทำงาน และที่เล่น จากตัวอย่าง และเจตคติของสมาชิก ครอบครัวและเพื่อนจาก การเดินทาง การอ่านหนังสือพิมพ์และหนังสืออื่น หรือโดยการฟังวิทยุ หรือการดูภาพยนตร์ หรือโทรทัศน์ ตามปกติแล้วการศึกษาตามอัธยาศัย ไม่มีการจัด ไม่มีระบบ และบางครั้งไม่ได้ตั้งใจ แต่มีส่วนเกี่ยวข้องกับ การเรียนรู้ตลอดชีวิตของแต่ละคนเป็นอย่างมาก แม้แต่ผู้ที่มีการศึกษา ในโรงเรียนมาแล้วก็ตาม (กรมการศึกษา นอกโรงเรียน. 2538 ; อ้างอิงจาก คูมส์. 1985:24)

คูมส์ (Coombs. 1990) พบว่ารูปแบบการศึกษาในระบบโรงเรียนของประเทศด้อยพัฒนา และประเทศกำลังพัฒนา ไม่สามารถให้บริการแก่ประชาชน ได้อย่างทั่วถึงทำให้เกิดวิกฤตการณ์ทางการศึกษา (Educational Crisis) เพราะประชาชนที่มีฐานะดีเท่านั้นที่มีโอกาสได้รับการศึกษา ส่วน คนยากจนขาดโอกาสในการศึกษา แม้รัฐบาลต่างๆ ได้ทุ่มเทงบประมาณ การศึกษาสูงมากก็ตาม แต่การศึกษาไม่สามารถช่วยพัฒนาคุณภาพชีวิต การศึกษาของประชาชน โดยเฉพาะผู้อยู่ในท้องถิ่นห่างไกล รัฐบาลยังพัฒนาคนรวยกลับรวยยิ่งขึ้น คนจนกลับจนลง จึงทำให้มีการเรียกร้อง ให้มีการปฏิรูปการศึกษา นักปฏิรูปการศึกษา อาทิ เปาโล แฟร์ (Paulo Freire) ชาวบราซิล เขียนเรื่อง "การศึกษาของผู้ที่ถูกกดขี่" (Pedagogy of the Oppressed) อีวาน อิลิช (Ivan Illich) เขียนเรื่อง "โรงเรียนตายแล้ว" (Deschooling Society)

และ Faure เขียนเรื่อง "Learning to be" ให้กับองค์กร Unesco เสนอว่าควรจะมีปฏิรูประบบการศึกษาในโรงเรียน มาเป็นการศึกษานอก โรงเรียน และส่งเสริมให้ทุกคนสามารถเรียนรู้ตลอดชีวิต ทั้งนี้ เนื่องจากความเจริญก้าวหน้าทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ทำให้รูปแบบ การดำรงชีวิตของมนุษย์เปลี่ยนแปลงไป โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ในสังคมอุตสาหกรรม ที่ได้มีการนำเทคโนโลยี เครื่องจักร เครื่องคอมพิวเตอร์มาใช้ทุน แรงงาน ทำให้เป็นสาเหตุหนึ่งของวิกฤตการณ์ตลาดแรงงาน มนุษย์เราจึงต้องแสวงหาความรู้ใหม่ๆ เพื่อที่จะได้ก้าวทันโลกที่เปลี่ยนแปลง การเรียนรู้ของคนเราจึงไม่หยุดเพียงที่โรงเรียน หรือมหาวิทยาลัย แต่เราสามารถเรียนรู้ได้ตลอดเวลา มนุษย์เรียนรู้ตั้งแต่แรกเกิดจนถึงช่วงสุดท้ายของชีวิต นั่นคือการรวมเอาการศึกษาในระบบโรงเรียน (Formal Education) นอกโรงเรียน (Informal Education) เข้าด้วยกัน คนเราสามารถเลือกศึกษาได้ในช่วงเวลาต่างๆ ของชีวิตตามความเหมาะสม การศึกษา และการเรียนรู้เกิดขึ้นได้ทุกแห่งไม่ว่าจะ ในครอบครัว วัด ชุมชน สถาบันการศึกษา สถานประกอบการ และแหล่งวิชาต่างๆ การศึกษาและการเรียนรู้ตลอดชีวิตกลายเป็นความจำเป็นของมนุษย์

ยุทธศาสตร์การเรียนรู้ตลอดชีวิตของสหราชอาณาจักรทั้ง 10 ประการนี้ ที่สามารถ จุดประกายทางความคิดให้แก่คนไทยในการจัดการศึกษาอบรมได้แก่

1. ยุทธศาสตร์การวางกรอบของหลักการ ได้แก่ การร่วมกันสร้างวิสัยทัศน์การเรียนรู้ตลอดชีวิตของประชาชนที่ชัดเจน ให้ครอบคลุมตั้งแต่การศึกษาภาคบังคับและการศึกษาภายหลังออกจากโรงเรียน ภายใต้แก่นของหลักการ 8 ประเด็นคือ ความต่อเนื่อง ความเสมอภาค ให้ความสำคัญกับผู้เรียนและการเรียนรู้ หลากหลายหนทางและรูปแบบ เกี่ยวข้องกับทุกหน่วยงานของรัฐ มีคุณภาพและความยืดหยุ่น การร่วมงานกันอย่างมีประสิทธิภาพ ฟังแบ่งปัน ความรับผิดชอบ
2. ยุทธศาสตร์การปฏิบัติทางความคิด เน้นการรณรงค์ทั่วประเทศ เพื่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทางความคิด ให้เห็นถึงประโยชน์และความจำเป็นของการเรียนรู้ตลอดชีวิต
3. ยุทธศาสตร์การยกย่องและให้รางวัลแก่สถาบัน หรือองค์กรที่ดำเนินการ เพื่อให้เกิดการเรียนรู้ตลอดชีวิต และประสบความสำเร็จ
4. ยุทธศาสตร์การให้ความสำคัญของบ้าน ชุมชน และสถานประกอบการเพื่อทำให้การเรียนรู้เกิดขึ้นได้ในทุกที่
5. ยุทธศาสตร์ความคล่องตัว โดยลดขั้นตอนความยุ่งยากของระบบราชการ ให้เข้าใจง่าย โปร่งใส และยืดหยุ่นเท่าที่จะเป็นไปได้
6. ยุทธศาสตร์ความร่วมมือร่วมใจ โดยการสร้างหุ้นส่วนให้เกิดขึ้นในทุกระดับ จัดประชุมเพื่อทำความเข้าใจ เปิดเส้นทางการเรียนรู้ และติดตามความก้าวหน้า
7. ยุทธศาสตร์การเข้าถึงข้อมูลข่าวสาร รัฐต้องทุ่มเทให้บริการที่มีคุณภาพสูง เพื่อให้ทุกคนได้รับรู้ข้อมูลและคำปรึกษา โดยมีจุดบริการที่ไม่คิดค่าใช้จ่าย

8. ยุทธศาสตร์ความถูกต้องของข้อมูล ต้องมีข้อมูลที่ทันสมัยถูกต้อง และแม่นยำ

9. การพัฒนาทางด้านเทคโนโลยี เพื่อค้นหาแนวทางที่ดีที่สุดในการใช้เทคโนโลยีทุกอย่างที่มีเพื่อส่งเสริมสนับสนุนการเรียนรู้ตลอดชีวิต

10. ยุทธศาสตร์การจัดสรรเงินทุน ผู้ดูแลงบประมาณ ผู้จัดสรรเงินทุน และผู้อุปถัมภ์ด้านการเรียนรู้ ควรที่จะปรับปรุงขั้นตอนการปฏิบัติ รวมทั้งสร้างมาตรการจูงใจให้กลุ่มต่างๆ เข้ามามีส่วนร่วมในการเรียนรู้ตลอดชีวิต

ข้าราชการที่ปฏิบัติหน้าที่ประจำศูนย์ปฏิบัติการต่อสู้เพื่อเอาชนะยาเสพติดจังหวัด จำเป็นต้องได้รับการพัฒนาให้รู้เท่าทันกับปัญหาที่เผชิญอยู่ แต่ยังแก้กันไม่ตกในขณะนี้ โดยเฉพาะปัญหายาเสพติดที่พยายามปรับเปลี่ยนรูปแบบและการแพร่กระจาย ตามสถานการณ์เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว ความก้าวหน้าและความก้าวหน้าทางเทคโนโลยี ข้าราชการจำเป็นต้องรู้เท่าทันปัญหาที่มีการเปลี่ยนแปลงตลอดเวลาในการปฏิบัติงาน การสร้างหลักสูตรฝึกอบรม จำเป็นที่จะต้องเสริมสร้างทักษะที่ข้าราชการฯ มีแนวทางต่อยอดการเรียนรู้ตลอดชีวิตของตนเอง แบบผสมผสานขึ้นระหว่างการศึกษาในระบบ การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย หรือการเรียนรู้จากแหล่งความรู้อื่น ๆ ให้ได้รับความรู้ และประสบการณ์ เชี่ยวชาญในการปฏิบัติงานภายใต้กระแสการเปลี่ยนแปลงได้อย่างมีประสิทธิภาพ เป็นการปรับเปลี่ยนค่านิยม ให้การเรียนรู้ที่มีความสัมพันธ์กับกระแสการเปลี่ยนแปลงทุกด้านจากสังคมโลก การเรียนรู้ตลอดชีวิตจึงเป็นการเรียนรู้ที่มีอิทธิพลต่อสังคมไทยในขณะนี้ การปฏิบัติหน้าที่ของข้าราชการไทยในยุคปฏิรูปต้องเรียนรู้เพื่อแก้ปัญหา ดังนั้นการวิจัยครั้งนี้ จะเป็นการวางรากฐานการคิดใหม่ของข้าราชการไทยใน“สังคมแห่งการเรียนรู้” (Learning Society)

สำนักงานคณะกรรมการพลเรือน. (2546) แผนยุทธศาสตร์การพัฒนาระบบราชการไทย พ.ศ. 2546 – 2550 ได้ให้ความสำคัญกับการพัฒนาระบบบริหารความรู้ขององค์กร (knowledge Management : KM.) ซึ่งเป็นแนวทางที่ถือเป็นปัจจัยสำคัญแห่งความสำเร็จ (Key Success Factor) ขององค์กร การบริหารให้บุคลากรได้รับการถ่ายทอดองค์ความรู้และทักษะแนวคิดใหม่ ๆ ที่จะนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงระบบคิด กระบวนทัศน์ วิธีการและวัฒนธรรมการทำงาน ให้เกิดศักยภาพในระบบและกระบวนการทำงาน ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ให้กับข้าราชการที่การปฏิบัติงานท่ามกลางกระแสความก้าวหน้าอย่างรวดเร็วของโลกในขณะนี้ ให้มีสมรรถนะทั้งด้านวิชาการ / ความรู้ใหม่ ที่สร้างสรรค์ การบริหาร การปฏิบัติราชการ ให้สามารถขับเคลื่อน ผลักดันการบูรณาการแต่ละมิติให้ประสานสอดคล้องสนับสนุนเกิดพลังการทำงานให้สำเร็จอย่างมีประสิทธิภาพ สนองนโยบายเร่งด่วนของรัฐบาล ประชาชนได้รับประโยชน์สุขมีความพึงพอใจ บนฐานแนวคิดผสมผสานระหว่างหลักการบริหารจัดการภาครัฐแนวใหม่ และหลักการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี เกิดความคุ้มค่าในเชิงภารกิจแห่งรัฐ เป็นไปตาม ในลักษณะการบริหารจัดการที่ดีมุ่งสู่ประชาชน สอดรับกับยุทธศาสตร์ในการพัฒนาประเทศที่มีความยั่งยืน (Sustainable Development) มั่นคง ซึ่งเป็นแนวทางการฝึกอบรมจะยึด

รูปแบบการบริหารความรู้ (knowledge Management) ของศูนย์ปฏิบัติการต่อสู้เพื่อเอาชนะยาเสพติด ความรู้แบบรูปธรรม (Explicit Knowledge) และแบบนามธรรม Tacit Knowledge

การบริหารความรู้ เป็นเครื่องมือพัฒนางาน คน องค์กรและสังคม โดยนำความรู้ที่มีอยู่ในองค์กรมาใช้ประโยชน์ให้มากที่สุด ท่ามกลางการเปลี่ยนแปลงและความไม่แน่นอนในยุคการสร้างความรู้

แซงเก (Peter M.Senge. 1990) ประมาจารย์ทางด้านหลักการบริหารที่ให้องค์กรมีการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง ได้กล่าวไว้ในหนังสือ The Fifth Discipline เมื่อ ค.ศ. 1990 ว่า "ความสำคัญขององค์กรในอนาคตนั้น เกิดจากการที่องค์กรนั้นสามารถจรรโลงใจให้พนักงานทุกระดับมีทักษะ ความรู้ และประสบการณ์ นี่คือนวัตกรรมที่มีค่าอย่างแท้จริง"

ทุกวันนี้ก็เป็นที่ยอมรับกันแล้วว่า องค์กรใดจะประสบความสำเร็จได้ต้องขึ้นอยู่กับความรู้ (Knowledge) ทั้งสิ้น และ แซงเก ยังได้กล่าวว่าองค์กรแห่งความรู้ที่แท้จริงนั้นมีหลักดังนี้

1. Personal Mastery ความชำนาญของบุคลากร ซึ่งมีหลักก็คือการสร้างความรู้ให้กับตนเองตลอดชีวิต
2. Mental Models มีจิตใจที่จะค้นคว้า และรับการท้าทายในสิ่งใหม่ๆ โดยเปลี่ยนความคิดเดิมๆให้เป็นความคิดใหม่
3. Building Shared Vision สร้างมโนภาพของบุคลากรให้เน้นเหมือนกัน
4. Team Learning เรียนรู้วิธีคิดไปพร้อมกับเพื่อสร้างภารกิจในภาคปฏิบัติให้ไปในทิศทางเดียวกัน

แนวความคิดเรื่องการบริหารจัดการความรู้ (Knowledge Management) ปัจจุบันกำลังเป็นที่นิยมอย่างแพร่หลาย โดยเฉพาะองค์กรทางธุรกิจ ได้ให้ความสำคัญและให้ความสำคัญที่องค์กรจะต้องมีความรู้ และความสามารถในการบริหารความรู้ ซึ่งได้มีผู้ให้คำจำกัดความไว้มากหลาย อาทิ การบริหารความรู้เป็นความสามารถ หรือกระบวนการภายในองค์กรที่จะเพิ่มหรือพัฒนาขีดความสามารถในการแข่งขันโดยอาศัยความรู้ และการบริหารความรู้เป็นกระบวนการหรือระบบในการแสวงหาความรู้ที่ถูกต้องสำหรับบุคคลที่เหมาะสม ในเวลาที่เหมาะสม และช่วยให้มีการแข่งขันความรู้ ความเหมาะสมเพื่อให้องค์กรพัฒนาและปรับปรุงความสามารถในการดำเนินงาน

เวลช์ (Welch. 1999) ซึ่งได้รับยกย่องว่าเป็นนักบริหารที่เก่ง ได้สรุปว่า "ปัญหาที่หนักหน่วงที่สุดขององค์กร คือ การไม่สามารถพัฒนาความรู้หรือการสร้างทักษะ หรืออาศัยความรู้ใหม่ๆ ได้ ปัญหาขององค์กรมิใช่อยู่ที่การหาทุน แต่อยู่ที่การหาความรู้และการช่วยเพิ่มความสามารถในด้านนวัตกรรมขององค์กร"

นอกจากการฝึกอบรมแล้ว การถ่ายทอดความรู้ (Knowledge Transfer) การพัฒนาความรู้ใหม่ๆ ภายในองค์กรของโลกยุคข้อมูลข่าวสารซึ่งปัจจุบันเป็นข้อมูลที่สำคัญที่ใช้ในการต่อรองและการตัดสินใจอย่างถูกต้องไว้มากขึ้น

นอกจากนี้วัฒนธรรมองค์กรยังเป็นปัจจัยอีกอย่างหนึ่งคือการปิดกั้นไม่พร้อมยอมรับความคิดใหม่ๆ ความไม่ไว้วางใจซึ่งกันและกัน วัฒนธรรมที่ยอมรับต่อการล้มเหลวและความสำเร็จพร้อมจะเรียนรู้จากประสบการณ์เหล่านั้น ขึ้นอยู่กับความสามารถในการพัฒนาความรู้ และการเรียนรู้ให้เกิดขึ้นด้วยตนเอง

3.2 ทฤษฎีการเรียนรู้ผู้ใหญ่

แม็กเกรเกอร์ (McGregor. 1906-1964) มีความเห็นว่า การทำงานกับคนจะต้องคำนึงถึง ธรรมชาติของมนุษย์และพฤติกรรมของมนุษย์ คือ มนุษย์มีความต้องการพื้นฐาน และต้องการแรงจูงใจ ผู้บริหารที่มีประสิทธิภาพจะต้องให้สิ่งที่ผู้ตามหรือผู้ใต้บังคับบัญชาต้องการจึงจะทำให้ผู้ใต้บังคับบัญชาเกิดความศรัทธา และกระตือรือร้นช่วยกันปฏิบัติงานให้บรรลุจุดมุ่งหมายหรือเป้าหมายที่กำหนดขึ้น

1. ทฤษฎี X : เป็นทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับข้อตกลงที่อยู่บนพื้นฐานการจัดการสมัยดั้งเดิมโดยมองคนไปในทางไม่ได้ เช่น ขี้เกียจทำงาน หลีกเลียงงาน ไม่สนใจทำงาน อยากรได้เงิน อยากสบาย เป็นต้น เพราะฉะนั้นบุคคลที่อยู่ในกลุ่มนี้จำเป็นจะต้องคอยควบคุมดูแลอย่างใกล้ชิดอยู่ตลอดเวลา ซึ่งจะต้องมีการลงโทษ และมีกฎระเบียบควบคุมพฤติกรรมอย่างเคร่งครัด

2. ทฤษฎี Y : เป็นทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับข้อตกลงที่อยู่บนพื้นฐานการจัดการสมัยใหม่มองคนในทางที่ดี เช่นทำงานหนักให้บรรลุเป้าหมาย มีความรับผิดชอบ มีความสนใจงาน เต็มใจทำงาน มีการเรียนรู้ พัฒนาตนเอง และพัฒนาการทำงาน มีความคิดสร้างสรรค์ และมีศักยภาพในตนเอง เป็นต้น

กล่าวโดยสรุปกระบวนการเรียนการสอน ที่มีประสิทธิภาพควรจะต้องสร้างสถานการณ์การเรียนรู้ดังนี้

1. การเรียนรู้จะเริ่มที่ผู้เรียน จากสภาพที่เป็นอยู่
2. ความก้าวหน้าของการเรียนรู้ขึ้นอยู่กับความสามารถของผู้เรียน
3. เวลาที่เหมาะสมที่สุดของการเรียนรู้ คือ เวลาที่บุคคลต้องการสิ่งนั้น
4. การเรียนรู้จะต้องมีจุดมุ่งหมาย ดังนั้นจะต้องมีระบบและมีความหมาย
5. ความพึงพอใจจะต้องเกิดขึ้นในขณะที่เรียน
6. สร้างบรรยากาศที่เป็นกันเอง
7. สร้างสังคมแห่งการเรียนรู้ โดยให้ผู้เรียนทุกคนมีส่วนร่วมในการเรียนรู้
8. เน้นการฝึกปฏิบัติ ผู้เรียนต้องกระทำด้วยตนเอง

มาสโลว์ (Maslow. 1970) กล่าวว่าความต้องการของมนุษย์มีลำดับขั้นของความ ต้องการในความต้องการต่าง ๆ

ขั้นที่ 1 ความต้องการทางกาย (Physiological Needs) คือความต้องการปัจจัยพื้นฐานในการดำรงชีวิต ได้แก่ อาหาร เครื่องนุ่งห่ม ที่อยู่อาศัย และยารักษาโรค

ขั้นที่ 2 ความต้องการความมั่นคงปลอดภัย (Safety and Security Needs) คือความต้องการที่จะมีชีวิตในหน้าที่การงานที่มั่นคงและมีความปลอดภัย

ขั้นที่ 3 ความต้องการความรักและการเป็นที่ยอมรับของกลุ่ม/สังคม (Love and Belonging Needs) มนุษย์เมื่อเข้าไปอยู่ในกลุ่มใดก็ต้องการให้ตนเป็นที่รักและยอมรับในกลุ่ม/สังคมของตน

ขั้นที่ 4 ความต้องการได้รับการยกย่องจากผู้อื่น (Self -Esteem Needs) เป็นความต้องการในลำดับต่อมา ซึ่งความต้องการในขั้นนี้ถ้าได้รับจะก่อให้เกิดความภาคภูมิใจในตนเองเป็นอย่างมาก

ขั้นที่ 5 ความต้องการในการเข้าใจและรู้จักตนเอง (Self-Actualization Needs) เป็นความต้องการชั้นสูง ของมนุษย์ มีน้อยคนที่จะมาถึงความต้องการในขั้นนี้ได้

เมื่อมาพิจารณาความต้องการของคนตามทฤษฎีของ Maslow แล้ว จะเห็นได้ว่าการจูงใจพนักงานดาวเด่นไว้ให้ได้นั้น องค์กรจะต้องรู้ก่อนว่าพนักงานดาวเด่นเหล่านั้นต้องการอะไรมากที่สุด โดยส่วนใหญ่ความต้องการของพนักงานดาวเด่นนั้นจะอยู่ที่ขั้นที่ 4 และ 5 เนื่องจากว่าความต้องการที่เกิดขึ้นจากการได้รับการยกย่องจากผู้อื่นนั้นจะทำให้พนักงานดาวเด่นเหล่านั้นสามารถดึงและใช้ศักยภาพที่มีอยู่ก่อให้เกิดประโยชน์ได้อย่างเต็มที่

แมคเคลแลนด์ (Mc.Clelland. 1970) ได้พัฒนายุทธศาสตร์ที่ได้ประสบผลสำเร็จอย่างสูงสำหรับการช่วยให้ผู้ใหญ่พัฒนาตัวเอง ซึ่งเขาเรียกว่า “แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์” (Achievement Motives) คือ

1. แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ (Achievement Motive) หมายถึง ความปรารถนาที่จะกระทำให้สิ่งหนึ่งสิ่งใดให้สำเร็จลุล่วงด้วยดี โดยความพยายามที่จะบรรลุถึงมาตรฐานอันดีเลิศ มีความสบายใจเมื่อประสบความสำเร็จ และมีความวิตกกังวลเมื่อพบความล้มเหลว

2. แรงจูงใจใฝ่สัมพันธ์ (Affiliation Motive) หมายถึง ความปรารถนาที่จะเป็นที่ยอมรับของผู้อื่น ต้องการเป็นที่นิยมหรือรักใคร่ ชอบพอของผู้อื่น สิ่งเหล่านี้เป็นแรงจูงใจที่จะทำให้บุคคลแสดงพฤติกรรมเพื่อให้ได้มาซึ่งการยอมรับจากบุคคลอื่น

3. แรงจูงใจใฝ่อำนาจ (Power Motive) หมายถึง ความปรารถนาที่จะทำให้ได้มาซึ่งอำนาจจะเป็นผู้ที่พยายามควบคุมสิ่งต่าง ๆ เพื่อให้ตนเองบรรลุความต้องการที่จะมีอำนาจเหนือกว่าบุคคลอื่น และได้อธิบายถึงลักษณะของผู้ที่มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์สูงไว้ดังนี้

- 3.1 เป็นผู้ที่มีความพยายามบากบั่นกระทำกิจกรรมต่าง ๆ ให้สำเร็จมากกว่าที่จะกระทำเพื่อหลีกเลี่ยงความล้มเหลว

- 3.2 จะเลือกทำงานที่เหมาะสมกับความสามารถของตนเองให้ประสบความสำเร็จ ดังนั้น การกำหนดเป้าหมายการทำงานจึงไม่ยากหรือง่ายต่อความสำเร็จมากเกินไป

3.3 เป็นผู้ที่มีความคิดว่า งานทุกอย่างจะสำเร็จก็เพราะความตั้งใจจริงของตนเองเท่านั้น มิใช่เพราะว่าโอกาสอำนวยให้

3.4 การกระทำกิจกรรมใดๆ นั้น มุ่งหวังเพื่อให้บรรลุมาตรฐานของตนเอง ไม่ได้มีจุดมุ่งหมายหลักอยู่ที่รางวัลหรือชื่อเสียง

นิตยา กันตะวงษ์ (2542:59) กล่าวว่า นักการศึกษาได้กล่าวถึงองค์ประกอบที่สำคัญของการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับการเรียนรู้ผู้ใหญ่ไว้ 7 ประการ

1. ความมุ่งหมาย หมายถึง สิ่งที่ผู้เรียนหวังไว้ว่าจะได้รับ เช่น ความสนใจจากผู้อื่น ความพอใจ เป็นต้น

2. ความพร้อม หมายถึง ความสามารถที่จะเรียนรู้ ความพร้อมจะขึ้นอยู่กับระดับวุฒิภาวะและสติปัญญา

3. สภาพแวดล้อม หมายถึง วัตถุ สิ่งของ และบุคคลอื่นที่แวดล้อมตัวผู้เรียน

4. การแปลความหมาย หมายถึง การที่ผู้เรียนฟังถึงความสนใจไปยังสิ่งต่างๆ ที่แวดล้อมเขาอยู่ พิจารณาเกี่ยวโยงไปถึงประสบการณ์ที่ผ่านมาและเลือกวิธีการตอบสนองที่คาดว่าจะได้ผลดังความมุ่งหมาย

5. การตอบสนอง หมายถึง การกระทำตามวิธีการที่คาดว่าจะได้ผลดีที่สุด สถานการณ์นั้น ๆ

6. ผลที่ตามมา เป็นผลที่เกิดขึ้นเนื่องจากการตอบสนอง ผลที่เกิดขึ้นนี้อาจจะตรงกับความคาดหวัง หรือตรงข้ามกับความคาดหวังก็ได้

7. ปฏิกริยาต่อความผิดหวัง ความผิดหวังจะเกิดขึ้นเมื่อผู้เรียน ไม่สามารถจะสนองความต้องการได้ หรือการกระทำนั้นไม่บรรลุผลสำเร็จตามความคาดหวัง ซึ่งผู้เรียนอาจจะลองใช้วิธีอื่น ๆ ที่คิดว่าตนจะประสบผลสำเร็จหรือผู้เรียนอาจจะเลิกความมุ่งหมายเดิมก็ได้

เมอร์เรย์ (นิตยา กันตะวงษ์. 2542:60 ; อ้างอิงจาก Merrey. n.d.) กล่าวถึงความต้องการของมนุษย์ไว้ว่า ความต้องการของมนุษย์ไม่ว่าจะเกิดจากภายในร่างกายหรือเกิดจากสังคม จะมีความสำคัญเท่าเทียมกันถ้าเกิดขึ้นพร้อม ๆ กัน จะไม่มีความต้องการใดสำคัญไปกว่าความต้องการอื่น ดังนั้นการเลือกแสดงพฤติกรรมการตอบสนองความต้องการจึงไม่แน่นอน ไม่สามารถบ่งชี้ได้ว่า อินทรีย์จะเลือกตอบสนองต่อความต้องการใดก่อน

ทฤษฎี "แอนดราโกจี" ซึ่ง โนลส์ (Knowles. 1980:421) ได้เสนอแนวทางทฤษฎีพื้นฐาน 4 ประการ ดังนี้

1. มโนทัศน์ของผู้เรียน ผู้เรียนต้องสามารถชี้นำตนเองได้ ผู้สอนมีหน้าที่สนับสนุนให้การเปลี่ยนแปลงนี้เป็นไปด้วยดี

2. บทบาทของประสบการณ์ผู้เรียน ซึ่งมีการสะสมประสบการณ์มาเป็นเวลานานดังนั้น วิธีการเรียนจึงอยู่บนพื้นฐานของการใช้ประสบการณ์ของผู้เรียนเป็นสำคัญ

3. ความพร้อมที่จะเรียนรู้ การเรียนรู้ควรตอบสนองความต้องการของผู้เรียนที่ต้องการนำไปใช้แก้ปัญหาในชีวิตจริงได้

4. การนำไปสู่การเรียนรู้ ผู้เรียนมองการศึกษาเป็นกระบวนการเพิ่มพูนความรู้ การเรียนรู้จึงเกี่ยวข้องกับชีวิตจริงและสามารถนำไปใช้ปฏิบัติได้จริง อย่างทันทีทันใด

กล่าวว่าการเรียนรู้ของผู้ใหญ่ จากการเป็นผู้ฟังหรือขึ้น ต่อผู้อื่น เป็นผู้ที่มิอิสระ หรือเป็นผู้ที่นำตนเองได้ มีวุฒิภาวะที่สมบูรณ์จะเป็นผู้ที่ค้นหา แสวงหาประสบการณ์ จนเปี่ยมไปด้วย แหล่งของการเรียนรู้พัฒนาตนเอง ยึดปัญหาเป็นศูนย์กลาง (Problem-centered) มากกว่า การยึดเนื้อหาสาระเป็นศูนย์กลาง (Subject-centered) และผู้ใหญ่จะมีแนวโน้มที่จะทำตาม สิ่งจูงใจภายในตนเองมากกว่าสิ่งจูงใจ ตามทฤษฎีดังกล่าวผู้เรียนจะมีความรู้สึกรักอยากเรียน เมื่อมี สภาพแวดล้อมที่อำนวยความสะดวก ความพร้อม มีเป้าหมาย ในการเรียนของตนเอง ยอมรับที่จะ มีความรับผิดชอบในการวางแผนการเรียนของตน และปฏิบัติในการเรียนรวมทั้งแสดง ความก้าวหน้าในการเรียนของตน อย่างไรก็ตาม การที่ผู้ที่ศึกษาด้วยตนเองจะเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพได้ดีเพียงใดนั้น ขึ้นกับองค์ประกอบการเรียนการสอนที่จะต้องมียุทธสัมพันธกันคือ ผู้สอน เนื้อหา และผู้เรียน ซึ่งแม้ว่า การศึกษาด้วยตนเอง เป็นการศึกษาที่ผู้เรียน และผู้สอนไม่มี ยุทธสัมพันธกันโดยตรงมากนัก แต่ก็มี ยุทธสัมพันธกันทางอ้อมโดยผ่านสื่อที่ถ่ายทอดเนื้อหาและ ประสบการณ์โดยผู้สอน บทบาทการเรียนรู้ส่วนใหญ่จึงอยู่ที่ตัวผู้เรียนเอง ที่จะสร้างยุทธสัมพันธ กับสื่อ โดยการปฏิบัติตนอย่างเหมาะสมในการศึกษาเพื่อให้เกิดการเรียนรู้ให้มากที่สุด

นอกจากนี้สิ่งแวดล้อมทางการฝึกอบรมที่มีส่วนสำคัญต่อการเรียนรู้ตามแบบนำตนเอง ได้แก่ สภาพสถานที่ การจัดเวลาการฝึกอบรม และเลือกแหล่งวิทยาการต่างๆ เป็นต้น ในส่วนของสภาพแวดล้อมทางกายภาพ จะต้องคำนึงถึงสิ่งที่เกี่ยวข้องกับสภาพสถานที่ฝึกอบรม ขนาดและลักษณะ แสงสว่าง อากาศถ่ายเท จัดเก้าอี้ รวมทั้งเสียง และสิ่งรบกวนต่างๆ ในขณะที่ มีการ ควรเป็นไปตามความต้องการของผู้เข้ารับการฝึกอบรมเป็นสำคัญ ทั้งเวลาในการศึกษา ค้นคว้าและเวลาการอำนวยความสะดวกและการกระตุ้นความสนใจของผู้เรียน ในส่วนของแหล่ง วิทยาการ โดยเฉพาะห้องสมุดและแหล่งค้นคว้าเป็นปัจจัยที่สำคัญในการเรียนรู้แบบนำตนเอง ห้องสมุดควรมีการจัดการ ให้สอดคล้องกับแนวคิดใหม่ จำนวนและคุณภาพของหนังสือ วารสาร เทป วีดิทัศน์ ตลอดจน อุปกรณ์ที่ช่วยในการค้นคว้า เช่น คอมพิวเตอร์ การติดต่อกับห้องสมุด อื่น โสตทัศนูปกรณ์ต่างๆ เหล่านี้จะช่วยมากในการเสริม การแนะนำผู้เรียนในการใช้อุปกรณ์ ต่างๆ จะช่วยให้ประสิทธิภาพของการฝึกอบรมดีขึ้น พร้อมกันนี้ก็ได้ระบุถึงองค์ประกอบ 4 ประการของลักษณะของการเรียนรู้แบบนำตนเอง คือ 1) ผู้สอน 2) ผู้เรียน 3) ลักษณะของ ผู้เรียน และ 4) กระบวนการเรียน

สุวัฒน์ วัฒนวงศ์ (2544:7) ได้บัญญัติหลักการเรียนรู้สำหรับผู้ใหญ่ 10 ประการ (Adult Learning : Ten Principles) ไว้ในฐานะนักการศึกษา เห็นว่า การเรียนรู้ในสถานการณ์ หนึ่ง ๆ อาจเกิดขึ้นได้มากกว่าหรือดีกว่าในอีกสถานการณ์หนึ่ง ซึ่งในเรื่องนี้เกี่ยวข้องกับ

หลักการและทฤษฎีการเรียนรู้ (Learning Theory) อันเป็นแนวทางที่นักการศึกษาและวิทยาการ การฝึกอบรมควรจะได้คำนึงถึง ในที่นี้จะขอกล่าวถึงองค์ประกอบหรือหลักการ 10 ประการ ที่จะมี ส่วนสนับสนุนและส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้ใหญ่ (Adult Learning) และจะเป็นการช่วยให้การ ฝึกอบรมประสบความสำเร็จด้วยดี ปัจจัยที่ส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้ใหญ่นั้นมีส่วนสัมพันธ์ กันอย่างมากในการเรียนรู้และการฝึกอบรมผู้ใหญ่ โดยจะคำนึงถึงสิ่งต่อไปนี้

1. ควรพิจารณาและให้ความสำคัญกับแรงจูงใจในการเรียน (Motivation to Learn) นั่นคือ บุคคลจะเรียนรู้ได้ดีถ้าหากมีความต้องการในการเรียนสิ่งนั้น ๆ

2. สภาพแวดล้อมในการเรียนรู้ (Learning Environment) ต้องมีความ สะดวกสบายเหมาะสม ตลอดจนได้รับความไว้วางใจและการให้เกียรติผู้เรียน (Trust and Respect)

3. ควรคำนึงถึง ความต้องการในการเรียน ของแต่ละบุคคล และรูปแบบของ การเรียนรู้ (Learning Styles) ที่มีความหลากหลาย

4. ต้องคำนึงถึง ความรู้เดิมและประสบการณ์ (Experience) อันมีคุณค่า

5. ควรได้พิจารณาถึงการดูแลและให้ความสำคัญกับเนื้อหาและกิจกรรมในการ เรียนรู้

6. ให้ความสำคัญเกี่ยวกับ ปัญหาที่สอดคล้องกับความจริง (Realistic Problems) และนำการเรียนรู้ ไปใช้ในการแก้ปัญหา

7. ต้องให้การเอาใจใส่กับการมีส่วนร่วมทั้งทางด้าน สติปัญญา และทางด้าน ร่างกาย ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

8. ควรให้มี เวลาอย่างพอเพียง ในการเรียนรู้ โดยเฉพาะการเรียนรู้ข้อมูลใหม่ การฝึกทักษะใหม่ ๆ และการเปลี่ยนแปลงทัศนคติ

9. ให้โอกาสในการ ฝึกภาคปฏิบัติจนเกิดผลดี หรือการนำความรู้ไปประยุกต์ ได้

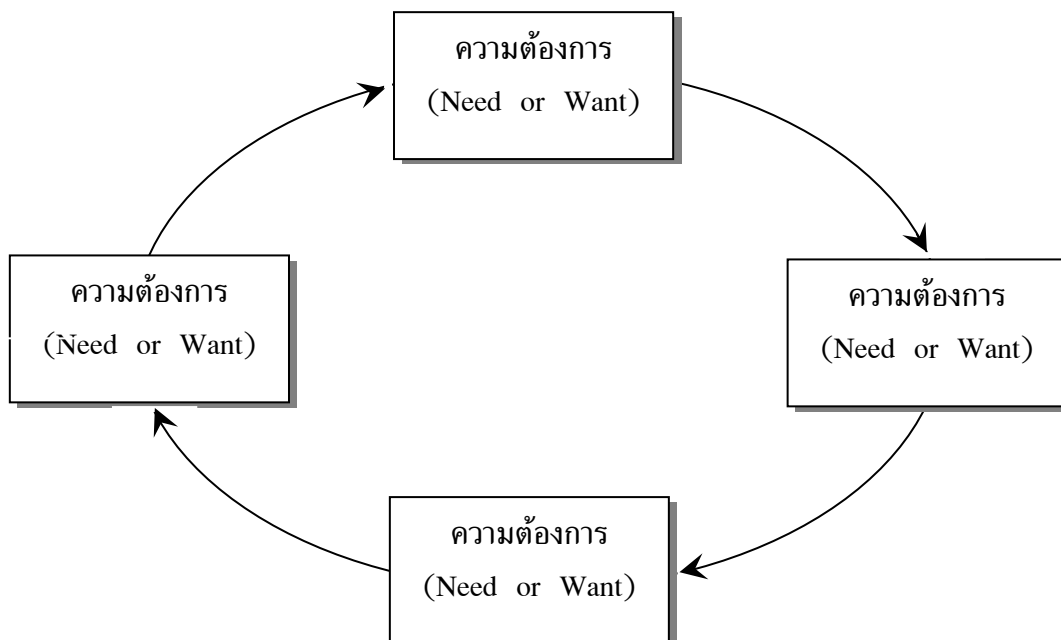
10. ให้ผู้เรียนได้แสดง ศักยภาพ หรือสมรรถภาพในการเรียนรู้ จนกระทั่งเขา ได้ แลเห็นถึงความก้าวหน้า สามารถบรรลุเป้าหมาย ได้

สวัณณ์ วัฒนวงศ์ (2547:3-6)ได้นิยามของการเรียนรู้ 2 ประการดังนี้

1. การเรียนรู้เป็นการสะสมข้อเท็จจริง (Facts) และแนวคิด (Ideas) ที่ได้รับ และอาจจะหามาเพิ่มเติมจนตลอดชีวิตของบุคคล

2. การเรียนรู้เป็นกระบวนการทางสติปัญญา (Mental) หรือกระบวนการทาง ร่างกาย (Physical) ที่นำไปสู่การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม ซึ่งเกี่ยวข้องกับปัจจัยที่สำคัญ คือมี ความกระตือรือร้น (Active) ในกระบวนการเรียนรู้ มากกว่าการรับฟังเฉย ๆ (Passive) เท่านั้น นั่นคือ ไม่เพียงการรับฟังการสอน (บรรยาย) แต่ควรมีส่วนร่วมในกิจกรรม (Activity) ที่จัดให้กับ ผู้เรียนด้วยเสมอ และเป็นพฤติกรรมที่เปลี่ยนแปลงที่ถาวร (Permanent Change) และการ

เปลี่ยนแปลงนี้ช่วยให้เกิดสมรรถภาพในการปฏิบัติงานได้ รวมทั้งการเปลี่ยนแปลงทางด้านทัศนคติและความสนใจอีกด้วย

ภาพประกอบ 6 วงล้อแห่งการเรียนรู้ของบุคคล (How People Learn)

ที่มา : สุวัฒน์ วัฒนวงศ์. (2547:5).

จากภาพวงล้อแห่งการเรียนรู้จะเห็นได้ว่า การเรียนรู้เป็นกระบวนการต่อเนื่อง (Continuous Process) 4 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 : ความต้องการ (Wanting or Needing) ในการเรียนรู้ เป็นสิ่งสำคัญมากที่สุดที่จะต้องทราบว่าบุคคลนั้นต้องการจะเรียนอะไร ต้องการประสบความสำเร็จในสิ่งใด ต้องการค้นหาคำตอบหรือแก้ปัญหาในเรื่องใด

ขั้นตอนที่ 2 : การรวบรวมข้อมูล – ข้อเสนอแนะ (Information Gathering) เป็นการเรียนรู้ในระบบโรงเรียน (Formal Instruction) และบางส่วนได้รับการเรียนรู้ตาม อรรถาธิบาย หรือ การเรียนรู้อย่างไม่เป็นทางการ (Information Learning) โดยจะได้รับจากที่บ้าน หรือจากสถานที่ทำงาน

ขั้นตอนที่ 3 : การทดสอบและผลสะท้อน (Testing and Feedback) จากการทดลองในการพยายามเรียนเรื่องหนึ่งเรื่องใดในการเรียนของบุคคลดังตัวอย่างเช่นการทดสอบการขับขีรถยนต์ (Driving Test) การทดสอบฝีมือทางด้านอาชีพต่าง ๆ (Vocational Tests) การใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์ว่าปฏิบัติงานได้จริงหรือไม่

ขั้นตอนที่ 4 : การประยุกต์และปฏิกิริยาตอบสนอง (Reflection and Applying) การประยุกต์ข้อสนเทศที่ผู้เรียนได้จากสถานการณ์ต่าง ๆ ซึ่งเขาอาจจะได้ประเมิณดูถึงผลลัพธ์จากการทดสอบ หรือผลลัพธ์จากการพยายามค้นหาคำตอบ การประยุกต์ใช้ความรู้จากสิ่งที่เรียนรู้ไปสู่สถานการณ์ใหม่ ๆ ถ้าหากทักษะการเรียนรู้ได้นำไปเกี่ยวพันกับการปฏิบัติในทักษะใหม่ ๆ และสามารถถ่ายโอนทักษะนั้น ๆ ไปสู่การเรียนรู้ใหม่ ๆ ตัวอย่างเช่น การขัปรถยนต์ได้ด้วยตนเอง ใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์ในการทำงานต่าง ๆ ได้ ข้อตกลงเบื้องต้นสำหรับการสอนผู้ใหญ่ (The Assumptions of Andragogy) การสอนผู้ใหญ่ที่ผู้เรียนมีความพร้อมที่จะเรียนรู้สิ่งต่าง ๆ ได้ถ้าหากเขาเกิดความต้องการ และกระบวนการวินิจฉัยตัวเอง (Self – Diagnostic)

3.3 การเรียนรู้แบบนำตนเอง (Self Directed Learning)

โนลส์ (Knowles. 1975) กล่าวว่า การเรียนรู้แบบนำตนเอง เป็นกระบวนการที่บุคคลมีความคิดริเริ่มในการวินิจฉัย ความต้องการเรียนรู้ การวางแผนเป้าหมายและแผนการเรียนรู้ อย่างมีระบบ การแสวงหาแหล่งทรัพยากรเลือกและนำมาประยุกต์เป็นกลวิธีในการเรียนรู้และการประเมินผลการเรียนโดยจะได้รับหรือไม่ได้รับความช่วยเหลือจากผู้อื่นก็ตาม

สเคเจอร์ (Skager. 1978) กล่าวว่า การเรียนรู้แบบนำตนเอง เป็นการพัฒนาการเรียนรู้และ ประสบการณ์การเรียนรู้ และความสะดวกในการวางแผนการปฏิบัติ และการประเมินผลของกิจกรรมการเรียนรู้ทั้งในลักษณะที่เป็นเฉพาะบุคคลและในฐานะเป็นสมาชิกของกลุ่มการเรียนรู้ที่ร่วมมือกัน

กริฟฟิน (Griffin. 1987) กล่าวว่า การเรียนรู้แบบนำตนเอง เป็นการจัดการประสบการณ์การเรียนรู้เป็นการเฉพาะของบุคคลใดบุคคลหนึ่ง โดยมีเป้าหมายไปสู่การพัฒนาทักษะการเรียนรู้ของตนเอง และความสามารถในการวางแผนการปฏิบัติ และการประเมินผล การเรียนรู้ การจัดการเรียนรู้เป็นเฉพาะบุคคลและการพัฒนาการเรียนรู้

บิกส์ (รุ่ง แก้วแดง. 2540 ; อ้างอิงจาก Biggs. n.d.) ได้ชี้ให้เห็นว่าผู้ที่เรียนรู้แบบนำตนเอง นั้นจะต้องตอบคำถามต่อไปนี้ให้ได้ ดังนั้น ในส่วนที่จะต้องตอบคำถามตัวเองว่า “เราได้อะไรจากการเรียน Self-Directed นั้นควรจะถามตัวเองก่อนว่าเรา ต้องการอะไร” เมื่อรู้จุดประสงค์ของวิชาแล้วจะต้องรู้ เป้าหมายตัวเราเอง ว่า เมื่อไปถึง ณ จุดนั้น จะเป็นอย่างไรภารกิจ จะต้องทำอะไร เพื่อให้ไปถึง ณ จุดนั้นต้องใช้ทรัพยากรอะไร เรามีความสามารถทำอะไรได้บ้าง เราจะต้องทำอะไรจึงจะประสบ ความสำเร็จ การเรียนรู้แบบนำตนเองเน้นการดำเนินการที่ผู้เรียนช่วยเหลือตนเองใน การเรียนรู้ ผู้เรียน มีความคิดริเริ่มในความอยากรู้อยากเห็น สิ่งหนึ่งแล้วทำการวางแผนการศึกษาค้นคว้าต่าง ๆ ด้วยตนเองไปจนจบกระบวนการเรียนรู้จากความหมายของการเรียนรู้แบบนำตนเองที่นักการศึกษาได้กล่าวไว้ข้างต้นพอจะสรุปได้ว่าการเรียนรู้แบบนำตนเอง คือ กระบวนการศึกษาของบุคคล โดยเริ่มจากความต้องการการเรียนรู้จุดมุ่งหมาย มีการวางแผนการเรียนรู้ สามารถระบุแหล่งทรัพยากรการเรียนรู้ได้ มีการวัดและประเมินผลตนเองอย่างสม่ำเสมอ

และต่อเนื่อง มีข้อสังเกตว่า นักการศึกษาใช้คำต่างๆ ดังต่อไปนี้ ความหมายเดียวกับการเรียนรู้แบบนำตนเอง (Self-Directed Learning) เช่น การเรียนรู้แบบนำตนเอง การเรียนรู้แบบรายบุคคล การเรียนรู้ด้วยตนเอง การเรียนรู้แบบกำกับตนเอง หรือ การเรียนรู้แบบนำตนเอง

รุ่ง แก้วแดง (2540) การเรียนรู้แบบนำตนเอง ในอดีตถูกจัดไว้เป็นเรื่องของการศึกษาผู้ใหญ่ แต่จริงแล้วสามารถ นำมาใช้ได้กับทุกกลุ่มอายุ ทุกวัฒนธรรม และทุกระดับการศึกษา อย่างไรก็ตามการเรียนรู้แบบนำตนเอง จำเป็นต้องอาศัยหลักการของทฤษฎีการศึกษาผู้ใหญ่ (Andragogy) โดยถือว่าผู้เรียนจะต้องมีความต้องการเป็นตัวของตัวเอง และในขณะเดียวกันก็ต้องการให้ผู้อื่นเห็นว่า เขาเป็นตัวของตัวเองด้วย ฉะนั้นผู้สอนไม่ควรนำความคิดของตนไปจำกัดผู้เรียน แต่ควรส่งเสริมให้มีความรับผิดชอบต่อการเรียนมาจากตัวของผู้เรียนเอง โดยจะต้องให้ผู้เรียนมีส่วนเกี่ยวข้องมากที่สุด ด้วยการเรียนรู้แบบนำตนเอง และยังส่งผลไปยังกระบวนการเรียนที่ต่อเนื่องไปตลอดชีวิต (Life-Long Process) โดยที่ผู้สอนจะต้องช่วยสร้างให้ผู้เรียนมีทักษะในการเรียนตามแนวคิดของตนเองเป็นผู้ใหญ่สมบูรณ์ทุกด้านขององค์ประกอบ

หลักของการเรียนรู้แบบนำตนเอง (Self –Directed Learning) มาประกอบการศึกษา ค้นคว้าในการวิจัยครั้งนี้ เพราะ เป็นวิธี การหนึ่งที่ใช้ในการฝึกอบรม โดยมีจุดมุ่งหมายหลัก คือ ให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรมหลักสูตรนี้ต้องมีความตื่นตัว และตระหนักที่จะต้องศึกษาค้นคว้าเพิ่มเติมอย่างต่อเนื่อง แม้ว่าผู้เรียนจะจบการอบรมไปแล้วก็ตาม ซึ่งถือว่าเป็นการเอื้อต่อการพัฒนาการเรียนรู้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต

ทฤษฎีการสอนผู้ใหญ่ และหลักการเรียนรู้สำหรับผู้ใหญ่ จะเป็นแนวทางในการพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมเสริมสร้างสมรรถนะข้าราชการประจำศูนย์ปฏิบัติการต่อสู้เพื่อเอาชนะยาเสพติดจังหวัด ในการจัดประสบการณ์ของการเรียนรู้ขึ้นในหลักสูตร เนื่องจากการมีปฏิสัมพันธ์ของสมาชิกในกลุ่ม เป็นแหล่งของการเรียนรู้ที่มีความสำคัญยิ่ง และในการฝึกอบรมต้องให้การยอมรับและความเคารพยกย่องจะเป็นบุคลิกภาพที่สำคัญของความเป็นผู้ใหญ่ การสร้างบรรยากาศ ความเป็นกันเอง ลักษณะการเรียนรู้และวิธีการจัดฝึกอบรม ซึ่งได้พิจารณาบรรจุลงในหลักสูตร ดังกล่าว

จาร์วิส (สุวัฒน์ วัฒนวงศ์. 2547:261-281 ; อ้างอิงจาก Jarvis. 1983:130-156) ได้เสนอวิธีการสอนผู้ใหญ่ซึ่งสรุปได้ ดังนี้

1. วิธีการบรรยาย (The Lecture) เป็นวิธีการที่ถูกนำมาใช้ในการสอนบ่อยมากที่สุด ทั้งนี้ไม่ว่าจะเรียกชื่อต่างกันออกไปเป็น ปาฐกถา (Speech) หรือการสนทนา (Talk) ซึ่งมีผู้ให้ความหมายของการบรรยายว่า “เป็นการเตรียมตัวอย่างรอบคอบในการนำเสนอความรู้ด้วยการพูด เกี่ยวกับเนื้อหาวิชาโดยผู้เชี่ยวชาญในเรื่องนั้น”

2. วิธีการสอนโดยใช้นักศึกษาเป็นศูนย์กลางแบบกลุ่ม (Student – Centered Group Methods) เป็นวิธีการสอนที่มีลักษณะที่ผู้เรียนสามารถจะเรียนรู้ร่วมกันในระหว่างพวกเขาตนเองเป็นส่วนใหญ่ ทั้งนี้ก็จะเป็นการนำเอาความรู้จากประสบการณ์ของผู้เรียนมาสู่

สถานการณ์การเรียนการสอนด้วยเพื่อน (Peer Teaching) แต่ก็มีบางคนกล่าวแย้งว่าวิธีการสอบแบบนี้มีลักษณะคล้ายกับ “คนตาบอดจูงนำทางคนตาบอดด้วยกัน (The blind leading the blind)” อย่างไรก็ตาม ความจริงแล้วก็มีความรู้หลายสิ่งหลายอย่างที่คุณเรียนเองสามารถจะเป็นแหล่งความรู้ได้อย่างดี ซึ่งในกรณีนี้ครูผู้สอนก็จะทำหน้าที่เป็น “ผู้อำนวยความสะดวกในการเรียนรู้ (Facilitator)” สำหรับวิธีการที่จัดอยู่ในกลุ่มนี้ ได้แก่ การระดมพลังสมอง การปรึกษาหารือในกลุ่ม การโต้วาที การอภิปรายกลุ่ม การอภิปรายเป็นคณะ บทบาทสมมติ การสัมภาษณ์ ทักษะศึกษา การประชุมเชิงปฏิบัติการ ทั้งนี้จะได้กล่าวถึงแต่ละวิธีการต่อไป

2.1 การระดมพลังสมอง (Brainstorming) นับว่าเป็นวิธีการในการสำรวจและตรวจสอบความคิดเห็น ช่วยให้เกิดแนวคิดต่าง ๆ ของผู้เข้าร่วมประชุมหรือเรียนด้วยกัน อันจะนำไปสู่การแก้ไขปัญหาและเป็นการแสวงหาคำตอบ ทั้งนี้ในการระดมพลังสมองนั้นทุก ๆ ประเด็นที่สมาชิกเสนอมาจะได้รับการจดบันทึกไว้ในตอนแรก โดยที่จะไม่มีการอภิปรายเพื่อแสดงความคิดเห็นต่อข้อเสนอเหล่านั้น หลังจากนั้นก็จะมีการลงความเห็นร่วมกันระหว่างสมาชิก จึงถือได้ว่าเป็นวิธีการที่จะก่อให้เกิดความคิดสร้างสรรค์ในการแก้ไขปัญหาาร่วมกัน

2.2 การปรึกษาหารือในกลุ่ม (Buzz – Groups) โดยทั่วไปแล้วก็มีลักษณะคล้ายคลึงกันแบบ 2.1 แต่จะมีขนาดของสมาชิกภายในกลุ่มเล็กกว่า คือ จะมีจำนวนสมาชิกอยู่ระหว่าง 2 – 6 คน การปรึกษาหารือกันจะใช้เวลาในช่วงสั้น ๆ สลับกับการบรรยาย ซึ่งจะมีส่วนช่วยให้ผู้เรียนได้เปลี่ยนแปลงบรรยากาศของการเรียนได้บ้างเป็นครั้งคราว ทั้งนี้ก็ยังคงความสนใจของผู้เรียนอยู่ในเนื้อหาและบทเรียนที่ผ่านมาแล้วด้วย

2.3 การอภิปรายกลุ่ม (Group Discussion) จัดว่าเป็นวิธีการที่ได้รับความนิยมสูงสุด และมีการนำมาใช้บ่อยมากที่สุดในการสอนผู้ใหญ่ ทั้งนี้เพราะความเหมาะสมสอดคล้องกับลักษณะของผู้เรียนที่เป็นผู้ใหญ่ โดยอาจจะแยกออกได้เป็น 2 ลักษณะ คือ

2.3.1 การอภิปรายกลุ่มโดยเสรี (Free – group Discussion) เป็นการอภิปรายที่หัวข้อการอภิปรายและแนวทางในการดำเนินงานถูกควบคุมโดยกลุ่มผู้เรียนเองทั้งสิ้น ครูผู้สอนจะสังเกตการณ์หรือไม่ก็ได้ ทำให้ผู้เรียนมีเสรีภาพเต็มที่ในการแสดงความคิดเห็นร่วมกันเพื่อจะได้แนวคิดใหม่ ๆ อย่างไรก็ตาม ถ้าเกิดปัญหาระหว่างบุคคลในกลุ่ม ครูก็ควรจะเข้าไปร่วมแก้ไขปัญหาตามความเหมาะสม

2.3.2 การอภิปรายกลุ่มด้วยปัญหา (Problem Centered Discussion) เป็นวิธีการอภิปรายกลุ่มที่ผู้เรียนมีภาระหน้าที่ในการหาคำตอบ ทั้งนี้ครูอาจจะเป็นผู้กำหนดประเด็นปัญหาให้ จะทำให้สมาชิกช่วยกันคิดวิเคราะห์เพื่อหาผลลัพธ์และคำตอบ และสามารถที่จะประเมินการตัดสินใจได้อย่างเหมาะสมจากการอภิปรายร่วมกัน

2.4 การอภิปรายเป็นคณะ (Panel Discussion) เป็นวิธีการสอนที่อาศัยประสบการณ์และความเชี่ยวชาญของผู้ร่วมการอภิปราย ในการกระตุ้นและสร้างความสนใจให้กับผู้เรียนที่เป็นผู้ใหญ่ได้อย่างดี ทั้งนี้ผู้เป็นประธานดำเนินการอภิปรายก็ควรจะเป็นผู้รอบรู้ และ

เชี่ยวชาญในหัวข้อที่ดำเนินการอภิปราย เมื่อจบการอภิปรายแล้วควรให้ผู้เรียนในชั้นได้มีโอกาสซักถามปัญหาและข้อข้องใจ

2.5 การสัมมนา (Seminar) เป็นวิธีการที่ได้รับความนิยมมากวิธีหนึ่งในการเรียนการสอนสำหรับนักศึกษาผู้ใหญ่และในระดับอุดมศึกษา วิธีการนี้จะเริ่มต้นจากการบรรยายหรือเอกสารนำจากผู้เชี่ยวชาญ ซึ่งสามารถจะนำไปสู่กิจกรรมการอภิปรายกลุ่ม จึงเป็นการกระตุ้นความพร้อมของผู้เรียนก่อนจะเริ่มการสัมมนาจริง และที่สำคัญจะอยู่ที่ผู้นำเสนอในการกระตุ้นให้เกิดการอภิปราย เพื่อการแก้ไขปัญหาร่วมกัน อันจะได้รับประสบการณ์ในการเรียนรู้ที่มีคุณค่าอย่างยิ่ง สำหรับรายละเอียดของการสัมมนานำเสนอในหัวข้อ “เทคนิคที่นิยมใช้ในการสอนผู้ใหญ่” อีกครั้งหนึ่ง

2.6 ทักษะศึกษา (Visits, Tours and Field Trips) เป็นวิธีการที่ใช้กันมานานแล้วสำหรับกิจกรรมการศึกษาผู้ใหญ่ ไม่ว่าจะเป็นการทัศนศึกษาภายในประเทศหรือการไปต่างประเทศก็ตาม สำหรับวัตถุประสงค์ที่สำคัญก็เพื่อให้เกิดประสบการณ์โดยตรง และมีการสรุปร่วมกัน (Debriefing Session)

2.7 การประชุมเชิงปฏิบัติการ (Workshops) นับเป็นวิธีการสุดท้ายในกลุ่มที่ 2 นี้ การประชุมเชิงปฏิบัติการนับว่าเป็นวิธีการที่กระตุ้นและส่งเสริมให้ผู้ใหญ่ได้มีโอกาสประยุกต์ความรู้ทางทฤษฎีไปสู่การปฏิบัติ (Apply Theory to Practice) ทั้งนี้ จะเป็นไปตามความสนใจของผู้เรียนแต่ละคน โดยปรึกษากับผู้สอนว่าจะปฏิบัติงานอะไร โดยวิธีการนี้นักศึกษาก็จะได้ทำงานออกมาเป็นผลสำเร็จของตนเอง (a piece of work) ทั้งในลักษณะที่อาจจะเป็นงานเดี่ยวหรืองานกลุ่มก็ได้ แต่วัตถุประสงค์ที่สำคัญก็คือ จะทำให้ผู้เรียนมีพัฒนาการทางความชำนาญมากยิ่งขึ้น เพราะผลงานที่ได้ปฏิบัติจะเป็นการประเมินผลการฝึกอบรม

เฮียมส์ตรา (Hiemstra. 1994) ; ดิกสัน (Dixon. 1992) อธิบายว่า การเรียนรู้แบบนำตนเอง (Self-directed learning) เป็นการเรียนรู้ที่ผู้เรียนรับผิดชอบในการวางแผน การปฏิบัติ และการประเมินผล ความก้าวหน้าของการเรียนของตนเอง เป็นลักษณะซึ่งผู้เรียนทุกคนมีอยู่ในขณะที่อยู่ในสถานการณ์การเรียนรู้ ผู้เรียนสามารถถ่ายโอนการเรียนรู้และทักษะที่เกิดจากการเรียนจากสถานการณ์หนึ่งไปยังอีกสถานการณ์หนึ่งได้ เป็นกระบวนการที่ผู้เรียนวิเคราะห์ความต้องการในการเรียนรู้ของตนเอง ตั้งเป้าหมายในการเรียน แสวงหาผู้สนับสนุน แหล่งความรู้ สื่อการศึกษาที่ใช้ในการเรียนรู้ และประเมินผลการเรียนรู้ของตนเอง ทั้งนี้ผู้เรียนอาจได้รับความช่วยเหลือจากผู้อื่น หรืออาจจะไม่ได้รับความช่วยเหลือจากผู้อื่นก็ได้ ในการกำหนดพฤติกรรมตามกระบวนการดังกล่าว การเรียนรู้แบบนำตนเอง เป็นแนวคิดที่มีพื้นฐานมาจากทฤษฎีกลุ่มมนุษยนิยม ซึ่งมีความเชื่อเรื่องความเป็นอิสระ และความเป็นตัวของตัวของมนุษย์ ดังที่มีผู้กล่าวไว้ว่ามนุษย์ทุกคนเกิดมาพร้อมกับความดี มีความเป็นอิสระ เป็นตัวของตัวเอง สามารถหาทางเลือกของตนเอง มีศักยภาพและพัฒนาศักยภาพของตนเองอย่างไม่มีขีดจำกัด มีความรับผิดชอบต่อตนเองและผู้อื่น

4. โครงสร้างอำนาจหน้าที่ของศูนย์ปฏิบัติการต่อสู้เพื่อเอาชนะยาเสพติด จังหวัด (ศตส.จ.) และการดำเนินการตามนโยบายของรัฐบาล

ศูนย์อำนวยการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด (2550) โดยรัฐบาลปัจจุบันมีความจริงจังที่จะต่อสู้กับยาเสพติด ตามแนวคิด “แก้ปัญหาก็คงเหลือ สถาปนาความมั่นคง และสร้างความยั่งยืน” โดยมุ่งเน้นการพัฒนางานเชิงคุณภาพต่อเป้าหมายและพื้นที่ที่เป็นปัญหาเป็นลำดับแรก ภายใต้หลักการสร้างความสมานฉันท์ ยึดหลักสันติวิธี และปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง รวมทั้งแนวทางของรัฐบาลที่เน้น ความโปร่งใส ความเป็นธรรม ความประหยัด และประสิทธิภาพ เพื่อสร้างความเชื่อมั่นให้กับข้าราชการและประชาชนในพื้นที่อย่างต่อเนื่อง จริงจัง และไม่หยุดยั้ง ในทุกพื้นที่ โดยจะจัดให้มีการเฝ้าระวัง ติดตามสถานการณ์ปัญหา และจัดการกับปัญหาได้อย่างทันที่

สำหรับการดำเนินการในระยะต่อไปจะเน้นการแก้ไขปัญหในพื้นที่และกลุ่มเป้าหมายที่เป็นปัญหาหลัก โดยการตัดวงจรของปัญหายาเสพติด เช่น การควบคุมตัวยา และผู้ค้ายาเสพติด การแก้ไขปัญหาค้าผู้เสพหรือ ผู้ติดยา และการแยกกลุ่มเสี่ยง ซึ่งนายกรัฐมนตรีขอให้ดำเนินการในสิ่งที่ทำได้ต่อไป และขอให้แก้ไขปรับปรุง ในส่วนที่ยังคงเป็นปัญหา อุปสรรค หรือจุดอ่อนให้ดีขึ้น

นอกจากนี้ รัฐบาลได้ให้ความสำคัญในการแก้ไขปัญหากลุ่มเยาวชน ที่เป็นกลุ่มเสี่ยงและเป็น เป้าหมายสำคัญของผู้ค้ายาเสพติด จึงขอให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องลดปัจจัยเสี่ยงต่างๆ ที่มีต่อเยาวชน เช่น สถานบันเทิง สิ่งผิดกฎหมาย และการจัดสภาพแวดล้อมที่มีความปลอดภัย ซึ่งนอกจากจะช่วยลดปัญหายาเสพติดแล้วยังช่วยลดปัญหาการเล่นการพนัน ปัญหาการดื่มสุรา และปัญหาการใช้ชีวิตอย่างฟุ่มเฟือย อีกด้วย เพื่อสร้างสังคมที่ดีและสังคมที่มีคุณภาพต่อไป

4.1 จัดตั้งศูนย์อำนวยการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด (ศอ.ปส.) แทนศูนย์อำนวยการต่อสู้เพื่อเอาชนะยาเสพติดแห่งชาติ โดยปรับโครงสร้างและองค์ประกอบของ คณะกรรมการให้มีขนาดเล็กลง มี รัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหมเป็นผู้อำนวยการ ศูนย์ฯ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรม และ รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงมหาดไทย เป็นรองผู้อำนวยการศูนย์ฯ ทำหน้าที่เป็นองค์การอำนวยการระดับชาติ มีอำนาจหน้าที่ในการนำนโยบาย ยุทธศาสตร์ และมาตรการต่างๆ จาก ป.ป.ส. ไปสู่การปฏิบัติ รวมทั้งจัดทำแผนปฏิบัติการเพื่อแก้ไขปัญหายาเสพติด ทั้งในส่วนกลางและในพื้นที่ รวมถึงมีหน้าที่อำนวยการ สั่งการ เร่งรัด กำกับดูแล ตรวจสอบติดตาม การปฏิบัติงานของส่วนราชการและองค์กรต่างๆ ส่วนกลไกระดับหน่วยงานและระดับพื้นที่ ยังคงให้มีศูนย์ปฏิบัติการต่อสู้เพื่อเอาชนะยาเสพติดระดับต่างๆ คงไว้ ทั้งในระดับกระทรวงลงไป

4.1.1 การจัดตั้งศูนย์ปฏิบัติการต่อสู้เพื่อเอาชนะยาเสพติดกระทรวงมหาดไทย

(ศตส.มท.)

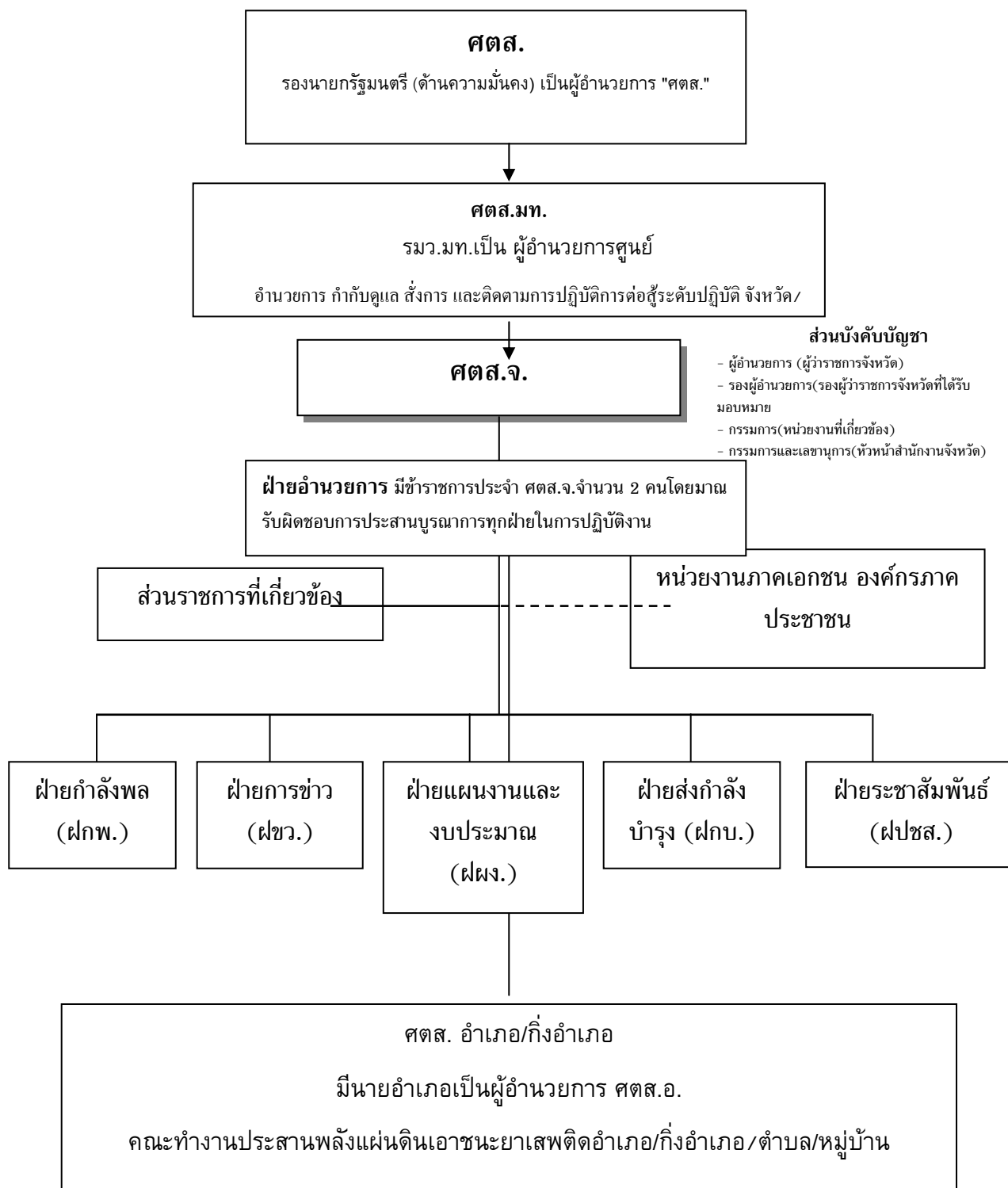
เนื่องจากการจัดตั้งศูนย์ปฏิบัติการต่อสู้เพื่อเอาชนะยาเสพติดในระดับต่าง ๆ ยังไม่มีศูนย์ปฏิบัติการเชื่อมโยงระหว่าง ศตส. กับ ศตส.จ. กระทรวงมหาดไทย ที่ได้จัดตั้งศูนย์ปฏิบัติการต่อสู้เพื่อเอาชนะยาเสพติดกระทรวงมหาดไทย (ศตส.มท.) ขึ้น ส่วนบังคับบัญชาประกอบด้วยรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย เป็นผู้อำนวยการศูนย์และรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงมหาดไทย ปลัดกระทรวงมหาดไทย เป็นรองผู้อำนวยการศูนย์ รองปลัดกระทรวงมหาดไทย ทุกท่าน หัวหน้าหน่วยงานระดับกรมและรัฐวิสาหกิจในสังกัดกระทรวงมหาดไทย และผู้แทนหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เป็นกรรมการ โดยมีรองปลัดกระทรวงมหาดไทย หัวหน้ากลุ่มภารกิจด้านกิจการความมั่นคงภายใน เป็นกรรมการและเลขานุการ มีอำนาจหน้าที่รับนโยบายและแนวทางการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดจากรัฐบาลมาประสานการดำเนินงานในระดับพื้นที่ ในทุกมาตรการ อำนาจการปฏิบัติการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด ทุกมาตรการในระดับพื้นที่ที่ประสานการดำเนินงานป้องกันและปราบปรามยาเสพติดกับส่วนราชการหน่วยงาน องค์การภาครัฐและเอกชนที่เกี่ยวข้อง กำกับดูแล ติดตาม

4.1.2 โครงสร้างอำนาจหน้าที่ของศูนย์ปฏิบัติการต่อสู้เพื่อเอาชนะยาเสพติดจังหวัด (ศตส.จ.)

ศูนย์ปฏิบัติการต่อสู้เพื่อเอาชนะยาเสพติดจังหวัด (ศตส.จ.) ซึ่งตั้งอยู่ ณ สำนักงานจังหวัด และศูนย์ปฏิบัติการต่อสู้เพื่อเอาชนะยาเสพติด (ศตส.กทม., ศตส.จ., ศตส.น. 1 – 9, ศตส.อ./กิง อ. และ ศตส.ทก. 1 - 4) เป็นศูนย์กลางการปฏิบัติการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดในทุกพื้นที่ทั่วประเทศ

โครงสร้างศูนย์ปฏิบัติการต่อสู้เพื่อเอาชนะยาเสพติดจังหวัด (ศตส.จ.) ตั้งอยู่ ณ สำนักงานจังหวัดทุกจังหวัดทั่วประเทศ การประกอบกำลัง การปกครองบังคับบัญชาให้ผู้ว่าราชการจังหวัดเป็นผู้อำนวยการ ศตส.จ. พิจารณาคัดเลือกผู้ที่มีความรู้ ความสามารถ และมีความประพฤติดีแล้วเสนอให้ผู้มีอำนาจตามกฎหมายและระเบียบที่เกี่ยวข้องสั่งการให้ไปช่วยราชการปฏิบัติหน้าที่ประจำศูนย์ฯ ต้องเป็นผู้ที่เกะติดงานอย่างต่อเนื่อง ขณะนี้โครงสร้างศูนย์ปฏิบัติการต่อสู้เพื่อเอาชนะยาเสพติดจังหวัด (ศตส.จ.) ยังจำเป็นต้องปฏิบัติหน้าที่อย่างต่อเนื่องทุกจังหวัด โดยข้าราชการประจำศูนย์ฯ ในระดับ 5 ระดับ 6 หรือระดับ 7 จังหวัดละ 2 คน ซึ่งปฏิบัติหน้าที่ จัดทำแผน/โครงการ/งบประมาณ และประสานอำนาจการ การป้องกันปราบปราม และบำบัดฟื้นฟูขณะเดียวกันบุคลากรก็มีความจำเป็นต้องได้รับการพัฒนาอย่างต่อเนื่องให้ทันกับการแก้ปัญหาการปฏิบัติงานในสภาวะการณ์ที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วในทุกด้านในขณะนี้โดยเฉพาะการรู้เท่าทันกับการแก้ปัญหายาเสพติด ให้สอดคล้องกับแนวทางการบริหารโดยยึดพื้นที่ (Area) มีบทบาทให้บริการประชาชนท่ามกลางวิกฤตการณ์ความ

เปลี่ยนแปลงเป็นผู้ที่มีความรู้ความสามารถ มีความพร้อมในการปฏิบัติงานท่ามกลางสภาวะ
 วิฤตต่างๆ แนวคิดและแนวทางในการดำเนินการต่อสู้เพื่อเอาชนะยาเสพติดอย่างยั่งยืน ตาม
 นโยบายรัฐบาลปัจจุบัน ด้วยกระแสสังคมในยุคนี้ปลูกจิตสำนึกให้ประชาชนร่วมกันพลิกฟื้น
 เศรษฐกิจ สร้างความเข้มแข็งต่อชุมชน เพื่อปูพื้นฐานให้แก่สังคมในระดับรากหญ้า ปลูกกระแสรัก
 บ้านเกิด นำพลังแผ่นดินมากอบกู้บ้านเมือง ร่วมกับองค์กร ไตรภาคีร่วมสานพลังแผ่นดินจากกลุ่ม
 ข้าราชการประจำ ตำรวจ และข้าราชการฝ่ายการเมือง ภายใต้นโยบายว่าผู้เสพคือคนไข้ให้นำไป
 บำบัด ผู้ขายคือคนหลงผิดก็เรียกมาให้เลิกพร้อมติดตามพฤติกรรมอย่างใกล้ชิด และผู้ผลิตคือ
 อาชญากรจะต้องกำจัด โดยจัดโครงการหมู่บ้าน/ชุมชนเฉลิมพระเกียรติปลอดยาเสพติด ร่วมกวาด
 ล้างยาเสพติด ขจัดปัญหาการแพร่ระบาดของยาเสพติดในชั้นตอนนี้ มีเป้าหมายหลักคือชุมชนใน
 เขตเมืองทุกแห่ง หมู่บ้านตามแนวชายแดน และหมู่บ้านตอนในที่ยังมีการแพร่ระบาดของยาเสพติด
 หลงเหลืออยู่ ได้แก่ โรงเรียน สถานศึกษา สถานประกอบการ สถาบันเทววิทย โหพัก บ้านเช่า
 คอนโดมิเนียม และชุมชนแออัด ไม่ให้แก่ปัญหาเสพติดหมดสิ้นไปจากประเทศไทย และเฝ้าระวัง
 ไม่ให้หวนกลับมาสร้างปัญหาอีกต่อไป

ภาพประกอบ 7 โครงสร้างศูนย์ปฏิบัติการต่อสู้เพื่อเอาชนะยาเสพติด

ที่มา: ศูนย์ปฏิบัติการต่อสู้เพื่อเอาชนะยาเสพติดจังหวัด. (2545)

4.1.3 อำนาจหน้าที่ของข้าราชการประจำศูนย์ปฏิบัติการต่อสู้เพื่อ

เอาชนะยาเสพติดจังหวัด (ศตส.จ.)

จากการสำรวจจากสภาพความเป็นจริงการปฏิบัติหน้าที่ประจำศูนย์ปฏิบัติการต่อสู้เพื่อเอาชนะยาเสพติดมีเจ้าหน้าที่ซึ่งเป็นข้าราชการจำนวน 2 คน เป็นข้าราชการในระดับ 5 ระดับ 6 หรือ ระดับ 7 มีหน้าที่รับผิดชอบ ดังนี้

ด้านอำนวยการ

1) จัดทำแผนปฏิบัติการจัดแก้ไขปัญหายาเสพติด แผนงาน และโครงการต่างๆ เพื่อแก้ไขปัญหายาเสพติดในพื้นที่จังหวัด โดยประสานบูรณาการจัดทำแผนปฏิบัติการเพื่อเอาชนะยาเสพติดที่กำหนดขึ้น โดยร่วมกับส่วนราชการ หน่วยงานภาคเอกชน หรือองค์กรประชาชนที่เกี่ยวข้อง

2) ประสานการสั่งการหรือมอบหมายให้ส่วนราชการและหน่วยงานในพื้นที่จังหวัดดำเนินการในลักษณะบูรณาการทั้งแผนงาน งบประมาณ และการปฏิบัติเพื่อป้องกันแก้ไขปัญหายาเสพติด

3) อำนวยการประสานเร่งรัด ตรวจสอบติดตามและประเมินผลการปฏิบัติงานป้องกันปราบปรามยาเสพติดในพื้นที่จังหวัด ของส่วนราชการ หน่วยงานภาคเอกชน หรือองค์กรประชาชนที่เกี่ยวข้อง

4) เสนอผู้มีอำนาจหน้าที่ หรือผู้อำนวยการ ศตส.จ.ในการพิจารณาให้คุณให้โทษเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานในพื้นที่จังหวัดและที่เกี่ยวข้อง

5) ติดตามประเมินผลการดำเนินงานป้องกันและปราบปรามยาเสพติดในพื้นที่จังหวัด และให้คำแนะนำแก่หน่วยงาน องค์กรเพื่อปรับปรุงและพัฒนาการดำเนินงาน

6) ดำเนินการอื่น ๆ ตามที่ผู้อำนวยการ ศตส.จ. มอบหมายหรือกำหนด

7) ประสานอำนวยการ และการปฏิบัติการต่อสู้เพื่อเอาชนะยาเสพติด จังหวัด

8) รายงานผลการปฏิบัติงานและสถานการณ์ปัญหายาเสพติดในพื้นที่จังหวัดให้ผู้อำนวยการ ศตส.จ. ทราบทุกระยะ

9) ดำเนินการอื่น ๆ ตามที่ผู้อำนวยการ ศตส.จ. มอบหมายหรือกำหนด

ด้านการปราบปราม

1) ประสานอำนาจการบูรณาการ ปฏิบัติการต่อสู้เพื่อเอาชนะยาเสพติดในระดับพื้นที่ในการตรวจสอบเป้าหมายทุกพื้นที่เพื่อให้ได้ข้อมูลผู้เสพ/ผู้ติด ผู้ค้า/ผู้ผลิตที่ยังคงอยู่ในจังหวัดปฏิบัติการจัดการผลการค้าการแพร่ระบาดที่ยังคงอยู่โดยเฉพาะ Hardland

2) สืบสวนหาข่าว และจัดทำบัญชีรายชื่อกลุ่มการค้ายาเสพติด นักค้ายาเสพติด เจ้าหน้าที่ของรัฐ และผู้มีอิทธิพล เกี่ยวข้องกับยาเสพติด ในระดับจังหวัด/อำเภอ ให้ครอบคลุมทุกพื้นที่

3) ประสานกับตำรวจในการรวบรวมข้อมูล ศึกษาวิเคราะห์ โครงสร้างการค้ายาเสพติดในแต่ละระดับพื้นที่โดยจำแนกระดับกลุ่มการค้า นักค้ายาเสพติด เจ้าหน้าที่ของรัฐ ผู้มีอิทธิพลเกี่ยวข้องกับยาเสพติด รวมทั้งการจำแนกพื้นที่ที่มีปัญหาการค้ายาเสพติดในลักษณะเชื่อมโยงกลุ่มพื้นที่ (Zoning) เพื่อกำหนดเป็นเป้าหมายดำเนินการ

4) กำหนดแผนปฏิบัติการต่อพื้นที่เป้าหมายด้วยการปฏิบัติการเชิงรุกทุกรูปแบบ เพื่อกดดัน การสืบสวน กับกุม การตรวจค้นพื้นที่ชุมชน/หมู่บ้าน และบุคคลที่มีพฤติกรรมค้ายาเสพติดการตั้งจุดตรวจจุดสกัดตามเส้นทางสำคัญอย่างต่อเนื่องเพื่อลดความรุนแรงในแต่ละกลุ่มพื้นที่

การป้องกันและการบำบัดรักษา

1) ศตส.จ. ต้องดำเนินการสร้างชุมชนเข้มแข็งให้กับหมู่บ้าน/ชุมชนโดยใช้กระบวนการประชาคมเพื่อทำให้เกิดหมู่บ้าน/ชุมชนเข้มแข็งเพื่อเอาชนะปัญหายาเสพติดและพัฒนาเป็นหมู่บ้าน/ชุมชนเข้มแข็งเอาชนะปัญหายาเสพติดให้ได้ภายในปี 2547

2) ผู้เสพผู้ติดต้องถือว่าบุคคลเหล่านี้เป็นผู้ป่วยที่ต้องนำเข้าสู่ระบบการบำบัดรักษา โดยต้องนำบุคคลเหล่านี้เข้าสู่กระบวนการบำบัดรักษา โดยผู้ติดต้องนำเข้าสู่สถานบำบัดรักษาเช่นโรงพยาบาลค่ายวิวัฒน์พลเมืองผู้เสพต้องนำเข้าสู่ค่ายปรับเปลี่ยนพฤติกรรมโดยใช้การบำบัดในชุมชนวัด โรงเรียน และเมื่อบุคคลเหล่านี้กลับเข้าสู่ชุมชน ให้อาสาสมัครพลังแผ่นดินในหมู่บ้านชุมชน ซึ่งได้จัดตั้งไว้แล้วเป็นผู้ดูแล สร้างขวัญ กำลังใจ ไม่ให้กลับไปเสพไปติดซ้ำอีก

3) ประสานความร่วมมือเพื่อจัดทำโครงการต่าง ๆ ที่เป็นการป้องกันกลุ่มผู้มีโอกาสเข้าไปใช้ยาเสพติด (Potencial Demand) ไม่ให้เข้าไปยุ่งเกี่ยวกับยาเสพติด

4.2 การดำเนินงานตามนโยบายเพื่อเอาชนะยาเสพติด

แนวทางการปฏิบัติการต่อสู้เพื่อเอาชนะยาเสพติดที่ผ่านมาจะเห็นได้ว่า กระแสสังคมในยุคนี้ปลูกจิตสำนึกให้ประชาชนร่วมกัน สร้างความเข้มแข็งต่อชุมชน เพื่อปูพื้นฐานให้แก่สังคมในระดับรากหญ้า นำพลังแผ่นดินมากอบกู้บ้านเมือง ร่วมกับองค์กรไทรภาคีร่วมสานพลังแผ่นดินจากกลุ่มข้าราชการประจำ ตำรวจ และข้าราชการฝ่ายการเมือง ภายใต้นโยบายว่าผู้เสพคือคนไข้ให้นำไปบำบัด ผู้ขายคือคนหลงผิดก็เรียกมาให้เลิกพร้อมติดตามพฤติกรรมอย่างใกล้ชิด และผู้ผลิตคืออาชญากรจะต้องกำจัด โดยจัดโครงการหมู่บ้าน/ชุมชนเฉลิมพระเกียรติปลอดยาเสพติด จัดตั้งอาสาสมัครพลังแผ่นดินป้องกันยาเสพติด สืบรวจข้อมูลผู้เสพ ผู้ค้า ผู้ผลิต เพื่อเป็นการแก้ปัญหาที่ยั่งยืนและสร้างความเชื่อมั่นให้ประชาชน ตามนโยบายพลังแผ่นดิน กวาดล้าง ครั้งที่ 2 และ Roadmap การต่อสู้เพื่อเอาชนะยาเสพติดระยะที่ 4 ที่กำลังดำเนินการอย่างต่อเนื่องต่อไป นั้นข้าราชการประจำศูนย์ปฏิบัติการต่อสู้เพื่อเอาชนะยาเสพติดจังหวัด ต้องปฏิบัติหน้าที่อย่างหนักในระดับพื้นที่ มีความรู้ความสามารถ การบริหารปฏิบัติงานในเชิงรุก การทำงานเชิงบูรณาการ วิเคราะห์ การวางแผน มีคุณลักษณะของบุคลากร การเป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลง การคิดในเชิงยุทธศาสตร์เป็นนักประสานงานสร้างความร่วมมือกับทุกภาคส่วน อย่างมีเครือข่าย มีค่านิยมบำบัดทุกข์ บำรุงสุข จิตสำนึกการยึดประโยชน์สุขของประชาชนเป็นเป้าหมาย โดยมีแนวทางปฏิบัติดังต่อไปนี้

1. เป้าหมาย

มุ่งที่จะเอาชนะปัญหายาเสพติดให้ได้อย่างยั่งยืนและมีระบบเฝ้าระวังปัญหายาเสพติดที่มีประสิทธิภาพ

2. แนวความคิด

1) มุ่งทำลายเงื่อนไขฝ่ายตรงข้ามให้หมดไปและเสริมสร้างความเข้มแข็งของฝ่ายเรา

2) มุ่งพัฒนาระบบเฝ้าระวังและสร้างความยั่งยืนในการแก้ไขปัญหา

3. ยุทธศาสตร์การต่อสู้เพื่อเอาชนะยาเสพติด ประกอบด้วย 4 ยุทธศาสตร์หลัก ได้แก่

1) ยุทธศาสตร์การควบคุมตัวยาและผู้ค้ายาเสพติด (Supply) เน้นการดำเนินการเชิงรุกในพื้นที่นอกประเทศ เพื่อลดปริมาณการผลิตและยุติการผลิตยาเสพติดในประเทศเพื่อนบ้าน สกัดกั้นการนำเข้ายาเสพติดในพื้นที่ชายแดนและเส้นทางคมนาคมสำคัญภายในประเทศ สืบสวนจับกุมดำเนินคดีกับผู้ค้ายาเสพติดและเครือข่ายโดยเด็ดขาด ควบคุมไป

กับการปราบปรามผู้มีอิทธิพล เจ้าหน้าที่ของรัฐที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับยาเสพติด ดำเนินการด้านมาตรการยึดทรัพย์สินและภาษีอากร และระบบเฝ้าระวังการค้ายาเสพติดชนิดใหม่

2) ยุทธศาสตร์การป้องกันกลุ่มผู้มีโอกาสเข้าไปใช้ยาเสพติด (Potential Demand) เน้นไปที่การรณรงค์ต่อต้านยาเสพติดในทุกกลุ่มประชากร การสร้างภูมิคุ้มกันต้านทานยาเสพติด โดยเฉพาะในกลุ่มเด็กและเยาวชน นักเรียน นักศึกษา การเสริมสร้างความเข้มแข็งในการเอาชนะยาเสพติดในหมู่บ้าน/ชุมชน สถานศึกษา และสถานประกอบการ การจัดระบบเฝ้าระวังปัญหาเสพติดอย่างมีประสิทธิภาพ

3) ยุทธศาสตร์การแก้ไขผู้เสพ/ผู้ติดยาเสพติด (Demand) เน้นการลดจำนวนผู้เสพ/ผู้ติดยาเสพติด และให้ความช่วยเหลือดูแล พัฒนาผู้ผ่านการบำบัดฟื้นฟูให้มีอาชีพ/รายได้ ให้ได้รับการยอมรับและดำรงตนอยู่ในสังคมอย่างปกติสุข ใช้มาตรการพิเศษในการบำบัดฟื้นฟูดูแลผู้ติดยาเสพติดหนักหรือเรื้อรังให้ได้รับการฟื้นฟูดูแลระยะยาว และมีระบบเฝ้าระวังการเสพยาเสพติด

4) ยุทธศาสตร์การบริหารจัดการ เน้นการพัฒนา ศตส. ทุกระดับให้มีขีดความสามารถในการปฏิบัติงานที่มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น การบูรณาการแผนงาน โครงการ และงบประมาณในพื้นที่ การตรวจติดตามผลและการพัฒนาระบบเฝ้าระวังปัญหาเสพติด

มาตรการสำคัญ ประกอบด้วย

1) ยุทธศาสตร์การควบคุมตัวยาและผู้ค้ายาเสพติด

การยุติแหล่งผลิตนอกประเทศ

การสกัดกั้นการนำเข้ายาเสพติด

การทำลายเครือข่ายการค้า/นักค้าสำคัญ/ผู้มีอิทธิพล/เจ้าหน้าที่

ของรัฐการควบคุมการแพร่ระบาด

การควบคุมไม่ให้มียาเสพติดชนิดใหม่แพร่ระบาด

2) ยุทธศาสตร์การป้องกันกลุ่มผู้มีโอกาสเข้าไปใช้ยาเสพติด

การสร้างภูมิคุ้มกันต้านทานยาเสพติด

การสร้างชุมชนเข้มแข็งและพลังแผ่นดิน

การส่งเสริมสถานศึกษาให้เอาชนะปัญหาเสพติดอย่างยั่งยืน

การส่งเสริมให้สถานประกอบการเอาชนะปัญหาเสพติดอย่างยั่งยืน

3) ยุทธศาสตร์การแก้ไขผู้เสพ/ผู้ติดยาเสพติด

การค้นหาผู้เสพ/ผู้ติดยาเสพติด จัดทำทะเบียนและจำแนกประเภท

การบำบัดฟื้นฟูผู้เสพ/ผู้ติดยาเสพติด

การบำบัดฟื้นฟูและควบคุมผู้ติดยาเสพติดหนักหรือเรื้อรัง (Hard Core)การให้ความช่วยเหลือผู้เสพ/ผู้ติดยาเสพติดให้มีอาชีพ/รายได้

การรณรงค์ปรับเปลี่ยนเจตคติให้สังคมยอมรับ และให้โอกาสผู้
เสพยา/ผู้ติดยาเสพติด

4) ยุทธศาสตร์การบริหารจัดการ

การดำรงความเข้มแข็งในการปฏิบัติงานของ ศตส.ทุกระดับ

การบูรณาการแผนงานงบประมาณ การดำเนินการต่อสู้เพื่อเอาชนะ
ยาเสพติดการอำนวยการ เร่งรัด กำกับ ติดตามและประเมินผล

สุรยุทธ์ จุลานนท์.(2549) กล่าวว่า ปัญหายาเสพติดเป็นภัยอันใหญ่หลวง คุกคามประชาชน โดยเฉพาะเยาวชนที่เป็นกำลังของชาติต่อไปในอนาคต ซึ่งสถานการณ์ยาเสพติดในบ้านเรามีแนวโน้มที่ลดลงอย่างเห็นได้ชัด เมื่อเทียบกับหลาย ปีก่อน แต่ยาเสพติดยังไม่หมดไป แม้เราจะเฝ้าระวังและดำเนินการปราบปรามอย่างจริงจังตลอด ในส่วนของรัฐบาลเน้นการต่อสู้กับยาเสพติดอย่างต่อเนื่องและจริงจังต่อไป โดยกำหนดให้เป็นนโยบายสำคัญ การกักขังแก้ไขปัญหายาเสพติดในระยะต่อไป ถือว่ามีความสำคัญเพิ่มมากขึ้น เพราะนอกจากไม่ให้ยาเสพติดหวนกลับมาแล้ว ต้องสร้างความมั่นคงยั่งยืนให้ประเทศปลอดจากยาเสพติดอย่างแท้จริง ดังนั้นจะต้องจัดให้มีการเฝ้าระวังติดตาม เพื่อแก้ไขปัญหาให้ ทันทั่วถึง โดยมีมาตรการหรือแนวทางการดำเนินงาน 3 ประการหลัก คือ

1. แนวคิดแก้ไขปัญหาที่คง เหลือ

2. สถาปนาความมั่นคงและ

3. สร้างความยั่งยืน ทั้งนี้จะมุ่งเน้นการพัฒนางานเชิงคุณภาพต่อเป้าหมายและพื้นที่ที่มีปัญหาเป็นลำดับแรก แต่ จะต้องอยู่ภายใต้หลักการสร้างความสมานฉันท์ ยึดหลักสันติวิธี และปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้เป็นแนวทางในการดำเนินงาน รวมทั้งยึดถือแนวทางของรัฐบาลเพิ่มเติม คือความโปร่งใส เป็น ธรรม ประหยัดและควมมีประสิทธิภาพไปพร้อมกันด้วย และการดำเนินการต่อไปจะเน้นการแก้ไข ปัญหาพื้นที่และกลุ่มเป้าหมายที่เป็นปัญหาหลัก โดยการตัดวงจรของปัญหายาเสพติด ที่ผ่านมามีการตรวจสอบจากภาคเอกชน เช่น การสำรวจความคิดเห็นหรือโพล ต่าง ๆ แต่อยากให้ผู้มีหน้าที่กำกับดูแล ช่วยกันประเมินผลในพื้นที่ตัวเองด้วย โดยใช้เวลา 6 เดือน และนับจากวันที่ 1 ธ.ค. ที่จะถึงนี้ จะเริ่มดำเนินงานดูว่ายาเสพติดที่บอกว่าจะลดลงนั้น จะลดลงจริงหรือไม่ เช่น การนำเข้าจากนอกประเทศ พื้นที่ที่ล่อแหลม ที่มีการระบุมียาเสพติดแพร่ระบาด อาทิ กทม. จังหวัดใกล้เคียง 5 จังหวัด และพื้นที่ในจังหวัดชายแดนภาคใต้ เพราะหลายครั้งมักพูดกันว่ามียาเสพติดเข้าไปทำให้เกิดปัญหา ไม่ค่อยแน่ใจในส่วนนี้ จึงอยากจะฝากให้ช่วยกันประเมินอย่างจริงจัง และช่วยกันดำเนินการแก้ไข แต่การดำเนินการใดๆ จะต้องยึดหลักสิทธิมนุษยชน ยึดหลักกฎหมาย จะไม่ทำอะไรที่นอกกฎหมาย ในฐานะที่เป็น

เจ้าหน้าที่ของรัฐ พลเอกบุญรอด สมทัศน์ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหม เป็นผู้อำนวยการศูนย์อำนวยการ ป้องกันและปราบปรามยาเสพติด หรือ คอ.ปส. ได้มีการเน้นย้ำไปยังหน่วยขึ้นตรง กระทรวงกลาโหมและเหล่าทัพ ร่วมแก้ไขปัญหาและเป็นแบบอย่างให้สังคมในการไม่ยุ่งเกี่ยวกับยาเสพติด และทำให้พื้นที่หน่วยทหารปลอดจากยาเสพติด กรอบการทำงานของ รัฐมนตรีว่าการ กระทรวงกลาโหมจะเป็นงานด้านนโยบายและประสานการปฏิบัติกับ ปปส. ซึ่งเป็นหน่วย ปฏิบัติในการเข้าแก้ไขปัญหา โดยรัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหม มีกรอบเวลาการทำงานใน ช่วงปี 2550 รัฐบาลให้ความสำคัญในการแก้ปัญหา ยาเสพติดโดยยึดหลักสิทธิมนุษยชนและหลักกฎหมาย ตามนโยบายด้านยาเสพติด “รวมพลังไทย ขจัดภัยยาเสพติด ร่วมเกิดให้องค์กรราชัน” ตามแนวคิด “แก้ปัญหา ที่คงเหลือ สถาปนาความมั่นคง และสร้างความยั่งยืน” โดยมุ่งเน้นการพัฒนางานเชิงคุณภาพต่อเป้าหมายและพื้นที่ ที่มีปัญหาเป็นลำดับแรก ภายใต้หลักการสร้างความสมานฉันท์ ยึดหลักสันติวิธี และนำแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง มาใช้ในการดำเนินการ ดังนั้นจึงต้องมีการดำเนินการปรับยุทธศาสตร์และกลไกการแก้ไขปัญหา ยาเสพติด ประกอบด้วย

ด้านยุทธศาสตร์ ได้กำหนดปฏิบัติการ “รวมพลังไทยขจัดภัยยาเสพติด ร่วมเกิดให้องค์กรราชัน” ระหว่างวันที่ 1 ธันวาคม 2549 ถึงวันที่ 30 กันยายน 2550 เพื่อเป็นการเกิดพระเกียรติแด่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เนื่องในโอกาสทรงเจริญพระชนมพรรษา 80 พรรษา โดยเน้นพื้นที่ปัญหา และบุคคลที่ยังคงปรากฏเป็นปัญหาต่อเนื่อง รวมทั้งสร้างความยั่งยืนด้วยการพัฒนา กลไกการเฝ้าระวังให้สามารถแจ้งเตือนและแก้ไขปัญหาได้อย่างทันทั่วถึงที่ ตลอดจนเสริมสร้างพลังแผ่นดินในท้องถิ่น และชุมชนในการเอาชนะยาเสพติดอย่างยั่งยืนและ เป็นรูปธรรม

ด้านกลไกและการแก้ไขปัญหา ได้จัดตั้งศูนย์อำนวยการป้องกันและปราบปราม ยาเสพติด (คอ.ปส.) แทนศูนย์อำนวยการต่อสู้เพื่อเอาชนะยาเสพติดแห่งชาติ โดยปรับโครงสร้างและ องค์ประกอบของ คณะกรรมการให้มีขนาดเล็กลง มี พลเอก บุญรอด สมทัศน์รัฐมนตรีว่าการ กระทรวงกลาโหมเป็นผู้อำนวยการ ศูนย์ฯ นายชาญชัย ลิขิตจิตถะ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรม และ นายบัญญัติ จันทน์เสนะ รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงมหาดไทย เป็นรองผู้อำนวยการศูนย์ฯ ทำหน้าที่เป็นองค์การอำนวยการระดับชาติ มีอำนาจหน้าที่ในการนโยบาย ยุทธศาสตร์ และมาตรการ ต่างๆ จาก ป.ป.ส. ไปสู่การปฏิบัติ รวมทั้งจัดทำแผนปฏิบัติการเพื่อแก้ไขปัญหา ยาเสพติด ทั้งใน ส่วนกลางและในพื้นที่ รวมถึงมีหน้าที่อำนวยการ สั่งการ เร่งรัด กำกับดูแล ตรวจสอบติดตาม การ ปฏิบัติงานของส่วนราชการและองค์กรต่างๆ ส่วนกลไกระดับหน่วยงานและระดับพื้นที่ ยังคงให้มีศูนย์ ปฏิบัติการต่อสู้เพื่อเอาชนะยาเสพติดระดับต่างๆ ไว้ ทั้งในระดับกระทรวงและในระดับพื้นที่

รัฐบาลมีความจริงใจที่จะต่อสู้กับยาเสพติด ตามแนวคิด “แก้ปัญหาที่คงเหลือ สถาปนาความมั่นคง และสร้างความยั่งยืน” โดยมุ่งเน้นการพัฒนางานเชิงคุณภาพต่อเป้าหมาย และพื้นที่ที่เป็นปัญหาเป็นลำดับแรก ภายใต้หลักการสร้างความสมานฉันท์ ยึดหลักสันติวิธี และปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง รวมทั้งแนวทางของรัฐบาลที่เน้น ความโปร่งใส ความเป็นธรรม ความประหยัด และความมีประสิทธิภาพ เพื่อสร้างความเชื่อมั่นให้กับข้าราชการและประชาชน

ในพื้นที่อย่างต่อเนื่อง จริงจัง และไม่หยุดยั้ง ในทุกพื้นที่ โดยจะจัดให้มีการเฝ้าระวัง ติดตาม สถานการณ์ปัญหา และจัดการกับปัญหาได้อย่างทันท่วงที

สำหรับการดำเนินการในระยะต่อไปจะเน้นการแก้ไขปัญหาในพื้นที่และกลุ่มเป้าหมายที่เป็นปัญหาหลัก โดยการตัดวงจรของปัญหายาเสพติด เช่น การควบคุมตัวยา และผู้ค้ายาเสพติด การแก้ไขปัญหาค้าผู้เสพยาหรือ ผู้ติดยา และการแยกกลุ่มเสี่ยง ซึ่งนายกรัฐมนตรีขอให้ดำเนินการในสิ่งที่ทำได้ต่อไป และขอให้แก้ไขปรับปรุง ในส่วนที่ยังคงเป็นปัญหา อุปสรรค หรือจุดอ่อนให้ดีขึ้น

นอกจากนี้ รัฐบาลได้ให้ความสำคัญในการแก้ไขปัญหาในกลุ่มเยาวชน ที่เป็นกลุ่มเสี่ยงและเป็น เป้าหมายสำคัญของผู้ค้ายาเสพติด จึงขอให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องลดปัจจัยเสี่ยงต่างๆ ที่มีต่อเยาวชน เช่น สถานบันเทิง สิ่งผิดกฎหมาย และการจัดสภาพแวดล้อมที่มีความปลอดภัย ซึ่งนอกจากจะช่วยลดปัญหายาเสพติดแล้วยังช่วยลดปัญหาการเล่นการพนัน ปัญหาการดื่มสุรา และปัญหาการใช้ชีวิตอย่างฟุ่มเฟือย อีกด้วย เพื่อสร้างสังคมที่ดีและสังคมที่มีคุณภาพ ให้สังคมไทยปลอดจาก ยาเสพติดอย่างยั่งยืน และตลอดไป พร้อมทั้งให้ส่วนราชการที่มีหน้าที่กำกับ ดูแล ร่วมกันประเมินผลในพื้นที่ ของตนเองอย่างจริงจัง ตั้งแต่วันที่ 1 ธันวาคม 2549 โดยยึดหลักสิทธิมนุษยชนและหลักกฎหมาย ไม่ทำนอกกฎหมายเด็ดขาด และต้องประเมินผลงานภายใน 6 เดือนเน้นพื้นที่ กทม. จังหวัดใกล้เคียงและภาคใต้ การแก้ไขปัญหายาเสพติดเป็นนโยบายสำคัญ ตนต้องขอบคุณทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องกับการปราบปราม ยาเสพติดที่ทำให้เราสามารถควบคุมปัญหายาเสพติดได้ให้อยู่ระดับที่ไม่สร้างความเดือดร้อนให้ประชาชนโดยทั่วไป และสร้างความเชื่อมั่นให้กับข้าราชการและประชาชนในพื้นที่อย่างต่อเนื่อง และเห็นถึงความจริงจังของรัฐบาลที่จะต่อสู้กับปัญหายาเสพติดอย่างไม่หยุดยั้งทุกพื้นที่ทุก จังหวัดทุกอำเภอไปจนถึงตำบล หมู่บ้านและชุมชน ต้องจัดให้มีการเฝ้าระวังติดตามเพื่อแก้ไข ปัญหาให้ทันเวลาที่ โดยมีมาตรการหรือแนวทางการดำเนินงาน 3 ประการหลักคือ 1. แนวคิดแก้ไขปัญหาคงเหลือ 2. สถาปนาความมั่นคง และ 3. สร้างความยั่งยืน และมุ่งเน้นการพัฒนาเชิงคุณภาพต่อเป้าหมายและพื้นที่ที่มีปัญหาเป็นลำดับแรกแต่ก็ต้องอยู่ภายใต้หลักการสร้างความสมานฉันท์ยึดหลักสันติวิธี และปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้เป็นแนวทางในการดำเนินงานรวมทั้งยึดถือแนวทางของรัฐบาลเพิ่มเติมคือความโปร่งใส เป็นธรรม ประหยัดและ ความมีประสิทธิภาพไปพร้อมกันด้วยและการดำเนินการต่อไปจะเน้นการแก้ไขปัญหาค้าผู้เสพยาหรือ ผู้ติดยาเสพติด การแก้ไขปัญหาค้าผู้เสพยาหรือผู้ติดยาเสพติด การแยกกลุ่มเสี่ยงที่มีโอกาสเข้าไปใช้ ยาเสพติดออกไปให้มากขึ้น

สำหรับแนวทางที่ได้ปฏิบัติในการสกัดกั้นยาเสพติดที่ลักลอบนำเข้ามาตามแนวชายแดน การตรวจสอบพื้นที่อย่างละเอียด การเฝ้าระวัง การสร้างความร่วมมือในระดับต่าง ๆ ยังเป็น สิ่งสำคัญและจะต้องดำเนินการอย่างต่อเนื่องต่อไป อะไรที่ทำได้อยู่แล้วก็ขอให้ดำเนินการต่อไป ส่วน อะไรที่เป็นปัญหา อุปสรรคจุดอ่อนก็ขอให้แก้ไขให้ดีขึ้น

รัฐบาลปัจจุบันได้ให้ความสำคัญในการแก้ไขปัญหาของกลุ่มเยาวชนที่เป็นกลุ่มเสี่ยง เพราะถือเป็นเป้าหมายสำคัญของผู้ค้ายาเสพติดก็ฝากให้ทุกหน่วยงานที่เกี่ยวข้องช่วยดูเรื่องการลดปัจจัยเสี่ยงที่มีต่อเด็กและเยาวชน เช่นสถานบันเทิง สิ่งผิดกฎหมาย การจัดสภาพแวดล้อมให้มีความปลอดภัย เป็นต้นปัญหานี้คงไม่ใช่เฉพาะเรื่องยาเสพติดเพียงอย่างเดียว แต่จะรวมถึงสิ่งที่เราพูดในสังคมทั้งปัญหาการพนัน การดื่มสุรา การใช้ชีวิตฟุ่มเฟือยซึ่งถ้าเรานำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวฯ ได้พระราชทานนำมาพิจารณาประกอบการดำเนินชีวิตประจำวันของแต่ละบุคคล

รัฐบาลได้เน้น กรอบเวลาการทำงานใน ช่วงปี 2550 รัฐบาลให้ความสำคัญในการแก้ปัญหา ยาเสพติดโดยยึดหลักสิทธิมนุษยชนและหลักกฎหมาย ตามนโยบายด้านยาเสพติด “รวมพลังไทย ขจัดภัยยาเสพติด ร่วมเกิดไถ่องค์กรราชัน” ตามแนวคิด “แก้ปัญหา ที่คงเหลือ สถาปนาความมั่นคง และสร้างที่ยั่งยืน” โดยมุ่งเน้นการพัฒนางานเชิงคุณภาพต่อเป้าหมาย และพื้นที่ที่มีปัญหาเป็นลำดับแรก ภายใต้หลักการสร้างความสมานฉันท์ ยึดหลักสันติวิธี และนำแนวทางเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการดำเนินการ

ดังนั้น ข้าราชการประจำ ศตส.จ. จึงต้องปฏิบัติการให้เข้มข้นขึ้นทั้งด้านอำนวยการ ด้านการปราบปราม การป้องกันและการบำบัดรักษา ที่ได้กล่าวข้างต้นและ ยังต้องปฏิบัติการตามแนวทางการต่อสู้เพื่อเอาชนะยาเสพติด ในพื้นที่เป้าหมายทุกพื้นที่ เพื่อค้นหาผู้เสพ/ผู้ติดยาเสพติด จัดทำทะเบียน จำแนกประเภท โดยเน้นผู้เสพ/ผู้ติดยาเสพติดรายใหม่ หรือเสพติดเรื้อรัง นำเข้าสู่ระบบบำบัดฟื้นฟูที่เหมาะสม ประสานปราบปราม จับกุมดำเนินคดีผู้ค้ารายย่อย โดยเด็ดขาด โดยเฉพาะอย่างยิ่งผู้ค้ารายย่อยเก่าที่ยังไม่เลิกพฤติกรรมและหรือมีหมายจับ รวมทั้งผู้ค้ารายย่อยที่เป็นรายใหม่ และรายใหญ่/รายสำคัญ/เครือข่าย/ที่มีหมายจับ และขยายผลไปสู่การจับกุม ประสานสกัดกั้นช่องทางนำเข้าออกตามแนวชายแดน และการเสริมสร้างความเข้มแข็งของหมู่บ้าน/ชุมชนชายแดน ตั้งจุดตรวจจุดสกัดเส้นทางคมนาคมสำคัญที่จะเข้าสู่พื้นที่ตอนในของประเทศให้เข้มข้นต่อเนื่อง ร่วมตรวจตรา ควบคุม จัดระเบียบแหล่งแพร่ระบาดของยาเสพติด สถานบันเทิง สถานบริการ หอพัก คอนโดมิเนียม บ้านเช่า สถานบริการ น้ำมันเชื้อเพลิง แหล่งมั่วสุมในชุมชน และแหล่งแพร่ระบาดอื่นๆ อย่างเข้มงวด รวมทั้งประสานจัดกิจกรรมทางเลือก กิจกรรมสร้างสรรค์ ช่วงปิดภาคเรียน ตลอดจนจัดชุดวิทยากร กระบวนการดำเนินการเพื่อเสริมสร้างความเข้มแข็งของหมู่บ้าน/ชุมชน และสร้างระบบเฝ้าระวังปัญหาเสพติดทั้งชนิดเก่า ใหม่ในทุกพื้นที่ เพื่อป้องกันมิให้ยาเสพติดหวนกลับมาอีก และสร้างความเชื่อมั่นให้กับประชาชนในพื้นที่อย่างต่อเนื่องและเห็นถึงความจริงใจของรัฐบาลที่จะต่อสู้กับปัญหาเสพติดอย่างไม่หยุดยั้งทุกพื้นที่ทุกจังหวัด ทุกอำเภอไปจนถึงตำบล หมู่บ้านและชุมชน ต้องจัดให้มีการเฝ้าระวังติดตามเพื่อแก้ไขปัญหาให้ทันทั่วถึง โดยมีมาตรการหรือแนวทางการดำเนินงาน 3 ประการหลักคือ 1. แนวคิดแก้ไขปัญหาคงเหลือ 2. สถาปนาความมั่นคง และ 3. สร้างที่ยั่งยืน และมุ่งเน้นการพัฒนางานเชิงคุณภาพต่อเป้าหมายและพื้นที่

ที่มีปัญหาเป็นลำดับแรกแต่ก็ต้องอยู่ภายใต้หลักการสร้างความสมานฉันท์ยึดหลักสันติวิธี และปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้เป็นแนวทางในการดำเนินงาน

5. แนวคิดเรื่องสมรรถนะ (COMPETENCY)

แมคเคลแลนด์ (McClelland. 1970) ศาสตราจารย์นักจิตวิทยาของมหาวิทยาลัย Harvard ได้พัฒนาแบบทดสอบทางบุคลิกภาพเพื่อศึกษาว่า บุคคลที่ทำงานอย่างมีประสิทธิภาพนั้นมีทัศนคติและนิสัยอย่างไร McClelland ได้ใช้ความรู้เหล่านี้ช่วยแก้ปัญหาการคัดเลือกบุคคลให้แก่หน่วยงานของรัฐบาลสหรัฐอเมริกา พัฒนาระบบความสามารถเชิงสมรรถนะในยุคเริ่มต้น เพื่อการสรรหาบุคคลนั้นต่อมาได้มีการนำระบบความสามารถเชิงสมรรถนะ (Competency System) มาประยุกต์ใช้ในแง่มุมต่างๆ ของการบริหารทรัพยากรบุคคล ทั้งในหน่วยงานภาครัฐและเอกชนมากขึ้น ดังจะพบว่าระบบบริการความสามารถเชิงสมรรถนะมีพัฒนาการมากกว่า 30 ปีแล้ว

แมคเคลแลนด์ (McClelland. 1999:15) แบ่ง Competency ออกเป็น 3 ประเภทคือ

1. Core Competency หมายถึง บุคลิกลักษณะของคนที่สะท้อนให้เห็นถึงความรู้ ทักษะ ทัศนคติ ความเชื่อ และอุปนิสัยของคนในองค์กรโดยรวม ที่จะช่วยสนับสนุนให้องค์กรบรรลุเป้าหมายตามวิสัยทัศน์ได้

2. Job Competency หมายถึง บุคลิกลักษณะของคนที่สะท้อนให้เห็นถึงความรู้ ทักษะ ทัศนคติ ความเชื่อ และอุปนิสัย ที่จะช่วยส่งเสริมให้คน ๆ นั้นสามารถสร้างผลงานในการปฏิบัติงานตำแหน่งนั้น ๆ ได้สูงกว่ามาตรฐาน

3. Personal Competency หมายถึง บุคลิกลักษณะของคนที่สะท้อนให้เห็นถึงความรู้ ทักษะ ทัศนคติ ความเชื่อ และอุปนิสัย ที่ทำให้บุคคลคนนั้นมีความสามารถในการทำสิ่งหนึ่งสิ่งใดได้โดดเด่นกว่าคนทั่วไป ซึ่งเรามักจะเรียก Personal Competency ว่า “ความสามารถพิเศษส่วนบุคคล”

แนวคิดเรื่องสมรรถนะมักมีการอธิบายด้วยโมเดลภูเขาน้ำแข็ง (Iceberg Model) ดังภาพ ซึ่งอธิบายว่า ความแตกต่างระหว่างบุคคลเปรียบได้กับภูเขาน้ำแข็ง โดยมีส่วนที่มองเห็นได้ง่าย และพัฒนาได้ง่าย คือส่วนที่อยู่เหนือน้ำ นั่นคือองค์ความรู้ และทักษะต่างๆ ที่บุคคลมีอยู่ และส่วนใหญ่ที่มองเห็นได้ยากอยู่ใต้น้ำ ได้แก่ แรงจูงใจ อุปนิสัย ภาวลักษณ์ภายใน และบทบาทที่แสดงออกต่อสังคม และส่วนที่อยู่ใต้น้ำนี้มีผลต่อพฤติกรรมในการทำงานของบุคคลอย่างมาก และเป็นส่วนที่พัฒนาได้ยาก

การพัฒนาบุคลากร ตามยุทธศาสตร์การพัฒนาระบบราชการไทย (2546 – 2550) ตามวิสัยทัศน์ใหม่ของการพัฒนาระบบราชการไทย “พัฒนาระบบราชการไทยให้มีความเป็นเลิศ สามารถรองรับกับการพัฒนาประเทศในยุคโลกาภิวัตน์ โดยยึดหลักธรรมาภิบาล และประโยชน์สุขของประชาชน” ใน 3 ยุทธศาสตร์คือ 1. ข้าราชการมีสมรรถนะและความมุ่งมั่นในการปฏิบัติ

ราชการ 2. นักบริหารทุกระดับมีศักยภาพในการเป็นผู้นำการบริหารยุคใหม่ 3. ภาคราชการมีขีดความสามารถและมาตรฐานการปฏิบัติงานในระดับสูง ใช้วิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี ตาม ม.3/1 ตามพ.ร.บ. ระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. 2545

Competency คือ “บุคลิกลักษณะที่ซ่อนอยู่ภายในปัจเจกบุคคล ซึ่งสามารถผลักดันให้ปัจเจกบุคคลนั้นสร้างผลการปฏิบัติงานที่ดี หรือตามเกณฑ์ที่กำหนดในงานที่ตนรับผิดชอบ”

- Competency เป็นเครื่องมือช่วยแปลกลยุทธ์ขององค์กรไปสู่กระบวนการบริหารคน เป็นเครื่องมือในการพัฒนาความสามารถของคนในองค์กรอย่างมีทิศทางและต่อเนื่อง เป็นพื้นฐานสำคัญของระบบการบริหารงานบุคคลภายในองค์กร

Competency มี 2 ระดับใหญ่ คือ

1. ระดับองค์กร(Organization Competency)

- ตัวที่จะช่วยให้องค์กรสามารถทำงานให้บรรลุเป้าหมายตามที่กำหนดไว้
- ตัวที่จะบอกว่า องค์กรต้องมีความสามารถในเรื่องใดบ้าง ที่จะไปทำให้วิสัยทัศน์ กลยุทธ์ และเป้าหมายเป็นไปตามที่กำหนดไว้

2. ระดับตัวบุคลากร (Employee Competency)

- Core Competency บุคลากรในองค์กรทุกคนต้องมีเหมือนกัน/ ทุกคนจำเป็นต้องมี
- Functional Competency บุคลากรทุกคนทุกสายงาน จะต้องมีความของตัวเอง (สมรรถนะตามสายงาน)

การวิเคราะห์ Competencies ของผู้ปฏิบัติงาน

Competencies : สิ่งซึ่งแสดงคุณลักษณะและคุณสมบัติของบุคคลซึ่งรวมความรู้ ทักษะ และพฤติกรรม ที่จะทำให้บรรลุผลสำเร็จในการปฏิบัติงานที่มี คุณภาพและประสิทธิภาพ สูงสุดกว่ามาตรฐานทั่วไป

Core Competency สมรรถนะหลักของข้าราชการประจำศูนย์ปฏิบัติการต่อสู้ เพื่อเอาชนะยาเสพติดจังหวัด หมายถึงความรู้ ทักษะ และคุณลักษณะเชิงพฤติกรรม ของข้าราชการ ประจำศูนย์ฯ ที่กำหนดขึ้นเพื่อหล่อหลอมค่านิยมและพฤติกรรมที่พึงประสงค์ร่วมกันในองค์กร

1. ความรู้ คือ ข้อมูล หรือเนื้อหาเฉพาะของวิชาชีพ "บุคคลต้องมีความรู้อะไรบ้าง"
2. ทักษะ คือ ความสามารถ หรือความชำนาญในการปฏิบัติงานทั้งด้านร่างกาย และทางสมอง "บุคคลต้องสามารถทำอะไรได้"
3. คุณลักษณะ คือ "บุคคลต้องมีลักษณะอย่างไร"

ภาพประกอบ 8 โมเดลภูเขาน้ำแข็ง

ที่มา: แมคเคลแลนด์ (McClelland, 1999)

5.1 ความสามารถเชิงสมรรถนะ

ความสามารถเชิงสมรรถนะ หมายถึง กลุ่มของความรู้ ทักษะ และคุณลักษณะของบุคคล ซึ่งสะท้อนได้จากพฤติกรรมในการทำงานที่แสดงออกมาของแต่ละบุคคลที่สามารถวัดได้และสังเกตเห็นได้ ดังนั้นขีดความสามารถเชิงสมรรถนะจึงมีองค์ประกอบอยู่ 3 ส่วน คือ

5.1.1 ลักษณะของบุคคล (Personal Characteristics) หมายถึง อุปนิสัย (Trait) ทักษะ (Attitude) และแรงจูงใจ (Motive) ซึ่งลักษณะดังกล่าวจะมีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการแสดงออกของบุคคลนั้น

5.1.2 พฤติกรรม (Behavior) หมายถึง การแสดงออกของบุคคลที่เป็นทั้งแง่บวกและแง่ลบ

5.1.3 ผลสำเร็จ (Performance) หมายถึง ผลงานที่เกิดจากการกระทำ

5.2 ประเภทของความสามารถเชิงสมรรถนะ อาจแบ่งได้เป็น 2 ประเภทใหญ่ ๆ

5.2.1 ความสามารถเชิงสมรรถนะหลัก (Core competency) หมายถึง บุคลิกลักษณะของคนที่สะท้อนให้เห็นถึงความรู้ ทักษะ ทักษะ ความเชื่อ และอุปนิสัยของคนในองค์กรโดยรวม ที่จะช่วยสนับสนุนให้องค์กรบรรลุเป้าหมายตามวิสัยทัศน์ได้ เป็นความสามารถที่ทุกตำแหน่งในองค์กรต้องมีซึ่งส่วนใหญ่จะมีอยู่ 2 ส่วน คือ ด้านการจัดการ เช่น การวางแผน การบริหารการเปลี่ยนแปลง และด้านทั่วไป เช่น การสื่อสาร การทำงานเป็นทีม การประสานงาน ในการคัดเลือกความสามารถเชิงสมรรถนะหลัก จะต้องคำนึงถึง

- ความสอดคล้องกับความสามารถหลักขององค์กร (Organization Competency)

- แสดงถึงความสำเร็จขององค์กร (Organization Success) หรือมีผลกระทบต่อองค์กรมากที่สุด (The Organization impact)

5.2.2 ความสามารถเชิงสมรรถนะด้านเทคนิค (Technical/Function competency) หมายถึง บุคลิกลักษณะของคนที่จะทอนให้เห็นถึงความรู้ ทักษะ ทักษะ ทักษะ ความเชื่อ และอุปนิสัย ที่จะช่วยสนับสนุนให้หน่วยงานบรรลุวัตถุประสงค์ของการทำงานได้ จึงเป็นความสามารถที่อิงตามเนื้อหา (Job content) เป็นหลัก เช่น การบริหาร โครงการ การพัฒนาหลักสูตร ดังนั้นการเลือกความสามารถเชิงสมรรถนะด้านเทคนิค จึงพิจารณาจากความสำคัญและมีผลกระทบต่อความสำเร็จของหน่วยงานเป็นหลัก

5.3 ประโยชน์ของความสามารถเชิงสมรรถนะ

- ช่วยสนับสนุนการบรรลุวิสัยทัศน์ พันธกิจ และกลยุทธ์ขององค์กร
- ใช้เป็นกรอบในการสร้างวัฒนธรรมองค์กร
- เป็นเครื่องมือในการบริหารงานด้านทรัพยากรบุคคล
- ใช้ในการคัดเลือกบุคคลเข้าทำงาน
- ใช้ในการพัฒนาฝึกอบรม
- ใช้ในการเลื่อนระดับปรับตำแหน่งงาน
- ใช้ในการดยกย้ายตำแหน่งงาน
- ใช้ในการประเมินผลการปฏิบัติงาน
- ใช้ในการบริหารผลตอบแทน

5.4 การประเมินผลความสามารถเชิงสมรรถนะ

การประเมินระดับความสามารถเชิงสมรรถนะของบุคลากรจะแตกต่างกันตามระดับความสามารถที่ถูกกำหนด (Proficiency Level Requirement) ดังนี้

ระดับความสามารถระดับ 1 : ผู้เริ่มเรียนรู้หรือเริ่มต้น จะประเมินความสามารถใน
ลักษณะความรู้ ความเข้าใจ การตอบสนองต่องาน และการเลียนแบบ ก็อาจจะเพียงพอ

ระดับความสามารถระดับ 2 : การประยุกต์ใช้ จะประเมินความสามารถใน
ลักษณะการประยุกต์ใช้ความรู้กับการปฏิบัติงาน การให้คุณค่าของงาน ความถูกต้องแม่นยำของงาน

ระดับความสามารถระดับ 3 : การจัดการหรือการแก้ปัญหา จะประเมินความสามารถในลักษณะการวิเคราะห์ สังเคราะห์ การจัดลำดับความสำคัญของงาน การแสดงออกในรูปผลสำเร็จของงานได้ชัดเจน

ระดับความสามารถระดับ 4 : การนำหรือการตัดสินใจปลาทางเลือก จะประเมินความสามารถในลักษณะความสามารถในการประเมินสถานการณ์ การแสดงออกในเชิงข้อเสนอแนะต่องานในภาพรวม และผลสำเร็จที่ยอดเยี่ยม

ตาราง 1 เครื่องมือในการประเมินความสามารถเชิงสมรรถนะ

Proficiency	ความรู้และทักษะ	พฤติกรรมการทำงาน	ผลสำเร็จของงาน
การนำ	การประเมิน	การแสดงออกเฉพาะ	ผลงานยอดเยี่ยม
การจัดการ	การสังเคราะห์ การวิเคราะห์	การลำดับความสำคัญ ของงาน	การแสดงออกชัดเจน
การประยุกต์	การประยุกต์ใช้	การให้คุณค่า	ความแม่นยำ ความถูกต้อง
การเรียนรู้	ความเข้าใจ ความรู้	ตอบสนอง การรับรู้	ความชำนาญ การเลียนแบบ
เครื่องมือ	แบบทดสอบ การตรวจสอบ การบันทึกการทำงาน	แบบสอบถาม บุคลิกลักษณะ การสังเกต การสัมภาษณ์ พฤติกรรม	การบันทึกผลสำเร็จ การประเมินค่า

แมคเคลแลนด์ (McClelland, 2001) ได้ให้ความหมายของ สมรรถนะ ว่าเป็นคุณลักษณะที่สำคัญ (Underlying Characteristic) ของบุคคล ซึ่งเกิดจากความรู้ ทักษะ ทัศนคติ แรงจูงใจของบุคคล คุณลักษณะดังกล่าวจะเป็นตัวกำหนดพฤติกรรมในการทำงานของบุคคล ดังนั้นการที่จะทำให้บุคคลมีพฤติกรรมในการปฏิบัติงานที่สนับสนุนต่อความสำเร็จขององค์กรแล้ว จะต้องเริ่มต้นที่การกำหนดกรอบความรู้ ทักษะ ทัศนคติ และแรงจูงใจที่ก่อให้เกิดพฤติกรรมในการปฏิบัติงานที่สนับสนุนต่อความสำเร็จดังกล่าวได้อย่างถูกต้อง เหมาะสม กรอบสมรรถนะหลัก ในการวิเคราะห์ความจำเป็นในการฝึกอบรม มักจะให้ความสำคัญกับมิติทางด้านความรู้ และทักษะที่จำเป็นต่อความสำเร็จของการปฏิบัติงาน ทัศนคติและแรงจูงใจของบุคคลากร จึงทำให้การพัฒนาบุคลากรตามความจำเป็นในการฝึกอบรม ที่ได้วิเคราะห์มานั้น ไม่ได้สนับสนุนต่อความสำเร็จในการปฏิบัติงาน ในการกำหนดกรอบสมรรถนะหลักตามแนวความคิดดังกล่าวนี้ ปัจจัยสำคัญที่ต้องนำมาพิจารณาจะมีทั้งปัจจัยในระบบ มหภาค

(Macro) และระดับ จุลภาค (Micro) ปัจจัยระดับ มหภาค ได้แก่ วิสัยทัศน์ หรือ/และภารกิจหลักขององค์กร หรือ/และวัตถุประสงค์หลักขององค์กร หรือ/และวัฒนธรรมองค์กร หรือ/และค่านิยมหลักขององค์กร ส่วนปัจจัยในระดับ จุลภาค ได้แก่ หน้าที่ความรับผิดชอบของตำแหน่งงานโดยรวม จะเห็นได้ว่า ปัจจัยในระดับ มหภาค นั้น มีลักษณะเป็นนามธรรมโดยธรรมชาติ ความสำเร็จของปัจจัยดังกล่าว จะต้องได้รับการดำเนินการให้เป็นธรรม ซึ่งผู้ดำเนินการก็คือบุคลากรขององค์กร ดังนั้นบุคลากรขององค์กรจะถูกกำหนดกรอบสมรรถนะให้สนับสนุนต่อการทำให้ปัจจัยในระดับ มหภาค สำเร็จอย่างเป็นรูปธรรม รวมทั้งความรับผิดชอบในตำแหน่งงานของบุคลากร

ความรู้ (Knowledge) หมายถึง ความสามารถในการจำ หรือการระลึกได้ ซึ่งรวมประสบการณ์ต่างๆ ที่เคยได้รับรู้มา เช่น ความหมายของข้อเท็จจริง กฎ มาตรฐาน หรือองค์ความรู้ (Cognitive Domain) ตามหลักวิชาความเป็นจริงที่เกิดขึ้น อันเป็นพื้นฐาน นำไปสู่ความเข้าใจ การนำไปใช้ การวิเคราะห์ และการสังเคราะห์สิ่งใหม่เรื่องต่าง ๆ ตามหน้าที่การงานที่ได้รับมอบหมาย โดยใช้ความสามารถทางสติปัญญา

ค่านิยม (Value) หมายถึง ความต้องการที่ได้รับการประเมินค่าอย่างรอบคอบ และปรากฏว่ามีคุณค่าแก่การเลือกไว้เป็นสมบัติของตน หรือความเชื่อ (Belief) ที่มีความนึกคิดหรือความเข้าใจของบุคคลต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง อาจมีเหตุผลหรือไม่มีเหตุผลก็ได้ และมีความโน้มน้าวที่จะทำให้มนุษย์ปฏิบัติตามแนวคิดและความเข้าใจนั้นๆ

ทัศนคติหรือเจตคติ (Attitude) หมายถึง สภาพจิตใจ ความคิดและปฏิกิริยาที่ตอบสนองต่อสิ่งเร้าหรือปฏิกิริยาของบุคคลใดบุคคลหนึ่ง ที่เป็นพฤติกรรมภายในที่มีผลต่อ ความคิด ความเชื่อ และการกระทำงานใด ๆ ที่ได้รับมอบหมาย รวมทั้งความมุ่งหมายในการทำงานประกอบอาชีพของตน และความรู้สึกที่มีต่อองค์ประกอบเรื่องต่าง ๆ ภายในองค์กร และภายนอกองค์กร

ทักษะ (Skill) หมายถึง การมีความเชี่ยวชาญ ชำนาญ หรือมีประสบการณ์ในการปฏิบัติหรือการกระทำ หรือทักษะ (Psychomotor Domain) การใช้วัยวะส่วนต่าง ๆ ของร่างกายประกอบกันปฏิบัติงาน ตามตำแหน่งหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย

เดชา เดชะวัฒน์ไพศาล (2543:12 – 22) การนำ competency ไปประยุกต์ใช้ในการจัดการทรัพยากรมนุษย์ (HR) สามารถทำได้หลายประการ คือ

1. การวางแผนทรัพยากรมนุษย์ (human resource planning) จะเป็นการวางแผนทรัพยากรมนุษย์ทั้งความต้องการเกี่ยวกับตำแหน่ง ซึ่งจะต้องเกี่ยวข้องกับการกำหนด competency ในแต่ละตำแหน่ง เพื่อให้ทราบว่าในองค์กรมีคนที่เหมาะสมจะต้องมี competency ใดบ้าง เพื่อให้สอดคล้องกับการวางแผนกลยุทธ์ขององค์กร

2. การตีค่างานและการบริหารค่าจ้างและเงินเดือน (job evaluation of wage and salary administration) competency สามารถนำมาใช้ในการกำหนดค่าจ้าง (compensable

factor) เช่น วิธีการ point method โดยการกำหนดปัจจัยแล้วให้คะแนนว่าแต่ละปัจจัยมีความจำเป็นต้องใช้ในตำแหน่งงานนั้น ๆ มากน้อยเพียงใด เป็นต้น

3. การสรรหาและการคัดเลือก (recruitment and selection) เมื่อมีการ competency ไว้แล้ว การสรรหาพนักงานก็ต้องให้สอดคล้องกับ competency ตรงกับตำแหน่งงาน

4. การบรรจุตำแหน่ง ก็ควรคำนึงถึง competency ของผู้มีคุณสมบัติเหมาะสมหรือมีความสามารถตรงตามตำแหน่งที่ต้องการ

5. การฝึกอบรมและพัฒนา (training and development) การฝึกอบรมและพัฒนา ก็ดำเนินการฝึกอบรมให้สอดคล้องกับ competency ของบุคลากรให้เต็มขีดสุดของแต่ละคน

6. การวางแผนสายอาชีพและการสืบทอดตำแหน่ง (career planning and succession planning) องค์กรจะต้องวางแผนเส้นทางอาชีพ (career path) ในแต่ละเส้นทางที่แต่ละคนก้าวเดินไปในแต่ละขั้นตอนนั้นต้องมี competency อะไรบ้าง องค์กรจะช่วยเหลือให้ก้าวหน้าได้อย่างไร และตนเองจะต้องพัฒนาอย่างไร ในองค์กรจะต้องมีการสร้างบุคคลขึ้นมาแทนในตำแหน่งบริหารเป็นการสืบทอด จะต้องมีการพัฒนาสมรรถนะอย่างไร และต้องมีการวัด competency เพื่อนำไปสู่การพัฒนาอย่างไร ซึ่งจะนำไปสู่กระบวนการฝึกอบรมต่อไป

7. การโยกย้าย การเลิกจ้าง การเลื่อนตำแหน่ง (rotation termination and promotion) การทราบ competency ของแต่ละคนทำให้สามารถบริหารงานบุคคลเกี่ยวกับการโยกย้าย การเลิกจ้าง และการเลื่อนตำแหน่งได้ง่ายและเหมาะสม

8. การจัดการผลการปฏิบัติงาน (performance management) เป็นการนำหลักการจัดการทางคุณภาพที่เรียกว่า วงจรคุณภาพ PDCA มาใช้ในการวางแผนทรัพยากรมนุษย์ ตั้งแต่การวางแผนที่ต้องคำนึงถึง competency ของแต่ละคน วางคนให้เหมาะกับงานและความสามารถรวมทั้งการติดตามการทำงาน และการประเมินผลก็พิจารณาจาก competency เป็นสำคัญ และนำผลที่ได้ไปปรับปรุงต่อไป

ณรงค์วิทย์ แสันทอง (2547:1-3) ได้ให้ความหมายของสมรรถนะไว้ ดังนี้

กลุ่มที่ 1

หมายถึง บุคลิกลักษณะของคนที่สะท้อนให้เห็นถึงความรู้ (Knowledge) ทักษะ (Skills) ทศนคติ (Attitude) ความเชื่อ (Belief) และอุปนิสัย (Trait)

กลุ่มที่ 2

หมายถึง กลุ่มของความรู้ (Knowledge) ทักษะ (Skills) และ คุณลักษณะของบุคคล (Attributes) หรือเรียกกันว่า KSAs ซึ่งสะท้อนให้เห็นจากพฤติกรรมในการทำงานที่แสดงออกมาของแต่ละบุคคลที่สามารถวัดและสังเกตเห็นได้

บอยาตซีส (Boyatzis. 1982) ได้นิยามคำว่า competencies เป็นความสามารถในงานหรือเป็นคุณลักษณะที่อยู่ภายในบุคคลที่นำไปสู่การปฏิบัติงานให้เกิดประสิทธิภาพ

แฮมเมล ;และพราฮาลาด (Hamel ; & Prahalad. 1994) ได้นำเสนอแนวคิดเกี่ยวกับ Core Competencies เป็นความสามารถหลักของธุรกิจ ซึ่งถือว่าในการประกอบธุรกิจนั้นจะต้อง

มีเนื้อหาสาระหลัก เช่น พื้นฐานความรู้ ทักษะ และความสามารถในการทำงานอะไรได้บ้าง และอยู่ในระดับใด จึงทำงานได้มีประสิทธิภาพสูงสุดตรงตามความต้องการขององค์กร

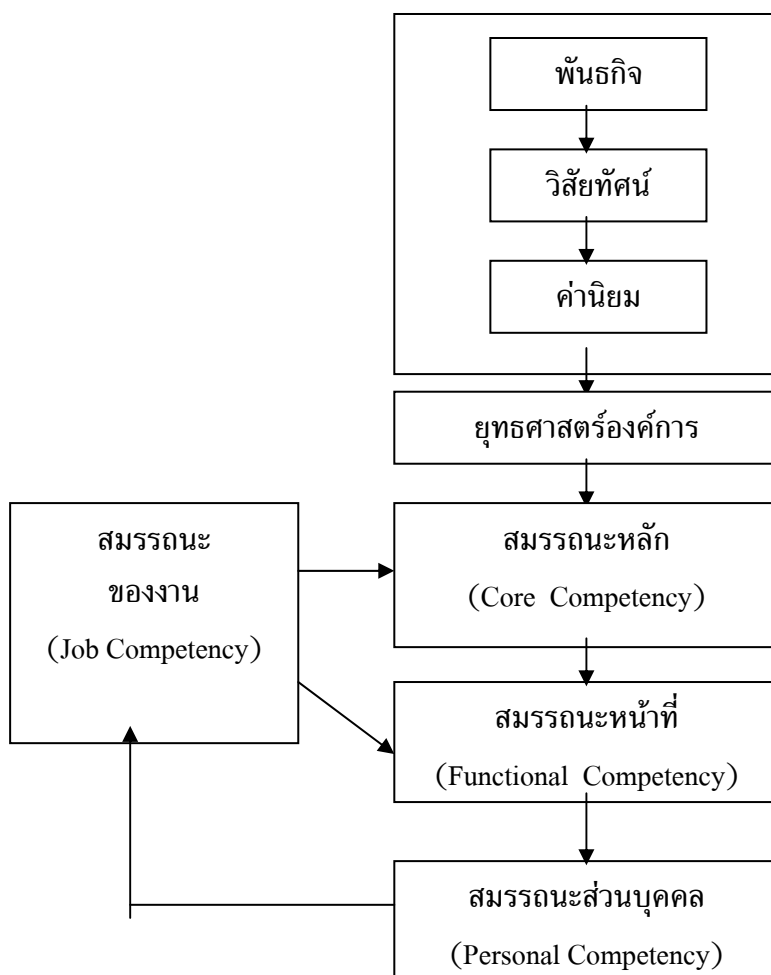
พสุ เดชะรินทร์ (2546:13) ได้กล่าวว่าในปัจจุบันองค์การของเอกชนชั้นนำได้นำแนวคิดสมรรถนะไปใช้เป็นเครื่องมือในการบริหารงานมากขึ้น และยอมรับว่าเป็นเครื่องมือสมัยใหม่ที่องค์กรต้องได้รับความพึงพอใจอยู่ในระดับต้น ๆ ซึ่งแสดงว่า Core competency จะมีบทบาทสำคัญที่จะเข้าไปช่วยให้งานบริหารประสบความสำเร็จ

สุกัญญา รัชมีธรรมโชติ (2547:48) ได้กล่าวถึงสมรรถนะว่าเป็น กลุ่มของความรู้ (knowledge) ทักษะ (skills) และคุณลักษณะ (attributes) ที่เกี่ยวข้องกัน ซึ่งมีผลกระทบต่องานหลักของตำแหน่งงานหนึ่ง ๆ โดยกลุ่มความรู้ ทักษะ และคุณลักษณะดังกล่าว สัมพันธ์กับผลงานของตำแหน่งงานนั้น ๆ และสามารถวัดผลเทียบกับมาตรฐานที่เป็นที่ยอมรับ และเป็นสิ่งที่สามารถเสริมสร้างขึ้นได้ โดยผ่านการฝึกอบรมและการพัฒนา

อานนท์ ศักดิ์วรวิชญ์ (2547:61) ได้สรุปคำนิยามของสมรรถนะไว้ว่า สมรรถนะ คือ คุณลักษณะของบุคคล ซึ่งได้แก่ ความรู้ ทักษะ ความสามารถ และคุณสมบัติต่าง ๆ อันได้แก่ ค่านิยม จริยธรรม บุคลิกภาพ คุณลักษณะทางกายภาพ และอื่น ๆ ซึ่งจำเป็นและสอดคล้องกับความเหมาะสมกับองค์การ โดยเฉพาะอย่างยิ่งต้องสามารถจำแนกได้ว่าผู้ที่ประสบความสำเร็จในการทำงานได้ต้องมีคุณลักษณะเด่น ๆ อะไร หรือลักษณะสำคัญ ๆ อะไรบ้าง หรือกล่าวอีกนัยหนึ่งคือ สาเหตุที่ทำงานแล้วไม่ประสบความสำเร็จ เพราะขาดคุณลักษณะบางประการคืออะไร เป็นต้น

การกำหนดสมรรถนะ

อานนท์ ศักดิ์วรวิชญ์ (2547:62) ; และ สุกัญญา รัชมีธรรมโชติ (2547:50 – 51 ; 58 – 59) ได้กำหนดแนวทางในการกำหนดสมรรถนะจะเริ่มจากการนำวิสัยทัศน์ (vision) พันธกิจ (mission) ค่านิยม (values) ขององค์การมาเป็นแนวทางในการกำหนดสมรรถนะดังภาพประกอบ

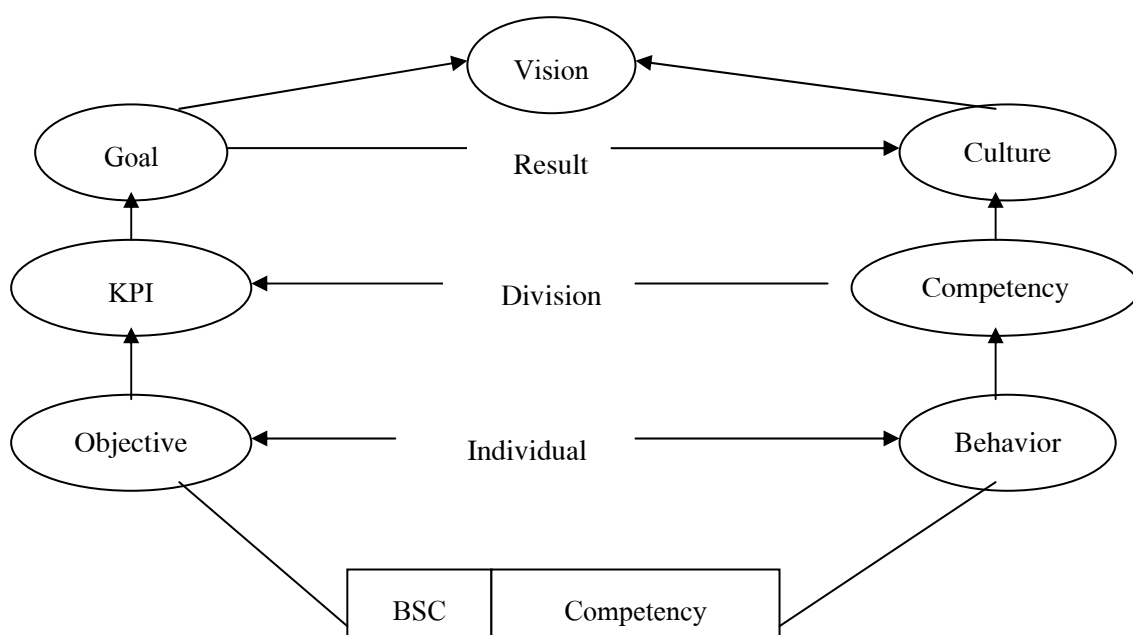
ภาพประกอบ 9 การกำหนดสมรรถนะของหน่วยงาน

ที่มา : อานนท์ ศักดิ์วรวิชญ์ (2547:62)

จากภาพจะเห็นความสอดคล้องไปในทิศทางที่ต่อเนื่องกันของสมรรถนะที่จะช่วยให้งานเป็นไปด้วยดี (alignment) ซึ่งเริ่มจาก วิสัยทัศน์ พันธกิจ หรือค่านิยม สู่เป้าหมายขององค์การ มากำหนดเป็นกลยุทธ์ขององค์การ จากนั้นมาพิจารณาถึงสมรรถนะหลักที่จะทำให้บรรลุเป้าหมายขององค์การมีอะไรบ้าง จะใช้ความรู้ ทักษะ และคุณลักษณะอะไรที่จะผลักดันให้บรรลุเป้าหมายขององค์การ

จากสมรรถนะหลักก็มาพิจารณาสมรรถนะของหน้าที่ของบุคคลในองค์การตามตำแหน่ง ตาม ๆ ซึ่งจะต้องสอดคล้องกับสมรรถนะของบุคคล สมรรถนะของบุคคลกับสมรรถนะหน้าที่จะไปในทางเดียวกัน งานต่าง ๆ ก็จะไปในทางเดียวกัน

ถ้ามองในทิศทางกลับกัน สมรรถนะหลักจะมาจากสมรรถนะของแต่ละคน ดังนั้นถ้าจะให้ลึกกลงในรายละเอียดสู่การปฏิบัติสามารถนำหลัก Balance Scorecard และหลักของการกำหนดตัวชี้วัดผลการปฏิบัติงาน (KPI) มาใช้ดึงความสัมพันธ์ในระบบบริหารในภาพประกอบ 10

ภาพประกอบ 10 Performance Management System

ที่มา : สถาบันเพิ่มผลผลิตแห่งชาติ. (2545).

สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน (2548 :15) ได้กล่าวถึงการประเมินสมรรถนะ ควรทำความเข้าใจประเภท ของการวัด/ประเมิน ซึ่งแบ่งออกเป็นกลุ่มใหญ่ ๆ 3 กลุ่ม คือ

1. Tests of Performance เป็นแบบทดสอบที่ให้ผู้รับการทดสอบทำงานบางอย่าง เช่น การเขียนอธิบายคำตอบ, การเลือกตอบข้อที่ถูกที่สุด หรือการคิดว่าถ้ารูปทรงเรขาคณิตที่แสดงบนจอหมุนไปแล้วจะเป็นรูปใด แบบทดสอบประเภทนี้ออกแบบมาเพื่อวัดความสามารถของบุคคล (can do) ภายใต้เงื่อนไขของการทดสอบ ตัวอย่างของแบบทดสอบประเภทนี้ ได้แก่ แบบทดสอบความสามารถทางสมองโดยทั่วไป (general mental ability) แบบทดสอบที่วัด

ความสามารถเฉพาะ เช่น spatial ability หรือความเข้าใจด้านเครื่องยนต์กลไก และแบบทดสอบที่วัดทักษะ หรือความสามารถทางด้านร่างกาย

2. Behavior Observations เป็นแบบทดสอบที่เกี่ยวข้องกับการสังเกตพฤติกรรมของผู้รับการทดสอบในบางสถานการณ์ แบบทดสอบ ประเภทนี้ต่างจากประเภทแรกตรงที่ผู้เข้ารับการทดสอบไม่ได้ต้องพยายามทำงานอะไรบางอย่างที่ออกแบบมาเป็นอย่างดีแล้ว แต่เป็นการถูกสังเกต และประเมินพฤติกรรมในบางสถานการณ์ เช่น การสังเกตพฤติกรรมการเข้าสังคม พฤติกรรมการทำงาน การสัมภาษณ์ก็อาจจัดอยู่ในกลุ่มนี้ด้วย

3. Self Reports เป็นแบบทดสอบที่ให้ผู้ตอบรายงานเกี่ยวกับตนเอง เช่น ความรู้สึก, ทักษะ, ความเชื่อ, ความสนใจ แบบทดสอบบุคลิกภาพ แบบสอบถาม แบบสำรวจความคิดเห็นต่าง ๆ การตอบคำถามประเภทนี้ อาจจะได้เกี่ยวข้องกับความรู้สึกที่แท้จริงของผู้ตอบก็ได้ การทดสอบบางอย่าง เช่น การสัมภาษณ์อาจเป็นการผสมกันระหว่าง Behavior Observations และ Self Reports เพราะการถามคำถามในการสัมภาษณ์อาจเกี่ยวข้องกับ ความรู้สึก ความคิด และทัศนคติของผู้ถูกสัมภาษณ์ และในขณะเดียวกันผู้สัมภาษณ์ก็สังเกตพฤติกรรมของผู้ถูกสัมภาษณ์ด้วยในขณะเดียวกันจากความหมายของสมรรถนะที่กล่าวว่าเป็น “คุณลักษณะเชิงพฤติกรรมที่เป็นผลมาจากความรู้ ทักษะ/ความสามารถ และคุณลักษณะอื่น ๆ ที่ทำให้บุคคลสามารถสร้างผลงานได้โดดเด่นกว่าเพื่อนร่วมงานอื่นๆ ในองค์กร” ดังนั้นวิธีการประเมินพฤติกรรมที่ตรงไปตรงมามากที่สุด คือการสังเกตพฤติกรรม จดบันทึก และทำการประเมิน ใน การสังเกตเพื่อประเมินพฤติกรรมนั้นมีสมมุติฐาน 2 ประการที่จะทำให้การสังเกตพฤติกรรมมีความถูกต้อง กล่าวคือ (1) ผู้ที่สังเกตและประเมินต้องทำด้วยความตรงไปตรงมา (2) ผู้ที่สังเกตและประเมินต้องใกล้ชิดเพียงพอที่จะสังเกตพฤติกรรมของผู้ที่ถูกประเมินได้ การวัดพฤติกรรมไม่ใช่เป็นการวัดความรู้ความสามารถ ดังนั้น การที่จะสร้างแบบวัดแบบข้อสอบที่มีการตอบแล้วให้คะแนนตามการตอบว่าผิดหรือถูกจึงเป็นสิ่งที่เป็นไปได้ หรือถ้าจะสร้างแบบวัดสมรรถนะแบบมีการตอบ แล้วให้คะแนนตามการตอบว่าผิด หรือถูกจะเป็นการวัดความรู้ เรื่องสมรรถนะไม่ใช่วัดว่าบุคคลมีพฤติกรรมที่แสดงสมรรถนะหรือไม่ และมากน้อยเท่าใดดังที่ได้กล่าวมาในตอนต้นว่าสมรรถนะเป็นส่วนหนึ่งของผลงานเป็นพฤติกรรมที่ (เชื่อว่า) นำไปสู่ผลงานที่ต้องการ ดังนั้นการประเมินสมรรถนะจึงเป็นการประเมินที่ต้องมีการสังเกตพฤติกรรมการทำงาน จดบันทึกและทำการประเมินแบบประเมินพฤติกรรมสร้างได้หลายแบบ แบบที่นิยมกันแพร่หลายแบบได้แก่ แบบประเมินที่ใช้ความถี่ หรือปริมาณกำหนดระดับ (Likert Scale) ตารางด้านล่างเป็นตัวอย่างของการนำสมรรถนะการมุ่งผลสัมฤทธิ์ระดับ 1 มาเขียนเป็นแบบประเมิน

ตาราง 2 ตัวอย่างการประเมินสมรรถนะแบบที่ใช้ความถี่ของพฤติกรรมในการกำหนดระดับ

รายการพฤติกรรมในการทำงาน	ระดับพฤติกรรมในการทำงาน				
	น้อย มาก	น้อย	ปาน กลาง	มาก	มาก ที่สุด
1. แสดงความพยายามทำงานในหน้าที่ให้ดี และถูกต้อง					
2. มีความมานะอดทน ขยันหมั่นเพียรในการทำงาน และตรงต่อเวลา					
3. มีความรับผิดชอบในงาน สามารถส่งงานได้ ตามกำหนดเวลา					
4. แสดงออกว่าต้องการทำงานให้ดีขึ้น					
5. แสดงความเห็นในเชิงปรับปรุงพัฒนาเมื่อเห็น สิ่ง ก่อให้เกิดการสูญเสีย					

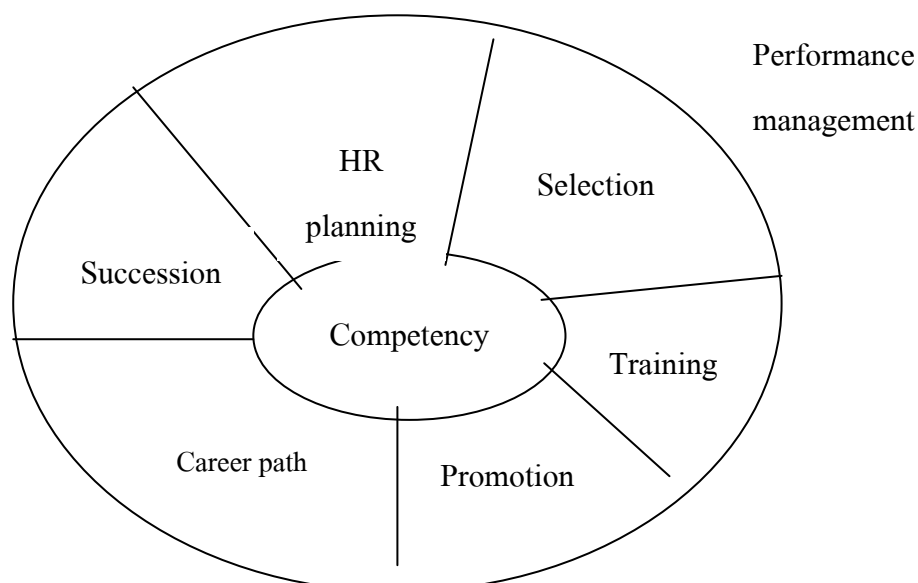
วิธีการได้มาซึ่งความสามารถเชิงสมรรถนะหลักและเทคนิค คือต้องมีความสามารถหลักขององค์กรก่อน ซึ่งได้มาจากการวิเคราะห์วิสัยทัศน์ พันธกิจ ค่านิยม และกลยุทธ์ขององค์กร และต่อมาจึงวิเคราะห์ความสามารถหลักของหน่วยงาน เมื่อสามารถระบุความสามารถหลักของ องค์กรและหน่วยงานแต่ละหน่วยงานได้ชัดเจน จึงมีการพัฒนาความสามารถเชิงสมรรถนะหลัก (Core Competency) และความสามารถเชิงสมรรถนะด้านเทคนิค (Technical Competency) ซึ่งเป็นความสามารถในระดับตำแหน่งงาน หลังจาก นั้นได้มีกำหนดระดับความสามารถ (Proficiency Level) การจัดเทียบ (Mapping) เพื่อใช้เป็นแนวทางการปรับปรุงสมรรถนะของบุคลากรให้ดียิ่งขึ้น บุคลิกลักษณะของคนที่จะทอนให้เห็นถึงความรู้ ทักษะ ทักษะ ทักษะ ทักษะ และความเชื่อ และอุปนิสัยที่จะช่วยสนับสนุนให้หน่วยงานบรรลุวัตถุประสงค์ของการทำงานได้ จึงเป็นความสามารถที่อิงตามเนื้อหา (Job content) เป็นหลัก เช่น การพัฒนาหลักสูตรเสริมสร้างสมรรถนะข้าราชการประจำศูนย์ต่อสู้เพื่อเอาชนะยาเสพติดจังหวัด ดังนั้นกรอบสมรรถนะประกอบด้วยความรู้ ทักษะ ทักษะ และค่านิยมที่จำเป็นแก่การปฏิบัติหน้าที่ประจำศูนย์ปฏิบัติการต่อสู้เอาชนะยาเสพติดจังหวัด (ศตส.จ.) ฟังมี

อาภรณ์ ภูวิทยพันธ์ (2549 : mailto:p_arporn11@hotmail.com) ได้กล่าวถึงการนำ Competency ไปใช้ใน การวางแผนงานบุคคล หรือ **HR Planning** ซึ่งเป็นขั้นตอนแรกในการเชื่อมโยงงานบุคคลกับวัตถุประสงค์และเป้าหมายขององค์กรเข้าด้วยกัน การวางแผนงานบุคคลจึงเป็นขั้นตอนของการประเมินและวางแผนเพื่อสรรหาและพัฒนาคนให้ได้คนที่มีคุณภาพตามความต้องการและเป้าหมายขององค์กร พบว่าในอดีตการวางแผนงานบุคคลจะเน้นไปที่

จำนวนพนักงานที่มี (Head Count) เมื่อเปรียบเทียบปริมาณงานที่รับผิดชอบ โดยมุ่งเน้นไปที่ปริมาณ (Quantity) ของพนักงานที่มีในหน่วยงาน มากกว่าการเน้นที่คุณภาพ (Quality) หรือประสิทธิภาพในการทำงาน แต่ในปัจจุบันเนื่องจากกระแสการเปลี่ยนแปลงด้านเทคโนโลยีที่เร็วมาก การคำนึงถึงแต่เพียงปริมาณของกำลังคนที่มีอยู่เพียงเท่านั้นคงเป็นไปได้ เพราะไม่จำเป็นเสมอไปที่กำลังคนมีมากและประสิทธิภาพของผลงานจะมีเพิ่มขึ้นตามไปด้วย ดังนั้นรูปแบบการวางแผนงานบุคคลจึงเปลี่ยนรูปไปโดยจะมุ่งเน้นไปที่การพิจารณาถึงความสามารถของคนที่มีอยู่มากกว่า (Competency – Based HR Planning) สำหรับประโยชน์ที่จะได้รับการวางแผนงานด้านบุคคลบนพื้นฐานของความสามารถ หรือ Competency นั้น ได้แก่

1. การเชื่อมโยงกับผลการปฏิบัติงาน (Performance) ของคนมากขึ้น โดยมุ่งเน้นการเลือกสรรและพัฒนาคนเก่งที่มีฝีมือ (Talent)
2. ทำให้องค์กรทราบว่าใครมีความสามารถ และมีผลงานที่ดี โดยการวัดจากผลสำเร็จของงาน (Results) ที่เป็นรูปธรรม รวมถึงการวัดศักยภาพของพนักงานที่สามารถทำงานได้ต่อไปในอนาคต

ก่อนที่จะกำหนด Competency ของตำแหน่งงานได้นั้น จำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องทราบถึงงานหรือกิจกรรมของแต่ละตำแหน่งงาน ทั้งนี้งานของตำแหน่งงานที่ระบุขึ้นมานี้จะต้องสนองตอบต่อเป้าหมายหรือผลลัพธ์ขององค์กร

ภาพประกอบ 11 การประยุกต์ใช้ competency ในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์

การประยุกต์ competency ไปใช้ในการพัฒนาหลักสูตร

แนวทางในการประยุกต์ competency ไปใช้ในการพัฒนาหลักสูตร อาจดำเนินการดังนี้

1. แต่งตั้งหรือกำหนดให้มีผู้รับผิดชอบการพัฒนาหลักสูตรขึ้นมาชุดหนึ่งเรียกว่า คณะกรรมการพัฒนาหลักสูตรที่ใช้ competency เป็นฐาน ซึ่งทำหน้าที่ควบคุมติดตามการพัฒนา core competency และ core products

2. คัดเลือกผู้เชี่ยวชาญโดยเฉพาะผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย (stakeholder) ผู้ประกอบการ และนักวิชาการ โดยเฉพาะผู้เชี่ยวชาญด้านพัฒนาหลักสูตร และผู้เชี่ยวชาญด้านกำหนด competency มาช่วยกำหนดความสามารถเกี่ยวกับหน้าที่ของงาน โดยการระดมสมองวิเคราะห์หน้าที่หลัก (functional analysis) เพื่อคัดเลือกหน้าที่หลัก วัตถุประสงค์หลักของงานตามเนื้อหาของงานนั้น ๆ

3. เทคนิคที่ใช้ในการวิเคราะห์ปัญหาสำคัญ อาจใช้วิธีการที่เรียกว่า (critical incident technique) ได้แก่ การมอบหมายให้ระบุปัญหาที่เกิดขึ้นในการปฏิบัติงาน และตอบปัญหาเป็นข้อ ๆ นำคำตอบมาสรุปรวมเป็นหน้าที่หลัก

4. การกำหนด core competency ซึ่งเป็นความสามารถหลักที่เป็นความรู้ ทักษะ และลักษณะต่าง ๆ รวมทั้งนวัตกรรม จนทำให้เกิดเอกลักษณ์ที่โดดเด่นขององค์กร ในการกำหนด core competency ผู้บริหารระดับสูงที่จะวางยุทธศาสตร์ และกำหนดคุณลักษณะ ทักษะและความรู้หลัก เพื่อนำไปสู่การกำหนดคุณลักษณะของอาชีพ เพื่อการออกแบบหลักสูตรให้รองรับ competency

5. ออกแบบหลักสูตรเพื่อให้รองรับ competency และนำไปสู่การวิพากษ์หลักสูตร โดยผู้เชี่ยวชาญหรือผู้ทรงคุณวุฒิ จากกรอบเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรของกระทรวงศึกษาธิการ

6. กำหนดแนวการสอนโดยพิจารณาจาก competency เป็นหลัก

7. นำหลักสูตรไปใช้และประเมินผล

โดยสรุป จากที่กล่าวข้างต้นสรุปได้ว่า สมรรถนะจึงเป็น ความรู้ ทักษะ และคุณลักษณะที่จำเป็นของบุคคลในการทำงานให้ประสบความสำเร็จ มีผลงานได้ตามเกณฑ์หรือมาตรฐานที่กำหนดหรือสูงกว่า ดังนั้นสมรรถนะเป็นส่วนประกอบขึ้นมาจากความรู้ ทักษะ และเจตคติ / แรงจูงใจ หรือ ความรู้ ทักษะ และเจตคติ / แรงจูงใจ ก่อให้เกิดสมรรถนะ การนำเอา Competency ไปใช้ประโยชน์ในการบริหารบุคลากรขององค์กรให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น ซึ่งจะส่งผลให้องค์กรสามารถบรรลุถึงวิสัยทัศน์ (Vision) ภารกิจ (Mission) และกลยุทธ์ (Strategy) ที่กำหนดไว้ได้ทันเวลาและมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

6. การประเมินการฝึกอบรมหลักสูตรเสริมสร้างสมรรถนะข้าราชการประจำศูนย์ปฏิบัติการต่อสู้เพื่อเอาชนะยาเสพติดจังหวัด

6.1 การประเมินประสิทธิภาพเอกสารหลักสูตร

สมบูรณ์ ชิตพงศ์ (2540:466) ได้กล่าวถึงการหาดัชนีความสอดคล้องโดยการใช้ผู้เชี่ยวชาญ (Expert) ช่วยตรวจสอบซึ่งคล้ายคลึงกับการตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา กล่าวคือเป็นการหาดัชนีความสอดคล้อง (Index of Congruence) ของความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญสามารถทำได้ 2 วิธี คือ

- หาดัชนีความสอดคล้อง โดยให้ผู้เชี่ยวชาญพิจารณาว่าข้อความในแต่ละข้อหรือแต่ละตัวเลือกของเครื่องมือ ซึ่งแล้วแต่กรณีว่าเป็นเครื่องมือวัดชนิดใด โดยพิจารณาใน 5 กรณี คือตอบ 5 ถ้าเห็นว่าสอดคล้อง มากที่สุด ตอบ 4 ถ้าเห็นว่า สอดคล้อง มาก ตอบ 3 ถ้าเห็นว่าสอดคล้อง ปานกลาง ตอบ 2 ถ้าเห็นว่าสอดคล้อง น้อย และตอบ 1 ถ้าเห็นว่าสอดคล้องน้อยที่สุด จากนั้นนำผลการพิจารณาของผู้เชี่ยวชาญมาหาค่าเฉลี่ยของความคิดเห็น และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ข้อความหรือตัวเลือกใดมีค่าเฉลี่ยตั้งแต่ 3.5 ขึ้นไปและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานไม่เกิน 1.00 แสดงว่า ข้อความหรือตัวเลือกนั้นมีความตรงเชิงทฤษฎี

- หาดัชนีความสอดคล้องหรือค่า IOC โดยให้ผู้เชี่ยวชาญ พิจารณาว่าข้อความในแต่ละข้อหรือแต่ละตัวเลือกของเครื่องมือ ซึ่งแล้วแต่กรณีว่าเป็นเครื่องมือวัดชนิดใด โดยพิจารณาใน 3 กรณี คือ ตอบ 1 ถ้าแน่ใจว่าสอดคล้อง ตอบ 0 ถ้าไม่แน่ใจว่าสอดคล้องหรือไม่ และตอบ -1 ถ้าแน่ใจว่าไม่สอดคล้อง และผลการตรวจสอบโดยผู้เชี่ยวชาญมาหาค่า IOC เช่นเดียวกับการตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหาของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์

การหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) โดยใช้สูตรดังนี้ (กรมวิชาการ. 2545)

$$IOC = \frac{\sum R}{N}$$

เมื่อ IOC หมายถึง ดัชนี ดัชนีความสอดคล้องระหว่างเนื้อหาวิชากับ

จุดปร วัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรม

R หมายถึง คะแนนของผู้เชี่ยวชาญทั้งหมด

$\sum R$ หมายถึง ผลรวมของคะแนนผู้เชี่ยวชาญแต่ละคน

N หมายถึง จำนวนผู้เชี่ยวชาญ

การกำหนดคะแนนของผู้เชี่ยวชาญอาจจะเป็น +1 หรือ 0 หรือ -1 ดังนี้

+1 = แนใจว่าข้อสอบข้อนั้นวัดจุดประสงค์เชิงพฤติกรรมที่ระบุไว้จริง

0 = ไม่แนใจว่าข้อสอบข้อนั้นวัดจุดประสงค์เชิงพฤติกรรมที่ระบุไว้

-1 = แน่ใจว่าข้อสอบข้อนั้นไม่ได้วัดจุดประสงค์เชิงพฤติกรรมที่ระบุไว้
ค่าดัชนีความสอดคล้องที่ยอมรับได้ต้องมีค่าตั้งแต่ 0.50 ขึ้นไป

6.2 ระดับความรู้ ทักษะ และคุณลักษณะ

แมคแลนด์(McClelland, D.C. 1973:28) ระดับความรู้ ทักษะ และคุณลักษณะ
ซึ่งแตกต่างกัน แบ่งออกเป็น 2 ประเภท คือ

1. แบบกำหนดเป็นสเกล (scale)

สมรรถนะแต่ละตัวจะกำหนดระดับความรู้ ทักษะและคุณลักษณะแตกต่างกันตามปัจจัย จะกำหนดเป็นตัวชี้บ่งพฤติกรรม (behavioral indicator) ที่สะท้อนถึงความสามารถในแต่ละระดับ (proficiency scale) โดยกำหนดเกณฑ์การจัดระดับความสามารถไว้ 5 ระดับคือ

- (1) ระดับเริ่มต้น (beginner)
- (2) ระดับมีความรู้บ้าง (novice)
- (3) ระดับมีความรู้สูง (intermediate)
- (4) ระดับมีความรู้สูง (advance)
- (5) ระดับความเชี่ยวชาญ (expect)

ในแต่ละเกณฑ์ความสามารถมีตัวชี้วัดพฤติกรรมดังนี้

เกณฑ์ความสามารถ	ตัวชี้วัดพฤติกรรม
1. ระดับเริ่มต้น	- มีความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับแนวคิดและทฤษฎี
2. ระดับมีความรู้บ้าง	- สามารถประยุกต์แนวคิดทฤษฎีมาใช้ในการงาน
3. ระดับมีความรู้ปานกลาง	- สามารถนำความรู้ ทักษะ มาใช้ให้เป็นรูปธรรม
4. ระดับมีความรู้สูง	- สามารถแปลงทฤษฎีมาเป็นเครื่องมือในการปฏิบัติและผู้อื่นสามารถนำเครื่องมือไปปฏิบัติได้จริง
5. ระดับผู้เชี่ยวชาญ	- สามารถกำหนดทิศทางการยุทธศาสตร์ในการบริหารจัดการในเรื่องความรู้ ทักษะที่เกี่ยวข้องให้แก่หน่วยงานได้

แมสซี ; และดักลาส (Massie ; & Douglas. 1981) ให้ข้อเสนอแนะว่า จุดมุ่งหมายของการประเมินผลการปฏิบัติงานที่ดีนั้น ต้องเป็นไปเพื่อให้ผู้ถูกประเมินได้รับการกระตุ้นเพื่อให้ปฏิบัติงานได้ดีขึ้น และจะต้องสร้างระบบการประเมินแบบยึดหลักคุณธรรม (Merit Rating System) โดยมีแนวปฏิบัติดังนี้

1. ระบบที่ดีควรมีการประเมินผล วันต่อวัน ทั้งในด้านดีและด้านที่ไม่ดี มีการบันทึกไว้
2. ผู้รับการประเมินควรได้รับการชี้แจงให้ทราบความจริงทันทีที่ผลการประเมินมีความชัดเจน
3. ระบบที่ดีผู้ได้รับการประเมินควรมีส่วนเกี่ยวข้องด้วย โดยควรทราบกฎเกณฑ์ในการประเมิน (rules of the Game) และทราบว่าพวกเขาจะถูกประเมินอะไรบ้าง
4. ควรเป็นการประเมินผล "การปฏิบัติงาน" ไม่ใช่การประเมิน "ตัวบุคคล"
5. การประเมินควรคำนึงถึงผู้ปฏิบัติงานใหม่กว่ายังต้องอาศัยระยะเวลาในการฝึกฝนงาน ไม่ควรพิจารณาบนพื้นฐานเดียวกับผู้ได้รับการพัฒนามาแล้ว
6. วิธีการประเมิน ระดับของการประเมิน ควรได้รับการพัฒนาให้ชัดเจน ไม่ควรให้คลุมเครือ เช่น บางแห่งใช้ระดับคุณภาพการปฏิบัติงาน แต่บางแห่งใช้พอใจมาก-พอใจน้อย เป็นต้น

6.3 การประเมินผลการฝึกอบรม

เคิร์กแพทริก (Kirkpatrick. 1990) แห่งมหาวิทยาลัยวิสคอนซิน สหรัฐอเมริกา ได้นำเสนอบทความเกี่ยวกับการประเมินผลการฝึกอบรมเป็นครั้งแรก และถือว่าเป็นรากฐานสำคัญในการประเมินผลการฝึกอบรมจนถึงปัจจุบัน โดยแนวคิดของเขาได้กำหนดให้การประเมินผลการฝึกอบรมมีด้วยกัน 4 ขั้นตอน กล่าวคือ 1. การประเมินปฏิกิริยา (Reaction) 2. การประเมินการเรียนรู้ (Learning) 3. การประเมินพฤติกรรม (Behavior) และ 4. การประเมินผลลัพธ์ (Results) ซึ่งแต่ละขั้นตอนมีรายละเอียดดังนี้

1. การประเมินปฏิกิริยา (Reaction)

การประเมินปฏิกิริยา (Reaction) คือการประเมินเพื่อรับรู้ว่าคุณรับการอบรมมีทัศนคติอย่างไรต่อการจัดฝึกอบรมในหลักสูตรนั้นๆ กล่าวคือเป็นการวัดความรู้สึกพึงพอใจ ชอบหรือไม่ชอบต่อการจัดฝึกอบรมนั่นเอง ซึ่งถือว่าเป็นการประเมินที่ง่ายที่สุดในบรรดา 4 ขั้นตอน ในทางปฏิบัติมักทำการประเมินหลังสิ้นสุดการฝึกอบรมซึ่งนิยมใช้แบบสอบถาม (Questionnaire) เป็นเครื่องมือหลักโดยมักแจกให้ผู้รับการอบรมประเมินโดยมีประเด็นต่าง เช่น การสอนของวิทยากร การดูแลอำนวยความสะดวกของเจ้าหน้าที่จัดฝึกอบรม อาหารเครื่องดื่ม ถ้ามีการเดินทางไปต่างจังหวัดก็อาจมีเรื่องที่พัก การเดินทาง ซึ่งการประเมินขั้นตอนนี้ถือเป็นธรรมเนียมปฏิบัติสำหรับการจัดฝึกอบรมโดยทั่วไป แต่อย่างไรก็ดีสิ่งที่นักฝึกอบรมคงต้องตระหนักว่าการประเมินปฏิกิริยาไม่ควรจะรอให้การฝึกอบรมสิ้นสุดเท่านั้น เพราะเหตุว่าถ้าผลออกมาว่ามีระดับความพึงพอใจน้อยก็ไม่สามารถแก้ไขอะไรได้แล้ว ดังนั้นสิ่งที่ควรทำคือการประเมินระหว่างการดำเนินการฝึกอบรมควบคู่ไปด้วยเพื่อรับรู้ว่ามีอะไรที่บ่งบอกอาการความไม่ราบรื่นของการฝึกอบรมจะได้ดำเนินการแก้ไขได้ทันก่อนปัญหาจะเกิดซึ่งวิธีการก็คือการ

สังเกตการณ์ (Observation) การสัมภาษณ์ (Interview) หรือสอบถามผู้เข้าอบรมในช่วงพักอย่างไม่เป็นทางการ เป็นต้น

2. การประเมินการเรียนรู้ (Learning)

การประเมินการเรียนรู้คือการวัดว่าผู้รับการอบรมได้มีการเพื่อพูนความรู้ (Knowledge) ทักษะ (Skill) หรือมีทัศนคติ (Attitude) อันพึงประสงค์หรือไม่ การประเมินขั้นตอนนี้ถือว่ามีความสำคัญมากเพราะเหตุว่าเป็นการตอบโจทยหรือวัตถุประสงค์ของการจัดฝึกอบรมในส่วนของการเรียนรู้ซึ่งถ้ามีการจัดฝึกอบรมเกิดขึ้นแล้วแต่ไม่มีการเรียนรู้เกิดขึ้นหรือไม่อยู่ในระดับที่ยอมรับได้ถือว่าการฝึกอบรมที่สูญเปล่า เช่นการจัดฝึกอบรมการใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์โดยเมื่อสิ้นสุดการจัดอบรมแล้วมีบางคนยังใช้โปรแกรมไม่ได้ หรือการฝึกอบรมด้านการทำงานเป็นทีม ผู้รับการอบรมยังไม่มีทัศนคติที่ดีต่อการทำงาน เป็นทีม เป็นต้น ซึ่งในการประเมินส่วนนี้ในปัจจุบันบางแห่งมักใช้แบบสอบถามโดยมีการให้ผู้เข้าอบรมตอบว่าหลังการฝึกอบรมแล้วท่านมีความรู้เพิ่มขึ้นหรือไม่ โดยอาจมีช่องเปรียบเทียบก่อนและหลังว่ามีคะแนนต่างกันหรือไม่ อย่างไรก็ดีถือว่าเป็นวิธีหนึ่งที่ยง่ายและสะดวก ผู้เขียนเห็นว่าควรวัดการเรียนรู้ต้องมีเทคนิควิธีที่เหมาะสมกับประเด็นหรือประเภทการเรียนรู้ที่เราจะวัด เช่นวัดความรู้ (Knowledge) คงต้องมีการทดสอบ (Test) การวัดทักษะ (Skill) คงต้องให้ทดลองปฏิบัติจริง แต่ที่ยากที่สุดคือทัศนคติ (Attitude) ซึ่งอาจใช้การสังเกตพฤติกรรมและสัมภาษณ์ประกอบ

3. การประเมินพฤติกรรม (Behavior)

การประเมินพฤติกรรมหรือนักวิชาการบางท่านเรียกว่า Job Behavior เกี่ยวข้องกับการนำความรู้ที่ได้รับจากการฝึกอบรมไปใช้ในการปฏิบัติงานจริง ซึ่งถือว่าเป็นกระบวนการประเมินที่จะทราบว่าการฝึกอบรมที่จัดขึ้นสามารถทำให้พนักงานทำงานได้ดีขึ้นหรือลดความบกพร่องในงานได้หรือไม่ บ้างครั้งมักเรียกการประเมินขั้นตอนนี้ว่าการติดตามผลการฝึกอบรมซึ่งนักฝึกอบรมคงต้องมีการวางแผนไว้ล่วงหน้าเพื่อที่จะระบุให้ชัดว่าการฝึกอบรมหลักสูตรไหนควรมีการติดตามผลเนื่องจากในบางองค์กรมีการจัดโครงการฝึกอบรมจำนวนมากในแต่ละปีทำให้การติดตามผลการฝึกอบรมทุกโครงการเป็นไปได้ยาก แต่อย่างไรก็ดีการติดตามผลการฝึกอบรมที่มีประสิทธิภาพคงต้องอาศัยความร่วมมือจากหน่วยงานต้นสังกัดผู้รับการฝึกอบรมในการให้ข้อมูลผลการปฏิบัติงานในงานที่ใช้ความสามารถอันเนื่องมาจากการฝึกอบรมหรือบางครั้งอาจต้องมีการขอข้อมูลหรือความเห็นจากหน่วยงานหรือบุคคลภายนอกที่เกี่ยวข้องกับงานของผู้เข้าอบรม เช่นในหลักสูตรด้านการบริการ อาจมีการสอบถามลูกค้าว่าพฤติกรรมบริการของพนักงานเป็นเช่นไร เป็นต้น

6.4 การประเมินผลลัพธ์ (Results)

ตามแนวคิดของ เคิร์กแพทริก (Kirkpatrick, 1990) ได้ให้ความเห็นว่าการประเมินที่ยากที่สุดและเป็นการประเมินที่ทำให้ทราบว่าการอบรมแต่ละครั้งส่งผลดีอย่างไรต่อองค์กรบ้างคือการ

การประเมินผลลัพธ์ (Results) ซึ่งหมายถึงผลลัพธ์แก่องค์กรจากการฝึกอบรม ความพึงพอใจของลูกค้ต่อการบริการที่เพิ่มขึ้น เป็นต้น แต่อย่างไรก็ตามการที่จะระบุให้ชัดชัดลงเป็นว่าผลผลิตที่เพิ่มขึ้นนั้นเป็นผลมาจากการอบรมหลักสูตรใดบ้างนั้นเป็นเรื่องที่ค่อนข้างยากในการตัดสินใจเนื่องจากอาจมีปัจจัยอื่นๆ ที่ร่วมอยู่ด้วย ดังนั้นการประเมินขั้นตอนนี้ยังคงยากต่อการนำมาใช้ปฏิบัติจริง

ฟิลลิปส์ (Phillips. 1991) ได้มีการนำแนวคิดการประเมินผลที่เรียกว่าการประเมินความคุ้มค่าในการลงทุน (Return on Investment) หรือเรียกย่อ ROI มาใช้ซึ่งได้รับความสนใจกันอยู่ในขณะนี้

การประเมินผลการฝึกอบรม (Training Evaluation) ถือเป็นขั้นตอนสุดท้ายในวงจรการฝึกอบรม (Training Cycle) ซึ่งเริ่มจากการวิเคราะห์ความจำเป็นในการฝึกอบรม (Training Needs Assessment) การกำหนดวัตถุประสงค์ (Objective) การออกแบบหลักสูตร (Course Design) และการดำเนินการฝึกอบรม (Training Conduct) ซึ่งถือว่าเป็นปัจจัยย้อนกลับที่สำคัญและเป็นการวัดความสำเร็จในการฝึกอบรมทรัพยากรบุคคลในองค์กร แต่อย่างไรก็ดีนักฝึกอบรมคงต้องมีความเข้าใจว่าการประเมินที่ทำอยู่เป็นขั้นตอนใด และควรเลือกใช้เครื่องมือหรือวิธีใดในการประเมินจึงจะเหมาะสม ทั้งนี้ในปัจจุบันมีการนำแนวคิดอื่นมาประยุกต์ใช้กับการประเมินผลการฝึกอบรมมากขึ้น เช่นนำแนวคิด Balanced Scorecard มาใช้ในการประเมินเรียกว่า Training Scorecard ซึ่งมีการใช้มุมมองทั้งสี่คือ ด้านการเงิน (Financial) ด้านลูกค้า (Customer) ด้านกระบวนการภายใน (Internal Process) และ ด้านการเรียนรู้และพัฒนา (Learning and Growth) มาใช้ในการวัดความสำเร็จในการฝึกอบรม และที่กำลังอยู่ในความสนใจล่าสุดคือแนวคิดการประเมินความคุ้มค่าในการฝึกอบรม (ROI in Training)

6.5 การติดตามประเมินผล

การประเมินผลการฝึกอบรมในการฝึกอบรมทุกครั้งเมื่อดำเนินการเสร็จสิ้นแล้ว จะต้องทำการประเมินว่าผลออกมาเป็นอย่างไรการประเมินนั้นจะต้องกระทำทุกขั้นตอน จะต้องพิจารณาโดยยึดวัตถุประสงค์ที่ต้องการให้ผู้เข้ารับการอบรม เปลี่ยนพฤติกรรมในการปฏิบัติงานให้ดีขึ้น ถ้าจัดอบรมไปแล้วไม่สามารถบ่งบอกได้ว่าผู้เข้ารับการอบรมมีผลการปฏิบัติงานดีขึ้น สมบูรณ์ขึ้น แสดงให้เห็นว่าการฝึกอบรมครั้งนั้นมีข้อบกพร่องที่จะต้องได้รับการแก้ไขปรับปรุงให้ถูกต้อง และเหมาะสมหากการฝึกอบรมนั้นประเมินแล้วพบว่า ผู้ผ่านการฝึกอบรมมีศักยภาพสูงขึ้น ปฏิบัติงานได้อย่างดี ผลผลิตสูงขึ้นย่อมจะบ่งบอกได้ว่าการฝึกอบรมนั้นประสบความสำเร็จเมื่อรายงานประเมินผลนำเสนอผู้บังคับบัญชาระดับสูงจะได้รับการพิจารณาให้มีการจัดดำเนินการต่อไปเพื่อให้องค์กรมีความเข้มแข็ง มีทรัพยากรมนุษย์ที่ทรงคุณค่าหลาย ๆ หน่วยงานได้ละเลย หรือไม่เห็นความสำคัญในขั้นตอนของการประเมินผล คือจัดการฝึกอบรม

เสร็จ ก็เสร็จกันไป ไม่มีการพิจารณาผลย้อนกลับว่า สิ่งที่ได้ไปแล้วได้ดำเนินการบรรลุตามเป้าหมาย หรือวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้เพียงใด

ในขั้นตอนติดตามประเมินพฤติกรรมที่เปลี่ยนไป และผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นจริงหลังการฝึกอบรมเป็นระยะๆ ผู้วิจัยได้ใช้การประเมินแบบ 360 องศา การติดตามผู้ปฏิบัติงานดีในการทำงาน (Shadowing) ใช้การประเมินแบบ 360 องศา เป็นการประเมินโดยบุคลากรที่มีส่วนได้เสีย (Stakeholder) กับผู้ปฏิบัติงานในตำแหน่งงานนั้นเป็นผู้ประเมิน วิธีการประเมินแบบ 360 องศาได้มีการวิจัยมากมายในหลายประเทศจนมีข้อสรุปแล้วในปัจจุบันว่าการประเมินวิธีนี้สามารถใช้ได้ดีในการพัฒนาเท่านั้น (ดูงานวิจัยในการประชุม Academy of Human Resource Development in Asia ปี 2001) โดยเฉพาะการพัฒนา Competency คือทำให้บุคคลในตำแหน่งนั้นรับรู้ตนเองมากขึ้นว่าบุคคลรอบข้างมีการรับรู้คุณลักษณะส่วนบุคคลของตนอย่างไร ทำให้บุคคลที่รับการประเมินนำไปใช้ในการพัฒนาตนเองได้

บาร์ทอล ; และอัทเทอร์ (Bartol ; & others. 1998:446) กล่าวถึง ระบบการประเมิน 180 องศา (180-degree appraisal system) เป็นการประเมินที่มีใช้เฉพาะผู้บริหารเป็นผู้ประเมินเท่านั้น แต่ยังให้กลุ่มเพื่อน ลูกค้าภายใน และบางกรณีอาจใช้ลูกค้าภายนอก เป็นผู้ร่วมการประเมินผลด้วย และหากเพิ่มผู้ได้บังคับบัญชาเป็นผู้ประเมินด้วย ก็จะเป็นระบบการประเมิน 360 องศา

ในการประเมินผลการปฏิบัติงานนั้นอาจมีข้อผิดพลาด (error) อันเนื่องจากสาเหตุหลายประการที่ควรคำนึงถึง ดังนี้ เช่น

1. halo effects เกิดจากการใช้ความเห็นที่มีต่อคุณลักษณะเพียงหนึ่งหรือสองลักษณะไปประเมินคุณลักษณะอื่น ทั้งหมด
2. contrast error เป็นการเปรียบเทียบผู้บังคับบัญชาคนหนึ่งกับอีกคนหนึ่ง ไม่ได้นำไปเปรียบเทียบกับมาตรฐานการปฏิบัติงาน เช่น การประเมินคนงานที่ทำงานในระดับปกติคนหนึ่ง หากนำไปเปรียบเทียบกับคนที่ทำงานได้ "ไม่เป็นที่พอใจมาก" อีกคนหนึ่ง คนที่ทำงานระดับปกตินี้มีโอกาสจะได้รับการประเมินในระดับ "ดีเด่น" เป็นต้น
3. recency error เป็นการประเมินจากผลการปฏิบัติงานเฉพาะในปัจจุบัน ไม่มองผลงานที่ผ่านมาด้วย
4. leniency error เป็นการประเมินด้วยความเมตตาใจดีมากเกินไป
5. severity error ประเมินด้วยความรุนแรงเกินไป

self-serving bias คือเป็นการประเมินโดยมองว่าตนเป็นผู้ทำให้สำเร็จ และมองคนอื่นว่าทำให้ล้มเหลว อันทำให้ผู้บังคับบัญชาและผู้ใต้บังคับบัญชาต่อกันไปมา เพราะต่างฝ่ายต่างมองว่าตนเป็นผู้ก่อให้เกิดความสำเร็จ ก่อนอื่น แบบประที่ต่องนำมาใช้ในการวิจัยนั้น จะต้องให้ผู้เชี่ยวชาญพิจารณาความเที่ยงตรงตามเนื้อหา นำจุดประสงค์เชิงพฤติกรรมและข้อสอบที่วัดแต่ละจุดประสงค์เชิงพฤติกรรมไปให้ผู้เชี่ยวชาญด้านการวัดผลและด้านเนื้อหา

จำนวนไม่ต่ำกว่า 3 คน พิจารณาว่าข้อสอบแต่ละข้อวัดตามจุดประสงค์ที่ระบุไว้นั้นหรือไม่ โดยใช้วิธีของ โรวินेलลี ; และแฮมเบิลตัน (Rovinelli ; & Hambleton. 1976) โดยการประเมินความสอดคล้องระหว่างข้อสอบกับจุดประสงค์เชิงพฤติกรรม โดยนำเอาจุดประสงค์เชิงพฤติกรรมและข้อสอบไปให้ผู้เชี่ยวชาญตัดสิน การวิเคราะห์หาความเที่ยงตรงตามเนื้อหาและความสอดคล้องระหว่าง ข้อสอบกับจุดประสงค์เชิงพฤติกรรม โดยการนำไปให้ผู้เชี่ยวชาญพิจารณาให้คะแนนความสอดคล้องของข้อสอบ แต่ละข้อกับจุดประสงค์เชิงพฤติกรรม

โดยสรุปการวัดสมรรถนะทำได้ค่อนข้างลำบาก จึงต้องอาศัยวิธีการ ดูจากประวัติการทำงานของคนว่าทำอะไรบ้างมีความรู้ ทักษะ หรือความสามารถ และประสบการณ์อะไรมาบ้าง จากประวัติการทำงานทำให้ได้ข้อมูลส่วนบุคคล และผลประเมินการปฏิบัติงาน รวมทั้ง ผลการสัมภาษณ์ ได้แก่ ข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ อาจจะเป็นการสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง คือ กำหนดคำถามสัมภาษณ์ไว้แล้ว ให้ข้อมูลที่ตรงกับสภาพจริงมากที่สุด

การประเมินแบบ 360 degree feedback เป็นการประเมินรอบด้าน ได้แก่ การประเมินจากเพื่อนร่วมงาน ผู้บังคับบัญชา ผู้ใต้บังคับบัญชา และลูกค้า เพื่อตรวจสอบความรู้ ทักษะ และคุณลักษณะ การตรวจสอบสมรรถนะว่าพฤติกรรมที่เกิดขึ้นนั้นเป็นพฤติกรรมที่สังเกตได้ อธิบายได้ มีผลกระทบต่อความก้าวหน้าขององค์กร

เดชา เดชะวัฒน์ไพศาล (2543:12 - 22) ได้ให้แนวทาง การนำ competency ไปประยุกต์ใช้ในการจัดการทรัพยากรมนุษย์ (HR) สามารถทำได้หลายประการ คือ

1. การวางแผนทรัพยากรมนุษย์ (human resource planning) จะเป็นการวางแผนทรัพยากรมนุษย์ทั้งความต้องการเกี่ยวกับตำแหน่ง ซึ่งจะต้องเกี่ยวข้องกับการกำหนด competency ในแต่ละตำแหน่ง เพื่อให้ทราบว่าในองค์กรมีคนที่เหมาะสมจะต้องมี competency ใดบ้าง เพื่อให้สอดคล้องกับการวางแผนกลยุทธ์ขององค์กร
2. การตีค่างานและการบริหารค่าจ้างและเงินเดือน (job evaluation of wage and salary administration) competency สามารถนำมาใช้ในการกำหนดค่างาน (compensable factor) เช่นวิธีการ point method โดยการกำหนดปัจจัยแล้วให้คะแนนว่าแต่ละปัจจัยมีความจำเป็นต้องใช้ในตำแหน่งงานนั้น ๆ มากน้อยเพียงใด เป็นต้น
3. การสรรหาและการคัดเลือก (recruitment and selection) เมื่อมีการ competency ไว้แล้ว การสรรหาพนักงานก็ต้องให้สอดคล้องกับสมรรถนะ (competency) ตรงกับตำแหน่งงาน
4. การบรรจุตำแหน่ง ก็ควรคำนึงถึงสมรรถนะ (competency) ของผู้มีความคุณสมบัติเหมาะสมหรือมีความสามารถตรงตามตำแหน่งที่ต้องการ
5. การฝึกอบรมและพัฒนา (training and development) การฝึกอบรมและพัฒนา ก็ดำเนินการฝึกอบรมให้สอดคล้องกับ competency ของบุคลากรให้เต็มขีดสุดของแต่ละคน

6. การวางแผนสายอาชีพและการสืบทอดตำแหน่ง (career planning and succession planning) องค์กรจะต้องวางแผนเส้นทางอาชีพ (career path) ในแต่ละเส้นทางที่แต่ละคนก้าวเดินไปในแต่ละขั้นตอนนั้นต้องมี competency อะไรบ้าง องค์กรจะช่วยเหลือให้ก้าวหน้าได้อย่างไร และตนเองจะต้องพัฒนาอย่างไร ในองค์กรจะต้องมีการสร้างบุคคลขึ้นมาแทนในตำแหน่งบริหารเป็นการสืบทอด จะต้องมีการพัฒนาสมรรถนะอย่างไร และต้องมีการวัด competency เพื่อนำไปสู่การพัฒนาอย่างไร ซึ่งจะนำไปสู่กระบวนการฝึกอบรมต่อไป

7. การโยกย้าย การเลิกจ้าง การเลื่อนตำแหน่ง (rotation termination and promotion) การทราบ competency ของแต่ละคนทำให้สามารถบริหารงานบุคคลเกี่ยวกับการโยกย้าย การเลิกจ้าง และการเลื่อนตำแหน่งได้ง่ายและเหมาะสม

8. การจัดการผลการปฏิบัติงาน (performance management) เป็นการนำหลักการจัดการทางคุณภาพที่เรียกว่า วงจรคุณภาพ PDCA มาใช้ในการวางแผนทรัพยากรมนุษย์ ตั้งแต่การวางแผนที่ต้องคำนึงถึง competency ของแต่ละคน วางคนให้เหมาะกับงานและความสามารถรวมทั้งการติดตามการทำงาน และการประเมินผลก็พิจารณาจาก competency เป็นสำคัญ และนำผลที่ได้ไปปรับปรุงต่อไป

โดนัลด์ แอล เคริกแพททริก (Donald L.Kirkpatrick. 975) แห่งมหาวิทยาลัยวิสคอนซินสหรัฐอเมริกา อดีตประธาน ASTD (American Society for Training and Development) ได้เสนอแนวคิดเกี่ยวกับการฝึกอบรม และการประเมินผลการฝึกอบรมว่า “การฝึกอบรมเป็นการช่วยเหลือบุคลากรให้สามารถปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ ในการฝึกอบรมใดๆ ควรจะจัดให้มีการประเมินผลการฝึกอบรมซึ่งถือเป็นสิ่งจำเป็นที่จะช่วยให้รู้ว่าการจัดโปรแกรมการฝึกอบรมมีประสิทธิภาพเพียงใด” เคริกแพททริก ได้เสนอขั้นตอนการฝึกอบรมเป็น 4 ขั้นตอน คือ

1. การประเมินปฏิกิริยาตอบสนอง (Reaction Evaluation) การประเมินขั้นนี้ไม่มีวัตถุประสงค์ให้รู้ว่าผู้ที่เข้ารับการฝึกอบรมนั้น มีความรู้สึกอย่างไรต่อการฝึกอบรม พอใจหรือไม่ต่อสิ่งที่ได้รับการฝึกอบรม เช่น หลักสูตร เนื้อหาสาระ วิทยากร เอกสาร สถานที่ สื่อทัศนูปกรณ์ ระยะเวลา ฯลฯ และพอใจมากน้อยเพียงใด การประเมินปฏิกิริยาตอบสนองนั้น ต้องการได้รับข้อมูลที่เป็นปฏิกิริยาตอบสนองของผู้เข้ารับการฝึกอบรมที่มีความหมาย และมีความเป็นจริง เพราะข้อมูลเหล่านี้จะเป็นตัวบ่งชี้ประสิทธิผลของการฝึกอบรมเป็นอันดับแรก เคริกแพททริก กล่าวว่า มีอยู่บ่อยครั้งที่ผู้บริหารตัดสินใจล้มเลิก โปรแกรมการฝึกอบรมเสีย หรือไม่ก็ตัดสินใจให้ดำเนินการฝึกอบรมต่อไป โดยอาศัยข้อมูลที่ได้จากการประเมินปฏิกิริยาตอบสนองเป็นพื้นฐาน

วิธีการที่จะช่วยให้ได้รับข้อมูลเกี่ยวกับปฏิกิริยาตอบสนองเป็นพื้นฐาน ที่มีความหมาย และตรงตามความจริงจากผู้เข้ารับการฝึกอบรม ได้แก่

1.1 กำหนดให้แน่นอนชัดเจนลงไปว่า ต้องการได้รับข้อมูลอะไร เช่น ปฏิกิริยาตอบสนองของเนื้อหาหลักสูตร วิธีการฝึกอบรม วิทยากร สถานที่ฝึกอบรม ระยะเวลาที่ใช้ในการฝึกอบรม บรรยากาศการฝึกอบรม ฯลฯ

1.2 ออกแบบของเครื่องมือ หรือแบบสอบถามที่จะใช้เก็บข้อมูลอย่างเหมาะสม

1.3 ข้อคำถามที่ใช้ ควรเป็นชนิดที่เมื่อได้รับข้อมูลหรือได้คำตอบแล้วสามารถนำมาแปลงเป็นตัวเลขแจกแจงความถี่ และวิเคราะห์ในเชิงปริมาณได้

1.4 กระตุ้นให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรมได้เขียนแสดงความคิดเห็น ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมในข้อคำถามต่างๆ

1.5 ไม่ควรให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรม เขียนชื่อตนเองลงในแบบสอบถาม เพื่อให้ ผู้เข้ารับการฝึกอบรมกล้าแสดงปฏิกิริยาตอบสนอง ผ่านแบบสอบถามตามความเป็นจริง

2. การประเมินการเรียนรู้ (Learning Evaluation) การประเมินผลในขั้นนี้มีวัตถุประสงค์ที่จะให้รู้ว่า ผู้เข้ารับการฝึกอบรมได้รับความรู้ เกิดความเข้าใจ และทักษะอะไรบ้าง และมีเจตคติอะไรบ้างที่เปลี่ยนแปลงไปจากเดิม ทั้งนี้เพราะความรู้ ทักษะ เจตคติ ล้วนเป็นองค์ประกอบพื้นฐานสำคัญที่จะช่วยให้เกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมการทำงานของ ผู้เข้ารับการอบรมในโอกาสต่อไป เคริกแพททริค ได้ให้ข้อเสนอแนะสำหรับการประเมินการเรียนรู้เอาไว้ว่า

2.1 ต้องวัดทั้งความรู้ ทักษะ และเจตคติ ของผู้เข้ารับการฝึกอบรมทั้งก่อน และหลังการฝึกอบรม

2.2 วิเคราะห์ทั้งคะแนนรายข้อและคะแนนรวมโดยเปรียบเทียบระหว่าง ก่อนและหลังการฝึกอบรม

2.3 ถ้าเป็นไปได้ควรใช้กลุ่มควบคุม ซึ่งเป็นกลุ่มของผู้ที่ไม่ได้รับการฝึกอบรม แล้วเปรียบเทียบคะแนนความรู้ ทักษะ และเจตคติของกลุ่มควบคุมและกลุ่มทดลอง ซึ่งเป็นกลุ่มของผู้เข้ารับการฝึกอบรมว่าแตกต่างกันหรือไม่อย่างไร

3. การประเมินพฤติกรรมที่เปลี่ยนไปหลังการอบรม (Behavior Evaluation) การประเมินผลในขั้นนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อตรวจสอบว่าผู้เข้ารับการฝึกอบรมได้มีการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมในการทำงานไปในทิศทางที่พึงประสงค์หรือไม่

การประเมินผลในขั้นนี้นับว่ายาก และใช้เวลามากกว่าการประเมินผลในสองขั้นแรกเพราะจะต้องติดตามประเมินผลในสถานที่ทำงานจริงๆ ของผู้เข้ารับการฝึกอบรม เคริกแพททริค เสนอแนะว่า

3.1 ควรจะได้วัดพฤติกรรมการทำงานของ ผู้เข้ารับการฝึกอบรมทั้งก่อนและหลังการฝึกอบรม

3.2 ระยะเวลาระหว่างการฝึกอบรมกับการประเมินผลหลังการฝึกอบรมนั้น ควรจะให้ห่างกันพอสมควร เพื่อให้แน่ใจว่าการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมการทำงานได้เกิดขึ้นจริงๆ ทางที่ดีควรจะประเมินหลายๆ ครั้งเป็นระยะ ๆ ไป เช่น ประเมินทุก 3 เดือน เป็นต้น

4. การประเมินผลลัพธ์ที่เกิดต่อองค์กร (Results Evaluation) การประเมินในขั้นนี้มีวัตถุประสงค์ที่จะให้รู้ว่าการฝึกอบรมได้ก่อให้เกิดผลดีต่อหน่วยงานอย่างไรบ้าง (Out Comes) เป็นการประเมินผลที่ต้องการจะเกิดขึ้นกับหน่วยงาน เช่น การลดค่าใช้จ่าย การปรับปรุงประสิทธิภาพการทำงาน การเพิ่มปริมาณการขายและการผลิต อัตราการลาออกลดลง เป็นต้น ซึ่งนับว่าเป็นการประเมินผลที่ยากที่สุด เพราะในความเป็นจริงนั้นมีตัวแปรอื่นๆ อีกมากมายนอกเหนือจากการฝึกอบรมที่มีผลกระทบต่อหน่วยงานและตัวแปรเหล่านั้นบางทีก็ยากต่อการควบคุม ฉะนั้นอะไรก็ตามที่เกิดขึ้นแก่หน่วยงานในทางที่ดีจึงสรุปได้ยากกว่าเป็นผลจากโปรแกรมการฝึกอบรม เคริกแพททริกได้ให้ข้อเสนอแนะในการประเมินผลขั้นนี้ไว้ ดังนี้

4.1 ควรจัดสภาวะการณ์หรือเงื่อนไขต่างๆ ก่อนการฝึกอบรมเอาไว้แล้วนำไปเปรียบเทียบกับสภาวะการณ์ภายหลังการฝึกอบรม โดยใช้ข้อมูลที่สังเกตได้หรือวัดได้

4.2 พยายามหาทางควบคุมตัวแปรอื่นๆ ซึ่งคาดว่าจะมีอิทธิพลต่อการเปลี่ยนแปลงในผลที่ต้องการให้เกิดขึ้นกับหน่วยงาน วิธีหนึ่งพอจะทำได้ คือ การใช้กลุ่มควบคุมหรือกลุ่มทดลอง

7. โครงสร้างหลักสูตรฝึกอบรมเสริมสร้างสมรรถนะข้าราชการประจำศูนย์ปฏิบัติการต่อสู้เอาชนะยาเสพติดจังหวัด (ศตส.จ.)

7.1 ความหมายโครงสร้างหลักสูตร

โครงสร้างหลักสูตร หมายถึง การกำหนดรูปแบบของการจัดเนื้อหาสาระ การกำหนดขอบเขต หรือจำนวนความมากมายของสาระ รวมทั้งเวลาเรียน เพื่อให้บรรลุผลตามจุดหมายของหลักสูตร เช่น จัดเนื้อหาในลักษณะเป็นรายวิชา เป็นกลุ่มวิชา กลุ่มประสบการณ์ หรือกลุ่มสาระการเรียนรู้ ซึ่งประกอบด้วย 1) ชื่อหลักสูตร ซึ่งจะสอดคล้องกับหัวข้อในการฝึกอบรม 2) ความมุ่งหมาย (Objectives) ของหลักสูตรจะบอกให้ทราบว่าพฤติกรรมต่างๆ หรือคุณสมบัติที่ต้องการให้เกิดขึ้นแก่ผู้เข้าฝึกอบรม ที่ได้ผ่านกระบวนการต่างๆ ตามที่กำหนดไว้ในหลักสูตรนั้นเมื่อสิ้นสุดการฝึกอบรม ผู้เข้ารับการอบรม จะมีความรู้ ทักษะ หรือทัศนคติในเรื่องใดและสามารถทำอะไรได้บ้างในระดับใด 3) เนื้อหาวิชา (Content) เนื้อหาของหลักสูตร หมายถึง การกำหนด “ หัวข้อเรื่อง ” ที่สำคัญในแต่ละรายวิชา แต่ละกลุ่มประสบการณ์ หรือแต่ละสาระการเรียนรู้ตามโครงสร้างของหลักสูตรให้ชัดเจนยิ่งขึ้นว่าต้องสอนเรื่องอะไรบ้าง และจัดลำดับก่อน – หลัง ไว้อย่างไร ซึ่งจัดเป็นหัวข้อหรือวิชาในการอบรม ประกอบไปด้วยประเด็นหลักและประเด็นรองอะไรบ้าง ที่จะสนับสนุนวัตถุประสงค์ของหลักสูตร ซึ่งผู้วิจัยได้ผนวกความรู้ ประสบการณ์ ค่านิยม แนวคิด และทัศนคติเข้าด้วยกัน เพื่อให้ผู้เรียนได้พัฒนาพฤติกรรมต่างๆ อันพึงประสงค์เหล่านี้ ตามความมุ่งหมายของหลักสูตร 4) วิธีการฝึกอบรม จะบอกถึงเทคนิคต่าง ๆ ที่เหมาะสมต่อการบรรลุวัตถุประสงค์ของหลักสูตรโดยจะมีการระบุไว้อย่างชัดเจน เช่น การบรรยาย อภิปราย การทำ Workshop 5) ระยะเวลา หมายถึงจำนวนเวลาที่ใช้ในการ

อบรมของหลักสูตรซึ่งจะบอกเป็นจำนวนวัน และระยะเวลาของการอบรมแต่ละหัวข้อวิชา เป็นชั่วโมง 6) กลุ่มเป้าหมาย ที่จะเข้ารับการฝึกอบรมคือข้าราชการประจำศูนย์ปฏิบัติการต่อสู้เพื่อเอาชนะยาเสพติดจังหวัด 7) การประเมินผล (Evaluation) ผู้วิจัยได้ออกแบบเครื่องมือในการวัดและประเมินผล ในช่วงก่อนการฝึกอบรม และสิ้นสุดการฝึกอบรมทันที เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ในการทดลองใช้ หลักสูตรนำไปพิจารณาปรับปรุงให้ได้มาตรฐานประสิทธิภาพเป็นไปตามวัตถุประสงค์ที่กำหนด

7.2 การกำหนดวัตถุประสงค์ของหลักสูตร

การกำหนดวัตถุประสงค์ เป็นหัวใจที่นักพัฒนาหลักสูตรต้องให้ความสำคัญ ซึ่งในการประเมินประสิทธิภาพ ความเที่ยงตรงด้านเนื้อหาหลักสูตรนั้น ต้องทำการประเมินโดยหลัก การหาค่าดัชนีความสอดคล้องของเนื้อหาส่วนประกอบของหลักสูตร และจุดประสงค์ เป็นสำคัญ

สัจ จุฑานันท์.(2527:215-216) กล่าวว่าจุดมุ่งหมายของหลักสูตรจะเป็นแนวทางในการจัด เนื้อหาสาระที่ นำมาบรรจุไว้ใน หลักสูตรได้อย่างเหมาะสม ให้เป็นแนวทางให้ผู้สอนได้จัดประสบการณ์ที่เหมาะสมให้กับผู้เรียน

1.จะบอกให้ผู้เรียนได้ทราบว่าเขาควรจะเรียนรู้อะไรบ้าง ในลักษณะนี้จะช่วยให้ผู้เรียนได้เตรียมตัวเป็นการล่วงหน้า

2.จะเป็นแนวทางให้สาธารณชนได้ทราบว่า หลักสูตรนั้น ๆ มีความต้องการให้ผู้เรียนได้เกี่ยวข้อง หรือดำเนินการอย่างไรบ้างกับทรัพยากรในชุมชน

3.จะเป็นแนวทางในการบริหารงานของสถาบันการศึกษาว่าควรจะ มุ่งเน้นการพัฒนาผู้เรียนให้เป็นไปในลักษณะใด

บุญชม ศรีสะอาด (2537) กล่าวถึง จุดประสงค์ว่ามีหลายระดับ คล้าย ๆ กันคือ กำหนดไว้อย่างกว้าง ๆ หรือกำหนดไว้อย่างละเอียดลงไป แต่ได้ขยายความสอดคล้องกับสภาพที่เป็นอยู่ในปัจจุบันชัดเจน น่าสนใจ ซึ่งได้กล่าวถึงจุดประสงค์ของการศึกษา นิยมเรียกว่า ความมุ่งหมายของการศึกษา ถ้าจะเรียกให้เต็มจริง ๆ ควรเรียกความมุ่งหมายของการศึกษาของชาติ เป็นจุดประสงค์ที่ยึดเป็นหลักในการจัดการศึกษาและหลักสูตร และได้กล่าวถึงจุดประสงค์ของรายวิชาเป็นความต้องการที่คาดหวังให้เกิดขึ้นจากประสบการณ์การเรียนรู้จากเนื้อหาและกิจกรรมต่าง ๆ ภายในขอบเขตของวิชานั้น ๆ หน่วยงานรับผิดชอบและผู้กำหนดจุดประสงค์ระดับนี้ควรเป็นกลุ่มเดียวกันกับที่กำหนดจุดประสงค์หมวดวิชา

บุญชม ศรีสะอาด (2537) ได้อธิบายการการจำแนกประเภทของจุดประสงค์ทางการศึกษาของ Benjamin S. Bloomที่เรียกว่า Taxonomy of Educational Objectives ดังนี้

1.ด้านพุทธิพิสัย (Cognitive Domain) หรือด้านสติปัญญา หรือด้านความรู้และการคิด ประกอบด้วยความรู้ความจำเกี่ยวกับสิ่งต่าง ๆ การนำเอาสิ่งที่เป็นความรู้ความจำไปทำความเข้าใจ นำไปใช้ วิเคราะห์ สังเคราะห์ และประเมินค่าในสิ่งนั้นหรือเรื่องนั้น

2.ด้านจิตพิสัย (Affective Domain) หรือด้านอารมณ์ - จิตใจ ประกอบด้วยการรับรู้ การตอบสนอง และการสร้างคุณค่าในเรื่องที่ตนรับรู้ นั้น แล้วนำเอาสิ่งที่เป็นคุณค่านั้นมาจัดระบบและสร้างเป็นลักษณะนิสัย

3.ด้านทักษะพิสัย (Psychomotor Domain) หรือด้านทักษะทางกาย หรือด้านการปฏิบัติ ประกอบด้วยทักษะในการเคลื่อนไหว และการใช้อวัยวะต่าง ๆ ของร่างกายจากแนวคิดหลักดังกล่าว แต่ละด้านยังแจกแจงเป็นรายละเอียดย่อย ได้แก่พุทธิพิสัย เป็นจุดมุ่งหมายที่มุ่งพัฒนาผู้เรียนทางด้านสติปัญญา ความสามารถทางสมองแจกแจง เป็นความรู้ ความจำ ได้แก่ ความสามารถในการจำข้อมูล หลักการทฤษฎี วิธีปฏิบัติงาน และเรื่องราวต่าง ๆ

จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม (Behavioral Objectives) หลักการทั่วไปในการเขียนจุดประสงค์เชิงพฤติกรรม

1. เขียนสั้น ๆ ให้ได้ใจความ ควรมีความยาวเพียงหนึ่งหรือสองประโยคเท่านั้น
2. จุดประสงค์เชิงพฤติกรรมหนึ่งข้อจะระบุพฤติกรรมที่คาดหวังหนึ่งพฤติกรรม
3. ระบุพฤติกรรมปลายทางที่คาดว่าจะเกิดขึ้นโดยผู้เรียนที่ได้เรียนรู้เท่านั้น
4. ต้องเป็นพฤติกรรมที่สังเกตได้ เป็นรูปธรรม ไม่ใช่สิ่งที่เป็นนามธรรม
5. คำที่ใช้ในการเขียนจุดประสงค์เชิงพฤติกรรมต้องเป็นคำที่มีลักษณะชี้เฉพาะเจาะจง

การกำหนดวัตถุประสงค์ของหลักสูตรฝึกอบรมเสริมสร้างสมรรถนะข้าราชการประจำศูนย์ปฏิบัติการต่อสู้เพื่อเอาชนะยาเสพติดจังหวัด ซึ่งผู้วิจัยได้ศึกษาแนวคิด เพื่อเป็นแนวทางพัฒนาผู้เข้าฝึกอบรมให้มีความสมบูรณ์ ทั้งด้านความรู้ ทักษะ ทศนคติ และค่านิยม โดยคำนึงถึงประเภทของพฤติกรรมการเรียนรู้ที่จะเน้นให้ปรากฏในจุดมุ่งหมายหลักสูตร คือ

เพื่อเสริมสร้างสมรรถนะข้าราชการประจำศูนย์ปฏิบัติการต่อสู้เพื่อเอาชนะยาเสพติดจังหวัดให้มีความรู้ ทักษะ ทศนคติ และค่านิยมแห่งการเป็นข้าราชการยุคใหม่ สนับสนุนการบริหารราชการจังหวัดแบบบูรณา มุ่งผลสัมฤทธิ์ของการประสานบูรณาการ การต่อสู้เพื่อเอาชนะยาเสพติดในระดับพื้นที่อย่างยั่งยืน มีโครงสร้างหลักสูตรประกอบด้วยหัวข้อวิชา 10 หัวข้อ ดังนี้

หัวข้อวิชา

1.กิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์เพื่อการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด

วัตถุประสงค์

เพื่อให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรมได้รับความรู้ และเกิดทักษะในการจัดกิจกรรมที่เหมาะสมในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในแต่ละพื้นที่

หัวข้อฝึกอบรม	1.ปฏิบัติการจิตวิทยามวลชน 2.แนวทางจัดกิจกรรมที่จูงใจกลุ่มเสี่ยงต่าง ๆ ในการป้องกันปัญหายาเสพติด 3.ฝึกทักษะในการจัดกิจกรรมมวลชนที่เป็นประโยชน์ และเป็นการป้องกันปัญหาเสพติด
ระยะเวลา	3 ชม.
วิธีการฝึกอบรม	-บรรยาย -ฝึกปฏิบัติ
แหล่งวิทยากร	อาจารย์จากมหาวิทยาลัย
สื่อ	-ภาพกราฟฟิคโปรแกรมเพาเวอร์พอยท์ และมันตีมีเดีย -เอกสารสิ่งพิมพ์
การประเมินผล	สังเกต
หัวข้อวิชา	2.แนวคิดทางยุทธศาสตร์การต่อสู้เพื่อเอาชนะยาเสพติด
วัตถุประสงค์	1. เพื่อให้ทราบสถานการณ์ปัญหาเสพติดในปัจจุบัน จุดแข็ง จุดอ่อนของการต่อสู้เพื่อเอาชนะยาเสพติด 2. เพื่อให้ทราบแนวนโยบายการป้องกันปราบปราม และแก้ปัญหาเสพติด 3. เพื่อหาแนวทางการเอาชนะยาเสพติดให้ได้อย่างเด็ดขาดและยั่งยืน 4. เพื่อให้สามารถวางแผนฯ และวางกลยุทธ์ในการปฏิบัติงานต่อสู้ฯ
หัวข้อฝึกอบรม	1.รู้เท่าทันยาเสพติด และสถานการณ์ในปัจจุบัน 2.แยกสลายทำลาย โครงสร้างปัญหา ทั้งการผลิต การค้า การแพร่ระบาด 3.รวมทั้งเงื่อนไขปัจจัยที่นำไปสู่ปัญหา ด้วยการดึงกลุ่มผู้เสพ/ผู้ติดยาเสพติด 4.กลุ่มผู้ค้ารายย่อยซึ่งเปรียบเสมือนมวลชน ฝ่ายตรงข้ามให้มาเป็นฝ่ายเรา 5.กดดันและดำเนินการ ปราบปรามขั้นเด็ดขาดกับผู้ผลิต ผู้ค้ายาเสพติดรายสำคัญที่ไม่เลิกพฤติกรรม และขจัด เงื่อนไขทุกด้านที่เป็นปัญหา ควบคู่กับการฟื้นฟู ดูแล พัฒนา ภายใต้ยุทธศาสตร์หลัก 4 ยุทธศาสตร์ คือ -ยุทธศาสตร์การแก้ไขปัญหาดัวยาและผู้ค้ายาเสพติด (Supply) -ยุทธศาสตร์การแก้ไขปัญหายาเสพติด/ผู้ติดยาเสพติด (Demand) -ยุทธศาสตร์ด้านการป้องกันกลุ่มผู้มีโอกาสเข้าไปใช้ยาเสพติด (Potential Demand) -ยุทธศาสตร์การบริหารจัดการ

วิธีการอบรม	-บรรยาย - การอภิปราย - การระดมสมอง /การถกแถลง
ระยะเวลา	3 ช.ม.
วิทยากร	สำนักงาน ป.ป.ส.
สื่อ	-ภาพกราฟฟิคโปรแกรมเพาเวอร์พอยท์ และมันตีมีเดีย -เอกสารสิ่งพิมพ์
การประเมินผล	แบบทดสอบก่อนและหลังการฝึกอบรม
หัวข้อวิชา	3. การบริหารการมีส่วนร่วมและการสร้างทีมงานที่มีประสิทธิภาพในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด
วัตถุประสงค์	1.เพื่อให้ผู้เข้าอบรมสามารถเข้าใจหลักการและขั้นตอนในการบริหารการมีส่วนร่วม และการทำงานเป็นทีม ในการต่อสู้เพื่อเอาชนะยาเสพติด 2.เพื่อให้ผู้เข้าอบรมเกิดทักษะ ที่จำเป็นในการทำงานร่วมกันเป็นทีมให้บรรลุเป้าหมาย ตลอดจนเกิดความสามัคคีกลมเกลียว ความผูกพัน และความรู้สึกที่ดีระหว่างกันทั้งในองค์กร และระหว่างองค์กรในการต่อสู้เพื่อเอาชนะยาเสพติด
หัวข้อฝึกอบรม	1.ความหมายและปรัชญาของการบริหารแบบมีส่วนร่วม และการทำงานเป็นทีมในการต่อสู้เพื่อเอาชนะยาเสพติด 2..องค์ประกอบ และเทคนิคของการประสานการมีส่วนร่วม ต่าง ๆ และการพัฒนาทีมงานที่ดี ในการต่อสู้เพื่อเอาชนะยาเสพติด 3.การแก้ปัญหามาตรการประสาน และปัญหาในทีมงาน เพื่อการต่อสู้เพื่อเอาชนะยาเสพติด 4.ความไว้วางใจเชื่อใจกัน และความเข้าใจและเห็นใจกันในทีมงาน และผลประโยชน์ร่วมกัน
ระยะเวลา	3 ช.ม.
เทคนิคการอบรม	-บรรยาย -การอภิปราย - กิจกรรมกลุ่ม -การระดมสมอง – การถกแถลง
สื่อ	-ภาพกราฟฟิคโปรแกรมเพาเวอร์พอยท์ และมันตีมีเดีย -เอกสารสิ่งพิมพ์
การประเมินผล	โดยแบบทดสอบ และการสังเกต

หัวข้อวิชา	4.ระเบียบ กฎหมาย และคำสั่งที่เกี่ยวข้องกับการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด
วัตถุประสงค์	เพื่อให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรมมีความเข้าใจและสามารถวิเคราะห์กฎหมาย กฎระเบียบต่างๆที่เกี่ยวข้องกับการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด ได้อย่างถูกต้อง
หัวข้อฝึกอบรม	1.กฎหมาย กฎระเบียบ และคำสั่งต่างๆที่เกี่ยวข้องกับการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด 2.กฎหมาย ป.ป.ง.
ระยะเวลา	3 ชม.
เทคนิคการอบรม	-บรรยาย -ฝึกปฏิบัติโดยการวิเคราะห์กฎหมาย - การอภิปราย – การถกแถลง
วิทยากร	จากสำนักงาน ป.ป.ง.
สื่อ	-ภาพกราฟฟิคโปรแกรมเพาเวอร์พอยท์ และมันดิมิเดีย -เอกสารสิ่งพิมพ์
การประเมินผล	แบบทดสอบก่อนการฝึกอบรม และหลังการฝึกอบรม
หัวข้อวิชา	5. การจัดทำแผนปฏิบัติการการต่อสู้เพื่อเอาชนะยาเสพติด และงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงานเพื่อการเอาชนะยาเสพติด
วัตถุประสงค์	เพื่อให้ผู้เข้าอบรมมีความรู้ ความเข้าใจ ในการจัดทำและประสานแผนปฏิบัติการการต่อสู้เพื่อเอาชนะยาเสพติด และจัดทำและประสานงบประมาณป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดแบบมุ่งเน้นผลงาน
หัวข้อฝึกอบรม	1.ความหมายและแนวคิดของการงบประมาณแบบ Performance-Based Budgeting เพื่อการบูรณาการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด

	2.ความเชื่อมโยงของการงบประมาณแบบ Performance-Based Budgeting กับการบริหารราชการแบบบูรณาการ ในด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหา ยาเสพติด 3.การจัดทำงบประมาณแบบ Performance-Based Budgeting โดยครอบคลุม ในประเด็นเรื่อง การบูรณาการป้องกันและแก้ไขปัญหา ยาเสพติด 4.แนวทางในการจัดทำงบประมาณแบบบูรณาการป้องกันและแก้ไขปัญหา ยาเสพติดแบบ Performance-Based Budgeting ในลักษณะตั้งเป้าหมาย แผนงบประมาณ ตามตัวชี้วัด ที่มุ่งเน้นผลงาน 5.การติดตามประเมินผลการใช้งบประมาณการป้องกันและแก้ไขปัญหา ยาเสพติด และประเมินผลการบรรลุเป้าหมายการบูรณาการ การต่อสู้เพื่อเอาชนะยาเสพติด 6.การทบทวน ปรับปรุงแผนงาน และงบประมาณการบูรณาการป้องกันและ แก้ไขปัญหา ยาเสพติด
ระยะเวลา	3 ช.ม.
เทคนิคการอบรม	บรรยาย และฝึกปฏิบัติการจัดทำแผนงบประมาณ -การอภิปราย - การระดมสมอง - การถกแถลง
แหล่งวิทยากร	สำนักนโยบายและแผน สำนักงาน ป.ป.ส.
สื่อ	-ภาพกราฟฟิคโปรแกรมเพาเวอร์พอยท์ และมันตีมีเดีย -เอกสารสิ่งพิมพ์
การประเมินผล	แบบทดสอบก่อนและหลังการฝึกอบรม
หัวข้อวิชา	6.ยุทธวิธีการพัฒนาสัมพันธ์เข้าถึงใจประชาชน เพื่อการเอาชนะ ยาเสพติดและเสริมสร้างความมั่นคงของชาติ
วัตถุประสงค์	1.เพื่อให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรมได้มีความรู้และทักษะความสามารถในการใช้ ยุทธวิธีการเข้าถึงประชาชนเพื่อการป้องกันและแก้ไขปัญหา ยาเสพติด 2.เพื่อให้ผู้เข้ารับการอบรมมีความรู้ ความเข้าใจถึงแนวคิดและวิธีการในการ แก้ไขปัญหา ยาเสพติดในสภาวะวิกฤตที่มีผลกระทบต่อความมั่นคงของชาติ
หัวข้อฝึกอบรม	1. แนวคิดของรัฐบาลในการต่อสู้เอาชนะยาเสพติดเพื่อเสริมสร้างความมั่นคง ของชาติ 2. วิเคราะห์แนวคิดในการแก้ไขปัญหาวิกฤตด้านยาเสพติดที่มีผลกระทบต่อ ความมั่นคงของชาติ

3.ข้อเสนอแนะจากวิทยากรและผู้เข้าอบรมในการป้องกันและแก้ไขปัญหา ยาเสพติดเพื่อความมั่นคง

4.สาระสำคัญของแนวทางพัฒนาความสัมพันธ์เข้าถึงใจประชาชน และการสร้าง และจูงใจ ทศนคติของประชาชน อันจะเป็นประโยชน์ต่อการต่อสู้เพื่อเอาชนะ ยาเสพติดในระดับพื้นที่

5.ทัศนะของผู้มีประสบการณ์ในจังหวัดชายแดนภาคใต้ในการปฏิบัติราชการ ของเจ้าหน้าที่ของรัฐฝ่ายต่าง ๆ และความต้องการ ความคาดหวังต่อการ ปฏิบัติราชการที่พึงประสงค์ ประชาชน ในการที่จะเข้ามามีส่วนร่วมใจต่อสู้ เพื่อเอาชนะยาเสพติด

6.วิธีการปฏิบัติราชการและการเข้าถึงประชาชนกลุ่มต่าง ๆ ในระดับพื้นที่ เพื่อการป้องกันและแก้ไขปัญหา ยาเสพติด

7.มนุษยสัมพันธ์

ระยะเวลา	3 ช.ม.
เทคนิคการอบรม	การบรรยาย/อภิปรายกลุ่มย่อย
แหล่งวิทยากร	สภาความมั่นคงแห่งชาติ หรือวิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร
สื่อ	-ภาพกราฟฟิคโปรแกรมเพาเวอร์พอยท์ และมันตีมีเดีย -เอกสารสิ่งพิมพ์
การประเมินผล	แบบทดสอบก่อนและหลังการฝึกอบรม
หัวข้อวิชา	7. การประสานป้องกันและแก้ไขปัญหา ยาเสพติดเชิงธรรมาภิบาลและ ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง
วัตถุประสงค์	1.เพื่อพัฒนาข้าราชการประจำ ศตส.จ.มีความรู้ความเข้าใจปรัชญาการบริหาร ราชการแบบบูรณาการ และ การบริหารเชิงธรรมาภิบาล(Good Governance) 2.เพื่อการประสานการบูรณาการ การต่อสู้เอาชนะยาเสพติดในแนวทางที่ถูกต้อง
หัวข้อฝึกอบรม	1.ปรัชญาและแนวทางการบริหารราชการแบบบูรณาการ 2.ปรัชญา แนวความคิด เกี่ยวกับการบริหารเชิงธรรมาภิบาล 3.แนวทางปฏิบัติการต่อสู้เพื่อเอาชนะยาเสพติดในเชิงบูรณาการและเชิงธรรมาภิบาล
ระยะเวลา	3 ช.ม.

เทคนิคการอบรม	-บรรยาย - การอภิปราย
แหล่งวิทยากร	-สำนักงานพัฒนาข้าราชการพลเรือน (กพร.) -สำนักงาน ป.ป.ส.
สื่อ	-ภาพกราฟฟิคโปรแกรมเพาเวอร์พอยท์ และมันตีมีเดีย -เอกสารสิ่งพิมพ์
การประเมินผล	แบบทดสอบก่อนและหลังการฝึกอบรม
หัวข้อวิชา	8.การประยุกต์ใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์ในการจัดการฐานข้อมูลสารสนเทศเพื่อการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด
วัตถุประสงค์	1.เพื่อให้ผู้เข้ารับการอบรมมีความเข้าใจและสามารถใช้งานระบบงานต่างๆที่ใช้ในงานในส่วนราชการ อันได้แก่ ระบบ e-Auction, ระบบงานงบประมาณที่ใช้ข้อมูลแบบอิเล็กทรอนิกส์ เป็นต้น 2.เพื่อให้ผู้เข้ารับการอบรมสามารถแสวงหา วิเคราะห์ และจัดระบบ ข้อมูลสารสนเทศที่จำเป็นต่อการปฏิบัติงานป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด 3.เพื่อให้ผู้เข้ารับการอบรมมีความเข้าใจในระบบฐานข้อมูล ตลอดจนสามารถใช้ฐานข้อมูล ออกแบบฐานข้อมูลและโปรแกรมในการจัดเก็บ รวบรวมข้อมูลที่เป็นในส่วนงานของตนเองเพื่อสนับสนุนระบบการบริหารราชการแบบบูรณาการและการป้องกันแก้ไขปัญหายาเสพติด
หัวข้อฝึกอบรม	1.ระบบงานคอมพิวเตอร์เชื่อมโยงการใช้งานต่างๆของราชการ 2.ข้อมูลสำคัญทางการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด เพื่อช่วยในการตัดสินใจได้อย่างแม่นยำ และถูกต้องในการบริหารราชการแบบบูรณาการ 3.เทคนิคและกระบวนการวิเคราะห์ข้อมูล 4.ความรู้เกี่ยวกับฐานข้อมูล ระบบฐานข้อมูล และฐานข้อมูลแบบสัมพันธ์ (Relational Database) 5.การจัดการฐานข้อมูล และคำสั่งพื้นฐาน SQL และการใช้ Query ในการจัดการฐานข้อมูล 6.การใช้งาน Microsoft Access ในการเก็บรวบรวมข้อมูล การสร้างแบบฟอร์ม และจัดทำรายงาน 7.การออกแบบระบบฐานข้อมูล สำหรับการใช้งานในหน่วยงาน 8.ปัญหา อุปสรรค และวิธีการแก้ไข

ระยะเวลา	3 ช.ม.
เทคนิคการอบรม	-บรรยาย ฝึกปฏิบัติ
แหล่งวิทยากร	-กระทรวงสาธารณสุขและการสื่อสาร
สื่อ	-คอมพิวเตอร์ซอฟต์แวร์
การประเมินผล	ฝึกปฏิบัติ
หัวข้อวิชา	9.แนวทางการป้องกันและบำบัดฟื้นฟูผู้ติดยาเสพติดอย่างครบวงจร
วัตถุประสงค์	เพื่อให้ข้าราชการประจำศูนย์ปฏิบัติการต่อสู้เพื่อเอาชนะยาเสพติดจังหวัดมีความสามารถในการจัดกิจกรรมเพื่อการบำบัดฟื้นฟูผู้ติดยาเสพติดในชุมชนอย่างครบวงจร
หัวข้อฝึกอบรม	1.จิตวิทยา และวิธีการบำบัดฟื้นฟูผู้ติดยาเสพติด 2.กิจกรรมมวลชนสัมพันธ์ที่สร้างสรรค์เพื่อการอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุข 3.แนวทางส่งเสริมอาชีพแก่ผู้เข้ารับการบำบัดฟื้นฟู 4.การติดตามดูแลให้คำปรึกษาแก่ผู้เข้ารับการบำบัดไม่ให้หวนกลับไปเสพอีก
ระยะเวลา	3 ช.ม.
เทคนิคการฝึกอบรม	-บรรยาย -ฝึกปฏิบัติ
แหล่งวิทยากร	-แลกเปลี่ยนความคิดเห็นระหว่างวิทยากร ผู้เข้ารับการฝึกอบรม ศูนย์ปฏิบัติการต่อสู้เพื่อเอาชนะยาเสพติด กระทรวงมหาดไทย
สื่อ	-ภาพยนตร์ -เอกสารสิ่งพิมพ์ - ศึกษาดูงาน 1 วัน (ในวันอาทิตย์)
การประเมินผล	แบบทดสอบ
หัวข้อวิชา	10. ปฏิบัติการจิตวิทยามวลชน การประชาสัมพันธ์ และการสืบสวนหาข่าว เบาะแสเกี่ยวกับยาเสพติด
วัตถุประสงค์	1.เพื่อพัฒนาข้าราชการประจำ ศตส.ให้มีคุณลักษณะที่มีจิตวิทยามนุษย์สัมพันธ์

ในเชิงประสานการบูรณาการ การป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติดได้อย่างมีประสิทธิภาพ

2. เพื่อให้มีทักษะในการสอบสวนหาข่าว ข้อมูลที่เป็นประโยชน์ต่อการปฏิบัติการต่อสู้เพื่อเอาชนะยาเสพติดจังหวัด

หัวข้อฝึกอบรม	1.มวชน/ สังคมมวชน / วัฒนธรรมมวชน 2.การปฏิบัติการจิตวิทยา 3.การสอบสวนหาข่าว
เทคนิคการฝึกอบรม	-บรรยาย -ฝึกปฏิบัติ -แลกเปลี่ยนความคิดเห็นระหว่างวิทยากร ผู้เข้ารับการฝึกอบรม
แหล่งวิทยากร	ศูนย์ปฏิบัติการต่อสู้เพื่อเอาชนะยาเสพติด กระทรวงมหาดไทย
สื่อ	-ภาพกราฟฟิคโปรแกรมเพาเวอร์พอยท์ และมันดิมเดีย -เอกสารสิ่งพิมพ์

8. สถานการณ์เสพติดในปัจจุบัน

8.1 ความหมายของยาเสพติด

8.1.1 ความหมายโดยทั่วไป

สำนักงานป้องกันและปราบปรามยาเสพติดแห่งชาติ.(2540:5) ได้ให้ความหมายคำว่า ยาเสพติดหมายถึง สารหรือยาที่อาจเป็นผลิตภัณฑ์จากธรรมชาติหรือจากการสังเคราะห์ ซึ่งเมื่อบุคคลใดเสพหรือได้รับเข้าไปในร่างกายซ้ำ ๆ กันแล้ว ไม่ว่าด้วยวิธีใด ๆ เป็นช่วงระยะ หรือนานติดต่อกันก็ตามจะทำให้บุคคลนั้นต้องตกอยู่ใต้อำนาจหรือเป็นทาสของสิ่งนั้นทางด้านร่างกายและจิตใจหรือจิตใจเพียงอย่างเดียว นอกจากนี้ยังอาจต้องเพิ่มปริมาณการเสพขึ้นเรื่อย ๆ หรือทำให้สุขภาพของผู้เสพติดเสื่อมโทรมลง และเมื่อถึงเวลาอยากเสพแล้วไม่ได้เสพจะมีอาการผิดปกติทางด้านร่างกายและจิตใจ หรือเฉพาะทางด้านจิตใจเกิดขึ้นในผู้เสพนั้น

8.1.2 ความหมายตามกฎหมาย

พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามยาเสพติด พ.ศ. 2519 ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดย

ฉบับที่ 2 พ.ศ. 2534 ได้แบ่งยาเสพติดออกได้เป็น 3 กลุ่ม คือ ศูนย์ปฏิบัติการยาเสพติดแห่งชาติ (2540:5)

1. ยาเสพติดให้โทษ ตามพระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ พ.ศ. 2522
2. วัตถุออกฤทธิ์ ตามพระราชบัญญัติวัตถุออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาท พ.ศ. 2518
3. สารระเหย ตามพระราชกำหนดป้องกันการใช้สารระเหย พ.ศ. 2533

ยาเสพติดให้โทษ หมายความว่า สารเคมีหรือวัตถุนิตใด ๆ ซึ่งเมื่อเสพเข้าสู่ร่างกายไม่ว่าจะโดยรับประทาน ดม สูบ ฉีด หรือด้วยวิธีใด ๆ แล้ว ทำให้เกิดผลต่อร่างกายและจิตใจในลักษณะสำคัญ เช่น ต้องเพิ่มขนาดการเสพเรื่อย ๆ มีอาการถอนยาเมื่อขาดยา มีความต้องการเสพทั้งทางร่างกายและจิตใจอย่างรุนแรงอยู่ตลอดเวลาและสุขภาพโดยทั่วไปจะทรุดโทรมลงกับให้รวมถึงพืชหรือส่วนของพืชที่เป็นหรือให้ผลผลิตเป็นยาเสพติดให้โทษหรืออาจใช้ผลิตเป็นยาเสพติดให้โทษ และสารเคมีที่ใช้ในการผลิตยาเสพติดให้โทษดังกล่าวด้วย ทั้งนี้ตามที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุขประกาศในราชกิจจานุเบกษา แต่ไม่หมายความถึงยาสามัญประจำบ้านบางตำรับตามกฎหมายว่าด้วยยาที่มียาเสพติดให้โทษผสมอยู่

วัตถุออกฤทธิ์ หมายความว่า วัตถุที่ออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาทที่เป็นสิ่งธรรมชาติหรือที่ได้จากสิ่งธรรมชาติ หรือวัตถุที่ออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาทที่เป็นวัตถุสังเคราะห์ ทั้งนี้ตามที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุขประกาศในราชกิจจานุเบกษา

สารระเหย หมายความว่า สารเคมีหรือผลิตภัณฑ์ที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุข และรัฐมนตรีว่าการกระทรวงอุตสาหกรรมประกาศว่าเป็นสารระเหย ศูนย์ปฏิบัติการยาเสพติดแห่งชาติ.(2540:5)

8.2 ยาเสพติดที่เป็นปัญหาในปัจจุบัน

ยาบ้า มหันตภัยร้ายแรงคร่าชีวิต จากยาบ้า...สู่...เฮโรอีน

สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด (2549) ได้เน้นย้ำในเรื่องสถานการณ์ยาเสพติด ที่เป็น ปัญหายาเสพติดกับเยาวชนวัยรุ่น “ทางเลือกสู่ความตายของวัยรุ่นยุคโลกาภิวัตน์ “เป็นปัญหาสังคมที่เกิดขึ้นควบคู่ กันตลอดมาผู้ผลิตและผู้ค้ายาเสพติดก็ได้พัฒนารูปแบบและวิธีการผลิตยาเสพติดตามความก้าวหน้าของวิทยาการและเทคโนโลยี ทั้งนี้ เพื่อต้องการหลีกเลี่ยงกฎหมายและการจับกุมของเจ้าหน้าที่

จากอดีตฝิ่น สู่ เฮโรอีน ปัจจุบันยาบ้า สู่...ยาอี

สิ่งที่ผลักดันให้เยาวชนและวัยรุ่นหลงผิดโดยการแก้ปัญหาชีวิต โดยการใช้ยาเสพติดจะเพราะสาเหตุใดก็ตาม สุดท้ายของชีวิตก็ คือ " ทาสยาเสพติด" อนาคตก็จบสิ้นลง

จากแอมเฟตามีน...สู่...ยาอี

แอมเฟตามีน ที่รู้จักในชื่อของยาบ้า ยายัน ยาสดความอ้วนเป็น ยากระตุ้นระบบประสาทส่วนกลาง ซึ่งทำหน้าที่ เก็บความจำ ความคิดควบคุมการทำงานของอวัยวะต่าง ๆ ที่เคลื่อนไหว การทรงตัว ฯลฯ ทางแพทย์ได้คิดค้นขึ้นมาเพื่อใช้ในการบำบัดรักษาโรคจิตซึมเศร้า โรค่วงหลับ (NARCOLEPSY) ปัจจุบันเลิกใช้แล้วเพราะเมื่อใช้ติดต่อกันช่วงระยะเวลาหนึ่งจะทำให้คนไข้เกิดการเสพติดและมีผลข้างเคียง เช่น ความดัน โลหิตสูง หลอด

เลือดตีบเล็กลง และมีอาการทางจิตชนิดหวาดระแวง เกิดภาพหลอนต่าง ๆ นานา อาจทำร้ายผู้อื่นและตัวเอง อันตรายถึงแก่ชีวิตได้

อีเฟดรีน หรือที่รู้จักในชื่อ ยาอี หรืออี มีฤทธิ์กระตุ้น ระบบประสาทเช่นเดียวกับยาบ้า หรือแอมเฟตามีน ทางแพทย์ ใช้เพื่อลดอาการเกร็งตัวของกล้ามเนื้อบรรเทาอาการคัดจมูกป้องกัน ภาวะความดันเลือดลด ฯลฯ ถ้าใช้ติดต่อกันในระยะเวลาหนึ่งจะมีการเสพติดได้ และผลที่พบเด่นชัด คือ ทำให้ระบบประสาทผิดปกติ มีอาการอ่อนเพลีย สับสน ตื่นเต้น ประสาทหลอน หวาดกลัว ฯลฯ ถ้าใช้ในปริมาณมาก และไม่อยู่ในความควบคุมของแพทย์ จะมีอันตรายถึงตายได้

เอ็กซ์ตาซี

หรือรู้จักกันในนามของยา "E" , ENJOY , XTC, หรือ ADAM มีชื่อเรียกทางวิทยาศาสตร์ ว่า MDMA (3,4 Methylene Dioxymethamphetamine) มีฤทธิ์กระตุ้นประสาทส่วน กลาง เช่นเดียวกับแอมเฟตามีน และขณะเดียวกัน ก็ออกฤทธิ์ทำให้ ประสาทหลอนควบคุมไม่ได้ โดยจะออกฤทธิ์ หลังจากเสพเข้าไปแล้ว ประมาณ 30 – 40 นาที และจะมีฤทธิ์ อยู่ได้ประมาณ 6 – 8 ชั่วโมง ทำให้การรับฟังเสียง และการมองเห็นสับสนเกินปกติฤทธิ์ของตัวยา ในระยะสั้นทำให้เกิดอาการเหงื่อออก ปากแห้ง หัวใจเต้นเร็ว และความดันโลหิตสูง มีอาการคลื่นเหียน บางครั้งมีอาการเกร็งที่แขน ขา และขากรรไกร ผู้ใช้ยาอาจรู้สึกสัมผัสกับสิ่งต่าง ๆ รุนแรงขึ้น และรู้สึกผ่อนคลายหลังจากนั้น ผู้เสพจะรู้สึกเหนื่อยและเกิดภาวะ กัดดันทางจิตประสาท หากเสพในปริมาณที่มากจะทำให้เกิดกล้ามเนื้อเกร็งตัวสั่นชา ระบบหายใจ ล้มเหลวถึงแก่ ความตายได้ ผู้ที่มีปัญหาเกี่ยวกับหัวใจ ความดันโลหิตสูง โรคลมบ้าหมู ถ้าใช้ เอ็กซ์ตาซี จะทำให้เสียชีวิตอย่างรวดเร็ว หรือหากมี ปัญหาทางด้านจิตใจก็จะ ผลักดันให้กระทำในสิ่งที่เป็อันตรายต่อชีวิตตนเอง และผู้อื่นมากขึ้นกว่าในคนทั่วไป

ยาอี...ทางเลือกสู่นรก

ขณะนี้เอ็กซ์ตาซี กำลังเป็นปัญหาในสังคมวัยรุ่นทั่วโลก รวมทั้ง ประเทศไทยด้วย ผู้ตกเป็นทาสยาดังกล่าว บางคนได้เสียชีวิตบางรายหัวใจล้มเหลว หรือไม่ก็ฆ่าตัวตายโดยไม่ทราบสาเหตุ

ยาบ้า ยาอี...อันตราย

เป็นที่น่าห่วงใยอย่างยิ่ง ที่ผู้ใช้แรงงานทุกประเภท เช่น คนขับรถ คนงานเกี่ยวข้าว ผู้ทำงานก่อสร้าง คนทำงานในโรงงานอุตสาหกรรม คนงานประมง คนงานรับจ้างทั่วไป ถูกหลอกลวงถูกชักจูงหรือถูกบังคับให้ใช้ยาบ้า ยาอี กันมากขึ้น ซึ่งนับว่าเป็นอันตรายอย่างใหญ่หลวงต่อสุขภาพร่างกายของผู้ใช้ และอาจก่อให้เกิดอุบัติเหตุในการทำงาน โดยเฉพาะอย่างยิ่ง หากต้องทำงานอยู่กับเครื่องจักรกล หรือขณะขับรถ

ยาบ้า ยาอี คืออะไร

" ยาบ้า " และ " ยาอีหรือยาอี " เป็นยากระตุ้นประสาท ทำให้ผู้ใช้คิดว่าสามารถทำงานได้มากกว่าปกติ ไม่ง่วง ถ้าใช้ยานี้นาน ๆ จะทำให้เสพติดได้ ยาประเภทนี้จะทำลายสมอง และประสาท ทำให้ขาดสติ เป็นต้นเหตุของอุบัติเหตุและการทำผิดกฎหมายต่าง ๆ ได้โดยไม่รู้ตัว เช่น ทำร้ายร่างกายเพื่อนร่วมงาน หรือ ใช้อาวุธจี้เด็กเป็นตัวประกัน " อวัยวะแขนขา มีค่า อย่าให้ยาบ้า ยาอี ทำลาย "

ทำไมคนจึงใช้ ยาบ้า ยาอี

สาเหตุของการใช้ยาบ้า ยาอี เพราะ เข้าใจผิดคิดว่า การใช้ยาบ้า ยาอี จะช่วยให้ทำงานได้มากขึ้นถูกหลอกลวง ชักชวน ถูกบังคับให้ใช้โดยไม่รู้ว่าเป็นยาบ้า ยาอี

ยาบ้า ยาอี เป็นโทษต่อร่างกายอย่างไร

ยาบ้า ยาอี มีฤทธิ์ทำให้เสพติดและก่อให้เกิดอันตรายต่อร่างกาย และจิตใจ ปัจจุบันมีผู้ใช้แรงงานที่นำ ยาบ้าจำนวนมากที่นำ ยาบ้า ยาอีไปใช้ในทางที่ผิด ด้วยความรู้เท่าไม่ถึงการณ์ ซึ่งก่อให้เกิดโทษ ต่อผู้ใช้ใน 2 ลักษณะ คือ

1. โทษที่เกิดขึ้นทันทีทันใด ทำให้มีนิสัย ประสาทตึงเครียดจิตใจสับสน กระวนกระวาย ตกใจง่าย เพ้อคลั่ง มีอาการชักหมดสติ อาจถึงตายได้ บางรายตายเพราะหลอดโลหิตในสมองแตกหรือหัวใจวาย

2. โทษเรื้อรัง การใช้ยาเป็นระยะเวลานาน ทำให้เกิดสุขภาพทรุดโทรมทั้งร่างกายและจิตใจ ทำให้ร่างกายเกิดโรคติดเชื้อมีได้ง่าย เช่นโรคตับ อักเสบ ไตไม่ทำงาน โรคเกี่ยวกับปอด นอกจากนั้นทุกรายจะมีอาการสมองเสื่อม ตื่นเต้น ตกใจง่าย เป็นโรคชนิดหวาดระแวง สับสนและ เกิดอาการประสาทหลอน ถึงกับเป็นอันตรายต่อชีวิตได้

ทำไมจึงเกิดอุบัติเหตุ เมื่อใช้ยาบ้า ยาอี เพราะ

ร่างกายถูกกระตุ้นให้ต้องทำงานหนักเกินกำลัง ประสาทไม่สั่งการ จึงควบคุมตนเองไม่ได้ เกิดหลับในขณะทำงาน เนื่องจากหมดฤทธิ์ยา คลุ้มคลั่ง ประสาทหลอน จากสาเหตุข้างต้น จึงพบว่าผู้ใช้ยาบ้า ยาอี มักก่อให้เกิดอุบัติเหตุ เช่น รถชน รถคว่ำ เครื่องจักรตัดอวัยวะ เช่น แขน ขา หรือทำผิด กฎหมาย ปล้นจี้ ทำร้ายตนเองและผู้อื่นได้

รักชีวิต อย่ากิน" ยาบ้า ยาอี "

ติดยาบ้า ยาอี รักษาได้หรือไม่

รักษาได้ โดยเข้ารับการบำบัดรักษาในสถานพยาบาลทั่วประเทศ ซึ่งต้องมีความตั้งใจจริง และปฏิบัติตามคำแนะนำแพทย์

ปลอดภัยจาก ยาบ้า ยาอี ได้อย่างไร

ผู้ใช้แรงงานทุกคนควรรหาความรู้ว่า ยาบ้า ยาอี หรือยากระตุ้น ทุกชนิดมีโทษอย่างไรอย่าหลงเชื่อหรือลองใช้ยากระตุ้น ทุกชนิดหากจำเป็นต้องทำงานในเวลากลางคืน ต้องนอนหลับ ในเวลากลางวันทดแทน หากคนในบ้านหรือเพื่อนร่วมงานติดยาบ้า ยาอี ควรแนะนำ

ให้เลิกใช้และพาไปรักษาควรช่วยเหลือแก่ทางราชการใน การแจ้งข่าว ผู้ผลิต ผู้ค้า ผู้เสพ เพื่อ ดำเนินการตามกฎหมาย เช่น เขียนจดหมายแจ้งมายังสำนักงาน ป.ป.ส. สถานีตำรวจใน ท้องที่

ยาบ้า ยาอี ผิดกฎหมายทำลายชีวิต

ผู้เกี่ยวข้องกับยาบ้า ยาอี ต้องถูกลงโทษตามกฎหมาย ผู้ผลิต มีโทษจำคุก ตลอดชีวิต ถึงประหารชีวิตผู้เสพ มีโทษจำคุกตั้งแต่ 6 เดือน ถึง 10 ปี และปรับ ตั้งแต่ 5,000 บาท ถึง 100,000 บาท ผู้ใช้อายุน้อยกว่า 20 ปี ใช้กำลังประทุษร้ายให้ผู้อื่นเสพ จำคุก 2 ปี ถึง 20 ปี และปรับ 20,000 บาท ถึง 200,000 บาท กระทำโดยมีอาวุธหรือโดยร่วมกันกระทำความผิด ตั้งแต่ 2 คน ขึ้นไป จำคุก 4 ปีถึง 30 ปี และปรับ 40,000 บาท ถึง 300,000 บาท กระทำต่อ หญิงหรือผู้ยังไม่บรรลุนิติภาวะ มีโทษประหารชีวิต

ยาเค มาจากคำว่า เคตามีน (Ketamine), หรือ เคตาโล (Ketalar) เป็นอนุพันธ์ ของสาร ฟีนไซคลิดีน (Phencyclidine : PCP) ซึ่งเป็นสารที่มีฤทธิ์ต่อจิตประสาทตัวหนึ่ง เคตามีน เป็นยาที่นำมาใช้เป็นยาสลบในทางการแพทย์ อยู่ในรูปของสารละลาย ในกลุ่มผู้ติดยาเสพติดจะ นำสารละลายนี้มาอบให้แห้งได้เป็นเกร็ดแล้วนำมาสูด ทำให้เกิดอาการต่อจิตประสาทได้หลาย อย่างคล้าย ๆ กับสาร ฟีนไซคลิดีน ทำให้เกิดอาการเคลิบเคลิ้ม อารมณ์ดี (Euphoria) จนถึงการ กดประสาทได้ อาจเกิดอาการประสาทหลอนทางการเห็น อาจมีความรู้สึกแปลก ๆ เกิดอาการ สับสนได้ ศูนย์ปฏิบัติการยาเสพติดแห่งชาติ (2540:14)

8.2. สถานการณ์สำคัญที่ต้องเฝ้าระวังในห้วงระยะเวลา 4 ปีข้างหน้า

8.2.1 การแพร่ระบาดของตัวยาดัวใหม่ ได้แก่ กลุ่มยาเสพติดที่ใช้เพื่อ ความบันเทิง (Club Drugs) และกลุ่มวัตถุออกฤทธิ์ที่จำหน่ายตามร้านขายยา อาจเข้ามาแพร่ ระบาดทดแทน

8.2.2 ปัญหาผู้เสพติดโดยเฉพาะรายใหม่ จากข้อมูลผู้เสพ/ผู้ติดที่เข้ารับ การบำบัดรักษา พบว่าปัญหาการเข้าสู่วงจรยาเสพติดยังคงมีอยู่ จะต้องเฝ้าระวังต่อไป

8.2.3 องค์การอาชญากรรมข้ามชาติ ชาวต่างชาติที่เกี่ยวข้องกับ ยาเสพติดรวมทั้งขบวนการค้ายาเสพติดมีแนวโน้มมากขึ้น

8.2.4 การเพิ่มขึ้นของเฮโรอีนในออฟฟากนิสถานและการลำเลียงผ่าน ไทยอาจส่งผลให้ตลาดโลกอ้อมตัว เฮโรอีนตกค้าง และส่งผลต่อการแพร่ระบาดในประเทศไทย จึง ต้องมีระบบเฝ้าระวังที่ดีพอ

8.3. ทิศทางการดำเนินงานในช่วงระยะ 4 ปีข้างหน้า

8.3.1 ตรวจตราเฝ้าระวังมิให้มีการผลิตยาเสพติดในพื้นที่ตามนโยบาย “ประเทศไทย ปลอดจากการผลิตยาเสพติดในประเทศปี 2551”

8.3.2 จัดให้มีระบบเฝ้าระวังปัญหายาเสพติดในทุกพื้นที่จังหวัด/อำเภอ/ตำบล/หมู่บ้าน

8.3.3 ดำรงสภาพหมู่บ้าน/ชุมชนเข้มแข็งอย่างยั่งยืนให้ได้ร้อยละ 95

8.3.4 เสริมสร้างความเข้มแข็งแก่องค์กรภาคประชาชน เพิ่มศักยภาพให้ประชาชนดูแล เรียนรู้กันเอง โดยยึดองค์กรเก่าที่เคยจัดตั้งไว้ คือ “พลังแผ่นดิน” เป็นหลัก

8.3.5 ส่งเสริมให้เกิด ศตส.ภาคประชาชน ในทุกพื้นที่ และให้ ศตส.ภาครัฐ ปฏิบัติงานในพื้นที่ ควบคู่ไปกับ ศตส.ภาคประชาชน อย่างใกล้ชิด

8.3.6 ควบคุมแหล่งแพร่ระบาดอย่างเข้มงวด ควบคู่ไปกับการป้องกันกลุ่มเยาวชนไม่ให้เข้าไปเกี่ยวข้องกับยาเสพติด โดยรณรงค์ ให้การศึกษา จัดกิจกรรมทางเลือก และสร้างเครือข่ายเยาวชนต่อสู้เพื่อเอาชนะยาเสพติด (ศตส.ภาคเยาวชน) ให้เกิดขึ้นทั่วประเทศ

8.3.7 ด้าน Demand

- X-ray หาผู้เสพ/ผู้ติด ที่ติดซ้ำ/ยังพึ่งพาตนเองไม่ได้/ติดยุติแรง เพื่อนำเข้าสู่ระบบบำบัด พื้นฟู ดูแล ที่เหมาะสมต่อไป
- สร้างเครือข่ายผู้เคยใช้ยาเสพติดให้มีความเข้มแข็งและเข้ามามีส่วนร่วม ในการแก้ไขปัญหายา

8.3.8 ด้าน Supply ดำเนินการโดย

- ควบคุมไม่ให้มีการผลิต นำเข้า ภายในประเทศโดยเด็ดขาด
- สืบสวน/ปราบปราม/จับกุม/ทำลายเครือข่ายและนักค้ารายสำคัญให้หมดสิ้นไป

● ควบคุมไม่ให้มีการเสพ/การค้ำ ในพื้นที่ทั่วประเทศอย่างเด็ดขาด การดำเนินงานด้านการแก้ไขปัญหายาเสพติดต่อไป ศตส.จ. ดำเนินงานตาม ข้อสั่งการตามปฏิบัติการพลังแผ่นดินร่วมกวาดล้างยาเสพติดต่อไป ในปีงบประมาณ 2549 ศตส.มท. กำหนดกิจกรรมให้ ศตส.จ. ดำเนินงานต่อเนื่องจากปี 2548 ตามนโยบายของรัฐบาลในการเสริมสร้างความต่อเนื่องและยั่งยืนในการเอาชนะยาเสพติด โดยการมีส่วนร่วมของประชาชน ดังนี้

1) การดำรง/ยกระดับสถานะของหมู่บ้าน/ชุมชนเข้มแข็งเอาชนะยาเสพติด โดยมีเป้าหมายให้มีหมู่บ้าน/ชุมชนประเภท ก (เข้มแข็งและมีระบบเฝ้าระวังอย่างยั่งยืน) ให้มากที่สุด

2) การจัดทำระบบเฝ้าระวังปัญหายาเสพติดในพื้นที่ มุ่งเน้นให้ ศตส.จ./อ./กิ่ง อ. จัดตั้งเครือข่ายถาวรด้านข่าวสารยาเสพติดในพื้นที่อย่างมีประสิทธิภาพ การจัดทำระบบข้อมูลยาเสพติดโดยใช้เทคโนโลยีสมัยใหม่ การจัดทำแผนที่ภูมิศาสตร์ด้านยาเสพติด เพื่อนำข้อมูลมาใช้วิเคราะห์กำหนดแนวทางการดำเนินงาน โดยส่งเสริมและพัฒนาความรู้และประสบการณ์การปฏิบัติงานแก่คณะทำงานจัดเก็บและรวบรวมข้อมูล ตลอดจนโต๊ะข่าวในทุกพื้นที่

3) โครงการยกระดับ/ดำรงสถานะสถานประกอบการเข้มแข็งฯ ซึ่งได้ดำเนินการจำแนกสถานะเรียบร้อยแล้วครบถ้วนเพื่อเสริมสร้างความยั่งยืนในการเอาชนะยาเสพติดในสถานประกอบการ

4) กิจกรรมการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดนอกสถานศึกษาและศาสนสถาน โดยนำข้อมูลที่ได้ศึกษาในช่วงที่ผ่านมาแปลงสู่การปฏิบัติอย่างเป็นรูปธรรม รวมทั้งการขยายเครือข่ายดำเนินการตามแนวทางและยุทธศาสตร์ดังกล่าวไปสู่ระดับหมู่บ้าน/ชุมชนให้ครบทุกพื้นที่

9. เอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

เอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาหลักสูตร เพื่อเป็นแนวทางในการกำหนดวิธีการวิจัย พัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมเสริมสร้างสมรรถนะข้าราชการประจำศูนย์ปฏิบัติการต่อสู้เพื่อเอาชนะยาเสพติดจังหวัดให้ได้ผลดี เหมาะสมกับสถานการณ์ ดังนี้

9.1 เอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้องทั้งในประเทศ

สุมาลี สังข์ศรี ; และคณะ (2540:26) ศึกษาความคิดเห็นของผู้บริหารสถานประกอบการ และบุคลากรของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเกี่ยวกับแนวทางการจัดฝึกอบรมวิชาชีพระยะสั้น ซึ่งเป็นการสำรวจความต้องการและปัญหาในการฝึกอบรมเพิ่มเติม ของผู้ประกอบการอาชีพในสถานประกอบการ พบว่ากลุ่มผู้ประกอบการอาชีพในสถานประกอบการ ควรได้รับการฝึกอบรมให้มีความรู้ ทักษะ ในการประกอบอาชีพโดยเน้น การพัฒนา ความรู้ และควรจัดในระยะเวลา 1-3 สัปดาห์ ช่วงเวลา ที่จัดควรเป็นวันหยุด หลักสูตร ควรผสมผสาน การฝึกอบรม ควรเน้นการปฏิบัติ ซึ่งสามารถยึดเป็นแนวทางในการพัฒนาหลักสูตรพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมผู้ใหญ่ และควรเน้นกิจกรรมฝึกปฏิบัติซึ่งสอดคล้องกับจิตวิทยาผู้ใหญ่

บุญศรี พรหมมาพันธุ์ ; และคณะ (2540:89) ศึกษาวิจัยเรื่อง การศึกษาปัญหาสารเสพติดในกลุ่มผู้ใช้แรงงานก่อสร้าง ผลการวิจัยพบว่า (1) กลุ่มตัวอย่างผู้ใช้แรงงานก่อสร้างส่วนใหญ่มีความเห็นว่าปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการใช้สารเสพติดหรือไม่ใช้สารเสพติด อันดับแรกคือ สิ่งแวดล้อม รองลงมาคือ ครอบครัว ชุมชน สื่อมวลชน และสื่อบุคคล กลุ่มตัวอย่างมีความเห็นว่าสาเหตุสำคัญที่สุดที่ทำให้ใช้สารเสพติด คือการใช้เพื่อผ่อนคลายความเครียด รองลงมาได้แก่ ลักษณะงานที่ปฏิบัติต้องใช้แรงงานมาก เพื่อนแนะนำ และคนในครอบครัวเป็นแบบอย่าง (2) กลุ่มตัวอย่างผู้ใช้แรงงานก่อสร้างส่วนใหญ่ระบุว่า ได้รับข้อมูลและข่าวสารเกี่ยวกับสารเสพติด จากสื่อมวลชนประเภทโทรทัศน์มากที่สุด รองลงมาคือวิทยุ ได้รับข้อมูลข่าวสารจากสื่อบุคคลคือเพื่อนร่วมงานและหัวหน้างานมากที่สุด รองลงมาคือพ่อแม่หรือผู้ปกครอง ญาติ พี่น้อง ส่วนวิธีการที่ทำให้ได้รับความรู้เกี่ยวกับสารเสพติดมากที่สุดคือการพูดคุยกับเพื่อนร่วมงานหรือหัวหน้างาน รองลงมาคือ การอบรมสั่งสอนจากพ่อแม่หรือผู้ปกครอง และการชมเชยหรือการที่ชุมชนจัดขึ้น (3) กลุ่มตัวอย่างผู้ใช้แรงงานก่อสร้าง ส่วนใหญ่ได้เสนอแนวทางในการป้องกันสารเสพติด อันดับแรกคือ ครอบครัวควรเป็นหลักในการช่วยป้องกันสารเสพติดให้แก่บุคคล

ในครอบครัว รองลงมาคือ ควรมีการอบรมให้ความรู้เรื่องสารเสพติดแก่ประชาชนในชุมชน และควรสนับสนุนให้มีการเผยแพร่ความรู้ด้านการป้องกันสารเสพติดโดยผ่านสื่อโทรทัศน์มากขึ้น

วิชัย โปษยะจินดา (2540:102) ได้ศึกษาสารเสพติดเชิงคุณภาพด้านพฤติกรรมในกลุ่ม ประชากรที่มีลักษณะการใช้สารเสพติด และบริบททางวัฒนธรรม สังคม และเศรษฐกิจ แตกต่างกันหลายกลุ่มพบว่า กลุ่มผู้ติดเฮโรอีนในชุมชนแออัดกรุงเทพฯ การใช้ฝิ่นในชุมชนชนบทภาคเหนือ และชาวไทยภูเขา การใช้สารกระตุ้นประสาทโดยผู้ขับรถบรรทุกสินค้า และการใช้สารเสพติดในกลุ่มชายที่เคยมีเพศสัมพันธ์กับชาย ซึ่งข้อมูลเชิงคุณภาพนี้สามารถนำไปเป็นแนวทางในการทำความเข้าใจกลไกอันซับซ้อนที่นำไปสู่การตัดสินใจในการแก้ไขปัญหายาเสพติดได้

แสงเดือน คงนาวัง (2540: 91) ได้ศึกษาความต้องการในการฝึกอบรมการจัดการเรียนการสอนสิ่งแวดล้อมศึกษาของครูระดับประถมศึกษา พบว่ามีโครงสร้างและองค์ประกอบของหลักสูตรคือ(1) หลักการ (2) วัตถุประสงค์ (3) เนื้อหา (4) วิธีดำเนินการ (5) สื่อ (6) ระยะเวลา (7) การวัดและประเมินผล ที่สามารถใช้เป็นแนวทางในการกำหนดขั้นตอนในการพัฒนาหลักสูตรได้

องอาจ พงษ์พิสุทธิบุปผา (2541 : 93-94) ได้ศึกษาพัฒนาหลักสูตรการฝึกอบรมเพื่อเสริมสร้างพฤติกรรมผู้นำทางเกษตรสำหรับนักเรียนโครงการอาชีวศึกษาเพื่อการพัฒนาชนบท (อศ.กช.) พบว่ามีการดำเนินการวิจัย 4 ขั้นตอน คือการศึกษาข้อมูลพื้นฐาน การสร้างหลักสูตร การทดลองใช้หลักสูตร และการติดตามหลักสูตร และพบองค์ประกอบของหลักสูตรประกอบด้วย สภาพปัญหาและความจำเป็นในการฝึกอบรม จุดมุ่งหมายของหลักสูตร โครงสร้างหลักสูตรและเนื้อหาสาระการฝึกอบรม วัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรม กิจกรรมและวิธีการฝึกอบรม สื่อการฝึกอบรม การวัดและการประเมินผล และแผนการฝึกอบรม

ศุภณัฏฐ์ นามัยที่ 4 ราชบุรี (2546:106) ได้ทำการศึกษาพัฒนาหลักสูตรอบรมเรื่อง การสร้างพลังชุมชนเพื่อพัฒนาเมืองน่าอยู่ ชุมชนน่าอยู่ สำหรับวิทยากรกระบวนการ โดยมีวัตถุประสงค์มุ่งที่จะพัฒนาและประเมินความเหมาะสมของหลักสูตรอบรม ใช้กลุ่มตัวอย่างผู้เข้าอบรม จำนวน 34 คน ระยะเวลาฝึกอบรม 4 วัน ในการวิจัยประเมินประสิทธิผลของหลักสูตร โดยใช้แบบประเมินความรู้ และเจตคติก่อนและหลังการอบรม แบบประเมินตนเองในการเข้าร่วมกิจกรรม รวมทั้งแบบประเมินความพึงพอใจในการอบรม ผลการศึกษา พบว่า ชั้นที่ 1 จากการสำรวจความต้องการเข้าอบรม ปรากฏว่า กลุ่มตัวอย่างร้อยละ 98.1 เห็นว่า การเพิ่มความรู้ ความเข้าใจ และทักษะในการเป็นวิทยากรสร้างพลังชุมชน เพื่อพัฒนาเมืองน่าอยู่เป็นสิ่งสำคัญ และจำเป็น และร้อยละ 87.0 ต้องการเข้าอบรมหลักสูตรนี้ ชั้นที่ 2 ได้หลักสูตรอบรมซึ่งประกอบด้วย ชื่อหลักสูตรอบรม วัตถุประสงค์ กลุ่มเป้าหมาย แนวทางดำเนินการอบรม เนื้อหา สาระ และวิธีการอบรม การวัดและประเมินผลการอบรม สถานที่ฝึกอบรม ระยะเวลา ผู้รับผิดชอบหลักสูตร และผลที่คาดว่าจะได้รับ การวัดและประเมินผลการอบรม เรื่อง "พลังชุมชน เทคนิคสำหรับวิทยากร" ชั้นที่ 3 ผลการทดลองใช้และประเมินผลหลักสูตร จากการวัด

ความรู้ และเจตคติต่อการสร้างพลังชุมชน เพื่อพัฒนาเมืองน่าอยู่ชุมชนน่าอยู่ ของผู้เข้ารับการอบรม ปรากฏว่า เพิ่มขึ้น และแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p\text{-value} < .05$) ซึ่งข้อเสนอแนะจากการวิจัยครั้งนี้ คือ นำหลักสูตรที่มีความเหมาะสมประยุกต์ใช้กับบุคคลที่ทำงานเกี่ยวข้องกับการพัฒนาชุมชน และการติดตามประเมินผลหลังการอบรม รวมทั้ง ให้คำแนะนำ และเป็นพี่เลี้ยงให้กับผู้ผ่านการอบรม เมื่อไปปฏิบัติจริงในพื้นที่ จะทำให้ประสิทธิผลของหลักสูตรเพิ่มขึ้น

สถาบันดำรงราชานุภาพ (2547:4) ได้ศึกษาบทบาทหน้าที่ วิสัยทัศน์ พันธกิจ และยุทธศาสตร์การพัฒนาบุคลากร ของกระทรวงมหาดไทย และของสำนักงานปลัดกระทรวงมหาดไทย พบว่าสามารถสรุปประเด็นที่สะท้อนให้เห็นถึงสมรรถนะ ทักษะ ความรู้ความสามารถ ค่านิยม และคุณลักษณะบุคลากรของกระทรวงมหาดไทยมีติดทางด้านทักษะ ความรู้ความสามารถ ในการบริหารเชิงรุก การบริหารเชิงกลยุทธ์ การทำงานเชิงบูรณาการ การทำงานเป็นทีม การวิเคราะห์ การสังเคราะห์ และการวางแผน ซึ่งต้องมีความเชี่ยวชาญในการวางแผนยุทธศาสตร์ การใช้เทคโนโลยี ในการปฏิบัติงาน รวมถึงการเป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลง การคิดในเชิงยุทธศาสตร์ การเป็นนักประสานงาน การสร้างความร่วมมือกับทุกภาคส่วน การทำงานอย่างมีเครือข่าย ความสามารถในการถ่ายทอดความคิดเชิงสร้างสรรค์ และค่านิยม บำบัดทุกข์ บำรุงสุข จัดสำนึกการให้บริการ ยึดประโยชน์สุขของประชาชนเป็นเป้าหมาย ยอมรับการเปลี่ยนแปลง ซึ่งสามารถใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมเสริมสร้างสมรรถนะข้าราชการประจำศูนย์ปฏิบัติการต่อสู้เพื่อเอาชนะยาเสพติดจังหวัด ครั้งนี้

สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน (2548:8-14) ได้ศึกษานำสมรรถนะ มาใช้ในการปรับปรุงระบบจำแนกตำแหน่งและค่าตอบแทนโดยมีจุดประสงค์เพื่อพัฒนาระบบการบริหารทรัพยากรบุคคลภาครัฐให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น ได้อธิบายว่า สมรรถนะมีการให้คำจำกัดความไว้มากไม่เหมือนกันทีเดียว ซึ่งคำจำกัดความที่ต่างกันนั้นไม่มีผิดหรือถูก ขึ้นอยู่กับจุดประสงค์ ของการนำไปใช้ สำนักงานคณะกรรมการพลเรือนได้กำหนดความหมายของสมรรถนะไว้ว่า คือ “คุณลักษณะเชิงพฤติกรรมที่เป็นผลมาจากความรู้ ทักษะ ความสามารถและคุณลักษณะอื่น ๆ ที่ทำให้บุคคลสามารถสร้างผลงานได้โดดเด่นกว่าเพื่อนร่วมงานอื่น ๆ ในองค์กร” สมรรถนะในภาคราชการพลเรือนไทยผลจากการวิเคราะห์ข้อมูลทั้งสามส่วนที่กล่าวมา ได้จัดทำเป็นโมเดลสมรรถนะสำหรับราชการพลเรือนไทย ซึ่งมีรายละเอียดต้นแบบสมรรถนะประกอบไปด้วยสมรรถนะ 2 ส่วน คือ (1) สมรรถนะหลักสำหรับข้าราชการพลเรือนทุกคน คือ คุณลักษณะร่วมของข้าราชการพลเรือนไทยทั้งระบบ เพื่อหล่อหลอมค่านิยมและพฤติกรรมที่พึงประสงค์ร่วมกัน ประกอบด้วยสมรรถนะ 5 สมรรถนะ คือ

1. การมุ่งผลสัมฤทธิ์ (Achievement motivation)
2. การบริการที่ดี (Service Mind)
3. การสั่งสมความเชี่ยวชาญในงานอาชีพ (Expertise)

4. จริยธรรม (Integrity)

5. ความร่วมแรงร่วมใจ (Teamwork)

สมรรถนะประจำกลุ่มงาน คือ สมรรถนะที่กำหนดเฉพาะสำหรับ กลุ่มงาน เพื่อสนับสนุนให้ข้าราชการแสดงพฤติกรรมที่เหมาะสมแก่หน้าที่ และส่งเสริมให้ปฏิบัติการในหน้าที่ให้ได้ดียิ่งขึ้น สมรรถนะประจำกลุ่มงาน มีทั้งหมด 20 สมรรถนะด้วยกัน คือ

1. การคิดวิเคราะห์ (Analytical Thinking)
2. การมองภาพองค์รวม (Conceptual Thinking)
3. การพัฒนาศักยภาพคน (Caring & Developing Others)
4. การสั่งการตามอำนาจหน้าที่ (Holding People Accountable)
5. การสืบเสาะหาข้อมูล (Information Seeking)
6. ความเข้าใจข้อแตกต่างทางวัฒนธรรม (Cultural Sensitivity)
7. ความเข้าใจผู้อื่น (Interpersonal Understanding)
8. ความเข้าใจองค์กรและระบบราชการ (Organizational Awareness)
9. การดำเนินการเชิงรุก (Proactiveness)
10. ความถูกต้องของงาน (Concern for Order)
11. ความมั่นใจในตนเอง (Self Confidence)
12. ความยืดหยุ่นผ่อนปรน (Flexibility)
13. ศิลปะการสื่อสารจูงใจ (Communication & Influencing)
14. สภาวะผู้นำ (Leadership)
15. สุนทรียภาพทางศิลปะ (Aesthetic Quality)
16. วิสัยทัศน์ (Visioning)
17. การวางกลยุทธ์ภาครัฐ (Strategic Orientation)
18. ศักยภาพเพื่อนำการปรับเปลี่ยน (Change Leadership)
19. การควบคุมตนเอง (Self Control)
20. การให้อำนาจแก่ผู้อื่น (Empowering Others)

การประเมินสมรรถนะ

สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน (2548:15-17) ได้มีการประเมินสมรรถนะซึ่งเป็นคุณลักษณะเชิงพฤติกรรมนั้น จำเป็นต้องมีการสังเกตพฤติกรรมในการทำงาน จดบันทึก และทำงานประเมิน เมื่อถึงรอบการประเมิน นอกจากคุณลักษณะเชิงพฤติกรรมแล้วระบบจำแนกตำแหน่งและค่าตอบแทนที่ปรับปรุงใหม่นี้ยังมีการกำหนดระดับความรู้และทักษะที่จำเป็นในการทำงาน อันประกอบไปด้วย ความรู้ที่จำเป็นในงานความรู้กฎหมายที่เกี่ยวข้อง ทักษะด้านการใช้ภาษาอังกฤษ ทักษะด้านคอมพิวเตอร์ ทักษะการคำนวณ และทักษะการ

จัดการฐานข้อมูล คุณลักษณะเชิงพฤติกรรมที่เป็นผลมาจากความรู้ ทักษะ/ความสามารถ และ คุณลักษณะ อื่น ๆ ที่ทำให้บุคคลสามารถสร้างผลงานได้โดดเด่นกว่าเพื่อนร่วมงานอื่น ๆ ในองค์กร พบว่าวิธีการประเมินพฤติกรรมที่ตรงไปตรงมามากที่สุด คือ การสังเกตพฤติกรรม จดบันทึก และทำการประเมิน ในการสังเกตเพื่อประเมินพฤติกรรมนั้นมีสมมุติฐาน 2 ประการที่จะ ทำให้การสังเกตพฤติกรรมมีความถูกต้อง กล่าวคือ (1) ผู้ที่สังเกตและประเมินต้องทำด้วยความ ตรงไปตรงมา (2) ผู้ที่สังเกตและประเมินต้องใกล้ชิดเพียงพอที่จะสังเกตพฤติกรรมของผู้ที่ถูก ประเมิน ดังนั้นการประเมินสมรรถนะจึงเป็นการประเมินที่ต้องมีการสังเกตพฤติกรรมการทำงาน จดบันทึก และทำการประเมิน แบบประเมินพฤติกรรมสร้างได้หลายแบบ แบบที่นิยมกัน แพร่หลาย แบบได้แก่ แบบประเมินที่ใช้ความถี่ หรือปริมาณกำหนดระดับ (Likert Scale)

ธเนศ ขำเกิด (2548 :79) ได้ศึกษารูปแบบการประเมิน 3 กลุ่ม คือ

1. รูปแบบการประเมินที่เน้นจุดมุ่งหมาย (Objective Based Model) เป็น รูปแบบที่เน้นการตรวจสอบผลที่คาดหวังว่าเกิดขึ้นหรือไม่ หรือประเมินโดยตรวจสอบผลที่ระบุ ไว้ในจุดมุ่งหมายเป็นหลัก โดยดูว่าผลที่เกิดจากการปฏิบัติงานบรรลุจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้ หรือไม่ เช่น รูปแบบการประเมินของไทเลอร์ (Tyler) ครอนบาค (Cronbach) เคริกแพททริก (Kirkpatrick) เป็นต้น

2. รูปแบบการประเมินที่เน้นการตัดสินคุณค่า (Judgemental Evaluation Model) เป็นรูปแบบการประเมินที่มีจุดมุ่งหมายเพื่อให้ได้มาซึ่งข้อมูลสารสนเทศสำหรับกำหนด และวินิจฉัยคุณค่าของโครงการนั้น เช่น รูปแบบการประเมินของ สเตค (Stake) สคริฟเวน (Scriven) โพรวิส (Provus) เป็นต้น

3. รูปแบบการประเมินที่เน้นการตัดสินใจ (Decision – Oriented Evaluation Model) เป็นรูปแบบการประเมินที่มีจุดมุ่งหมายเพื่อให้ได้มาซึ่งข้อมูล และข่าวสารต่างๆ เพื่อ ช่วยผู้บริหารในการตัดสินใจเลือกทางเลือกต่างๆ ได้อย่างถูกต้อง เช่น รูปแบบการประเมินของ เวลช์ (Welch) สตฟเฟิลบีม (Stufflebeam) อัลคิน (Alkin) เป็นต้น

การศึกษาดังกล่าวพบว่า การฝึกอบรมเป็นกระบวนการเรียนรู้เพื่อให้ผู้รับการอบรม ได้เพิ่มพูนประสบการณ์ด้านความรู้ ความเข้าใจ เปลี่ยนแปลงพฤติกรรม และเจตคติของตน เพื่อนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงการปฏิบัติงานในทางที่ดีขึ้น มีนักทฤษฎีการประเมินการ ฝึกอบรม ได้เสนอรูปแบบการประเมินการฝึกอบรมไว้มากมาย ซึ่งแต่ละรูปแบบก็จะมี ความแตกต่างกันบ้าง คล้ายคลึงกันบ้าง ตามแต่ลักษณะของโครงการฝึกอบรมที่ทำการ ประเมิน ทั้งนี้เพื่อเป็นแนวทางในการนำไปประยุกต์ใช้ให้เหมาะสมกับโครงการฝึกอบรมของแต่ละ หน่วยงาน

องอาจ พงษ์พิสุทธิบุปผา (2541 : 93-94) ได้ศึกษาพัฒนาหลักสูตรการ ฝึกอบรมเพื่อเสริมสร้างพฤติกรรมผู้นำทางเกษตรสำหรับนักเรียนโครงการอาชีวศึกษาเพื่อการ พัฒนาชนบท (อศ.กช.) การศึกษาใช้แนวทางดำเนินการวิจัย 4 ขั้นตอน คือการศึกษาข้อมูล

พื้นฐาน การสร้างหลักสูตร การทดลองใช้หลักสูตร และการติดตามหลักสูตร สำหรับองค์ประกอบของหลักสูตรประกอบด้วย สภาพปัญหาและความจำเป็นในการฝึกอบรม จุดมุ่งหมายของหลักสูตร โครงสร้างหลักสูตรและเนื้อหาสาระการฝึกอบรม วัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรม กิจกรรมและวิธีการฝึกอบรม สื่อการฝึกอบรม การวัดและการประเมินผล และแผนการฝึกอบรม

9.2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องในต่างประเทศ

มิมส์ (Mims. 1970:49) ได้ศึกษาเกี่ยวกับความคิดเห็นของนักศึกษาพยาบาลที่มีต่อการดำเนินงานคณาจารย์หลักสูตรที่ใช้ในการสอน ตลอดจนการประเมินผลและพฤติกรรมที่แสดงออกของคณาจารย์ ผลการศึกษาพบว่า พฤติกรรมที่พึงประสงค์ คือ ให้คะแนนอย่างยุติธรรม มีความสามารถกระตุ้นนักเรียนให้ความสนใจในการเรียน สามารถจัดลำดับเนื้อหาในหลักสูตรการสอนได้อย่างเหมาะสมมีความรู้ความสามารถในการค้นคว้าวิทยาการใหม่ ๆ และรู้จักวิธีการถ่ายทอดความรู้แก่นักศึกษาได้ดี

แมคคิลแลนด (McClelland. 1970:24-50) ได้ศึกษาการพัฒนาระบบความสามารถเชิงสมรรถนะ (Competency) โดยการพัฒนาแบบทดสอบทางบุคลิกภาพเพื่อศึกษาว่า บุคคลที่ทำงานอย่างมีประสิทธิภาพนั้นมีทัศนคติและนิสัยอย่างไร และได้ใช้ความรู้เหล่านี้ช่วยแก้ปัญหาการคัดเลือกบุคคลให้แก่หน่วยงานของรัฐบาลสหรัฐอเมริกา ผลการศึกษาซึ่งอธิบายแนวคิดเรื่องสมรรถนะด้วยโมเดลภูเขาน้ำแข็ง (Iceberg Model) ดังภาพที่ 7 ได้ นำมาประยุกต์ใช้ในแง่มุมต่างๆของการบริหารทรัพยากรบุคคล ทั้งในหน่วยงานภาครัฐและเอกชนมากขึ้น และอธิบายว่า ความแตกต่างระหว่างบุคคลเปรียบได้กับภูเขาน้ำแข็ง โดยมีส่วนที่มองเห็นได้ง่าย และพัฒนาได้ง่าย คือส่วนที่อยู่เหนือน้ำ นั่นคือองค์ความรู้ และทักษะต่างๆที่บุคคลมีอยู่ และส่วนใหญ่ที่มองเห็นได้ยากอยู่ใต้ผิวน้ำ ได้แก่ แรงจูงใจ อุปนิสัย ภาพลักษณ์ภายใน และบทบาทที่แสดงออกต่อสังคม และส่วนที่อยู่ใต้น้ำนี้มีผลต่อพฤติกรรมในการทำงานของบุคคลอย่างมาก และเป็นส่วนที่พัฒนาได้ยาก ความสามารถเชิงสมรรถนะ เป็น กลุ่มของความรู้ ทักษะ และคุณลักษณะของบุคคล ซึ่งสะท้อนได้จากพฤติกรรมในการทำงาน ที่แสดงออกมาของแต่ละบุคคลที่สามารถวัดได้ และสังเกตเห็นได้ ดังนั้นขีดความสามารถเชิงสมรรถนะจึงมีองค์ประกอบอยู่ 3 ส่วน คือ

1. ลักษณะของบุคคล (Personal Characteristics) หมายถึง อุปนิสัย (Trait) ทัศนคติ (Attitude) และแรงจูงใจ (Motive) ซึ่งลักษณะดังกล่าวจะมีอิทธิพลต่อพฤติกรรมที่แสดงออกของบุคคลนั้น
2. พฤติกรรม (Behavior) หมายถึง การแสดงออกของบุคคลที่เป็นทั้งแง่บวกและแง่ลบ
3. ผลสำเร็จ (Performance) หมายถึง ผลงานที่เกิดจากการกระทำ

อาจแบ่งได้เป็น 2 ประเภท คือ ความสามารถเชิงสมรรถนะหลัก (Core competency) หมายถึง บุคลิกลักษณะของคนที่จะสะท้อนให้เห็นถึงความรู้ ทักษะ ทัศนคติ ความเชื่อ และอุปนิสัยของคนในองค์กรโดยรวม ที่จะช่วยสนับสนุนให้องค์กรบรรลุเป้าหมายตามวิสัยทัศน์ได้ เป็นความสามารถที่ทุกตำแหน่งในองค์กรต้องมีซึ่งส่วนใหญ่จะมีอยู่ 2 ส่วน คือ ด้านการจัดการ เช่น การวางแผน การบริหารการเปลี่ยนแปลง และด้านทั่วไป เช่น การสื่อสาร การทำงานเป็นทีม การประสานงาน ในการคัดเลือกความสามารถเชิงสมรรถนะหลัก จะต้องคำนึงถึง

- ความสอดคล้องกับความสามารถหลักขององค์กร (Organization Competency)
- แสดงถึงความสำเร็จขององค์กร (Organization Success) หรือมี

ผลกระทบต่อองค์กรมากที่สุด (The Organization impact) และความสามารถเชิงสมรรถนะด้านเทคนิค (Technical / Function competency) หมายถึง บุคลิกลักษณะของคนที่จะสะท้อนให้เห็นถึงความรู้ ทักษะ ทัศนคติ ความเชื่อ และอุปนิสัย ที่จะช่วยสนับสนุนให้หน่วยงานบรรลุวัตถุประสงค์ของการทำงานได้ จึงเป็นความสามารถที่อิงตามเนื้อหา (Job content) เป็นหลัก

นิโคลสัน (Nicholson. 1971:4101-A) ได้ศึกษาพัฒนารูปแบบการฝึกอบรมครูประจำการโรงเรียนประถมศึกษาในเขตอำเภอ ดี คาร์บ (De Kalb County) รัฐจอร์เจียพบว่ารูปแบบหนึ่งมีสาระสำคัญประกอบด้วยการประเมินความต้องการ การหาความจำเป็นในการฝึกอบรมและการให้การสนับสนุน การจัดกิจกรรมฝึกอบรมการนำไปใช้ การประเมินผลและการเผยแพร่ และผลการวิจัยยังพบว่าเพศและประสบการณ์ การทำงานมีผลกระทบต่อความต้องการฝึกอบรม โดยผู้มีประสบการณ์มากเห็นประโยชน์ของการฝึกอบรมนั้นมากกว่าผู้มีประสบการณ์น้อย

แคทเธอริน (Catherine. 1986:1627 – A) ได้ศึกษาค้นคว้า เรื่อง “ประวัติและหลักสูตรการปรับปรุงการสอนของมหาวิทยาลัยคาร์เนกี เมลลอน” เป็นการศึกษาประวัติการปรับปรุงการสอนของมหาวิทยาลัย มุ่งศึกษาโปรแกรมการฝึกอบรมบัณฑิต และบัณฑิตผู้ช่วยสอน ผลการศึกษาค้นคว้าการปรับปรุงการสอน พบว่า การปรับปรุงการสอนไม่ประสบผลเนื่องจากโปรแกรมปรับปรุงที่ใช้ในการฝึกอบรม นอกจากนี้ชี้ให้เห็นการฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการ เพื่อปรับปรุงการสอนจะต้องเน้นหน้าที่ความรับผิดชอบของอาจารย์ใหม่ ส่วนด้านหลักสูตรการฝึกอบรมเพื่อพัฒนาการสอนเกี่ยวกับวิธีสอน เช่น การสอนแบบบรรยาย การสอนแบบอภิปราย รวมทั้งการวัดผลการประเมินผล การเรียนการสอนในการประเมินการฝึกอบรมเพื่อพัฒนาการสอนของมหาวิทยาลัยแต่ปรากฏว่าผู้เข้ารับการฝึกอบรมซึ่งเป็นอาจารย์ใหม่ต้องการฝึกอบรมเพิ่มเติมเพื่อให้ทักษะการสอนมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

เจ (อดิศักดิ์ จินตานุกุล. 2545:28 ; อ้างอิงจาก Ja. n.d.) ได้ศึกษาพบว่ารูปแบบการประเมินการฝึกอบรมไว้ 7 รูปแบบ ได้แก่ (1) The Kirkpatrick Approach (2) The Bell System Approach (3) The CIRO Approach (4) Saratoga Institute Approach (5) The IBM Approach (6) Xerox Approach (7) CIPP Model โดยทั้ง 7 รูปแบบดังกล่าว เป็นรูปแบบการประเมินที่พัฒนาขึ้นเพื่อให้มีความเหมาะสมที่จะใช้ในการประเมินโครงการฝึกอบรมโดยเฉพาะ ซึ่งแต่ละ

รูปแบบต่างมีปรัชญาที่แตกต่างกันบ้าง คล้ายกันบ้างตามความเชื่อของนักทฤษฎีที่พัฒนารูปแบบนั้นๆ เป็นผลให้แต่ละรูปแบบมีข้อเด่น และข้อด้อยในการใช้ที่แตกต่างกันไป ใน 7 รูปแบบ มีอยู่ 2 รูปแบบที่ค่อนข้างเป็นที่นิยมในการนำไปประยุกต์ใช้กับการประเมินการฝึกอบรมในหน่วยงานต่างๆ อย่างมาก ได้แก่ The Kirkpatrick Approach และ CIPP Model ทั้งนี้เป็นผลสรุปจากโครงการศึกษาวิจัยของ ASTD (American Society for Training and Development) อ้างในอดิศักดิ์ จินตานุกุล (2545 : 27) พบว่า มีผู้ปฏิบัติการด้านการประเมินผลการฝึกอบรม เลือกใช้รูปแบบการประเมินการฝึกอบรม CIPP Model มากร้อยละ 56 และเลือกใช้รูปแบบการประเมิน The Kirkpatrick Approach เป็นอันดับรองลงมา คือ ร้อยละ 36 และอีกร้อยละ 8 ไม่ระบุการเลือกใช้รูปแบบการประเมินใดๆ ดังนั้น CIPP Model จึงมีลักษณะการประเมินในลักษณะกว้างเพื่อให้ครอบคลุมทั้งระบบของโครงการ อีกทั้งยังเป็นรูปแบบการประเมินที่จะนำไปประยุกต์ใช้กับโครงการในลักษณะใดก็ได้ ทั้งในแบบของการฝึกอบรม การสัมมนา การประชุมปฏิบัติการ

โรบินสัน (Robinson. 1992:68) ได้ ศึกษา เรื่อง ความเชื่อมโยงระหว่าง การศึกษากับการพัฒนาชุมชน ผลการวิจัยพบว่า การจัดการศึกษาควรเปิดโอกาสให้ท้องถิ่น ปรากฏท้องถิ่น หรือปรากฏชาวบ้าน เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา เพื่อที่จะแก้ปัญหา ของชุมชนได้อย่างเหมาะสมกับสภาพการณ์จริง

เอสเตอร์ (Esther. 1995:50) ศึกษา การเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมในการพัฒนา ชุมชน โดยศึกษาเป็นรายกรณี พบว่า การเรียนรู้ของผู้ใหญ่เกิดขึ้นจากผลของการแก้ปัญหา และเขาไม่ได้เรียนรู้จากหนังสือแต่เกิดจากการเรียนรู้โดยร่วมมือทำกิจกรรมต่างๆ จากการ สังเกต การสัมภาษณ์ พบว่า ผู้ใหญ่ เกิดการเรียนรู้จากการเข้าไปมีส่วนร่วมในความสำเร็จของ ชุมชน และ พบว่า สามารถสร้างประชากรที่เข้มแข็งและมีประสิทธิภาพ จนประสบความสำเร็จ

จากการทบทวนเอกสาร ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง พบว่าการปฏิบัติหน้าที่ของ ข้าราชการประจำศูนย์ปฏิบัติการต่อสู้เพื่อเอาชนะยาเสพติดจังหวัด ยังมีปัญหาอุปสรรคในการ ปฏิบัติงานซึ่งมีความจำเป็นต้องมีหลักสูตรที่สามารถเพิ่มมาตรฐานด้านความรู้ ทักษะ ทศนคติ และค่านิยมซึ่งเป็นคุณลักษณะที่ต้องเสริมสร้างให้แก่ข้าราชการประจำศูนย์ฯ ให้มีสมรรถนะ ในการปฏิบัติหน้าที่ต่อสู้เอาชนะยาเสพติดให้สำเร็จได้อย่างมีประสิทธิภาพ ประกอบกับมี ผลการวิจัยทั้งในและต่างประเทศที่ได้ศึกษาแนวทางการพัฒนาหลักสูตรซึ่งสามารถนำไป ประยุกต์ใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมเสริมสร้างสมรรถนะข้าราชการประจำ ศูนย์ปฏิบัติการต่อสู้เพื่อเอาชนะยาเสพติดจังหวัดให้มีประสิทธิภาพ

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง การพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมเสริมสร้างสมรรถนะข้าราชการประจำศูนย์ปฏิบัติการต่อสู้เพื่อเอาชนะยาเสพติดจังหวัด (ศตส.จ.) ระดับ 7 หรือระดับ 6 และระดับ 5 ในลักษณะวิจัยและพัฒนา (Research and Development) ดำเนินการวิจัยตามลำดับขั้นตอน ดังนี้

1. ขั้นตอนในการวิจัย
2. ประชากรและการเลือกกลุ่มตัวอย่าง
3. การสร้างเครื่องมือในการวิจัย
 - 3.1 จัดทำหลักสูตร
 - 3.2 แบบสอบถามความเหมาะสม
 - 3.3 หาค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ของหลักสูตรฝึกอบรม
 - 3.4 ประเมินประสิทธิภาพของหลักสูตรโดยหาค่าความสัมพันธ์ระหว่าง

กระบวนการฝึกอบรมและผลสัมฤทธิ์ 80/80 (E1/E2) ก่อนนำไปใช้กับกลุ่มตัวอย่าง

- 3.5 หาค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ของแบบติดตามประเมินผลหลักสูตรฝึกอบรม
4. เก็บรวบรวมข้อมูล
5. การติดตามประเมินผล
6. การจัดกระทำข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล
7. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ขั้นตอนในการวิจัย

การพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมเสริมสร้างสมรรถนะข้าราชการประจำศูนย์ปฏิบัติการต่อสู้เอาชนะยาเสพติดจังหวัด ประกอบด้วยการวิจัย 5 ขั้นตอน ดังนี้ 1) ศึกษาและวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐาน 2) การจัดทำหลักสูตร 3) การประเมินเอกสารหลักสูตร 4) ทดลองใช้หลักสูตร 5) ติดตามประเมินผล

ขั้นตอนที่ 1 ศึกษาและวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐาน

1.1 ศึกษาข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับนโยบายและแนวทางปฏิบัติ ระเบียบ กฎหมาย หนังสือสั่งการ ข้อมูลเกี่ยวกับหลักสูตร ปรัชญา หลักการ จัดการ จัดฝึกอบรม สื่อ การวัดผล และประเมินผล และเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้องอื่นๆ ทั้งในประเทศ และต่างประเทศ รวมทั้งข้อมูลเกี่ยวกับศักยภาพของหน่วยงาน เป็นการศึกษาสภาพโดยทั่วไปด้านต่าง ๆ เช่น

ด้านบุคลากร การบริหาร วัสดุอุปกรณ์ ความร่วมมือระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง จุดด้อยหรือความขาดแคลนในด้านใด ความต้องการ ความจำเป็นในการฝึกอบรมของ ข้าราชการประจําศูนย์ปฏิบัติการต่อสู้เพื่อเอาชนะยาเสพติดจังหวัด

1.2 ศึกษาความคิดเห็นจากการสัมภาษณ์ผู้บริหารส่วนราชการที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ผู้แทนศูนย์ อํานวยการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด (ศอ.ปส.) ผู้บริหารและเจ้าหน้าที่ศูนย์ปฏิบัติการต่อสู้เพื่อ เอาชนะยาเสพติดกระทรวงมหาดไทย (ศตส.มท.) ศูนย์ปฏิบัติการต่อสู้เพื่อเอาชนะยาเสพติดจังหวัด (ศต ส.จ.) รวมทั้งนักวิชาการจาก สำนักนโยบายและแผนสำนักงานปลัดกระทรวงมหาดไทย สถาบันดำรงรา ชานุภาพ เพื่อนํามาเป็นฐานในการกำหนดหลักสูตรฝึกอบรมเชื่อมโยงกับการเสริมสร้างสมรรถนะหลัก (Core Competencies) ให้ข้าราชการประจําศูนย์ปฏิบัติการต่อสู้เพื่อเอาชนะยาเสพติดจังหวัด ให้มี สมรรถนะหลักที่เหมาะสม ในการปฏิบัติภารกิจขององค์กรมากยิ่งขึ้น

ขั้นตอนที่ 2 จัดทำหลักสูตร

ในขั้นนี้ได้นำหัวข้อวิชาที่กำหนดจากขั้นตอนที่ 1 มากำหนดองค์ประกอบของ หลักสูตร ดังนี้

2.1 กำหนดปรัชญาหลักสูตร

2.2 กำหนดจุดประสงค์ของหลักสูตร และ จุดประสงค์เชิงพฤติกรรมในรายหัวข้อ วิชาเพื่อมุ่งหวังจะให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรมได้บรรลุผลหลังจากการฝึกอบรมรายหัวข้อวิชานั้น ๆ สามารถ นำไปปฏิบัติได้จริง ทั้งทางด้านความรู้ ทักษะ ทศนคติ และค่านิยมที่พึงประสงค์

2.3 การร่างหลักสูตร ประกอบด้วย ปัญหาและความสำคัญ หลักการหลักสูตร เป้าหมายหลักสูตร จุดมุ่งหมายของหลักสูตร และกำหนดเนื้อหาซึ่งมีองค์ประกอบครบทั้ง 4 องค์ประกอบ ได้แก่ จุดประสงค์ประสงค์เชิงพฤติกรรม เนื้อหา กิจกรรม และการวัดและ ประเมินผล มีความต่อเนื่องกับรายวิชาในระดับต่าง ๆ (ทั้งแนวดิ่งและแนวนอน) ความทันสมัยของ เนื้อหา มีลำดับที่เป็นระบบ ลำดับกิจกรรม ให้เกิดประสบการณ์การเรียนรู้ คำนึงถึงความ แตกต่างของผู้เข้ารับการฝึกอบรม รูปแบบการเรียนรู้ (Learning Styles) ที่ต่างกันในระดับพื้นที่ และสอดคล้องเจตนารมณ์ของหลักสูตร

2.4 การวิเคราะห์การใช้เทคนิคในการจัดกิจกรรมการฝึกอบรม การจัดกิจกรรม การฝึกอบรม โดยการจัดเกมส์ การวิเคราะห์ แก้ปัญหา สรุปผลด้วยเทคนิคการสร้างทักษะให้ เกิดความร่วมมือทำงานกันเป็นทีม

2.5 สื่อการฝึกอบรม ประกอบด้วย เอกสารหลักสูตรการฝึกอบรม และสื่อ ประกอบการบรรยาย

2.6 การวิเคราะห์การใช้เทคนิคในการจัดกิจกรรมการฝึกอบรม

2.7 กำหนดเวลาฝึกอบรมต้องสอดคล้องกับโครงสร้างหลักสูตร ปริมาณเนื้อหา และกิจกรรม

2.8 กำหนดการประเมินผลการฝึกอบรม

2.8.1 สร้างแบบทดสอบวัดความรู้ความเข้าใจ เพื่อนำไปใช้เก็บรวบรวม ข้อมูลกับกลุ่มทดลอง เป็นแบบวัดความรู้ความเข้าใจ 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นคำถามเกี่ยวกับสภาพภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ อายุ ตำแหน่ง

ตอนที่ 2 เป็นคำถามวัดความรู้ความเข้าใจ ในการแก้ไขปัญหาเสพติด

ตอนที่ 3 เป็นคำถามปลายเปิดเพื่อให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรมได้ แสดงความคิดเห็น และข้อเสนอแนะเกี่ยวกับ ความรู้ ทักษะ ค่านิยม และรูปแบบ การปรับปรุง หลักสูตร รวมทั้งข้อคิดเห็นอื่นๆ

2.9 การจัดทำเอกสารหลักสูตร ซึ่งมีองค์ประกอบด้วยคู่มือการฝึกอบรมและ รายละเอียดเนื้อหาหลักสูตรครบทุกรายวิชา

นำเสนอแผนการฝึกอบรมและสื่อต่าง ๆ เรียงลำดับหัวข้อวิชา

ขั้นตอนที่ 3 การประเมินเอกสารหลักสูตร

แบ่งการดำเนินงานออกเป็น 2 ส่วน คือ

3.1 ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับความสอดคล้องของหลักสูตร ฝึกอบรม

3.1.1 ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 7 คน ทำการประเมินความสอดคล้องระหว่าง เนื้อหาวิชากับจุดประสงค์เชิงพฤติกรรม เพื่อหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Item Objective Congruence หรือ IOC)

3.1.2 ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 7 คน ทำการประเมินความเหมาะสมของโครงสร้างหลักสูตรฝึกอบรมโดยใช้แบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) กำหนดค่าคะแนนเป็น 5 ระดับ ตามวิธีของ ลิเคอร์ท (Likert 1961) โดยค่าเฉลี่ย ระดับความคิดเห็น ดังนี้

4.51 - 5.00 เหมาะสมมากที่สุด

3.51 - 4.50 เหมาะสมมาก

2.51 - 3.50 เหมาะสมปานกลาง

1.51 - 2.50 พอใช้

1.00 - 1.50 ยังต้องปรับปรุง

และคำถามแบบปลายเปิดในส่วนท้ายของแบบประเมิน เพื่อถามความคิดเห็นและ ข้อเสนอแนะต่าง ๆ ของผู้เชี่ยวชาญนำมาปรับปรุงแก้ไขหลักสูตรให้มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

3.1.3 การประเมินแบบทดสอบวัดความรู้ความเข้าใจที่สร้างขึ้น โดยผู้เชี่ยวชาญการวิเคราะห์ค่าความเชื่อมั่น ในรูปค่าเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Item Objective Congruence หรือ IOC)

3.2 ประเมินประสิทธิภาพของหลักสูตรฝึกอบรม

ประเมินประสิทธิภาพของหลักสูตรฝึกอบรมกับข้าราชการประจำศูนย์ปฏิบัติการต่อสู้เพื่อเอาชนะยาเสพติดจังหวัด ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 5 คน โดยหาค่าความสัมพันธ์ระหว่างกระบวนการฝึกอบรมและผลสัมฤทธิ์ 80/80 (E1/E2) เพื่อหาประสิทธิภาพของหลักสูตรฝึกอบรมก่อนนำไปใช้กับกลุ่มตัวอย่าง

3.3 หาค่าดัชนีความสอดคล้องของแบบติดตามประเมินผลหลักสูตร

ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 7 คน ทำการประเมินความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับจุดประสงค์เชิงพฤติกรรม และเพื่อหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Item Objective Congruence หรือ IOC)

ขั้นตอนที่ 4 ทดลองใช้หลักสูตร

ในขั้นตอนนี้เป็นการทดลองใช้หลักสูตรฝึกอบรม กับกลุ่มตัวอย่าง และทำการทดสอบวัดความรู้ ความเข้าใจ ก่อนการฝึกอบรม (Pre-test) และทำสอบหลังการฝึกอบรม (Post-test)

การทดสอบความรู้ความเข้าใจ

นำหลักสูตรฝึกอบรมเสริมสร้างสมรรถนะข้าราชการประจำศูนย์ปฏิบัติการต่อสู้เพื่อเอาชนะยาเสพติดจังหวัด ที่ผ่านการประเมินประสิทธิภาพได้ตามเกณฑ์ที่กำหนดแล้ว ไปทดลองใช้กับกลุ่มตัวอย่างที่เป็นข้าราชการประจำศูนย์ปฏิบัติการต่อสู้เพื่อเอาชนะยาเสพติดจังหวัด จำนวน 20 คน จากจังหวัดภาคกลางจังหวัดละ 2 คน ได้แก่ จังหวัดชลบุรี ประจวบคีรีขันธ์ สุพรรณบุรี สมุทรสาคร อ่างทอง นครสวรรค์ นนทบุรี ปทุมธานี นครปฐม ลพบุรี เพื่อวิเคราะห์เปรียบเทียบความรู้ความเข้าใจ ของผู้เข้ารับการทดลองก่อนและหลังการทดลองใช้หลักสูตร ใช้วิเคราะห์ เปรียบเทียบผลการทดสอบ ก่อนและหลังการอบรม (Pre-test และ Post-test) ด้วยค่า t-test (Dependent)

ขั้นตอนที่ 5 ติดตามประเมินผล

ติดตามประเมินผลดำเนินการตามขั้นตอน ดังนี้

1. ติดตามประเมินผลหลังการฝึกอบรมไปแล้ว 1 เดือนว่าผู้รับการฝึกอบรมมีสมรรถนะในการปฏิบัติงานอยู่ในระดับใดโดยรูปแบบการประเมินผล 360 องศา กล่าวคือ ให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรมประเมินตนเอง และโดยผู้บังคับบัญชา เพื่อนร่วมงานหรือผู้ใต้บังคับบัญชา รวมทั้งประชาชนผู้รับบริการ

2. นำผลสรุปมาประชุมกลุ่มย่อย (Focus Group) เพื่อระดมความคิดเห็นในการปรับปรุงหลักสูตรให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น

3. นำเสนอเพื่อใช้เป็นหลักสูตรฝึกอบรมเสริมสร้างสมรรถนะข้าราชการประจำศูนย์ปฏิบัติการต่อสู้เพื่อเอาชนะยาเสพติดจังหวัด ศตส.จ. ต่อไป

ขั้นตอนในการวิจัย

การศึกษาวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาวิจัยพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมเสริมสร้างสมรรถนะข้าราชการประจำศูนย์ปฏิบัติการต่อสู้เอาชนะยาเสพติดจังหวัด (ศตส.จ.) ประกอบด้วย ขั้นตอน ดังนี้

ภาพประกอบ 12 ขั้นตอนในการวิจัย

ประชากรและการเลือกกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้คือข้าราชการที่ปฏิบัติหน้าที่ประจำศูนย์ปฏิบัติการต่อสู้เอาชนะยาเสพติดจังหวัด (ศตส.จ.) ที่ตั้งอยู่ในส่วนภูมิภาค ณ สำนักงานจังหวัด ในระดับ 5 ระดับ 6 หรือ ระดับ 7 จังหวัดละ 2 คน จำนวน 75 จังหวัด รวม 150 คน

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการทดลองหลักสูตรฝึกอบรมเสริมสร้างสมรรถนะข้าราชการประจำศูนย์ปฏิบัติการต่อสู้เอาชนะยาเสพติดจังหวัด (ศตส.จ.) ได้มาจากประชากรข้างต้นโดยเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) เฉพาะในจังหวัดภาคกลาง 10 จังหวัด ได้แก่ จังหวัดชลบุรี ประจวบคีรีขันธ์ สุพรรณบุรี สมุทรสาคร อ่างทอง นครสวรรค์ นนทบุรี ปทุมธานี นครปฐม ลพบุรี จังหวัดละ 2 คน รวมเป็นจำนวน 20 คน

การสร้างเครื่องมือในการวิจัย

การศึกษาวิจัยครั้งนี้ มีวิธีสร้างเครื่องมือเพื่อเก็บรวบรวมข้อมูล ดังนี้

1. จัดทำหลักสูตรฝึกอบรมเสริมสร้างสมรรถนะข้าราชการประจำศูนย์ปฏิบัติการต่อสู้เพื่อเอาชนะยาเสพติดจังหวัด

- แบบสอบถามความเหมาะสม
- หาค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ของหลักสูตรฝึกอบรม
- ประเมินประสิทธิภาพของหลักสูตรโดยหาค่าความสัมพันธ์ระหว่าง

กระบวนการฝึกอบรมและผลสัมฤทธิ์ 80/80 (E1/E2) ก่อนนำไปใช้กับกลุ่มตัวอย่าง

2. จัดทำแบบทดสอบวัดความรู้ความเข้าใจ

3. จัดทำแบบติดตามประเมินผลหลักสูตรฝึกอบรม

- หาค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ของแบบติดตามประเมินผลหลักสูตร

ฝึกอบรม

1. จัดทำหลักสูตรฝึกอบรมเสริมสร้างสมรรถนะข้าราชการประจำศูนย์ปฏิบัติการต่อสู้เพื่อเอาชนะยาเสพติดจังหวัด

1.1 ศึกษาข้อมูลพื้นฐาน

1.1.1 ศึกษาข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับนโยบายและแนวทางปฏิบัติ ระเบียบกฎหมายหนังสือสั่งการ ข้อมูลเกี่ยวกับหลักสูตร ปรัชญา หลักการ จัดการ จัดฝึกอบรม สื่อการวัดผลและประเมินผล และเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้องอื่นๆ ทั้งในประเทศ และต่างประเทศ รวมทั้งข้อมูลเกี่ยวกับศักยภาพของหน่วยงาน เป็นการศึกษาสภาพโดยทั่วไปด้านต่าง ๆ เช่นด้านบุคลากร การบริหาร วัสดุอุปกรณ์ ความร่วมมือระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง จุดด้อยหรือความขาดแคลนในด้านใด ความต้องการ ความจำเป็นในการฝึกอบรมของข้าราชการประจําศูนย์ปฏิบัติการต่อสู้เพื่อเอาชนะยาเสพติดจังหวัด

1.1.2 ศึกษาข้อมูลพื้นฐานจากความคิดเห็นจากการสัมภาษณ์ผู้บริหารส่วนราชการที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ผู้แทนศูนย์อํานวยการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด (ศอ.ปส.) ผู้บริหารและเจ้าหน้าที่ศูนย์ปฏิบัติการต่อสู้เพื่อเอาชนะยาเสพติดกระทรวงมหาดไทย (ศตส.มท.) ศูนย์ปฏิบัติการต่อสู้เพื่อเอาชนะยาเสพติดจังหวัด (ศตส.จ.) รวมทั้งนักวิชาการจาก สํานักนโยบายและแผนสํานักงานปลัดกระทรวงมหาดไทย สถาบันดำรงราชานุภาพ

การศึกษาข้อมูลพื้นฐานดังกล่าวเพื่อนํามากําหนดกรอบสมรรถนะหลัก (Core Competencies) ให้ข้าราชการประจําศูนย์ปฏิบัติการต่อสู้เพื่อเอาชนะยาเสพติดจังหวัด และหัวข้อวิชาที่สามารถฝึกอบรมเสริมสร้างสมรรถนะของข้าราชการประจําศูนย์ปฏิบัติการต่อสู้เพื่อเอาชนะยาเสพติดจังหวัด ให้มีสมรรถนะหลักที่เหมาะสม ในการปฏิบัติภารกิจขององค์กรมากยิ่งขึ้น

1.2 กําหนดปรัชญาและวัตถุประสงค์ของหลักสูตร

1.3 กําหนดเนื้อหาวิชา และวัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรมให้สอดคล้องต่อเนื่องกับรายวิชา ในระดับต่างๆ ความทันสมัยของเนื้อหาเหมาะสมกับเวลา ลำดับกิจกรรม ให้เกิดประสบการณ์การเรียนรู้ คํานึงถึงความแตกต่างของผู้เข้ารับการฝึกอบรม รูปแบบการเรียนรู้ (Learning Styles) ที่ต่างกันในระดับพื้นที่ กําหนดคาบเวลาฝึกอบรมต้องสอดคล้องกับโครงสร้างหลักสูตร ปริมาณเนื้อหา รวมทั้งกําหนดเกณฑ์การวัดและการติดตามประเมินผลสอดคล้องเจตนารมณ์ของหลักสูตร รวมทั้งการใช้เทคนิคในการจัดกิจกรรมการฝึกอบรม กําหนดคาบเวลาฝึกอบรมต้องสอดคล้องกับโครงสร้างหลักสูตร ปริมาณเนื้อหา และกิจกรรม สื่อการฝึกอบรม และการประเมินผลการฝึกอบรม ใช้แบบการประเมินผลความรู้ความเข้าใจก่อนการฝึกอบรม (Pre-test) และหลังการฝึกอบรม (Post-test)

1.4 ประเมินประสิทธิภาพเอกสารหลักสูตรฝึกอบรม

1.4.1 ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับความสอดคล้องของหลักสูตรฝึกอบรม ทําการประเมินความสอดคล้องระหว่างเนื้อหาวิชากับจุดประสงค์เชิงพฤติกรรม

1.4.2 การประเมินความเหมาะสมของหลักสูตรฝึกอบรม ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน จากความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับความเหมาะสมของหลักสูตร

1.4.3 ประเมินประสิทธิภาพของหลักสูตรฝึกอบรม โดยหาความสัมพันธ์ระหว่างกระบวนการฝึกอบรมและผลสัมฤทธิ์ 80/80 (E1/E2)

ประเมินประสิทธิภาพของหลักสูตรฝึกอบรมกับข้าราชการประจำ ศูนย์ปฏิบัติการต่อสู้เพื่อเอาชนะยาเสพติดจังหวัดที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 5 คน โดยหาความสัมพันธ์ระหว่างกระบวนการฝึกอบรมและผลสัมฤทธิ์ 80/80 (E1/E2) เพื่อหาประสิทธิภาพของหลักสูตรฝึกอบรมก่อนนำไปใช้กับกลุ่มตัวอย่าง

ปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ

2. สร้างแบบทดสอบวัดความรู้ความเข้าใจ

2.1 สร้างแบบทดสอบวัดความรู้ความเข้าใจ โดยสร้างตารางวิเคราะห์ข้อสอบ โดยยึดตามจุดประสงค์เชิงพฤติกรรมเพื่อกำหนดข้อสอบ และกำหนดขั้นตอนในการวัดผลเป็นแบบปรนัย 5 ตัวเลือก จำนวน 50 ข้อ ทดสอบ (Try - out) กับข้าราชการที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างจำนวน 30 คน นำคะแนนที่ได้มาวิเคราะห์รายข้อ เพื่อหาค่าความยาก (P) และหาค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบ (Reliability) ด้วยวิธีของ คูเดอร์-ริชาร์ดสัน(ล้วน สายยศและอังคณา สายยศ. 2536 : 168) แล้วนำแบบทดสอบที่เข้าเกณฑ์ จำนวน 30 ข้อ ผลการวิเคราะห์ได้ข้อสอบต้องมีความเชื่อมั่นเฉลี่ยที่ยอมรับได้ คือ ตั้งแต่ 3.50 - 5.00 ซึ่ง แบบประเมินที่ดีต้องมีคะแนนเฉลี่ยไม่ต่ำกว่า 3.50 จึงพิมพ์แบบทดสอบฉบับจริง เพื่อนำไปใช้เก็บรวบรวมข้อมูลกับกลุ่มทดลอง เป็นแบบวัดความรู้ความเข้าใจ 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นคำถามเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถามได้แก่ เพศ อายุ ตำแหน่ง

ตอนที่ 2 เป็นคำถามวัดความรู้ความเข้าใจ ในการแก้ไขปัญหายาเสพติด

ตอนที่ 3 เป็นคำถามปลายเปิดเพื่อให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรมได้แสดงความคิดเห็น และข้อเสนอแนะเกี่ยวกับ ความรู้ ทักษะ ค่านิยม และรูปแบบ การปรับปรุงหลักสูตร รวมทั้งข้อคิดเห็นอื่นๆ

2.2 หาค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ของแบบทดสอบความรู้ความเข้าใจ

3. จัดทำแบบติดตามประเมินผลหลักสูตรฝึกอบรม

แบบประเมินผลติดตามสมรรถนะข้าราชการประจำศูนย์ปฏิบัติการต่อสู้เพื่อเอาชนะยาเสพติดจังหวัด โดยสร้างเป็นแบบปรนัย 5 ตัวเลือก ให้สอดคล้องกับสมรรถนะ 10 ด้านของข้าราชการประจำศูนย์ปฏิบัติการต่อสู้เพื่อเอาชนะยาเสพติด หากวัดดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ของแบบติดตามประเมินผลหลักสูตรฝึกอบรม โดยผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 7 คน ทำการประเมินความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับสมรรถนะข้าราชการประจำศูนย์ปฏิบัติการต่อสู้เพื่อเอาชนะยาเสพติดจังหวัด ผลการประเมินดัชนีความสอดคล้อง (IOC) และให้ข้อเสนอ แล้วนำข้อบกพร่องต่าง ๆ ไปปรับปรุงแก้ไข แล้วจึงนำไปสอบถามความเห็นของผู้บังคับบัญชา เพื่อนำมาปรับปรุงผู้บังคับบัญชา และประชาชนในพื้นที่

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. โดยทดลองใช้หลักสูตร กับกลุ่มตัวอย่าง และทำการทดสอบวัดความรู้ ความเข้าใจ ก่อนการฝึกอบรม (Pre-test) และทำสอบหลังการฝึกอบรม (Post-test)
วิเคราะห์เปรียบเทียบความแตกต่างของความรู้ความเข้าใจ ด้วยการหาค่า t-test
2. การติดตามประเมินผลหลังการฝึกอบรม ว่าผู้รับการฝึกอบรมมีสมรรถนะในการปฏิบัติงานอยู่ในระดับใดโดยรูปแบบการประเมินผล 360 องศา กล่าวคือ ให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรมประเมินตนเอง ผู้บังคับบัญชา รวมทั้งเพื่อนร่วมงานหรือผู้ใต้บังคับบัญชาประเมินภายหลังจากที่ ผู้เข้ารับการฝึกอบรมกลับไปปฏิบัติงานแล้วระยะหนึ่ง
3. นำผลสรุปมาสนทนากลุ่มย่อย (Focus Group) เพื่อระดมความคิดเห็นจากการปรับปรุงหลักสูตร

การจัดกระทำข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล

1. ประเมินประสิทธิภาพของหลักสูตรในแต่ละหัวข้อวิชาแสดงความสัมพันธ์ระหว่างกระบวนการฝึกอบรมและผลสัมฤทธิ์ 80/80 (E1/E2)
2. เปรียบเทียบความแตกต่างของความรู้ความเข้าใจ ด้วยแบบทดสอบวัดความรู้เกี่ยวกับสมรรถนะของผู้เข้ารับการฝึกอบรม ก่อน และหลังการทดลองใช้หลักสูตร โดยใช้ t-test
3. ติดตามประเมินผลหลังการฝึกอบรมไปแล้ว 1 เดือนว่าผู้รับการฝึกอบรมมีสมรรถนะในการปฏิบัติงานอยู่ในระดับใดโดยรูปแบบการประเมินผล 360 องศา กล่าวคือ โดยเปรียบเทียบการประเมินตนเอง ผู้บังคับบัญชา เพื่อนร่วมงานหรือผู้ใต้บังคับบัญชา และประชาชนผู้รับบริการประเมินภายหลังจากที่ผู้เข้ารับการฝึกอบรมกลับไปปฏิบัติงานแล้วระยะหนึ่ง

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. การวิเคราะห์ข้อมูล ใช้ค่าสถิติพื้นฐาน ซึ่งได้แก่ ค่าเฉลี่ย(Mean, $\bar{X}$)คำนวณได้จากสูตร (บุญชม ศรีสะอาด 2535 : 102)

$$\text{สูตร } \bar{X} = \frac{\sum x}{n}$$

เมื่อ $\bar{X}$ แทน คะแนนเฉลี่ย
 $\sum x$ แทน ผลรวมของคะแนนจากทุกคน
 n แทน จำนวนคน

2. การหาค่าส่วน เบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard deviation , S.D.) คำนวณได้จากการใช้สูตร (ประคอง กรรณสูต 2525 : 113)

$$\text{สูตร } S.D. = \sqrt{\frac{\sum (x - \bar{x})^2}{n}}$$

เมื่อ S.D. แทน ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
 x แทน คะแนนทดสอบ
 $\bar{x}$ แทน ค่าคะแนนเฉลี่ย
 n แทน จำนวนคน

3. วิเคราะห์หาค่าดัชนีความสอดคล้อง(Index of Item Objective CongruenceหรือIOC) ของหลักสูตร ก่อนนำหลักสูตรไปใช้ และแบบติดตามประเมินผล 360 องศา โดยการกำหนดคะแนนของผู้เชี่ยวชาญอาจจะเป็น +1 หรือ 0 หรือ -1 ดังนี้

+1 = แน่ใจว่าเนื้อหาสอดคล้องกับจุดประสงค์เชิงพฤติกรรมที่ระบุไว้จริง

0 = ไม่แน่ใจว่าเนื้อหาสอดคล้องกับจุดประสงค์เชิงพฤติกรรมที่ระบุไว้

-1 = แน่ใจว่าเนื้อหาไม่สอดคล้องกับจุดประสงค์เชิงพฤติกรรมที่ระบุไว้

ค่าดัชนีความสอดคล้องที่ยอมรับได้ว่า หลักสูตรมีคุณภาพ คือต้องมีค่าไม่น้อยกว่า 0.50) โดยใช้สูตรดังนี้ (กรมวิชาการ. 2545)

$$\text{สูตร IOC (ดัชนีความสอดคล้อง)} = \frac{\sum R}{n}$$

$$\begin{aligned} \text{เมื่อ } \sum R &= \text{ผลรวมของความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ} \\ R &= \text{ผลรวมของความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ} \\ n &= \text{จำนวนผู้เชี่ยวชาญ} \end{aligned}$$

เกณฑ์การประเมิน ได้ค่าเฉลี่ย $(\bar{X})$ 0.500 ขึ้นไปถือว่ามีความคิดเห็นสอดคล้องกัน

4. การทดสอบความแตกต่างของผลการทดสอบโดยวิเคราะห์เปรียบเทียบ

คะแนน ใช้หาค่า t-test (Dependent) แบบ One-tailed test สำหรับการเปรียบเทียบผลการทดสอบ ก่อนและหลังการอบรม (Pre-test และ Post-test) คำนวณได้จากการใช้สูตร (วิเชียร เกตุสิงห์ 2541 : 80)

สูตร

$$t = \frac{\bar{x}_1 - \bar{x}_2}{\sqrt{\left[\frac{(N_1 - 1)S_1^2 + (N_2 - 1)S_2^2}{N_1 + N_2 - 2} \right] \left[\frac{1}{N_1} + \frac{1}{N_2} \right]}}$$

เมื่อ	t	แทน อัตราส่วนวิกฤต
	x_1, x_2	แทน ค่าเฉลี่ยกลุ่มที่ 1, 2
	N_1, N_2	แทน จำนวนคนทั้งหมดในกลุ่มที่ 1, 2
	S_1^2, S_2^2	แทน ค่าความแปรปรวนของคะแนนในกลุ่มที่ 1, 2
	N	แทน ค่าแห่งชั้นความเป็นอิสระ (df = $N_1 + N_2 - 2$)

5. การประสิทธิภาพของหลักสูตรในแต่ละหัวข้อวิชาแสดงความสัมพันธ์ระหว่างกระบวนการฝึกอบรมและผลสัมฤทธิ์ 80/80 E1/E2 หาประสิทธิภาพของหลักสูตร วรรณวีคามิศักดิ์. (2539 : 53 – 54)

80 ตัวแรก และ 80 ตัวหลัง คำนวณได้ดังนี้

80 ตัวแรก คำนวณจาก

$$E_1 = \frac{\sum X}{N} \times \frac{100}{A}$$

80 ตัวหลัง คำนวณจาก

$$E_2 = \frac{\sum F}{N} \times 100$$

E_1 แทน ร้อยละคะแนนเฉลี่ยที่ได้จากการทดสอบในแต่ละวิชา

E_2 แทน ร้อยละของจำนวนที่สอบผ่านแบบทดสอบในแต่ละวิชา

$\sum X$ แทน คะแนนรวมของทุกคนที่ได้จากการทดสอบในแต่ละวิชา

N แทน จำนวนกลุ่มตัวอย่าง

A แทน คะแนนเต็มของแบบทดสอบในแต่ละวิชา

$\sum F$ แทน ผลรวมของผู้ที่สอบผ่านแบบทดสอบในแต่ละวิชา และหาค่าคะแนนเฉลี่ย(mean) โดยใช้สูตร(ลวิน สายยศ และอังคณา สายยศ. 2536 : 59)

$$\bar{X} = \frac{\sum X}{N}$$

$\bar{X}$ แทน คะแนนเฉลี่ย

$\sum X$ แทน ผลรวมของคะแนน

N แทน จำนวนกลุ่มตัวอย่าง

6. การหาความเชื่อมั่นของแบบทดสอบ (Reliability) ด้วยวิธีของ คูเดอร์-ริชาร์ดสัน

โดยใช้สูตร KR-20 ของ คูเดอร์-ริชาร์ดสัน(สายยศและอังคณา สายยศ. 2536 : 168)

$$r_{tt} = \frac{n}{n-1} \left| 1 - \frac{\sum pq}{S_t^2} \right|$$

เมื่อ r_{tt} แทน ค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบ

N แทน จำนวนข้อสอบของแบบทดสอบ

p	แทน	สัดส่วนของผู้ทำถูกในข้อหนึ่งๆ	=	$\frac{\text{จำนวนคนที่ทำถูก}}{\text{จำนวนคนทั้งหมด}}$
q	แทน	สัดส่วนของผู้ทำผิดในข้อหนึ่งๆ หรือ		1 – p
S_t^2	แทน	ค่าความแปรปรวนของแบบทดสอบทั้งฉบับ		

ทั้งนี้ ประมวลผลข้อมูลด้วยโปรแกรมสำเร็จรูป SPSS for Windows

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ผลการวิจัยเรื่อง การพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมเสริมสร้างสมรรถนะข้าราชการประจำ ศูนย์ปฏิบัติการต่อสู้เพื่อเอาชนะยาเสพติดจังหวัด แบ่งผลการวิเคราะห์ข้อมูลเป็น 5 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การศึกษาและวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐาน

ศึกษาข้อมูลด้านเอกสารและข้อมูลเกี่ยวกับศักยภาพของหน่วยงาน สภาพความต้องการ ความจำเป็นในการฝึกอบรมของข้าราชการประจำศูนย์ปฏิบัติการต่อสู้เพื่อเอาชนะยาเสพติด

ศึกษาความคิดเห็นของผู้บริหารส่วนราชการที่เกี่ยวข้อง

ขั้นตอนที่ 2 การจัดทำหลักสูตร (Producing the Curriculum Package)

2.1 กำหนดกรอบปรัชญาของหลักสูตร

2.2 กำหนดวัตถุประสงค์ของหลักสูตร

2.3 การร่างหลักสูตร

ขั้นตอนที่ 3 การประเมินประสิทธิภาพเอกสารหลักสูตรฝึกอบรม

3.1 ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับความสอดคล้องของ

หลักสูตรฝึกอบรม

3.2 ประเมินประสิทธิภาพของหลักสูตรฝึกอบรม

3.3 ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับความสอดคล้องของแบบ

แบบติดตามประเมินผลหลักสูตรฝึกอบรม

ขั้นตอนที่ 4 ทดลองใช้หลักสูตร

4.1 การทดสอบความรู้ความเข้าใจ

4.2 การวิเคราะห์เปรียบเทียบความรู้ความเข้าใจด้วยแบบทดสอบ

วัดความรู้ความเข้าใจ ของผู้เข้ารับการทดลองก่อนและหลังการทดลองใช้หลักสูตร

ขั้นตอนที่ 5 การติดตามประเมินผล

5.1 การติดตามประเมินผลหลังการฝึกอบรม

5.2 สัมมนากลุ่มย่อย (Focus Group)

ขั้นตอนที่ 1 การศึกษาและวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐาน

ศึกษาข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับนโยบายและแนวทางปฏิบัติ ระเบียบ กฎหมายหนังสือสั่งการ ข้อมูลเกี่ยวกับหลักสูตร ปรัชญา หลักการ จัดการจัดฝึกอบรม สื่อ การวัดผลและประเมินผล และเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้องอื่นๆ ทั้งในประเทศ และต่างประเทศ รวมทั้งข้อมูลเกี่ยวกับศักยภาพของหน่วยงาน เป็นการศึกษาสภาพโดยทั่วไปด้านต่าง ๆ เช่น ด้านบุคลากร การบริหาร วัสดุอุปกรณ์ ความร่วมมือระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง จุดด้อยหรือความ ขาดแคลนในด้านใด สภาพความต้องการ ความจำเป็นในการฝึกอบรม ของข้าราชการประจําศูนย์ปฏิบัติการต่อสู้เพื่อเอาชนะยาเสพติดจังหวัด ทั้งนี้เพื่อให้การพัฒนาหลักสูตรมีประสิทธิภาพและบังเกิดผลแก่กลุ่มเป้าหมายโดยตรง

ศึกษาความคิดเห็นจากผู้บริหารส่วนราชการที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ผู้แทนศูนย์อำนวยการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด (ศอ.ปส.) ผู้บริหารและเจ้าหน้าที่ศูนย์ปฏิบัติการต่อสู้เพื่อเอาชนะยาเสพติดกระทรวงมหาดไทย (ศตส.มท.) ศูนย์ปฏิบัติการต่อสู้เพื่อเอาชนะยาเสพติดจังหวัด (ศตส.จ.) รวมทั้งนักวิชาการจาก สำนักนโยบายและแผนสำนักงาน ปลัดกระทรวงมหาดไทย สถาบันดำรงราชานุภาพ

จากการศึกษาสรุปได้ว่าการปฏิบัติหน้าที่ ของข้าราชการประจำศูนย์ปฏิบัติการต่อสู้เพื่อเอาชนะยาเสพติดจังหวัด จำเป็นต้องมีสมรรถนะหลัก (Core Competencies) ที่สอดคล้องกับกรอบสมรรถนะหลักตามที่ระบุไว้ในหมวดที่ 1 ของระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยระบบการบริหารงานจังหวัดแบบบูรณาการ พ.ศ. 2546 ประกอบด้วยกรอบสมรรถนะหลักด้านความรู้ ทักษะ ทศนคติ และค่านิยมที่จะเป็นตัวกำหนดพฤติกรรมในการปฏิบัติงาน นำมาเป็นฐานในการกำหนดหลักสูตรในการฝึกอบรมเชื่อมโยงกับการเสริมสร้างสมรรถนะหลัก (Core Competencies)ให้ข้าราชการให้มีสมรรถนะหลักที่เหมาะสม แล้วข้าราชการเหล่านั้นก็จะมีพฤติกรรมและวิธีคิดในการปฏิบัติหน้าที่ได้อย่างเหมาะสมกับภารกิจขององค์กรมากยิ่งขึ้น ซึ่งมีข้อสรุป ปรากฏตามตาราง 3

ตาราง 3 หัวข้อวิชาที่เชื่อมโยงกับการเสริมสร้างสมรรถนะหลัก (Core Competencies) ของข้าราชการ ประจำศูนย์ปฏิบัติการต่อสู้เพื่อเอาชนะ ยาเสพติดจังหวัด

ที่	สมรรถนะหลัก (Core Competencies)	หัวข้อวิชาตามหลักสูตรฯ ที่สนับสนุนสมรรถนะข้าราชการ ประจำ ศตส.จ.
1.	สมรรถนะด้านภาวะ ผู้นำและการสื่อสาร เพื่อความเข้าใจ	กิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์เพื่อการป้องกันและแก้ไขปัญหา ยาเสพติด หัวข้อวิชานี้เสริมสร้างให้ข้าราชการประจำศูนย์ปฏิบัติการ ต่อสู้เพื่อเอาชนะยาเสพติดจังหวัด ได้รับความรู้ และเกิดทักษะใน การจัดกิจกรรมที่เหมาะสมในการป้องกันและแก้ไขปัญหา ยาเสพติดในแต่ละพื้นที่ ตลอดจนแนวทางจัดกิจกรรมที่มุ่งใจกลุ่ม เสี่ยงต่างๆ กิจกรรมมวลชนที่เป็นประโยชน์ ในการป้องกันปัญหา ยาเสพติด
2.	สมรรถนะด้านการ จัดการเชิงยุทธศาสตร์	แนวคิดทางยุทธศาสตร์การต่อสู้เพื่อเอาชนะยาเสพติด หัวข้อวิชานี้จะช่วยทำให้ข้าราชการประจำ ศตส.จ.ทราบถึง ขั้นตอนในการนำยุทธศาสตร์การต่อสู้เพื่อเอาชนะยาเสพติดไปปฏิบัติ ตลอดจนเทคนิคต่าง ๆ ในการควบคุมเพื่อให้การดำเนินการเป็นไป อย่างมีประสิทธิภาพ และสามารถวางแผน และวางกลยุทธ์ในการ ปฏิบัติงานต่อสู้ รู้เท่าทันยาเสพติด และสถานการณ์ในปัจจุบัน รวมทั้งเงื่อนไขปัจจัยที่นำไปสู่ปัญหา ด้วยการดึงกลุ่มผู้เสพ/ผู้ติด ยาเสพติด กลุ่มผู้ค้ารายย่อยซึ่งเปรียบเสมือนมวลชน ให้มาเป็นฝ่าย เรา
3.	สมรรถนะด้านการ ทำงานเป็นทีม (Teamwork)	การบริหารการมีส่วนร่วมและการสร้างทีมงานที่มี ประสิทธิภาพในการป้องกันและแก้ไขปัญหา ยาเสพติด หัวข้อวิชานี้เสริมสร้างให้ข้าราชการประจำ ศตส.จ.มีความ เข้าใจถึงองค์ประกอบในการทำงานเป็นทีม การบริหารรวม พลังการมีส่วนร่วม ในการเอาชนะยาเสพติด ตลอดจนเกิดความ สามัคคีกลมเกลียว ความผูกพัน และความรู้สึกที่ดีระหว่างกัน ในองค์กร และมวลชนในการเอาชนะยาเสพติด

ตาราง 3 (ต่อ)

4. สมรรถนะด้าน การวิเคราะห์ บังคับใช้กฎหมาย	ระเบียบ กฎหมาย และคำสั่งที่เกี่ยวข้องกับการป้องกันและ แก้ไขปัญหายาเสพติด หัวข้อวิชานี้เสริมสร้างให้ข้าราชการประจำ ศตส.จ. มีความ เข้าใจและสามารถวิเคราะห์ใช้กฎหมาย กฎระเบียบต่าง ๆ ที่ เกี่ยวข้องกับการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด ได้อย่าง ถูกต้อง
5. สมรรถนะด้านการ จัดการทรัพยากร (Resource Management)	การจัดทำแผนปฏิบัติการการต่อสู้เพื่อเอาชนะยาเสพติด และ งบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงานเพื่อการเอาชนะยาเสพติด หัวข้อวิชานี้เสริมสร้างให้ข้าราชการประจำ ศตส.จ. มีความรู้ ความเข้าใจ ในการจัดทำและประสานแผนปฏิบัติการการต่อสู้เพื่อ เอาชนะยาเสพติด และความเชื่อมโยงของการงบประมาณแบบ Performance-Based Budgeting กับการบริหารราชการยุคใหม่ ในด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด รวมทั้งการติดตาม ประเมินผลการใช้งบประมาณฯ ให้บรรลุเป้าหมาย
6. สมรรถนะด้าน ยุทธวิธีการเข้าถึง ประชาชน	ยุทธวิธีการพัฒนาสัมพันธ์เข้าถึงใจประชาชน เพื่อการ เอาชนะยาเสพติด และเสริมสร้างความมั่นคงของชาติ หัวข้อวิชานี้เสริมสร้างให้ข้าราชการประจำ ศตส.จ.มีความรู้ และทักษะความสามารถในการใช้ยุทธวิธีการประชาสัมพันธ์ เพื่อ การเข้าถึงและเอาชนะใจประชาชน รวมทั้งความมีมนุษยสัมพันธ์ อันดีกับทุกฝ่ายเพื่อผลประโยชน์ต่อการแก้ไขปัญหายาเสพติด
7. สมรรถนะด้าน คุณธรรมและ จริยธรรม	การประสานป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด เชิงธรรมาภิบาล และปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

ตาราง 3 (ต่อ)

8. สมรรถนะด้านการจัดการข้อมูลสารสนเทศ	การประยุกต์ใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์ในการจัดการฐานข้อมูลสารสนเทศเพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด หัวข้อวิชานี้เสริมสร้างให้ข้าราชการประจำ ศตส.จ.มีความเข้าใจและสามารถใช้งาน ระบบคอมพิวเตอร์ ในส่วนราชการ อันได้แก่ ระบบ e-Auction, ระบบงานงบประมาณที่ใช้ข้อมูลแบบอิเล็กทรอนิกส์ เป็นต้น ตลอดจนสามารถแสวงหาวิเคราะห์ และจัดระบบ ข้อมูลสารสนเทศที่จำเป็นต่อการปฏิบัติงาน ป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด สามารถใช้ฐานข้อมูล ออกแบบฐานข้อมูลและโปรแกรมในการจัดเก็บ เชื่อมโยงการใช้ ข้อมูลสำคัญทางการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด
9. สมรรถนะด้านการพัฒนา	แนวทางการป้องกันและบำบัดฟื้นฟูผู้ติดยาเสพติดอย่างครบวงจร หัวข้อวิชานี้เสริมสร้างให้ข้าราชการประจำศูนย์ปฏิบัติการต่อสู้เพื่อเอาชนะยาเสพติดจังหวัด มีความสามารถในการจัดกิจกรรมเพื่อป้องกันกลุ่มเสี่ยง และบำบัดฟื้นฟูผู้ติดยาเสพติดในชุมชนอย่างครบวงจร รวมทั้งเข้าใจแนวทางจัดกิจกรรมจิตวิทยามวลชนสัมพันธ์ที่สร้างสรรค์เพื่อการอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุข
10. สมรรถนะด้านจิตวิทยามวลชน	ปฏิบัติการจิตวิทยามวลชน การประชาสัมพันธ์ และการสืบสวนหาข่าว เบาะแสเกี่ยวกับยาเสพติด หัวข้อวิชานี้เสริมสร้างให้ข้าราชการประจำศูนย์ปฏิบัติการต่อสู้เพื่อเอาชนะยาเสพติดจังหวัด มีคุณลักษณะนักจิตวิทยา มนุษยสัมพันธ์ในเชิงประสาน การป้องกันและแก้ไขปัญหา ยาเสพติด ตลอดจนทักษะในการสืบสวนหาข่าว ที่เป็นประโยชน์ต่อการปฏิบัติการเอาชนะยาเสพติด

ขั้นตอนที่ 2 การจัดทำหลักสูตร (Producing the Curriculum Package)

นำกรอบสมรรถนะของข้าราชการประจำศูนย์ปฏิบัติการต่อสู้เพื่อเอาชนะยาเสพติด จังหวัด และหัวข้อในการฝึกอบรม จากขั้นตอนที่ 1 มากำหนดองค์ประกอบของหลักสูตร ร่วมกับผู้เชี่ยวชาญและผู้ปฏิบัติงานที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ผู้แทนศูนย์ปฏิบัติการต่อสู้เพื่อเอาชนะยาเสพติดกระทรวงมหาดไทย ผู้แทนศูนย์ปฏิบัติการต่อสู้เพื่อเอาชนะยาเสพติดจังหวัด ผู้แทนวิทยาลัยมหาดไทย ได้ข้อสรุป ดังนี้

2.1 กรอบปรัชญาของหลักสูตร

ปรัชญาหลักสูตร คือ “เข้าใจ เข้าถึง พัฒนา”

2.2 วัตถุประสงค์ของหลักสูตร “เพื่อเสริมสร้างความรู้ ทักษะ ทศนคติ และค่านิยมแห่งการเป็นข้าราชการยุคใหม่ ที่เข้าใจ เข้าถึง พัฒนา ในการเอาชนะยาเสพติดระดับพื้นที่อย่างยั่งยืน”

2.3 การร่างหลักสูตร

กำหนดเนื้อหารายวิชา และวัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรมให้สอดคล้องต่อเนื่องกับรายวิชา ในระดับต่างๆ คำนึงถึงความทันสมัยของเนื้อหา ความเหมาะสมกับเวลา ลำดับกิจกรรมให้เกิดประสบการณ์การเรียนรู้ คำนึงถึงความแตกต่างของผู้เข้ารับการฝึกอบรม ในรูปแบบการเรียนรู้ (Learning Styles) ที่ต่างกันในระดับพื้นที่ กำหนดคาบเวลาฝึกอบรมต้องสอดคล้องกับโครงสร้างหลักสูตร ปริมาณเนื้อหา รวมทั้งกำหนดเกณฑ์การวัดและการติดตามประเมินผล สอดคล้องเจตนารมณ์ของหลักสูตร

2.3.1 ปัญหาและความสำคัญ

การแก้ไขปัญหายาเสพติด รัฐบาลถือว่าเป็นปัญหาสำคัญที่มีผลกระทบร้ายแรงต่อการพัฒนาประเทศ และตระหนักว่าปัญหายาเสพติดเป็นปัญหาสำคัญของประเทศ ต้องใช้กระบวนการมีส่วนร่วมระหว่างองค์กร และกลไกทางสังคมทุกระดับ เป็นที่ยอมรับว่าเป็นปัญหาสังคมที่มีองค์ประกอบของปัญหา 3 ประการซึ่งมีปฏิสัมพันธ์กัน คือ คน ยา และสิ่งแวดล้อม โดยมีความสัมพันธ์สลับซับซ้อนทวีความรุนแรงยิ่งขึ้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งปรากฏการณ์การแพร่ระบาดของยาบ้าที่ระบาดเข้าไปในโรงเรียน ชุมชน และสถานประกอบการ ทำให้การกำหนดมาตรการที่จะเข้าไปดำเนินการแก้ไขปัญหที่เกิดขึ้นนั้น ไม่สามารถใช้มาตรการป้องกันยาเสพติดเพียงมาตรการเดียวได้อีกต่อไป จำเป็นต้องมีการประยุกต์ใช้มาตรการ เพื่อจัดการกับปัญหาที่เกิดขึ้นในลักษณะทั้งป้องกันและแก้ไขไปพร้อม ๆ กัน ดังนั้น แนวคิดในการดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด จึงต้องใช้แนวคิดในเชิงกลยุทธ์ที่สำคัญ ได้แก่มุ่งพัฒนาตัวบุคคล โดยการกำหนดพื้นที่และกลุ่มประชากรเป้าหมายในการดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดแต่ละพื้นที่ต่างกัน ตาม

สถานการณ์แพร่ระบาดรุนแรง เบาบาง และพื้นที่ที่ไม่มีปัญหา การผสมผสานมาตรการในการดำเนินงาน ให้สามารถจัดการกับปัญหายาเสพติดที่มีความสลับซับซ้อนมากยิ่งขึ้น โดยการระดมหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ทั้งภาครัฐบาล ภาคเอกชน และองค์กรพัฒนาเอกชน ให้เข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินงาน ต้องกำหนดให้แต่ละหน่วยงานมีบทบาทหน้าที่ชัดเจน ตามความสอดคล้องกับภารกิจปกติของหน่วยงานนั้น ๆ

ดังนั้น การพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมข้าราชการประจำศูนย์ปฏิบัติการต่อสู้เพื่อเอาชนะยาเสพติดจังหวัด (ศตส.จ.) ซึ่งเปรียบเสมือนทัพหน้า ให้สามารถปฏิบัติหน้าที่ประสานความเชื่อมั่นแก่ประชาชนว่ารัฐบาลมีเจตนารมณ์แน่วแน่ และจริงจังที่จะดำเนินการอย่างต่อเนื่อง เพื่อไม่ให้ปัญหากลับมารุนแรงอีก

2.3.2 หลักการหลักสูตร

หลักสูตรฝึกอบรมเสริมสร้างสมรรถนะข้าราชการประจำศูนย์ปฏิบัติการต่อสู้เพื่อเอาชนะยาเสพติดจังหวัด เป็นหลักสูตรที่พัฒนาขึ้นเป็นการเฉพาะโดยมีหลักการ มุ่งเน้นการเสริมสร้างความรู้ ความสามารถ ทักษะ ทักษะ และคุณธรรมจริยธรรมให้ข้าราชการประจำศูนย์ปฏิบัติการต่อสู้เพื่อเอาชนะยาเสพติดจังหวัด (ศตส.จ.) ได้รับการพัฒนาที่เหมาะสมสามารถปรับเปลี่ยนกระบวนการทัศน์ วิสัยทัศน์ วิธีการทำงาน สู่การเป็นข้าราชการยุคใหม่ที่เข้าใจ เข้าถึงและมองเห็นทิศทางการพัฒนา ได้อย่างมีศักยภาพครอบคลุมทุกมิติในการปฏิบัติงานต่อสู้เพื่อเอาชนะยาเสพติดในระดับพื้นที่ได้อย่างมีประสิทธิภาพสูง

2.3.3 เป้าหมายหลักสูตร

มุ่งให้เกิดประโยชน์แก่ข้าราชการประจำศูนย์ปฏิบัติการต่อสู้เพื่อเอาชนะยาเสพติดจังหวัด

2.3.4 จุดมุ่งหมายของหลักสูตร

เพื่อเสริมสร้างสมรรถนะข้าราชการประจำศูนย์ปฏิบัติการต่อสู้เอาชนะยาเสพติดจังหวัด ให้มีความรู้ ทักษะ ทักษะ และค่านิยมแห่งการเป็นข้าราชการยุคใหม่ ปฏิบัติหน้าที่อย่างเข้าใจ เข้าถึง พัฒนาเพื่อเอาชนะยาเสพติดในระดับพื้นที่อย่างยั่งยืน

2.3.5 เนื้อหาหลักสูตร

เนื้อหาหลักสูตรยึดตามเนื้อหา rays หัวข้อวิชา ที่ผู้วิจัยได้ศึกษา กำหนดให้สอดคล้องกับสมรรถนะหลัก ประกอบด้วย 10 หัวข้อวิชา เรียงตามลำดับความเหมาะสมของการจัดเนื้อหาหลักสูตรฝึกอบรม ดังนี้ 1) กิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์เพื่อการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด 2) แนวคิดทางยุทธศาสตร์การต่อสู้เพื่อเอาชนะยาเสพติด 3) การบริหารการมีส่วนร่วมและการสร้างทีมงานที่มีประสิทธิภาพ ในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด 4) ระเบียบ กฎหมาย และคำสั่งที่เกี่ยวกับการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด

5) การจัดทำแผนปฏิบัติการการต่อสู้เพื่อเอาชนะยาเสพติด และงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงาน เพื่อการเอาชนะยาเสพติด 6) ยุทธวิธีการพัฒนาสัมพันธ์เข้าถึงใจประชาชน เพื่อการเอาชนะยาเสพติด และเสริมสร้างความมั่นคงของชาติ 7) การประสานป้องกันและแก้ไขปัญหา ยาเสพติดเชิงบูรณาการ และปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง 8) การประยุกต์ใช้โปรแกรม คอมพิวเตอร์ในการจัดการฐานข้อมูลสารสนเทศเพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหา ยาเสพติด 9) แนวทางการป้องกันและบำบัดฟื้นฟูผู้ติดยาเสพติดอย่างครบวงจร 10) ปฏิบัติการ จิตวิทยามวลชน การประชาสัมพันธ์ และการสืบสวนหาข่าว เบาะแสเกี่ยวกับยาเสพติด

การคัดเลือกเนื้อหา นำมาบรรจุไว้ในหลักสูตรพิจารณาความสอดคล้องระหว่าง จุดมุ่งหมายของหลักสูตรกับเนื้อหา รายวิชา ซึ่งมีองค์ประกอบครบทั้ง 4 องค์ประกอบ ได้แก่ จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม เนื้อหา กิจกรรม และการวัดและประเมินผล เรียงลำดับหัวข้อวิชาให้ มองเห็นถึงการเชื่อมโยงระหว่างกรอบสมรรถนะกับหัวข้อในรายวิชาการฝึกอบรมที่จำเป็นสำหรับ ข้าราชการประจำศูนย์ปฏิบัติการต่อสู้เพื่อเอาชนะยาเสพติดจังหวัด ทั้งหมด 10 หัวข้อ ดังปรากฏ ตามตาราง 4

ตาราง 4 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างสมรรถนะหลัก (Core Competencies) รายวิชา และวัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรม

ที่	สมรรถนะหลัก (Core Competencies)	หัวข้อวิชาตาม หลักสูตรฯ ที่สนับสนุน สมรรถนะข้าราชการ ประจำ ศตส.จ.	วัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรม
1.	สมรรถนะด้านภาวะ ผู้นำและการสื่อสาร เพื่อความเข้าใจ	กิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์ เพื่อการป้องกันและ แก้ไขปัญหา ยาเสพติด	1. เพื่อเสริมสร้างให้ข้าราชการ ประจำศูนย์ปฏิบัติการต่อสู้เพื่อเอาชนะ ยาเสพติดจังหวัด มีทักษะในการสร้าง ทีมงานที่มีประสิทธิภาพสูงเพื่อการ ป้องกันและแก้ไขปัญหา ยาเสพติด 2. เพื่อให้ผู้เข้าอบรมมีทักษะ ใน การทำงานร่วมกันเป็นทีมให้บรรลุ เป้าหมาย ตลอดจนเกิดความสามัคคี กลมเกลียว ความผูกพัน และ

ตาราง 4 (ต่อ)

			ความรู้สึกที่ดีระหว่างกันในองค์กร และระหว่างองค์กรที่เกี่ยวข้องกับการต่อสู้เพื่อเอาชนะยาเสพติด 3. เพื่อให้ข้าราชการประจำศูนย์ปฏิบัติการต่อสู้เพื่อเอาชนะยาเสพติด จังหวัด เรียนรู้ ทักษะการจัดกิจกรรมที่เหมาะสมในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในแต่ละพื้นที่
2.	สมรรถนะด้านการจัดการเชิงยุทธศาสตร์	แนวคิดทางยุทธศาสตร์ การต่อสู้เพื่อเอาชนะยาเสพติด	1. เพื่อให้มีความรู้ความเข้าใจ และสามารถวิเคราะห์สถานการณ์ปัญหายาเสพติดในปัจจุบัน จุดแข็ง จุดอ่อน ของการต่อสู้เพื่อเอาชนะยาเสพติด 2. เพื่อให้เข้าใจแนวทางปฏิบัติ ตามนโยบาย และยุทธศาสตร์การป้องกันปราบปราม และแก้ปัญหายาเสพติด ของรัฐบาล 3. เพื่อให้สามารถวางกลยุทธ์ในการปฏิบัติงานเพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดได้อย่างเด็ดขาดและยั่งยืน
3.	สมรรถนะด้านการทำงานเป็นทีมงาน (Teamwork)	การบริหารการมีส่วนร่วม และการสร้างทีมงานที่มีประสิทธิภาพในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด	เพื่อเสริมสร้างให้ผู้เข้าอบรมสามารถเข้าใจหลักการ วิธีการและขั้นตอน และมีความสามารถบริหารให้เกิดการมีส่วนร่วม ในการทำงานเป็นทีมเพื่อเอาชนะยาเสพติด

ตาราง 4 (ต่อ)

4.	สมรรถนะด้านการวิเคราะห์บังคับใช้กฎหมาย	ระเบียบ กฎหมาย และคำสั่งที่เกี่ยวกับการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด	เพื่อให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรมมีความรู้ และสามารถวิเคราะห์ใช้กฎหมาย กฎระเบียบ ต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด ได้อย่างถูกต้อง
5.	สมรรถนะด้านการจัดการทรัพยากร (Resource Management)	การจัดทำแผนปฏิบัติการ การต่อสู้เพื่อเอาชนะยาเสพติด และงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงานเพื่อการเอาชนะยาเสพติด	เพื่อให้ผู้เข้าอบรมมีความรู้ และทักษะในการจัดทำและประสานแผนปฏิบัติการเพื่อเอาชนะยาเสพติด และการจัดทำงบประมาณป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดแบบมุ่งเน้นผลงาน
6.	สมรรถนะด้านยุทธวิธีการเข้าถึงประชาชน	ยุทธวิธีการพัฒนาสัมพันธ์เข้าถึงใจประชาชน เพื่อการเอาชนะยาเสพติด และเสริมสร้างความมั่นคงของชาติ	1. เพื่อให้ผู้เข้ารับการอบรมมีความรู้ ความเข้าใจถึงแนวคิดและวิธีการในการแก้ไขปัญหายาเสพติดในสภาวะวิกฤตที่มีผลกระทบต่อความมั่นคงของชาติ 2. เพื่อให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรมได้มีความสามารถในการใช้ยุทธวิธีการพัฒนาความสัมพันธ์ เข้าใจเข้าถึง พัฒนา เพื่อการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด
7	สมรรถนะด้านคุณธรรมและจริยธรรม	การประสานป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดเชิงธรรมาภิบาล และปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง	1. เพื่อให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรมได้รับการเสริมสร้างให้เกิดความรู้ ทักษะตามแนวความคิดการบริหารเชิงธรรมาภิบาลเพื่อการบริหารต่อสู้เอาชนะยาเสพติด 2. เพื่อให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรมมีความรู้ ทศนคติ ศักยภาพด้านการถ่ายทอดให้เกิดเครือข่ายด้านเศรษฐกิจพอเพียงเพื่อการป้องกันปัญหายาเสพติด

ตาราง 4 (ต่อ)

8.	สมรรถนะด้านการจัดการข้อมูลสารสนเทศ (MIS)	การประยุกต์ใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์ในการจัดการฐานข้อมูลสารสนเทศเพื่อการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด	1.เพื่อให้ผู้เข้ารับการอบรมมีความรู้และสามารถประยุกต์ใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์ในการจัดการฐานข้อมูลสารสนเทศเพื่อการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด 2.เพื่อให้ผู้เข้ารับการอบรมสามารถแสวงหา วิเคราะห์ และจัดระบบ ข้อมูลสารสนเทศที่จำเป็นต่อการปฏิบัติงานป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดได้อย่างครบถ้วน
9.	สมรรถนะด้านการพัฒนา	แนวทางการป้องกันและบำบัดฟื้นฟูผู้ติดยาเสพติดอย่างครบวงจร	เพื่อให้ข้าราชการประจำศูนย์ปฏิบัติการต่อสู้เพื่อเอาชนะยาเสพติดจังหวัดมีความสามารถในการจัดกิจกรรมเพื่อการบำบัดฟื้นฟูผู้ติดยาเสพติดในชุมชนอย่างครบวงจร
10.	สมรรถนะด้านจิตวิทยามวลชน	ปฏิบัติการจิตวิทยามวลชน การประชาสัมพันธ์ และการสืบสวนหาข่าวเบาะแสเกี่ยวกับยาเสพติด	1.เพื่อให้ข้าราชการประจำตส.จ.มีคุณลักษณะด้านจิตวิทยามวลชน มนุษยสัมพันธ์ในเชิงประสานการบูรณาการ การป้องกันและแก้ไขปัญหา ยาเสพติดได้อย่างมีประสิทธิภาพ 2.เพื่อให้มีทักษะในการประชาสัมพันธ์เข้าถึงประชาชน 3.เพื่อเสริมสร้างวิธีการสืบเสาะแสวงหาข่าว ข้อมูลที่เป็นประโยชน์ต่อการปฏิบัติงานเอาชนะยาเสพติด

2.3.6 การวิเคราะห์การใช้เทคนิคในการจัดกิจกรรมการฝึกอบรม

การจัดกิจกรรมการฝึกอบรม โดยการจัดเกมส์ การวิเคราะห์แก้ปัญหา
สรุปผลด้วยเทคนิคการสร้างทักษะให้เกิดความร่วมมือทำงานกันเป็นทีม การสร้างให้เกิด
ความสัมพันธ์เครือข่ายการทำงานร่วมกัน

2.3.7 กำหนดคาบเวลาฝึกอบรมให้สอดคล้องกับโครงสร้างหลักสูตร ปริมาณ
เนื้อหา และกิจกรรม ดังปรากฏตามตาราง 5

ตาราง 5 ตาราง การฝึกอบรม หลักสูตรฝึกอบรมเสริมสร้างสมรรถนะข้าราชการประจำศูนย์ปฏิบัติการต่อสู้เพื่อเอาชนะยาเสพติดจังหวัด
ระหว่างวันที่ ถึง ณ

วัน เดือน ปี	หัวข้อวิชา/วิทยากร	พัก รับประทานอาหาร กลางวัน	หัวข้อวิชา/วิทยากร	หมายเหตุ
	09.00 – 12.00 น.	12.00-13.00น	13.00 – 16.00 น.	
อาทิตย์ ที่	รายงานตัวเข้ารับการอบรม		เข้าที่พัก	ภาคค่ำ 19.00 น.-20.00 น. ประชุมชี้แจงโดยผู้ดำเนิน โครงการ
จันทร์ที่	เปิดการฝึกอบรม		กิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์เพื่อการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด	ภาคค่ำ เวลา 19.00 น.-22.00 น. กิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์
อังคาร ที่	แนวคิดทางยุทธศาสตร์การต่อสู้เพื่อเอาชนะยาเสพติด		การบริหารการมีส่วนร่วมและการสร้างทีมงานที่มี ประสิทธิภาพในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด	ภาคค่ำ เวลา 19.00 น.-22.00 น. กิจกรรมนันทนาการ
พุธที่	ระเบียบ กฎหมาย และคำสั่งที่เกี่ยวข้องกับการป้องกันและแก้ไข ปัญหายาเสพติด		การจัดทำแผนปฏิบัติการต่อสู้เพื่อเอาชนะยาเสพติด และ งบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงานเพื่อการเอาชนะยาเสพติด	ภาคค่ำ เวลา 19.00 น.-22.00 น. กิจกรรมนันทนาการ
พฤหัสบดีที่	ยุทธวิธีการพัฒนาสัมพันธ์เข้าถึงใจประชาชน เพื่อการ เอาชนะยาเสพติดและเสริมสร้างความมั่นคงของชาติ		การประสานป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดเชิงธรรมาภิบาล และปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง	ภาคค่ำ เวลา 19.00 น.-22.00 น. กิจกรรมนันทนาการ
ศุกร์ที่	การประยุกต์ใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์ในการจัดการฐานข้อมูล สารสนเทศเพื่อการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด		แนวทางการป้องกันและบำบัดฟื้นฟูผู้ติดยาเสพติด อย่างครบวงจร	ภาคค่ำ 19.00 น.-20.00 น. ทบทวนเนื้อหาโดยผู้ดำเนินโครงการ
เสาร์ที่	ปฏิบัติการจิตวิทยามวลชน การประชาสัมพันธ์ และการ สืบสวนหาข่าว เบาะแสเกี่ยวกับยาเสพติด)		ปิดการฝึกอบรมและมอบวุฒิบัตร	

หมายเหตุ

พักระหว่างบรรยาย ช่วงเช้า เวลา 10.30-10.45 น. ช่วงบ่าย เวลา 14.30-14.45 น.

ตาราง 6 (ต่อ)

8.1 เสริมสร้างความรู้เกี่ยวกับ ฐานข้อมูล ระบบฐานข้อมูล	1.00	1.00	0.00	1.00	1.00	1.00	1.00	6.00	0.86
8.2 เสริมสร้างให้สามารถแสวงหา วิเคราะห์ และจัดระบบ ข้อมูล สารสนเทศที่จำเป็นต่อการปฏิบัติงาน ป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติด	1.00	1.00	1.00	1.00	1.00	0.00	1.00	6.00	0.86
9.แนวทางการป้องกันและบำบัดฟื้นฟู ผู้ติดยาเสพติดอย่างครบวงจร									
9.1 เสริมสร้างแนวทางการจัด กิจกรรมเพื่อการบำบัดฟื้นฟูผู้ติดยา เสพติดในชุมชนอย่างครบวงจร	1.00	1.00	1.00	0.00	1.00	1.00	1.00	6.00	0.86
9.2 ให้มีทักษะด้านจิตวิทยามบำบัด ฟื้นฟู และกิจกรรมมวลชลสัมพันธ์ที่ สร้างสรรค์เพื่อการอยู่ร่วมกันอย่างมี ความสุข	1.00	1.00	1.00	1.00	1.00	1.00	1.00	7.00	1.00
10.ปฏิบัติการจิตวิทยามวล การ ประชาสัมพันธ์ และการสืบสวนหา ข่าว เบาะแสเกี่ยวกับยาเสพติด									
10.1 เสริมสร้างให้เกิดทักษะใน การปฏิบัติการจิตวิทยามวลชน	1.00	0.00	1.00	1.00	0.00	1.00	1.00	5.00	0.71
10.2 เสริมสร้างให้มีทักษะด้านมนุษย สัมพันธ์ในเชิงประสานการ บูรณาการ	1.00	1.00	1.00	1.00	1.00	1.00	1.00	7.00	1.00
10.3 ให้มีทักษะในการสอบสวนหาข่าว ข้อมูลที่เป็นประโยชน์ต่อการปฏิบัติการ ต่อสู้เพื่อเอาชนะยาเสพติดจังหวัด	1.00	1.00	0.00	1.00	1.00	0.00	1.00	5.00	0.71

จากตาราง 6 การพิจารณาของผู้เชี่ยวชาญ มีค่าดัชนีความสอดคล้องเกินกว่า 0.50 ทุกข้อ สามารถนำไปใช้ได้

3.1.2 การประเมินความเหมาะสมของหลักสูตรฝึกอบรม

ตาราง 7 ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับความเหมาะสมของหลักสูตรฝึกอบรม

ประเด็นการประเมิน	ความคิดเห็น (N =7)		
	$\bar{X}$	S.D	ระดับความเหมาะสม
1.สภาพปัญหาความสำคัญ	4.42	0.47	มาก
2.หลักการของหลักสูตร	4.59	0.54	มากที่สุด
3. เป้าหมาย	4.12	0.67	มาก
4.จุดมุ่งหมายของหลักสูตร	4.57	0.53	มากที่สุด
5.ระยะเวลาการฝึกอบรม	4.12	0.65	มาก
6.สื่อการฝึกอบรม	4.00	0.84	มาก
7.การวัดผลการประเมินผล	4.43	0.53	มาก
8.กิจกรรมการดำเนินการฝึกอบรม	4.14	0.38	มาก
9.แผนการดำเนินงานฝึกอบรม	4.16	0.39	มาก
10.การจัดเตรียมเรื่อง	4.57	0.53	มากที่สุด
รวมค่าเฉลี่ย	4.31	0.61	มาก

จากตาราง 6 พบว่า ผู้เชี่ยวชาญมีความเห็นว่าหลักสูตรฝึกอบรม โดยรวมมีความเหมาะสมในระดับมาก ($\bar{X} = 4.31$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า หลักการของหลักสูตรมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.59$) รองลงมาคือจุดมุ่งหมายของหลักสูตรและการจัดเตรียมเรื่อง ($\bar{X} = 4.57$)

3.1.3 ข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญเพื่อการปรับปรุงแก้ไข

- 1) สภาพปัญหาและความต้องการ ปรับปรุงทางด้านภาษาและเขียนให้สอดคล้องกับหลักการของหลักสูตร และปรับเปลี่ยนไปตามนโยบาย
- 2) ชื่อหัวข้อวิชาและจุดมุ่งหมายของหลักสูตรให้เขียนภาษาให้ชัดเจนขึ้น และสอดคล้องกับสถานการณ์ นโยบายรัฐบาลปัจจุบัน
- 3) ปรับปรุงภาษาในหัวข้อย่อยของเนื้อหาวิชาให้มีความชัดเจนขึ้น และลำดับหัวข้อย่อยให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์
- 4) ปรับปรุงเนื้อหาให้เหมาะสมกับจำนวนคาบของการฝึกอบรม
- 5) ปรับปรุงภาษาในคู่มือหลักสูตรฝึกอบรมให้มีความเหมาะสมมากขึ้น

3.2 ประเมินประสิทธิภาพของหลักสูตรฝึกอบรม

ประเมินประสิทธิภาพของหลักสูตรฝึกอบรมกับข้าราชการประจำศูนย์ปฏิบัติการต่อสู้เพื่อเอาชนะยาเสพติดจังหวัดที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 5 คน โดยแสดงความสัมพันธ์ระหว่างกระบวนการฝึกอบรมและผลสัมฤทธิ์ 80/80 (E1/E2) ดังแสดงในตาราง 7

ตาราง 8 การวิเคราะห์ประสิทธิภาพของหลักสูตรเสริมสร้างสมรรถนะข้าราชการประจำศูนย์ปฏิบัติการต่อสู้เพื่อเอาชนะยาเสพติดจังหวัด ซึ่งเป็นการประเมินเพื่อหาประสิทธิภาพของหลักสูตรฝึกอบรมก่อนนำไปใช้กับกลุ่มตัวอย่าง

ประเด็นความรู้ความเข้าใจของข้าราชการประจำศูนย์ปฏิบัติการต่อสู้เพื่อเอาชนะยาเสพติดจังหวัด	E1	E2
1. กิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์เพื่อการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด	80.90	83.45
2. แนวคิดทางยุทธศาสตร์การต่อสู้เพื่อเอาชนะยาเสพติด	81.50	85.41
3. การบริหารการมีส่วนร่วมและการสร้างทีมงานที่มีประสิทธิภาพในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด	83.56	87.45
4. ระเบียบ กฎหมาย และคำสั่งที่เกี่ยวข้องกับการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด	85.00	88.45
5. การจัดทำแผนปฏิบัติการการต่อสู้เพื่อเอาชนะยาเสพติด และงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงานเพื่อการเอาชนะยาเสพติด	82.50	84.45
6. ยุทธวิธีการพัฒนาสัมพันธ์เข้าถึงใจประชาชน เพื่อการเอาชนะยาเสพติดและเสริมสร้างความมั่นคงของชาติ	81.89	83.38
7. การประสานป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดเชิงธรรมาภิบาลและปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง	85.85	88.75
8. การประยุกต์ใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์ในการจัดการฐานข้อมูลสารสนเทศเพื่อการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด	83.25	87.44
9. แนวทางการป้องกันและบำบัดฟื้นฟูผู้ติดยาเสพติดอย่างครบวงจร	84.30	86.46
10. ปฏิบัติการจัดวิทยามวล การประชาสัมพันธ์ และการสืบสวนหาข่าวเบาะแสเกี่ยวกับยาเสพติด	82.40	84.45

จากตาราง 8 เป็นการแสดงผลการประเมินประสิทธิภาพของหลักสูตรในแต่ละหัวข้อวิชาแสดงความสัมพันธ์ระหว่างกระบวนการฝึกอบรมและผลสัมฤทธิ์ 80/80 (E1/E2) พบว่าแต่ละหัวข้อวิชามีค่าเฉลี่ยสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดสามารถนำไปใช้ได้

ตาราง 9 ค่าระดับความสอดคล้องของแบบติดตามประเมินผลของผู้รับการฝึกอบรมหลังทดลองใช้หลักสูตรฝึกอบรมเสริมสร้างสมรรถนะข้าราชการประจำศูนย์ปฏิบัติการต่อสู้เพื่อเอาชนะยาเสพติดจังหวัด รูปแบบการประเมินผล 360 องศา

หัวข้อประเมิน	N	R1	R2	R3	R4	R5	R6	R7	ΣR	R=7
										IOC
1.ด้านภาวะผู้นำและการสื่อสารเพื่อความเข้าใจ เข้าใจ										
1.1 มีการสื่อสารอย่างชัดเจนและกระชับ	20	1.00	1.00	1.00	1.00	1.00	0.00	1.00	6.00	0.86
1.2 ความสามารถในการเป็นผู้นำ	20	1.00	1.00	1.00	1.00	1.00	1.00	1.00	7.00	1.00
1.3 ได้แสดงบทบาทสำคัญในการประสาน ฝึกพลั้งแผ่นดินมาใช้ในการต่อสู้เอาชนะปัญหายาเสพติด	20	1.00	1.00	1.00	1.00	1.00	1.00	1.00	7.00	1.00
2.ด้านการจัดการเชิงยุทธศาสตร์										
2.1 รู้ทันสถานการณ์ยาเสพติด และรู้จักยาเสพติดที่แพร่ระบาดในปัจจุบันสามารถแนะนำประชาชนถึงพิษภัยยาเสพติดใหม่ๆ	20	1.00	1.00	1.00	1.00	1.00	0.00	1.00	6.00	0.86
2.2 ปฏิบัติหน้าที่ตามที่ได้รับมอบหมายหรือตามยุทธศาสตร์การแก้ไขปัญหายาเสพติดอย่างได้ผลดี	20	1.00	1.00	1.00	1.00	1.00	1.00	1.00	7.00	1.00
2.3 มีความเข้าใจความเชื่อมโยงของสถานการณ์ภายนอกและภายในสามารถหาทางเฝ้าระวังและสกัดกั้นปัญหาได้ทัน	20	1.00	1.00	1.00	1.00	1.00	1.00	1.00	7.00	1.00
3.ด้านการทำงานเป็นทีมงาน(Teamwork)										
3.1 การประสานขอความร่วมมือจากทุกฝ่าย ในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในระดับพื้นที่ได้ดี	20	1.00	1.00	1.00	1.00	1.00	1.00	0.00	6.00	0.86

ตาราง 9 (ต่อ)

6.ด้านยุทธวิธีการเข้าถึงประชาชน										
6.1 มีวิธีการในการแก้ไขปัญหา ยาเสพติดในสภาวิกฤตที่จะมี ผลกระทบต่อคนในพื้นที่	20	1.00	1.00	1.00	1.00	1.00	1.00	1.00	7.00	1.00
6.2 พบปะและรู้จักคนในพื้นที่อย่างจริงจัง	20	1.00	1.00	1.00	1.00	1.00	1.00	1.00	7.00	1.00
6.3 สามารถพัฒนาความสัมพันธ์ เข้าถึงใจประชาชนเอาใจใส่และสร้าง ความสัมพันธ์ฉันท์มิตรที่ยั่งยืน	20	1.00	1.00	1.00	1.00	1.00	1.00	1.00	7.00	1.00
7.ด้านคุณธรรมและจริยธรรม										
7.1 สามารถใช้แนวทางการประสาน บูรณาการแก้ไขปัญหา ยาเสพติดใน พื้นที่ร่วมกันทุกฝ่าย	20	1.00	1.00	1.00	1.00	1.00	1.00	1.00	7.00	1.00
7.2 มีค่านิยมและพฤติกรรมตามหลัก ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาช่วย ป้องกันปัญหา ยาเสพติด	20	0.00	1.00	1.00	1.00	1.00	1.00	1.00	6.00	0.86
7.3 มีคุณธรรมเป็นที่ตั้งเช่นความ รัก ความสามัคคี ความเอื้ออาทร เป็นแนวทางในการประพฤติปฏิบัติ	20	1.00	1.00	1.00	1.00	1.00	1.00	1.00	7.00	1.00
8.ด้านการจัดการข้อมูลสารสนเทศ (MIS)										
8.1 สามารถประยุกต์ใช้โปรแกรม คอมพิวเตอร์ในการจัดการ ฐานข้อมูลและแนะนำผู้อื่นได้	20	1.00	1.00	1.00	1.00	1.00	1.00	1.00	7.00	1.00
8.2 มีความสามารถใช้โปรแกรมที่ สะดวกในการสร้างแบบฟอร์ม และ จัดทำรายงาน และแนะนำผู้อื่นได้	20	1.00	1.00	1.00	1.00	1.00	1.00	1.00	7.00	1.00
8.3 สามารถแสวงหา วิเคราะห์ และ จัดระบบ ข้อมูลสารสนเทศที่จำเป็น ต่อการปฏิบัติงานป้องกันและแก้ไข ปัญหา ยาเสพติดร่วมกับผู้นำชุมชน ได้อย่างครบถ้วน	20	1.00	1.00	1.00	1.00	0.00	1.00	1.00	6.00	0.86

ตาราง 9 (ต่อ)

9.แนวทางการป้องกันและบำบัดฟื้นฟูผู้ ติดยาเสพติดอย่างครบวงจร											
9.1มีความสามารถฟื้นฟูบำบัดรักษา ผู้ติดยาเสพติดอย่างครบวงจรให้ สามารถเปลี่ยนแปลงบุคลิกภาพ อารมณ์ ความรู้สึก และพฤติกรรม ให้เป็นไปในทางที่เหมาะสมอยู่ใน สังคมได้อย่างมีความสุข	20	1.00	1.00	1.00	1.00	1.00	1.00	1.00	1.00	7.00	1.00
9.2 เป็นเพื่อนให้กำลังใจและให้ คำปรึกษาแก่ผู้รับการบำบัดให้ เกิดการพัฒนาตนเองไม่ให้หวน กลับไปเสพติด	20	1.00	1.00	1.00	1.00	1.00	1.00	1.00	0.00	6.00	0.86
9.3 ปฏิบัติหน้าที่อย่างจริงจัง สนับสนุนให้เกิดการพัฒนาในทุก ด้านในชุมชน	20	1.00	1.00	0.00	1.00	1.00	1.00	1.00	1.00	6.00	0.86
10.ด้านจิตวิทยามวลชน											
10.1 สามารถยอมรับความคิดเห็น ทางลบโดยไม่มีปฏิกิริยา	20	1.00	1.00	1.00	1.00	1.00	1.00	1.00	1.00	7.00	1.00
10.2 สามารถเข้าถึงข่าวเพื่อการ แก้ไขปัญหาเสพติดของชุมชน	20	1.00	1.00	1.00	1.00	1.00	1.00	1.00	1.00	7.00	1.00
10.3 มีความสามารถในการจัด กิจกรรมในการป้องกันกลุ่มเสี่ยง ไม่ให้มีโอกาสเข้าไปใช้ยาเสพติด ได้ดี	20	1.00	1.00	1.00	1.00	0.00	1.00	1.00	1.00	6.00	0.86

จากตาราง 9 การพิจารณาของผู้เชี่ยวชาญ มีค่าดัชนีความสอดคล้องเกินกว่า 0.50 ทุกข้อ สามารถนำไปใช้ได้

ขั้นตอนที่ 4 ทดลองใช้หลักสูตร

ในขั้นตอนนี้เป็นการทดลองใช้หลักสูตรฝึกอบรม กับกลุ่มตัวอย่าง และทำการทดสอบวัดความรู้ ความเข้าใจ ก่อนการฝึกอบรม (Pre-test) และทำการทดสอบหลังการฝึกอบรม (Post-test)

4.1 การทดสอบความรู้ความเข้าใจ

นำหลักสูตรฝึกอบรมเสริมสร้างสมรรถนะข้าราชการประจำศูนย์ปฏิบัติการต่อสู้เพื่อเอาชนะยาเสพติดจังหวัด ที่ผ่านการประเมินประสิทธิภาพได้ตามเกณฑ์ที่กำหนดแล้ว ไปทดลองใช้กับกลุ่มตัวอย่างที่เป็นข้าราชการประจำศูนย์ปฏิบัติการต่อสู้เพื่อเอาชนะยาเสพติดจังหวัดภาคกลาง จังหวัด จังหวัดละ 2 คน ได้แก่ จังหวัดชลบุรี ประจวบคีรีขันธ์ สุพรรณบุรี สมุทรสาคร อ่างทอง นครสวรรค์ นนทบุรี ปทุมธานี นครปฐม ลพบุรี จำนวน 20 คน ดังแสดงใน ตาราง 10

ตาราง 10 ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนการทดสอบความรู้ความเข้าใจของ

ผู้รับการฝึกอบรม ก่อน และหลังทดลองใช้หลักสูตรฝึกอบรมเสริมสร้างสมรรถนะ ข้าราชการประจำศูนย์ปฏิบัติการต่อสู้เพื่อเอาชนะยาเสพติดจังหวัด

ประเด็นความรู้ความเข้าใจข้าราชการประจำศูนย์ปฏิบัติการต่อสู้เพื่อเอาชนะยาเสพติดจังหวัด	N	คะแนนเต็ม 30	ก่อนทดลอง		หลังทดลอง	
			$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.
1.กิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์เพื่อการป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติด	20	3	2.20	.410	2.95	.224
1.1 ลักษณะสำคัญที่สุดของทีมที่มีประสิทธิภาพในการแก้ไขปัญหาเสพติดในระดับพื้นที่	20	1	.70	.470	.95	.224
1.2 ในฐานะข้าราชการประจำ ศตส.จ.มีบทบาทสำคัญในการประสานแนวทางยุทธวิธีที่จะ ผันพลังแผ่นดินมาใช้ในการต่อสู้เอาชนะปัญหาเสพติดได้อย่างไร	20	1	.80	.410	1.00	.000
1.3 ประโยชน์ของการจัดกิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์ต่อการปฏิบัติงานแก้ไขปัญหาเสพติด	20	1	.70	.470	1.00	.000
2.แนวคิดทางยุทธศาสตร์การต่อสู้เพื่อเอาชนะยาเสพติด	20	3	2.40	.598	2.95	.224

2.1 ยาเสพติดที่ออกฤทธิ์ต่อระบบประสาท ส่วนกลางของ แอมเฟตามีน กระท่อม โคคาอีน ยาอี เอ็คตาซี จัดอยู่ในประเภทใด	20	1	.90	.308	.95	.224
2.2 แนวทางตามยุทธศาสตร์การควบคุม ตัวยาและผู้ค้ายาเสพติด (Supply) ข้อใด ถูกต้องที่สุด	20	1	1.00	.000	1.00	.000
2.3 Potential Demand มีแนวทางตาม ยุทธศาสตร์การป้องกันกลุ่มผู้มีโอกาสเข้าไป ใช้ยาเสพติด	20	1	.50	.513	1.00	.000
3. การบริหารการมีส่วนร่วมและการสร้าง ทีมงานที่มีประสิทธิภาพในการป้องกันและ แก้ไขปัญหา ยาเสพติด	20	3	1.95	.605	2.85	.366
3.1 เทคนิคการใช้การบริหารแบบมีส่วน ร่วม ในการป้องกันและแก้ไขปัญหา ยาเสพติดในระดับพื้นที่ข้อใดถูกต้องที่สุด	20	1	.85	.366	.95	.224
3.2 ประโยชน์ของการบริหารแบบมีส่วน ร่วม ในการป้องกันและแก้ไขปัญหา ยาเสพติดในระดับพื้นที่	20	1	.75	.444	.90	.308
3.3 คุณลักษณะของข้าราชการประจำ ศูนย์ปฏิบัติการต่อสู้เพื่อเอาชนะยาเสพติด จังหวัดด้านใดที่สามารถสร้างทีมงานได้อย่าง มี มีประสิทธิภาพในระดับพื้นที่	20	1	.35	.489	1.00	.000
4. ระเบียบ กฎหมาย และคำสั่งที่เกี่ยวกับ การป้องกันและแก้ไขปัญหา ยาเสพติด	20	3	2.00	.649	2.90	.308
4.1 กฎหมายเกี่ยวกับมาตรการในการ ป้องกันและปราบปรามยาเสพติดที่ ข้าราชการประจำ ศตส.จ. ควรทราบ	20	1	.70	.470	.95	.224
4.2 กฎหมายรองรับการดำเนินงานด้านการ บำบัดรักษาทั้ง 3 ระบบ (สมัครใจ บังคับบำบัด ต้องโทษ) ได้กำหนดแนวทางในการดำเนินงาน โดยเปลี่ยนกลไกการบริหารจัดการจากเดิมให้ หน่วยงานส่วนกลางเป็นเจ้าภาพเปลี่ยนเป็นให้ พื้นที่จังหวัดเป็นผู้บูรณาการการดำเนินงานใน ทุกระบบคือกฎหมายฉบับใด	20	1	.60	.503	.95	.224

ตาราง 10 (ต่อ)

4.3 ประเภทของยาเสพติดตามกฎหมายมีกี่ประเภท	20	1	.70	.470	1.00	.000
5. การจัดทำแผนปฏิบัติการการต่อสู้เพื่อเอาชนะยาเสพติด และงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงานเพื่อการเอาชนะยาเสพติด	20	10	2.20	.834	2.80	.523
5.1 มีการจัดระบบการติดตามผลแบบคู่ขนานในการปฏิบัติตามแผนแก้ปัญหา ยาเสพติดในระดับพื้นที่	20	1	.70	.470	.95	.224
5.2 มีการประสานการจัดทำงบประมาณมุ่งเน้นผลงานด้านยาเสพติด	20	1	.70	.470	.95	.224
5.3 มีวินัยในการกระทำตามแผนที่ได้กำหนดไว้(ไม่ผลัดวันประกันพรุ่ง)	20	1	.80	.410	.90	.308
6. ยุทธวิธีการพัฒนาสัมพันธ์เข้าถึงใจประชาชน เพื่อการเอาชนะยาเสพติดและเสริมสร้างความมั่นคงของชาติ	20	3	1.85	.745	2.70	.571
6.1 มีความสำนึกว่าปัญหายาเสพติดเป็นปัญหาด้านสังคมที่มีองค์ประกอบของปัญหาซึ่งมีปฏิสัมพันธ์กันเชื่อมโยงกันหลายปัญหา และมีวิธีการแก้ไขปัญหที่สำคัญจำเป็นเร่งด่วนไม่ให้อุบลามถึงปัญหาอื่นๆ	20	1	.75	.444	.95	.224
6.2 แนวทางพัฒนาความสัมพันธ์เข้าถึงใจประชาชน	20	1	.60	.503	.85	.366
6.3 วิธีการปฏิบัติราชการและการเข้าถึงประชาชนกลุ่มต่าง ๆ ในระดับพื้นที่ เพื่อการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด	20	1	.50	.513	.90	.308
7. การประสานป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดเชิงธรรมาภิบาลและปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง	20	3	2.15	.745	2.85	.366
7.1 ท่านมีแนวทางการบริหารบูรณาการแก้ไขปัญหายาเสพติดอย่างไร	20	1	.70	.470	.95	.224

ตาราง 10 (ต่อ)

7.2 ท่านเป็นข้าราชการประจำ ศตส.จ. ต้องมีค่านิยมและพฤติกรรมที่พึงประสงค์ อาทิสการเรียนรู้ตามรอยพระยุคลบาท ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	20	1	.65	.489	.90	.308
7.3 คุณธรรมซึ่งเป็นที่ตั้งของความรัก ความสามัคคี ที่ทำให้คนไทยเราสามารถร่วมมือร่วมใจกันรักษาและพัฒนาชาติ บ้านเมืองให้เจริญรุ่งเรืองสืบต่อกันไปได้ ตลอดรอดฝั่ง ของพระราชดำริส พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวฯ เนื่องในวัน ฉลองราชสมบัติ ครบรอบ 60 ปี มาเป็นแนวทางการปฏิบัติ มีด้วยกันกี่ประการ	20	1	.80	.410	1.00	.000
8.การประยุกต์ใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์ในการจัดการฐานข้อมูลสารสนเทศเพื่อการป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติด	20	3	2.20	.523	2.90	.308
8.1 ฐานข้อมูล (Database) การแก้ไข ปัญหาเสพติดคืออะไร	20	1	.85	.366	1.00	.000
8.2 โปรแกรมที่สะดวกในการใช้เก็บรวบรวมข้อมูล การสร้างแบบฟอร์ม และจัดทำรายงาน	20	1	.75	.444	.90	.308
8.3 MIS ใช้ประโยชน์เมื่อใด	20	1	.60	.503	1.00	.000
9.แนวทางการป้องกันและบำบัดฟื้นฟูผู้ติดยาเสพยาเสพติดอย่างครบวงจร	20	3	1.70	1.031	2.95	.224
9.1ชุมชนบำบัด (Therapeutic Community) หรือ T.C. หมายถึง วิธีการฟื้นฟูสมรรถภาพจิตใจที่ใช้ในการบำบัดรักษาผู้ติดยาเสพติด โดยให้การช่วยเหลือตนเองในหมู่ผู้ติดยาเสพติดด้วยกันเพื่อพัฒนาผู้เลิกเสพยาให้เปลี่ยนแปลงบุคลิกภาพ อารมณ์ ความรู้สึก และพฤติกรรมให้เป็นไปในทางที่เหมาะสม โดยอาศัยหลักการที่สำคัญ 3 ประการ คือ	20	1	.35	.489	1.00	.000

ตาราง 10 (ต่อ)

9.2 ข้อใดไม่ใช่การบำบัดรักษาทางจิตสังคม	20	1	.70	.470	1.00	.000
9.3 ทำสามารถติดตามดูแลให้คำปรึกษาแก่ผู้เข้ารับการบำบัดไม่ให้หวนกลับไปเสพอีกได้อย่างไร	20	1	.65	.489	.95	.224
10.ปฏิบัติการจิตวิทยามวลชน การประชาสัมพันธ์ และการสืบสวนหาข่าว เบาะแสเกี่ยวกับยาเสพติดกิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์เพื่อการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด	20	3	2.35	.489	3.00	.000
10.1 ประโยชน์ของปฏิบัติการจิตวิทยามวล	20	1	.75	.444	1.00	.000
10.2 ท่านมีความเข้าใจในเรื่องปฏิบัติการสอบสวนหาข่าวเพื่อการแก้ไขปัญหายาเสพติดของชุมชนตนเองอย่างไร	20	1	.90	.308	1.00	.000
10.3 การพัฒนาสัมพันธ์เพื่อความเข้าใจเข้าถึง พัฒนาหมายถึง	20	1	.70	.470	1.00	.000
รวมค่าเฉลี่ย	20	30	21.00	2.575	28.85	1.182

จากตาราง 10 คะแนนด้านความรู้ความเข้าใจ ของผู้รับการฝึกอบรม ก่อน และหลังทดลองใช้หลักสูตรในภาพรวม พบว่าคะแนนหลังการสอบสูงกว่าคะแนนก่อนสอบ เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าคะแนนหลังการสอบสูงกว่าคะแนนก่อนสอบทุกข้อ

4.2 การวิเคราะห์เปรียบเทียบความรู้ความเข้าใจด้วยแบบทดสอบวัดความรู้ความเข้าใจ ของผู้เข้ารับการทดลองก่อนและหลังการทดลองใช้หลักสูตร แสดงในตาราง 11

ตาราง 11 ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบความแตกต่างของความรู้ความเข้าใจ ด้วยแบบทดสอบวัดความรู้เกี่ยวกับสมรรถนะของผู้เข้ารับการฝึกอบรมก่อนและหลังการทดลองใช้หลักสูตร

ความรู้ความเข้าใจข้าราชการประจำ ศูนย์ปฏิบัติการต่อสู้เพื่อเอาชนะ ยาเสพติดจังหวัด	$\bar{X}$	S.D.	t	df	p
	7.85	2.907	12.077 *	19	< .05
ก่อนการฝึกอบรม (n=20)	21.00	2.575			
หลังการฝึกอบรม (n=20)	28.85	1.182			

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 11 ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบความแตกต่างของความรู้ความเข้าใจ ด้วยแบบทดสอบวัดความรู้เกี่ยวกับสมรรถนะของผู้เข้ารับการฝึกอบรมก่อนและหลังการทดลองใช้หลักสูตร กลุ่มตัวอย่าง 20 ใช้วิเคราะห์เปรียบเทียบคะแนน ด้วยค่า t-test (Dependent) แบบ One-tailed test สำหรับการ เปรียบเทียบผลการทดสอบ ก่อนและหลังการอบรม (Pre-test และ Post- test) พบว่าสมรรถนะของข้าราชการประจำศูนย์ปฏิบัติการต่อสู้เพื่อเอาชนะยาเสพติด จังหวัดในแต่ละหัวข้อมาหลังทดลองใช้หลักสูตรสูงกว่าก่อนทดลองใช้หลักสูตรอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ขั้นตอนที่ 5 การติดตามประเมินผล

การติดตามประเมินผลและปรับปรุงหลักสูตร ผู้วิจัยได้ดำเนินการเป็น 2 ขั้นตอน

1. การติดตามประเมินผลหลังการฝึกอบรม เพื่อทราบว่าผู้รับการฝึกอบรมมีสมรรถนะในการปฏิบัติงานอยู่ในระดับใดโดยรูปแบบการประเมินผล 360 องศา กล่าวคือ ให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรมประเมินตนเอง ผู้บังคับบัญชา รวมทั้งเพื่อนร่วมงานหรือผู้ใต้บังคับบัญชา และประชาชนผู้รับบริการ ประเมินภายหลังจากที่ผู้เข้ารับการฝึกอบรมกลับไปปฏิบัติงานแล้วระยะหนึ่ง

2. นำผลสรุปมาสนทนากลุ่มย่อย (Focus Group) เพื่อระดมความคิดเห็นในการปรับปรุงหลักสูตร

5.1. การติดตามประเมินผลหลังการฝึกอบรม

การติดตามประเมินผลหลังการฝึกอบรม ว่าผู้รับการฝึกอบรมมีสมรรถนะในการปฏิบัติงานอยู่ในระดับใดโดยรูปแบบการประเมินผล 360 องศา กล่าวคือ ให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรมประเมินตนเอง ผู้บังคับบัญชา รวมทั้งเพื่อนร่วมงานหรือผู้ใต้บังคับบัญชา และประชาชนประเมินภายหลังจากที่ผู้เข้ารับการฝึกอบรมกลับไปปฏิบัติงานแล้วระยะหนึ่ง แสดงในตาราง 12

ตาราง 12 ค่าคะแนนการติดตามประเมินผลของผู้รับการฝึกอบรมหลังทดลองใช้หลักสูตรฝึกอบรมเสริมสร้างสมรรถนะข้าราชการ
ประจำศูนย์ปฏิบัติการต่อสู้เพื่อเอาชนะยาเสพติดจังหวัด รูปแบบการประเมินผล 360 องศา

สมรรถนะหลัก(Core Competencies)ในการปฏิบัติงาน ของข้าราชการประจำศูนย์ปฏิบัติการต่อสู้เพื่อ เอาชนะยาเสพติดจังหวัด	n	ประเมินตนเอง			ผู้บังคับบัญชา			เพื่อนร่วมงาน			ประชาชน		
		$\bar{X}$	S.D	ระดับ	$\bar{X}$	S.D	ระดับ	$\bar{X}$	S.D	ระดับ	$\bar{X}$	S.D	ระดับ
1.ด้านภาวะผู้นำและการสื่อสารเพื่อ ความเข้าใจ เข้าใจ	20	3.72	.292	มาก	3.60	.166	มาก	3.58	.191	มาก	3.73	.245	มาก
1.1 มีการสื่อสารอย่างชัดเจนและ กระชับ	20	3.90	.718	มาก	3.63	.425	มาก	3.58	.406	มาก	3.78	.297	มาก
1.2 ความสามารถในการเป็นผู้นำ	20	3.70	.571	มาก	3.60	.348	มาก	3.60	.447	มาก	3.72	.258	มาก
1.3 ได้แสดงบทบาทสำคัญในการ ประสาน ผนึกพลังแผ่นดินมาใช้ในการ ต่อสู้เอาชนะปัญหายาเสพติด	20	3.55	.510	มาก	3.58	.294	มาก	3.55	.360	มาก	3.71	.248	มาก
2.ด้านการจัดการเชิงยุทธศาสตร์	20	4.10	.219	มาก	3.92	.322	มาก	3.87	.263	มาก	3.92	.302	มาก
2.1 รู้ทันสถานการณ์ยาเสพติด และ รู้จักยาเสพติดที่แพร่ระบาดใน ปัจจุบันสามารถแนะนำประชาชนถึง พิษภัยยาเสพติดใหม่ๆ	20	4.10	.447	มาก	4.05	.426	มาก	4.03	.472	มาก	3.93	.321	มาก

ตาราง 12 (ต่อ)

2.2 ปฏิบัติหน้าที่ตามที่ได้รับมอบหมายหรือตามยุทธศาสตร์การแก้ไขปัญหายาเสพติดได้อย่างได้ผลดี	20	4.10	.308	มาก	3.83	.406	มาก	3.75	.381	มาก	3.92	.310	มาก
2.3 มีความเข้าใจความเชื่อมโยงของสถานการณ์ภายนอกและภายในสามารถหาทางเฝ้าระวังและสกัดกั้นปัญหาได้ทัน	20	4.10	.553	มาก	3.88	.510	มาก	3.83	.467	มาก	3.92	.283	มาก
3.ด้านการทำงานเป็นทีมงาน (Teamwork)	20	3.98	.275	มาก	4.06	.190	มาก	4.02	.179	มาก	4.01	.218	มาก
3.1 การประสานขอความร่วมมือจากทุกฝ่าย ในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในระดับพื้นที่ได้ดี	20	4.00	.459	มาก	4.08	.373	มาก	4.05	.360	มาก	4.12	.222	มาก
3.2 สามารถทำงานเป็นทีมโดยใช้ความสามารถที่หลากหลายของคนในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในระดับพื้นที่	20	3.95	.394	มาก	4.08	.245	มาก	4.03	.255	มาก	4.10	.228	มาก

ตาราง 12 (ต่อ)

3.3 มีอุปนิสัยในการให้ความ ร่วมมือประชาชนดีในระดับพื้นที่	20	4.00	.324	มาก	4.03	.380	มาก	4.03	.255	มาก	4.08	.227	มาก
4.ด้านการวิเคราะห์บังคับใช้กฎหมาย เพื่อให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรมมีความรู้ และ สามารถวิเคราะห์ใช้กฎหมายกฎระเบียบ ต่างๆที่เกี่ยวข้องกับการป้องกันและแก้ไข ปัญหาอาชญากรรมได้อย่างถูกต้อง	20	4.03	.184	มาก	4.20	.173	มาก	4.10	.183	มาก	4.17	.190	มาก
4.1 มีความสามารถให้คำปรึกษาด้าน กฎหมายอาชญากรรม แก่เพื่อนร่วมงาน และแนะนำประชาชนได้	20	4.05	.224	มาก	4.13	.222	มาก	4.08	.294	มาก	4.17	.195	มาก
4.2 มีความสามารถดำเนินการตาม กฎหมายด้านการบำบัดรักษาทั้ง 3 ระบบ (สมัครใจ บังคับบำบัด ต้องโทษ)	20	3.90	.447	มาก	4.13	.222	มาก	4.18	.245	มาก	4.18	.204	มาก
4.3 สามารถอธิบายประเภทของ อาชญากรรมตามกฎหมายให้ประชาชน เข้าใจ	20	4.15	.366	มาก	4.08	.294	มาก	4.03	.255	มาก	4.18	.200	มาก

ตาราง 12 (ต่อ)

5.ด้านการจัดการทรัพยากร (Resource Management)	20	4.30	.733	มาก	4.33	.373	มาก	4.30	.377	มาก	4.15	.209	มาก
5.1 ทำงานโดยมุ่งแก้ปัญหาเป็นหลักและไม่หนีปัญหา และทำในสิ่งที่ถูกต้อง	20	4.10	.553	มาก	4.48	.255	มาก	4.45	.224	มาก	4.12	.222	มาก
5.2 ทำความเข้าใจความเข้าใจปัญหาอย่างชัดเจนก่อนที่จะพยายามหาวิธีแก้ไขปัญหา และคำนึงถึงผลประโยชน์ในระยะยาว	20	4.20	.410	มาก	4.20	.340	มาก	4.30	.377	มาก	4.13	.207	มาก
5.3 ค้นหาความสามารถพิเศษของผู้อื่นในการทำงานให้ลุล่วง และเป็นผู้ที่ยืดหยุ่นและยอมรับต่อแนวคิดใหม่ๆ	20	4.10	.553	มาก	4.48	.255	มาก	4.45	.224	มาก	4.12	.222	มาก

ตาราง 12(ต่อ)

6.ด้านยุทธวิธีการเข้าถึงประชาชน	20	4.67	.265	มากที่สุด	4.63	.159	มากที่สุด	4.58	.239	มากที่สุด	4.34	.134	มาก
6.1 มีวิธีการในการแก้ไขปัญหา ยาเสพติดในสภาวิกฤตที่จะมี ผลกระทบต่อคนในพื้นที่		4.65	.489	มากที่สุด	4.65	.286	มากที่สุด	4.60	.348	มากที่สุด	4.35	.173	มาก
6.2 พบปะและรู้จักคนในพื้นที่อย่างจริงจัง	20	4.60	.503	มากที่สุด	4.58	.373	มากที่สุด	4.55	.426	มากที่สุด	4.33	.200	มาก
6.3 สามารถพัฒนาความสัมพันธ์ เข้าถึงใจประชาชนเอาใจใส่และสร้าง ความสัมพันธ์ฉันท์มิตรที่ยั่งยืน	20	4.75	.444	มากที่สุด	4.68	.294	มากที่สุด	4.58	.294	มากที่สุด	4.36	.226	มาก
7.ด้านคุณธรรมและจริยธรรม	20	4.17	.333	มาก	4.47	.128	มาก	4.41	.231	มาก	4.12	.197	มาก
7.1 สามารถใช้แนวทางการประสาน บูรณาการแก้ไขปัญหาเสพติดใน พื้นที่ร่วมกันทุกฝ่าย	20	4.45	.826	มาก	4.48	.197	มาก	4.43	.245	มาก	4.09	.186	มาก
7.2 มีค่านิยมและพฤติกรรมตามหลัก ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาช่วย ป้องกันปัญหาเสพติด	20	4.05	.394	มาก	4.40	.262	มาก	4.35	.286	มาก	4.13	.213	มาก

ตาราง 12 (ต่อ)

7.3 มีคุณธรรมเป็นที่ตั้งเช่นความ รัก ความสามัคคี ความเอื้ออาทร เป็นแนวทางในการประพฤติปฏิบัติ	20	4.00	.324	มาก	4.53	.197	มาก	4.45	.324	มาก	4.13	.213	มาก
8.ด้านการจัดการข้อมูลสารสนเทศ (MIS)	20	4.12	.363	มาก	4.35	.107	มาก	4.30	.159	มาก	4.12	.021	มาก
8.1 สามารถประยุกต์ใช้โปรแกรม คอมพิวเตอร์ในการจัดการ ฐานข้อมูลและแนะนำผู้อื่นได้	20	4.05	.510	มาก	4.48	.197	มาก	4.40	.205	มาก	4.11	.213	มาก
8.2 มีความสามารถใช้โปรแกรมที่ สะดวกในการสร้างแบบฟอร์ม และ จัดทำรายงาน และแนะนำผู้อื่นได้	20	4.10	.553	มาก	4.28	.302	มาก	4.23	.343	มาก	4.14	.223	มาก
8.3 สามารถแสวงหา วิเคราะห์ และ จัดระบบ ข้อมูลสารสนเทศที่จำเป็น ต่อการปฏิบัติงานป้องกันและแก้ไข ปัญหาเสพติดร่วมกับผู้นำชุมชนได้ อย่างครบถ้วน	20	4.20	.696	มาก	4.30	.299	มาก	4.28	.343	มาก	4.13	.213	มาก
9.แนวทางการป้องกันและบำบัดฟื้นฟูผู้ ติดยาเสพติดอย่างครบวงจร	20	3.99	.170	มาก	4.36	.244	มาก	4.33	.262	มาก	4.17	.196	มาก

ตาราง 12 (ต่อ)

9.1มีความสามารถฟื้นฟูบำบัดรักษาผู้ติดยาเสพติดอย่างครบวงจรให้สามารถเปลี่ยนแปลงบุคลิกภาพอารมณ์ ความรู้สึก และพฤติกรรมให้เป็นไปในทางที่เหมาะสมอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข	20	3.95	.394	มาก	4.20	.441	มาก	4.28	.444	มาก	4.15	.209	มาก
9.2 เป็นเพื่อนให้กำลังใจและให้คำปรึกษาแก่ผู้เข้ารับการบำบัดให้เกิดการพัฒนาตนเองไม่ให้อหวนกลับไปเสพอีก	20	4.05	.224	มาก	4.48	.255	มาก	4.38	.320	มาก	4.19	.198	มาก
9.3 ปฏิบัติหน้าที่อย่างจริงจังสนับสนุนให้เกิดการพัฒนาในทุกด้านในชุมชน	20	3.95	.224	มาก	4.40	.417	มาก	4.33	.406	มาก	4.19	.208	มาก

ตาราง 12 (ต่อ)

10.ด้านจิตวิทยามวลชน	20	3.92	.213	มาก	4.43	.191	มาก	4.35	.222	มาก	4.18	.184	มาก
10.1 สามารถยอมรับความคิดเห็น ทางลบโดยไม่มีปฏิกิริยา	20	3.90	.308	มาก	4.45	.276	มาก	4.38	.319	มาก	4.18	.194	มาก
10.2 สามารถเข้าถึงข่าวเพื่อการ แก้ไขปัญหาเสพติดของชุมชน	20	3.90	.308	มาก	4.40	.417	มาก	4.35	.432	มาก	4.18	.194	มาก
10.3 มีความสามารถในการจัด กิจกรรมในการป้องกันกลุ่มเสี่ยง ไม่ให้มีโอกาเข้าไปใช้ยาเสพติด ได้ดี	20	3.95	.394	มาก	4.04	.294	มาก	4.33	.335	มาก	4.17	.176	มาก

ตาราง 12 การติดตามประเมินผลของผู้รับการฝึกอบรมหลังทดลองใช้หลักสูตรฝึกอบรมเสริมสร้างสมรรถนะข้าราชการประจำศูนย์ปฏิบัติการต่อสู้เพื่อเอาชนะยาเสพติดจังหวัดรูปแบบการประเมินผล 360 องศา จากการประเมินตนเอง ผู้บังคับบัญชา เพื่อนร่วมงาน หรือผู้ใต้บังคับบัญชา และประชาชน ผลการประเมินในภาพรวมทุกมิติอยู่ในระดับมาก (คะแนนเฉลี่ย 3.58-4.67) มีสมรรถนะด้านยุทธวิธีการเข้าถึงประชาชนอยู่ในระดับมากที่สุด(คะแนนเฉลี่ย 3.55-4.67) รองลงมามีสมรรถนะด้านคุณธรรมและจริยธรรม (คะแนนเฉลี่ย 4.12-4.47) ทั้งนี้ บุคคลทั้ง 4 กลุ่มมีความเห็นสอดคล้องกันว่าข้าราชการมีความสามารถเชิงสมรรถนะ ในการปฏิบัติหน้าที่ได้ดีอยู่ในระดับมาก

5.2 สัมมนากลุ่มย่อย (Focus Group)

หลังจากติดตามประเมินผลแล้ว นำผลสรุปมาสัมมนากลุ่มย่อย เพื่อระดมความคิดเห็นในการปรับปรุงหลักสูตร

ผู้วิจัยได้ใช้วิธีการรวบรวมข้อมูลจากการจัดประชุม Focus Group (ภาคผนวก ข.) กับกลุ่มข้าราชการปฏิบัติงานการต่อสู้เพื่อเอาชนะยาเสพติดกระทรวงมหาดไทยหัวหน้าส่วนราชการหน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้แก่ จังหวัด 3 จังหวัด ได้แก่ จังหวัดนครปฐม สระบุรี และ นครนายก โดยสามารถสรุปประเด็นสำคัญได้ดังต่อไปนี้

5.2.1 ปรับเนื้อหาวิชาให้สอดคล้องกับสภาพพื้นที่ สังคมและวัฒนธรรมท้องถิ่นของแต่ละภูมิภาคให้ลึกซึ่งสอดคล้องกับปรัชญา เข้าใจ เข้าถึง พัฒนา

5.2.2 ควรเพิ่มหัวข้อการฝึกอบรมเรื่อง”เศรษฐกิจพอเพียง”เพราะมีความจำเป็นที่จะต้องยึดเป็นหลักปฏิบัติสำหรับข้าราชการและสู่ประชาชนเนื่องจากผลกระทบทางเศรษฐกิจที่วิกฤตอยู่ในขณะนี้ เป็นสาเหตุหนึ่งของปัญหายาเสพติด ซึ่งหัวข้อดังกล่าวสอดคล้องกับนโยบายรัฐบาล

5.2.3 บุคลากรที่รับผิดชอบปฏิบัติงานการต่อสู้เพื่อเอาชนะยาเสพติดจังหวัดมีการปรับเปลี่ยนไปตลอด ทำให้การบูรณาการ ยุทธศาสตร์ต่าง ๆ ในการแก้ไขปัญหายาเสพติดยังขาดความต่อเนื่อง ซึ่งประเด็นดังกล่าวการสัมมนากลุ่มได้ให้ข้อเสนอแนะแนวทางแก้ไข โดยการวางตัวข้าราชการที่มีภูมิสำเนาในพื้นที่ให้ปฏิบัติหน้าที่ประจำ ศตส.จ. และพิจารณาให้เกิดแรงจูงใจต่างๆ เช่นความก้าวหน้า รางวัล เป็นต้น

5.2.4 ให้ความสำคัญในการคัดเลือกวิทยากรที่เหมาะสม ซึ่งเป็นเงื่อนไขสำคัญของความสำเร็จในการจัดฝึกอบรม

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่อง การพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมเสริมสร้างสมรรถนะข้าราชการประจำศูนย์ปฏิบัติการต่อสู้เพื่อเอาชนะยาเสพติดจังหวัด มีการดำเนินการวิจัยพัฒนาหลักสูตร สรุปได้ดังนี้

จุดมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อสร้างหลักสูตรฝึกอบรมเสริมสร้างสมรรถนะข้าราชการประจำศูนย์ปฏิบัติการต่อสู้เพื่อเอาชนะยาเสพติดจังหวัด
2. เพื่อประเมินหลักสูตรฝึกอบรมเสริมสร้างสมรรถนะข้าราชการประจำศูนย์ปฏิบัติการต่อสู้เพื่อเอาชนะยาเสพติดจังหวัด

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้คือข้าราชการที่ปฏิบัติหน้าที่ประจำศูนย์ปฏิบัติการต่อสู้เอาชนะยาเสพติดจังหวัด (ศตส.จ.) ที่ตั้งอยู่ในส่วนภูมิภาค ณ สำนักงานจังหวัด ในระดับ 5 ระดับ 6 หรือ ระดับ 7 จังหวัดละ 2 คน จำนวน 75 จังหวัด รวม 150 คน ได้ทำการคัดเลือกกลุ่มตัวอย่างเพื่อใช้เป็นกลุ่มทดลองหลักสูตรฝึกอบรมเสริมสร้างสมรรถนะข้าราชการประจำศูนย์ปฏิบัติการต่อสู้เอาชนะยาเสพติดจังหวัด โดยเลือกแบบเจาะจง(Purposive Sampling)ในจังหวัดภาคกลาง 10 จังหวัด ได้แก่ จังหวัดชลบุรี ประจวบคีรีขันธ์ สุพรรณบุรี สมุทรสาคร อ่างทอง นครสวรรค์ นนทบุรี ปทุมธานี นครปฐม ลพบุรี จังหวัดละ 2 คน รวมเป็นจำนวน 20 คน

วิธีดำเนินการวิจัย

การพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมเสริมสร้างสมรรถนะข้าราชการประจำศูนย์ปฏิบัติการต่อสู้เพื่อเอาชนะยาเสพติดจังหวัด มี 5 ขั้นตอน ดังนี้

- 1) ศึกษาและวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐาน
- 2) การจัดทำหลักสูตร
- 3) การประเมินประสิทธิภาพเอกสารหลักสูตรฝึกอบรม
- 4) ทดลองใช้หลักสูตร
- 5) ติดตามประเมินผล

ขั้นตอนที่ 1 ศึกษาและวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐาน

ข้อมูลพื้นฐานที่นำมาศึกษาและวิเคราะห์ ได้แก่ ข้อมูลเกี่ยวกับนโยบายและแนวทางปฏิบัติ ระเบียบ กฎหมายหนังสือสั่งการ และเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้องอื่นๆ ทั้งในประเทศ และต่างประเทศ สภาพและความต้องการ ความจำเป็นของผู้เข้ารับการฝึกอบรม ทั้งนี้เพื่อให้การพัฒนาหลักสูตรเกิดประสิทธิภาพและบังเกิดผลกับผู้เข้ารับการฝึกอบรม

โดยตรง ข้อมูลในส่วนนี้จึงมีความสำคัญและได้จากการสัมภาษณ์ รูปแบบไม่เป็นทางการ รวมทั้งข้อมูลเกี่ยวกับศักยภาพของหน่วยงาน เป็นการศึกษาสภาพโดยทั่วไปด้านต่าง ๆ เช่นด้านบุคลากร การบริหาร วัสดุอุปกรณ์ ความร่วมมือระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง จุดด้อยหรือความขาดแคลนในด้านใด

ขั้นตอนที่ 2 จัดทำหลักสูตร (Producing the Curriculum Package)

ในขั้นนี้ได้นำหัวข้อวิชาที่กำหนดจากขั้นตอนที่ 1 มากำหนดองค์ประกอบของหลักสูตร ดังนี้

2.1 กำหนดปรัชญาหลักสูตร

2.2 กำหนดจุดประสงค์ของหลักสูตร และ จุดประสงค์เชิงพฤติกรรมในรายหัวข้อวิชาเพื่อมุ่งหวังจะให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรมได้บรรลุผลหลังจากการฝึกอบรมรายหัวข้อวิชานั้น ๆ สามารถนำไปปฏิบัติได้จริง ทั้งทางด้านความรู้ ทักษะ ทศนคติ และค่านิยมที่พึงประสงค์

2.3 การร่างหลักสูตร ประกอบด้วย ปัญหาและความสำคัญ หลักการหลักสูตร เป้าหมายหลักสูตร จุดมุ่งหมายของหลักสูตร และกำหนดเนื้อหาซึ่งมีองค์ประกอบครบทั้ง 4 องค์ประกอบ ได้แก่ จุดประสงค์ประสงค์เชิงพฤติกรรม เนื้อหา กิจกรรม การวัดและประเมินผล มีความต่อเนื่องกับรายวิชาในระดับต่าง ๆ (ทั้งแนวตั้งและแนวนอน) ความทันสมัยของเนื้อหา มีลำดับที่เป็นระบบ ลำดับกิจกรรม ให้เกิดประสบการณ์การเรียนรู้ คำนึงถึงความแตกต่างของผู้เข้ารับการฝึกอบรม รูปแบบการเรียนรู้ (Learning Styles) ที่ต่างกันในระดับพื้นที่ และสอดคล้องเจตนารมณ์ของหลักสูตร

2.4 การวิเคราะห์การใช้เทคนิคในการจัดกิจกรรมการฝึกอบรม โดยการจัดเกมส์ การวิเคราะห์แก้ปัญหา สรุปผลด้วยเทคนิคการสร้างทักษะให้เกิดเครือข่ายความร่วมมือทำงานกันเป็นทีม

2.5 สื่อการฝึกอบรม ประกอบด้วย เอกสารหลักสูตรการฝึกอบรม และสื่อประกอบการบรรยาย

2.6 การวิเคราะห์การใช้เทคนิคในการจัดกิจกรรมการฝึกอบรม

2.7 กำหนดคาบเวลาฝึกอบรมต้องสอดคล้องกับโครงสร้างหลักสูตร ปริมาณเนื้อหา และกิจกรรม

2.8 กำหนดการประเมินผลการฝึกอบรม

2.8.1 สร้างแบบทดสอบวัดความรู้ความเข้าใจ เพื่อนำไปใช้เก็บรวบรวมข้อมูลกับกลุ่มทดลอง เป็นแบบวัดความรู้ความเข้าใจ 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นคำถามเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ อายุ ตำแหน่ง

ตอนที่ 2 เป็นคำถามวัดความรู้ความเข้าใจ ในการแก้ไขปัญหาเสพติด

ตอนที่ 3 เป็นคำถามปลายเปิดเพื่อให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรมได้แสดงความคิดเห็น และข้อเสนอแนะเกี่ยวกับ ความรู้ ทักษะ ค่านิยม และรูปแบบ การปรับปรุงหลักสูตร รวมทั้งข้อคิดเห็นอื่นๆ

2.9 การจัดทำเอกสารหลักสูตร ซึ่งประกอบด้วยคู่มือการฝึกอบรมและรายละเอียดเนื้อหาหลักสูตรครบทุกรายวิชา
นำเสนอแผนการฝึกอบรมและสื่อต่าง ๆ เรียงลำดับรายวิชา

ขั้นตอนที่ 3 การประเมินเอกสารหลักสูตร

แบ่งการดำเนินงานออกเป็น 2 ส่วน คือ

3.1 ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับความสอดคล้องของหลักสูตรฝึกอบรม

3.1.1 ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 7 คน ทำการประเมินความสอดคล้องระหว่างเนื้อหาวิชากับจุดประสงค์เชิงพฤติกรรม เพื่อหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Item Objective Congruence หรือ IOC)

3.1.2 ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 7 คน ทำการประเมินความเหมาะสมของโครงสร้างหลักสูตรฝึกอบรมโดยใช้แบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) กำหนดค่าคะแนนเป็น 5 ระดับตามวิธีของ ลิเคิร์ต (Likert, 1961) และแบบปลายเปิดในส่วนท้ายของแบบประเมิน เพื่อถามความคิดเห็นและข้อเสนอแนะต่าง ๆ ของผู้เชี่ยวชาญเพื่อการปรับปรุงแก้ไขให้มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

3.1.3 การประเมินแบบทดสอบวัดความรู้ความเข้าใจที่สร้างขึ้น โดยวิเคราะห์ความเชื่อมั่น ในรูปค่าเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน

3.1.4 การประเมินแบบติดตามประเมินผลที่สร้างขึ้น โดยผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 7 คน ทำการประเมินวิเคราะห์ความสอดคล้องระหว่างพฤติกรรมปฏิบัติงานด้วยหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Item Objective Congruence หรือ IOC)

3.2 ประเมินประสิทธิภาพของหลักสูตรฝึกอบรม

ประเมินประสิทธิภาพของหลักสูตรฝึกอบรมกับข้าราชการประจำศูนย์ปฏิบัติการต่อสู้เพื่อเอาชนะยาเสพติดจังหวัดที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 5 คน โดยหาค่าความสัมพันธ์ระหว่างกระบวนการฝึกอบรมและผลสัมฤทธิ์ 80/80 (E1/E2) เพื่อหาประสิทธิภาพของหลักสูตรฝึกอบรมก่อนนำไปใช้กับกลุ่มตัวอย่าง

ขั้นตอนที่ 4 ทดลองใช้หลักสูตร

ในขั้นตอนนี้เป็นการทดลองใช้หลักสูตรฝึกอบรม กับกลุ่มตัวอย่าง และทำการทดสอบวัดความรู้ ความเข้าใจ ก่อนการฝึกอบรม (Pre-test) และทำสอบหลังการฝึกอบรม (Post-test)

4.1 การทดสอบความรู้ความเข้าใจ

นำหลักสูตรฝึกอบรมเสริมสร้างสมรรถนะข้าราชการประจำศูนย์ปฏิบัติการต่อสู้เพื่อเอาชนะยาเสพติดจังหวัด ที่ผ่านการประเมินประสิทธิภาพได้ตามเกณฑ์ที่กำหนดแล้ว ไปทดลองใช้กับกลุ่มตัวอย่างที่เป็นข้าราชการประจำศูนย์ปฏิบัติการต่อสู้เพื่อเอาชนะยาเสพติดจังหวัด จำนวน 20 คน จากจังหวัดภาคกลางจังหวัดละ 2 คน ได้แก่ จังหวัดชลบุรี ประจวบคีรีขันธ์ สุพรรณบุรี สมุทรสาคร อ่างทอง นครสวรรค์ นนทบุรี ปทุมธานี นครปฐม ลพบุรี เพื่อวิเคราะห์เปรียบเทียบความรู้ความเข้าใจ ของผู้เข้ารับการทดลองก่อนและหลังการทดลองใช้หลักสูตร วิเคราะห์เปรียบเทียบคะแนน ด้วยค่า t-test (Dependent) แบบ One-tailed test สำหรับการ เปรียบเทียบผลการทดสอบ ก่อนและหลังการอบรม (Pre-test และ Post-test)

ขั้นตอนที่ 5 ติดตามประเมินผล

ติดตามประเมินผล ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอน ดังนี้

5.1 ติดตามประเมินผลหลังการฝึกอบรมไปแล้ว 1 เดือนว่าผู้รับการฝึกอบรมมีสมรรถนะในการปฏิบัติงานอยู่ในระดับใดโดยรูปแบบการประเมินผล 360 องศา กล่าวคือ ให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรมประเมินตนเอง และโดยผู้บังคับบัญชา เพื่อนร่วมงานหรือผู้ใต้บังคับบัญชา รวมทั้งประชาชนผู้รับบริการ

5.2 นำผลสรุปมาประชุมกลุ่มย่อย (Focus Group) เพื่อระดมความคิดเห็นในการปรับปรุงหลักสูตรให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น

5.3 นำเสนอเพื่อใช้เป็นหลักสูตรฝึกอบรมเสริมสร้างสมรรถนะข้าราชการประจำศูนย์ปฏิบัติการต่อสู้เพื่อเอาชนะยาเสพติดจังหวัด ศตส.จ. ต่อไป

สรุปผลการวิจัย

1. ศึกษาและวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐาน

จากการศึกษาข้อมูลพื้นฐานพบว่า ในการปฏิบัติหน้าที่ ของข้าราชการประจำศูนย์ปฏิบัติการต่อสู้เพื่อเอาชนะยาเสพติดจังหวัด จำเป็นต้องมีสมรรถนะหลัก (Core Competencies) ที่สอดคล้องกับกรอบสมรรถนะหลักของข้าราชการประจำศูนย์ปฏิบัติการต่อสู้เพื่อเอาชนะยาเสพติดจังหวัด ที่มีผลโดยตรงต่อการปฏิบัติหน้าที่ ประกอบด้วย ความรู้ ทักษะ ทัศนคติ และค่านิยมที่จะเป็นตัวกำหนดพฤติกรรมในการปฏิบัติงาน ดังนี้ 1) สมรรถนะด้านภาวะผู้นำและการสื่อสารเพื่อความเข้าใจ 2) สมรรถนะด้านการจัดการเชิงยุทธศาสตร์ 3) สมรรถนะด้านการทำงานเป็นทีมงาน (Teamwork) 4) สมรรถนะด้านการวิเคราะห์บังคับใช้กฎหมาย 5) สมรรถนะด้านการจัดการทรัพยากร (Resource Management) 6) สมรรถนะด้านยุทธวิธีเข้าถึงประชาชน 7) สมรรถนะด้านคุณธรรมและจริยธรรม 8) สมรรถนะด้านการจัดการข้อมูลสารสนเทศ

9) สมรรถนะด้านการพัฒนา 10) สมรรถนะด้านจิตวิทยามวลชน ซึ่งจะนำมาเป็นฐานในการกำหนดหลักสูตรในการฝึกอบรมเชื่อมโยงกับการเสริมสร้างสมรรถนะหลัก (Core Competencies) ให้ข้าราชการ ให้มีสมรรถนะหลักที่เหมาะสม แล้วข้าราชการเหล่านั้นก็จะมีพฤติกรรมและวิธีคิดในการปฏิบัติหน้าที่ได้อย่างเหมาะสมกับภารกิจขององค์กรมากยิ่งขึ้น

2 จัดทำหลักสูตร

นำกรอบสมรรถนะ และหัวข้อในการฝึกอบรม จากขั้นตอนที่ 1 มากำหนดองค์ประกอบของหลักสูตร พบว่า ประชญาหลักสูตร คือ “เข้าใจ เข้าถึง พัฒนา” และวัตถุประสงค์ของหลักสูตร “เพื่อเสริมสร้างความรู้ ทักษะ ทศนคติ และค่านิยมแห่งการเป็นข้าราชการยุคใหม่ ที่เข้าใจ เข้าถึง พัฒนา ในการเอาชนะยาเสพติดระดับพื้นที่อย่างยั่งยืน”

การร่างหลักสูตรประกอบด้วย ปัญหาและความสำคัญ โดยมีหลักการหลักสูตรที่เป็นหลักสูตรที่พัฒนาขึ้นเป็นการเฉพาะ มุ่งเน้นการเสริมสร้างความรู้ ความสามารถ ทักษะ ทศนคติ และคุณธรรมจริยธรรมให้ข้าราชการประจำศูนย์ปฏิบัติการต่อสู้เพื่อเอาชนะยาเสพติดจังหวัด (ศตส.จ.) ให้ได้รับการพัฒนาที่เหมาะสมสามารถปรับเปลี่ยนกระบวนการทัศน์ วิธีคิด วิธีการทำงานสู่การเป็นข้าราชการยุคใหม่ ที่เข้าใจ เข้าถึง และมองเห็นทิศทางการพัฒนา ได้อย่างมีประสิทธิภาพครอบคลุมทุกมิติในการปฏิบัติงานต่อสู้เพื่อเอาชนะยาเสพติดในระดับพื้นที่ได้อย่างมีประสิทธิภาพสูง

การกำหนดเนื้อหาวิชา และวัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรมให้สอดคล้องต่อเนื่องกับรายวิชา ในระดับต่างๆ ความทันสมัยของเนื้อหาเหมาะสมกับเวลา ลำดับกิจกรรม ให้เกิดประสบการณ์การเรียนรู้ คำนึงถึงความแตกต่างของผู้เข้ารับการฝึกอบรม รูปแบบการเรียนรู้ (Learning Styles) ที่ต่างกันในระดับพื้นที่ กำหนดคาบเวลาฝึกอบรมต้องสอดคล้องกับโครงสร้างหลักสูตร ปริมาณเนื้อหา รวมทั้งกำหนดเกณฑ์การวัดและการติดตามประเมินผลสอดคล้องเจตนารมณ์ของหลักสูตร

การวิเคราะห์การใช้เทคนิคในการจัดกิจกรรมการฝึกอบรม โดยการจัดเกมส์ การวิเคราะห์การแก้ปัญหา สรุปผลด้วยเทคนิคการสร้างทักษะให้เกิดเครือข่ายความร่วมมือทำงานกันเป็นทีม สื่อการฝึกอบรม เอกสารประกอบหลักสูตร และ Power Point ประกอบการบรรยาย

การประเมินผลการฝึกอบรมด้านความรู้ และทักษะ ใช้แบบการประเมินผลความรู้ความเข้าใจก่อนการฝึกอบรม (Pre-test) และหลังการฝึกอบรม (Post-test)

3. การประเมินประสิทธิภาพเอกสารหลักสูตรฝึกอบรม

1. ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับความสอดคล้องของหลักสูตรฝึกอบรม โดยผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 7 คน ทำการประเมินความสอดคล้องระหว่างเนื้อหาวิชา กับ

จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม ปรากฏผล มีค่าดัชนีความสอดคล้องเกินกว่า 0.50 ทุกข้อ สามารถนำไปใช้ได้

2. การประเมินความเหมาะสมของหลักสูตรฝึกอบรม พบว่าผู้เชี่ยวชาญมีความเห็นว่าหลักสูตรฝึกอบรม โดยรวมมีความเหมาะสมในระดับมาก ($\bar{X} = 4.31$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่าหลักการของหลักสูตรมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.59$) รองลงมาคือ จุดมุ่งหมายของหลักสูตรและการจัดเรียบเรียง ($\bar{X} = 4.57$) โดยผู้เชี่ยวชาญให้ข้อเสนอแนะเพื่อการปรับปรุงแก้ไขหลักสูตร ได้แก่

- 1) สภาพปัญหาและความต้องการ ปรับปรุงทางด้านภาษาและเขียนให้สอดคล้องกับหลักการของหลักสูตร และปรับเปลี่ยนไปตามนโยบาย
- 2) ชื่อหัวข้อวิชาและจุดมุ่งหมายของหลักสูตรให้เขียนภาษาให้ชัดเจนขึ้นและสอดคล้องกับสถานการณ์ นโยบายรัฐบาลปัจจุบัน
- 3) ปรับปรุงภาษาในหัวข้อย่อยของเนื้อหาวิชาให้มีความชัดเจนขึ้นและลำดับหัวข้อย่อยให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์
- 4) ปรับปรุงเนื้อหาให้เหมาะสมกับจำนวนคาบของการฝึกอบรม
- 5) ปรับปรุงภาษาในคู่มือหลักสูตรฝึกอบรมให้มีความเหมาะสมมากขึ้น

3. ประเมินประสิทธิภาพของหลักสูตรฝึกอบรม จากข้าราชการประจำศูนย์ปฏิบัติการต่อสู้เพื่อเอาชนะยาเสพติดจังหวัดที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 5 คน โดยแสดงความสัมพันธ์ระหว่างกระบวนการฝึกอบรมและผลสัมฤทธิ์ 80/80 (E1/E2) พบว่าแต่ละหัวข้อวิชามีค่าเฉลี่ยสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดสามารถนำไปใช้ได้

4. ทดลองใช้หลักสูตร

นำหลักสูตรฝึกอบรมเสริมสร้างสมรรถนะข้าราชการประจำศูนย์ปฏิบัติการต่อสู้เพื่อเอาชนะยาเสพติดจังหวัด ที่ผ่านการประเมินประสิทธิภาพได้ตามเกณฑ์ที่กำหนดแล้ว ไปทดลองใช้กับกลุ่มตัวอย่างที่เป็นข้าราชการประจำศูนย์ปฏิบัติการต่อสู้เพื่อเอาชนะยาเสพติดจังหวัด จำนวน 20 คน จากจังหวัดภาคกลางจังหวัดละ 2 คน ได้แก่ จังหวัดชลบุรี ประจวบคีรีขันธ์ สุพรรณบุรี สมุทรสาคร อ่างทอง นครสวรรค์ นนทบุรี ปทุมธานี นครปฐม ลพบุรี พบว่าสมรรถนะของข้าราชการประจำศูนย์ปฏิบัติการต่อสู้เพื่อเอาชนะยาเสพติดจังหวัด ในแต่ละหัวข้อวิชา หลังทดลองใช้หลักสูตรสูงกว่าก่อนทดลองใช้หลักสูตร อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

5 การติดตามประเมินผล

1. ผลการติดตามประเมินผลหลังการฝึกอบรม ว่าผู้รับการฝึกอบรมมีสมรรถนะในการปฏิบัติงานอยู่ในระดับใดโดยรูปแบบการประเมินผล 360 องศา กล่าวคือ ให้ผู้เข้ารับการ

ฝึกอบรมประเมินตนเอง ผู้บังคับบัญชา รวมทั้งเพื่อนร่วมงานหรือผู้ใต้บังคับบัญชา และประชาชน ประเมินภายหลังจากที่ผู้เข้ารับการฝึกอบรมกลับไปปฏิบัติงานแล้วระยะหนึ่ง พบว่ามีสมรรถนะในภาพรวมทุกมิติอยู่ในระดับมาก (คะแนนเฉลี่ย 3.58-4.67) มีสมรรถนะด้านยุทธวิธีการเข้าถึงประชาชนอยู่ในระดับมากที่สุด(คะแนนเฉลี่ย 3.55-4.67) รองลงมา มีสมรรถนะด้านคุณธรรมและจริยธรรม (คะแนนเฉลี่ย 4.12-4.47) ทั้งนี้ ผลการประเมินบุคคลทั้ง 4 กลุ่ม มีความเห็นสอดคล้องกันว่า ข้าราชการมีความสามารถเชิงสมรรถนะในการปฏิบัติหน้าที่ได้ดีอยู่ในระดับมาก

2. สัมมนากลุ่มย่อย (Focus Group)

นำผลสรุปมาสัมมนากลุ่มย่อย เพื่อระดมความคิดเห็นในการปรับปรุงหลักสูตร ผู้เข้าร่วมสัมมนาประกอบด้วยผู้เชี่ยวชาญ และหัวหน้าส่วนราชการหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง จาก 3 จังหวัด ได้แก่ จังหวัดนครปฐม สระบุรี และนครนายก และจากศูนย์ปฏิบัติการต่อสู้เพื่อเอาชนะยาเสพติดกระทรวงมหาดไทย สำนักงานนโยบายและแผนสำนักงานปลัดกระทรวงมหาดไทย และจากวิทยาลัยมหาดไทย พบว่า

- มีข้อเสนอหัวข้อการฝึกอบรมที่เกี่ยวข้องกับประเด็นการปรับเนื้อหาวิชาให้สอดคล้องกับสภาพทางภูมิประวัติศาสตร์ วัฒนธรรมท้องถิ่นของแต่ละภูมิภาคให้ลึกซึ้งสอดรับกับปรัชญา เข้าใจ เข้าถึง พัฒนา

- หัวข้อการฝึกอบรมเรื่อง"เศรษฐกิจพอเพียง"ที่จะต้องเพิ่มเติมด้วยเหตุผลความจำเป็นที่จะต้องยึดเป็นหลักปฏิบัติสำหรับข้าราชการ และสู่ประชาชนเนื่องจากปัญหาวิกฤตทางเศรษฐกิจในสถานการณ์ปัจจุบัน ซึ่งมีผลกระทบต่อการเกิดปัญหายาเสพติดอยู่ในขณะนี้

- เสนอให้มีการวางตัวข้าราชการ ที่มีภูมิสำเนาในพื้นที่ให้ปฏิบัติหน้าที่ประจำศูนย์ปฏิบัติการต่อสู้เพื่อเอาชนะยาเสพติดจังหวัด (ศตส.จ.) และพิจารณาให้เกิดแรงจูงใจต่างๆ เช่นความก้าวหน้า บำเหน็จรางวัล เป็นต้น

- ให้ความสำคัญในการคัดเลือกวิทยากรที่เหมาะสม ซึ่งเป็นเงื่อนไขสำคัญของความสำเร็จในการฝึกอบรม

อภิปรายผล

1. ผลการศึกษาข้อมูลพื้นฐาน

การศึกษาข้อมูลพื้นฐาน พบว่าในการปฏิบัติหน้าที่ ของข้าราชการประจำศูนย์ปฏิบัติการต่อสู้เพื่อเอาชนะยาเสพติดจังหวัด จำเป็นต้องมีสมรรถนะหลัก (Core

Competencies) ที่สอดคล้องกับกรอบสมรรถนะหลักของข้าราชการประจำศูนย์ปฏิบัติการต่อสู้เพื่อเอาชนะยาเสพติดจังหวัด เพราะมีผลโดยตรงต่อการปฏิบัติหน้าที่ ประกอบด้วย ความรู้ ทักษะ ทักษะ และค่านิยมที่จะเป็นตัวกำหนดพฤติกรรมในการปฏิบัติงาน ดังนี้ 1) สมรรถนะด้านภาวะผู้นำและการสื่อสารเพื่อความเข้าใจ 2) สมรรถนะด้านการจัดการเชิงยุทธศาสตร์ 3) สมรรถนะด้านการทำงานเป็นทีมงาน (Teamwork) 4) สมรรถนะด้านการวิเคราะห์บังคับใช้กฎหมาย 5) สมรรถนะด้านการจัดการทรัพยากร (Resource Management) 6) สมรรถนะด้านยุทธวิธีการเข้าถึงประชาชน 7) สมรรถนะด้านคุณธรรมและจริยธรรม 8) สมรรถนะด้านการจัดการข้อมูลสารสนเทศ (MIS) 9) สมรรถนะด้านการพัฒนา 10) สมรรถนะด้านจิตวิทยามวลชน จำเป็นต้องได้รับการเสริมสร้างให้มีความรู้ความสามารถแบบมืออาชีพ มีมโนสุจริตตลอดจนมีขีดสมรรถนะในการให้บริการประชาชน ตามแนวทางพระราชทาน “เข้าใจ เข้าถึง พัฒนา” ทำงานด้วยความอดทน อดกลั้น และเสียสละ ตามเจตนารมณ์ของรัฐบาลปัจจุบันในการพัฒนาคนตามแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาบรรพชาการไทย พ.ศ. 2546 – 2550 ที่จะต้องปรับเปลี่ยนกระบวนการทัศน์ วิธีคิด วิธีการทำงาน ด้วยความรู้ ทักษะ ทักษะ และค่านิยม ในลักษณะการบริหารจัดการที่มุ่งสู่ประชาชน

ซึ่งจะนำมาเป็นฐานในการกำหนดหลักสูตรฝึกอบรมเชื่อมโยงกับการเสริมสร้างสมรรถนะหลัก (Core Competencies) ให้ข้าราชการ ให้มีสมรรถนะหลักที่เหมาะสม แล้วข้าราชการเหล่านั้นก็จะมีพฤติกรรม และวิธีคิดในการปฏิบัติหน้าที่ได้อย่างเหมาะสมกับภารกิจขององค์กรมากยิ่งขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของแมคคิลแลนด (McClelland, 1970:24-50) พบว่า ความสามารถเชิงสมรรถนะของบุคลากรที่มีผลการปฏิบัติงานดีอย่างมีประสิทธิภาพ

มีสิ่งที่เรียกว่าสมรรถนะ (Competency) และแมคคิลแลนดได้ให้นิยามสมรรถนะ (Competency) คือ คุณลักษณะที่ดีที่บุคลากรพึงมีในการปฏิบัติงาน คุณลักษณะนี้จึงไม่ใช่คุณลักษณะทั่วไป แต่เป็นคุณลักษณะที่ทำให้บุคลากรคนนั้นทำงานโดดเด่นกว่าคนอื่น และผลการศึกษาครั้งนี้เป็นไปในแนวทางเดียวกับสำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน (2548:6-7) ที่ได้คำจำกัดความของสมรรถนะไว้ว่าเป็น “คุณลักษณะเชิงพฤติกรรมที่เป็นผลมาจากความรู้ ทักษะ ความสามารถ และคุณลักษณะอื่น ๆ ที่ทำให้บุคคลสามารถสร้างผลงานได้โดดเด่นกว่าเพื่อนร่วมงานอื่น ๆ ในองค์กร ” กล่าวคือ การที่บุคคลจะแสดงสมรรถนะใด สมรรถนะหนึ่งได้ มักจะต้องมีองค์ประกอบของทั้งความรู้ ทักษะ ความสามารถ และคุณลักษณะอื่น ๆ กล่าวนี้หนึ่งก็คือ สมรรถนะเป็นกลุ่มพฤติกรรมที่องค์กรต้องการจากข้าราชการ เพราะเชื่อว่าหากข้าราชการมีพฤติกรรมการทำงานในแบบที่องค์กรกำหนดแล้ว จะส่งผลให้ข้าราชการผู้นั้นมีผลการปฏิบัติงานดี และส่งผลให้องค์กรบรรลุเป้าประสงค์ที่ต้องการได้ รวมทั้งสำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน (2548:11-13) ได้จัดทำเป็นโมเดลสมรรถนะต้นแบบสำหรับราชการพลเรือนไทย ประกอบไปด้วยสมรรถนะ 2 ส่วน คือ 1) สมรรถนะหลักสำหรับข้าราชการพลเรือนทุกคน 2) สมรรถนะ

ประจำกลุ่มงานสำหรับแต่ละกลุ่มงาน เป็นคุณลักษณะร่วมของข้าราชการพลเรือนไทยทั้งระบบ เพื่อหล่อหลอมค่านิยมและพฤติกรรมที่พึงประสงค์

2. การจัดทำหลักสูตร

2.1 กรอบปรัชญาหลักสูตร คือ”เข้าใจ เข้าถึง พัฒนา” เปรียบเสมือนเข็มทิศในการจัดทำหลักสูตรเสริมสร้างสมรรถนะข้าราชการประจำศูนย์ปฏิบัติการต่อสู้เพื่อเอาชนะยาเสพติดจังหวัดให้มีทิศทางสอดคล้องกับแนวนโยบายและสถานการณ์ปัจจุบัน เช่น ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ปรัชญาพัฒนาการ (progressivism) เป็นการกล่อมเกลாதองสังคม (social learning) ให้มีความการกระจำในค่านิยม (Value) การให้เหตุผลเชิงจริยธรรมในการปรับพฤติกรรม ปรัชญาลัทธิสัจนิยม (Realism) ว่าด้วยโลกของวัตถุ ปรัชญาลัทธิหลักการนิยมใหม่ (Neo-Thomism) ว่าด้วยโลกของเหตุผล ปรัชญาลัทธิปฏิบัตินิยม (Experimentalism) ว่าด้วยโลกของประสบการณ์ และปรัชญา ลัทธิอัตถิภาวนิยม (Existentialism) ว่าด้วยการดำรงชีวิต

พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช ซึ่งได้พระราชทานแก่นแทของการปฏิบัติหน้าที่ของข้าราชการภายใต้พระบารมียุคลบาทพระบาท “เข้าใจ เข้าถึง พัฒนา”

2.2 การศึกษากำหนดวัตถุประสงค์ของหลักสูตร “เพื่อเสริมสร้างความรู้ ทักษะทัศนคติ และค่านิยมแห่งการเป็นข้าราชการยุคใหม่ ที่เข้าใจ เข้าถึง พัฒนา ในการเอาชนะยาเสพติดระดับพื้นที่อย่างยั่งยืน” สอดคล้องกับ งบอาจ พงษ์พิสุทธิบุปผา (2541 : 93-94) ได้กล่าวถึงองค์ประกอบของหลักสูตรที่สำคัญเปรียบเสมือนเข็มทิศให้เกิดการพัฒนาในการฝึกอบรมได้แก่ จุดมุ่งหมายของหลักสูตร โครงสร้างหลักสูตรและเนื้อหาสาระการฝึกอบรม วัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรม กิจกรรมและวิธีการฝึกอบรม สื่อการฝึกอบรม การวัดและประเมินผล และแผนการฝึกอบรม สอดคล้องกับสังต์ อุทรานันท์.(2527:215-216) ได้กล่าวว่าจุดมุ่งหมายของหลักสูตรจะเป็นแนวทางในการจัดเนื้อหาสาระ ที่นำมาบรรจุไว้ใน หลักสูตรได้อย่างเหมาะสม

2.3 การร่างหลักสูตร

กำหนดเนื้อหาวิชา และวัตถุประสงค์ให้สอดคล้องต่อเนื่องกับรายวิชา ในระดับต่างๆ ความทันสมัยของเนื้อหาเหมาะสมกับเวลา ลำดับกิจกรรม ให้เกิดประสบการณ์การเรียนรู้ คำนึงถึงความแตกต่างของผู้เข้ารับการฝึกอบรม รูปแบบการเรียนรู้ (Learning Styles) ที่ต่างกันในระดับพื้นที่ กำหนดคาบเวลาฝึกอบรมต้องสอดคล้องกับโครงสร้างหลักสูตร ปริมาณเนื้อหา รวมทั้งกำหนดเกณฑ์การวัดและการติดตามประเมินผล สอดคล้องเจตนารมณ์ของหลักสูตร ซึ่งสอดคล้องกับแนวความคิดของเทรซี่ (Tracy. 1971:86-95) ได้วางหลักเกณฑ์ในการวิเคราะห์ภารกิจเพื่อหาระดับความสำคัญ ในการกำหนดหัวข้อวิชา วัตถุประสงค์ในการอบรมของแต่ละวิชา ระยะเวลาในการอบรม ช่วยให้ผู้รับผิดชอบกำหนดหลักสูตรมีแนวทางที่มีเหตุผล มีกฎเกณฑ์การตัดสินใจจัดลำดับความสำคัญของภารกิจที่จะต้องทำการฝึกอบรม การ

คัดเลือกเนื้อหานำมาบรรจุไว้ในหลักสูตรพิจารณาความสอดคล้องระหว่างจุดมุ่งหมายของหลักสูตรกับเนื้อหารายวิชา ซึ่งมีองค์ประกอบครบทั้ง 4 องค์ประกอบ ได้แก่ จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม เนื้อหา กิจกรรม การวัดและประเมินผล เรียงลำดับหัวข้อวิชาให้มองเห็นถึงการเชื่อมโยงระหว่างกรอบสมรรถนะกับหัวข้อวิชาฝึกอบรมที่จำเป็นสำหรับข้าราชการประจำศูนย์ปฏิบัติการต่อสู้เพื่อเอาชนะยาเสพติดจังหวัด ประกอบด้วย 10 หัวข้อวิชา ดังนี้ 1) กิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์เพื่อการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด 2) แนวคิดทางยุทธศาสตร์การต่อสู้เพื่อเอาชนะยาเสพติด 3) การบริหารการมีส่วนร่วมและการสร้างทีมงานที่มีประสิทธิภาพในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด 4) ระเบียบ กฎหมาย และคำสั่งที่เกี่ยวข้องกับการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด 5) การจัดทำแผนปฏิบัติการการต่อสู้เพื่อเอาชนะยาเสพติด และงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงานเพื่อการเอาชนะยาเสพติด 6) ยุทธวิธีการพัฒนาสัมพันธ์เข้าถึงใจประชาชน เพื่อการเอาชนะยาเสพติดและเสริมสร้างความมั่นคงของชาติ 7) การประสานป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดเชิงธรรมาภิบาลและปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง 8) การประยุกต์ใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์ในการจัดการฐานข้อมูลสารสนเทศเพื่อการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด 9) แนวทางการป้องกันและบำบัดฟื้นฟูผู้ติดยาเสพติดอย่างครบวงจร 10) ปฏิบัติการจิตวิทยามวลชน การประชาสัมพันธ์ และการสืบสวนหาข่าว เบาะแสเกี่ยวกับยาเสพติด

การคัดเลือกเนื้อหานำมาบรรจุไว้ในหลักสูตรพิจารณาความสอดคล้องระหว่างจุดมุ่งหมายของหลักสูตรกับเนื้อหาวิชา เชื่อมโยงระหว่างกรอบสมรรถนะกับหัวข้อในรายวิชาการฝึกอบรมที่จำเป็นสำหรับข้าราชการประจำศูนย์ปฏิบัติการต่อสู้เอาชนะยาเสพติดจังหวัด ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ แสงเดือน คงนาวัง (2540: 91) ได้ศึกษาความต้องการในการฝึกอบรมการจัดการเรียนการสอนสิ่งแวดล้อมศึกษาของครูระดับประถมศึกษา พบว่ามีโครงสร้างและองค์ประกอบของหลักสูตรคือ(1) หลักการ (2) วัตถุประสงค์ (3) เนื้อหา (4) วิธีดำเนินการ (5) สื่อ (6) ระยะเวลา (7) การวัดและประเมินผล ที่สามารถใช้เป็นแนวทางในการกำหนดขั้นตอนในการพัฒนาหลักสูตรได้ รวมทั้งแนวคิดของอาภรณ์ ภูวิทย์พันธ์ (2549 : mailto:p_arporn11@hotmail.com) ได้กล่าวถึงการนำ นาสสมรรถนะ(Competency) ไปใช้ใน การวางแผนงานบุคคล (HR Planning) ซึ่งเป็นขั้นตอนในการเชื่อมโยงงานบุคคลกับวัตถุประสงค์และเป้าหมายขององค์การเข้าด้วยกัน กับสมรรถนะหลัก(core competency) ซึ่งเป็นความสามารถหลักที่เป็นความรู้ ทักษะ และลักษณะต่าง ๆ รวมทั้งนวัตกรรม จนทำให้เกิดเอกลักษณ์ที่โดดเด่นขององค์กร

การร่างหลักสูตรก็ได้วิเคราะห์การใช้เทคนิคในการจัดกิจกรรมการฝึกอบรมด้วยเทคนิคต่าง ๆ เช่นเกมส์ การวิเคราะห์การแก้ปัญหา สรุปผลด้วยเทคนิคการสร้างทักษะให้เกิดเครือข่ายความร่วมมือกันทำงานกันเป็นทีม การกำหนดคาบเวลาฝึกอบรมต้องสอดคล้องกับโครงสร้างหลักสูตร ปริมาณเนื้อหา และกิจกรรม ให้สอดคล้องกับกลุ่มเป้าหมาย โดยให้ความสำคัญกับแรงจูงใจในการเข้ารับการฝึกอบรม สภาพแวดล้อมต้องมีความสะดวกสบายเหมาะสม การได้รับความไว้วางใจและการให้เกียรติผู้เข้ารับการฝึกอบรม ความต้องการในการ

เรียนของแต่ละบุคคล และรูปแบบของการเรียนรู้ (Learning Styles) ประสบการณ์ อันมีคุณค่า เนื้อหาและกิจกรรมในการเรียนรู้ การนำการเรียนรู้ไปใช้ในการแก้ปัญหา การมีส่วนร่วมในการ จัดกิจกรรมการเรียนรู้ การกำหนดเวลาในการเรียนรู้ ความรู้สามารถนำไปประยุกต์ได้ รวมทั้ง การให้ผู้เรียนได้แสดงศักยภาพ ความสามารถในกิจกรรมต่างๆ และอาจจะรวมถึง คุณประโยชน์ และความก้าวหน้าในการเข้ารับการอบรม ซึ่งสอดคล้องกับทฤษฎีหลักการการเรียนรู้ (Learning Theory) 10 ประการ ของสวัญ วัฒนวงศ์ (2544:7) อันจะเป็นแนวทางให้นักการศึกษา และวิทยากรจัดฝึกอบรมควรจะได้คำนึงถึง ที่จะมีส่วนสนับสนุนและส่งเสริมการเรียนรู้ หรือการฝึกอบรมผู้ใหญ่ (Adult Learning) ประสบความสำเร็จด้วยดี

3. การประเมินเอกสารหลักสูตร

3.1 ผลการประเมินความสอดคล้องหลักสูตรฝึกอบรม พบว่า ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 7 คน ทำการประเมินความสอดคล้องระหว่างเนื้อหาวิชากับจุดประสงค์เชิงพฤติกรรม ปรากฏผล มีค่าดัชนีความสอดคล้องเกินกว่า 0.50 ทุกข้อ สามารถนำไปใช้ได้ สอดคล้องกับ แนวคิดของโรวินेलลี ; และแฮมเบิลตัน (Rovinelli ; & Hambleton. 1976) โดยการประเมินความ สอดคล้องระหว่างข้อสอบกับจุดประสงค์เชิงพฤติกรรม โดยนำเอาจุดประสงค์เชิงพฤติกรรมและ ข้อสอบไปให้ผู้เชี่ยวชาญตัดสิน หาความเที่ยงตรงตามเนื้อหา

3.2 การประเมินความเหมาะสมของหลักสูตรฝึกอบรม พบว่าผู้เชี่ยวชาญมีความ เห็นว่าหลักสูตรฝึกอบรม โดยรวมมีความเหมาะสมในระดับมาก ($\bar{X} = 4.31$) เมื่อพิจารณา เป็นรายข้อพบว่าหลักการของหลักสูตรมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.59$) รองลงมาคือจุดมุ่งหมายของหลักสูตรและการจัดเรียบเรียง ($\bar{X} = 4.57$)

3.3 ประเมินประสิทธิภาพของหลักสูตรฝึกอบรมข้าราชการประจำศูนย์ ปฏิบัติการต่อสู้เพื่อเอาชนะยาเสพติดจังหวัดที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 5 คน โดยแสดง ความสัมพันธ์ระหว่างกระบวนการฝึกอบรมและผลสัมฤทธิ์ 80/80 (E1/E2) พบว่าแต่ละหัวข้อ วิชามีค่าเฉลี่ยสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดสามารถนำไปใช้ได้

4. ทดลองใช้หลักสูตร

ทดลองใช้หลักสูตร เสริมสร้างสมรรถนะข้าราชการประจำศูนย์ปฏิบัติการต่อสู้เพื่อ เอาชนะยาเสพติดจังหวัด ไปทดลองใช้กับกลุ่มตัวอย่างที่เป็นข้าราชการประจำศูนย์ปฏิบัติการ ต่อสู้เพื่อเอาชนะยาเสพติดจังหวัด ได้ผล ดังนี้

ผลการเปรียบเทียบความรู้ความเข้าใจใน และทักษะของผู้เข้ารับการทดลอง ภายหลังทดลองใช้หลักสูตรสูงกว่าก่อนทดลองใช้หลักสูตรอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ผลการประเมินความเหมาะสมของการใช้หลักสูตรจากผู้จากผู้เชี่ยวชาญหลังทดลองใช้หลักสูตร พบว่าในภาพรวมมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก และได้รับข้อเสนอแนะให้เชิญวิทยากรที่เป็นผู้ทรงคุณวุฒิในท้องถิ่น ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ โรบินสัน (Robinson. 1992:23) ได้ ศึกษา เรื่อง ความเชื่อมโยงระหว่างการศึกษากับการพัฒนาชุมชน ผลการวิจัยพบว่า การจัดการศึกษาควรเปิดโอกาสให้ท้องถิ่น ปรากฏท้องถิ่น หรือประชาชน ชาวบ้าน เข้ามามีส่วนร่วม เพื่อที่จะแก้ปัญหาของชุมชนได้อย่างเหมาะสมกับสภาพการณ์จริง

5. ติดตามประเมินผล

การติดตามประเมินผลหลังการฝึกอบรม ว่าผู้รับการฝึกอบรมมีสมรรถนะในการปฏิบัติงานอยู่ในระดับใดโดยรูปแบบการประเมินผล 360 องศา กล่าวคือ ให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรมประเมินตนเอง ผู้บังคับบัญชา รวมทั้งเพื่อนร่วมงานหรือผู้ใต้บังคับบัญชา รวมทั้งประชาชนผู้รับบริการ ประเมินภายหลังจากที่ผู้เข้ารับการฝึกอบรมกลับไปปฏิบัติงานแล้วระยะหนึ่ง พบว่าผลการประเมินข้าราชการมีสมรรถนะในการปฏิบัติหน้าที่ในภาพรวมทุกมิติอยู่ในระดับมาก (คะแนนเฉลี่ย 3.58-4.67) มีสมรรถนะด้านยุทธวิธีการเข้าถึงประชาชนอยู่ในระดับมากที่สุด(คะแนนเฉลี่ย 3.55-4.67) รองลงมามีสมรรถนะด้านคุณธรรมและจริยธรรม และบุคคลทั้ง 4 กลุ่มมีความเห็นสอดคล้องกันว่าข้าราชการมีความสามารถเชิงสมรรถนะอยู่ในระดับมากในการปฏิบัติหน้าที่ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งเป็นวิธีการกระตุ้นให้เกิดพลังในการทำงานตลอดเวลา สอดคล้องกับ มาเซีย ; และดูลูก้า (Massie ; & Douglas. 1981) ได้ให้ข้อเสนอแนะไว้ว่า จุดมุ่งหมายของการประเมินผลการปฏิบัติงานที่ดีนั้นต้องเป็นไปเพื่อให้ผู้ถูกประเมินได้รับการกระตุ้นเพื่อให้ปฏิบัติงานได้ดีขึ้น และจะต้องสร้างระบบการประเมินแบบยึดหลักคุณธรรม (merit rating system) ผลคะแนนการประเมินจากประชาชน พบว่า มีสมรรถนะด้านยุทธวิธีการเข้าถึงประชาชนอยู่ในระดับมาก ซึ่งบ่งชี้ให้เห็นว่าการฝึกอบรมเสริมสร้างสมรรถนะด้านยุทธวิธีการเข้าถึงประชาชน มีการเรียนรู้และสามารถนำไปประยุกต์ใช้แก้ไขปัญหาให้แก่ชุมชนได้อย่างมีประสิทธิภาพประสบความสำเร็จจนเป็นที่ยอมรับของประชาชน สอดคล้องกับการศึกษาของ เอสเตอร์ (Esther. 1995) ที่ได้ศึกษา การเรียนรู้แบบเข้าไปมีส่วนร่วม ในการพัฒนาชุมชน พบว่า ผลสำเร็จในการเรียนรู้ของผู้ใหญ่ เกิดขึ้นจากผลของการแก้ปัญหาร่วมกัน และสอดคล้องกับบาร์ทอล ; และอัทเทอร์ (Bartol ; & others. 1998:446) กล่าวถึง ระบบการประเมิน 360 องศาว่า เป็นการประเมินรอบด้าน ได้แก่ การประเมินจากเพื่อนร่วมงาน ผู้บังคับบัญชา ผู้ใต้บังคับบัญชา และลูกค้า เพื่อตรวจสอบความรู้ ทักษะ และคุณลักษณะ เป็นการตรวจสอบสมรรถนะว่าพฤติกรรมที่เกิดขึ้นนั้นเป็นพฤติกรรมที่สังเกตได้ อธิบายได้ มีผลกระทบต่อความก้าวหน้าขององค์กร และแนวคิดของเม็คเกรเกอร์ (McGregor. 1906-1964) ได้ให้ความเห็นว่า การทำงานกับคนจะต้องคำนึงถึง ธรรมชาติของมนุษย์และพฤติกรรมของมนุษย์ คือ มนุษย์มีความต้องการพื้นฐาน และต้องการแรงจูงใจ ผู้บริหารที่มีประสิทธิภาพจะต้องให้สิ่งที่ผู้

ตามหรือผู้ได้บังคับบัญชาต้องการ จึงจะทำให้ผู้ได้บังคับบัญชาเกิดความศรัทธา และกระตือรือร้นช่วยกันปฏิบัติงานให้บรรลุจุดมุ่งหมายหรือเป้าหมายที่กำหนด

การสัมมนากลุ่มย่อย (Focus Group)

จัดสัมมนากลุ่มย่อยเพื่อให้ได้ข้อมูลที่มีความน่าเชื่อถือ ถูกต้อง และครบถ้วน ตลอดจนสอดคล้องกับทั้งสภาพปัจจุบันประยุกต์ใช้เทคนิคการสัมมนากลุ่มย่อย (Focus Group) กับกลุ่มผู้เชี่ยวชาญและผู้บริหารที่กำหนดประกอบด้วยผู้เชี่ยวชาญด้านการพัฒนาหลักสูตรและผู้เชี่ยวชาญด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด ทั้งนี้เพื่อหวัข้อวิचारครอบคลุมสมรรถนะที่ต้องเสริมสร้างอย่างแท้จริง มีเข้าร่วม 10 คน เป็นการสนทนาถกแถลงแลกเปลี่ยนประเด็นปัญหาเฉพาะประเด็นสมรรถนะที่ได้รับการฝึกอบรม เชื่อมโยงด้วยผลการติดตามประเมินผลที่ได้สอบถามผู้บังคับบัญชา และเพื่อนร่วมงาน เจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้อง และประชาชน พบประเด็นควรปรับปรุงหลักสูตร ได้แก่ สภาพปัญหาและความต้องการของหลักสูตรเขียนให้ชัดเจนและสอดคล้องกับจุดมุ่งหมายของหลักสูตร การใช้ภาษาที่เข้าใจง่าย เนื้อหาของหลักสูตรปรับเนื้อหาของหลักสูตรในทุกวิชา ให้เหมาะสมกับระยะเวลาการฝึกอบรม และได้รับคำแนะนำในการนำหลักสูตรไปประยุกต์ใช้ทั้งด้านเนื้อหา วิทยาการ ให้เหมาะสมกับสภาพสังคม วัฒนธรรมท้องถิ่น ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของโรบินสัน (Robinson. 1992:68) ที่ได้ ศึกษา เรื่อง ความเชื่อมโยงระหว่างการศึกษากับการพัฒนาชุมชน พบว่า การจัดการศึกษาควรเปิดโอกาสให้ท้องถิ่น ปรารักษ์ท้องถิ่น หรือปรารักษ์ชาวบ้าน เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา เพื่อที่จะแก้ปัญหของชุมชนได้อย่างเหมาะสมกับสภาพการณ์จริง

หลังจากปรับปรุงแก้ไขหลักสูตรตามข้อเสนอแนะข้างต้นแล้ว ผู้วิจัยก็จัดทำเป็นหลักสูตรฉบับสมบูรณ์ ซึ่งสามารถนำไปใช้สำหรับฝึกอบรมเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะข้าราชการประจำศูนย์ปฏิบัติการต่อสู้เพื่อเอาชนะยาเสพติดจังหวัด ต่อไป

ข้อเสนอแนะ

จากการศึกษาในครั้งนี้ ได้หลักสูตรเสริมสร้างสมรรถนะข้าราชการประจำศูนย์ปฏิบัติการต่อสู้เพื่อเอาชนะยาเสพติดจังหวัด จำนวน 10 รายวิชา ที่จะมุ่งเน้นเพื่อเสริมสร้างความรู้ ทักษะ ทศนคติ และค่านิยมแห่งการเป็นข้าราชการยุคใหม่ ที่เข้าใจ เข้าถึง พัฒนา ในการเอาชนะยาเสพติดในระดับพื้นที่อย่างยั่งยืน

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1. ควรให้มีการใช้หลักสูตรเสริมสร้างสมรรถนะข้าราชการประจำศูนย์ปฏิบัติการต่อสู้เพื่อเอาชนะยาเสพติดจังหวัด ในการฝึกอบรมหรือปฐมนิเทศข้าราชการประจำศูนย์ปฏิบัติการต่อสู้เพื่อเอาชนะยาเสพติดจังหวัด ให้มีความรู้ ทักษะ ทศนคติ และค่านิยมที่เหมาะสมต่อการปฏิบัติหน้าที่ เนื่องจากข้าราชการประจำศูนย์ปฏิบัติการต่อสู้เพื่อเอาชนะยาเสพติดจังหวัด ถือเป็นกลไกหรือปัจจัยแห่งความสำเร็จ (Key Success Factor) ในการต่อสู้เพื่อเอาชนะยาเสพติดให้มีความรู้ ทักษะ ทศนคติ และค่านิยมที่เหมาะสมต่อการปฏิบัติหน้าที่
2. นำเสนอหลักสูตรฝึกอบรมเสริมสร้างสมรรถนะข้าราชการประจำศูนย์ปฏิบัติการต่อสู้เพื่อเอาชนะยาเสพติดจังหวัด ไปปรับใช้กับพนักงานส่วนท้องถิ่น และปรับชื่อหลักสูตรให้สอดคล้องและเป็นไปตามความต้องการของบุคลากรส่วนท้องถิ่นมากขึ้น
3. ควรเสนอสำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดแห่งชาติ ใช้เป็นหลักสูตรกลางในการจัดฝึกอบรมข้าราชการที่ปฏิบัติหน้าที่ที่เกี่ยวข้อง

ข้อเสนอแนะในการนำหลักสูตรไปใช้

1. ในการดำเนินการจัดฝึกอบรมแต่ละหัวข้อวิชาควรคัดสรรวิทยากร ที่มีความเชี่ยวชาญด้านนั้นๆ อย่างจริงจัง โดยการนำรายละเอียดโครงการ หลักสูตร ไปทำการปรึกษากับวิทยากรผู้บรรยายล่วงหน้า เพื่อให้วิทยากรสามารถกำหนดรายละเอียดเนื้อหาวิชาทันต่อสถานการณ์ แต่อยู่ภายใต้กรอบหลักสูตรในมิติต่าง ๆ อย่างครบถ้วน เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ และเป็นไปตามมาตรฐานการฝึกอบรมด้วย
2. นำหลักสูตรไปประยุกต์ใช้ทั้งด้านเนื้อหา วิทยากร ให้เหมาะสมกับสภาพสังคม วัฒนธรรมท้องถิ่น
3. ในการจัดฝึกอบรมควรจะดำเนินการจัดให้ครบทุกหัวข้อวิชาเพื่อทำการประเมินความเหมาะสมของเนื้อหาและวิธีการต่าง ๆ ที่ใช้ในหลักสูตร เพื่อนำข้อมูลเหล่านี้มาปรับปรุงแก้ไข เพิ่มเติมให้หลักสูตรมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น
4. ควรให้ข้าราชการกลุ่มเป้าหมายที่ระบุไว้ในหลักสูตร ได้มีโอกาสเข้ารับการฝึกอบรมอย่างทั่วถึง โดยไม่จำเป็นต้องคำนึงถึงระดับความรู้ ทักษะ ที่กลุ่มเป้าหมายมีอยู่ใน

ปัจจุบัน เนื่องจากกลุ่มเป้าหมายบางคนมิได้เข้ารับการฝึกอบรมตามหัวข้อวิชา ที่ระบุในหลักสูตรจะทำให้มีกรอบแนวคิดในการปฏิบัติงานแตกต่างกัน ซึ่งจะทำให้ขาดเอกภาพในการปฏิบัติงานร่วมกัน

5. ผู้รับผิดชอบในการจัดฝึกอบรม ควรปรับปรุงและเน้นย้ำ นโยบาย แนวทางปฏิบัติระเบียบหรือกฎหมายต่างๆ ที่เป็นปัจจุบันให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรมทราบทุกครั้ง จึงจะทำให้การปฏิบัติงานต่อสู้เพื่อเอาชนะยาเสพติดสัมฤทธิ์ผลในสถานการณ์ปัจจุบันได้

6. การติดตามประเมินผลหลังการฝึกอบรมเพื่อความสะดวกรวดเร็ว และประหยัดงบประมาณในการเก็บข้อมูลสมควรใช้ระบบทางไกล

7. ควรให้ความสำคัญกับการใช้หลักสูตรฝึกอบรมเสริมสร้างสมรรถนะข้าราชการศูนย์ปฏิบัติการต่อสู้เพื่อเอาชนะยาเสพติดในระดับอำเภอโดยเน้นความสำนึกเจ้าหน้าที่ของรัฐไม่ให้เข้าไปมีส่วนเกี่ยวข้องกับยาเสพติด หรือสนับสนุนช่วยเหลือและคบหาสมาคมกับผู้มีพฤติกรรมค้ายาเสพติดในพื้นที่ และละเว้นการปฏิบัติหน้าที่อันควร ปลดปล่อยให้มีการค้าและการเสพยาเสพติดในหมู่บ้าน/ชุมชน โดยมิได้ดำเนินการใดๆ ซึ่งมีผลโดยตรงต่อความเชื่อมั่นศรัทธาและความร่วมมือของประชาชนที่จะให้กับรัฐในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด

8. การใช้เทคนิคในการจัดกิจกรรมการฝึกอบรม ด้วยเทคนิคต่างๆ การกำหนดคาบเวลาฝึกอบรม ให้สอดคล้องกับกลุ่มเป้าหมาย ตามหลักการและรูปแบบของการเรียนรู้ (Learning Styles) เรียนรู้ผู้ใหญ่

9. ประเด็นสำคัญของกิจกรรมด้วยการวิเคราะห์การแก้ปัญหา สรุปผลด้วยเทคนิคการสร้างทักษะให้เกิดเครือข่ายความร่วมมือกันทำงานเป็นทีมในระดับพื้นที่

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการวิจัยติดตามประเมินผลสมรรถนะข้าราชการประจำศูนย์ปฏิบัติการต่อสู้เพื่อเอาชนะยาเสพติดจังหวัด เพื่อให้มีการปรับปรุงหลักสูตรอย่างต่อเนื่อง มีความทันสมัย รับผิดชอบต่อนโยบายและสถานการณ์

2. ควรมีการวิจัยเพื่อพัฒนาสมรรถนะข้าราชการประจำศูนย์ปฏิบัติการต่อสู้เพื่อเอาชนะยาเสพติดจังหวัด ในระดับกลุ่มจังหวัดเพื่อค้นหาลักษณะเฉพาะของสมรรถนะข้าราชการและเนื้อหาวิชาที่มารองรับได้ตรงกับคุณลักษณะเฉพาะของผู้ปฏิบัติงานระดับพื้นที่นั้นๆ

3. ควรมีการวิจัยเพื่อพัฒนาหลักสูตรเสริมสร้างสมรรถนะข้าราชการประจำศูนย์ปฏิบัติการต่อสู้เพื่อเอาชนะยาเสพติดจังหวัด ให้เป็นระบบการฝึกอบรมทางไกล (E-Learning) ต่อไป

4. ควรมีการวิจัยพัฒนาหลักสูตรเสริมสร้างสมรรถนะข้าราชการกลุ่มอื่นๆ ต่อไป

5. ควรขยายการศึกษาวิจัยไปถึง ความต้องการ ในการพัฒนาตนเอง เพื่อให้สอดคล้องกับสถานการณ์การปฏิบัติหน้าที่ในระดับพื้นที่

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- กรมการศึกษานอกโรงเรียน . (2538). *การศึกษาตลอดชีวิต : การศึกษาของคนไทยในยุคโลกาภิวัตน์*. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภา ลาดพร้าว.
- _____. (2542) . *พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ*. กรุงเทพฯ : พริกหวานกราฟฟิค จำกัด.
- กรมวิชาการ. (2542). “การพัฒนาarayวิชาสังคมศึกษาให้สอดคล้องกับท้องถิ่น” ใน *หลักสูตรมัธยมศึกษา ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533*. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- _____. (2543). *แนวทางการบริหารโรงเรียนปฏิรูปการเรียนรู้*. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- _____. (2545). “การพัฒนาarayวิชาสังคมศึกษาให้สอดคล้องกับท้องถิ่น” ใน *หลักสูตรมัธยมศึกษา ฉบับปรับปรุง พ.ศ.2533*. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- _____. (2545). *แนวทางการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา*. กรุงเทพมหานคร: องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์.
- ธีรารัง บัวศรี. (2542). *ทฤษฎีหลักสูตร : การออกแบบและการพัฒนา*. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์พัฒนาศึกษา.
- นิคม ชมภูหลง. (2545). *วิธีการและขั้นตอน การพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นและการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา (ฉบับปรับปรุง)*. มหาสารคาม : อภิชาติการพิมพ์.
- กรมควบคุมโรค สถาบันทรัพยากรมนุษย์. (2547). *รายงานฉบับสมบูรณ์การพัฒนาระบบบริหารทรัพยากรบุคคลแบบอิงผลสัมฤทธิ์ความสามารถเชิงสมรรถนะ*. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- _____. (2547). *รายงานฉบับสมบูรณ์คู่มือการจัดทำและพัฒนาระบบการจัดการทรัพยากรบุคคลแบบอิงผลสัมฤทธิ์ความสามารถเชิงสมรรถนะ*. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2544). *หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน*. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์.
- กริช อัมโภชน. (2545). *การสร้างหลักสูตรและโครงการฝึกอบรม, เอกสารประกอบการบรรยายในการฝึกอบรมหลักสูตรการบริหารงานฝึกอบรม, สำนักฝึกอบรม, สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์*.
- เกษม วัฒนชัย.(2549).*แนวทางการจัดทำแผนพัฒนาอุดมศึกษา มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ พ.ศ. 2550-2554. (เอกสารการบรรยาย วันที่ 7-8 กรกฎาคม 2549 ในการสัมมนา กรรมการสภามหาวิทยาลัยและผู้บริหารของมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ประจำปี 2549).*เชียงใหม่ : อัดสำเนา.

- คณะทำงานเครือข่ายวิชาการด้านติดตามและประเมินผล.(2546).รายงานการประเมินผลโครงการ
ประเมินผลแผนปฏิบัติการเพื่อเอาชนะยาเสพติดพ.ศ.2544-2545 ระยะสิ้นสุดแผน
(ตุลาคม 2544-กันยายน2545).กรุงเทพมหานคร:อัสสัมชัญ.
- ธำรง บัวศรี. (2542). ทฤษฎีหลักสูตร : การออกแบบและการพัฒนา. กรุงเทพมหานคร:
สำนักพิมพ์พัฒนาศึกษา.
- นิคม ชมภูหลง. (2545). วิธีการและขั้นตอน การพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นและการจัดทำหลักสูตร
สถานศึกษา (ฉบับปรับปรุง). มหาสารคาม : อภิชาติการพิมพ์.
- รุจิร ภูสาระ. (2545). การพัฒนาหลักสูตร : ตามแนวปฏิรูปการศึกษา. กรุงเทพมหานคร:
บริษัท บুদ্ধ พอยท์ จำกัด.
- รุจิร ภูสาระ และ จันทราณี สงวนนาม. (2545). การบริหารหลักสูตรในสถานศึกษา.
กรุงเทพมหานคร:บริษัท บুদ্ধ พอยท์ จำกัด.
- วิชัย ประสิทธิ์วุฒิเวชช์. (2542). การพัฒนาหลักสูตร สานต่อที่ท้องถิ่น. กรุงเทพฯ :
เลิฟแอนด์ลิฟ เพรส.
- วิชัย โปษยะจินดา (2540:102).สารเสพติดในกลุ่มประชากรที่มีลักษณะการใช้สารเสพติด และบริบท
ทางวัฒนธรรม สังคม และเศรษฐกิจ.กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- วิชัย วงษ์ใหญ่. (2543). ปฏิรูปการเรียนรู้ : ผู้เรียนสำคัญที่สุด สูตรสำเร็จหรือกระบวนการ.
กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ SR Printing Limited Parthnership.
- วิจิตรา โสยะ. (2543). การมีส่วนร่วมของบุคลากรท้องถิ่นในการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น ใน โรงเรียน
ประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ เขตการศึกษา 8.
วิทยานิพนธ์ ค.ม. (ประถมศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
ถ่ายเอกสาร.
- วัฒนาพร ระงับทุกข์. (2545). การจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน
พุทธศักราช 2544. กรุงเทพมหานคร: บริษัท พริกหวานกราฟฟิค จำกัด.
- จริยา รุ่งสวรรค์ ; และอัจฉรา โฉมเฉลา. (2547). การสำรวจการใช้เครื่องมือการพัฒนา
ทรัพยากร
มนุษย์ในองค์การที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย, สารนิพนธ์
โครงการบัณฑิตศึกษาการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์. กรุงเทพฯ : สถาบันบัณฑิต
พัฒนบริหารศาสตร์.
- จิรประภา อัครบวร ; และกัลยาณี คุณมี. (2547). โครงการสร้างระบบพัฒนาบุคลากรด้วยขีด
ความสามารถ. กรุงเทพฯ : สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.
- ใจทิพย์ เชื้อรัตนพงษ์. (2539). การพัฒนาหลักสูตร : หลักการและแนวปฏิบัติ. กรุงเทพฯ :
โรงพิมพ์อลีน เพรส.

ณรงค์วิทย์ แสันทอง. (2544). *การบริหารทรัพยากรมนุษย์สมัยใหม่ ภาคปฏิบัติ*. กรุงเทพฯ.

. (2545). *การพัฒนาระบบการบริหารผลงานยุคใหม่*. กรุงเทพฯ.

. (2547). *มารู้จัก Competency กันเถอะ*. กรุงเทพฯ.

เดชา เดชะวัฒน์ไพศาล. (2543). “Competency – Based Human Resources Management,”

HR Magazine. 21(4) (ต.ค. – ธ.ค.) : 12 – 22. กรุงเทพฯ.

ดุขฎิ ทองปุย. (2546). *Competency Management system*. กรุงเทพฯ.

บัวผัน ลัดติตา. (2540). *การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น ใน
สาธารณรัฐ*

ประชาธิปไตยประชาชนลาว. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต (การศึกษานอกระบบ).

เชียงใหม่ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

บุญเรือน ขจรศิลป์ ; ใจทิพย์ เชื้อรัตนพงศ์ ; และธวัช เสียงลือชา. (2543). รายงานการวิจัย

เรื่อง *กระบวนการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นที่เอื้อต่อการพัฒนาการเรียนรู้ :*

กรณีศึกษา

จังหวัดราชบุรี. รายงานวิจัยฉบับสมบูรณ์. ถ่ายเอกสาร.

บุญชม ศรีสะอาด. (2537). *การพัฒนาแบบทดสอบ*. กรุงเทพฯ : สุวีริยาสาสน์.

พงษ์ศักดิ์ พรณัฐภูมิกุล. (2543). *LFD Manufacturing Ltd.*, กรุงเทพฯ.

พจนา เทียนธาดา. (2543). *การศึกษาการมีส่วนร่วมของชุมชนในการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น*

ในระดับประถมศึกษาของโรงเรียนที่ใด ได้รับการรับรองมาตรฐานคุณภาพการศึกษา สังกัด

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน ใน กรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์

ค.ม. (นิเทศการศึกษาและพัฒนาหลักสูตร). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. ถ่ายเอกสาร.

พรทิพา จุลสุคนธ์ . (2542). *การมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษา : กรณีศึกษาโรงเรียน*

ชุมชน วัดศิรินาครรัตนาราม ตำบลชอนสารเดช อำเภอนองม วง จังหวัดลพบุรี.

วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. (พัฒนาชนบทศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยมหิดล. ถ่ายเอกสาร.

พสุ เดชะรินทร์. 2546. *กลยุทธ์ใหม่ในการจัดการ*. กรุงเทพฯ : ฮาซัน พรินต์.

มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช. (2544). *ชุดวิชา 24703 การพัฒนาเครื่องมือสำหรับการ*

ประเมินการศึกษา. กรุงเทพฯ:มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.

มัทนรา ธรรมบุศย์. “การพัฒนาคุณภาพการเรียนรู้โดยใช้. PBL (Problem-Based Learning),”.

วารสารวิชาการ ปีที่ 5. ฉบับที่ 2 กุมภาพันธ์ 2545 หน้า 11-17

ณรงค์วิทย์ แสันทอง (2547:1-3) มารู้จัก COMPETENCY กันเถอะ. เอกซ์ อาร์ เติ้นเตอร์..

รุ่ง แก้วแดง. (2540). *การปฏิบัติกระบวนการเรียนรู้*. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์มติชน.

รุ่ง แก้วแดง. การศึกษาในร่างรัฐธรรมนูญฉบับใหม่ : ความหวังของเด็กไทยในยุคโลกาภิวัตน์.

วารสารวิทยาทาน ปีที่ 96 ฉบับที่ 6 เดือนพฤษภาคม 2540 , หน้า 11-17.

ลัดดาวัลย์ โพธิ์สุวรรณ. (2540). สภาพปัญหาและความต้องการของผู้ที่อยู่ในสถานศึกษาและ
ชุมชนในการ จัดหลักสูตรท้องถิ่นที่เกี่ยวกับการเลี้ยงโคนม ของโรงเรียนประถมศึกษา
จังหวัดราชบุรี. วิทยานิพนธ์ ค.ม. กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

ถ่ายเอกสาร.

วารสารเทคโนโลยี (สมาคมส่งเสริมเทคโนโลยีไทย-ญี่ปุ่น). (2544, ธันวาคม ; 2545 มกราคม).
28(160) : 148-151.

ธเนศ ขำเกิด (2548 :79) ได้ศึกษารูปแบบการประเมิน 3 กลุ่ม คือ

1. รูปแบบการประเมินที่เน้นจุดมุ่งหมาย (Objective Based Model) รายงานการ
ประเมินตนเองปี 2548

ธเนศ ขำเกิด “หน่ออ่อน KM ในเขตพื้นที่ภาคการศึกษานนทบุรีเขต 1”

วารสารถักทอสายใยแห่งความรู้ สถาบันส่งเสริมการจัดการความรู้เพื่อสังคม (สคส)
ฉบับที่ 20 กันยายน-ตุลาคม 2549 หน้า 22-25

ธเนศ ขำเกิด “Blog : เครื่องมืออันทรงพลังของ KM” วารสารส่งเสริมเทคโนโลยี (สมาคมส่งเสริม
เทคโนโลยี ไทย-ญี่ปุ่น) ปีที่ 33 ฉบับที่ 190 หน้า 80-83

ศิริกาญจน์ โกศลภ. (2542). การมีส่วนร่วมของชุมชนและโรงเรียนเพื่อการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน.
ปริญญาานิพนธ์ กศ.ด. (พัฒนศึกษาศาสตร์). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัย
ศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.

ศูนย์อนามัยที่ 4 ราชบุรี. (2546). การพัฒนาหลักสูตรอบรมเรื่อง การสร้างพลังชุมชนเพื่อพัฒนา
เมื่อนำอยู่ ชุมชนนำอยู่ สำหรับวิทยากรกระบวนการ.รายงานการวิจัย ราชบุรี:ศูนย์
อนามัยที่ 4 ราชบุรี. ถ่ายเอกสาร.

สถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศไทย, มูลนิธิ. (2544). รายงานผลการศึกษาโครงการปรับภาค
ราชการ เข้าสู่ยุค โลกา ภิวัตน์ บทบาทหน้าที่ของภาคราชการไทยที่เหมาะสมกับการ
พัฒนาประเทศในอนาคต. กรุงเทพฯ .

สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดแห่งชาติ.(2540).*ความรู้เกี่ยวกับยาเสพติด*.
กรุงเทพฯ:เอกสารอัดสำเนา.

_____. (2549).*ประมวลสถานการณ์และแนวโน้มประเทศไทย*.สำนักงานคณะกรรมการ
ป้องกันและปราบปรามยาเสพติดแห่งชาติ (ป.ป.ส.).กรุงเทพฯ:เอกสารอัดสำเนา
คณะกรรมการข้าราชการพลเรือน (2548:). *การประเมินสมรรถนะข้าราชการพล*: สำนักงาน
คณะกรรมการข้าราชการพลเรือน.นนทบุรี:พิมพ์ลักษณ์.

สถาบันทรัพยากรมนุษย์ (2546)*การพัฒนาที่ยั่งยืนในบริบทไทย*.สถาบันทรัพยากรมนุษย์
มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.กรุงเทพฯ :

คณะกรรมการข้าราชการพลเรือน,สำนักงาน.(2544).*สาระสำคัญในการปรับปรุงพระราชบัญญัติ*
ระเบียบข้าราชการพลเรือนฉบับใหม่. กรุงเทพฯ : ม.ป.พ.

คณะกรรมการข้าราชการพลเรือน,สำนักงาน.(2545).*สาระสำคัญในการปรับปรุงพระราชบัญญัติ*
ระเบียบข้าราชการพลเรือนฉบับใหม่. กรุงเทพฯ : ม.ป.พ.

คณะกรรมการข้าราชการพลเรือน,สำนักงาน.(2546).*สาระสำคัญในการปรับปรุงพระราชบัญญัติ*
ระเบียบข้าราชการพลเรือนฉบับใหม่. กรุงเทพฯ : ม.ป.พ.

คณะกรรมการข้าราชการพลเรือน,สำนักงาน.(2548).*สาระสำคัญในการปรับปรุงพระราชบัญญัติ*
ระเบียบข้าราชการพลเรือนฉบับใหม่. กรุงเทพฯ : ม.ป.พ.

คณะกรรมการข้าราชการพลเรือน,สำนักงาน.(2550).*สาระสำคัญในการปรับปรุงพระราชบัญญัติ*
ระเบียบข้าราชการพลเรือนฉบับใหม่. กรุงเทพฯ : ม.ป.พ.

สังัด อุทรานันท์.(2527).*การจัดการเรียนการสอนอย่างเป็นระบบ*. (พิมพ์ครั้งที่ 4).กรุงเทพฯ..

ภาควิชา-บริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.กรุงเทพฯ :โรง
พิมพ์-วงเดือน.

สุกัญญา รัตมิตรรณโชติ (2547).*แนวทางการพัฒนาศักยภาพมนุษย์*.กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์
มหาวิทยาลัย.

อานนท์ ตักดิ์วิรัชญ์. (2547). “แนวคิดเรื่องสมรรถนะ Competency เรื่องเก่าที่เรายังหลงทาง
,”. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

สุมาลี สังข์ศรี ; และคณะ (2540:).*ยุทธศาสตร์การศึกษาตลอดชีวิตเพื่อสังคมไทยในศตวรรษที่ 21*.

สถาบันเทคโนโลยีเพื่อการศึกษาแห่งชาติ. กรุงเทพฯ:สำนักพิมพ์ บริษัทพิมพ์ดี จำกัด
สมยศ เผือกจันทิก. (2541). *การมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการเรียนการสอนตามหลักสูตร*
ท้องถิ่น เรื่อง การเลี้ยงโคนม : กรณีศึกษาโรงเรียนชุมชนวัดหนองโพ และโรงเรียนวัด
ดอน

กระเบื่อง อำเภอโพธาราม จังหวัดราชบุรี. วิทยานิพนธ์ ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต

(วิจัยและ ประเมินผลการศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์. ถ่ายเอกสาร.

สมลักษณ์ ลิ้นแสง. (2547). *Competency a Key Element in Today Effective HR Management*. กรุงเทพฯ : ศูนย์พัฒนากลยุทธ์ทางธุรกิจ.

สุกัญญา รสสามาทุมโชติ. (2547). *Rassametummachot Competency*. กรุงเทพฯ.

สุวัฒน์ วัฒนวงศ์. (2544). *จิตวิทยาเพื่อการอบรมผู้ใหญ่*. กรุงเทพฯ : ธีระป๋อมวรรณกรรม.

_____. (2547). *จิตวิทยาเพื่อการอบรมผู้ใหญ่*. กรุงเทพฯ : ธีระป๋อมวรรณกรรม.

สุรยุทธ์ จุลานนท์.(2549) หลักการทรงงานของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวที่ใช้หลักเข้าใจ
เข้าถึงและพัฒนาซึ่งจัดโดยสภาความมั่นคงแห่งชาติ .มหาวิทยาลัยมหิดล.นครปฐม :
เอกสารการบรรยาย.

ศูนย์อำนวยการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด (2550)

สำนักงานคณะกรรมการพลเรือน. (2544:18)

สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน

สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน. 2546)

สัมพันธ์ อุปมา. (2541). *การศึกษาการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษาโรงเรียน*

ประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการประถมศึกษาอำเภอชนบท จังหวัดขอนแก่น

แกน. วิทยานิพนธ์ ปริญญาโทบริหารศึกษาดุษฎีบัณฑิต. ขอนแก่น: มหาวิทยาลัยขอนแก่น. ถ่ายเอกสาร.

เสาวนีย์ เลวลัย.(2536).*การพัฒนาหลักสูตรการศึกษาผู้ใหญ่และการศึกษานอกระบบโรงเรียน*.

กรุงเทพฯ :คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.

_____. (2542). *การศึกษาการดำเนินงานและปัญหาการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น*

กลุ่มวิชา สังคมศึกษา ระดับมัธยมศึกษา. วิทยานิพนธ์ ปริญญาโทบริหารศึกษาดุษฎีบัณฑิต ภาควิชามัธยมศึกษา

จุฬาลงกรณ์ มหาวิทยาลัย.

_____. (2543). *แนวทางการบริหารโรงเรียนปฏิรูปการเรียนรู้*. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภา

ลาดพร้าว._____.

สำนักงานปฏิรูปการศึกษา. (2542). *พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และพระ ราช*

กฤษฎีกา จัดตั้งสำนักงานปฏิรูปการศึกษา พ.ศ. 2542. กรุงเทพฯ.

สุรยุทธ์ จุลานนท์.เอกสารรายงานผลการดำเนินการตาม นโยบายของคณะรัฐมนตรี

สมบูรณ์ ชิตพงศ์ (2540:) ได้กล่าวถึงการหาดัชนีความสอดคล้องโดยการใช้ผู้เชี่ยวชาญ (Expert)

อดิศักดิ์ จินดานุกุล. (2545). รายงานผลการอบรมหลักสูตรการอบรมเชิงปฏิบัติการสร้าง

สื่อคอมพิวเตอร์ช่วยสอน. กรุงเทพฯ : หน่วยงานนิเทศก์ กรมสามัญศึกษา.

อาภรณ์ ภูวพิณพันธ์.(2549).*Competency ใน การวางแผนงานบุคคล หรือ HR Planning .*

: mailto:p_arporn11@hotmail.com)

อุกฤษณ์ กาญจนเกตุ.(2543).การใช้ Competency ในการบริหารบุคคล.

กรุงเทพฯ: คิมเบอร์ลีย์-คล้าค (ประเทศไทย).

อุฤษดิ์ ม่วงมณี. (2544). การศึกษาสภาพการดำเนินงานหลักสูตรท้องถิ่นในโรงเรียนมัธยมศึกษา
สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดสกลนคร. วิทยานิพนธ์ ปริญญาโทบริหาร
การศึกษา). มหาสารคาม : มหาวิทยาลัยมหาสารคาม. ถ่ายเอกสาร.

อักรโยธิน นากรณ . (2544). การดำเนินการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นของโรงเรียนในโครงการปฏิรูป
การศึกษา ปี การศึกษา 2540 สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดยโสธร.

วิทยานิพนธ์ กศ.ม. มหาสารคาม : มหาวิทยาลัยมหาสารคาม. ถ่ายเอกสาร.

อานนท์ ศักดิ์วีระวิทย์. (2547). “แนวคิดเรื่องสมรรถนะ Competency : เรื่องเก่าที่เรายังหลงทาง
,” Chulalongkon Review. 16(ก.ค. – ก.ย.) : 57 – 72.

กระมล ทองธรรมชาติ (2541). ข้าราชการไทย:ความสำนึกและอุดมการณ์(พิมพ์ครั้งที่2)

กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

เมธี ครองแก้ว (1999). *Allocation of resources to higher education institutions* เอกสาร
สำหรับการอภิปราย เสนอต่อ MUA

สมโภชน์ เอี่ยมสุภาษิต (2541) *ทฤษฎีและเทคนิคการปรับปรุงพฤติกรรม* (พิมพ์ครั้งที่ 3) กรุงเทพฯ:
สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สุนทราวดี เรียรพิเชฐ (2539) *การวิเคราะห์วัฒนธรรมของสถาบันอุดมศึกษาไทย*
วิทยานิพนธ์หลักสูตรปริญญาครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต ภาควิชาอุดมศึกษา บัณฑิต
วิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

Aebrech, karl. (1980). *Brain Power Learn-to-Improve You Thinking Skill*. New Jersey :
Prentice Hall, Inc.

เอเอสเนล (A.S Neial)

Bernard , Tayler. (1996). *A Comparison Between Selected Aspects of the National
Curriculum in England and Wales and the Common Curriculum in Ontario , with
Particular Reference to the Science Program in Both System*. Dissertation
Abstracts International. December.

Biggs (n.d.), (1973), *The end product in- corporates a few ideas and some new data
from recent works by Pawley (n.d.) and Ranby*

Carre, Philippe. (1994). “Self-directed Learning in French Professional Education.” In

- Long, Huey B. and Associates. *New Ideas about Self-directed Learning*.
Oklahoma : Research Center for Continuing Professional and Higher Education
of the University of Okalahoma.
- Catherine, Helen Sovehart. (1986). "*Improving University Teaching : A Historical
Reviene
and A Contemporary Curriculum*,"
- Chickering, A. ; & Gamson, Z. (1999). Seven principles of good practice in undergraduate
educ Competency Models, Anntoinette D. Lucia.
- Tyler, Ralph W. (1975). *Basic Principles of Curriculum and Instruction Chicago*:
The University of Chicago Press.
- Dubois, D. ; & Rothwell, W. J. (2004). *Competency-based human resource management*.
Palo Alto, CA: Davies-Blanc Publishing
- Erikson, Gillian Isobell. (1985). "*A Study of the Creative Productivity of High Ability
Students
Mediated by Locus - of Control and Self - Efficacy Through A forecasting*."
- Esteher , S.V. (1995). *Participatory Learning in Community Development : A Case Study
in Adult Education (Grass Rooyes)*. Northen. Illinois University. [CD – ROM] DAI
– A 56/06, Dec
- Fletcher. (1992) ; Jo Boon (Ed.) (2002). The First Academy of Human Resource
Development Conference in Asia, Bangalore India.
- Goodlad, J.I. (1978). *A Place Called School: Prospects for the Future*. New York: Mc
Graw -Hill, Inc. 1984.
- Griffin, Colin. (1993). *Curriculum Theory in Adult Lifelong Education*. London :
Antony Rowe Lid.
- Hall , Jerri Ann Whitehurst. (2000). *The Impact of The Core knowledge Curriculum on the
Achievement of Seventh and Eight grade Students*. Dissertation Abstracts
International , December.
- Hymel , Gail Dack. (1997). *Effects of a Content - Based Curriculum on Beginning Middle
School Students : An Examination of Gender Differences and Vocabulary in
Science and Social Students*. Dissertation Abstracts International , December.

- Hiemstra, R. (1994). "Self-directed Learning". *The International Encyclopedia of education*.
2nd ed. Exeter, Great Britain: BPC Wheatons.
- Hymel. (1997). Gail Dack. *Effects of a Content - Based Curriculum on Beginning Middle School Students : An Examination of Gender Differences and Vocabulary in Science and Social Students*. Dissertation Abstracts International , December.
- Jack J. Phillips. (1991). *Handbook of Training Evaluation and Measurement Methods*.
Texas. : Gulf Publishing Company. (1989). Leonard Nadler. p.11.
- Karr . Joseph ; & Kemeth. (1976). "Metting the Changing Need of Adoults Through Education Programes and Services ". *Dissertation Adstracts Interrational*. 36(10)
: 6424 – A. April .
- Kirkpatrick, Donald L. (1978, September). "Evaluating In – House Training Program"
Training and Development Journal. 32 (9) : 6 – 9.
- Knowles, S. (1975). *Self-Directed Learning : A Guide for Learners and Teachers*. Chicago
Association Press.
- Kohlberg, L. (1970). "The Moral Atmosphere of the School." In Norman V. Overy, ed. *The Unstudied Curriculum*. Washington .D.C.
- Mackey. (1995). J.W. *Country Music Performance in Northern Nova Scotira*. Cannada :
Memorial University of NewFoundland .
- Marie , Harris Alison. (1998). *School - Community Relationship : A Namibian Case Study*.
Canada : Alberta University .
- Marsh, Colin ; & Willis, George. (1995). *Curriculum : Alternative Approaches, Ongoing Issues*, New Jersy : Prentice Hall.
- Marsh, C.J. (1997). *Perspectives: Key Concepts for Understanding Curriculum*, London:
Falmer Press.
- Maxwell, T.W. (1985). *The Illumination of Situational Analysis by Frame Factor Theory*. *Curriculum Perspectives*, 5(1)
- Robinson , Michael. (1992). *Linking Distance Education to Sustainable Community Development*. Cannada : n.p.
- Posner, G.J. (1992). *Analyzing the Curriculum*, New York: Mc Graw-Hill, Inc.

- Taba, H. (1962). *Curriculum Development: Theory and Practice*. New York: Harcourt, Brace, Jovanovich.
- Tanner, D. ; & L.N. Tanner. (1975). *Currieulum Development : Theory into Practice*. New York : Macmillan. 2nd ed, 1980
- Tyler, Ralph W. (1975). *Basic Principles of Curriculum and Instruction* Chicago: The University of Chicago Press.
- Kohlberg, L.(1970). "*The Moral Atmosphere of the School*." In Norman V. Overy, ed. *The Unstudied Curriculum*.Washington .D.C.
- UNESCO. (1986) *Proceedings of the Third UNESCO-ACEID International Conference Educational for Sustainable Development*..
- William R. Tracy. (1988). *Designing Training and Development System*. American Management Association,Inc. 1971 pp.86-95 *School Reform*. Chicago : Chicago University.
- Esteher , S.V. *Participatory Learning in Community Development : A Case Study in Adult Education (Grass Rooyes)*. Northen. Illinois University. [CD – ROM] DAI – A 56/06, Dec 1995.
- Erikson, Gillian Isobell.(1985). "*A Study of the Creative Productivity of High Ability StudentsMediated by Locus - of Control and Self - Efficacy Through A forecasting*
- Griffin, Colin.(1993).*Curriculum Theory in Adult Lifelong Education*. London : Antony Rowe Lid.
- Hall , Jerri Ann Whitehurst. (2000).*The Impact of The Core knowledge Curriculum on the Achievement of Seventh and Eight grade Students*. Dissertation Abstracts International , December.
- Hall ,(2000). Jerri Ann Whitehurst. *The Impact of The Core knowledge Curriculum on the Achievement of Seventh and Eight grade Students*. Dissertation Abstracts International , December,
- Hymel ,(1997). Gail Dack. *Effects of a Content - Based Curriculum on Beginning Middle School Students : An Examination of Gender Differences and Vocabulary in Science and Social Students*. Dissertation Abstracts International , December.

- William R. Tracy (1988). *Designing Training and Development System*. American Management Association, Inc. 1971 pp.86-95 School Reform. Chicago : Chicago University}.
- Karr . Joseph and Kemeth.(1976). “ *Metting the Changing Need of Adoults Through Education Programes and Services* ”. Dissertation Adstracts Interrational.36 (10) : 6424 – A. April .
- Knowles, S. (1975). *Self-Directed Learning : A Guide for Learners and Teachers*. Chicago Association Press.
- Marsh, C.J. (1997). *Perspectives: Key Concepts for Understanding Curriculum*. London: Falmer Press.
- Marie , Harris Alison.(1998). *School - Community Relationship : A Namibian Case Study*. Canada : Alberta University}
- Mackey (1995). J.W. *Country Music Performance in Northern Nova Scotira*. Cannada : Mernorial University of Newfoundland .
- Marie , (1998). Harris Alison. *School - Community Relationship : A Namibian Case Study*. Canada : Alberta University} .
- Marsh, Colin and Willis, George. (1995). *Curriculum : Alternative Approaches, Ongoing Issues*, New Jersy : Prentice Hall.
- Maxwell, T.W. (1985). *The Illumination of Situational Analysis by Frame Factor Theory*. Curriculum Perspectives, 5(1).
- Olaf Helmer.(1950).*Delphi technique*. Rand Corporation .
- Posner, G.J. (1992) *Analyzing the Curriculum*, New York: Mc Graw-Hill, Inc.
- Robinson , Michael.(1992). *Linking Distance Education to Sustainable Community Development*. Cannada : n.p.
- Saylor, J.G. and Alexander, W.M.(1974). *Planning Curriculum for Schools*. New York: Holt, Rinehart and Winston.
- _____, (1977). J. Galen and Alexander, William M. *Planning Curriculum for School*. New York : Doctoral Dissertation, University of Georgia.
- Skager, Rodney. *Lifelong Education and Evaluation Practice*. Oxford : Unsci Institute for Education.

- Taba, H.(1962). *Curriculum Development: Theory and Practice*. New York: Harcourt, Brace, Jovanovich.
- Terasa ,(1996). C.M. *The Effect of Training Community Wakers With Particopatuty Methods on their Ability To Involve People in a Process of Learning About Nutrition* (Nutritional Education House Wives) . Cornell University . [CD – ROM] DAI – B 57/01. Jul .
- Tanner, D. and L.N. Tanner. *Currieulum Development : Theory into Practice*. New York : Macmillan, 1975; 2nd ed, 1980.
- Vandegrift, J.A., Greene, A.L. (1992). " Rethinking Parent Involvement" Educational Leadership, 50(1).
- Williams . (2002) Glenna Sae. *The Expressed Deterents to Participation in Nonformal Adults Education of Law – income Woman (RURAL COMMUNITIESdpu2002*.
- McClelland D.C.(1961).*The Achieving Society*. New Jersey : Princeton. Van Nostrand.
- McClelland, D.C. (1973). "Testing for Competence rather than for Intelligence," American Psychologist. 28 , 1 – 14.
- Bandura, A. (1977). *Social learning theory*. Englewood Cliffs, NJ: Prentice-Hall
- Bandura, A., Blanchard, E. B. , & Ritter, B. (1969).Relative efficacy of desensitization and modeling approaches for inducing behavioral, effective, and institutional changes. *Journal of Personality and Social Psychology*. 13, 173-199.
- Barry, L. (1979). Cognitive behavior modification: A rejoinder to Locke and to Meichenbaum. *Cognitive Therapy and Research*. 3, 133-139
- Breger, L. & McGaugh (1965). A critique and reformulation of "learning theory" approaches to psychotherapy and neurosis. *Psychological Bulletin*. 63, 335-358.
- Brown, P. L. (1982). *Managing behavior on the job*. New York: John Wiley & Sons.
- Cuthbert, R. (Ed.) (1996). *Working in higher education*. Buckingham, UK: Open University Press.
- Evans, R. (1968). *B.F. Skinner: The man and his ideas*. New York: E.P. Dutton.
- Graighead, W.E., Kazdin, A.E., & Mahoney, M.J. (1981). *Behavior modification principles, issues, and applications*. (2nd.Ed.) Boston, Mass: Houghton Mifflin.
- Greenwald, A. G. (1966). Effects of prior commitment on behavior change after a persuasive communication. *Public Opinion Quarterly*, 29, 595-601.

- Hobbs, N (1962) Sources of gain in psychotherapy. *American Psychologist* 17, 741-747.
- Jones, M. C. (1924). The elimination of children's fears. *Journal of Experimental Psychology*. 1, 382-390.
- Kazdin, A. E. (1975). *Behavior modification in applied setting*. Homewood, Ill: The Dorsey Press.
- Krasner, L. (1971). Behavior therapy. In P.H. Mussen & M.R. Rosenzweig (Eds.). *Annual review of psychology* V.22. Palo Alto, PA.: Annual Reviews Inc. 483-532.
- Ledwidge, B. (1978). Cognitive behavior modification: A step in the wrong direction? *Psychological Bulletin*. 85, 353-375.
- Skinner, B. F. (1953). *Science and human behavior*. New York: Free Press.
- Skinner, B. F. (1974). *About behaviorism*. New York: Knopf.
- Watson, J. B., & Rayner, R (1920) Conditioned emotional reactions. *Journal of Experimental Psychology*, 3,1-14.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก

ความสัมพันธ์ระหว่างหัวข้อวิชาและสมรรถนะหลัก (Core Competencies)

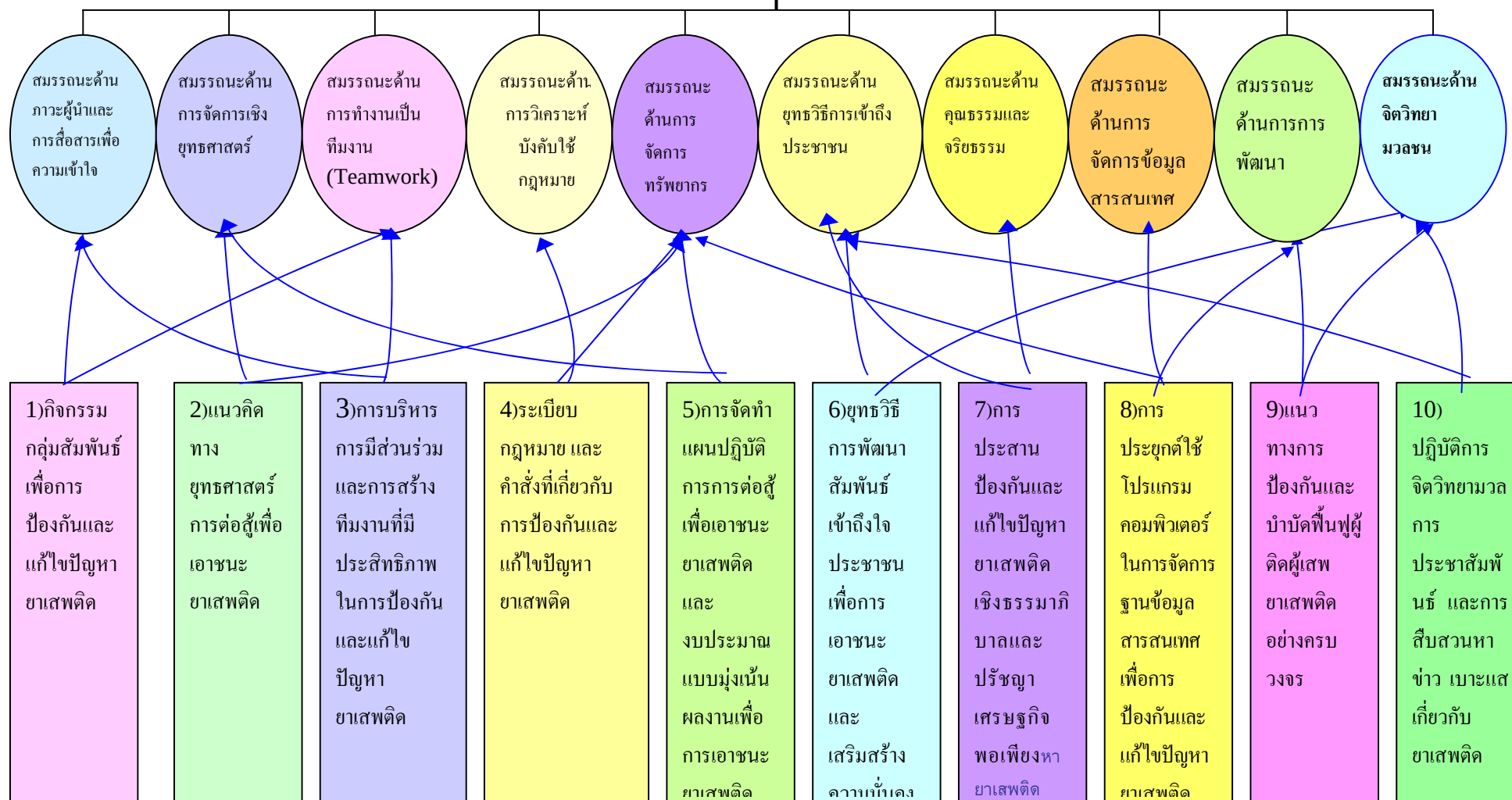
ข้าราชการประจำศูนย์ปฏิบัติการต่อสู้เพื่อเอาชนะยาเสพติดจังหวัด

หลักสูตรฝึกอบรมเสริมสร้างสมรรถนะข้าราชการประจำศูนย์ปฏิบัติการต่อสู้เอาชนะ ยาเสพติดจังหวัด

ปรัชญาหลักสูตร คือ "เข้าใจ เข้าถึง พัฒนา"

วัตถุประสงค์ของหลักสูตร "เพื่อเสริมสร้างความรู้ ทักษะ ทศนคติ และค่านิยมแห่งการเป็นข้าราชการยุคใหม่ ที่เข้าใจ เข้าถึง พัฒนา ในการเอาชนะยาเสพติดในระดับพื้นที่อย่างยั่งยืน"

สมรรถนะหลัก(Core Competencies) ข้าราชการประจำศูนย์ปฏิบัติการต่อสู้เอาชนะ ยาเสพติดจังหวัด

ภาพที่ 13 : สมรรถนะหลัก(Core Competencies) ข้าราชการประจำศูนย์ปฏิบัติการต่อสู้เอาชนะ ยาเสพติดจังหวัด

ภาคผนวก ข

**หลักสูตรฝึกอบรมเสริมสร้างสมรรถนะข้าราชการ
ประจำศูนย์ปฏิบัติการต่อสู้เพื่อเอาชนะยาเสพติดจังหวัด**

หลักสูตรฝึกอบรมเสริมสร้างสมรรถนะข้าราชการประจำศูนย์ปฏิบัติการต่อสู้
เพื่อเอาชนะยาเสพติดจังหวัด

พัฒนาโดย

นางกนกกร ปราชญ์นคร
นิสิตปริญญาเอก การศึกษาผู้ใหญ่ คณะศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

คำนำ

หลักสูตรฝึกอบรมเสริมสร้างสมรรถนะข้าราชการประจำศูนย์ปฏิบัติการต่อสู้เพื่อเอาชนะยาเสพติดจังหวัด 10 รายวิชา ได้แก่ 1.กิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์เพื่อการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด 2. แนวคิดทางยุทธศาสตร์การเอาชนะยาเสพติด 3. การบริหารการมีส่วนร่วมและการสร้างทีมงานที่มีประสิทธิภาพในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในระดับพื้นที่ 4.ระเบียบ กฎหมาย และคำสั่งที่เกี่ยวข้องกับการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด 5. การจัดทำแผนปฏิบัติการการต่อสู้เพื่อเอาชนะยาเสพติด และงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงานเพื่อการเอาชนะยาเสพติด 6.ยุทธวิธีการพัฒนาสัมพันธ์เข้าถึงใจประชาชนเพื่อการเอาชนะยาเสพติดและเสริมสร้างความมั่นคงของชาติ 7. การประสานป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดเชิงธรรมาภิบาลและปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง 8.การใช้คอมพิวเตอร์ในงานฐานข้อมูลสารสนเทศเพื่อการป้องกันแก้ไขปัญหายาเสพติด 9.แนวทางการป้องกันและบำบัดฟื้นฟูผู้ติดยาเสพติดอย่างครบวงจร 10. ปฏิบัติการจัดวิทยามวลชน การประชาสัมพันธ์ และการสืบสวนหาข่าว เบาะแสเกี่ยวกับยาเสพติด และมีการทดสอบความรู้ความเข้าใจก่อนและหลังการฝึกอบรม สถิติที่ใช้ในการวิจัยคือ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน t-test

ผลการวิจัยพบว่า

1. หลักสูตรมีความเหมาะสมในการนำไปใช้อยู่ในระดับมาก
2. ประสิทธิภาพของหลักสูตรตามเกณฑ์แสดงความสัมพันธ์ระหว่างกระบวนการฝึกอบรมและผลการทดสอบวัดความรู้ความเข้าใจ $80/80 (E_1/E_2)$ พบว่า หลักสูตรที่พัฒนาขึ้นทุกหัวข้อวิชา มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ที่กำหนด
3. ผลการเปรียบเทียบความรู้ความเข้าใจในและทักษะของผู้เข้ารับการทดลองภายหลังทดลองใช้หลักสูตรสูงกว่าก่อนทดลองใช้หลักสูตรอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ 0.5
4. ผลการประเมินความเหมาะสมของการใช้หลักสูตรจากผู้เชี่ยวชาญพบว่าในภาพรวมมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก

การติดตามประเมินผล ได้ดำเนินการเป็น 2 ลักษณะ คือ

1. การติดตามประเมินผลหลังการฝึกอบรมไปแล้ว 1 เดือนว่าผู้รับการฝึกอบรมมีสมรรถนะในการปฏิบัติงานอยู่ในระดับใดโดยใช้รูปแบบการประเมินผล 360 องศา กล่าวคือ ให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรมประเมินตนเอง ผู้บังคับบัญชา เพื่อนร่วมงาน และประชาชน ผลการประเมินในภาพรวมทุกมิติมีสมรรถนะในการปฏิบัติหน้าที่ อยู่ในระดับมาก (คะแนนเฉลี่ย 3.22-4.67) มีสมรรถนะด้านยุทธวิธีการเข้าถึงประชาชนอยู่ในระดับมากที่สุด(คะแนนเฉลี่ย 3.55-4.67) รองลงสมรรถนะด้านคุณธรรมและจริยธรรม (คะแนนเฉลี่ย 4.12-4.47)

ทั้งนี้ บุคคลทั้ง 4 กลุ่มมีความเห็นสอดคล้องกันว่าข้าราชการที่ผ่านการฝึกอบรมหลักสูตรฝึกอบรมเสริมสร้างสมรรถนะข้าราชการประจำ

ศูนย์ปฏิบัติการต่อสู้เอาชนะยาเสพติด มีความสามารถเชิงสมรรถนะ ในการปฏิบัติหน้าที่ได้ดีอยู่ในระดับมาก

2. นำผลการประเมิน 360 องศาสมัมนากลุ่มย่อย (Focus Group) เพื่อระดมความคิดเห็นในการปรับปรุงหลักสูตรในรายวิชาต่างๆ ให้ทันสมัย กระชับ เพื่อการนำไปใช้ได้เหมาะสมกับนโยบาย สถานการณ์ สภาพพื้นที่ รวมทั้งด้านการคัดสรรวิทยากรจากภูมิปัญญา และผู้ทรงคุณวุฒิ อาจารย์ประจำมหาวิทยาลัยในภูมิภาค ต่างๆ

กนกกร ปราชญ์นคร

สารบัญ

	หน้า
บทที่ 1 บทนำ	211
1. ปัญหาและความสำคัญ	212
2. หลักการ	214
3. เป้าหมาย	215
4. จุดมุ่งหมายของหลักสูตร	216
5. ระยะเวลา	216
6. ผู้เข้ารับการฝึกอบรม	216
7. สื่อการฝึกอบรม	216
8. การประเมินผลการฝึกอบรม	216
 บทที่ 2 แนวทางการฝึกอบรม	217
1. คำแนะนำสำหรับวิทยากร	217
2. กระบวนการฝึกอบรม	218
3. เนื้อหาสาระของหลักสูตร	219
4. ระยะเวลาที่ใช้ในการฝึกอบรม	222
5. กิจกรรมการฝึกอบรม	222
6. ตารางการฝึกอบรม	223
 บทที่ 3 แผนการฝึกอบรม	224
หัวข้อวิชาที่ 1 กิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์เพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหายา เสพติด (6 ชั่วโมง)	227
หัวข้อวิชาที่ 2 แนวคิดทางยุทธศาสตร์การต่อสู้เพื่อเอาชนะยาเสพติด(3 ชั่วโมง)	232
หัวข้อวิชาที่ 3 การบริหารการมีส่วนร่วมและการสร้างทีมงานที่มี ประสิทธิภาพในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด (3 ชั่วโมง)	259
หัวข้อวิชาที่ 4 ระเบียบ กฎหมาย และคำสั่งที่เกี่ยวข้องกับการป้องกันและ แก้ไขปัญหายาเสพติด (3 ชั่วโมง)	290

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
บทที่ 3 (ต่อ)	225
หัวข้อวิชาที่ 5 การจัดทำแผนปฏิบัติการการต่อสู้เพื่อเอาชนะยาเสพติด และงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงานเพื่อการเอาชนะยาเสพติด (3 ชั่วโมง)	325
หัวข้อวิชาที่ 6 ยุทธวิธีการพัฒนาสัมพันธ์เข้าถึงใจประชาชน เพื่อการเอาชนะยาเสพติดและเสริมสร้างความมั่นคงของชาติ (3 ชั่วโมง)	336
หัวข้อวิชาที่ 7 การประสานป้องกันและแก้ไขปัญหา ยาเสพติดเชิงรรม มาภิบาลและปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง (3 ชั่วโมง)	355
หัวข้อวิชาที่ 8 การประยุกต์ใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์ในการจัดการฐานข้อมูลสารสนเทศเพื่อการป้องกันและแก้ไขปัญหา ยาเสพติด (3 ชั่วโมง)	380
หัวข้อวิชาที่ 9 แนวทางการป้องกันและบำบัดฟื้นฟูผู้ติดยาเสพติด อย่างครบวงจร (3 ชั่วโมง)	400
หัวข้อวิชาที่ 10 ปฏิบัติการจิตวิทยามวล การประชาสัมพันธ์ และการสืบสวนหาข่าว เบาะแสเกี่ยวกับยาเสพติด (3 ชั่วโมง)	411

บทที่ 1

บทนำ

1. ปัญหาและความสำคัญ

การแก้ไขปัญหายาเสพติด ที่รัฐบาลถือว่าเป็นปัญหาสำคัญที่มีผลกระทบร้ายแรงต่อการพัฒนาประเทศ รัฐบาล ตระหนักว่าปัญหายาเสพติดเป็นปัญหาสำคัญของประเทศ ต้องใช้กระบวนการมีส่วนร่วมขององค์กร และกลไกทางสังคมทุกระดับ

เป็นที่ยอมรับว่าเป็นปัญหาสังคมที่มืองค์ประกอบของปัญหา 3 ประการซึ่งมีปฏิสัมพันธ์กัน คือ คน ยา และสิ่งแวดล้อม โดยมีความสัมพันธ์สลับซับซ้อนมากขึ้นทวีความรุนแรงยิ่งขึ้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งปรากฏการณ์ การแพร่ระบาดของยาบ้าที่ระบาดเข้าไปในโรงเรียน ชุมชน และสถานประกอบการ ทำให้การกำหนดมาตรการที่จะเข้าไปดำเนินการแก้ไขปัญหที่เกิดขึ้นไม่สามารถใช้มาตรการป้องกันยาเสพติดเพียงมาตรการเดียวได้อีกต่อไป จำเป็นต้องมีการประยุกต์ใช้มาตรการ เพื่อจัดการกับปัญหาที่เกิดขึ้นในลักษณะทั้งป้องกันและแก้ไขไปพร้อม ๆ กัน ดังนั้นแนวคิดในการดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด จึงมีแนวคิดในเชิงกลยุทธ์ที่สำคัญ ได้แก่ มุ่งพัฒนาตัวบุคคล โดยการกำหนดพื้นที่และกลุ่มประชากรเป้าหมายในการดำเนินงานเนื่องจากการดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด แต่ละพื้นที่ในการทำงาน เช่น พื้นที่ที่มีการแพร่ระบาดรุนแรง เบาบางและพื้นที่ที่ไม่มีปัญหา ผสมผสานมาตรการในการดำเนินงานให้สามารถจัดการกับปัญหายาเสพติดที่มีความสลับซับซ้อนมากยิ่งขึ้น โดยการระดมหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในพื้นที่ ทั้งภาครัฐบาล ภาคเอกชนและองค์กรพัฒนาเอกชนให้เข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินงาน ต้องกำหนดให้แต่ละหน่วยงานมีบทบาทหน้าที่ที่ชัดเจนตามความถนัดสอดคล้องกับภารกิจปกติของหน่วยงานนั้น ๆ

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวฯ ทรงมีพระราชดำรัสแสดงความห่วงใยเกี่ยวกับปัญหายาเสพติด รัฐบาลจึงน้อมรับกระแสพระราชดำรัสดังกล่าว ประกาศสงครามขึ้นแตกหักกับยาเสพติด ตั้งแต่วันที่ 1 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2546 โดยทุกหน่วยงาน องค์กรทุกองคาพยพของสังคมต่างร่วมกันต่อสู้เพื่อเอาชนะยาเสพติด ซึ่งในระดับนโยบาย ได้ตั้งศูนย์อำนวยการต่อสู้เพื่อเอาชนะยาเสพติดแห่งชาติ (ศตส.) และจัดตั้งศูนย์ปฏิบัติการต่อสู้เพื่อเอาชนะยาเสพติดกระทรวงมหาดไทย (ศตส.มท.) มีรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยเป็นผู้อำนวยการ เพื่อกำหนดมาตรการและแนวทางในการกำกับดูแลการปฏิบัติงานต่อสู้เอาชนะยาเสพติด โดยมีศูนย์ปฏิบัติการต่อสู้เพื่อเอาชนะยาเสพติดจังหวัด (ศตส.จ.) ทุกจังหวัด เป็นหน่วยปฏิบัติ มีบทบาทสำคัญยิ่งในระดับพื้นที่ ทั้งในด้านการอำนวยการ ประสาน การประเมินสถานการณ์ การติดตามประเมินผล และการพัฒนาระบบข้อมูลยาเสพติด

รวมทั้งการจัดสรรงบประมาณสนับสนุนการดำเนินงานในระดับพื้นที่ หมู่บ้าน ชุมชน ซึ่งมีผู้ว่าราชการจังหวัด เป็นผู้อำนวยการการดำเนินงานของ ศตส.จ. เจ้าหน้าที่ประจำศูนย์ฯ เป็นข้าราชการในระดับ 5 ระดับ 6 หรือระดับ 7 ทำหน้าที่ประสานการปฏิบัติงานต่อสู้เอาชนะยาเสพติดในระดับพื้นที่ และบุคลากรดังกล่าวถือเป็นกลไกหรือปัจจัยแห่งความสำเร็จ (Key Success Factor) เพราะจะเป็นผู้ขับเคลื่อนกิจกรรมการดำเนินงานให้บรรลุผลสำเร็จ

สถานการณ์ความเป็นจริงในขณะนี้ได้พบการกลับมาใหม่ของยาเสพติดตัวอย่างเช่น ยาเสพติดที่มีชื่อว่า ฟีชีฟี่ มีความรุนแรงมากกว่ายาบ้า ผู้ค้าระดับมืออาชีพมุ่งเป้าหมายเจาะลูกค้าระดับกลุ่มไฮโซและกลุ่มวัยรุ่นที่มีเงิน เป็นเรื่องสำคัญที่ท่านทั้งหลายจะต้องเข้ามามีส่วนร่วม โดยข้าราชการประจำศูนย์ปฏิบัติการต่อสู้เพื่อเอาชนะยาเสพติดจังหวัด ศตส.จ. ปฏิบัติการในระดับพื้นที่ต่อไปตาม Roadmap ประสานระดมสรรพกำลังทุกภาคส่วนเป็นพลังแผ่นดินเข้าไปดำเนินการแก้ไขปัญหาในระดับพื้นที่อย่างจริงจัง โดยให้ Re x-ray ผู้ติดเรื้อรัง/รายใหม่ เข้าสู่ระบบบำบัดฟื้นฟู สืบสวน/สอบสวนเพื่อนำไปสู่การปราบปรามผู้ค้า/ผู้ผลิตรายอย่างเด็ดขาดจริงจังต่อไป

อย่างไรก็ตาม การปฏิบัติราชการประจำ ศตส.จ. พบว่ายังมีปัญหาอุปสรรคสำคัญ อาทิ เรื่อง ความรู้ ทักษะ ทักษะ ทักษะ และค่านิยมที่ตรงกับหน้าที่รับผิดชอบ และต้องรับผิดชอบงานหลายด้าน โดยให้ความสำคัญกับภาระงานด้านอื่นๆ การปฏิบัติงานเป็นไปในลักษณะการแก้ไขปัญหาเฉพาะหน้า ดังนั้น จึงจำเป็นต้องให้ความสำคัญกับ การกระตุ้นเสริมสร้างสมรรถนะให้ข้าราชการประจำศูนย์ปฏิบัติการต่อสู้เพื่อเอาชนะยาเสพติดจังหวัด เกิดความตระหนักถึงความสำคัญและความยิ่งใหญ่ของภารกิจ หน้าที่ที่ได้รับมอบหมายซึ่งการแก้ไขปัญหาเสพติดนั้นจะต้องดำเนินการในลักษณะเบ็ดเสร็จ (Total Defence) ด้วยการผสมผสานและบูรณาการ ในทุกมิติเป็นองค์รวม การดำเนินการแก้ไขปัญหาเสพติด ต้องดำเนินการตามมาตรการควบคู่กันไป ทั้งการป้องกัน ปราบปราม บำบัดรักษาและฟื้นฟูสมรรถภาพ โดยมุ่งดำเนินการในระดับพื้นที่ หมู่บ้าน ชุมชน และเจ้าหน้าที่ของรัฐต้องมีความเด็ดขาดในการบังคับใช้กฎหมายอย่างจริงจัง รวมทั้งจะต้องพัฒนาด้านความรู้ ทักษะ ทักษะ ทักษะ และค่านิยมที่สร้างสรรค์ ตลอดจนความเป็นเอกภาพในการปฏิบัติและการบริหาร การระดมสรรพกำลัง การจัดทรัพยากรเพื่อการแก้ไขปัญหา การประสานสั่งการ การกำกับดูแลให้เป็นไปตามแผน และเพื่อให้เกิดขวัญกำลังใจ แก่ข้าราชการประจำศูนย์ปฏิบัติการต่อสู้เพื่อเอาชนะยาเสพติดจังหวัด และให้มีความเสียสละทุ่มเทในการปฏิบัติงานอย่างเต็มกำลังความสามารถ รวมทั้งให้มีความเอาใจใส่ต่อหน้าที่ ที่ได้รับมอบหมายอย่างต่อเนื่อง ซึ่งการพัฒนาข้าราชการอันจะนำไปสู่แนวทางความสำเร็จที่ดีที่สุด คือการฝึกอบรมด้วยหลักสูตรที่มีคุณภาพสามารถเสริมสร้างให้ข้าราชการมีสมรรถนะด้านต่างๆ ที่พึงประสงค์ได้

ดังนั้น การพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมข้าราชการประจำศูนย์ปฏิบัติการต่อสู้เพื่อเอาชนะยาเสพติด (ศตส.จ.) ซึ่งเปรียบเสมือนทัพหน้า ให้สามารถปฏิบัติหน้าที่ประสานการปฏิบัติเพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในเชิงบูรณาการโดยยึดพื้นที่ (Area) ให้มีสมรรถนะ และมีประสิทธิภาพ รวมทั้งปฏิบัติหน้าที่อย่างมุ่งมั่น ตั้งใจ ทুমเท เสียสละ และความคิดริเริ่ม (Initiative) ให้ความพยายามเพื่อให้บรรลุผลสำเร็จ ดังกล่าว ในการแก้ไขปัญหาให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงของสถานการณ์ที่วิกฤต มีความรอบรู้ และมีความสามารถประสานการใช้ประโยชน์ จากการมีส่วนร่วม พันธความรับผิดชอบ ทั้งทางด้านเทคโนโลยีการสื่อสาร อันจะทำให้สามารถบรรลุเป้าหมายของการดำเนินงานตามนโยบายของรัฐบาล รวมทั้งสามารถประสานแผนไปสู่การปฏิบัติบริหารจัดการเชิงพื้นที่ สร้างความเข้มแข็งให้กับชุมชน นำระบบงบประมาณที่มุ่งผลสัมฤทธิ์ (Performance Based Budgeting) การบูรณาการ และธรรมาภิบาล รวมทั้งการพัฒนาระบบสารสนเทศและ GIS มาใช้เป็นเครื่องมือในการวางแผน ควบคุม ติดตามและประเมินผลการปฏิบัติการต่อสู้เพื่อเอาชนะยาเสพติด และการพัฒนาหลักสูตรนั้นยังเป็นกลไกที่สำคัญที่จะส่งเสริมให้ข้าราชการได้มีความรู้ทักษะ เสริมสร้างความรู้ที่ทันสมัยให้เหมาะสมต่อการเป็นคนรุ่นใหม่ในสังคมแห่งการเรียนรู้ตลอดชีวิตของการเป็นข้าราชการ (life long learning) ซึ่งสอดคล้องกับเรียนรู้ของผู้ใหญ่ จากการศึกษาของ เอสเตอร์ (Esther.1995: abstract) ศึกษาการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม ในการพัฒนาชุมชนโดยศึกษาเป็นรายกรณี พบว่าการเรียนรู้ของผู้ใหญ่ เกิดขึ้นจากผลของการปฏิบัติงานแก้ไขปัญหา โดยการมีส่วนร่วมในกิจกรรมเกิดผลความสำเร็จของชุมชน และสามารถสร้างประชากรให้เข้มแข็งและมีประสิทธิภาพในการป้องกันแก้ไขปัญหา จึงต้องพัฒนาหลักสูตรให้ชัดเจนเพื่อเร่งพัฒนาคุณภาพของข้าราชการ รองรับการทำงานตามนโยบายสำคัญเร่งด่วนของรัฐบาล และเป็นเครื่องมือหรือกลไกที่จะทำให้เกิดการประสานบูรณาการในทุกระดับ ทุกภาคส่วนในสังคมอย่างมีทิศทางและเป้าหมายร่วมกัน ถือเป็นกลไกสำคัญต่อการบรรลุเป้าหมายยุทธศาสตร์หรือวาระแห่งชาติ ที่จะต้องบูรณาการตั้งแต่ระดับประเทศจนกระทั่งถึงระดับจังหวัด เพื่อขจัดปัญหาการแพร่ระบาดของยาเสพติดให้หมดสิ้นไปในทุกพื้นที่หมู่บ้าน/ชุมชน และสร้างความเชื่อมั่นแก่ประชาชนว่ารัฐบาลมีเจตนารมณ์แน่วแน่ และจริงจังที่จะดำเนินการอย่างต่อเนื่อง เพื่อไม่ให้ปัญหากลับมารุนแรงอีก

2. หลักการ

หลักสูตรฝึกอบรมเสริมสร้างสมรรถนะข้าราชการประจำศูนย์ปฏิบัติการต่อสู้เพื่อเอาชนะยาเสพติดจังหวัด เป็นหลักสูตรที่พัฒนาขึ้นเป็นการเฉพาะโดยมีหลักการ มุ่งเน้นการเสริมสร้างความรู้ สามารถ ทักษะ คุณธรรมจริยธรรมให้ข้าราชการประจำศูนย์ปฏิบัติการต่อสู้เพื่อเอาชนะยาเสพติดจังหวัด (ศตส.จ.) ได้รับการพัฒนาที่เหมาะสมสามารถปรับเปลี่ยนกระบวนการทัศน์ วิธีคิด วิธีการ

ทำงานสู่การบริหารภาครัฐแนวใหม่ มองเห็นทิศทางการพัฒนาอย่างชัดเจน ให้มีศักยภาพ ทั้งด้านความรู้ ทักษะ ทักษะ ทักษะและค่านิยม ด้านการปฏิบัติงาน การบริหาร ได้อย่างครอบคลุมทุกมิติต่างๆ ที่เหมาะสมต่อการปฏิบัติงาน ต่อสู้เพื่อเอาชนะยาเสพติดในระดับพื้นที่ได้อย่างมีประสิทธิภาพสูง

3. เป้าหมาย

มุ่งให้เกิดประโยชน์แก่ข้าราชการประจำศูนย์ปฏิบัติการต่อสู้เพื่อเอาชนะยาเสพติดจังหวัด

4. จุดมุ่งหมายของหลักสูตร

1. ให้ทราบสถานการณ์ปัญหาแนวนโยบายการป้องกันปราบปราม และแก้ไขปัญหาเสพติด
2. มุ่งให้ผู้เข้าอบรมเกิดทักษะ ที่จำเป็นในการทำงานร่วมกันเป็นทีมให้บรรลุเป้าหมาย ตลอดจนเกิดความสามัคคีกลมเกลียว ความผูกพัน และความรู้สึกที่ดีระหว่างกันในองค์กร และระหว่างองค์กรในการประสานปฏิบัติการต่อสู้เพื่อเอาชนะยาเสพติด
3. ให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรมมีความเข้าใจและสามารถวิเคราะห์ใช้กฎหมาย กฎระเบียบ ต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด ได้อย่างถูกต้อง
4. ให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรมได้มีความรู้และทักษะความสามารถในการใช้ยุทธวิธีการ เข้าถึงประชาชนเพื่อการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด
5. มีความรู้ความเข้าใจปรัชญาการบริหารราชการแบบบูรณาการ และ การบริหารเชิงธรรมาภิบาล(Good Governance) สามารถประสานการบูรณาการ การต่อสู้เอาชนะยาเสพติดในแนวทางที่ถูกต้อง
6. สามารถแสวงหา วิเคราะห์ และจัดระบบ ข้อมูลสารสนเทศที่จำเป็นต่อการปฏิบัติงาน ตลอดจนสามารถใช้ฐานข้อมูล ออกแบบฐานข้อมูลและโปรแกรมในการจัดเก็บ รวบรวมข้อมูลที่จำเป็นในส่วนงานของตนเองเพื่อสนับสนุนระบบการบริหารราชการแบบบูรณาการและการป้องกันแก้ไขปัญหายาเสพติด
7. มีความสามารถในการจัดกิจกรรมเพื่อการบำบัดฟื้นฟูผู้ติดยาเสพติดในชุมชนอย่างครบวงจร
8. มีความรู้และสามารถประยุกต์ใช้จิตวิทยามวลชนในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในระดับพื้นที่
9. มีความรู้และทักษะในการจัดกิจกรรมที่เหมาะสมในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในแต่ละพื้นที่

5. ระยะเวลา

ระยะเวลาการฝึกอบรม 5 วัน หรือ 33 ชั่วโมง

6. ผู้เข้ารับการฝึกอบรม

ข้าราชการที่ปฏิบัติหน้าที่ประจำศูนย์ปฏิบัติการต่อสู้เอาชนะยาเสพติดจังหวัด (ศตส.จ.)

7. สื่อการฝึกอบรม

- 7.1 คู่มือดำเนินการฝึกอบรม
- 7.2 เอกสารประกอบหลักสูตรฝึกอบรมเสริมสร้างสมรรถนะข้าราชการประจำศูนย์ปฏิบัติการ
- 7.3 Power Point ประกอบการบรรยาย
- 7.4 ภาพประกอบเสียง

8. การประเมินผลการฝึกอบรม

- 8.1 ด้านความรู้ และทักษะ ใช้แบบการประเมินผลก่อน และหลังการฝึกอบรม
- 8.1 ด้านทัศนคติ ใช้แบบทดสอบความพึงพอใจ
- 8.3 สังเกตการมีส่วนร่วมในการอภิปรายแสดงความคิดเห็น

บทที่ 2

แนวทางการฝึกอบรม

1. คำแนะนำสำหรับวิทยากร

วิทยากร เป็นปัจจัยที่สำคัญต่อความสำเร็จของการฝึกอบรมหลักสูตรฝึกอบรมเสริมสร้างสมรรถนะข้าราชการประจำศูนย์ปฏิบัติการต่อสู้เพื่อเอาชนะยาเสพติดจังหวัด ซึ่งจะเป็นผู้นำเสนอเนื้อหาสาระ ถ่ายทอดความรู้และประสบการณ์รวมถึงการกระตุ้นให้ข้าราชการประจำศูนย์ต่อสู้เพื่อเอาชนะยาเสพติดจังหวัด (ศตส.จ.) เกิดการเรียนรู้ในเนื้อหาวิชาต่าง ๆ ตามขอบเขตหรือประเด็นต่าง ๆ ที่กำหนดไว้ในหลักสูตร ตรงตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ ดังนั้นเพื่อให้การฝึกอบรมหลักสูตรฝึกอบรมเสริมสร้างสมรรถนะข้าราชการประจำศูนย์ปฏิบัติการต่อสู้เพื่อเอาชนะยาเสพติดจังหวัด ดำเนินการเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ วิทยากรควรดำเนินการดังต่อไปนี้

1.1 การเตรียมการก่อนการฝึกอบรม

1.1.1 ศึกษาทำความเข้าใจความสำคัญ ขอบเขตของหลักสูตร ฝึกอบรมมาเป็นอย่างดี จนเข้าใจในนโยบายวัตถุประสงค์ และเงื่อนไขอื่นที่ปรากฏในหลักสูตร รวมทั้งสื่อและชุดการฝึกอบรม

1.1.2 วิเคราะห์ ทำความรู้จักกลุ่มข้าราชการผู้เข้ารับการอบรม การเรียนรู้ความต้องการพัฒนาตัวผู้เข้ารับการฝึกอบรม และการปฏิบัติงานในระดับพื้นที่

1.1.3 วางแผนดำเนินการระหว่างการฝึกอบรมให้เหมาะสมและครอบคลุม ได้แก่

- 1) การกำหนดบทบาทตัววิทยากรเอง
- 2) การแบ่งกลุ่มผู้เข้ารับการฝึกอบรม
- 3) การกำกับเวลาในการปฏิบัติกิจกรรมแต่ละขั้นตอน
- 4) การเตรียมสื่อ วัสดุอุปกรณ์ประกอบการฝึกอบรม
- 5) การเตรียมความพร้อมด้านสถานที่ ทดลองใช้สื่อ เครื่องมืออุปกรณ์

ประกอบการฝึกอบรม

1.2 ระหว่างการฝึกอบรม

1.2.1 ชี้แจงความเป็นมาและความสำคัญของหลักสูตร และระเบียบบทบาทหน้าที่ของผู้เข้ารับการฝึกอบรม

1.2.2 จูงใจ อำนวยความสะดวก กระตุ้น ให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรมปฏิบัติกิจกรรมแต่ละขั้นตอนให้บรรลุความคาดหวัง

1.2.3 สร้างบรรยากาศ และให้เกียรติ ผู้เข้ารับการฝึกอบรมได้เรียนรู้อย่างมีความสุข

1.2.4 ประเมินผล วิเคราะห์ปัญหาการฝึกอบรม เพื่อวางแผนการฝึกอบรมในวันต่อไป

1.3 หลังการฝึกอบรม

แจ้งผลการฝึกอบรมให้ผู้บริหารโครงการทราบเพื่อวางแผนในการติดตามผลการปฏิบัติงาน และวางแผนในการฝึกอบรมครั้งต่อไป

2. กระบวนการฝึกอบรม

การฝึกอบรมหลักสูตรฝึกอบรมเสริมสร้างสมรรถนะข้าราชการประจำศูนย์ปฏิบัติการต่อสู้เพื่อเอาชนะยาเสพติดจังหวัด มีแนวทางที่จะทำให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรม เกิดความรู้ความเข้าใจ ทักษะ ทักษะ หรือความชำนาญ ตลอดจน ประสบการณ์ในอันที่จะเปลี่ยนแปลง พฤติกรรมไปตาม วัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ ดังนี้

2.1 สำรวจความต้องการจำเป็นในการฝึกอบรม ด้านความรู้ ทักษะ ทักษะ หรือ ประสบการณ์ วิเคราะห์หาสาเหตุของปัญหา ด้วยวิธีการสำรวจ การสังเกตการณ์ สัมภาษณ์และการประชุม

2.2 สำรวจ และวิเคราะห์ สมรรถนะข้าราชการประจำศูนย์ปฏิบัติการต่อสู้เพื่อเอาชนะยาเสพติดจังหวัด

2.3 การสร้างหลักสูตรฝึกอบรม ด้วยการนำเอาสมรรถนะข้าราชการประจำศูนย์ปฏิบัติการต่อสู้เพื่อเอาชนะยาเสพติดจังหวัด และความจำเป็นในการฝึกอบรมซึ่งมีอยู่ชัดเจนแล้วว่า มีปัญหาใดบ้าง ที่จะสามารถ แก้ไขได้ด้วยการฝึกอบรม มาวิเคราะห์เพื่อกำหนดเป็นหลักสูตรรองรับ โดยอาจประกอบด้วยวัตถุประสงค์ของหลักสูตรฝึกอบรม หมวดวิชา หัวข้อวิชา วัตถุประสงค์ ของ แต่ละหัวข้อวิชา เนื้อหาสาระหรือแนวการอบรม เทคนิคหรือวิธีการอบรม ระยะเวลา การเรียงลำดับ หัวข้อวิชาที่ควรจะเป็น ตลอดจนการกำหนดลักษณะของวิทยากรผู้ดำเนินการฝึกอบรม

2.4 วางแผนการดำเนินการฝึกอบรมประกอบด้วยขั้นตอนกิจกรรมที่มีผู้เกี่ยวข้องหลายฝ่าย นับตั้งแต่ผู้ที่จะเข้ารับการฝึกอบรม ผู้บังคับบัญชา ในหน่วยงานต้นสังกัดของผู้เข้ารับการฝึกอบรม วิทยากร และที่สำคัญคือ ผู้บริหารซึ่งมีอำนาจอนุมัติโครงการและค่าใช้จ่าย จำเป็นจะต้องเข้าใจถึง รายละเอียดต่างๆ ของการฝึกอบรม โดยเขียนโครงการฝึกอบรมขึ้น

3. เนื้อหาสาระของหลักสูตร

เนื้อหาสาระที่จำเป็นในการสร้างหลักสูตรฝึกอบรมเสริมสร้างสมรรถนะข้าราชการประจำศูนย์ปฏิบัติการต่อสู้เพื่อเอาชนะ ยาเสพติดจังหวัด มี 10 หัวข้อวิชา ดังนี้

3.1 กิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์เพื่อการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด

- 3.1.1 แนวทางจัดกิจกรรมที่จูงใจกลุ่มเสี่ยงต่างๆในการป้องกันปัญหายาเสพติด
- 3.1.2 ปฏิบัติการจัดวิทยามวลชน
- 3.1.3 ฝึกทักษะในการจัดกิจกรรมมวลชนที่เป็นประโยชน์ และเป็นการป้องกัน

ปัญหายาเสพติด

- 3.1.4 กิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์

3.2 แนวคิดทางยุทธศาสตร์การต่อสู้เพื่อเอาชนะยาเสพติด

- 3.2.1 รู้เท่าทันยาเสพติด และสถานการณ์ในปัจจุบัน
- 3.2.2 แยกสลายทำลาย โครงสร้างปัญหา ทั้งการผลิต การค้า การแพร่ระบาด
- 3.2.3 รวมทั้งเงื่อนไขปัจจัยที่นำไปสู่ปัญหา ด้วยการดึงกลุ่มผู้เสพ/ผู้ติดยาเสพติด
- 3.2.4 กลุ่มผู้ค้ารายย่อยซึ่งเปรียบเสมือนมวลชน ฝ่ายตรงข้ามให้มาเป็นฝ่ายเรา

ฟื้นฟูพัฒนาให้กลับมาเป็นพลังแผ่นดิน

3.2.5 กตัตันและดำเนินการปราบปรามขั้นเด็ดขาดกับผู้ผลิต ผู้ค้ายาเสพติด รายสำคัญที่ไม่เลิกพฤติกรรม และขจัด เงื่อนไขทุกด้านที่เป็นปัญหา ควบคู่กับการฟื้นฟู ดูแล พัฒนา ภายใต้อยุทธศาสตร์หลัก 4 ยุทธศาสตร์ คือ

- 1) ยุทธศาสตร์การแก้ไขปัญหายาตัวยาและผู้ค้ายาเสพติด (Supply)
- 2) ยุทธศาสตร์การแก้ไขปัญหายาผู้เสพ/ผู้ติดยาเสพติด (Demand)
- 3) ยุทธศาสตร์ด้านการป้องกันกลุ่มผู้มีโอกาสเข้าไปใช้ยาเสพติด

(PotentialDemand)

- 4) ยุทธศาสตร์การบริหารจัดการ

3.3 การบริหารการมีส่วนร่วมและการสร้างทีมงานที่มีประสิทธิภาพในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด

3.3.1 ความหมายและปรัชญาของการบริหารแบบมีส่วนร่วม และการทำงานเป็นทีม ในการต่อสู้เพื่อเอาชนะยาเสพติด

3.3.2 องค์ประกอบ และเทคนิคของการประสานการมีส่วนร่วม ต่าง ๆ และการพัฒนา ทีมงานที่ดี ในการต่อสู้เพื่อเอาชนะยาเสพติด

3.3.4 การแก้ไขปัญหาการประสาน และปัญหาในที่มงาน เพื่อการต่อสู้เพื่อเอาชนะยาเสพติด

3.3.5 ความไว้นื้อเชื่อใจกัน และความเข้าใจและเห็นใจกันในที่มงาน และผลประโยชน์ร่วมกัน

3.4 ระเบียบ กฎหมาย และคำสั่งที่เกี่ยวกับการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด

3.4.1 กฎหมาย กฎระเบียบ และคำสั่งต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด

3.4.2 กฎหมาย ป.ป.ง.

3.5 การจัดทำแผนปฏิบัติการการต่อสู้เพื่อเอาชนะยาเสพติด และงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงานเพื่อการเอาชนะยาเสพติด

3.5.1 การจัดทำแผนและงบประมาณ เพื่อการบูรณาการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด การบริหารจัดการงบประมาณตามกระบวนทัศน์ใหม่

3.5.2 การบริหารจัดการงบประมาณด้านยาเสพติด

3.5.3 การติดตามและประเมินผลแผนและงบประมาณด้านยาเสพติด

3.5.4 กฎหมายและระเบียบเกี่ยวกับการวางแผน และงบประมาณด้านยาเสพติด

3.6 ยุทธวิธีการพัฒนาสัมพันธ์เข้าถึงใจประชาชน เพื่อการเอาชนะยาเสพติดและเสริมสร้างความมั่นคงของชาติ

3.6.1 แนวคิดของรัฐบาลในการต่อสู้เอาชนะยาเสพติดเพื่อเสริมสร้างความมั่นคงของชาติ

3.6.2 วิเคราะห์แนวคิดในการแก้ไขปัญหาวิกฤตด้านยาเสพติดที่มีผลกระทบต่อความมั่นคงของชาติ

3.6.3 ข้อเสนอแนะจากวิทยากรและผู้เข้าอบรมในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดเพื่อความมั่นคง

3.6.4 สารสำคัญของแนวทางพัฒนาความสัมพันธ์เข้าถึงใจประชาชน และการสร้างและจูงใจ ทศนคติของประชาชน อันจะเป็นประโยชน์ต่อการต่อสู้เพื่อเอาชนะยาเสพติดในระดับพื้นที่

3.6.5 ทศนะของผู้มีประสบการณ์ในจังหวัดชายแดนภาคใต้ในการปฏิบัติราชการของเจ้าหน้าที่ของรัฐฝ่ายต่าง ๆ และความต้องการ ความคาดหวังต่อการ ปฏิบัติราชการที่พึงประสงค์ประชาชน ในการที่จะเข้ามามีส่วนร่วมใจต่อสู้เพื่อเอาชนะยาเสพติด

3.6.7 วิธีการปฏิบัติราชการและการเข้าถึงประชาชนกลุ่มต่าง ๆ ในระดับพื้นที่ เพื่อการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด

3.6.8 มนุษยสัมพันธ์

3.7 การประสานป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดเชิงธรรมาภิบาลและปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

3.7.1 ปรัชญาและแนวทางการบริหารราชการแบบบูรณาการ

3.7.2 ปรัชญา แนวความคิด เกี่ยวกับการบริหารเชิงธรรมาภิบาล

3.7.3 แนวทางปฏิบัติการต่อสู้เพื่อเอาชนะยาเสพติดในเชิงบูรณาการและเชิงธรรมาภิบาล

3.8 การประยุกต์ใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์ในการจัดการฐานข้อมูลสารสนเทศเพื่อการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด

3.8.1 ระบบงานคอมพิวเตอร์เชื่อมโยงการใช้งานต่างๆของราชการ

3.8.2 ข้อมูลสำคัญทางการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด เพื่อช่วยในการตัดสินใจได้อย่างแม่นยำ และถูกต้องในการบริหารราชการแบบบูรณาการ

3.8.3 เทคนิคและกระบวนการวิเคราะห์ข้อมูล

3.8.4 ความรู้เกี่ยวกับฐานข้อมูล ระบบฐานข้อมูล และฐานข้อมูลแบบสัมพันธ์ (Relational Database)

3.8.5 การจัดการฐานข้อมูล และคำสั่งพื้นฐาน SQL และการใช้ Query ในการจัดการฐานข้อมูล

3.8.6 การใช้งาน Microsoft Assess ในการเก็บรวบรวมข้อมูล การสร้างแบบฟอร์ม และจัดทำรายงาน

3.8.7 การออกแบบระบบฐานข้อมูล สำหรับการใช้งานในหน่วยงาน

3.8.9 ปัญหา อุปสรรค และวิธีการแก้ไข

3.9 แนวทางการป้องกันและบำบัดฟื้นฟูผู้ติดยาเสพติดอย่างครบวงจร

3.9.1 จิตวิทยา และวิธีการบำบัดฟื้นฟูผู้ติดยาเสพติด

3.9.2 กิจกรรมมวลชนสัมพันธ์ที่สร้างสรรค์เพื่อการอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุข

3.9.3 แนวทางส่งเสริมอาชีพแก่ผู้เข้ารับการบำบัดฟื้นฟู

3.9.4 การติดตามดูแลให้คำปรึกษาแก่ผู้เข้ารับการบำบัดไม่ให้หวนกลับไปเสพอีก

3.10 ปฏิบัติการจิตวิทยามวล การประชาสัมพันธ์ และการสืบสวนหาข่าว เบาะแสเกี่ยวกับยาเสพติด

3.10.1 มวลชน/ สังคมมวลชน / วัฒนธรรมมวลชน

3.10.2 การปฏิบัติการจิตวิทยา

3.10.3 การสืบสวนหาข่าว

4. ระยะเวลาที่ใช้ในการฝึกอบรม

- 4.1 กิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์ เพื่อการป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติด 6 ชั่วโมง
 - 4.2 การรับฟังคำบรรยายและกิจกรรมประกอบ 27 ชั่วโมง
 - 4.3 การทดสอบความรู้ก่อนและหลังการฝึกอบรม 2 ชั่วโมง
- รวมระยะเวลาดำเนินการฝึกอบรมตามหลักสูตร 33 ชั่วโมง (5 วัน)

5. กิจกรรมการดำเนินการฝึกอบรม

5.1 คำแนะนำสำหรับผู้บริหารโครงการ

เพื่อให้การฝึกอบรมหลักสูตรฝึกอบรมเสริมสร้างสมรรถนะข้าราชการประจำศูนย์ปฏิบัติการต่อสู้เพื่อเอาชนะยาเสพติดจังหวัด ดำเนินการเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ ผู้บริหารโครงการควรดำเนินการดังต่อไปนี้

โครงการฝึกอบรม เมื่อได้เสนอขออนุมัติไปตามขั้นตอนเรียบร้อยแล้ว ผู้รับผิดชอบโครงการฝึกอบรมควร จะต้องร่วมกันวางแผนดำเนินการฝึกอบรม ซึ่งมีลักษณะเป็นแผนปฏิบัติการ หรือที่เรียกว่า Action Plan ซึ่งระบุถึงกิจกรรมต่างๆ ขั้นตอน และแนวทางที่จะดำเนินการอย่างละเอียด พร้อมทั้งระบุลำดับการกระทำกิจกรรมต่าง ๆ ก่อน-หลัง ตลอดจน กำหนดตัวบุคคล ผู้รับผิดชอบดำเนินการสำหรับแต่ละกิจกรรม ทั้งนี้ เพื่อช่วยให้การดำเนินงานเป็นไปอย่างมีระบบ ขั้นตอน รู้ข้อมูล เหตุผลความจำเป็น และแนวปฏิบัติ และประสานงานกันระหว่างผู้มีหน้าที่รับผิดชอบร่วมกัน สะดวกในการติดตามผลการปฏิบัติงาน ตลอดจน อาจช่วยลดปัญหาและอุปสรรค และช่วยให้การดำเนินงานบรรลุเป้าหมายที่ได้กำหนดอย่างมีประสิทธิภาพ

5.1.1 แผนการดำเนินงานฝึกอบรม แบ่งเป็น 3 ระยะ คือ

- การดำเนินงานสำหรับระยะเวลาก่อนการฝึกอบรม
- การดำเนินงานสำหรับช่วงระหว่างการฝึกอบรม
- การดำเนินงานสำหรับช่วงหลังการฝึกอบรม

ก. การดำเนินงานสำหรับระยะเวลาก่อนการฝึกอบรม

การอนุมัติเสร็จสิ้นแล้ว เจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบโครงการจะต้องเตรียมดำเนินงาน ในการจัดการ ฝึกอบรม ก่อนวันเปิดการฝึกอบรมอย่างน้อย 1 - 2 เดือน โดยมีกิจกรรมที่จะต้องดำเนินการ ดังนี้

1) การคัดเลือกวิทยากรและเชิญวิทยากร ควรต้องดำเนินการตามขั้นตอน ดังนี้

1.1) ควรพิจารณากำหนดตัวบุคคลที่เหมาะสมจะเชิญเป็นวิทยากรในการฝึกอบรม สำหรับแต่ละหัวข้อวิชา โดยพิจารณา จากผู้ทรงคุณวุฒิ หรือผู้ซึ่งมีประสบการณ์เกี่ยวข้อง จัดลำดับรายชื่อไว้หัวข้อละ 2 - 3 ราย เพื่อจะได้ดำเนินการเชิญตามลำดับ สำหรับการพิจารณาคัดเลือกวิทยากร โดยทั่วไปจะพิจารณาถึงคุณสมบัติในด้าน

1.2) ความรอบรู้ทางวิชาการหรือประสบการณ์ ในเรื่องที่ ฝึกอบรม

1.3) ความสามารถในการสื่อความ อธิบาย ยกตัวอย่าง ให้เป็นที่ เข้าใจหรือความสามารถ ในการนำเสนอ หรือดำเนินการฝึกอบรม ด้วยเทคนิคที่จำเป็นต้องใช้ในการ ฝึกอบรมนั้น ๆ

1.4) ความเหมาะสมในด้านคุณสมบัติส่วนบุคคล ซึ่งจะช่วยให้ วิทยากรท่านนั้น ๆ เป็นที่ยอมรับนับถือ ของผู้เข้าฝึกอบรม ในหลักสูตรที่เชิญ

ข. การดำเนินการช่วงระหว่างการฝึกอบรม

ผู้รับผิดชอบโครงการฝึกอบรม จะต้องดำเนินการต่อไปนี้

1) ทำหน้าที่พิธีกรทั่วไประหว่างการฝึกอบรมโดย

1.1) กล่าวต้อนรับและชี้แจงรายละเอียดของโครงการฝึกอบรม

แก่ผู้เข้ารับการอบรม

1.2) แจ้งและเตือนผู้เข้าอบรมเกี่ยวกับกำหนดการฝึกอบรม

2) จัดการให้ผู้เข้าอบรมลงนามเข้าอบรมในแต่ละช่วงเวลาหรือแต่ละวัน

3) จัดกิจกรรมละลายพฤติกรรม หรือกิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์ตามที่ได้วางแผน

จัดเตรียมไว้

4) แจกเอกสารประกอบแต่ละหัวข้อวิชา (ตามที่วิทยากรกำหนดให้)

5) รักษาเวลาในการฝึกอบรมให้เป็นไปตามกำหนดการ

6) ดำเนินการเกี่ยวกับการประเมินผลการอบรมตามที่ได้วางแผนไว้

เช่น จการทดสอบต่างๆ การแจกและเก็บรวบรวม แบบสอบถาม แบบประเมินผลต่างๆ ตลอดจน การสังเกตการณ์การอบรม

7) การกล่าวแนะนำและขอบคุณวิทยากร

ค. การดำเนินงานสำหรับช่วงหลังการฝึกอบรม

หลังจากการฝึกอบรมสิ้นสุดลง กิจกรรมที่จะต้องดำเนินการ ได้แก่

1) การประเมินและติดตามผลการฝึกอบรม

2) การดำเนินการเกี่ยวกับการเงิน

3) กิจกรรมอื่น ๆ ที่ควรจัดทำหลังจากเสร็จสิ้นการฝึกอบรม

4) ส่งหนังสือขอบคุณวิทยากรหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

5) ออกใบรับรองการผ่านการฝึกอบรม วุฒิบัตรหรือเกียรติบัตร

บทที่ 3

แผนการฝึกอบรม

หัวข้อวิชาที่ 1 กิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์เพื่อการป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติด (6 ชั่วโมง)

หลักการและเหตุผล

จากการวิเคราะห์ผู้วิจัยพบว่า คุณค่าร่วมในการทำงาน (CORE VALUE) หรือเป็น Core Competencies หนึ่งในที่เรียกว่า Teamwork และแม้ว่า จะมีการจัดสัมมนา หรือกิจกรรมในหลายรูปแบบ ไม่ว่าในหรือนอกสถานที่ บางครั้งพบว่า เมื่อกลับมาทำงานในสภาพแวดล้อมเดิม ในที่ทำงาน อาจเกิดความขัดแย้ง ในวิธีการทำงาน หรือเป้าหมาย ทำให้ทำงานไม่เป็นทีม ดังนั้น เพื่อ สร้างวัฒนธรรมองค์กร ในการทำงานเป็นทีม โดยบูรณาการ เครื่องมือในการสร้างทีม ตั้งแต่ เริ่มสร้างทัศนคติ ไปจนถึงการนำไปใช้จริง ในที่ทำงาน เพื่อชดเชยจุดอ่อนในเรื่องการประยุกต์ใช้ และองค์กรที่ประสงค์จะพัฒนาทีม จะได้ผลที่เป็นรูปธรรม อย่างชัดเจน

การติดต่อสื่อสารสัมพันธ์กัน จัดได้ว่าเป็นกิจกรรมที่เกิดขึ้นในสังคมกิจกรรมหนึ่ง ดังนั้น กิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์จึงเป็นกิจกรรมที่ถูกจัดขึ้นเพื่อให้มนุษย์เกิดความสัมพันธ์กัน และนำไปสู่การปรับเปลี่ยนพฤติกรรมที่เหมาะสม ตามวัตถุประสงค์ของการฝึกอบรม และจากความหมายนี้เอง กิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์ได้แบ่งออกเป็น 4 ประเภท ตามวัตถุประสงค์คือ

- 1) กิจกรรมละลายพฤติกรรม
- 2) กิจกรรมนันทนาการ
- 3) กิจกรรมเสริมเนื้อหาสาระ
- 4) กิจกรรมการเรียนรู้

เนื่องจากตามหลักการเรียนรู้ของผู้ใหญ่ การเรียนรู้จะเกิดขึ้นได้โดยง่าย ไม่เพียงแต่ในสภาพแวดล้อม ที่มีทั้งความ สะดวกสบายในด้านกายภาพเท่านั้น หากควรจะต้องมีบรรยากาศของความไว้วางใจและเคารพซึ่งกันและกัน การช่วยเหลือ ซึ่งกันและกัน อีกระบบที่จะแสดงออก และมีการยอมรับในความแตกต่างกัน ดังนั้น ผู้จัดฝึกอบรมจะต้องพยายาม แสวงหาวิธีการที่จะสร้างความสัมพันธ์อันดีระหว่างผู้เข้าอบรมด้วยกัน โดยการจัดหรือกำหนดให้มี กิจกรรม ที่ช่วยให้เกิดบรรยากาศ ของความร่วมมือร่วมใจกัน ซึ่งอาจจะนำไปสู่บรรยากาศที่เอื้อต่อการเรียนรู้ได้ในที่สุด กิจกรรมดังกล่าวอาจเรียกว่า "กิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์"

การควบคุม ลดปัญหาการแพร่ระบาดของยาเสพติดในพื้นที่ชุมชน/หมู่บ้านได้ดำเนินการจัดวางระบบและสร้างรูปแบบในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในระดับจังหวัดจนถึงพื้นที่ โดยการพัฒนาระบบความร่วมมือพหุภาคีและความสามารถของชุมชนในการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด รวมถึงมวลชนจากชุมชนต่างๆ ในหมู่บ้าน

ดังนั้นจึงต้องจัดฝึกอบรมในหัวข้อวิชา กิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์ เพื่อการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด ให้ข้าราชการประจำศูนย์ปฏิบัติการต่อสู้เพื่อเอาชนะยาเสพติดจังหวัด มีความสามารถในการปฏิบัติงานร่วมกับสมาชิกในและนอก ศตส.จ. ได้อย่างมีประสิทธิภาพ นอกจากนั้นยังสามารถสร้างกลไกการบูรณาการความร่วมมือของภาครัฐ ภาคเอกชน ภาคประชาชน และเป็นไปตามเจตนารมณ์ของการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี สร้างการตื่นตัวของหมู่บ้าน/ชุมชน สังคมในทุกระดับต่อภัยอันตรายของยาเสพติด กระตุ้นให้เกิดความรู้ ความเข้าใจแนวทางการแก้ปัญหายาเสพติด และการเข้ามามีส่วนร่วมในการแก้ปัญหายาเสพติดในระดับพื้นที่อย่างจริงจังเกิดทักษะที่จำเป็นในการทำงานร่วมกันเป็นทีมให้บรรลุเป้าหมาย ตลอดจนความสามัคคีกลมเกลียว ความผูกพัน และความรู้สึกที่ดีระหว่างกันภายในองค์กร และระหว่างองค์กรในการต่อสู้เพื่อเอาชนะยาเสพติด และเป็นผู้ที่มีจิตวิญญามวลชน และมีทักษะในการจัด กิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์ (Walk Rally) ที่จูงใจกลุ่มเสี่ยง การจัดกิจกรรมมวลชนที่เป็นประโยชน์ ต่อประชาชน องค์กรชุมชน มีความรู้สึกเป็นอันหนึ่งอันเดียว มีปณิธานร่วมกันเป็นพลัง ต่อสู้เพื่อเอาชนะปัญหายาเสพติด มีความสามารถแสวงหาความร่วมมือเป็นเครือข่ายจากพลังประชาชนทุกหมู่บ้านชุมชน มีจิตวิญญามวลชนในเชิงประสานการบูรณาการ การป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดได้อย่างมีประสิทธิภาพ

เป้าหมาย

1. มุ่งให้สร้างและรักษาบรรยากาศของการเรียนรู้ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ในช่วงแรกของการฝึกอบรมซึ่งเชื่อว่า ผู้เข้าอบรม ซึ่งอาจยังไม่รู้จักคุ้นเคยซึ่งกันและกันมาก่อน จะมีพฤติกรรมเย็นชา และสงวนท่าทีไม่ค่อยจะแสดงพฤติกรรมใด ๆ ออกมา ผู้จัดฝึกอบรมจึงต้องพยายาม "ละลายน้ำแข็ง (Break the Ice)" ด้วยการจัด "กิจกรรมละลายพฤติกรรม" หรืออาจเรียกว่า "กิจกรรมเพื่อสร้างความคุ้นเคย" สร้างความรู้จักคุ้นเคยระหว่างผู้เข้าอบรม และสร้างบรรยากาศที่อบอุ่น เป็นกันเอง รวมทั้งให้เกิดความพร้อมที่จะร่วมมือซึ่งกันและกันทั้งระหว่างการฝึกอบรมและในระยะเวลาต่อไป

2. นำประสบการณ์และทักษะที่ได้รับจากการฝึกอบรมครั้งนี้ไปใช้กับการปฏิบัติงานในระดับพื้นที่ในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด

จุดประสงค์ของการเรียนรู้

1. สร้างความคุ้นเคยระหว่างผู้เข้าอบรม
2. สร้างความรู้สึกและความสัมพันธ์อันดีระหว่างผู้เข้าอบรม
3. สร้างความสนุกสนาน และผ่อนคลายความตึงเครียด
4. สร้างบรรยากาศ และความประทับใจที่ดีต่อการฝึกอบรมให้เกิดการเรียนรู้ สร้างประสบการณ์ตรงเกี่ยวกับแนวคิด แนวปฏิบัติในเรื่องที่ต้องการให้ผู้เข้าอบรมตระหนักบางในการรับความรู้ ให้เกิดทักษะในการจัดกิจกรรมที่เหมาะสมในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด ในแต่ละพื้นที่

เนื้อหาสาระ

1. เทคนิคการสร้างทีมงานที่มีประสิทธิภาพสูง
2. แนวทางจัดกิจกรรมที่จูงใจกลุ่มเสี่ยงต่างๆในการป้องกันปัญหายาเสพติด
3. ปฏิบัติการจัดวิทยามวลชน
4. ฝึกทักษะในการจัดกิจกรรมมวลชนที่เป็นประโยชน์ และเป็นการป้องกันปัญหายาเสพติด
5. กิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์(Walk Rally)

กิจกรรมการฝึกอบรม

1. วิทยากรนำเข้าสู่บทเรียนโดยการละลายพฤติกรรม
2. บรรยายเนื้อหาสาระผสมผสานการเล่นเกมส์
3. แบ่งกลุ่มร่วมกันเล่นกิจกรรมจัดกิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์
4. ผู้เข้ารับการฝึกอบรมวางแผนดำเนินกิจกรรมต่างๆให้สำเร็จอย่างมีประสิทธิภาพ
5. อภิปราย สรุปผลและนำเสนอผล

สื่อการฝึกอบรม

1. คู่มือผู้เข้ารับการอบรม
2. เอกสารหลักสูตร
3. สื่อมัลติมีเดีย และ Power point

การประเมินผล

1. การมีส่วนร่วมในกิจกรรม
2. การนำเสนอและสรุปสาระที่ได้จากการเรียนรู้
3. แบบประเมินผลการฝึกอบรม

กิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์เพื่อการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด

2.1 กิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์ (Walk Rally) หมายถึง กิจกรรมที่ให้กลุ่มได้เรียนรู้ถึงพฤติกรรม ทศนคติ และการเข้าใจคน

- เป็นกิจกรรมที่ให้กลุ่มรู้วิธีแก้ไขปัญหายา ยอมรับพัฒนาตนเองและรับรู้นตนเอง
- เป็นการเรียนรู้ปฏิกริยาภายในกลุ่ม กระตุ้นในบุคคลเกิดการเปลี่ยนแปลงเพื่อการอยู่ในสังคม
- เป็นการใช้กระบวนการกลุ่ม เป็นแนวทางให้เกิดความร่วมมือที่ดีต่อการพัฒนาองค์กร

2.2 องค์ประกอบกิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์ ประกอบด้วยกิจกรรม การสร้างความคุ้นเคย การทำงานเป็นทีม การสังเกตพฤติกรรม การแสดงบทบาท การเล่นเกม การฝึก ฟัง-คิด-พูด การบริหารงานกลุ่ม การติดต่อสื่อสารสัมพันธ์กัน จัดได้ว่าเป็นกิจกรรมที่เกิดขึ้นในสังคมกิจกรรมหนึ่ง ดังนั้นกิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์จึงเป็นกิจกรรมที่ถูกจัดขึ้นเพื่อให้นักเรียนเกิดความสัมพันธ์กัน และนำไปสู่การปรับเปลี่ยนพฤติกรรมที่เหมาะสมตามวัตถุประสงค์ของการฝึกอบรมและจากความหมายนี้เองกิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์ได้แบ่งออกเป็น กิจกรรมละลายพฤติกรรม กิจกรรมนันทนาการ กิจกรรมเสริมเนื้อหาสาระ และกิจกรรมการเรียนรู้

2.3 การจัดกิจกรรมที่ประสบความสำเร็จอย่างมีประสิทธิภาพ ได้นั้น ผู้นำกิจกรรมควรมีความสามารถดังต่อไปนี้

1. มีความรู้ด้านจิตวิทยา กลุ่มสัมพันธ์ และเทคนิคการละลายพฤติกรรม
2. รู้จักการวางแผน และการเตรียมการ เพื่อดำเนินกิจกรรมละลายพฤติกรรม
3. เป็นบุคคลที่มนุษยสัมพันธ์ดี ปรับตัวเก่ง เข้ากับบุคคลอื่นได้ดี
4. มีไหวพริบ มีความเชื่อมั่นในตนเอง และมีความกระตือรือร้น
5. เป็นคนยุติธรรม จริงใจ และวางตัวเป็นกลาง
6. ใจกว้าง มีเหตุผล และยอมรับฟังความเห็นของผู้อื่น
7. สามารถอธิบายและชี้แจงกิจกรรมได้อย่างชัดเจน
8. ใช้คำพูดและภาษาได้อย่างถูกต้องเหมาะสม โดยมีเทคนิคในการพูดกระตุ้นให้สมาชิกทุกคนมีส่วนร่วม
9. ให้ความช่วยเหลือแนะนำ และสังเกตกิจกรรมของกลุ่ม โดยประสานงานให้กลุ่มดำเนินกิจกรรมไปได้ด้วยดี
10. สรุปปัญหาได้ชัดเจนและจับประเด็นใจความได้ถูกต้อง

2.4 ประโยชน์ของการจัดกิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์

1. เพื่อให้ผู้เข้ารับการอบรมมีส่วนร่วมในการเรียนรู้อย่างเต็มที่
2. การสร้างประสบการณ์การเรียนรู้จากกิจกรรม จะช่วยให้ผู้เข้ารับการอบรมรู้จักและสนใจตัวเองดียิ่งขึ้น
3. สร้างบรรยากาศให้ผู้เข้ารับการอบรมสนุกสนาน และสามารถเรียนรู้ได้ในระยะเวลาอันสั้น
4. เป็นแนวทางในการพัฒนาบุคลากร และการรู้จักแก้ปัญหาทั้งส่วนตนและส่วนรวม
5. ช่วยให้เกิดทัศนคติที่ดีต่อกัน มีความเข้าใจ เห็นใจกัน ลดการขัดแย้ง
6. ช่วยส่งเสริมให้การทำงานรวมพลังกันเป็นทีมได้อย่างมีประสิทธิภาพ
7. ช่วยให้ผลงานเป็นไปตามเป้าหมาย และได้มาตรฐาน เป็นการเสริมสร้างพลังขององค์กรโดยบุคลากรที่มีประสิทธิภาพ
8. ช่วยส่งเสริมในการพัฒนาการด้านร่างกาย จิตใจ อารมณ์ สังคมและผ่อนคลายความตึงเครียด

รูปแบบการพัฒนาทีมงานแบบ กิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์ (Walk Rally) มีหลายองค์ประกอบที่ได้ นำกิจกรรมนี้มาใช้ในการพัฒนาทีมงาน คนที่ผ่านกิจกรรม Walk Rally แล้ว กลับมาทำงานใหม่ รู้สึก รัก มีความผูกพันกันมากขึ้น ช่วยเหลือกันเหมือนกับตอนที่ลุยฐานกิจกรรมต่างๆ มาด้วยกัน แต่พอ อยู่ไปนานๆ สิ่งดีๆ เหล่านั้นค่อยๆ จางหายไป จะได้ผลอย่างยั่งยืน ได้โดยการทำอย่างต่อเนื่อง ดังนั้นข้าราชการที่ปฏิบัติหน้าที่ประจำ ศตส.จ จำเป็นต้องมีความรู้มีความเข้าใจในกิจกรรมกลุ่ม สัมพันธ์ (Walk Rally) และสามารถจัดฝึกอบรมให้กับวิทยากรกระบวนการเพื่อที่จะทำหน้าที่ดำเนิน กิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์ในชุมชนได้อย่างต่อเนื่อง โดยจะดำเนินการฝึกอบรม “วิทยากรกระบวนการ” เพื่อให้มีหน้าที่ออกไปดำเนินการจัดตั้งมวลชนผู้ประสานพลังแผ่นดินในระดับหมู่บ้าน/ชุมชน ๑ ละ ไม่น้อยกว่า 25 คน ให้เป็นแกนนำในการดำเนินการต่อสู้เอาชนะยาเสพติดในระดับหมู่บ้านให้ได้อย่าง ยั่งยืน

วิทยากรกระบวนการ (Facilitator) ต้องมีหลักการเรียนรู้ 2 หลัก

1. ต้องเรียนรู้จากเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นจริงกับสมาชิก
2. เรียนรู้โดยกำหนดประเด็นให้คิด หรือทำงานร่วมกัน

หลักของวิทยากรกระบวนการ (Facilitator) ต้องมี 4 การส่งเสริม คือ

1. ส่งเสริมให้ค้นหาข้อมูลเพิ่มเติมเท่าที่จำเป็น
2. ส่งเสริมการเรียนรู้เป็นกลุ่ม มากกว่ารายบุคคลอย่างต่อเนื่อง
3. ส่งเสริมการประเมินทางเลือกระหว่างสมาชิกในกลุ่มเอง
4. ส่งเสริมการประเมินผลลัพธ์ และความพึงพอใจด้วยตัวของสมาชิกเอง

ใช้ยุทธศาสตร์พลังประชาชนเป็นพื้นฐานของการแก้ไขปัญหาเสพติด ที่จะมีขึ้นต่อจากนี้ มิใช่เป็นการใช้กลไกภาครัฐแต่เพียงอย่างเดียว หากแต่ ต้องมุ่งปลูกจิตสำนึกของทุกพลังในสังคม เข้าร่วมต่อสู้กับวิกฤติการณ์ยาเสพติดให้หายไป **พลังแผ่นดิน** ก็คือ การผนึกรวมกันของ**พลังทั้ง 5 ประกอบด้วย** พลังการรวมตัวของคนในชาติ พลังทางวัฒนธรรมที่เป็นรากฐานของสังคม พลังของความคิด ความเมตตา พลังทางปัญญา และพลังของการบริหารจัดการ เมื่อนำพลังเหล่านี้มาผนึก รวมกัน ก็จะแก้ปัญหาเสพติดได้อย่างมีประสิทธิภาพ **ประเด็นสำคัญก็คือ จะนำยุทธศาสตร์ พลังแผ่นดิน มาใช้ในการต่อสู้เอาชนะปัญหาเสพติดได้อย่างไร** สังคมไทยเป็นสังคมที่มี รากฐานประชากรส่วนใหญ่ที่สุด อยู่ในหมู่บ้านและชุมชน ซึ่งมีจำนวนกว่า 72,000 หมู่บ้าน/ชุมชนทั่วประเทศ ครอบคลุมประชากรกว่า 70-80% ของประชากรทั้งหมด แต่การจะอาศัยพลังของประชาชน เหล่านี้มาแก้ไขปัญหาเสพติด ไม่ใช่เรื่องที่ย่างยาก ทั้งนี้ก็เพราะ การพัฒนาเศรษฐกิจ-สังคมในช่วง หลายสิบปีที่ผ่านมา ได้แปรสภาพหมู่บ้าน/ชุมชนทั่วประเทศ จากที่เคยเข้มแข็ง พึ่งตนเองได้นับแต่ อดีต กลายเป็นสังคมที่อ่อนแอ พึ่งพาแต่ภายนอก โดยเฉพาะอย่างยิ่ง สังคมหมู่บ้าน/ชุมชนที่มี ปัญหาเสพติดมักจะเต็มไปด้วยความหวาดระแวง ความเห็นแก่ตัว แดกความสามัคคี เกิดความ ไม่ปลอดภัยในชีวิต และทรัพย์สิน ครอบครัวขาดความอบอุ่นและแตกสลาย ประเพณีที่ดีงามถูกกลืน เลือน พลังทางสังคมของหมู่บ้าน/ชุมชนนั้นๆ อยู่ในภาวะอ่อนแอ ไม่สามารถเป็นพลังแก้ไขปัญหา เสพติดได้เลย หากสภาพภายในหมู่บ้าน/ชุมชนยังอยู่ในลักษณะนี้

การจะทำให้ปัญหาสาเหตุดีดหายไปจากหมู่บ้าน/ชุมชนด้วยยุทธศาสตร์พลังแผ่นดิน จะต้องทำให้ชุมชนพร้อมลุกขึ้นมาแก้ไขปัญหาด้วยพลังของตนอย่างมีจิตสำนึก และทำให้ผู้ค้าปลีกค้า ผู้เสฟเล็กเสฟ แต่เมื่อพิจารณาสภาพของหมู่บ้าน/ชุมชนตามที่กล่าวข้างต้น พบว่า การจะเปลี่ยนชุมชนที่อ่อนแอให้กลายเป็นชุมชนที่เข้มแข็ง ย่อมไม่สามารถดำเนินการให้ตื่นตัวพร้อมกันได้ทั้งหมู่บ้านได้ในคราวเดียว แต่ก็จะมีคนกลุ่มหนึ่งที่ลุกขึ้นมาเป็นกองหน้า เรียกว่า กลุ่มชุมชนเข้มแข็งสำหรับผู้ค้า/ ผู้เสฟ ซึ่งมีอยู่เป็นจำนวนมากในหมู่บ้าน ก็ไม่จำเป็นต้องใช้มาตรการทางกฎหมายแต่เพียงอย่างเดียว เพราะการใช้มาตรการดังกล่าว ย่อมเกิดปัญหาตามมาอย่างไม่รู้จบจนสิ้นการจำแนกผู้ค้า จึงมีความจำเป็นมากที่สุดประการหนึ่ง กลยุทธ์ใหม่ที่เริ่มประสบผลสำเร็จก็คือการใช้แนวทางสันติวิธี การให้อภัยทางสังคมแก่บุคคลที่เคยมีพฤติกรรมค้า และพร้อมที่จะเลิกพฤติกรรมดังกล่าวและทำพันธะสัญญาต่อประชาคมหมู่บ้าน ย่อมเป็นการตัดวงจรการค้ายาบ้าระดับแพร่ระบาดในระดับพื้นที่ไปโดยปริยาย วิธีการนี้ คล้ายกับการจัดการต่อปัญหาแนวร่วมเป็นตัวอย่างที่ประสบผลสำเร็จมาแล้วในการต่อสู้กับสงครามคอมมิวนิสต์ในอดีต ยิ่งมีการดำเนินการตามแนวทางสันติวิธี และการให้อภัยทางสังคมมากเท่าใดก็จะมีผู้ค้า รวมทั้งผู้เสฟเข้าแสดงตัวพร้อมยุติบทบาทของตนอย่างจริงใจมากขึ้นเท่านั้น

การพัฒนาพฤติกรรมของทีมงานด้วยกิจกรรม Walk Rally นั้น จะมีประสิทธิภาพหรือไม่ขึ้นอยู่กับปัจจัย 3 ประการคือ ประการแรก การวางแผนแม่บทและแผนกลยุทธ์ในการพัฒนาพฤติกรรมคนหรือไม่ ประการที่สอง รูปแบบของกิจกรรม Walk Rally ที่จัดขึ้นนั้น สามารถสร้างพลังได้พอเหมาะกับพฤติกรรมที่ต้องการหล่อหลอมได้ดีเพียงใด ประการสุดท้าย องค์กรมีกิจกรรมรองรับหลังจากการทำกิจกรรม Walk Rally หรือไม่

หัวข้อวิชาที่ 2 แนวคิดทางยุทธศาสตร์การต่อสู้เพื่อเอาชนะยาเสพติด (3 ชั่วโมง)

หลักการและเหตุผล

ปัญหายาเสพติดได้ก่อให้เกิดผลกระทบนานับประการต่อสังคมไทย ไม่ว่าจะเป็นผลกระทบด้านเศรษฐกิจ ซึ่งประเทศต้องสูญเสียทรัพยากรบุคคลที่มีคุณค่าจำนวนมาก เนื่องจากการตกเป็นทาสยาเสพติด ที่ทำให้ผู้เสพยาเสพติดไม่สามารถเป็นปัจจัยการผลิตและทรัพยากรที่สำคัญให้แก่ประเทศ ตลอดจนการสูญเสียงบประมาณจำนวนมากในการบำบัดแก้ไขฟื้นฟูผู้ติดยาเสพติดและการป้องกันการปราบปรามปัญหาดังกล่าวได้มีความสลับซับซ้อนและทวีความรุนแรงมากขึ้น

หัวข้อวิชาแนวคิดทางยุทธศาสตร์การต่อสู้เพื่อเอาชนะยาเสพติดให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรมได้ทราบ ทิศทางการต่อสู้เพื่อเอาชนะยาเสพติด สามารถวิเคราะห์ สถานการณ์ปัญหายาเสพติดในปัจจุบัน จุดแข็ง จุดอ่อน ของการต่อสู้เพื่อเอาชนะยาเสพติดออกเป็นองค์ประกอบต่าง ๆ ที่มีผลกระทบซึ่งกันและกัน (Interdependent System) อย่างซับซ้อนซึ่ง สามารถวางแผนฯ และวางกลยุทธ์ในการปฏิบัติงานต่อสู้ ในการดำเนินการเกิดความยอมรับและรวมพลังความร่วมมือในการปฏิบัติตาม บูรณาการยุทธศาสตร์ (Deductive) นอกจากนี้ ต้องสามารถวิเคราะห์ระบบต่าง ๆ รู้เท่าทันยาเสพติด และสถานการณ์ในปัจจุบัน แยกสลายทำลาย โครงสร้างปัญหา ทั้งการผลิต การค้า การแพร่ระบาดรวมทั้งเงื่อนไขปัจจัยที่นำไปสู่ปัญหา ด้วยการดึงกลุ่มผู้เสพยา/ผู้ติดยาเสพติด กลุ่มผู้ค้ารายย่อยซึ่งเปรียบเสมือนมวลงชน ฝ่ายตรงข้ามให้มาเป็นฝ่ายเราฟื้นฟูพัฒนาให้กลับมาเป็นพลังแผ่นดิน และสร้างระบบเฝ้าระวังได้อย่างเข้มแข็ง

เป้าหมาย

1. มุ่งให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรมทราบสถานการณ์ปัญหายาเสพติดในปัจจุบัน จุดแข็ง จุดอ่อน ของการต่อสู้เพื่อเอาชนะยาเสพติด ทราบแนวนโยบายการป้องกัน ปราบปราม และแก้ปัญหายาเสพติด อย่างเด็ดขาดและยั่งยืน
2. มุ่งให้มีความสามารถวางแผนฯและวางกลยุทธ์ในการปฏิบัติงานต่อสู้เพื่อปัญหายาเสพติด

จุดประสงค์ของการเรียนรู้

1. ให้ทราบสถานการณ์ปัญหายาเสพติดในปัจจุบัน สามารถวิเคราะห์ จุดแข็ง จุดอ่อน ของการต่อสู้เพื่อเอาชนะยาเสพติดตามแนวนโยบายการป้องกันปราบปราม และแก้ปัญหายาเสพติด
2. ให้ได้รับการเสริมสร้างความรู้และพัฒนาทักษะให้สามารถวางแผนฯ และวางกลยุทธ์ในการปฏิบัติงานต่อสู้เพื่อปัญหายาเสพติด

เนื้อหาสาระ

1. รู้เท่าทันยาเสพติด และสถานการณ์ในปัจจุบัน
2. แนวทางตามยุทธศาสตร์ในการต่อสู้เพื่อเอาชนะยาเสพติด
3. ก้าวใหม่...นโยบายการต่อสู้เพื่อเอาชนะยาเสพติด

กิจกรรมการฝึกอบรม

- การอภิปราย
- การระดมสมอง /การถกแถลง

สื่อการฝึกอบรม

1. คู่มือผู้เข้ารับการอบรม
2. เอกสารหลักสูตร และ เอกสารสิ่งพิมพ์
3. ภาพกราฟฟิคโปรแกรมเพาเวอร์พอยท์ และมัลติมีเดีย

การประเมินผล

1. การมีส่วนร่วมในกิจกรรม
2. การนำเสนอและสรุปสาระที่ได้จากการเรียนรู้
3. แบบประเมินผลการฝึกอบรม

วัตถุประสงค์

1. เพื่อให้ทราบถึงสถานการณ์ปัญหายาเสพติดในปัจจุบัน จุดแข็ง จุดอ่อน ของการต่อสู้เพื่อเอาชนะยาเสพติด
2. เพื่อให้ทราบถึงแนวนโยบายการป้องกันปราบปราม และแก้ปัญหายาเสพติด
3. เพื่อให้ทราบแนวทางตามยุทธศาสตร์ และสามารถวางแผนฯ วางกลยุทธ์ในการปฏิบัติงานต่อสู้เพื่อปัญหายาเสพติดได้อย่างเด็ดขาดและยั่งยืน

หัวข้อการฝึกอบรม

1. ความหมายและปรัชญาของการบริหารแบบมีส่วนร่วม และการทำงานเป็นทีมในการต่อสู้เพื่อเอาชนะยาเสพติด
 - 1.1 ความหมายของการมีส่วนร่วมของประชาชน
 - 1.2 การบริหารแบบมีส่วนร่วมเพื่อการต่อสู้เอาชนะยาเสพติด
2. องค์ประกอบ และเทคนิคของการประสานการมีส่วนร่วม ต่าง ๆ และการพัฒนาทีมงานที่ดี ในการต่อสู้เพื่อเอาชนะยาเสพติด
 - 2.1 เทคนิคการใช้บริหารแบบมีส่วนร่วม ในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในระดับพื้นที่
 - 2.2 วิธีการใช้การบริหารแบบมีส่วนร่วมสมัยใหม่ที่เหมาะสมนำมาใช้ในการปฏิบัติงานป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดของข้าราชการประจำ ศตส.จ.
 - 2.2.1 ระดับบุคคล
 - 2.2.2 ระดับกลุ่ม
 - 2.3 ประโยชน์ของการบริหารแบบมีส่วนร่วม ในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในระดับพื้นที่
 - 2.4 การเสริมสร้างให้เกิดการมีส่วนร่วมของประชาชนในการแก้ไขปัญหายาเสพติด
3. การแก้ไขปัญหาการประสาน และปัญหาในการมีส่วนร่วม เพื่อการต่อสู้เพื่อเอาชนะยาเสพติด

1. รู้เท่าทันยาเสพติด และสถานการณ์ในปัจจุบัน

ฝิ่น

เอ็กซ์ตาซี

เฮโรอีน

ยาบ้า

ฝสมฝสาน

เห็ดขี้ควาย

ยาเสพติด(Drugs) หมายถึง ยาหรือสารเคมี หรือวัตถุชนิดใดๆ ที่อาจเป็นผลิตภัณฑ์จากธรรมชาติ หรือจากการสังเคราะห์ ซึ่งเมื่อเสพเข้าสู่ร่างกายไม่ว่าจะโดยวิธีการกิน ดม สูบ ฉีด หรือวิธีใด ๆ ก็ตาม เป็นช่วงระยะเวลาๆ หรือนานติดกัน จนทำให้ร่างกายทรุดโทรมและตกอยู่ใต้อำนาจหรือเป็นทาสของสิ่งนั้น ทั้งด้านร่างกายและจิตใจ หรือจิตใจเพียงอย่างเดียว เนื่องจาก

1. ต้องเพิ่มขนาดการเสพมากขึ้นเรื่อย ๆ เพราะเมื่อเสพเข้าไปสักระยะจะเกิดภาวะดื้อยา ปริมาณยาเดิมไม่สามารถทำให้เมาได้
2. เมื่อถึงเวลาเสพ หากไม่ได้เสพจะทำให้เกิดอาการขาดยา ทำให้ทรมานทั้งทางด้านร่างกายและจิตใจ หรือจิตใจเพียงอย่างเดียว

ปัจจุบันยาเสพติดมีมากมายหลายร้อยประเภท ซึ่งสามารถแบ่งได้ดังนี้

1. แบ่งตามการออกฤทธิ์ต่อระบบประสาทส่วนกลาง

- 1.1 ประเภทกดประสาท ได้แก่ ฝิ่น มอร์ฟิน เฮโรอีน ยาแก้ปวดประสาท สารระเหย ยานอนหลับ
- 1.2 ประเภทกระตุ้นประสาท ได้แก่ แอมเฟตามีน กระต่อม โคคาอีน ยาไอ้ เอ็คตาซี
- 1.3 ประเภทหลอนประสาท ได้แก่ แอลเอสดี ดีเอ็มที เห็ดขี้ควาย ยาเค
- 1.4 ประเภทออกฤทธิ์ผสมผสาน (อาจกด กระตุ้น หรือหลอนประสาท ร่วมกัน) ได้แก่ กัญชา

2. แบ่งตามแหล่งที่มา

- 2.1 จากธรรมชาติ เช่น ฝิ่น มอร์ฟิน กระต่อม กัญชา ฯลฯ
- 2.2 จากการสังเคราะห์ เช่น เฮโรอีน แอมเฟตามีน ยาไอ้ เอ็คตาซี ฯลฯ

3. แบ่งตามกฎหมาย

- 3.1 พ.ร.บ.ยาเสพติดให้โทษ พ.ศ.2522 เช่น แอมเฟตามีน เฮโรอีน LSD ยาอี ฯลฯ
- 3.2 พ.ร.บ.วัตถุที่ออกฤทธิ์ต่อจิตใจและประสาท พ.ศ. 2518 เช่น อีเฟดรีน
- 3.3 พระราชกำหนดป้องกันการใช้สารระเหย พ.ศ. 2533 เช่นทินเนอร์ กาว แล็กเกอร์

ขั้นตอนการตรวจพิสูจน์เบื้องต้น

1. การตรวจสอบทางกายภาพ เช่น สี تراประทับ ขนาดของเม็ดยา น้ำหนัก การบรรจุ/หีบห่อ/ซอง และรายละเอียดอื่นๆ
2. การตรวจคุณภาพวิเคราะห์ เป็นการตรวจพิสูจน์ให้รู้ว่าของกลางต้องสงสัยเป็นยาเสพติดหรือไม่ ประเภทใด หรือชนิดใด
 - 2.1 การตรวจพิสูจน์เบื้องต้น โดยใช้น้ำยาเคมี เพื่อดูการเปลี่ยนแปลงสีของน้ำยา
 - 2.1.1 Marquisreagent
 - ทดสอบกับยาบ้า น้ำยาจะเปลี่ยนเป็นสีส้ม แล้วค่อยเปลี่ยนเป็นสีน้ำตาล
 - ทดสอบกับยาอี น้ำยาจะเปลี่ยนเป็นสีเทาออกดำ
 - ทดสอบกับเฮโรอีน มอร์ฟิน ฝิ่น น้ำยาจะเปลี่ยนเป็นสีม่วง
 - 2.1.2 Mecke reagent
 - ทดสอบกับเฮโรอีน น้ำยาจะเปลี่ยนเป็นสีเขียว
 - 2.1.3 Fordhe reagent
 - ทดสอบกับเฮโรอีน น้ำยาจะเปลี่ยนเป็นสีม่วง
 - 2.2 การตรวจเพื่อยืนยันผล
 - 2.2.1 ทิน เลเยอร์ โครมาโตกราฟี (Thin Layer Chromatography,THC)
 - 2.2.2 เครื่องมือแก๊สโครมาโตกราฟี (Gas Chromatograph,GC)
3. การตรวจหาปริมาณวิเคราะห์ เป็นการตรวจพิสูจน์ให้รู้ว่าของกลางยาเสพติดนั้นมีปริมาณความบริสุทธิ์ของตัวยาเสพติดเท่าใด
 - เครื่องมือแก๊สโครมาโตกราฟี (Gas Chromatograph,GC)

ลักษณะการติดยาเสพติด

ยาเสพติดบางชนิดก่อให้เกิดการติดได้ทั้งทางร่างกายและจิตใจ แต่ยาเสพติดบางชนิดก็ก่อให้เกิดการติดทางด้านจิตใจ เพียงอย่างเดียว

1. การติดยาทางกาย

เป็นการติดยาเสพติดที่ผู้เสพมีความต้องการเสพอย่างรุนแรง ทั้งทางร่างกายและจิตใจ เมื่อถึงเวลาอยากเสพแล้วไม่ได้เสพ จะเกิดอาการผิดปกติอย่างมาก ทั้งทางร่างกายและจิตใจ ซึ่งเรียกว่า "อาการขาดยา" เช่น การติดยาฝิ่น มอร์ฟีน เฮโรอีน เมื่อขาดยาจะมีอาการคลื่นไส้ อาเจียน หาว น้ำมูกน้ำตาไหล นอนไม่หลับ เจ็บปวดทั่วร่างกาย เป็นต้น

- ต้องตกอยู่ภายใต้การบังคับให้ต้องเสพ จะหยุดเสพไม่ได้
- ต้องเพิ่มปริมาณในการเสพยิ่งขึ้นเรื่อยๆ
- ตกเป็นทาสทั้งทางร่างกายและจิตใจ หากไม่เสพจะเกิดอาการขาดยา ต้องทุรนทุราย

ทั้งทางร่างกายและจิตใจ

2. การติดยาทางใจ

เป็นการติดยาเสพติดเพราะจิตใจเกิดความต้องการ หรือ เกิดการติดเป็นนิสัย หากไม่ได้เสพร่างกายก็จะไม่เกิดอาการผิดปกติ หรือทุรนทุรายแต่อย่างใด จะมีบ้างก็เพียงเกิดอาการหงุดหงิดหรือกระวนกระวายใจเท่านั้น

- ไม่ถึงกับตกอยู่ภายใต้การบังคับให้ต้องเสพ แต่มีความต้องการที่จะเสพต่อไป
- ไม่มีแนวโน้มที่จะต้องเพิ่มปริมาณการเสพมากนัก
- ไม่มีอาการขาดยา

การสังเกตผู้ติดยาเสพติดบางชนิด ผู้เสพอาจมีลักษณะและความประพฤติที่อาจสังเกตเห็นได้ ดังนี้

1. การสังเกตอาการของผู้เสพหรือติดยาบ้า

การเสพยาบ้า ผู้เสพอาจจะไม่เกิดอาการเสพติดในครั้งหรือสองครั้งแรกที่เสพ เหมือนเช่นการเสพเฮโรอีน แต่เมื่อใช้ไปเป็นระยะเวลานาน จะทำให้ร่างกายเสื่อมโทรมลง เนื่องจากร่างกายไม่ได้รับการพักผ่อน และยังไปทำลายระบบประสาทอีกด้วย การสังเกตอาการของผู้ติดยาสามารถสังเกตได้ดังนี้

1.1 อาการทางร่างกาย

1.1.1 ผู้ป่วยมักจะผอมลง น้ำหนักลดโดยเฉพาะรายที่ใช้มากและใช้มาเป็นเวลานาน

1.1.2 การดูแลความสะอาดร่างกายมักจะลดลง

1.1.3 มีการเคลื่อนไหวเพิ่มมากขึ้น เช่น แขนขา ใบหน้า บางรายชอบกัดกราม บางรายไม่อยู่นิ่งเดินไปเดินมา

1.2 ดูเรื่องของจิตใจ และอารมณ์

1.2.1 เวลาไม่ได้รับยา มักจะมีความซึมเศร้าหรือหงุดหงิดง่าย

1.2.2 อุปนิสัยเปลี่ยนไป เช่น จากเป็นคนเรียบร้อย เชื่อฟังกลายเป็นคนก้าวร้าว

ดูต้น หงุดหงิดโมโหง่าย

1.3 ดูเรื่องการหลับการตื่น

1.3.1 มักจะตึกมาก และมักชอบฟังเพลงเสียงดังแล้วตื่นสายมาก เห็นได้ชัดในวันสุดสัปดาห์ (มักจะมั่วสุมใช้ยาในเย็นวันศุกร์)

1.3.2 มักจะหลับในห้องเรียน หรือ่วงนอน ขาดสมาธิ

1.4 ผลการเรียนรู้

1.4.1 ผลการเรียนรู้โดยรวมมักจะลดลงเพราะขาดสมาธิ และความจำมักจะมีประสิทธิภาพลดลง

1.4.2 ความร่วมมือในกิจกรรมการเรียนรู้ลดลง ขาดเรียนบ่อยและมักมาสาย

1.5 การคบเพื่อน

1.5.1 คบเพื่อนที่ใช้จ่ายด้วยกันซึ่งมักจะเป็นกลุ่มเพื่อนที่ไม่ค่อยสนใจเรียน

1.5.2 เมื่อผู้ป่วยรับโทรศัพท์ มักจะระมัดระวังในการพูดเหมือนมีความลับ หรือเมื่อมีโทรศัพท์เข้ามา ถ้าคนอื่นรับสายมักจะเงียบไป ไม่ยอมพูดหรือส่งข้อความไว้

1.5.3 การคบเพื่อนมักจะมีลักษณะพากันเที่ยวกลางคืนและกลับดึก มีการใช้เหล้าบุหรี่ด้วย

1.5.4 บางรายอาจจะมีเงินทองใช้จ่ายมากกว่าปกติ โดยไม่มีแหล่งที่มาของเงินชัดเจน อาจเป็นไปได้ผู้ป่วยอาจจะเริ่มกลายเป็นผู้ค้ารายย่อย

1.6 อุปกรณ์การเสพ

มักจะมีกระดาศพรอยที่พับเป็นกรวยหรือกระทง พร้อมเทียนหรือไฟแช็คสำหรับเผา และหลอดดูด ซึ่งอาจจะพบในห้องน้ำหรือกระบี่ นอกจากนั้นการเข้าใจธรรมชาติของผู้เสพติดหรือผู้ติดยา การมีความสัมพันธ์ที่ดีมีความเอื้อเฟื้ออาทร ของผู้ที่ผู้ป่วยเคารพรัก หรือคนที่รักเรา จะเป็นเหตุให้เขายอมเล่าความจริง โดยไม่ต้องกลัวว่าจะถูกตำหนิอย่างรุนแรง และควรนำความจริงและข้อผิดพลาดนั้น มาวิเคราะห์แล้วหาวิธีการช่วยเหลือ จะเป็นการป้องกันการกลับไปติดยาซ้ำ (Relapse prevention)

2. การสังเกตอาการของผู้เสพหรือติดยา มอร์ฟิน เฮโรอีน

ผู้ที่เสพยาเสพติด ประเภทนี้ จะมีลักษณะที่สังเกตได้ชัด คือ ร่างกายซูบซีดผอมเหลือง นัยน์ตาเหลืองซีด ม่านตาหรี่ไม่กล้าสู้แสง (จึงสวมแว่นกันแดด) ริมฝีปากเขียวคล้ำ ง่วงเหงาหาวนอนตลอดเวลา และส่วนใหญ่จะมีอาการเฉยเมยต่อสิ่งแวดล้อม และสภาพการณ์ของตัวเอง หลายคน

กลายเป็นคนฟุ้งซ่าน เกียจคร้าน หรือไม่อารมณ์เปลี่ยนแปลง ถ้าสังเกตตามร่างกายอาจพบร่องรอยบางอย่าง เช่น จมูกแดง มีผงติดตามจมูก(ถ้าสูดเฮโรอีนผง) มีรอยเข็มด้านในท้องแขน (ถ้าฉีดเฮโรอีนเข้าเส้น) มักจะใส่เสื้อแขนยาว เพื่อปกปิดร่องรอยการฉีดยาบริเวณแขน หรือหลังมือทั้งสองข้าง และหลังจากใช้เฮโรอีนแล้ว จะมีอารมณ์ดีเยี่ยมง่าย ครั่นเครง ปากหวาน ถ้าใช้มากอาจนั่งสับปะรงก นอกจากนี้ยังมีอุปกรณ์การเสพ เช่น กล้องผีน ก้อนผีนดำ ผงสีขาวในถุงในแคปซูล ช้อนคีบ กระบอกลและเข็มฉีดยา ฯลฯ ชุกซ่อนอยู่ตามที่ปกปิดมิดชิด

3. การสังเกตอาการของผู้เสพหรือติดยาหลอนประสาท

ผู้เสพยาติมันจะนอนหรือนั่งสลึมสลึม บางรายมีอาการเปลี่ยนแปลงทางด้านสายตาการรับรู้และการสัมผัส ตาทำให้กลายเป็นคนขี้ตระหนกตกใจ หวาดกลัว นอกจากนี้ยังมีน้ำลายออกมามาก ฝ่ามือมีเหงื่อออกอารมณ์ และนิสัยเปลี่ยนแปลงจากเดิมจนเห็นได้ชัด

4. การสังเกตอาการของผู้เสพหรือติดยาเสพยา

ผู้เสพยาติจะมีกลิ่นสาบระเหยทางลมหายใจ และตามเสื้อผ้า มักง่วงเหงาหาวนอน ขาดสติสัมปชัญญะ มีอาการเหมือนคนเมาเหล้า พูดจาอ้อแอ้ เดินโซเซ น้ำมูกไหล มักมีแผลในปาก ในที่ส่วนตัว อาจพบภาชนะ หรือวัสดุใส่สารระเหยชุกซ่อนไว้ หากพบขณะ กังเสพอาจเห็นที่นิ้วมือมีผ้าสาลีซึ่งชุบสารระเหยพันอยู่และผู้เสพยาทนี้วันนั้นขึ้นสูดดมอยู่ตลอดเวลา หรืออาจพบว่า กำลังดมถุงพลาสติกที่ใส่สารระเหย

สถานการณ์ในปัจจุบัน

ประเทศไทยประสบกับปัญหายาเสพติดทั้งในด้านการเป็นพื้นที่ผลิต การเป็นพื้นที่การค้า การเป็นพื้นที่แพร่ระบาด และการเป็นทางผ่านยาเสพติด โดยมีตัวยาหลักที่ประสบปัญหาคือ ผีน เฮโรอีน กัญชา ยาบ้า สารระเหย โคเคน เอ็กซ์ตาซี และสารเสพติดประเภทวัตถุออกฤทธิ์

1. การเป็นพื้นที่ผลิต

เนื่องจากประเทศไทย มีส่วนที่ติดกับพื้นที่สามเหลี่ยมทองคำ ซึ่งเป็นแหล่งผลิตยาเสพติดที่สำคัญของโลกแห่งหนึ่ง จึงทำให้ไทยมีส่วนในการผลิตยาเสพติดประเภทฝิ่น และเฮโรอีน ซึ่งผลิตมากในพื้นที่สามเหลี่ยมทองคำ นอกจากนั้นแล้ว ในปัจจุบันยังมีการผลิตยาบ้า ในพื้นที่สามเหลี่ยมทองคำด้วย ยาเสพติดที่มีการผลิตในประเทศไทยอีกชนิดหนึ่ง คือ กัญชา ซึ่งมีมากใน

ภาคอีสาน อย่างไรก็ตาม สำหรับการเป็นแหล่งผลิตของประเทศไทยนั้น ในปัจจุบันได้ลดปริมาณลงอย่างมาก โดยเฉพาะฝิ่น เฮโรอีน และกัญชา จนอยู่ในระดับที่สามารถควบคุมได้ ในส่วนของการผลิตยาบ้า ได้มีการย้ายแหล่งผลิตไปอยู่ในประเทศเพื่อนบ้านเป็นส่วนใหญ่

2. การเป็นพื้นที่การค้า

ประเทศไทยมีการค้ายาเสพติดที่สำคัญ 3 ชนิด คือ การค้าเฮโรอีน การค้ากัญชา การค้ายาบ้า

2.1 การค้าเฮโรอีน กระจายอยู่บริเวณพื้นที่ภาคเหนือของประเทศไทย บริเวณที่ติดกับสามเหลี่ยมทองคำพื้นที่ กทม. ภาคใต้ และชายงานต่างประเทศซึ่งเชื่อมโยงกับชายงานภายในประเทศ รวมทั้งชนกลุ่มน้อยในพื้นที่สามเหลี่ยมทองคำ เฮโรอีนส่วนใหญ่ จะถูกลำเลียงไปยังต่างประเทศ แต่บางส่วนจำหน่ายในตลาดภายในประเทศไทย ในปัจจุบัน เครือข่ายการค้าเฮโรอีนถูกเจ้าหน้าที่จับกุมและทำลายลงได้หลายเครือข่ายบางกลุ่มหยุดดำเนินการ บางกลุ่มค้ายาบ้าแทน

2.2 การค้ากัญชา อยู่ในพื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ กทม. ภาคใต้พื้นที่ดำเนินการส่วนใหญ่อยู่ทางภาคตะวันออกเฉียงเหนือ กัญชาที่รวบรวมได้จะส่งออกไปต่างประเทศเป็นหลัก ปัจจุบันกล่าวได้ว่าการค้ากัญชาลดน้อยลงมาก กลุ่มผู้ค้าจะไปดำเนินการในประเทศเพื่อนบ้านการค้าในประเทศส่วนใหญ่เพื่อใช้เสพภายในประเทศ

2.3 การค้ายาบ้า ยาบ้าได้แพร่กระจายอยู่ในทุกภูมิภาค ผู้ค้ามีกระจายอยู่ในพื้นที่ต่างๆตั้งแต่ระดับรายใหญ่ ระดับกลาง และระดับย่อยในพื้นที่แพร่ระบาด เครือข่ายการค้ายาบ้า ไม่มีการจัดองค์กรที่ชัดเจนเหมือนกับเฮโรอีนและกัญชา แม้แต่นักค้ารายย่อยบางครั้ง ก็สามารถไปจัดหายาเสพติดจากพื้นที่ผลิต บริเวณสามเหลี่ยมทองคำครั้งละเป็นปริมาณมากได้

3. การเป็นพื้นที่แพร่ระบาด

ยาเสพติดที่แพร่ระบาดในประเทศไทย ประกอบด้วย ฝิ่น เฮโรอีน กัญชา ยาบ้า สารระเหย โคเคน ยาอี และวัตถุที่ออกฤทธิ์ต่อจิตประสาทบางชนิด เช่น จำพวกยานอนหลับ อย่างไรก็ตาม กล่าวสำหรับการแพร่ระบาดแล้ว ตัวยาหลักคือ ฝิ่น เฮโรอีน กัญชา ยาบ้า สารระเหย โคเคน เอ็คซ์ตาซี ยาเค โดยฝิ่นและเฮโรอีน เคยเป็นยาเสพติด ที่แพร่ระบาดรุนแรงในอดีต แต่ปัจจุบันลดระดับลง ฝิ่นคงมีแพร่ระบาดเฉพาะกลุ่มชาวเขา เฮโรอีนแพร่ระบาดในกลุ่มเสพเดิม ตัวยาที่แพร่ระบาดมาก และมีปัญหาในระดับรุนแรง คือ ยาบ้า ซึ่งแพร่กระจายเป็นวงกว้าง โดยเฉพาะใน

กลุ่มเยาวชน นักเรียนนักศึกษา สำหรับโคเคน เฮโรอีน และยาเค การแพร่ระบาดจำกัดอยู่เฉพาะกลุ่มเยาวชน ผู้ใช้ในสถานบันเทิง และกลุ่มวัยรุ่นที่ฐานะดี ส่วนสารระเหย จะแพร่ระบาดในกลุ่มเด็กนอก สถานศึกษา ส่วนใหญ่จะอยู่ในพื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

4. การเป็นทางผ่านยาเสพติด

การที่ประเทศไทยมีส่วนที่ติดกับสามเหลี่ยมทองคำ การคมนาคมภายในประเทศมีความสะดวก โดยเฉพาะการขนส่งทางบกและทางอากาศ จึงมีการลักลอบลำเลียงยาเสพติด ทั้งภายในประเทศและไปต่างประเทศ โดยเฉพาะการลักลอบลำเลียงเฮโรอีนไปต่างประเทศ เช่น อเมริกา ออสเตรเลีย และยุโรป นอกจากนั้นแล้ว ยังมีการลักลอบเลี้ยงกัญชาจากทางภาคตะวันออกเฉียงเหนือมายังกรุงเทพฯ ส่งไปต่างประเทศ โดยทางเรือหรือส่งลงทางใต้ไปยังประเทศมาเลเซีย และต่อไปยังประเทศในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ญี่ปุ่น อเมริกา และประเทศในยุโรป บางประเทศ

Roadmap

การต่อสู้เพื่อเอาชนะยาเสพติด

เพื่อให้การต่อสู้เอาชนะยาเสพติดของทุกภาคเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ และปฏิบัติในทิศทางเดียวกัน ศตส. ได้กำหนดยุทธศาสตร์ และขั้นตอนการดำเนินงานออกเป็นระยะ ดังนี้

892.228622

ระยะที่ 1 ยึดพื้นที่ กำลายวงจรยาเสพติด (1 กุมภาพันธ์ - 30 เมษายน 2546) มีเป้าหมาย หยุดยั้ง กวาดล้างทำลายการผลิต การค้า และการแพร่ระบาดทุกพื้นที่ ด้วยการตั้ง ผู้เสพ/ผู้ติดยาเสพติด ผู้ค้ารายย่อย ออกจากขบวนการค้ายาเสพติดด้วยแนวทางสันติวิธี โดยนำเข้าปรับเปลี่ยนความคิด และพฤติกรรม และดำเนินการปราบปรามผู้ค้ารายสำคัญ อย่างเด็ดขาด

ภายหลังที่ได้จัดตั้งศูนย์ปฏิบัติการต่อสู้เพื่อเอาชนะยาเสพติดกระทรวงมหาดไทย (ศตส.มท.) รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยในฐานะผู้อำนวยการศูนย์ปฏิบัติการต่อสู้เพื่อเอาชนะยาเสพติดกระทรวงมหาดไทย ได้กำหนดแนวทางการต่อสู้เพื่อเอาชนะยาเสพติดเพื่อให้ศูนย์ปฏิบัติการต่อสู้เพื่อเอาชนะยาเสพติดจังหวัด/อำเภอ/กิ่งอำเภอ (ศตส.จ./อ./ก.อ.) นำไปปฏิบัติในพื้นที่กำหนดเป้าหมายทางยุทธศาสตร์ คือ *หยุดยั้ง กวาดล้าง ทำลายการค้า การแพร่ระบาดของยาเสพติด ทุกพื้นที่* ด้วยการแยกทำลายวงจรปัญหาตัววงจรการเสพ ออกจากวงจรการค้าโดยกดดันให้ผู้ค้ายาเสพติด ผู้เสพ/ผู้ติด เปิดเผยตัว และปราบปรามขึ้นเด็ดขาด ดังนี้

- ตัดวงจรปัญหา 3 วงจรให้ออกจากกัน คือ แยก Demand ออกจาก Supply ควบคู่ไปกับการป้องกันกลุ่มผู้มีโอกาสเข้าไปใช้ยาเสพติด (Potential Demand)

- บริหารโดยระบบ Area Approach โดยระบบบริหารจังหวัดแบบบูรณาการ (ผู้ว่า CEO)

- กำหนดพื้นที่เป้าหมายทางยุทธศาสตร์ 4 เขต คือ พื้นที่นอกประเทศ พื้นที่ชายแดน พื้นที่ตอนใน และพื้นที่ใจกลาง (Heartland) การดำเนินงานจะต้องประสานสอดคล้องกัน

- ยุทธศาสตร์ในการดำเนินงานยังประกอบด้วยยุทธศาสตร์หลัก 4 ยุทธศาสตร์ ได้แก่ การควบคุมตัวยาและผู้ค้า การแก้ไขปัญหากลุ่มผู้มีโอกาสเข้าไปเกี่ยวข้องกับยาเสพติด และการบริหารจัดการ

จากการประเมินสถานการณ์ในปัจจุบันมีประเด็นปัญหาที่ยังหลงเหลืออยู่ซึ่งจะต้องแก้ไข ได้แก่

- การผลิตภายนอกประเทศ แหล่งผลิตยาบ้านนอกประเทศเหลืออยู่ เป็นแหล่งถาวรสามารถผลิตสินค้าในปริมาณมากขึ้นตามความต้องการของตลาด รวมทั้งเริ่มมีการผลิตไอซ์

- ผู้ค้ารายสำคัญที่ยังไม่ถูกดำเนินคดีตามกฎหมาย มีเป้าหมายอยู่ประมาณ อยู่ในพื้นที่ กทม. และกระจายอยู่ในภูมิภาค

- ผู้ผลิต/ผู้ติดที่ติดซ้ำหรือพึ่งพาตนเองไม่ได้ ยังมีผู้ที่ได้รับการบำบัดรักษาไม่ครบตามกำหนด และบางส่วนกับไปติดซ้ำ จึงจำเป็นต้อง X-ray ค้นหาเพื่อนำเข้าสู่ระบบการบำบัดรักษาต่อไป

- ผู้ติดยาเสพติดรุนแรง (Hard Core) จะต้อง X-ray และนำเข้าบำบัดฟื้นฟูดูแลในระยะยาว

- หมู่บ้าน/ชุมชนเข้มแข็ง เป็นภารกิจโดยตรงของกระทรวงมหาดไทย จะต้องดำเนินการอย่างเข้มข้นต่อไปในเชิงคุณภาพหมู่บ้าน/ชุมชนที่ยังมีปัญหา จะต้องแก้ไขยกระดับให้เป็นหมู่บ้านที่มีความเข้มแข็งและมีระบบเฝ้าระวัง (ประเภท ก) หมู่บ้าน/ชุมชนที่เข้มแข็งแล้วต้องเสริมความเข้มแข็งอย่างต่อเนื่องเพื่อไม่ให้ปัญหาวนกลับคืนมา

2.1 สถานการณ์สำคัญที่ต้องเฝ้าระวังในห้วงระยะเวลา 4 ปีข้างหน้า

2.1.1 การแพร่ระบาดของตัวยาดั้วใหม่ ได้แก่ กลุ่มยาเสพติดที่ใช้เพื่อความบันเทิง (Club Drugs) และกลุ่มวัตถุออกฤทธิ์ที่จำหน่ายตามร้านขายยา อาจเข้ามาแพร่ระบาดทดแทน

2.1.2 ปัญหาผู้เสพติดโดยเฉพาะรายใหม่ จากข้อมูลผู้เสพ/ผู้ติดที่เข้ารับการรักษา พบว่าปัญหาการเข้าสู่วงจรยาเสพติดยังคงมีอยู่ จะต้องเฝ้าระวังต่อไป

2.1.3 องค์การอาชญากรรมข้ามชาติ ชาวต่างชาติที่เกี่ยวข้องกับยาเสพติด รวมทั้งขบวนการค้ายาเสพติดมีแนวโน้มมากขึ้น

2.1.4 การเพิ่มขึ้นของเฮโรอีนในอัฟกานิสถานและการลำเลียงผ่านไทย อาจส่งผลให้ตลาดโลกอึดตัว เฮโรอีนตกค้าง และส่งผลต่อการแพร่ระบาดในประเทศไทย จึงต้องมีระบบเฝ้าระวังที่ดีพอ

2.2 ทิศทางการดำเนินงานในช่วงระยะ 4 ปีข้างหน้า

2.2.1 ตรวจตราเฝ้าระวังมิให้มีการผลิตยาเสพติดในพื้นที่ตามนโยบาย “ประเทศไทย ปลอดจากการผลิตยาเสพติดในประเทศปี 2551”

2.2.2 จัดให้มีระบบเฝ้าระวังปัญหายาเสพติดในทุกพื้นที่จังหวัด/อำเภอ/ตำบล/หมู่บ้าน

2.2.3 ดำรงสภาพหมู่บ้าน/ชุมชนเข้มแข็งอย่างยั่งยืนให้ได้ร้อยละ 95

2.2.4 เสริมสร้างความเข้มแข็งแก่องค์กรภาคประชาชน เพิ่มศักยภาพให้ประชาชนดูแล เรียนรู้กันเอง โดยยึดองค์กรเก่าที่เคยจัดตั้งไว้ คือ “พลังแผ่นดิน” เป็นหลัก

2.2.5 ส่งเสริมให้เกิด ศตส.ภาคประชาชน ในทุกพื้นที่ และให้ ศตส.ภาครัฐปฏิบัติงานในพื้นที่ ควบคู่ไปกับ ศตส.ภาคประชาชน อย่างใกล้ชิด

2.2.6 ควบคุมแหล่งแพร่ระบาดอย่างเข้มงวด ควบคู่ไปกับการป้องกันกลุ่มเยาวชนไม่ให้เข้าไปเกี่ยวข้องกับยาเสพติด โดยยรณรงค์ ให้การศึกษา จัดกิจกรรมทางเลือก และสร้างเครือข่ายเยาวชนต่อสู้เพื่อเอาชนะยาเสพติด (ศตส.ภาคเยาวชน) ให้เกิดขึ้นทั่วประเทศ

2.2.7 ด้าน Demand

- X-ray หาผู้เสพ/ผู้ติด ที่ติดซ้ำ/ยังพึ่งพาตนเองไม่ได้/ติดยาแรง เพื่อนำเข้าสู่ระบบบำบัดฟื้นฟู ดูแล ที่เหมาะสมต่อไป

- สร้างเครือข่ายผู้เคยใช้ยาเสพติดให้มีความเข้มแข็งและเข้ามามีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหา

2.2.8 ด้าน Supply ดำเนินการโดย

- ควบคุมไม่ให้มีการผลิต นำเข้าภายในประเทศโดยเด็ดขาด
- สืบสวน/ปราบปราม/จับกุม/ทำลายเครือข่ายและนักค้ารายสำคัญให้หมดสิ้นไป

- ควบคุมไม่ให้มีการเสพ/การค้า ในพื้นที่ทั่วประเทศอย่างเด็ดขาด การดำเนินงานด้านการแก้ไขปัญหายาเสพติดต่อไป ศตส.จ. ดำเนินงานตาม ข้อสั่งการตาม ปฏิบัติการพลังแผ่นดินร่วมกวาดล้างยาเสพติดต่อไป ในปีงบประมาณ 2549 ศตส.มท. กำหนดกิจกรรมให้ ศตส.จ. ดำเนินงานต่อเนื่องจากปี 2548 ตามนโยบายของรัฐบาลในการเสริมสร้างความต่อเนื่องและยั่งยืนในการเอาชนะยาเสพติด โดยการมีส่วนร่วมของประชาชน ดังนี้

- 1) การดำรง/ยกระดับสถานะของหมู่บ้าน/ชุมชนเข้มแข็งเอาชนะยาเสพติด โดยมีเป้าหมายให้มีหมู่บ้าน/ชุมชนประเภท ก (เข้มแข็งและมีระบบเฝ้าระวังอย่างยั่งยืน) ให้มากที่สุด

- 2) การจัดทำระบบเฝ้าระวังปัญหายาเสพติดในพื้นที่ มุ่งเน้นให้ ศตส.จ./อ./กิ่ง อ. จัดตั้งเครือข่ายถาวรด้านข่าวสารยาเสพติดในพื้นที่อย่างมีประสิทธิภาพ การจัดทำระบบข้อมูลยาเสพติดโดยใช้เทคโนโลยีสมัยใหม่ การจัดทำแผนที่ภูมิศาสตร์ด้านยาเสพติด เพื่อนำข้อมูลมาใช้วิเคราะห์กำหนดแนวทางการดำเนินงาน โดยส่งเสริมและพัฒนาความรู้และประสบการณ์ การปฏิบัติงานแก่คณะทำงานจัดเก็บและรวบรวมข้อมูล ตลอดจนเฝ้าระวังในทุกพื้นที่

- 3) โครงการยกระดับ/ดำรงสถานะสถานประกอบการเข้มแข็งฯ ซึ่งได้ดำเนินการจำแนกสถานะเรียบร้อยแล้วครบถ้วนเพื่อเสริมสร้างความยั่งยืนในการเอาชนะยาเสพติดในสถานประกอบการ

- 4) กิจกรรมการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดนอกสถานศึกษา และศาสนสถาน โดยนำข้อมูลที่ได้ศึกษาในช่วงที่ผ่านมาแปลงสู่การปฏิบัติอย่างเป็นรูปธรรม รวมทั้งการขยายเครือข่ายดำเนินการตามแนวทางและยุทธศาสตร์ดังกล่าวไปสู่ระดับหมู่บ้าน/ชุมชนให้ครบทุกพื้นที่

- 5) การป้องกันการแพร่ระบาดของสารระเหยและสารเสพติดเพื่อความบันเทิง ซึ่งแพร่ระบาดเพิ่มมากขึ้นในปลายปี 2548 ในหมู่เยาวชน ทดแทนการลดจำนวนลงของยาบ้า ซึ่งขณะนี้อยู่ระหว่างการหาข้อมูลข่าวสาร แหล่งจำหน่าย เพื่อดำเนินการปราบปราม จับกุม และนำผู้เสพเข้าบำบัดรักษา

2.3 เงื่อนไขปัจจัยที่นำไปสู่ปัญหา ด้วยการดึงกลุ่มผู้เสพ/ผู้ติดยาเสพติด

การเอาชนะยาเสพติดให้ได้อย่างเด็ดขาดและยั่งยืน นอกจากจะต้องแยกสลายทำลาย โครงสร้างปัญหา การผลิต การค้า การแพร่ระบาด รวมทั้งเงื่อนไขปัจจัยที่นำไปสู่ปัญหา ด้วยการดึงกลุ่มผู้เสพ/ผู้ติดยาเสพติด และกลุ่มผู้ค้ารายย่อยซึ่งเปรียบเสมือนมวลงน ฝายตรงข้ามให้มาเป็นฝ่ายเรา ฟื้นฟูพัฒนาให้กลับมาเป็นพลังแผ่นดิน กัดฟันและดำเนินการปราบปรามขั้นเด็ดขาดกับผู้ผลิต ผู้ค้ายาเสพติดรายสำคัญที่ไม่เลิกพฤติกรรม และขจัดเงื่อนไขทุกด้านที่เป็นปัญหา ควบคู่กับการฟื้นฟู ดูแล พัฒนาและสร้างความเข้มแข็งของพลังแผ่นดินและชุมชนให้สามารถดูแลเฝ้าระวังปัญหาอย่างยั่งยืน

ระยะที่ 1 ยึดพื้นที่ แยกสลายทำลายวงจรยาเสพติด โดยมีเป้าหมายหยุดยั้งกวาดล้าง ทำลายการผลิต การค้ายาเสพติด ทุกพื้นที่ ด้วยการดึงผู้เสพ/ผู้ติดยาเสพติดออกจากวงจรการค้า ดึงผู้ค้ารายย่อยออกจากเครือข่ายการค้ายาเสพติดด้วยแนวทางสันติวิธีโดยนำเข้าไปปรับเปลี่ยนความคิดและพฤติกรรม และดำเนินมาตรการปราบปรามผู้ค้ารายสำคัญอย่างเด็ดขาด

ระยะที่ 2 ฟื้นฟู ดูแล พัฒนา สร้างพลังแผ่นดินและชุมชนเข้มแข็ง โดยมีเป้าหมายจัดการแพร่ระบาด ของยาเสพติดในหมู่บ้าน/ชุมชน ให้หมดสิ้นไป หรือเบาบางลงจนอยู่ในระดับที่ไม่ส่งผลกระทบต่อ การดำเนินชีวิตโดยปกติของประชาชน และประชาชนเกิดความพึงพอใจต่อการต่อสู้กับปัญหายาเสพติด ด้วยการดำรงสภาพการปราบปรามมิให้มีการเสฟ/ค้าในพื้นที่ นำผู้ค้าเข้าสู่ค่ายทำความดีเพื่อแผ่นดิน นำผู้เสพเข้าสู่การปรับเปลี่ยนพฤติกรรม นำผู้ติดยาเข้าสู่ระบบบำบัด และติดตามช่วยเหลือมิให้กลับไปเกี่ยวข้องกับยาเสพติดอีก และดำเนินการสร้างอาสาสมัครพลังแผ่นดิน และชุมชนเข้มแข็ง เพื่อเข้ามามีส่วนร่วมดำเนินการแก้ไขปัญหายา

ระยะที่ 3 ดำรงความเข้มแข็งของพลังแผ่นดินและชุมชนอย่างยั่งยืน ด้วยการเสริมสร้างศักยภาพความเข้มแข็งของพลังแผ่นดินและชุมชนให้สามารถเข้ามาดูแลปัญหาในพื้นที่ได้อย่างมั่นคงยั่งยืน

ระยะที่ 4 (พ.ศ. 2548) เป้าหมาย มุ่งที่จะเอาชนะปัญหายาเสพติดให้ได้ อย่างยั่งยืนและมีระบบเฝ้าระวังปัญหายาเสพติดที่มีประสิทธิภาพ

ระยะต่อไป กำหนดกิจกรรมดำเนินงานต่อเนื่องจากปี 2548 โดยการมีส่วนร่วมของประชาชน แบบบูรณาการกับทุกหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในพื้นที่ โดยผู้ว่าราชการจังหวัดต้องเป็นแม่ทัพ ต้องร่วมกันทั้งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ภาคเอกชน และประชาชน บูรณาการอย่างครบวงจร โดยใช้ศูนย์ปฏิบัติการต่อสู้เพื่อเอาชนะยาเสพติดจังหวัด/อำเภอ/กิ่งอำเภอ (ศตส.จ./อ./ก.อ.) เป็นศูนย์อำนวยการทั้งด้านการบำบัดรักษาฟื้นฟูสมรรถภาพ โดยถือว่าผู้เสพ/ผู้ติดยาเสพติดเป็นผู้ป่วย

ที่ต้องเข้ารับการบำบัดฟื้นฟูสมรรถภาพ ทั้งด้วยความสมัครใจ ณ สถานที่ต่าง ๆ ที่ทางราชการกำหนดเช่นโรงพยาบาลวัด ค่ายทหาร ค่ายบำบัด และกลับสู่ชุมชนอย่างอบอุ่น

เน้นหนักการบำบัดรักษาด้วยระบบบังคับบำบัด โดยให้ ศตส.จ. เป็นเจ้าภาพหลัก และจัดตั้งกลไกในการบริหารจัดการระบบบังคับบำบัดในพื้นที่ทั้งระบบ และจัดหาสถานบำบัดในระบบบังคับบำบัดให้เพียงพอต่อจำนวนผู้เสพ/ติดยาเสพติด ผู้เสพ/ผู้ติดยาเสพติด (Demand) เน้นการลดจำนวนผู้เสพ/ผู้ติดยาเสพติด และให้ความช่วยเหลือดูแล พัฒนาผู้ผ่านการบำบัดฟื้นฟูให้มีอาชีพ/รายได้ ให้ได้รับการยอมรับและดำรงตนอยู่ในสังคมอย่างปกติสุข

ใช้มาตรการพิเศษในการบำบัดฟื้นฟูผู้ติดยาเสพติดหนักหรือเรื้อรังให้ได้รับการฟื้นฟูดูแลระยะยาว และมีระบบเฝ้าระวังการเสพ/ติดยาเสพติด มีเครือข่ายเยาวชนอาสาสมัคร เพื่อเฝ้าระวังป้องกันมิให้เกี่ยวข้องกับยาเสพติด โดยนำผู้เสพ/ติดยาเสพติดเข้ารับการบำบัดรักษา โดยบูรณาการการบำบัดรักษาทุกระบบ และดำเนินการให้ครบวงจร อีกทั้งจัดให้มีระบบการติดตามโดยภาครัฐ ชุมชน และพลังแผ่นดินเพื่อติดตามช่วยเหลือ ดูแลให้สามารถกลับไปใช้ชีวิตได้อย่างปกติสุข โดยให้ปฏิบัติอย่างจริงจัง

2.4 กลุ่มผู้ค้ารายย่อยซึ่งเปรียบเสมือนมวลชน ฝ่ายตรงข้ามให้มาเป็นฝ่ายเราฟื้นฟูพัฒนาให้กลับมาเป็นพลังแผ่นดิน

ในปีงบประมาณ 2549 ศตส.มท. กำหนดกิจกรรมดำเนินงานต่อเนื่องจากปี 2548 ตามนโยบายของรัฐบาลในการเสริมสร้างความต่อเนื่องและยั่งยืนในการเอาชนะยาเสพติด โดยการจัดตั้งผู้ประสานพลังแผ่นดินแจ้งข่าวยาเสพติด ได้มอบหมายให้ศูนย์ปฏิบัติการต่อสู้เพื่อเอาชนะยาเสพติดอำเภอ/กิ่งอำเภอ คัดเลือกผู้ประสานพลังแผ่นดินแจ้งข่าวยาเสพติดอย่างน้อยหมู่บ้าน/ชุมชนละ 10 คน เพื่อเป็นแหล่งข่าวและใช้ข่าวเป็นข้อมูลในการติดตามประเมินผล รวมทั้งปฏิบัติการด้านการข่าวเชิงรุก เพื่อป้องกันและเฝ้าระวังไม่ให้ปัญหา ยาเสพติดย้อนกลับมาในหมู่บ้าน/ชุมชน โดยให้ผู้ประสานพลังแผ่นดินแจ้งข่าวยาเสพติดมีหน้าที่ ดังนี้

2.4.1 เฝ้าระวังและหาข่าวความเคลื่อนไหวเกี่ยวกับปัญหายาเสพติดในพื้นที่

2.4.2 รายงานข่าวความเคลื่อนไหวเกี่ยวกับปัญหายาเสพติดระดับหมู่บ้าน/ชุมชน

2.5 กัดดันและดำเนินการปราบปรามขั้นเด็ดขาดกับผู้ผลิต ผู้ค้ายาเสพติด รายสำคัญที่ไม่เลิกพฤติกรรม และขจัดเงื่อนไขทุกด้านที่เป็นปัญหา ควบคู่กับการฟื้นฟู ดูแล พัฒนา ภายใต้ยุทธศาสตร์หลัก 4 ยุทธศาสตร์ คือ

- ยุทธศาสตร์การแก้ไขปัญหายาตัวยาและผู้ค้ายาเสพติด (Supply)
- ยุทธศาสตร์การแก้ไขปัญหายาผู้เสพ/ผู้ติดยาเสพติด (Demand)

- ยุทธศาสตร์ด้านการป้องกันกลุ่มผู้มีโอกาสเข้าไปใช้ยาเสพติด (Potential Demand)

- ยุทธศาสตร์การบริหารจัดการ

3. ก้าวใหม่...นโยบายการต่อสู้เพื่อเอาชนะยาเสพติด

3.1 ปฏิบัติการรวมพลังไทยทั้งชาติ ขจัดยาเสพติด

นายวันมูหะมัดนอร์ มะทา ที่ปรึกษานายกรัฐมนตรี ในฐานะผู้อำนวยการศูนย์อำนวยการต่อสู้เพื่อเอาชนะยาเสพติดแห่งชาติ (ศตส.) เปิดปฏิบัติการรวมพลังไทยทั้งชาติ ขจัดยาเสพติด โดยจะดำเนินการอย่างเข้มข้น ในระหว่าง วันที่ 1 มีนาคม -31 สิงหาคม 2549) มีเป้าหมายคือ ขจัดปัญหายาเสพติดที่หลงเหลือและเฝ้าระวังยาเสพติด มิให้วนกลับ หยุดยั้ง กวาดล้าง

ทำลายการผลิต การค้าและแพร่ระบาดของยาเสพติด ทุกพื้นที่ด้วยการปราบปรามกลุ่มการค้าที่หลงเหลือ การค้นหาผู้ เสพ/ผู้ติดยาเสพติด การป้องกันกลุ่มเยาวชนทั้งในและนอกสถานศึกษา ส่งเสริม สนับสนุนให้ราชการส่วนท้องถิ่น เข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินงาน ประกอบด้วย แนวทางยุทธศาสตร์ 4 ด้าน คือ

• ด้านการปราบปรามยาเสพติด(Supply)

มุ่งเน้นการทำลายการผลิต การค้า และการแพร่ระบาดของยาเสพติด ด้วยการประสานความร่วมมือเพื่อให้ต่างประเทศยุติแหล่งผลิตเฝ้าระวังการนำเข้ายาเสพติดปราบปรามกลุ่มเครือข่ายการค้าที่ ยังหลงเหลือจัดการกับพื้นที่ แพร่ระบาดที่หลงเหลือ การจัดระเบียบสังคม

ด้านการบำบัดรักษา และฟื้นฟู ผู้ยาเสพติด (Demand)

มุ่งเน้นการลดจำนวนผู้เสพ/ผู้ ติดยาเสพติด ด้วยการจำแนกผู้เสพ/ผู้ ติดยา เข้าสู่ระบบที่เหมาะสมขยายสถานบำบัด จัดระบบและดำเนินการช่วยเหลือดูแลผู้ผ่านการบำบัดให้ มีงานทำ และปรับเปลี่ยนเจตคติของผู้เสพ/ผู้ติดยา ในการกลับเข้าสู่สังคม

ด้านการป้องกันยาเสพติด (Potential Demand)

มุ่งเน้นการรณรงค์ต่อต้านยาเสพติดในทุกกลุ่มเป้าหมายการสร้างภูมิคุ้มกันต้านทานยาเสพติดในเด็กและเยาวชน ด้วยการใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ จัดระเบียบสังคม ควบคุมสภาพแวดล้อม ไม่ให้เป็นแหล่งมั่วสุมเฮลลอป และจัดตั้งเครือข่ายเยาวชนอาสาสมัคร เพื่อเฝ้าระวังป้องกันมิให้เกี่ยวข้องกับยาเสพติด

ด้านการบริหารจัดการ(Management)

โดยมุ่งเน้นในการพัฒนาการบูรณาการงาน ศตส. ทุกระดับให้มีขีดความสามารถในการปฏิบัติงานให้มีประสิทธิภาพ การพัฒนาระบบเฝ้าระวังปัญหายาเสพติด ตั้งแต่ระดับอำเภอ ไปจนถึงระดับตำบลสำหรับในส่วนภูมิภาค

ดำเนินการตามแนวทางการ “ปฏิบัติการรวมพลังไทยทั้งชาติ ขจัดยาเสพติด”

โดยปฏิบัติการรวมพลังไทยทั้งชาติ ขจัดยาเสพติด กำหนดแนวทางการปฏิบัติ ตามสถานการณ์ของพื้นที่ โดยแบ่งพื้นที่และแนวทางในการดำเนินการแก้ไขปัญหาออกเป็น 3 ลักษณะ ดังนี้

1. พื้นที่/กลุ่มเป้าหมายบุคคล (ผลิต นำเข้า ค้า แพร่ระบาด กลุ่มเสี่ยง) ที่ยังคงมี ปัญหาหลงเหลืออยู่ (รายละเอียดตามภาคผนวก) ให้ ศตส.จ.ดำเนินการดังนี้

1.1 ตรวจสอบพื้นที่เป้าหมายหากพบว่ามี ความแตกต่างให้ปรับแก้และกำหนด พื้นที่/กลุ่มเป้าหมายใหม่/เพิ่มเติม แล้วนำเสนอ ศตส. ทราบ

1.2 ให้ดำเนินการแก้ไขปัญหาและลดความรุนแรงตามสภาพของพื้นที่ ดังนี้

1.2.1 สกัดกั้นยาเสพติดตามแนวชายแดนในพื้นที่นำเข้ายาเสพติดโดย เน้นหนัก 22 จังหวัด 50 อำเภอ 426 หมู่บ้าน/ชุมชน

1.2.2 สกัดกั้นจุดผ่านแดนถาวร 22 จุด 16 จังหวัด

1.2.3 สกัดกั้นการลำเลียงพื้นที่ตอนใน 69 จุด 45 จังหวัด

1.2.4 ปราบปรามจับกุมผู้ค้ายาเสพติดรายสำคัญ 559 ราย โดยการสืบสวน ติดตามพฤติกรรม จับกุม ขยายผล และกดดันให้เลิกพฤติกรรม

1.2.5 ปราบปรามจับกุมผู้ค้ายาเสพติดรายย่อย 9,758 ราย

1.2.6 ดำเนินการกับผู้ค้ายาเสพติดที่หลบหนีหมายจับ จำนวน 2,194 ราย และ ตรวจสอบทรัพย์สินยึดทรัพย์จำนวน 804 ราย

1.2.7 รณรงค์ประชาสัมพันธ์ ชักจูง กดดัน และค้นหาผู้เสพ/ผู้ติดยาเสพติดที่ หลงเหลืออยู่รวมทั้งผู้ติดยา ทุกคนให้เข้าสู่กระบวนการบำบัดรักษายาเสพติดในระบบสมัครใจ จำนวน 6,034 คน ระบบบังคับบำบัดจำนวน 14,072 คน โครงการนำร่องบำบัดรักษาแบบครบ วงจรจังหวัดละ 50-100 คน และจัดให้มีศูนย์ฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติดระบบบังคับบำบัด รองรับทุกจังหวัดหรือให้สนับสนุนเป็นกลุ่มจังหวัดใกล้เคียง

1.2.8 แก้ไขปัญหา หมู่บ้าน/ชุมชน ที่มีปัญหายาเสพติดหลงเหลืออยู่จำนวน 3,776 หมู่บ้าน/ชุมชน รวมทั้งหมู่บ้าน/ชุมชนที่ไม่ถูกกำหนดเป็นพื้นที่เป้าหมายแต่ปรากฏข้อมูล เฝ้าระวังตรวจสอบพบสถานการณ์ปัญหายาเสพติดเกิดขึ้น ตามกระบวนการสร้างชุมชนเข้มแข็งและมีระบบเฝ้าระวังปัญหาอย่างครบวงจร

1.2.9 จัดกิจกรรมสร้างภูมิคุ้มกัน ติดตาม ดูแล ช่วยเหลือ และพัฒนาเครือข่าย เยาวชนเพื่อช่วยเหลือเยาวชนกลุ่มเสี่ยงในสถานศึกษาโดยเน้นหนักสถานศึกษาในสังกัด สพฐ (ระดับมัธยมศึกษา) อาชีววะ/เอกชนในพื้นที่เขตเทศบาลนคร/เทศบาลเมืองทุกจังหวัด และ 120

อำเภอชายแดน รวมทั้งสิ้น 195 อำเภอใน 75 จังหวัด 50 เขตใน กทม. และเยาวชนกลุ่มเสี่ยงนอกสถานศึกษาจังหวัดละ 150 คน รวม 11,400 คน

2. จัดทำแผนปฏิบัติการพิเศษเพื่อจัดการกับพื้นที่และกลุ่มเป้าหมายเฉพาะที่เป็นปัญหาที่ปรากฏชัดเจน ให้ลดลงใน 4 ลักษณะพื้นที่ดังนี้

2.1 พื้นที่เน้นหนักปัญหาสารระเหย จำนวน 13 จังหวัด คือ นครราชสีมา ศรีสะเกษ อุบลราชธานี ชัยภูมิ ขอนแก่น สกลนคร เลย กาฬสินธุ์ เชียงใหม่ พิจิตร เพชรบูรณ์ และอุดรธานี

2.1.1 ใช้กลไกเฝ้าระวังของ ศตส.จ./ศตส.กทม. ตรวจสอบข้อมูลพื้นที่ปัญหาที่ ศตส.กำหนดแจ้งไป (ตามรายละเอียดในภาคผนวก) หากพบว่าพื้นที่/กลุ่มเป้าหมายบุคคลใดซึ่ง ศตส.จ./ศตส.กทม. ตรวจสอบพบ มีความแตกต่างจากที่ ศตส. กำหนดให้ปรับแก้และกำหนดเป็น พื้นที่/กลุ่มเป้าหมายใหม่/เพิ่มเติม แล้วนำเสนอ ศตส.ทราบ เพื่อปรับปรุงเป้าหมายให้สอดคล้องกับข้อเท็จจริง

2.1.2 แก้ไขปัญหาหมู่บ้าน/ชุมชน ที่ยังมีปัญหายาเสพติด ตามกระบวนการสร้างชุมชนเข้มแข็งและมีระบบเฝ้าระวังปัญหายาเสพติดอย่างครบวงจร

2.1.3 นำผู้เสพ/ติดเข้ารับการบำบัดรักษา โดยบูรณาการการบำบัดรักษาทุกระบบ และดำเนินการให้ครบวงจร ในช่วงปฏิบัติการในครั้งนี้ให้เน้นหนักการบำบัดรักษาด้วยระบบบังคับบำบัด ทั้งนี้ ให้ ศตส.จ./ศตส.กทม.เป็นเจ้าภาพหลัก และจัดตั้งกลไกในการบริหารจัดการระบบบังคับบำบัดในพื้นที่ทั้งระบบ และจัดหาสถานบำบัดในระบบบังคับบำบัดให้เพียงพอต่อจำนวนผู้เสพ/ติด อีกทั้งจัดให้มีระบบการติดตามโดยภาครัฐ ชุมชนและพลเมืองเพื่อติดตามช่วยเหลือ ดูแลให้สามารถกลับไปใช้ชีวิตได้อย่างปกติสุข โดยให้ปฏิบัติอย่างจริงจัง

2.1.4 ปราบปราม สืบสวน ขยายผล และดำเนินการด้านทรัพย์สินต่อผู้ผลิตผู้ค้ายาเสพติด โดยมีแผนปฏิบัติการต่อกลุ่มเป้าหมายและเครือข่ายการค้ายาเสพติดที่ชัดเจน โดยเฉพาะเป้าหมายที่ประชาชนแจ้งข้อมูลข่าวสารให้ดำเนินการอย่างเป็นรูปธรรม

2.1.5 สกัดกั้นการนำเข้ายาเสพติดบริเวณชายแดนทุกมาตรการ ทั้งการลาดตระเวน การตั้งจุดตรวจจุดสกัด การข่าว การปราบปราม และการพัฒนาเสริมสร้างชุมชนเข้มแข็งของหมู่บ้าน/ชุมชน โดยมีกำหนดให้แผนปฏิบัติการร่วมเฉพาะพื้นที่

2.1.6 ดำเนินมาตรการจัดระเบียบสังคม ในการควบคุมและขจัดแหล่งมั่วสุม โดยจัดให้มีคณะทำงานจัดระเบียบสังคมของจังหวัด ทำหน้าที่รณรงค์ประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนและสถานประกอบการให้ความร่วมมือ ควบคุม ตรวจสอบ และบังคับใช้กฎหมายอย่างจริงจังและต่อเนื่อง

2.1.7 ขยายกลไกการเฝ้าระวังปัญหายาเสพติดไปยังอำเภอเมือง อำเภอชายแดน และอำเภอที่เป็นเป้าหมายการปฏิบัติการ เพื่อใช้เป็นเครื่องมือในการชี้สถานการณ์ปัญหา และแก้ไขปัญหายาเสพติดได้อย่างมีประสิทธิภาพ

2.2 พื้นที่/กลุ่มเป้าหมายเฉพาะ ซึ่งมีความเคลื่อนไหวของสถานการณ์ปัญหายาเสพติดอย่างชัดเจนและมีแนวโน้มทวีความรุนแรงเพิ่มขึ้น มีความยุ่งยากซับซ้อนในการบริหารจัดการ มีสถานการณ์/เงื่อนไขปัญหาพิเศษ จำเป็นต้องบูรณาการ ประสาน ระดมความร่วมมือจากทุกฝ่าย และมีทรัพยากรในการแก้ไขปัญหามากกว่าพื้นที่ปกติ เช่น ปัญหาผู้เสพสารระเหย ปัญหาจากนักค้ายาเสพติดต่างชาติ 3 สัญชาติ(พม่า ลาวและกัมพูชา) และปัญหาในพื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ เป็นต้น ให้ออกแผนปฏิบัติการพิเศษโดยมี ผอ.ศตส.จ/ศตส.กทม. เป็นเจ้าภาพหลัก

2.3 พื้นที่/กลุ่มเป้าหมายบุคคลที่สามารถควบคุมสถานการณ์ปัญหาไว้ได้แล้ว ให้มุ่งดำเนินงานเชิงคุณภาพเพื่อสร้างความยั่งยืน โดย

2.3.1 พัฒนาหมู่บ้าน/ชุมชน ที่มีความเข้มแข็งและมีระบบเฝ้าระวังปัญหายาเสพติดสามารถเป็นต้นแบบของหมู่บ้าน/ชุมชนอื่น ให้เป็นศูนย์การเรียนรู้ระดับหมู่บ้าน/ชุมชน และขยายเครือข่ายไปยังหมู่บ้าน/ชุมชน ใกล้เคียง ในทุกตำบล

2.3.2 ใช้กลไกและกระบวนการแก้ไขปัญหายาความยากจนของ ศตส.จ. ในการพัฒนาช่วยเหลือ ดูแล ให้ผู้เสพ/ผู้ติด และผู้ค้ายาเสพติดที่เลิกพฤติกรรมให้สามารถช่วยเหลือดูแลตนเอง เพื่อลดเงื่อนไขด้านเศรษฐกิจสังคมและฟื้นฟูทรัพยากรบุคคลให้กลับมาเป็นพลังของแผ่นดินอย่างมีคุณภาพ

2.3.3 พัฒนาเยาวชน โดยพัฒนาแกนนำเยาวชนทั้งในและนอกสถานศึกษา ส่งเสริมและสนับสนุนให้มีการรวมกลุ่ม/เครือข่าย เวกีเยาวชน และกิจกรรมเชิงสร้างสรรค์ร่วมกันบนพื้นฐานความสนใจของเยาวชน

2.4 รณรงค์ ให้ประชาชนทั่วประเทศมีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหายาเสพติด ทั้งโดยการเฝ้าระวังยาเสพติด การแจ้งข้อมูล ข่าวสาร และการจัดระบบเฝ้าระวังยาเสพติดในหมู่บ้าน/ชุมชนของตน เพื่อป้องกันการฟื้นกลับของยาเสพติด

2.5 การดำรงความเข้มแข็งและการพัฒนาระบบงานอำนวยการของ ศตส.ทุกระดับ โดยเฉพาะ ศตส.จ./ศตส.กทม./ศตส.อ/ศตส.ข.ในกทม. ซึ่งเป็นเจ้าภาพพื้นที่ ยังคงต้องดำเนินการต่อเนื่องและถือเป็นปัจจัยเงื่อนไขสำคัญในการบรรลุภารกิจและเป้าหมายที่กำหนด (ทั้งนี้ ให้ความสำคัญในการพัฒนากลไกเฝ้าระวัง ให้เป็นกลไกชี้้นำการแก้ไขปัญหายาของจังหวัด)

3. เป้าหมายปฏิบัติการ

3.1 สามารถแก้ไขปัญหา/ลดความรุนแรงของพื้นที่เป้าหมาย/กลุ่มเป้าหมายที่กำหนด

3.1.1 สกัดกั้นยาเสพติดตามแนวชายแดนในพื้นที่นำเข้ายาเสพติดโดย
เน้นหนัก 22 จังหวัด 50 อำเภอ 426 หมู่บ้าน/ชุมชน

3.1.2 สกัดกั้นจุดผ่านแดนถาวร 22 จุด 16 จังหวัด

3.1.3 สกัดกั้นการลำเลียงพื้นที่ตอนใน 69 จุด 45 จังหวัด

3.1.4 ปรามปรามจับกุมผู้ค้ายาเสพติดรายสำคัญ 559 ราย โดยการสืบสวน
ติดตามพฤติการณ์ จับกุม ขยายผล และกดดันให้เลิกพฤติการณ์

3.1.5 ปรามปรามจับกุมผู้ค้ายาเสพติดรายย่อย 9,758 ราย

3.1.6 ดำเนินการกับผู้ค้ายาเสพติดที่หลบหนีหมายจับ จำนวน 2,194 ราย และ
ตรวจสอบทรัพย์สินยึดทรัพย์จำนวน 804 ราย

3.1.7 รณรงค์ประชาสัมพันธ์ ชักจูง กดดัน และค้นหาผู้เสพ/ผู้ติดยาเสพติดที่
หลงเหลืออยู่รวมทั้งผู้ติดยา ทุกคนให้เข้าสู่กระบวนการบำบัดรักษายาเสพติดในระบบสมัครใจ
จำนวน 6,034 คน ระบบบังคับบำบัดจำนวน 14,072 คน โครงการนำร่องบำบัดรักษาแบบครบวงจร
จังหวัดละ 50-100 คน และจัดให้มีศูนย์ฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติดระบบบังคับบำบัด รองรับทุก
จังหวัดหรือให้สนับสนุนเป็นกลุ่มจังหวัดใกล้เคียง

3.1.8 หมู่บ้าน/ชุมชน ที่มีปัญหายาเสพติดหลงเหลืออยู่จำนวน 3,776 หมู่บ้าน/
ชุมชน รวมทั้งหมู่บ้าน/ชุมชนที่ไม่ถูกกำหนดเป็นพื้นที่เป้าหมายแต่ปรากฏข้อมูลเฝ้าระวังตรวจสอบ
พบสถานการณ์ปัญหายาเสพติดเกิดขึ้นในระหว่างปฏิบัติการได้รับการแก้ไข

3.1.9 จัดกิจกรรมสร้างภูมิคุ้มกัน ติดตาม ดูแล ช่วยเหลือ และพัฒนาเครือข่าย
เยาวชนเพื่อช่วยเหลือเยาวชนกลุ่มเสี่ยงในสถานศึกษาโดยเน้นหนักสถานศึกษาในสังกัด
สพฐ (ระดับมัธยมศึกษา) อาชีวฯ/เอกชน/ในพื้นที่เขตเทศบาลนคร/เทศบาลเมืองทุกจังหวัด และ
120 อำเภอชายแดน รวมทั้งสิ้น 195 อำเภอใน 75 จังหวัด 50 เขตใน กทม. และเยาวชนกลุ่มเสี่ยง
นอกสถานศึกษาจังหวัดละ 150 คน รวม 11,400 คน

3.2 จัดการกับพื้นที่และกลุ่มเป้าหมายเฉพาะที่เป็นปัญหาที่ปรากฏชัดเจนให้ลดลง

3.2.1 พื้นที่เน้นหนักปัญหาสารระเหย จำนวน 13 จังหวัด

3.2.2 พื้นที่เน้นหนักปัญหานักค้ายาเสพติดต่างชาติ 3 สัญชาติ (พม่า ลาว และกัมพูชา) จำนวน 7 จังหวัด

3.2.3 พื้นที่เน้นหนักปัญหาในแหล่งท่องเที่ยว 5 จังหวัด

3.2.4 พื้นที่หนักด้านความมั่นคง 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ ได้แก่ จังหวัด ยะลา ปัตตานี และนราธิวาส เป็นต้น

3.3 พัฒนาพื้นที่และกลุ่มเป้าหมายบุคคลเพื่อให้ได้งานคุณภาพและขยายให้เกิดความเข้มแข็งและนำไปสู่ความยั่งยืน ในระยะต่อไป

3.3.1 การพัฒนาหมู่บ้าน/ชุมชนเข้มแข็งอย่างยั่งยืน โดยกำหนดเป้าหมายที่จะต้องสร้างความเข้มแข็งเชิงคุณภาพ ระดับอำเภอ อย่างน้อยอำเภอละ 10 หมู่บ้าน/ชุมชนและ กทม. เขตละ 5 ชุมชน โดยกระจายในทุกตำบล/แขวง รวมประมาณไม่น้อยกว่า 9,010 หมู่บ้าน/ชุมชน (รวมทั้งพัฒนาหมู่บ้าน/ชุมชนดังกล่าวให้เป็นหมู่บ้าน/ชุมชนกองทุนแม่ของแผ่นดิน

3.3.2 จัดระเบียบสังคม (ทุกจังหวัด) เน้นในพื้นที่เขตเทศบาลนคร/เทศบาลเมือง/อำเภอเมือง/อำเภอสำคัญทุกจังหวัด 86 อำเภอ และใน กทม. 12 เขต โดยขจัดปัจจัยเงื่อนไขที่เป็นแหล่งมั่วสุมหรือชักนำไปสู่ปัญหายาเสพติดและปัญหาสังคมที่เกี่ยวข้อง 8 ประเภท ปัญหา ได้แก่ สถานบันเทิง ร้านเกมส์/อินเทอร์เน็ต หอพัก สวนสาธารณะที่เป็นแหล่งมั่วสุม สีสลามก แก๊งมอเตอร์ไซด์ ร้านค้าที่แอบแฝงการจำหน่ายยาเสพติดและสิ่งผิดกฎหมาย รวมทั้งห้ามเด็กอายุต่ำกว่า 18 ปีเที่ยวเตร่หลัง 22.00 น.

3.3.3 พัฒนาประสิทธิภาพการสกัดกั้นยาเสพติดทั้งตามแนวชายแดนและพื้นที่ตอนใน

- การสกัดกั้นยาเสพติดตามแนวชายแดน กำหนดให้มีการจัดทำแผนยุทธการเพื่อการพัฒนาการประสิทธิภาพ ทั้งการจัดระเบียบเสริมสร้างชุมชนเข้มแข็ง การจัดกำลังปฏิบัติการรวมทั้งตรวจตรา ลาดตระเวน ตั้งจุดตรวจ จุดสกัด ปิดล้อมตรวจค้น ในพื้นที่เป้าหมายครอบคลุม 22 จังหวัด 50 อำเภอ

- การสกัดกั้นเส้นทางลำเลียงยาเสพติดตอนใน ให้ดำเนินการพัฒนาประสิทธิภาพการสกัดกั้นเส้นทางที่สำคัญ โดยการจัดทำแผนยุทธการเพื่อการพัฒนาประสิทธิภาพการสกัดกั้นในเส้นทางตอนใน ทั้งจัดระบบความพร้อมของการปฏิบัติ พัฒนาประสิทธิภาพเจ้าหน้าที่ที่รับผิดชอบการสกัดกั้นตอนใน และรูปแบบการสกัดกั้นที่มีประสิทธิภาพ ครอบคลุม 69 จุด 45 จังหวัด

3.3.4 พัฒนาประสิทธิภาพกระบวนการปฏิบัติและระบบงานอำนวยการของ ศตส.ทุกระดับ โดยเฉพาะ ศตส.จ./ศตส.กทม. เน้นให้ดำเนินการ

- จัดประชุม ศตส.จ./ศตส.กทม. ทุกเดือน เพื่อกำกับ ติดตามงาน

- ประชุมคณะทำงานฝ่ายระวังจังหวัดทุกเดือน เพื่อตรวจสอบข้อมูลปัญหาชี้เป้าหมาย และจัดทำข้อเสนอแนะทางการดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด
- จัดทำห้องปฏิบัติการ (Operation Room) และปรับปรุงข้อมูลในห้องปฏิบัติการเพื่อติดตามความคืบหน้าของแผนทุก 15 วัน
- จัดตั้งกลไกการปฏิบัติงานที่ระบุในคำสั่งและให้มีการดำเนินงานตามเป้าหมายอย่างจริงจัง
- จัดทำแผนปฏิบัติการแบบบูรณาการและตรงตามเป้าหมาย
- รายงานผลการดำเนินงานตรงตามห้วงเวลาที่ ศตส.กำหนด

3.4 ประชาชนรับรู้และร่วมปฏิบัติการ โดยมีความพึงพอใจและความเชื่อมั่นในการปฏิบัติการรวมพลังไทยทั้งชาติ ขจัดยาเสพติด หลังสิ้นสุดปฏิบัติการ ไม่น้อยกว่า ร้อยละ 80

3.5 มีผลการประเมิน ที่ชี้ระดับผลลัพธ์ (ประสิทธิภาพ) ผลสัมฤทธิ์ (ประสิทธิผล) สามารถชี้ผลการดำเนินงานตามเป้าหมายแต่ละด้าน ผลของปฏิบัติการต่อการแก้ไขปัญหายาเสพติด ประเมินสถานการณ์ปัญหาที่ยังคงอยู่ และให้ข้อเสนอแนะทางการปฏิบัติการครั้งต่อไป

3.6 สำหรับเป้าหมายทั่วไปที่นอกเหนือจากนี้ ให้ทุกพื้นที่ให้ความสำคัญต่อปัญหายาเสพติด และเร่งรัดดำเนินการแก้ไขปัญหายาให้ลุล่วง โดยใช้มาตรการต่างๆ ที่เหมาะสม เพื่อมิให้ยาเสพติดพลิกกลับจนส่งผลกระทบต่อความมั่นคงของชาติขึ้นมา

4. ระยะเวลาปฏิบัติการ

ตั้งแต่วันที่ 1 มีนาคม – 31 สิงหาคม 2549 รวม 6 เดือน

5. หน่วยงานอำนวยการและประสาน

5.1 ระดับชาติ

ศูนย์อำนวยการต่อสู้เพื่อเอาชนะยาเสพติดแห่งชาติ (ศตส.) อำนวยการ ควบคุม กำกับ ดูแลการปฏิบัติการให้บรรลุเป้าหมายและภารกิจที่กำหนดโดยรวม มีอนุกรรมการและคณะทำงานฯ ที่ ผอ.ศตส. จัดตั้งขึ้น เป็นกลไกกำกับ ติดตาม ตามภารกิจที่ได้รับมอบ และรายงานให้ ศตส. ทราบ

5.2 ระดับภารกิจ

ศตส.กระทรวง กองทัพไทย สำนักงานตำรวจแห่งชาติ อำนวยการ กำกับ ติดตาม และดำเนินการตามภารกิจ อำนาจหน้าที่ที่เกี่ยวข้อง

5.3 ระดับพื้นที่

5.3.1 ศูนย์ปฏิบัติการต่อสู้เพื่อเอาชนะยาเสพติดจังหวัดและ กรุงเทพมหานคร (ศตส.จ./ศตส.กทม.) บูรณาการเป้าหมาย แผน งบประมาณ และการปฏิบัติการในพื้นที่รับผิดชอบ โดยกำหนดแผนปฏิบัติการและเป้าหมายที่ชัดเจน

5.3.2 ศูนย์ปฏิบัติการต่อสู้เพื่อเอาชนะยาเสพติดอำเภอและกิ่งอำเภอใน จังหวัด/เขต ใน กรุงเทพมหานคร ดำเนินการตามกรอบแผนที่ ศตส.จ/ศตส.กทม. กำหนด เพื่อการ ป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติดในพื้นที่รับผิดชอบอย่างเบ็ดเสร็จใน 3 จังหวัดภาคใต้ ให้ ศตส.จ. ปน./ยล./นธ. บูรณาการเป้าหมาย แผน งบประมาณ และการปฏิบัติการ ร่วมกับกองอำนวยการ เสริมสร้างสันติสุขจังหวัดชายแดนภาคใต้ (กอ.สสส.จชต.) อย่างใกล้ชิด

5.3.3 ศูนย์ปฏิบัติการต่อสู้เพื่อเอาชนะยาเสพติดชายแดนระดับภาค (ศตส.ทภ.1-4 /ศตส.ภภ. 1-3 กร./ศตส.กปช.จต.) อำนวยการประสานและสนับสนุนจังหวัดในการกิจ การสกัดกั้นในพื้นที่ชายแดน โดยจัดทำแผนอำนวยการและปฏิบัติการสกัดกั้นร่วมระหว่างหน่วยงาน ที่เกี่ยวข้อง

5.3.4 ศตส.ภ. 1 -9 อำนวยการและสนับสนุนการปราบปรามผู้ค้ายาเสพติด ของจังหวัดในพื้นที่รับผิดชอบ โดยจัดทำแผนอำนวยการปฏิบัติการปราบปรามร่วมระหว่าง หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

5.3.5 ศตส.ภาคประชาชน และ มูลนิธิภูมิพลังชุมชนไทย ประสานกลไกภาค ประชาชน ในการสร้างชุมชนเข้มแข็ง การพัฒนา/ขยายศูนย์การเรียนรู้ระดับหมู่บ้าน/ชุมชน การเฝ้า ระวังและแก้ไขปัญหาในหมู่บ้าน/ชุมชน ร่วมกับ ศตส.จ./กทม.ในพื้นที่รับผิดชอบ

สรุป

ในปีงบประมาณ 2549 ศตส.จ.ดำเนินกิจกรรมต่อเนื่องจากปี 2548 ตามนโยบายของ รัฐบาลในการเสริมสร้างความต่อเนื่องและยั่งยืนในการเอาชนะยาเสพติด โดยการมีส่วนร่วมของ ประชาชน

1. แก้ไขปัญหาแบบองค์รวม – ครบวงจร โดยยึดพื้นที่เป็นหลัก (Area Approach)
2. บูรณาการและความร่วมมือ ให้ทุกอย่างร่วมแก้ไขปัญหา
3. แก้ไขปัญหาสังคมควบคู่กับราชการด้วย โดยมีเด็ก และเยาวชนเป็นศูนย์กลาง
4. เสริมสร้างความเข้มแข็งของครอบครัว ชุมชน/หมู่บ้าน
5. พัฒนาประสิทธิภาพผู้ประกอบการพลังแผ่นดิน ให้มีพลังและบทบาทในการแก้ไข ปัญหาทุกเรื่องในระดับรากหญ้า

โดยมีมาตรการสำคัญ ดังนี้

- ยุทธศาสตร์การควบคุมตัวยาและผู้ค้ายาเสพติด
 - การยุติแหล่งผลิตนอกประเทศ
 - การสกัดกั้นการนำเข้ายาเสพติด
 - การทำลายเครือข่ายการค้า/นักค้าสำคัญ/ผู้มีอิทธิพล/เจ้าหน้าที่ของรัฐ

- การควบคุมการแพร่ระบาด
 - การควบคุมไม่ให้มียาเสพติดชนิดใหม่แพร่ระบาด
-
- ยุทธศาสตร์การป้องกันกลุ่มผู้มีโอกาสเข้าไปใช้ยาเสพติด
 - การสร้างภูมิคุ้มกันต้านทานยาเสพติด
 - การสร้างชุมชนเข้มแข็งและพลังแผ่นดิน
 - การส่งเสริมสถานศึกษาให้เอาชนะปัญหา ยาเสพติดอย่างยั่งยืน
 - การส่งเสริมให้สถานประกอบการเอาชนะปัญหา ยาเสพติดอย่างยั่งยืน
 - ยุทธศาสตร์การแก้ไขผู้เสพ/ผู้ติดยาเสพติด
 - การค้นหาผู้เสพ/ผู้ติดยาเสพติด จัดทำทะเบียนและจำแนกประเภท
 - การบำบัดฟื้นฟูผู้เสพ/ผู้ติดยาเสพติด
 - การบำบัดฟื้นฟูและควบคุมผู้ติดยาเสพติดหนักหรือเรื้อรัง (Hard Core)
 - การให้ความช่วยเหลือผู้เสพ/ผู้ติดยาเสพติด ให้มีอาชีพ/รายได้
 - การรณรงค์ปรับเปลี่ยนเจตคติให้สังคมยอมรับ และให้โอกาสผู้เสพ/ผู้ติดยาเสพติด
 - ยุทธศาสตร์การบริหารจัดการ
 - การดำรงความเข้มแข็งในการปฏิบัติงานของ ศตส. ทุกระดับ
 - การบูรณาการแผนงาน/งบประมาณ การดำเนินการต่อสู้เพื่อเอาชนะยาเสพติด
 - การอำนวยความสะดวก เร่งรัด กำกับ ติดตามและประเมินผล

ยาเสพติดป้องกันได้ด้วยความร่วมมือจากทุกคน

บรรณานุกรม

- คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด, สำนักงาน. (2541).แนวความคิดและแนวทางในการป้องกัน และแก้ไขปัญหายาเสพติด. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ หจก.อรุณการพิมพ์, _____ . สำนักงาน. (2546). 3 เดือนกับการต่อสู้เพื่อเอาชนะ ยาเสพติด. กรุงเทพฯ. เลขานุการนายกรัฐมนตรี, สำนักงาน.(2543). การประชุมมอบหมายและชี้แจงนโยบายการป้องกันและ ปราบปรามยาเสพติด. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี. ศูนย์อำนวยการต่อสู้เพื่อเอาชนะยาเสพติดแห่งชาติ ศตส.,(2546).ประมวลคำสั่งการต่อสู้เพื่อเอาชนะยาเสพติด. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ อรุณสภา ลาดพร้าว. _____ . ศตส. (2548). รายงานการต่อสู้เพื่อเอาชนะยาเสพติด. กรุงเทพฯ. ศูนย์อำนวยการต่อสู้เพื่อเอาชนะยาเสพติดกระทรวงมหาดไทย ศตส.มท,(2548.)รายงานเรื่อง การต่อสู้เพื่อเอาชนะยาเสพติด. กรุงเทพฯ :

หัวข้อวิชาที่ 3 การบริหารการมีส่วนร่วมและการสร้างทีมงานที่มีประสิทธิภาพในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด (3 ชั่วโมง)

หลักการและเหตุผล

การปฏิรูประบบราชการใหม่ การบริหารแบบบูรณาการ (CEO) นั้น ได้ให้ความสำคัญของการทำงานเป็นทีม มีภาวะผู้นำ มีวิสัยทัศน์ร่วมกัน มีภารกิจและยุทธศาสตร์ที่ชัดเจน รวมทั้งทักษะการบริหารจัดการ ความรับผิดชอบและความน่าเชื่อถือ ซึ่งโครงการนี้ประกอบด้วยผู้ว่าราชการจังหวัดแบบบูรณาการ มอบอำนาจการบริหารจัดการ ทีมงาน และทรัพยากรต่างๆ เพื่อให้นโยบายเร่งด่วนโดยเฉพาะการต่อสู้เพื่อเอาชนะยาเสพติดในระดับพื้นที่สามารถนำไปปฏิบัติและบริหารอย่างเชื่อมโยงกัน ซึ่งเป็นการผนวกรูปแบบ inside-out และ outside-in หัวใจของการบริหารที่ยึดประชาชนเป็นศูนย์กลางและทุกภาคส่วนมีส่วนร่วมนับเป็นเครื่องยืนยันถึงการพัฒนาที่ยั่งยืน

การจัดฝึกอบรมหัวข้อวิชาการบริหารการมีส่วนร่วม (Participative Management) ในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในระดับพื้นที่ เพื่อเสริมสร้างความสามารถในการสร้างกลไกสนับสนุนให้ประชาชนทุกระดับได้เข้ามามีส่วนร่วมในการต่อสู้เพื่อเอาชนะยาเสพติดตามนโยบายของรัฐบาล โดยสร้างโอกาสให้ประชาชนได้รับทราบความรู้ ข้อมูลข่าวสารอย่างทั่วถึง รวมทั้งแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารระหว่างกันและกัน ทั้งอย่างเป็นทางการและไม่เป็นทางการอย่างต่อเนื่องตลอดเวลา จนกระทั่งเกิดการเรียนรู้ หรือการพัฒนาความรู้ที่เป็นประโยชน์ต่อบุคคลหน่วยงาน ที่เกี่ยวข้อง

เป้าหมาย

มุ่งให้ข้าราชการประจำศูนย์ปฏิบัติการต่อสู้เพื่อเอาชนะยาเสพติดจังหวัด (ศตส.จ.) มีทักษะในการทำงานเป็นทีม (Teamwork) ในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในระดับพื้นที่

จุดประสงค์ของการเรียนรู้

1. ให้ผู้เข้าอบรมสามารถเข้าใจหลักการและขั้นตอนในการบริหารการมีส่วนร่วม และการทำงานเป็นทีม ในการต่อสู้เพื่อเอาชนะยาเสพติด

2. ให้ผู้เข้าอบรมเกิดทักษะที่จำเป็นในการทำงานร่วมกันเป็นทีมให้บรรลุเป้าหมาย ตลอดจนเกิดความสัมพันธ์ที่ดีกลมเกลียว ความผูกพัน และความรู้สึกที่ดีระหว่างกันทั้งในองค์กร และระหว่างองค์กรในการต่อสู้เพื่อเอาชนะยาเสพติด

เนื้อหาสาระ

1. ความหมายและปรัชญาของการบริหารแบบมีส่วนร่วม และการทำงานเป็นทีมในการต่อสู้เพื่อเอาชนะยาเสพติด
2. องค์ประกอบและเทคนิคของการประสานการมีส่วนร่วมต่าง ๆ และการพัฒนาทีมงานที่ดีในการต่อสู้เพื่อเอาชนะยาเสพติด
3. การแก้ไขปัญหาการประสาน และปัญหาในทีมงาน เพื่อการต่อสู้เพื่อเอาชนะยาเสพติด
4. ความไวเนื้อเชื่อใจกัน และความเข้าใจและเห็นใจกันในทีมงาน และผลประโยชน์ร่วมกัน

กิจกรรมการฝึกอบรม

- บรรยาย
- การอภิปราย กิจกรรมกลุ่ม เกมส์
- การระดมสมอง
- การถกแถลง

สื่อการฝึกอบรม

1. คู่มือผู้เข้ารับการอบรม
2. เอกสารหลักสูตร
3. สื่อมัลติมีเดีย และ Power point

การประเมินผล

1. การมีส่วนร่วมในกิจกรรม
2. การนำเสนอและสรุปสาระที่ได้จากการเรียนรู้
3. แบบประเมินผลการฝึกอบรม

1. เทคนิคการสร้างทีมงานที่มีประสิทธิภาพสูง

ทีมงาน... เป็นหัวใจหลักที่มีความสำคัญอย่างยิ่ง ที่จะช่วยให้การปฏิบัติกิจกรรมต่างๆ ให้เป็นไปตามเป้าประสงค์ได้อย่างดี แต่เมื่อใดก็ตามที่มีการอยู่ร่วมกันเป็นทีม ย่อมต้องมีลักษณะ ที่ให้ดำเนินไปในแนวทางเดียวกัน และในทางตรงกันข้ามอาจจะมีความเห็นพ้องไม่ตรงกัน เพื่อให้การดำเนินกิจกรรมต่างๆ เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ และได้ประสิทธิผล ย่อมที่จะต้องมีการบริหารทีมงานให้สามารถทำงานเป็นทีมร่วมกันได้ด้วยดี

1.1 ความหมายและความสำคัญในการสร้างทีม

ความหมายของทีมงาน

ทีมงาน มีนักวิชาการได้ให้ความหมายหลายลักษณะ แต่ความหมายหลาย ๆ ความหมาย จะเน้นความสำคัญอยู่ที่กลุ่มของบุคคลที่จะร่วมในกิจกรรมมีการเกี่ยวข้องซึ่งกันและกัน มีการวางแผนร่วมกันเพื่อให้บรรลุเป้าหมายที่วางไว้

ตามพจนานุกรมไทยได้ให้ความหมาย ทีมงาน (Team work) หมายถึง ที่รวมกำลังกันทั้งคณะ

วูดค็อก และฟรานซิส (Wood cock and Francis. 1981 : 3) ให้ความหมายว่า ทีมงาน หมายถึงกลุ่มคนที่ช่วยเหลือซึ่งกันและกันเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ร่วมกัน Katzenbach & Smith Douglas K. ให้ความหมายของทีมงาน หมายถึง การรวมตัวของบุคคลกลุ่มที่มีทักษะต่าง ๆ ที่ช่วยให้การทำงานของทีมมีความสมบูรณ์ขึ้น โดยมีข้อตกลง มีวัตถุประสงค์ จุดมุ่งหมายในการทำงาน และมีแนวทางในการทำงานที่ทุกคนมีส่วนในการรับผิดชอบร่วมกัน

วิชัย โสสุวรรณจินดา (2536) ให้ความหมายของการทำงานเป็นทีมว่า การที่บุคคล ตั้งแต่ 2 คนขึ้นไปมาทำงานร่วมกัน เพื่อให้บรรลุจุดมุ่งหมายเดียวกันอย่างมีประสิทธิภาพและปฏิบัติงานต่างก็เกิดความพอใจในการทำงานนั้น การทำงานเป็นทีมจะช่วยเพิ่มประสิทธิภาพขององค์การ เนื่องจากทำให้วัตถุประสงค์รวมขององค์การประสบความสำเร็จสูงสุด โดยสมาชิกในทีมมีความพอใจในงานที่กระทำและมีความพึงพอใจเพื่อนร่วมงาน

สุทธวิพรรณ ดันตริจนาวงศ์ (2535 : 1) ให้ความหมายการทำงานเป็นทีม หมายถึง ลักษณะกลุ่มทำงานที่บุคคลตั้งแต่ 2 คนขึ้นไป ที่มีความสัมพันธ์ต่าง ๆ ในการทำงานมีการช่วยเหลือ

ซึ่งกันและกันในกลุ่ม และรับรู้ว่าเป็นส่วนหนึ่งของกลุ่มตามโครงสร้างถาวรที่มีอยู่ในองค์การ รวมทั้งเข้าใจวัตถุประสงค์ของการทำงานร่วมกัน

ทิม Hall ให้ข้อคิดเกี่ยวกับเรื่องกลุ่มว่า กลุ่มนั้นมีส่วนประกอบ 2 ทาง

1. กลุ่มได้ช่วยเหลือสมาชิกกันเองในการแก้ปัญหาต่าง ๆ
 2. สมาชิกเองก็ช่วยเหลือกันและกัน ในการสร้างและรักษาไว้ซึ่งโครงสร้างขององค์การ
- แจ็ค ออสเบอ์น (Jack Osburn) ได้เสนอแนะเกี่ยวกับ “ทีม” ไว้ในนิตยสารชื่อ

Performance & Instruction ว่า อาจแบ่งออกได้เป็น 3 ประเภท คือ

- เป็นการบริหารหรือจัดการเกี่ยวกับการวินิจฉัยปัญหาและตัดสินใจ โดยใช้แนวคิดและข้อเสนอแนะจากบุคคลหลายๆ คน
- เป็นกลุ่มบุคคลซึ่งมาพิจารณาแก้ไขปัญหาที่ได้รับมอบหมายร่วมกัน โดยผู้ร่วมงานกลุ่มนี้จะทำการวินิจฉัยปัญหาและให้คำแนะนำหรือแก้ปัญหานั้นๆ
- เป็นการตัดสินใจเกี่ยวกับกระบวนการ โครงการ และการดำเนินงานต่างๆ ซึ่งกระทำโดยยึดตามความคิดเห็นของผู้ที่มีประสบการณ์และความชำนาญมากกว่าผู้ที่มีอาวุโสหรือตำแหน่งระดับสูงกว่า

เอ็ดเวิร์ด ลอเลอร์ (Edward Lawler) ให้คำจำกัดความของทีมในแง่ของการปรับปรุงแก้ไข ปัญหาและสร้างคุณภาพงาน ในหนังสือชื่อ The Ultimate Advantage ว่า ทีมเป็นกลุ่มของผู้ปฏิบัติงานซึ่งทำงานร่วมกัน รับผลกระทบของงานที่กระทำนั้นร่วมกัน และนำมาพิจารณาเพื่อหาวิธีการให้งานนั้นประสบผลสำเร็จมากยิ่งขึ้น โดยทีมนี้ต้องมีองค์ประกอบสำคัญ 7 อย่าง คือ กระบวนการควบคุมการทำงานสมาชิก ความรับผิดชอบในการตัดสินใจ ความต้องการด้านการฝึกอบรม การประชุมปรึกษาหารือ การบริหาร และการจัดการ และระบบการให้รางวัลตอบแทน

Katzenbach & Smith Douglas K. ให้ความหมายของทีมงาน หมายถึง การรวมตัวของบุคคลกลุ่มที่มีทักษะต่าง ๆ ที่ช่วยให้การทำงานของทีมมีความสมบูรณ์ขึ้น โดยมีข้อตกลง มีวัตถุประสงค์ จุดมุ่งหมายในการทำงาน และมีแนวทางในการทำงานที่ทุกคนมีส่วนในการรับผิดชอบร่วมกัน

ดังนั้น จากความหมายของทีมงานข้างต้น พอสรุปได้ว่าในการต่อสู้เพื่อเอาชนะยาเสพติดในระดับพื้นที่ (ศตส.จ.) การสร้างทีมงาน (Team – Building) หมายถึง การทำงานของกลุ่มที่มีประสิทธิภาพ พยายามทำให้กลุ่มสามารถเรียนรู้วิธีการวินิจฉัยปัญหา ปรับปรุงความสัมพันธ์ในการทำงานให้ดีขึ้น ความร่วมมือร่วมใจประสานงานกันในการทำงานให้สำเร็จตามเป้าหมายและบรรลุวัตถุประสงค์ร่วมกัน

1.2 แนวความคิดและทักษะในการสร้างทีม (Skills and approach of the competent teambuilding)

ทีมงานที่มีประสิทธิภาพนั้นขึ้นอยู่กับความสามารถของบุคคลในหน่วยงานดังนั้นการเตรียมบุคคล จึงเป็นสิ่งที่ช่วยให้เกิดความพร้อมในการสร้างทีม ซึ่งประกอบด้วยความรู้ ทักษะ และแสดงออกถึงความสามารถของทีม

การแสดงออกถึงความสามารถของทีม (The Approach of the Competent teambuilding) ลักษณะของทีมจะดูได้จาก การยอมรับของหน่วยงาน (Organizational acceptance) ซึ่งจะดูจากหน่วยงานให้การสนับสนุนทรัพยากรต่าง ๆ ในการทำงานของทีม

1.3 ลักษณะของทีมที่มีประสิทธิภาพในการแก้ไขปัญหาเสพติดในระดับพื้นที่

ลักษณะของการทำงานเป็นทีมที่มีประสิทธิภาพตามทัศนะของ เสนอแนวความคิดว่า การทำงานเป็นทีมที่มีประสิทธิภาพนั้น จะต้องประกอบคุณลักษณะดังต่อไปนี้

1.3.1 ความกระจ่างชัดในวัตถุประสงค์ และเห็นด้วยกับเป้าหมาย (Clear Objectives and agreed goals) สมาชิกทุกคนของทีมจะต้องมีความเข้าใจในเป้าหมายอย่างเด่นชัด และเต็มใจที่จะผูกพัน เพื่อให้เกิดความสำเร็จในเป้าหมายที่ตั้งไว้

1.3.2 การเปิดเผยและการเผชิญหน้ากัน (Openess and confrontation) สมาชิกในทีมงานมีความสัมพันธ์กันอย่างเปิดเผย ซื่อสัตย์ ตรงไปตรงมา กล้าเผชิญหน้าเพื่อแก้ปัญหาการทำงานร่วมกัน

1.3.3 การสนับสนุนและการจริงใจต่อกัน (Support and trust) สมาชิกในทีมช่วยเหลือซึ่งกันและกัน เข้าใจความสัมพันธ์ระหว่างงานของตนกับเองของผู้อื่น และพร้อมที่จะรับและให้ความช่วยเหลือด้วยความจริงใจ

1.3.4 ความร่วมมือและความขัดแย้ง (Co-operation and conflict) สมาชิกในทีมงานอุทิศตนในการปฏิบัติงานให้เสร็จไปด้วยดี จะมีการประสานประโยชน์ในเรื่องของความรู้ความสามารถ ตลอดจนความแตกต่างของแต่ละบุคคลให้ได้ผลร่วมกันอย่างสูงสุด และเป็นลักษณะที่เปิดโอกาสให้สมาชิกได้มีส่วนร่วมอย่างเต็มที่ในการทำงาน ซึ่งอาจมีการขัดแย้งเกิดขึ้นภายในทีม ก็จะเป็นในทางสร้างสรรค์

1.3.5 การปฏิบัติงานที่ชัดเจน (Sound procedre) สมาชิกในทีมจะอาศัยข้อเท็จจริงเป็นหลักและการตัดสินใจจากข้อมูลที่สุด ซึ่งมาจากการติดต่อสื่อสารที่ชัดเจน มีการพูด การเขียน และการทำงานในสิ่งที่ถูกต้องในการแก้ปัญหาจะทำให้ทีมงานมีประสิทธิภาพได้

1.3.6 ภาวะที่เหมาะสม (Appropriate leadership) หัวหน้าทีมจะต้องมีบทบาทผู้นำที่ดี เป็นมาตรฐานในการปฏิบัติทุกอย่าง ไม่ผูกขาดเป็นผู้นำคนเดียวของกลุ่ม แต่ภาวะผู้นำจะกระจายไปทั่วกลุ่ม ตามสถานการณ์ที่เหมาะสม

1.3.7 ทบทวนการทำงานอย่างสม่ำเสมอ (Regular review) ทีมงานจะต้องใช้เวลาในการประเมินพฤติกรรม และเรียนรู้ถึงการผิดพลาดในการทำงาน ของกลุ่มซึ่งจะทบทวนอย่างสม่ำเสมอ เพื่อจะได้แก้ไขข้อบกพร่องในการทำงาน อาจทบทวนระหว่างการทำงานหรือหลังจากทำงานเสร็จแล้ว

1.3.8 การพัฒนาบุคคล (Individual development) สมาชิกในกลุ่มจะได้รับการพัฒนาอย่างี่แผนตามความชำนาญของแต่ละบุคคล ซึ่งจะให้การทำงานเป็นทีมมีประสิทธิภาพมากขึ้น

1.3.9 สัมพันธระหว่างกลุ่มที่ดี (Sound intergroup relations) นอกเหนือจากความสัมพันธ์อันดีระหว่างกลุ่มแล้วจะต้องให้กลุ่มอื่นเข้าใจและยอมรับ ตลอดจนยื่นมือเข้าช่วยเหลือเมื่อจำเป็น ด้วยความเข้าใจ และปราศจากการแข่งขัน

ทีมงานที่มีประสิทธิภาพ ย่อมได้ผลงานสำเร็จตามเป้าหมาย โดยทุกคนในกลุ่มมีส่วนร่วมอย่างมีแผน ดำเนินการอย่างมีระบบ หัวหน้าทีมรู้จักประเมินและหาทางพัฒนา การทำงานเห็นความสำคัญซึ่งกันและกัน มีการประชุมมากขึ้น คิดมากขึ้น พุดน้อยลง เข้าใจวัตถุประสงค์ของงานอย่างกระจ่าง ทำงานคำนึงถึงทรัพยากรที่มีอยู่ ทบทวน กฎเกณฑ์

1.4 วิธีการทำงานแบบทีมอย่างไร จึงจะ ร่วมใจกันให้เกิดพลังสูงสุดในการ จัด ยาเสพติด

จากการศึกษาของนักจิตวิทยาพบว่าหัวหน้ากลุ่มหรือหัวหน้าทีมเป็นบุคคลที่สำคัญมาก แต่ควรทำหน้าที่เป็นผู้ช่วยเหลือมากกว่าเป็นผู้นำ ซึ่งบทบาทของหัวหน้ากลุ่มหรือหัวหน้าทีม ควรมีดังนี้

★ ให้รางวัลและตระหนักถึงการมีส่วนช่วยเหลืองานต่างๆ ของสมาชิก บ่งชี้ให้เห็นถึงจุดเชื่อมต่อของทางออกปัญหาต่างๆ ที่อยู่ภายใต้การตัดสินใจ กระตุ้นให้เห็นถึงทางออกปัญหาหลายๆ ทาง และพร้อมที่จะรับข้อเสนอใหม่ๆ เป็นผู้ที่ชี้ให้เห็นถึงปัญหามากกว่าเป็นผู้ที่คอยแก้ปัญหา เพื่อที่กลุ่มจะได้ไม่ด่วนสรุปเร็วเกินไป ปกป้องความคิดเห็นของกลุ่มน้อย และให้ความสำคัญกับข้อเสนอแนะต่างๆ กรณีของทีมงานที่ไม่มีหัวหน้านั้นการทำงานจะดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพถ้าสมาชิกกลุ่มนั้นมีการเสริมแรงซึ่งกันและกันในการทำงาน มีการวางแผน การประชุม ปรึกษาหารือกันตามกำหนดเวลาที่แน่ชัด ซึ่ง วูดค็อก (Wood cock. 1989 : 75 - 116) ได้ให้แนวคิดองค์ประกอบของทีมงานที่มีประสิทธิภาพจะต้องประกอบด้วย คุณลักษณะที่ดี คือ

1.4.1 บทบาทที่สมดุล (balanced roles) คือ การผสมผสานความแตกต่างของความสามารถโดยใช้ความแตกต่างของบุคลิกภาพและวิธีการที่หลากหลายให้เหมาะสมกับสถานการณ์ โดยการวิเคราะห์จากบทบาทที่จำเป็นในการสร้างทีมงานที่มีประสิทธิภาพต่อไปนี้

ผู้นำ (leader) ผู้นำก็คือ การตั้งทีมงาน ตั้งวัตถุประสงค์ วางแผนควบคุมการปฏิบัติงาน เรียกประชุมและมอบหมาย โครงสร้างการทำงาน พยายามนำสิ่งที่ดีที่สุดของสมาชิกในทีมงานมาใช้ให้เกิดประโยชน์สูงสุด

ผู้ท้าทาย (challenger) จะต้องสร้างบทบาทให้ทีมงานยอมรับในสิ่งที่กำลังกระทำ จะต้องพิสูจน์ให้ได้ว่าความคิดเหล่านั้นเป็นจริงได้ ถ้าทีมงานไม่มีผู้ท้าทายก็เหมือนกับทีมงานขาดแรงกระตุ้น

ผู้เชี่ยวชาญ (expert) ในการสร้างทีมงานจึงจำเป็นต้องอาศัยผู้เชี่ยวชาญมากมายหลายสาขาให้คำแนะนำเฉพาะเรื่อง เฉพาะอย่างให้การทำงานบรรลุจุดหมาย

นักการทูต (ambassador) บุคคลประเภทนี้ต้องมีบุคลิกภาพที่เป็นมิตรเป็นนักประชาสัมพันธ์ เป็นนักการขายและเสมือนผู้สร้างสะพานเพื่อเชื่อมต่อไปยังบุคคลที่เราต้องการรู้จักที่จะนำประโยชน์มาให้ทีมงาน

ผู้พิพากษา (judge) ต้องแสดงบทบาทเหมือนกับผู้พิพากษาในศาลที่จะต้องค้นหาความจริงมีเหตุมีผล พินิจพิจารณาอย่างใคร่ครวญ ตรวจสอบความสมดุลและค้นหาความยุติธรรมให้ได้

นักนวัตกรรม (innovator) เป็นพวกที่ใช้จินตนาการสร้างสรรค์ คอยเสนอความคิดใหม่ ๆ อยู่เสมอ สามารถปฏิบัติให้เป็นจริงได้ โดยนำความคิดไปทดลองปฏิบัติคิดค้นยุทธวิธีในการดำเนินงานให้เหมาะสม ในขณะเดียวกันก็ขจัดปัญหาและอุปสรรคที่จะเกิดขึ้นในการทำงานด้วย

นักการต่างประเทศ (diplomat) หรือเรียกว่า นักเจรจา จะทำหน้าที่แก้ปัญหาทางการเจรจาต่อรองภายในทีมงาน โดยจะต้องสร้างพันธมิตรทั้งภายในและภายนอกทีมงานสร้างความมั่นใจว่าปัญหาต่าง ๆ ที่ถูกแก้ไขจะต้องเป็นที่ยอมรับของทุกคน เป็นผู้ก่อให้เกิดความประนีประนอม ซึ่งจะต้องใช้ศิลปะของความเป็นไปได้อย่างสูง จึงต้องอาศัยนักเจรจาเพื่อนำทีมงานฝ่าอันตรายออกไปให้ได้

ผู้คล้อยตาม (conformer) เป็นบุคคลที่คอยช่วยเหลือในทุก ๆ ทาง พวกนี้จะคอยช่วยเหลือ ประสานงาน และช่วยให้ผู้อื่นในทีมงานโล่งใจ โดยการหาสิ่งที่ดีของพวกที่ขัดแย้งในทีมงานมาใช้ให้เกิดประโยชน์ในทีมงาน

ผู้ผลักดันผลผลิต (output pusher) บทบาทของพวกนี้จะเป็นนักไล่ล่าหาความเจริญก้าวหน้า และเป็นผู้คอยทำให้ทีมงานมั่นใจว่า งานกำลังมุ่งตรงไปตามเป้าหมาย ทำให้

ต้องใช้ทักษะ ความผูกพันกับงานสูงมากและกระตุ้นให้ทุกคนมั่นใจในผลงานที่ร่วมกันทำ คุณลักษณะของพวกนี้จึงเป็นคนไม่ค่อยโอ้อวดอ่อนปวนพวนเท่าใดนัก

ผู้ควบคุมคุณภาพ (quality controller) จะเป็นผู้คอยตรวจสอบ “การมุ่งไปสู่ผลผลิต” ของพวกผู้ผลักดันผลผลิต พวกนี้จะเป็นบุคคลที่คอยกระตุ้นให้ทีมงานเกิดความพยายามให้ผลผลิตมีมาตรฐานสูง จึงจัดเป็นพวกหวังดีในทีมงานเน้นคุณภาพในทุกเรื่อง

ผู้สนับสนุน (supporter) เป็นพวกที่ทำให้ทีมงานสบายใจและสร้างขวัญกำลังใจในทีมงาน คุณลักษณะเช่นนี้เป็นการมุ่งความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลในทีมงานเป็นพวกที่พยายามสร้างมนุษยสัมพันธ์ให้ทีมงานเกิดความสุขและความพอใจในโลกของการทำงาน โดยใช้วิธีสืบเสาะหาต้นเหตุแห่งปัญหา คอยให้ความสนับสนุนและส่งเสริมหรือคอยช่วยเหลือในการพัฒนา

ผู้ทบทวน (reviewer) เป็นพวกที่คอยสังเกตการณ์ว่า การทำงานเป็นไปตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้หรือไม่ คุณลักษณะของผู้ทบทวนคือ ผู้ดูแลการทำงานว่าจะดีหรือไม่อย่างไรในอนาคต โดยการมองย้อนกลับไปดูอดีต

สรุปได้ว่าบทบาทที่สมดุลเป็นเรื่องที่สำคัญอย่างยิ่งในการสร้างทีมงานของข้าราชการประจำ ศตส.จ.จะต้องคำนึงถึงความสามารถและความแตกต่างของบุคคลในการทำงาน แต่ละด้านก่อนมอบหมายงาน เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพและบรรลุเป้าหมายปฏิบัติการตามเป้าหมายที่กำหนดในการต่อสู้เพื่อเอาชนะยาเสพติดขจัดปัญหาการค้า การผลิต และการนำเข้ายาเสพติดให้หมดสิ้น ขจัดปัญหาการแพร่ระบาดของยาเสพติดในทุกพื้นที่ จึงจะสร้างความเชื่อมั่นและความพึงพอใจแก่ประชาชน

1.4.2 วัตถุประสงค์ที่ชัดเจนและเป้าหมายที่เห็นพ้องต้องกัน (clear objective and agree goals) การบริหารงานที่เปิดโอกาสให้บุคลากรมีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบายและแนวทางปฏิบัติ จะส่งผลให้บุคลากรเกิดขวัญและกำลังใจในการทำงาน มีความรู้สึกในความเป็นเจ้าของ เกิดความภาคภูมิใจในงานที่ได้กระทำ มีความขยันขันแข็ง กระตือรือร้นที่จะคิดสร้างสรรค์งานให้ก้าวหน้ายิ่งขึ้น ทำให้การทำงานเกิดประสิทธิผลและมีประสิทธิภาพ

1.4.3 การเปิดเผยต่อกันและการเผชิญหน้าเพื่อการแก้ไขปัญหา (openness and confrontation) ทีมงานที่มีประสิทธิภาพนั้น สมาชิกในทีมงานจะต้องสามารถแสดงทัศนวิจารณ์ ให้ความคิดเห็นเสนอแนะข้อแตกต่างโดยปราศจากความกลัว

1.4.4 การสนับสนุนและการไว้วางใจต่อกัน (support and trust) การสนับสนุนจึงเป็นสิ่งสำคัญที่สมาชิกในทีมงานมีความต้องการ ฉะนั้นบทบาทของผู้นำหรือผู้บริหารโรงเรียนจึงควรให้การส่งเสริมสนับสนุนสมาชิกในองค์การของตน เช่น สนับสนุนโดยการฟัง การยกย่อง ชมเชยการแสดงความสามารถอย่างจริงจัง อันจะทำให้การดำเนินงานเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ

1.4.5 ความร่วมมือและการใช้ความขัดแย้งในทางสร้างสรรค์ (co – operation and conflict) การบริหารงานจากความแตกต่างระหว่างบุคคลไม่ว่าจะเป็นทัศนคติ ความเชื่อ ความนิยม ความรู้ความสามารถในการทำงานหรือเป้าหมายในการทำงานที่ต่างกันเหล่านี้มีส่วนทำให้เกิดความขัดแย้งในการทำงาน ให้เป็นไปในลักษณะสร้างสรรค์ และเป็นประโยชน์กับหน่วยงานด้วย

1.4.6 กระบวนการปฏิบัติงานที่ชัดเจน (sound procedures) พฤติกรรมการทำงานของแต่ละคนมีความแตกต่างกันไปตามความรู้ ประสบการณ์เดิม ทักษะในการทำงานและทัศนคติส่วนบุคคล ดังนั้น จึงถือเป็นหน้าที่ของผู้บริหารที่จะต้องสร้างและพัฒนาการทำงานเป็นทีมอยู่เสมอ

1.4.7 ภาวะผู้นำที่เหมาะสม (appropriate leadership) พฤติกรรมผู้นำที่เหมาะสมขึ้นอยู่กับความต้องการทักษะความชำนาญของผู้ร่วมงาน ใช้ ภาวะผู้นำที่เหมาะสมจะต้องทำให้ให้สอดคล้องเข้ากับสถานการณ์นั้น ๆ เพื่อให้เป็นไปในทางที่จะช่วยสนับสนุนให้งานบรรลุเป้าหมายจะช่วยให้องค์การประสบผลสำเร็จได้อย่างมีประสิทธิภาพ

1.4.8 การทบทวนการปฏิบัติงานอย่างสม่ำเสมอ (regular review) การทบทวนการบริหารงานในทีมอย่างสม่ำเสมอ จะสามารถแก้ไขข้อบกพร่องของทีมงาน ช่วยให้ทีมงานได้รับประสบการณ์เพิ่มขึ้น ฉะนั้นการทบทวนการทำงานอย่างสม่ำเสมอจึงนับว่าเป็นสิ่งสำคัญในการทำงานของหน่วยงาน หรือองค์การ เพราะองค์การที่จัดตั้งขึ้นมาั้นต่างก็ต้องมีการนำเอาทรัพยากรมาลงทุนทำกิจกรรม การตรวจสอบทบทวนผลการทำงานจึงเป็นเครื่องมือช่วยให้ผู้บริหารองค์การรู้ความเป็นไปว่าดีหรือเลวอย่างไร คุ่มค่าเพียงใดหรือไม่ ซึ่งจะเห็นได้ว่า การทบทวนการทำงานอย่างสม่ำเสมอนี้ ก่อให้เกิดประโยชน์ต่อองค์การหรือหน่วยงาน 2 ประการ คือ ผู้ทำงานทราบถึงผลงานที่ตนรับผิดชอบและในแง่ของตัวองค์กรก็จะได้ข้อมูลที่จะช่วยให้สามารถรู้ได้ว่า งานที่ทำทั่วไปแล้วนั้น ทำได้ดีเพียงใด ซึ่งการรู้ดังกล่าวนี้อาจจะทำให้การควบคุมสั่งการต่าง ๆ สามารถกระทำได้อย่างมีประสิทธิภาพ

1.4.9 การพัฒนาตนเอง (individual development) การให้สมาชิกในทีมมีประสิทธิภาพสูงขึ้นได้นั้น จะต้องเริ่มที่การพัฒนาบุคลากรหรือพัฒนาสมาชิกภาพของบุคคลในทีมงาน โดยการฝึกอบรมการให้การศึกษา การพัฒนาเป็นกลุ่ม เพราะถือว่าบุคคลแต่ละคนมีส่วนช่วยให้องค์การดำเนินงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ

1.4.10 ความสัมพันธ์ระหว่างกลุ่ม (sound inter – group relation) กลุ่มทำงานใดมีความสัมพันธ์อันดีต่อกันในลักษณะสนิทสนมหรือแน่นแฟ้น พฤติกรรมของกลุ่มหรือทีมจะ

เป็นไปในทางที่ดี สมาชิกของทีมต่างก็จะเข้าไปเกี่ยวข้องสัมพันธ์กัน และทุกคนก็จะทุ่มเทความสำคัญ เวลาทำงานให้กับกลุ่มหรือทีมงานมากขึ้น

1.4.11 การสื่อสารที่ดี (good communications) พื้นฐานที่สำคัญของการบริหารงานนั้น ขึ้นอยู่กับการสื่อสารที่ดี อันจะมีผลให้เกิดความเข้าใจความร่วมมือและการประสานงานที่ดีด้วย แผนงานต่าง ๆ จะได้รับการปฏิบัติมากน้อยเพียงใด ย่อมขึ้นอยู่กับผู้ปฏิบัติการสื่อสาร จึงเป็นวิธีการเดียวที่สามารถกระตุ้นให้เขาปฏิบัติได้อย่างถูกต้อง

ดังนั้น คุณลักษณะในการสร้างทีมงาน 11 ประการ ของทีมงานที่กล่าวมาแล้วจะมีความเกี่ยวข้องสัมพันธ์กับการปฏิบัติหน้าที่ต่อผู้เพื่อเอาชนะยาเสพติด หากเราปรับปรุงพัฒนาองค์ประกอบใดองค์ประกอบหนึ่ง ผลดีจะเกิดขึ้นแก่ทีมงานหรือองค์การทั้งหมด

1.5 เครื่องมือที่จะช่วยสำรวจความพร้อมในการสร้างทีม

วูดคอค และฟรานซิส (Wood cock and Francis. 1981 : 78 – 81) ได้ทำแบบสำรวจขึ้น เรียกว่า แบบสำรวจความพร้อม (The Instrucment Teambuilding Readiness Survey) มีดังนี้

1.5.1 การสร้างทีมงานต้องใช้เวลา (Teambuilding tables time)

การสร้างทีม ต้องมีการเรียนรู้ทักษะใหม่ ๆ ในการทำงาน ต้องมีการประสานงานร่วมกับผู้อื่นอย่างมีประสิทธิภาพ ดังนั้นต้องใช้เวลาในการเรียนรู้ถึงเรื่องเหล่านี้ การตัดสินใจใช้เวลาเท่าใดนั้น ขึ้นอยู่กับข้อตกลงของบุคคลในกลุ่มว่าจะใช้เวลาในการเรียนรู้ซึ่งกันและกันนานเท่าใด

1.5.2 งบประมาณ (How much money is available for team building)

การสร้างทีม นั้น ต้องมีงบประมาณค่าใช้จ่ายในโครงการทำงานร่วมกันของกลุ่ม เพราะอาจต้องใช้จ่ายในเรื่องการทำกิจกรรมที่น่าสนใจของกลุ่ม หรือบางทีเป็นค่าใช้จ่ายในการเชิญผู้เชี่ยวชาญมาให้กลุ่มทำงาน

1.5.3 หัวหน้าทีม (Does the team manager want to undertable team building)

ผู้อาวุโสของทีมเป็นบุคคลที่มีความสำคัญอย่างยิ่ง โดยจะเป็นผู้ให้ข้อมูลป้อนกลับ (Feedback) ต่อทีม และดำเนินกิจกรรมของทีมอย่างเปิดเผย ทีมจะต้องมีข้อตกลงที่เป็นความจำเป็นร่วมกันบนพื้นฐานของความเป็นจริง หัวหน้าทีมเห็นด้วยกับทีมในสิ่งที่ทีมจะร่วมกันทำ หรือภายหลังเมื่อมีเหตุการณ์ใดที่จะไม่เป็นผลดีแก่ทีม ก็อาจจะยกเลิกได้ สมาชิกทีม มองสรรหาหัวหน้าทีมที่จะเป็นผู้นำ และสมาชิกก็พร้อมที่จะเป็นผู้ตามหัวหน้าทีมต้องเป็นคนเปิดเผย มีทัศนคติที่ดี และมองเห็นเป้าหมายสำคัญตั้งใจทำงานให้สำเร็จ

1.5.4 การอาสาสมัครของสมาชิก (Voluntary involement of team members)

ทีมที่ประสบความสำเร็จนั้น ขึ้นอยู่กับความร่วมมือของสมาชิกทีมที่มีประสบการณ์ในการทำงานอย่างมีหลักการและเหตุผลร่วมทำกิจกรรมกลุ่ม และเสนอความต้องการของคนให้แก่กลุ่มเป็นข้อตกลงร่วมกัน

1.5.5 การฝึกอบรมทักษะส่วนบุคคล (Training in inter – personal skills)

สมาชิกทีมแต่ละคนจะมีทักษะความสามารถที่แตกต่างกัน การฝึกอบรมนี้ จะเป็นพื้นฐานทำให้ทีมสมบูรณ์ยิ่งขึ้น โดยเฉพาะทักษะการติดต่อสื่อสาร หรือความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล

1.5.6 จุดยืนของหัวหน้าทีม (Standing of team manager)

หัวหน้าจะต้องมีอารมณ์ขัน มีความซื่อสัตย์ เป็นบุคคลที่มีค่าได้รับการยอมรับจากทีม ต้องการพัฒนาทีม และให้การสนับสนุนทีม และหัวหน้าทีมจะต้องตระหนักว่าขบวนการทำงานเป็นทีมนั้นจะต้องทำอย่างเปิดเผยร่วมกัน บางทีอาจจะเป็นไปโดยลำบาก มีการประเมินบทบาทของแต่ละคน สิ่งเหล่านี้ จะทำให้มีบรรยากาศที่ดีในการทำงาน หัวหน้าจะต้องมีทัศนคติที่ดี รวมทั้งการให้ข้อมูลป้อนกลับ และการทำให้กลุ่มเปลี่ยนแปลงในทางที่ดี อย่างไรก็ตามหัวหน้าทีมจะต้องมีจุดยืน และหลักการที่เข้มแข็งพอที่จะไม่เปลี่ยนแปลงไปในทางที่ไม่ดี เกิดผลเสียหายต่อทีม

1.5.7 การทำงานอย่างมีหลักฐาน (Substantial task)

ทีมจะได้รับการยอมรับถึงการทำงานเป็นทีมที่ดี ถ้างานที่ทำนั้นมีความสำคัญ และมีหลักฐานแสดงถึงความสำเร็จ ในการช่วยเหลือซึ่งกันและกัน จะช่วยพัฒนาการทำงานของทีมมากขึ้น

1.5.8 ประสบการณ์ของการสร้างทีม (Teambuilding experience)

สมาชิกทีมแต่ละคนจะมีประสบการณ์เดิมที่แตกต่าง ซึ่งประสบการณ์ที่ผ่านมาของแต่ละคน จะช่วยทำให้ทีมมีการพัฒนาได้เร็วขึ้น ด้วยการกระตุ้นศักยภาพของตนเองและช่วยสนับสนุนสมาชิกอื่น ให้ทำงานอย่างมีระบบขึ้น นั่นคือการมีประสบการณ์ในการสร้างทีมนั่นเอง

1.5.9 ความช่วยเหลือในทีม (Competent internal help)

ทีมที่มีความสามารถจะมีขบวนการทำงานที่เป็นระบบ สมาชิกแต่ละคนรู้บทบาทของตนเองที่จะเป็นผู้สังเกต เป็นตัวเร่งให้เกิดการเรียนรู้ เป็นที่ปรึกษาของทีม องค์การที่มั่นคงจะมีบุคคลที่มีความสามารถคอยช่วยเหลือทีม ซึ่งเป็นสิ่งสำคัญมากที่จะมีที่ปรึกษภายในทีมเพื่อชี้แนะในการแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นได้

1.5.10 ความช่วยเหลือภายนอกทีม (Competent external help)

ที่ปรึกษาบางคนจะมีความสามารถพิเศษที่เป็นลักษณะเฉพาะ จะช่วยให้ทีมทำงานอย่างมีประสิทธิภาพ การเชี่ยวชาญเฉพาะสาขา จะเป็นประโยชน์มากต่อทีมที่จะให้คำปรึกษาในการทำงานให้บรรลุเป้าหมายตามที่วางไว้ โดยเฉพาะอย่างยิ่งกับผู้อาวุโสในทีม จะมี

ความสัมพันธ์ที่ดีกับที่ปรึกษาภายนอกทีม ถ้าภายในทีมไม่มีบุคคลใดเป็นผู้ช่วยเหลือหรือให้คำปรึกษาภายในทีม

ในบางครั้ง ที่ปรึกษาภายนอกทีม จะเป็นประโยชน์ต่อทีมที่จะให้การสนับสนุนการทำงานภายในทีม ได้อย่างมีประสิทธิภาพในการพัฒนาทักษะภายในทีม

1.5.11 การประชุมอย่างสม่ำเสมอ (Regular meetings)

การทำงานเป็นทีม เป็นขบวนการพัฒนาการทำงานเป็นกลุ่มที่แบ่งงานกันทำ ถ้าไม่มีการประชุมอย่างสม่ำเสมอ จะไม่มีพื้นฐาน ซึ่งเป็นความสัมพันธ์อย่างไม่เป็นทางการของสมาชิกเพิ่มมากขึ้น ซึ่งลักษณะการเจริญเติบโตในการพัฒนา สมาชิกจะทำให้ทีมมีประสิทธิภาพสิ่งหนึ่งที่มีความสำคัญที่เป็นผลประโยชน์ของทีม คือความมีชีวิตชีวาของกลุ่ม และการพัฒนาบุคคลแต่ละคนในกลุ่ม สิ่งเหล่านี้ต้องใช้เวลาในการสร้างและต้องการประชุมเรื่องราวต่าง ๆ เพื่อสร้างบรรยากาศที่ดีในการทำงานกลุ่ม จากกิจกรรมที่เชื่อมโยงของกลุ่ม จะนำมาเป็นข้อตกลงของทีมที่ประสบความสำเร็จ

1.6 บทบาทของข้าราชการประจำศูนย์ปฏิบัติการต่อสู้เพื่อเอาชนะยาเสพติด

จังหวัด (ศตส.จ.) ในการสร้างทีมงานที่มีประสิทธิภาพ

จากที่ได้กล่าวมาทั้งหมดเกี่ยวกับปัจจัยต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการสร้างกลุ่มหรือทีมงานที่มีประสิทธิผลข้างต้น นับว่าจะเป็นประโยชน์อย่างสูงต่อนักบริหารที่จะสามารถมีรูปแบบที่ครบถ้วนที่สามารถเห็นถึงปัจจัยต่าง ๆ ซึ่งผู้บริหารจะสามารถนำมาประยุกต์ เพื่อการออกแบบกลุ่มงานหรือการสร้างทีมงานให้มีประสิทธิผลอย่างเป็นระบบ และตรงตามปัจจัยและสภาพการณ์ที่เป็นอยู่ ซึ่งกลยุทธ์การสร้างทีมงานที่มีประสิทธิผลจะสามารถดำเนินการอย่างเป็นระบบ เป็นขั้น ๆ จากใจกลางสู่วงกว้างได้ ดังนี้

แสดงให้เห็นถึงกระบวนการสร้างสัมพันธภาพในกลุ่มที่จะมีผลกระทบต่อปัจจัยเฉพาะต่าง ๆ

1. ผู้บริหารจะต้องทราบเป็นเบื้องต้นก่อนว่า **เกณฑ์เฉพาะ** ที่เป็นปัจจัยที่ใกล้ตัวกลุ่มมากที่สุด ซึ่งจะมีผลอย่างสำคัญและโดยตรงกับประสิทธิผลของกลุ่มมีประการใดบ้าง ซึ่งวิธีวิเคราะห์พิจารณาจะต้องอาศัยสิ่งเป็นสภาพเงื่อนไขของงานที่กลุ่มทำ นั่นคือ **เทคโนโลยี** ที่เกี่ยวข้องกับงานของกลุ่ม เพื่อให้ทราบถึงพื้นฐานลักษณะที่จะเป็นเงื่อนไขจากงานให้เข้าใจได้ชัดเจนก่อน

- ก. การทุ่มเทความพยายามต่องาน ต้องมีมากหรือน้อย
- ข. ความรู้และทักษะของสมาชิกที่จะทำงานนั้น ต้องสูงหรือดีขนาดไหน
- ค. กลยุทธ์การปฏิบัติงานของกลุ่ม จะต้องถูกต้องเพียงใด

จากการได้วิเคราะห์ดูผลกระทบของกลยุทธ์เฉพาะทั้ง 3 อย่าง ภายใต้ความเข้าใจเกี่ยวกับเทคโนโลยีตามที่กล่าว ผู้บริหารจะพบได้ว่า ในหลาย ๆ กรณีอาจจะมีเกณฑ์เฉพาะที่สำคัญ มักจะมีเพียง 2 อย่าง แต่บางกรณีอาจมีทั้ง 3 อย่างก็ได้

2. คือ การพิจารณาออกแบบกลุ่มหรือทีมงานตามปัจจัยการออกแบบกลุ่มงานนั้น คือ การต้องมุ่งพยายามออกแบบ เพื่อให้กลุ่มมีสภาพสอดคล้อง ตรงตามเกณฑ์เฉพาะที่กลุ่มมีความจำเป็นและต้องการให้มากที่สุด โดย

ก. ต้องมีการจัดงาน (Task) ที่มีลักษณะการจูงใจที่ดี

ข. การพิจารณาเกี่ยวกับขนาดและส่วนผสมของสมาชิกกลุ่มที่เหมาะสม

ค. การพยายามสร้างบรรทัดฐานกลุ่มให้เปิดกว้าง เพื่อที่จะสามารถค้นหาหรือวางมาตรการเกี่ยวกับกลยุทธ์การปฏิบัติงานที่เหมาะสมมาใช้ในการทำงานได้ตลอดเวลา

3. คือ วงที่กว้างออกมาต่อการได้พิจารณาเกี่ยวกับปัจจัยต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับการออกแบบ (Design Factors) กลุ่มงานหรือทีมงาน จนได้ผลตามที่ต้องการแล้ว นั่นคือการพิจารณาถึง สภาพแวดล้อมภายนอก (Environmental Context) ที่เป็นบรรยากาศแวดล้อมที่กลุ่มทำงานอยู่ โดยตรวจสอบดูว่า

ก. รางวัลผลตอบแทนและวัตถุประสงค์งานที่กำหนดไว้ ได้ผูกโยงกับประสิทธิผลของงานที่กลุ่มทำหรือไม่

ข. ได้มีการจัดการฝึกอบรมที่จำเป็น และบริการการปรึกษาที่จะคอยช่วยเหลือสมาชิกกลุ่มให้เก่งและรู้จริง เพื่อการทำงานพร้อมเพียงใด

ค. ได้มีการชี้ให้กลุ่มทราบถึงผลงานที่ต้องการจนชัดเจน เพื่อที่กลุ่มจะได้มีแนวทางสำหรับการไปปรับเปลี่ยนกลยุทธ์ปฏิบัติงานให้เหมาะสมกับงานที่ต้องทำหรือไม่ เพียงใด

จากแนวทางข้างต้นสามารถนำมาประยุกต์ให้ ศตส.ทุกระดับ อำนาจการและปฏิบัติตามภารกิจ อำนาจหน้าที่และพื้นที่ที่รับผิดชอบอย่างจริงจัง สร้างความสมดุลและบูรณาการในทุกมิติของการปฏิบัติงานไปสู่การมีส่วนร่วมในการดำเนินการในทุกภาคส่วนและทุกระดับของสังคม โดยการประสานทุกภาคส่วน และประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในทุกขั้นตอนของกระบวนการต่อสู้ตั้งแต่ระดับประเทศจนถึงระดับรากหญ้า เชื่อมโยงระบบความรู้ ระบบข้อมูล และระบบความคิด ให้เกิดผล การเปลี่ยนแปลงระดับลึกถึงจิตสำนึกและจิตวิญญาณของคนในชาติเพื่อให้การปฏิบัติงานประสบความสำเร็จ และบรรลุวัตถุประสงค์ตามเป้าหมายดังกล่าว จึงได้กำหนดแนวทางปฏิบัติไว้ดังนี้

1) ทุกพื้นที่ที่มีเจ้าภาพ ให้มีเจ้าภาพในแต่ละภารกิจที่ชัดเจนกำหนดตัวบุคคลผู้รับผิดชอบ รวมทั้งผู้ปฏิบัติในระดับต่างๆ ให้ชัดเจน

2) ทุกระดับมีเป้าหมาย กำหนดเป้าหมายและทิศทางปฏิบัติให้สอดคล้องกับปัญหา โดยยึดพื้นที่ (Area Approach) เป็นหลัก

3) ทุกฝ่ายต้องเสริมช่วย ถือเป็นวาระสำคัญของชาติและประชาชนชาวไทยที่ต้องร่วมมือและช่วยเหลือในการปฏิบัติและแก้ไขปัญหาอย่างจริงจัง

4) ทุกหน่วยต้องบูรณาการ มีการบูรณาการและมีเอกภาพในการปฏิบัติงานที่เป็นรูปธรรมอย่างแท้จริง

5) ทุกงานต้องเข้มข้นให้เข้มข้น จริงจัง และชัดเจนในยุทธศาสตร์แต่ละด้าน และดำเนินการปฏิบัติอย่างเต็มกำลัง

6) ทุกคนต้องเข้มแข็งเสริมสร้างศักยภาพพลังประชาชนให้เข้ามามีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาอย่างเข้มแข็ง

7) ทุกแห่งต้องเฝ้าระวัง พัฒนาระบบและกลไกเฝ้าระวังให้มีศักยภาพและสามารถแก้ไขปัญหาในระดับพื้นที่ได้อย่างรวดเร็วและตรงจุด

8) ทุกครั้งต้องต่อเนื่อง พัฒนาและปรับปรุงองค์การปฏิบัติระดับพื้นที่ให้สามารถปฏิบัติงานได้อย่างต่อเนื่อง และเป็นศูนย์ปฏิบัติการที่รวมสรรพกำลังและทรัพยากรการ ปฏิบัติงานจากทุกภาคส่วนในพื้นที่

9) ทุกเรื่องต้องมีคุณภาพ ต้องเน้นผลการปฏิบัติในเชิงคุณภาพและประสิทธิภาพมากกว่าปริมาณ เพื่อเอาชนะยาเสพติดที่ยั่งยืน

1.7 การประยุกต์ใช้ 7 นิสัย (The 7 Habits) ของ Franklin Covey ที่สนับสนุนบุคคลในองค์กรเป็นผู้ที่มีประสิทธิภาพสูง สามารถปรับวิธีการคิด วิธีทำงานอย่างเป็นทีมเอื้อต่อการสนับสนุนการทำงานเป็นทีมในการแก้ปัญหายาเสพติด

The 7 Habits of Highly Effective People เจ็ดอุปนิสัยของผู้มีประสิทธิผลสูง ซึ่งเป็นผลงานของ **Stephen R. Covey** แนวคิดของเขาส่งผลสะท้อนต่อวิธีคิดของคนในวงกว้างถึงขนาดได้รับการยกย่องให้เป็น 1 ใน 25 บุคคลผู้ทรงอิทธิพลมากที่สุดจากนิตยสาร TIME โดย Dr. Stephen R. Covey ผู้ก่อตั้ง และประธานบริษัท Franklin Covey Co. ซึ่งต้องการสนับสนุนบุคคลในองค์กรให้เป็นผู้ที่มีประสิทธิผลสูง เพราะนั่นหมายถึงองค์กรของพวกเขาจะเป็นองค์กรที่มีประสิทธิผล ด้วยเช่นกัน

กระแสของความเจริญก้าวหน้าทางเทคโนโลยี กระแสความเปลี่ยนแปลงของตลาดโลก ตลอดจนการรวมตัวของธุรกิจต่าง ๆ การปรับเปลี่ยนโครงสร้างเหล่านี้เป็นเพียงส่วนหนึ่งของความท้าทายที่เพิ่มมากขึ้น องค์กรต่าง ๆ ต้องเผชิญหน้าอยู่ขณะนี้ การแก้ปัญหาแบบฉาบฉวยนั้นไม่ใช่ทางออกของปัจจุบันนี้ รวมถึงการปรับปรุงในส่วนเล็ก ๆ น้อย ๆ นั้นไม่มีประโยชน์ ดังนั้นองค์กรที่ทุ่มเทในการสร้างศักยภาพบุคลากรให้มีคุณภาพ เพื่อเป็นพื้นฐานอันแข็งแกร่งขององค์กรเท่านั้น ที่จะสามารถก้าวไปสู่จุดหมายปลายทางได้อย่างมั่นใจและมั่นคง

- แก้ไข ปรับเปลี่ยน ยกเลิก พฤติกรรม และความคุ้นเคย ที่ไม่มีประสิทธิผล
การสร้างควมไว้วางใจในระดับสูง

พัฒนาความสัมพันธ์กับผู้อื่น

เมื่อเรามองและคิดในแง่บวกที่แตกต่างจากเดิม เราก็จะกระทำพฤติกรรมที่แตกต่าง
เช่นกัน และการกระทำเหล่านั้นจะก่อให้เกิดผลดีต่อองค์กร ซึ่งการเปลี่ยนแปลงนี้คือวิธีการที่จะ
สามารถนำองค์กรสู่ ความสำเร็จที่ยั่งยืนและมั่นคง โดย **เจ็ดอุปนิสัยของผู้มีประสิทธิผลสูง** ได้แก่

อุปนิสัยที่ 1: บี โปรแอคทีฟ (Be Proactive)

เสริมสร้างให้มีความกล้าที่จะเผชิญสิ่งใหม่ ๆ กล้ารับผิดชอบ และปรับปรุงการยอมรับใน
หน้าที่ที่ได้รับมอบหมายเพื่อที่จะได้บรรลุถึงวัตถุประสงค์

อุปนิสัยแห่งวิสัยทัศน์ส่วนบุคคล เราแต่ละคนมีอำนาจเป็นของตัวเองในการที่จะ
ตัดสินใจ เมื่อแต่ละคนใช้พลังอำนาจนี้ในการที่จะเลือกตอบสนองต่อสิ่งต่างๆ ตามค่านิยมที่มีต่อ
ตัวเอง เขาเหล่านั้นจะได้ชื่อว่าเป็นคนโปรแอคทีฟ กล่าวอีกนัยหนึ่ง บุคคลที่มีลักษณะ โปรแอคทีฟ
จะสามารถใช้ความมีอิสระในการเลือกตัดสินใจซึ่งจะสอดคล้องได้ดีที่สุดกับค่านิยมของแต่ละบุคคล
ในขณะที่บุคคลเหล่านั้นให้ความสำคัญกับสิ่งที่เขาสามารถควบคุมได้ (Circle of Influence) แทนที่
จะตอบสนองหรือวิตกกังวลเกี่ยวกับเงื่อนไขต่างๆ ซึ่งไม่ได้อยู่ในความควบคุมของเขาเหล่านั้น
(Circle of Concern) เขาเหล่านั้นก็ได้ชื่อว่าได้ใช้พลังงานไปในทางที่ถูกต้อง เพื่อที่จะสามารถ
ควบคุมเงื่อนไขเหล่านั้นและเป็นการเพิ่ม Circle of Influence

เป็นกรอบความคิดในการปฏิบัติตน ทั้งด้านสังคมและการทำงานให้มีความรอบคอบในการ
ตัดสินใจแก้ไขปัญหา พุดในสิ่งที่ดีๆ คิดดี ทำดี

วงจรวุฒิภาวะ (The Maturity Continuum)

เป็นความหมายแห่งการริเริ่ม มีความหมายในฐานะความเป็นมนุษย์ที่สามารถ
รับผิดชอบชีวิตตัวเอง พฤติกรรมของเราเป็นส่วนหนึ่งจากการตัดสินใจ เราต้องเป็นฝ่ายริเริ่มและ
รับผิดชอบในการกระทำทุกๆ อย่างที่เกิดขึ้น การกระทำของเราย่อมเกิดจากการเลือกของเราเองอยู่
บนพื้นฐานของคุณค่ามากกว่าผลจากเงื่อนไข ซึ่งความมีประสิทธิภาพในทางด้านการผลิตนั้นเกิดขึ้น
จากความสมดุลของ 2 สิ่ง คือ ผลผลิตกับ ความสามารถในการผลิต Be Proactive (อุปนิสัยแห่ง
วิสัยทัศน์ส่วนบุคคล) คนที่มีพฤติกรรมแบบโปรแอคทีฟ คือเป็นคนที่มีความรับผิดชอบต่อทางเลือก
ของเขาและมีอิสรภาพในการเลือก ในอุตสาหกรรมเราสามารถนำโปรแอคทีฟมาใช้เพื่อกำหนด
ความสามารถในการผลิตให้เพิ่มพูนขึ้นได้เพราะเราสามารถเลือกที่จะทำสิ่งต่างๆ ได้ให้อยู่ภายใต้การ
ควบคุมของเราและเป็นไปตามแนวทางที่เราได้กำหนดไว้ เช่นเราจะทำการปรับปรุงการผลิตแบบ
ใหม่ให้ดีกว่าแบบเดิมโดยการออกแบบสายการผลิตใหม่ โปรแอคทีฟเป็นตัวเลือกที่จะทำได้

พฤติกรรมแบบโปรแอกทีฟนี้ ยังได้รวมไปถึง การช่วยเหลือมีน้ำใจต่อผู้ร่วมงานผู้ ซึ่งจะช่วยให้เราสามารถเลือกงานให้แต่ละบุคคลทำได้ว่าแต่ละคนเหมาะสมกับงานอย่างไร โดยดูที่พฤติกรรมของเขาและให้โอกาสเขาได้ทำงานเพื่อพิสูจน์ความสามารถของตัวเอง เปรียบได้กับเราสารเลวเลือกผู้ที่ส่งมอบวัตถุดิบให้เราได้ว่าเป็นบริษัทใดซึ่งเป็นบริษัทที่มีความเหมาะสมมากที่สุดอย่ามัวยึดติดอยู่กับบริษัทเดียวต้องกล้าที่จะเลือกในสิ่งที่ดีกว่าให้กับบริษัทเพราะเราสารเลวที่จะกำหนดให้เป็นไปตามแนวทางที่ต้องการได้ การที่เรามีพฤติกรรมแบบ โปรแอกทีฟนี้และหัวหน้าหรือผู้จัดการรวมไปถึงคนในองค์กรมีพฤติกรรมแบบ โปรแอกทีฟจะทำให้สามารถเพิ่มประสิทธิภาพขององค์กรไปได้อย่างรวดเร็ว

อุปนิสัยที่ 2: เริ่มต้นด้วยจุดมุ่งหมายในใจ (Begin With The End In Mind)

มุ่งที่ความสำเร็จของโครงการ โดยรวมเป้าหมายของทีมงาน และองค์กรไว้ด้วยกัน

- การตอบสนองตามคำนิยม
- การยอมรับความรับผิดชอบ
- มุ่งเน้นที่ Circle of Influence
- เป็น Transition Figure

อุปนิสัยแห่งภาวะผู้นำส่วนบุคคล บุคคลผู้มีประสิทธิภาพกำหนดทิศทางอนาคตด้วยตนเอง เขาเหล่านั้นได้ประโยชน์จากการเริ่มต้นด้วยจุดมุ่งหมายในใจในทุกๆส่วนที่เกี่ยวกับชีวิต แทนที่จะปล่อยให้บุคคลอื่นหรือเงื่อนไขปัจจัยภายนอกต่างๆ มาเป็นตัวกำหนดผลที่จะเกิดแก่เขา แต่เขาเหล่านั้นสามารถที่จะวางแผนว่าเขาอยากจะเป็นเช่นไร หรืออยากทำอะไร หรืออยากจะมีอะไร แล้วเขาก็ได้กำหนดสิ่งเหล่านั้นขึ้นในใจเพื่อที่จะเป็นตัวนำในการตัดสินใจต่างๆ แผนที่อยู่ในใจนี้ที่ใช้สำหรับกำหนดเป้าหมายในชีวิต จะถูกแสดงออกมาเป็นตัวหนังสือในรูปแบบที่เรียกว่า **คำปณิธาน (Mission Statement)** บุคคลใดๆ ก็ตามซึ่งมีคำปณิธานเป็นของตนเองที่สามารถที่จะใช้ในการนำการตัดสินใจ จะสามารถใช้ชีวิตได้อย่างกลมกลืนกับเป้าหมายที่ได้มีการกำหนดไว้โดยตัวเอง

การเริ่มต้นด้วยจุดมุ่งหมายภายในใจ (being with the end in mind) หมายถึง คุณต้องรู้เป้าหมายอย่างชัดเจน ว่าคุณต้องการอะไร ต้องการจะไปไหน เพื่อจะได้เข้าใจว่าคุณจะเข้าไปสู่ทิศทางที่ถูกต้องได้อย่างไร

การกำหนดเป้าหมายไว้ในใจ จะเป็นสิ่งที่ใช้ตรวจสอบทุกสิ่งทุกอย่างในชีวิตคุณ ไม่ว่าพฤติกรรมในวันนี้ หรือวันหน้าจะต้องสอดคล้องกับสิ่งที่คุณกำหนดไว้ในใจ

วิธีที่มีประสิทธิภาพมากที่สุด ก็คือ " สนใจเฉพาะสิ่งที่คุณต้องการเป็น และต้องการทำ โดยอยู่บนพื้นฐานของคุณค่าและหลักการที่ดี "

Begin with the End in Mind (อุปนิสัยแห่งภาวะผู้นำส่วนบุคคล) เริ่มต้นด้วยจุดมุ่งหมายในใจ คือ การสร้างทางจิตใจ การวางแผน การออกแบบและวางโครงสร้างสำหรับสิ่งที่เราต้องการจะเป็นหรืออาจเรียกว่าเป็นการสร้างปณิธานของตัวเองขึ้นมาเพื่อกำหนดให้เป็นไปตามแนวทางที่ปณิธานตั้งไว้ซึ่งสามารถใช้ได้กับการตั้งปณิธานในการดำเนินชีวิต ตั้งปณิธานของครอบครัวและตั้งปณิธานในการทำงานให้กับองค์กรนั้น ฯลฯ ผู้บริหารสามารถตั้งปณิธานขององค์กรได้ว่าจะจะเป็นไปแนวทางใดและเน้นที่เรื่องใดเป็นสำคัญเพื่อการบริหารขององค์กรเป็นไปตามแนวทางที่ได้กำหนดไว้ ศูนย์กลางของชีวิตเป็นสิ่งชี้นำการตัดสินใจและชักจูงให้เรากระทำการสิ่งต่างๆ การเขียนคำปณิธานส่วนตัวนั้นเป็นเหมือนกับการกำหนดแนวทางของชีวิตให้เดินไปอย่างมีจุดหมายปลายทางที่แน่นอนในโลกอุตสาหกรรมก็เช่นเดียวกันเราอาจเคยได้ยินคำว่า “สร้างคนก่อนสร้างเทคโนโลยี” ซึ่งคำกล่าวนี้เป็นเหมือนคำปณิธานอย่างหนึ่งซึ่งหมายถึงว่าเทคโนโลยีนั้นไม่อาจเกิดขึ้นได้โดยปราศจากคนที่มีความรู้ความสามารถในการสร้างสิ่งต่างๆขึ้นมา เริ่มต้นด้วยจุดมุ่งหมายในใจ เป็นการสร้างทางจิตใจก่อนสร้างทางกายภาพ เป็นการสร้างแนวทางให้กับชีวิตของตัวเองและยังสามารถนำไปประยุกต์กับสิ่งต่างๆ รอบตัวเราได้อีกด้วย

อุปนิสัยที่ 3: ทำสิ่งที่สำคัญก่อน (Put First Things First)

มุ่งเน้นทำสิ่งที่สำคัญก่อน และส่งเสริมการปฏิบัติงานที่มีประสิทธิผล

- สิ่งแรกที่สำคัญสำหรับท่าน
- ดำรงชีวิตอย่างมีประสิทธิภาพในตารางการบริหารเวลาพื้นที่

อุปนิสัยแห่งการบริหารส่วนบุคคล อะไรคือสิ่งที่สำคัญเป็นอันดับแรก อะไรก็ตามซึ่งเราโดยส่วนตัวพบว่ามีคุณค่ามากที่สุดที่จะกระทำ สิ่งสำคัญอันดับแรกนั้นจะช่วยให้เราดำเนินชีวิตไปในทางที่ถูกต้อง สิ่งนี้จะช่วยให้เราบรรลุถึงเป้าหมายแห่งชีวิตบนหลักการที่ถูกต้อง ซึ่งได้แสดงไว้ในคำปณิธาน (Mission Statement)

สิ่งสำคัญอันดับแรกมักจะมีค่ามากเสมอ และบางครั้งก็เป็นความเร่งด่วน :

● **ความสำคัญ (Important)** กิจกรรมเป็นเรื่องสำคัญ ถ้าโดยส่วนตัวแล้วท่านพบว่ามันมีคุณค่า - ถ้ามันมีผลต่อปณิธาน ค่านิยม และจุดมุ่งหมายอันดับต้นๆ ของเรา **ความเร่งด่วน (Urgent)** กิจกรรมเป็นเรื่องเร่งด่วนถ้าเราหรือผู้อื่นรู้สึกว่าจะต้องให้ความสนใจในเรื่องนี้อย่างทันทีทันใด เราควรจะมีมุ่งเน้นไปที่การบริหารเวลา และเรื่องของงานรวมไปถึงความสัมพันธ์กับผู้อื่น

การบริหารที่ดีที่สุดคือ การทำทุกอย่างตามลำดับความสำคัญ (putting first things first) การบริหารก็คือการจัดระเบียบวินัยเพื่อทำสิ่งต่างๆ ให้สำเร็จ และหัวใจของการบริหารเวลาสามารถสรุปให้สั้นเหลือเพียงประโยคเดียวว่า " จัดการและดำเนินการตามความสำคัญ "

โดยสรุป Put First Things First (อุปนิสัยแห่งการบริหารส่วนบุคคล) ทำสิ่งที่สำคัญก่อนเราควรทำในสิ่งที่สำคัญก่อนเพื่อที่จะได้บรรลุความสำเร็จผลตามที่ได้ตั้งปณิธานไว้ซึ่งกิจกรรมทั้งหลายสามารถจัดลำดับได้โดยการแบ่ง ตามความสำคัญ และความเร่งด่วนโดยมีการกำหนดตามลำดับ ในขณะที่เดียวกันเราควรที่จะระบุและกำจัดการจัดกิจกรรมที่ไม่ได้นำไปสู่การบรรลุปณิธานตามที่ได้ตั้งใจไว้

อุปนิสัยที่ 4: คิดแบบชนะ-ชนะ (Think Win – Win)

ส่งเสริมให้มีการแก้ปัญหา และความขัดแย้งร่วมกัน แสวงหาหนทางที่มีผลประโยชน์ด้วยกัน

- กรอบความคิดหกประเภทของความสัมพันธ์ของมนุษย์
- เขียนบทชีวิตใหม่ด้วยความคิดแบบชนะ – ชนะ
- สีมิตีของชนะ – ชนะ

การคิดแบบชนะ-ชนะเป็นกรอบแห่งจิตใจและหัวใจ ซึ่งมุ่งเน้นอย่างมั่นคงเพื่อให้บรรลุถึงผลประโยชน์ร่วมกันในทุกๆ ด้านของการมีความสัมพันธ์กับผู้อื่น ความคิดแบบชนะ-ชนะหมายถึงให้ทุกๆ ฝ่ายเป็นผู้ชนะ เพราะว่าข้อตกลงหรือวิธีการแก้ปัญหาเหล่านั้นจะทำให้ได้ประโยชน์และความพอใจทั้ง 2 ฝ่าย นั้นหมายความว่า ทุกๆ ฝ่ายจะรู้สึกดีกับการตัดสินใจนั้น และรู้สึกผูกพันในแผนการเพื่อที่จะให้บรรลุผลสำเร็จ

บุคคลซึ่งคิดแบบชนะ-ชนะจะประกอบไปด้วยคุณลักษณะ 3 ประการ กล่าวคือ ความซื่อสัตย์ต่อตนเองและผู้อื่น (Integrity) วุฒิภาวะ (Maturity) และความใจกว้าง (Abundance Mentality) บุคคลซึ่งมีความซื่อสัตย์ต่อตนเองและผู้อื่นจะมีความซื่อสัตย์ในด้านความรู้สึก ค่านิยม และข้อผูกมัดที่ตนเองมีต่อผู้อื่น และต่อตนเอง บุคคลผู้ซึ่งมีวุฒิภาวะจะแสดงความคิด และความรู้สึกของตนเองด้วยความกล้าแสดงออก และแสดงความใส่ใจต่อผู้อื่นทั้งในด้านความคิด และความรู้สึกเช่นกัน บุคคลซึ่งมีความใจกว้างจะมีความเชื่อว่าทุกสิ่งทุกอย่างมีมากเกินไปสำหรับทุกๆ คน

"มิตรภาพไม่มีวันเกิดขึ้นได้ถ้าปราศจากความเชื่อมั่น และความเชื่อมั่นจะไม่วันเกิดขึ้นได้ถ้าปราศจากความซื่อตรง"

แนวคิดแบบชนะ / ชนะ ไม่ถือเป็นเทคนิคอย่างหนึ่ง แต่เป็นปรัชญาโดยรวมที่มนุษย์พึงปฏิบัติต่อกัน เป็นการมองว่าชีวิตควรเป็นไปเพื่อความร่วมมือร่วมใจ ไม่ใช่เพื่อการแข่งขัน เพราะความสำเร็จของคนคนหนึ่งไม่ได้หมายความว่าต้องทำให้อีกคนหนึ่งเสียหายหรือต้องแย่งชิงจากคนอื่น

Think Win – Win(อุปนิสัยแห่งภาวะผู้นำระหว่างบุคคล) คิดแบบชนะ-ชนะ บุคคลในสังคมปัจจุบันนี้ จะมีความคิดแบบชนะ-แพ้ ซึ่งเป็นความคิดที่ผิดและเป็นความคิดของคนส่วนใหญ่ที่เกิดขึ้นในสังคมคือคิดที่จะหวังตนเองเป็นอันดับแรกหาผลประโยชน์ใส่ตัวเองและให้ร้ายกับผู้อื่น

เพื่อให้ได้มาซึ่งคำว่า ชะนะในขณะที่ฝ่ายตรงข้ามได้รับคำว่าแพ้ การคิดแบบชนะ-ชนะนั้นเป็นความคิดที่จะหาวิธีที่จะทำให้ตนเองประสบผลสำเร็จและมีความสุขในขณะที่เดียวกันที่สร้างความพอใจให้กับผู้อื่นด้วย

การคิดแบบชนะ-ชนะ ต้องเริ่มต้นจากที่ตัวเราเองก่อนหากคนภายในองค์กรมีความคิดแบบชนะ-ชนะจะทำให้เพิ่มประสิทธิภาพขององค์กรได้มากยิ่งขึ้นโดยต่างฝ่ายต่างมีความสัมพันธ์ที่ดีต่อกันและคอยช่วยเหลือซึ่งกันและกันหากองค์กรคิดแบบชนะ-ชนะ มีข้อตกลงร่วมกันทั้ง 2 ฝ่าย ได้รับผลประโยชน์จากการที่ได้ทำข้อตกลงร่วมกันอีกทั้งยังเป็นการสร้างความสัมพันธ์อันดีกับทั้ง 2 ฝ่ายคนที่มีคุณลักษณะแบบชนะ-ชนะจะต้องมีความซื่อสัตย์ต่อตนเองและผู้อื่น , มีวุฒิภาวะกล้าแสดงออกใส่ใจความรู้สึกนึกคิดของผู้อื่น , มีความใจกว้าง

อุปนิสัยที่ 5: เข้าใจผู้อื่นก่อนแล้วจึงให้ผู้อื่นเข้าใจเรา (Seek First to Understand, Then To Be Understood)

สร้างความชัดเจนในการติดต่อสื่อสารให้มากขึ้นโดยใช้ทักษะในการฟัง เพิ่มความไว้วางใจให้สูงขึ้นและทำงานให้สำเร็จขึ้น ช่วยทำให้เข้าใจปัญหาต่าง ๆ และทักษะในการสื่อสารดีขึ้น เพื่อหาทางแก้ปัญหาได้อย่างถูกต้องที่สุด

- ความท้าทายในการติดต่อสื่อสาร
- ระดับของการฟังและการตอบสนองบนพื้นฐานของอัตตชีวะประวัติ

อุปนิสัยแห่งการติดต่อสื่อสารอย่างเข้าอกเข้าใจ เมื่อเราฟังเพื่อที่จะเข้าใจผู้อื่น การติดต่อสื่อสารระหว่างบุคคลจะเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ เราเลิกสนใจสิ่งต่าง ๆ บนกรอบความคิดของเราเอง และเลิกสนใจที่จะอธิบายอัตตชีวะประวัติส่วนตัวของเราเองต่อผู้อื่น โดยการหลีกเลี่ยงการตอบสนองที่อยู่บนพื้นฐานของประสบการณ์ของเราเองและให้ความสำคัญเกี่ยวกับบุคคลอื่น จะเป็นการช่วยในเรื่องการติดต่อสื่อสารกับผู้อื่น จะเป็นการช่วยให้เราได้มีการเตรียมตัวที่จะฟังอย่างเข้าอกเข้าใจ และด้วยความตั้งใจที่จะเข้าใจผู้อื่น

การให้ผู้อื่นเข้าใจเรา จะต้องใช้ความกล้าหาญและทักษะ คุณจะต้องมีความกล้าหาญที่จะแสดงความรู้สึกที่แท้จริงของตนเอง และอย่างเปิดเผย คุณจำเป็นต้องมีทักษะในการที่จะอธิบายอย่างแจ่มชัดและเที่ยงตรงในประเด็นต่าง ๆ ของคุณจากมุมมองของผู้อื่น “หัวใจมีเหตุผลพอที่จะรู้ว่าเรื่องไหนไม่ต้องใช้เหตุผล”

การเข้าใจคนอื่นต้องอาศัยการไตร่ตรอง แต่การทำให้คนอื่นเข้าใจเราจะต้องอาศัยความกล้าหาญ ยิ่งคุณสามารถทำความเข้าใจคนอื่นได้ลึกซึ้งเท่าไร คุณก็จะยิ่งได้รับความศรัทธามากขึ้นเท่านั้น เมื่อคุณเข้าใจความรู้สึกของแต่ละคนเป็นอย่างดีแล้ว ความแตกต่างจะไม่ใช่อุปสรรคอีกต่อไป

โดยสรุป Seek First to Understand, Then Be Understood เข้าใจผู้อื่นก่อนแล้วจึงให้ผู้อื่นเข้าใจเราการที่จะทำให้ผู้อื่นเข้าใจเราก่อนนั้นยาก เราจะต้องเข้าใจผู้อื่นก่อนโดยเริ่มต้นด้วยการเป็นผู้ฟังที่ดี ฟังอย่างเข้าอกเข้าใจ

การฟังมีหลายระดับหลายประเภทไม่สนใจฟัง , แกล้งฟัง , เลือกฟัง , และฟังอย่างตั้งใจ ฟังด้วยหู สายตาและหัวใจ การฟังอย่างเข้าอกเข้าใจนั้นไม่ได้หมายความว่าต้องฟังแล้วเห็นด้วยเสมอต้องฟังอย่างที่เราเข้าใจในบุคคลนั้นอย่างแท้จริงว่ารู้สึกนึกคิดอะไรถ้าหากเราทราบถึงความรู้สึกนึกคิดของเขาได้จะเป็นประโยชน์ต่อเราเป็นอย่างมากเราสามารถใช้คนได้อย่างถูกต้องว่าเขาชอบหรือรู้สึกอย่างไรกับงานที่เราได้มอบหมาย การฟังอย่างเอาใจใส่เป็นการเพิ่มมนุษยสัมพันธ์ในอีกทางหนึ่งซึ่งช่วยให้เราสามารถทำงานได้อย่างราบรื่นและเข้าใจผู้อื่นได้ดียิ่งขึ้น เนื่องจากในองค์กรหนึ่งๆเราต้องพบปะผู้คนจำนวนมากซึ่งการฟังที่ดีนั้นเป็นปัจจัยพื้นฐานที่สำคัญในการเข้ากับผู้อื่นเพื่อเพิ่มศักยภาพของตัวเองและเพื่อการติดต่อประสานงานได้อย่างดียิ่งขึ้นเพราะเราได้ฟังแล้ววิเคราะห์อย่างมีเหตุผล ช่วยในการตัดสินใจได้อย่างละเอียดรอบคอบดียิ่งขึ้นเพื่อไม่ให้เกิดข้อผิดพลาดตามมาในภายหลัง เพราะเราสามารถสื่อสารได้อย่างชัดเจนตรงประเด็นเห็นภาพแก่นสาร กรอบความคิดในการทำงานได้อย่างราบรื่นและมีประสิทธิภาพ

อุปนิสัยที่ 6: ผสานพลังประสานความต่าง (Synergize)

ผืนพลังต่าง ๆ ร่วมกันจากสมาชิกในกลุ่ม เพื่อนำมาเป็นส่วนได้เปรียบในทางเลือกใหม่

- กระบวนการผืนพลังประสานความต่าง
- การให้คุณค่ากับความแตกต่าง
- การสร้างสรรค์ทางเลือกที่สาม
- การมองภาพของความถ่อมใจ

อุปนิสัยแห่งการร่วมมือกันอย่างสร้างสรรค์ Redwoods ซึ่ง เมื่อร่วมมือกันอย่างใกล้ชิดจะทำให้เกิดศักยภาพซึ่งจะก่อให้เกิดผลเป็นทวีคูณ มากกว่าผลที่เกิดจากการแยกกันทำงาน หลักการการผืนพลังประสานความต่างนี้เป็นจริงเช่นเดียวกันในสังคมมนุษย์ เมื่อบุคคล 2 คนร่วมมือกันและฟังพาทซึ่งกันและกันอย่างสร้างสรรค์ จะช่วยให้เกิดผลสำเร็จมากกว่าผลบวกของแต่ละฝ่ายมารวมกัน เมื่อแต่ละฝ่ายให้คุณค่ากับความแตกต่างของอีกฝ่ายหนึ่ง ก็จะทำให้แต่ละฝ่ายมีใจเปิดกว้างเพื่อที่จะหาโอกาส และความเป็นไปได้ใหม่ๆ ช่วยให้แต่ละฝ่ายคิดแบบชนะ-ชนะ และสร้างความไว้วางใจ ก็จะช่วยให้มีการเสริมซึ่งกันและกัน

การประสานพลัง หมายถึง การรวมข้อดีของอุปนิสัยทั้งหมดมารวมเข้าด้วยกันเพื่อทำงานใหญ่ให้สำเร็จ

กุญแจสำคัญของการประสานพลังก็คือ การประสานพลังในตัวบุคคลนั่นเอง เพื่อให้เกิดความเป็นเอกภาพ

Synergize (อุปนิสัยแห่งการร่วมมืออย่างสร้างสรรค์) ในการพึ่งพาอาศัยกันทุกวันนี้ต้องอาศัยความเข้าใจในแต่ละตัวบุคคลที่มีความแตกต่างกันในแต่ละคนการที่เรามองเห็นความแตกต่างของแต่ละคนที่มีความความคิดต่างไปจากเราอย่าสรุปว่าเขาคิดผิดหรือเราคิดผิด เราต้องเห็นด้วยกับความต่างนั้นหมายถึงเราต้องเคารพถึงความแตกต่างที่เกิดขึ้นเพื่อช่วยในการพัฒนาเรียนรู้ปรับความคิดในตัวเราเองมองความต่างนั้นเป็นเสมือนความแตกต่างของการเรียนรู้ ความแตกต่างที่เราค้นพบขึ้นนั้นจะสามารถช่วยให้เราแก้ไขปัญหาในการทำงานได้และสามารถสร้างผลงานร่วมกันกับคนในทีมของเราความแตกต่างที่อาจเกิดขึ้นได้นั้นมีหลายรูปแบบซึ่งแต่ละแบบไม่อาจที่จะสามารถพัฒนาความคิดของเราไปได้เพราะว่าความแตกต่างที่เกิดขึ้นนั้นเป็นความต่างอย่างไร้ความคิด

การประนีประนอมเป็นหนทางหนึ่งที่จะจัดการกับความแตกต่างได้แต่การประนีประนอมนั้นไม่ก่อให้เกิดประโยชน์เสมอไป ไม่มีการพัฒนาเกิดขึ้น ความแตกต่างที่เกิดขึ้นในองค์กรนั้นเป็นตัวช่วยในการพัฒนาองค์กรให้ดียิ่งขึ้น หากเรารู้จักและยอมรับถึงความแตกต่างที่เกิดขึ้นได้อีกทั้งยังสามารถช่วยพัฒนาผลผลิตให้มีคุณค่ามากยิ่งขึ้น

อุปนิสัยที่ 7: ลับเลื่อยให้คมอยู่เสมอ (Sharpen the Saw)

ทำให้เป็นกิจวัตร หมั่นฝึกฝน เพื่อพัฒนาทั้ง 6 อุปนิสัยให้ดีขึ้นไปเรื่อย ๆ รวมทั้งเอาใจใส่ทั้ง สี่มิติของการเติมพลังชีวิต 1) กายภาพ 2) สติปัญญา 3) จิตวิญญาณ 4) สังคม/อารมณ์

- สี่มิติของการเติมพลังชีวิต
- ความสามารถในการผลิตส่วนบุคคล
- วงหมุนสู่เบื้องบน
- การดำรงชีวิตโดยมีศูนย์กลางอยู่ที่หลักการ

อุปนิสัยที่ 7 เป็นเหมือนกับเครื่องคอมพิวเตอร์ส่วนบุคคล ที่ช่วยรักษาและเพิ่มคุณค่าที่มีอยู่ในตัวคุณให้มากขึ้น การลับเลื่อยให้คม โดยทั่วไปแล้วหมายถึงการแสดงพลังขับเคลื่อนที่มีอยู่ในตัวบุคคล แล้วนำออกมาใช้อย่างต่อเนื่องและสม่ำเสมอ โดยใช้อย่างฉลาดและสมดุล

Sharpen the Saw (อุปนิสัยแห่งการเติมพลังชีวิต) ลับเลื่อยให้คมอยู่เสมอ หมายความว่าถึงการพัฒนาตัวเองให้ทันสมัยอยู่เสมอ ในทั้ง 4 ด้าน

1. ด้านกายภาพ ออกกำลังกายให้ร่างกายสมบูรณ์ พร้อมทั้งทำงานในวันต่อๆไปทานอาหารที่มีประโยชน์ต่อร่างกาย

2. ด้านสติปัญญาศึกษาหาความรู้ให้กับตัวเองอยู่เสมอเพื่อให้ทันต่อโลกอุตสาหกรรมที่กำลังจะเปลี่ยนแปลงไป

3. ด้านจิตวิญญาณ มีสมาธิกับตนเองตั้งใจกับงานที่ได้รับมอบหมายเพื่อให้สำเร็จตามที่ได้ตั้งใจไว้

4. ด้านสังคม/อารมณ์ มีความสุขุม วุฒิภาวะทางอารมณ์ สามารถที่จะควบคุมตนเองได้กับทุกสถานการณ์ที่เกิดขึ้น เราต้องมีการพัฒนากรอบความคิดของตัวเองเพื่อในการพัฒนาในด้านต่างๆต้องหมั่นดูแลรักษาความสามารถของตัวเองให้ดีอยู่เสมอและเพิ่มพูนความสามารถให้มากขึ้นกว่าที่เป็นอยู่อาจจะเพิ่มพูนทีละน้อยแต่นานๆสม่ำเสมอหากเราสามารถพัฒนาความรู้ความสามารถ ฯลฯ ให้กับตัวเองได้แล้วในสิ่งนั้นจะช่วยให้เรามีความคิดที่ดีที่จะกลับไปพัฒนาองค์การให้ดียิ่งขึ้นกว่าเดิมได้อีก ดังคำกล่าวที่ว่า"เราต้องช่วยตัวเองก่อนที่จะช่วยผู้อื่น"หากเรายังไม่สามารถช่วยตัวเองได้จะมีใครที่ไหนที่จะเชื่อในตัวเรา และไม่กล้าที่จะมอบหมายงานที่สำคัญให้ทำ

สำหรับ **"The 8th Habit: From Effectiveness to Greatness"** "อุปนิสัยที่ 8: จาก

ประสิทธิภาพสู่ความยิ่งใหญ่" ทำอย่างไรจึงจะก้าวขึ้นเป็นผู้นำที่ยิ่งใหญ่ได้ แต่อื่นใดก็ต้องทำความเข้าใจกับความเป็น **"ผู้นำ"** เสียก่อน ว่า คนทุกคนมีศักยภาพที่จะขึ้นเป็นผู้นำได้ทั้งนั้น ถ้าเราดูผู้นำที่ยิ่งยงของโลกก็ไม่ได้มีตำแหน่งหน้าที่อย่างเป็นทางการอะไรอย่าง พระพุทธเจ้า มหาตมะคานธี แต่มาจากศีลธรรมและคุณธรรมเป็นตัวบ่งชี้ความเป็นผู้นำที่ยิ่งยง

"Covey บอกว่ามนุษย์เราเกิดมามีของขวัญติดตัวมา 3 ข้อด้วยกัน บางคนอาจไม่เคยได้แกะกล่องเลย แต่คนที่แกะกล่องออกแล้วเอาของขวัญมาพัฒนา คน ๆ นั้นจะเป็นผู้นำที่ยิ่งยงโดดเด่นได้ คือเป็นผู้นำที่สามารถค้นพบ "เสียง" ในตัวเอง ค้นพบศักยภาพและปลดปล่อยศักยภาพของตนเอง แล้วก็เป็แรงบันดาลใจให้คนอื่นค้นพบศักยภาพของคนคนนั้นด้วย"

ของขวัญประการแรกคือ เสรีภาพและอำนาจในการเลือก

ของขวัญประการที่ 2 คือ กฎแห่งธรรมชาติหรือหลักการซึ่งเป็นสากลและไม่มีวันเปลี่ยนแปลงเราสามารถที่จะค้นหาหลักการหรือกฎแห่งธรรมชาติที่ยั่งยืน ไม่ว่าจะผ่านกาลเวลานานเท่าใดก็ตามหลักการนี้ก็จะไม่ล้าสมัย เป็นเรื่องปรมาตถสัจจะ และเป็นเรื่องปัจเจก ตั้ง คือปรากฏชัดในตนเองด้วย ซึ่งหลักการนี้คือคุณค่าที่ไม่ว่าใครเข้ามาสัมผัส ชาติใด ศาสนาใด ผิวพรรณใด หลักการนี้ก็เป็นหลักการที่ดี ซึ่งเมื่อรู้ว่าเรามีทางเลือก เราก็ควรจะต้งมีหลักการที่เรายึดมั่น"

ส่วนของขวัญประการที่ 3 ก็คือความฉลาดหรือสมรรถนะทั้ง 4 ในตัวนั่นเอง ข้อนี้ก็คือการที่เราจะเป็นคนที่สมบูรณ์ เป็นองค์กรที่สมบูรณ์ หรือเป็นประเทศที่สมบูรณ์ได้จะต้องมีความสามารถ 4 ข้อด้วยกัน คือเรื่องของ PQ, IQ, EQ และก็ SQ ซึ่งก็คือ กาย จิตใจ สติปัญญา และมโนธรรม"

จากจุดนี้เห็นว่า Covey สามารถโยงเข้ากับภาพใหญ่ของสังคมโลกได้เป็นอย่างดีโดยอธิบายว่า "เรากำลังอยู่ในยุคสังคมของการเรียนรู้ ซึ่งในยุคอุตสาหกรรมจะเน้นเรื่องกาย ทำงานเหมือนกับหุ่นยนต์โดยผลผลิต 80% ของมูลค่าเศรษฐกิจของโลกมาจากที่เราทำอะไร อีก 20% เป็นเรื่องของ Value added creativity คือการใส่มูลค่าเพิ่มเข้าไปในสิ่งที่เราทำ แต่ยุคนี้มันกลับสมการเลย 80% ของมูลค่าเศรษฐกิจไม่ใช่เราทำอะไร แต่เป็นว่าเราทำอย่างไร เป็นการใส่ความคิดสร้างสรรค์ จิตวิญญาณ จิตใจ อะไรต่าง ๆ เข้าไปในสิ่งที่มีอยู่แล้ว"โลกยุคนี้แข่งขันกันที่ความรู้ คนทำงานที่ไม่มีความรู้จะตกยุค เหมือนพนักงานพิมพ์ดีดที่พิมพ์ดีดได้แต่ไม่รู้ว่าจะพิมพ์อะไรจะอยู่ไม่รอด เพราะแม้แต่ผู้บริหารก็ต้องพิมพ์ดีดเองในยุคปัจจุบัน ซึ่งเป็นยุคที่ Covey เรียกว่า **Information age** มันมีการปฏิวัติรูปแบบการทำงานซึ่งไม่เคยเกิดขึ้นมาก่อน ตั้งแต่อินเทอร์เน็ต อีเมล มันส่งผลให้วิถีชีวิตของคนยุคนี้เปลี่ยนแปลงไปในอัตราที่เร็วมาก เพราะฉะนั้นคนที่อยู่รอดได้ในยุคสังคมแห่งการเรียนรู้จะต้องเป็น Information worker คือทำงานโดยอาศัยความรู้ รู้แล้วต้อง add value ใส่เข้าไป และต้องดึงในเรื่องมนोरธรรม จิตวิญญาณเข้ามาใส่ด้วย ถึงจะได้ศักยภาพที่เต็มที่ของคน ๆ นั้นขององค์กรนั้น ๆ ออกมา องค์กรนั้นถึงจะอยู่ได้"หนังสือเล่มนี้มีอิทธิพลต่อการปรับตัวสู่การเปลี่ยนแปลงไม่น้อย

"สิ่งที่ Covey พูดยังสอดคล้องกับพระพุทธศาสนา เขาบอกว่ามนุษย์สามารถหาทางเลือกที่สามได้ ซึ่งไม่ใช่ทางเลือกของคุณหรือของผม แต่เป็นทางเลือกของเราที่เกิดจากการเข้าใจซึ่งกันและกัน และไม่ใช้การประนีประนอมยอมความกัน แนวคิดนี้คือ **หลักมัชฌิมาปฏิปทา** ที่พระพุทธเจ้าประทานไว้ คือทางสายกลางซึ่งเป็นการเลือกทางเดินที่ยั่งยืน "

สรุป

การสร้างทีมงานที่มีประสิทธิภาพ ข้าราชการประจำศูนย์ปฏิบัติการต่อสู้เพื่อเอาชนะยาเสพติด จำเป็นต้องมี**“สมรรถนะในด้านทีม (Teamwork):** ความสามารถในการปฏิบัติงานร่วมกับสมาชิกในส่วนงานภายใน ศตส.จ.และหน่วยงานภายนอก นอกจากนั้นยังต้องสามารถสร้างกลไกหรือระบบที่ทำให้สมาชิกรวมแรงรวมใจ หรือให้ความช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ตลอดจนประสานงานกันในการปฏิบัติงานไม่ว่าจะเป็นด้านกำลังกายหรือการใช้ความคิด เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์และเป้าหมายตามแนวนโยบายของรัฐบาล เข้ามามีส่วนร่วมอย่างเต็มกำลังความสามารถนั้น ข้าราชการจะต้องมีความสามารถและเข้าใจถึงองค์ประกอบในด้านการงานเป็นทีมอย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งหมายถึงความร่วมมือในระดับแนวนอน (Horizontal) ระหว่างบุคคลหรือส่วนงานต่าง ๆ เข้ามามีส่วนร่วมในการทำงานเป็นทีม ในการต่อสู้เพื่อเอาชนะยาเสพติด เกิดทักษะ ที่จำเป็นในการทำงานร่วมกันเป็นทีมให้บรรลุเป้าหมาย ตลอดจนเกิดความสามัคคีกลมเกลียว ความผูกพัน และความรู้สึกที่ดีระหว่างกันกันในองค์กร และระหว่างองค์กรในการต่อสู้เพื่อเอาชนะยาเสพติด ร่วมกัน เกิดความทำงานในเชิงรุก

มุ่งเน้นการมีส่วนร่วมของประชาชนหรือกลุ่มเป้าหมายที่เกี่ยวข้อง เนื่องจากปัญหายาเสพติดเป็นปัญหาที่ประชาชนทุกคนในสังคมจะได้รับผลกระทบไม่ทางตรงก็โดยอ้อม ดังนั้น การส่งเสริมและสนับสนุนให้ประชาชน หรือกลุ่มเป้าหมายที่เกี่ยวข้องกันอันได้แก่ องค์กรพัฒนาเอกชน องค์กรประชาชน นักเรียนนักศึกษาและผู้ใช้แรงงานในสถานประกอบการ ได้เข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในทุกกระบวนการ

พลังประชาชนเป็นพื้นฐานของการแก้ไขปัญหายา โดยเฉพาะการเอาชนะปัญหายาเสพติดที่ผ่านมา มิใช่เป็นการใช้กลไกภาครัฐแต่เพียงอย่างเดียว หากแต่ต้องมุ่งปลุกจิตสำนึกของทุกพลังในสังคมซึ่งประกอบด้วย พลังการรวมตัวของคนในชาติ พลังทางวัฒนธรรมที่เป็นรากฐานของสังคม พลังของความคิด ความเมตตา พลังทางปัญญา และพลังของการบริหารจัดการ เมื่อนำพลังเหล่านี้มาผนึกรวมกันเป็น **“พลังแผ่นดิน”** มาใช้ในการต่อสู้เอาชนะปัญหายาเสพติด ถึงขนาดที่รัฐบาลได้ประกาศยุทธศาสตร์นี้ว่า **ยุทธศาสตร์พลังแผ่นดิน** ซึ่งหมายถึงความถึงผลสำเร็จของการเอาชนะปัญหายาเสพติดที่จะมีขึ้นได้นั้นจะต้องหาวิธีการบริหารจัดการอย่างทั่วถึงทุกพื้นที่ เพื่อนำพลังเหล่านี้มาผนึกรวมกันในการต่อสู้เพื่อเอาชนะปัญหายาเสพติดได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ต้องยอมรับอย่างหนึ่งว่าข้าราชการประจำศูนย์ปฏิบัติการต่อสู้เพื่อเอาชนะยาเสพติดจังหวัด (ศตส.จ.) มีบทบาทสำคัญในการประสานแนวทางยุทธวิธีที่จะ **ผนึกพลังแผ่นดิน** มาใช้ในการต่อสู้เอาชนะปัญหายาเสพติดได้อย่างไร

วิธีการหนึ่งที่น่าสนใจเพื่อฝึกพลังแผ่นดิน เป็นการเตรียมความพร้อม ให้การดำเนินงานตามแผนยุทธศาสตร์การมีส่วนร่วมในการต่อสู้เพื่อเอาชนะยาเสพติดให้บรรลุเป้าหมาย สามารถทำให้ชุมชนเกิดทัศนคติที่ดีในการมีส่วนร่วมตัดสินใจแก้ปัญหาเสพติดในชุมชนอย่างจริงจัง ก็คือการสร้างวิทยากรกระบวนการ (Facilitator) การพัฒนา "คน" ในรูปแบบใด ๆ ก็ตาม ส่วนสำคัญที่สุดขึ้นอยู่กับว่าองค์กรได้พัฒนาคนได้ถูกทาง เหมาะสมและต่อเนื่องหรือไม่ การทำกิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์ (Walk Rally) แนวทางหนึ่งในการพัฒนาทักษะให้กับวิทยากรกระบวนการ ในการจัดกิจกรรมที่จูงใจกลุ่มเสี่ยงต่าง ๆ ในการป้องกันปัญหาเสพติดรวมทั้งทักษะในการจัดกิจกรรมมวลชนที่เป็นประโยชน์ และเป็นการป้องกันปัญหาเสพติด

3. แนวทางจัดกิจกรรมที่จูงใจกลุ่มเสี่ยงต่าง ๆ ในการป้องกันปัญหาเสพติด

3.1 บูรณาการงานและความร่วมมือให้ทุกฝ่ายร่วมแก้ไขปัญห

- ตัดวงจรของปัญหาทั้ง 3 ด้านคือ Supply / Demand / Potential Demand ไม่ให้พบกันอย่างจริงจัง

- พัฒนาขีดความสามารถขององค์กร ศตส.จ.ให้มีศักยภาพในการเฝ้าระวัง และจัดการแก้ไขปัญหายาเสพติด

- แก้ไขปัญหายาเสพติดควบคู่กันไป โดยมีเด็ก/เยาวชนเป็นศูนย์กลาง

- พัฒนาประสิทธิภาพของผู้ประสานพลังแผ่นดินควบคู่ไปกับการเสริมสร้างหมู่บ้าน/ชุมชนเข้มแข็ง ตามนโยบายของรัฐบาลในการเสริมสร้างความต่อเนื่องและยั่งยืนในการเอาชนะยาเสพติด โดยการมีส่วนร่วมของประชาชน ดังนี้

- 1) การดำรง/ยกระดับสถานะของหมู่บ้าน/ชุมชนเข้มแข็งเอาชนะยาเสพติด โดยมีเป้าหมายให้มีหมู่บ้าน/ชุมชนประเภท ก (เข้มแข็งและมีระบบเฝ้าระวังอย่างยั่งยืน) ให้มากที่สุด

- 2) การจัดทำระบบเฝ้าระวังปัญหาเสพติดในพื้นที่ มุ่งเน้นให้ ศตส.จ จัดตั้งเครือข่ายถาวรด้านข่าวสารยาเสพติดในพื้นที่อย่างมีประสิทธิภาพ การจัดทำระบบข้อมูลยาเสพติด โดยใช้เทคโนโลยีสมัยใหม่ การจัดทำแผนที่ภูมิศาสตร์ด้านยาเสพติด เพื่อนำข้อมูลมาใช้วิเคราะห์กำหนดแนวทางการดำเนินงาน โดยส่งเสริมและพัฒนาความรู้และประสบการณ์การปฏิบัติงานแก่คณะทำงานจัดเก็บและรวบรวมข้อมูล ตลอดจนโต๊ะข่าวในทุกพื้นที่

- 3) โครงการยกระดับ/ดำรงสถานะสถานประกอบการเข้มแข็งฯ ซึ่งได้ดำเนินการจำแนกสถานะเรียบร้อยแล้วครบถ้วนเพื่อเสริมสร้างความยั่งยืนในการเอาชนะยาเสพติดในสถานประกอบการ

4) กิจกรรมการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดนอกสถานศึกษาและศาสนสถาน โดยนำข้อมูลที่ได้อีกศึกษาในช่วงที่ผ่านมาแปลงสู่การปฏิบัติอย่างเป็นรูปธรรม รวมทั้งการขยายเครือข่ายดำเนินการตามแนวทางและยุทธศาสตร์ดังกล่าวไปสู่ระดับหมู่บ้าน/ชุมชนให้ครบทุกพื้นที่

5) การป้องกันการแพร่ระบาดของสารระเหยและสารเสพติดเพื่อความบันเทิง ซึ่งแพร่ระบาดเพิ่มมากขึ้นในปลายปี 2548 ในหมู่เยาวชน ทดแทนการลดจำนวนลงของยาบ้า ซึ่งขณะนี้อยู่ระหว่างการหาข้อมูลข่าวสาร แหล่งจำหน่าย เพื่อดำเนินการปราบปราม จับกุม และนำผู้เสพเข้าบำบัดรักษา

3.2 รูปแบบทางจิตวิทยาสังคม (The psycho-social model) รูปแบบทางจิตวิทยาสังคมให้ความสำคัญกับตัวคนหรือพฤติกรรมของคนเป็นหลัก โดยเห็นว่าพฤติกรรมใช้ยาของคนเป็นเรื่องที่มีความสลับซับซ้อนจึงต้องศึกษาสาเหตุของการใช้ยาอย่างลึกซึ้ง และถือว่าการติดยาเสพติดเป็นพฤติกรรมที่เบี่ยงเบนของมนุษย์ ดังนั้นในการป้องกันและแก้ไขปัญหาดังกล่าวนี้ จึงเสนอแนะให้ข่าวสารและให้การศึกษาเพื่อเสริมสร้างเจตคติ ปลูกฝังค่านิยม ความเชื่อและปรับเปลี่ยนพฤติกรรมของคนไม่ให้หันไปใช้ยาเสพติด ตลอดจนเสนอแนะให้มีการปรับปรุงสภาพแวดล้อมที่มีอิทธิพลผลักดันให้คนหันไปใช้ยาให้ดีขึ้น

3.3 รูปแบบทางสังคมและวัฒนธรรม (The social-culture model) รูปแบบทางสังคมและวัฒนธรรมมุ่งปรับเปลี่ยนสภาวะแวดล้อมในสังคมเพื่อสร้างสภาวะแวดล้อมที่ลดความกดดัน ส่งผลให้การใช้ยาเสพติดน้อยลง เช่น การปรับปรุงสภาพแวดล้อมในด้านการศึกษา การสาธารณสุข กลุ่มและองค์กรทางสังคมควรสนองตอบพื้นฐานความจำเป็นของการพัฒนาคุณภาพชีวิตของคน ในสังคม ตลอดจนให้ความสำคัญกับระบบคุณค่าของสังคมชนบทธรรมเนียมประเพณีที่ดีงาม ของสถาบันต่างๆ ในสังคม

การจัดตั้งผู้ประสานพลังแผ่นดินเอาชนะยาเสพติด โดยวิทยาการกระบวนการ เพื่อสร้างพลังประชาชนให้รู้รักสามัคคี ร่วมกันคิด ร่วมกันทำ ร่วมกันแก้ปัญหา พัฒนาและสร้างสรรค์สิ่งที่ดีงาม ให้เป็นประโยชน์ต่อประเทศชาติ สังคม และชุมชนมี **วัตถุประสงค์** เพื่อสร้างกลุ่มพลังมวลชนในระดับหมู่บ้าน/ชุมชน เพื่อฝึกกำลังเป็นพลังแผ่นดินในการต่อสู้เพื่อเอาชนะยาเสพติดตามนโยบายของรัฐบาล และเพื่อเป็นกลไกในระดับหมู่บ้าน/ชุมชน เพื่อป้องกันกลุ่มเสี่ยง ดูแลและฟื้นฟูผู้ผ่านการบำบัด การหาข่าว ตลอดจนเฝ้าระวังมิให้เกิดปัญหายาเสพติดในหมู่บ้านอย่างยั่งยืน โดยใช้ **แนวทางการฝึกอบรม** ที่เน้น

- การสร้างอุดมการณ์และจิตตสำนึกให้เกิดความรักชาติ ศาสนา และพระมหากษัตริย์
- เน้นการมีส่วนร่วมของประชาชนในการร่วมคิด ร่วมทำ ร่วมรับผิดชอบ

- เน้นการทำกิจกรรมร่วมกันเพื่อสร้างความรัก ความสามัคคีในหมู่คณะ ไม่เน้นความเป็นวิชาการมากเกินไป

- เน้นความเรียบง่าย และประหยัด
- ใช้วัด โรงเรียน หรือศาลาในหมู่บ้านเป็นสถานที่ฝึกอบรม
- บุคคลเป้าหมายหลัก คือ อาสาสมัคร ป.ป.ส. ประจำหมู่บ้าน ๆ ละ 25 คน
- จำนวนผู้เข้ารับการฝึกอบรม รุ่นละไม่เกิน 100 คน
- ระยะเวลาในการฝึกอบรม รุ่นละไม่เกิน 3 วัน
- ใช้วิทยากรกระบวนการในพื้นที่เป็นหลัก

โครงสร้างของหลักสูตร ควรประกอบด้วยเนื้อหา 3 ส่วน คือ

ส่วนที่ 1 การปลูกจิตสำนึกและสร้างอุดมการณ์ในการทำงาน ควรประกอบด้วย

1. วิชาอุดมการณ์ชาติ ศาสนา และพระมหากษัตริย์
2. กิจกรรมนันทนาการ เพื่อปลูกเร้า/สร้างสรรค์
3. สร้างความประทับใจในพิธีเปิด พิธีปิด เช่น มีการกล่าวคำปฏิญาณ มอบเข็ม

สัญลักษณ์และผ้าผูกคอ ประกาศนียบัตร และพิธีตักน้ำสาบาน

4. การนำหลักศาสนามาใช้แก้ปัญหา ยาเสพติด

ส่วนที่ 2 องค์ความรู้ที่จำเป็น/เกี่ยวข้อง ควรประกอบไปด้วย

1. ลักษณะโทษพิษภัยของยาเสพติด ลักษณะยาเสพติด วิธีการเสพ การค้า ฯลฯ
2. องค์การประสานพลังแผ่นดินเอาชนะยาเสพติดในระดับต่าง ๆ
3. การมีส่วนร่วมของหมู่บ้าน/ชุมชนในการแก้ไขปัญหา ยาเสพติดทั้งด้านป้องกัน การ

ปราบปราม และการบำบัดรักษา

ส่วนที่ 3 กระบวนการทำงาน ควรประกอบไปด้วย

1. กระบวนการการสร้างความเข้มแข็งของชุมชน/ประชาคม/เครือข่าย
2. การจัดตั้งองค์กรระดับหมู่บ้าน
3. การมอบหมายภารกิจให้แก่ผู้ผ่านการอบรม
 - การป้องกันกลุ่มเสี่ยง
 - การบำบัดผู้ติดยาเสพติดในชุมชน
 - การติดตามดูแลและฟื้นฟู
 - ติดตามผู้ผ่านการอบรมโครงการทำความดีเพื่อแผ่นดิน
 - การหาข่าว

4. การจัดกิจกรรมมวลชนที่เป็นประโยชน์ และเป็นการป้องกันปัญหายาเสพติด

บุคลากร ประจำองค์กร ศตส.จ. ให้มีความพร้อมในการเฝ้าระวังสถานการณ์และดำเนินการเชิงรุกในการแก้ปัญหาอย่างทันท่วงที มีทักษะในการจัดกิจกรรมที่เหมาะสมในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในแต่ละพื้นที่ เร่งรัดแก้ไขปัญหายาเสพติดควบคู่กับการเสริมสร้างสถาบันครอบครัวให้เข้มแข็ง โดยยึดเด็กและเยาวชนเป็นศูนย์กลาง

เสริมสร้างหมู่บ้าน/ชุมชนเข้มแข็งเอาชนะยาเสพติด ให้เป็นหมู่บ้าน/ชุมชนต้นแบบที่จะพัฒนาเป็นศูนย์การเรียนรู้อย่างมีคุณภาพใน หมู่บ้าน

4.1 พัฒนาผู้ประสานพลังแผ่นดินเชิงคุณภาพ ให้เป็นเครือข่ายการเฝ้าระวังสอดรับกับนโยบายรัฐบาลในการแก้ปัญหายาเสพติดที่มีประสิทธิภาพ โดยกองอำนวยการประสาน พลังแผ่นดินเอาชนะยาเสพติด (กอ.ปพส.) ได้กำหนดยุทธศาสตร์ การดำเนินการในปี 2549 ไว้ 2 ประการ ได้แก่

1) ยุทธศาสตร์การพัฒนาประสิทธิภาพและเสริมสร้างองค์ความรู้ : โดยพัฒนาให้ความรู้แก่ผู้ประสานพลังแผ่นดินเอาชนะยาเสพติด ผู้บริหารองค์กรประสานพลังแผ่นดินเอาชนะยาเสพติดในทุกระดับ ผู้บริหารชมรมพลังแผ่นดินท้องถิ่นท้องที่สามัคคี และเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานยาเสพติดเพื่อเพิ่มศักยภาพในการปฏิบัติการเฝ้าระวังและแก้ไขปัญหายาเสพติด

2) ยุทธศาสตร์การสร้างปัจจัยเสริมเพื่อสนับสนุนศักยภาพการดำเนินงาน : โดยการสนับสนุนการดำเนินการในทุกๆ ด้าน แก่ผู้ประสานพลังแผ่นดินเอาชนะยาเสพติด ชมรมพลังแผ่นดินท้องถิ่นท้องที่สามัคคี และองค์กรประสานพลังแผ่นดินเอาชนะยาเสพติดในทุกระดับการออกหน่วยบริการชุมชน จัดทำโครงการ,กิจกรรมต่างๆ

- มอบวัสดุ,อุปกรณ์กีฬาให้กับผู้นำชุมชนเพื่อนำไปให้เยาวชนได้มีอุปกรณ์การเล่นกีฬาได้ใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์และห่างไกลจากยาเสพติด

- จัดฝึกอบรมคอมพิวเตอร์โปรแกรมต่างๆ
- ให้บริการทางด้านวิชาการ,คำปรึกษา,การเผยแพร่ความรู้ด้านต่างๆให้กับชุมชน
- ร่วมมือในกิจกรรมของกรมอาชีวศึกษา
- ร่วมมือทำกิจกรรมสาธารณะต่างๆ

4.2 การรณรงค์ผ่านสื่อต่าง ๆ เช่น ป้ายคำขวัญ วิทยุ โทรทัศน์ และ สิ่งพิมพ์ต่าง ๆ ควรดำเนินการอย่างจริงจังและต่อเนื่อง และที่สำคัญคือจะต้องมีการประเมินผลด้วยการดำเนินการดังกล่าวได้ผลมากน้อยเพียงใด และนำมาปรับปรุงรูปแบบและวิธีการเพื่อให้สามารถเข้าถึงประชาชนได้อย่างแท้จริง

4.3 ควรส่งเสริมและสนับสนุนกิจกรรมกีฬาของเด็กและเยาวชนในหมู่บ้าน ชุมชน ให้มากยิ่งขึ้น โดยจัดหาอุปกรณ์กีฬาต่างๆ รวมทั้งหาสถานที่ที่เป็นลานกีฬาสำหรับชุมชน โดยอาจจะขอซื้อ ขอเช่า ขอใช้ จากพื้นที่ที่มีอยู่ในชุมชน มีการฝึกอบรมผู้ประสานงาน หรืออาสาสมัครในชุมชน หมู่บ้าน เพื่อมาดำเนินการในเรื่องนี้ และมีการประสานงานกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เช่น เทศบาล องค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.) เพื่อขอรับการสนับสนุนงบประมาณถึงกลุ่มเป้าหมายได้อย่างแท้จริง

4.4 สนับสนุนและส่งเสริมให้สถาบันทางศาสนา เข้ามามีบทบาทในการดำเนินงาน ป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด โดยเป็นศูนย์รวมในการพัฒนาจริยธรรม นำหลักธรรมทางศาสนา มาช่วยในการสร้างจิตสำนึกต่อต้านยาเสพติด ชัดเจนจิตใจให้ประชาชนมีศีลธรรม และมีจิตใจที่ดี งาม และเป็นศูนย์กลางยึดเหนี่ยวจิตใจคนไทยให้เข้าร่วมทำกิจกรรมต่างๆ การดำเนินงานควร ดำเนินการในเชิงรุก และรับ และมีบทบาทในการฟื้นฟูสมรรถภาพทางร่างกาย และจิตใจให้เข้มแข็ง เสริมสร้างวิถีการดำเนินชีวิตที่ถูกต้องเพื่อมิให้หันกลับไปใช้ยาเสพติดอีก นอกจากนี้ หลักสูตร การศึกษาในชั้นเรียนต่างๆ ควรมีหลักสูตรวิชาประวัติศาสตร์ และวิชาที่ว่าด้วยยาเสพติดเข้าไปใน ระบบและนอกระบบการศึกษา

ศูนย์ปฏิบัติการต่อสู้เพื่อเอาชนะยาเสพติดจังหวัด (ศตส.จ.) เป็นกลไกหลักรับผิดชอบเฝ้า ระวังและดำเนินงานในพื้นที่ โดยผู้ว่าราชการจังหวัด/ผอ.ศตส.จ. เป็นผู้รับผิดชอบการบูรณาการแผน งบประมาณ และ อำนาจการ กำกับ การดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในพื้นที่ รับผิดชอบ ร่วมกับส่วนราชการ ศตส.ภาคประชาชน และ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ให้ทุก หน่วยงาน องค์กร ทำความเข้าใจแก่ทุกภาคส่วน เชื่อมมั่นและมุ่งมั่นที่จะรวมพลังสร้างความยั่งยืนใน การเอาชนะยาเสพติด เฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เนื่องในโอกาสการจัดงาน ฉลองสิริราชสมบัติครบ ๖๐ ปี โดยมีเป้าหมายและอุดมการณ์ร่วมสูงสุด คือ

“ ๖๐ ปี ทรงครองราชย์ รวมพลังไทยทั้งชาติ ขจัดยาเสพติด ”

บรรณานุกรม

- กองฝึกอบรม กรมการพัฒนาชุมชน. (2545). *วิทยาการกระบวนการ(Facilitator) คือใคร*. เอกสาร
โรเนียว. กรุงเทพฯ.
- กาญจนา แก้วเทพ. (2534). *ทัศนะแบบองค์รวมในงานพัฒนา*. สังคมพัฒนาปีที่19 จ.4/2434 .
- โกมาตร จึงเสถียรทรัพย์และคณะ. (2545). *วิถีชุมชน คู่มือการเรียนรู้ที่ทำให้งานชุมชนง่าย
ได้ผล และสนุก* สถาบันวิจัยระบบสาธารณสุข.นนทบุรี.
- ทวีศักดิ์ นพเกษร. (2542). *วิกฤตสังคมไทยกับบทบาทวิทยาการกระบวนการ.เล่ม 2* สำนักงาน
กองทุนเพื่อสังคม ธนาคารออมสิน. กรุงเทพฯ.
- ธีรพงษ์ แก้วหางษ์. (2545). *กระบวนการเสริมสร้างชุมชนเข้มแข็ง ประชาคม ประชาสังคม*.
คลังนานาวิทยา. ขอนแก่น.

หัวข้อวิชาที่ 4 ระเบียบ กฎหมาย และคำสั่งที่เกี่ยวข้องกับการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด (3 ชั่วโมง)

หลักการและเหตุผล

ปัจจุบันได้มีการปรับปรุงระเบียบหรือกฎเกณฑ์ที่เกี่ยวข้องกับการบริหารงบประมาณ เพื่อให้เกิดความคล่องตัวของหน่วยปฏิบัติในระดับพื้นที่ มีการมอบอำนาจการบริหารงบประมาณจากส่วนกลางให้กับหน่วยงานในพื้นที่มากยิ่งขึ้น และพัฒนาระบบการมอบอำนาจให้กับผู้ว่าราชการจังหวัดแบบบูรณาการมาใช้ในด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดอย่างจริงจัง เนื่องจากการบังคับใช้กฎหมายก็ยังคงมีความเข้าใจคลาดเคลื่อนเป็นประเด็นสำคัญ เนื่องจากปัญหาสารเสพติดซับซ้อนมาก จำเป็นต้องวิเคราะห์ใช้มาตรการหลายประการร่วมกัน เพื่อให้เกิดผลในทางบังคับใช้กฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับ และกระบวนการยุติธรรมในคดียาเสพติด ให้เอื้ออำนวยต่อการแก้ไขปัญหา ตลอดจนเสริมสร้างความเข้มแข็งของกระบวนการยุติธรรม และจัดปัญหาอุปสรรคต่างๆ เพื่อให้การดำเนินการกับผู้กระทำความผิด เป็นไปด้วยความเด็ดขาด รวดเร็ว และเป็นธรรม ตลอดจนทั้งเอื้ออำนวยตามนโยบายการต่อสู้เพื่อเอาชนะยาเสพติด

หัวข้อวิชา ระเบียบ กฎหมาย และคำสั่งที่เกี่ยวข้องกับการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด ให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรมมีความเข้าใจ และสามารถวิเคราะห์ใช้กฎหมาย กฎระเบียบและคำสั่งต่างๆที่เกี่ยวข้องกับการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด ได้อย่างถูกต้อง

เป้าหมาย

มุ่งให้ข้าราชการประจำศูนย์ปฏิบัติการต่อสู้เพื่อเอาชนะยาเสพติดจังหวัด (ศตส.จ.) มีความเข้าใจและสามารถวิเคราะห์ใช้กฎหมาย กฎระเบียบต่างๆที่เกี่ยวข้องกับการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด ได้อย่างถูกต้อง

จุดประสงค์ของการเรียนรู้

1. ให้ได้รับความรู้ด้านกฎหมาย กฎระเบียบ และคำสั่งต่างๆที่เกี่ยวข้องกับการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด และกฎหมาย ป.ป.ง.
2. ให้แนวทางการวิเคราะห์ใช้กฎหมาย กฎระเบียบต่างๆที่เกี่ยวข้องกับการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด ได้อย่างถูกต้อง

เนื้อหาสาระ

- 1.กฎหมาย กฎระเบียบ และคำสั่งต่างๆที่เกี่ยวกับการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด
- 2.กฎหมาย ป.ป.ง.

กิจกรรมการฝึกอบรม

บรรยาย ฝึกปฏิบัติ

สื่อการฝึกอบรม

1. คู่มือผู้เข้ารับการอบรม
2. เอกสารหลักสูตร และเอกสารกฎหมาย กฎระเบียบ และคำสั่งต่างๆที่เกี่ยวกับการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด
3. สื่อมัลติมีเดีย และ Power point

การประเมินผล

1. การมีส่วนร่วมในกิจกรรม
2. การนำเสนอและสรุปสาระที่ได้จากการเรียนรู้
3. แบบประเมินผลการฝึกอบรม

ในทางกฎหมาย สิ่งที่ถูกว่าเป็นยาเสพติดนั้นจะต้องมีกฎหมายกำหนดไว้ชัดเจน หากไม่มีกฎหมายระบุไว้สิ่งนั้นก็ไม่ใช่ยาเสพติด แม้ว่าสิ่งที่เสพนั้นจะมี ฤทธิ์ที่ทำให้เกิดการเสพติดได้ก็ตาม เช่น สุรา บุหรี่

การบังคับใช้กฎหมายปราบปรามผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด โดยเฉพาะการมุ่งเอาผิดต่อผู้ค้ายาเสพติดระดับนายทุน และตัวการสำคัญที่อยู่เบื้องหลังการกระทำความผิด และ ทรัพยากรที่สนับสนุนที่ได้รับมาจากการค้ายาเสพติด รวมทั้งจัดแหล่งเงินทุนในการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด

1. ยาเสพติด หมายถึง ยา หรือ สารเคมี ที่นำเข้าสู่ร่างกาย โดยวิธี กิน สูบ ฉีด ดม เป็นต้น ด้วยวิธีใดก็ตาม ติดต่อกันในช่วงระยะเวลาหนึ่งแล้วก่อให้เกิดพิษเรื้อรัง เกิดความเสื่อมโทรมทางร่างกาย จิตใจ และสังคม เมื่อผู้เสพทำการเสพยาเข้าไปแล้ว จะมีลักษณะพฤติกรรม ดังนี้

- เกิดความต้องการเสพยาเสพติดอยู่เสมอ
- ต้องเพิ่มปริมาณของยาเสพติด มากขึ้นเรื่อยๆ
- เมื่อถึงเวลาเสพ แล้วไม่ได้เสพ จะมีอาการอยากยาอย่างรุนแรง
- สุขภาพทรุดโทรม

หรือกล่าวได้ว่าเป็นยาหรือสารที่ออกฤทธิ์ต่อจิตประสาท ที่ผู้นั้นใช้อยู่ประจำ แล้วยาหรือสารนั้น ทำให้มีความผิดปกติที่ระบบประสาทกลาง ซึ่งจะถือว่าผู้นั้นติดยาเสพติด ถ้ามีอาการต่อไปนี้ออย่างน้อย 3 ประการคือ

ผู้ป่วยจะทำทุกอย่าง เพื่อให้ได้ยาหรือสารนั้นมาไว้ แม้เป็นวิธีที่ผิดกฎหมาย เช่นลักขโมยก็จะทำ

ผู้ป่วยไม่สามารถปฏิบัติงาน ตามปกติได้ เนื่องจากมีอาการพิษ หรืออาการขาดยาหรือสารนั้น

พฤติกรรมของผู้ป่วยเปลี่ยนไป เช่น หยุดงานบ่อย หรือไม่เอาใจใส่ครอบครัว

ผู้ป่วยต้องเสพยาเพิ่มขึ้นเรื่อย ๆ (มี Tolerance)

เมื่อหยุดเสพ หรือลดปริมาณการเสพลงมา จะเกิดอาการขาดยา หรือสารนั้น

(Winthdrawal Symptom)

2. ประเภทของยาเสพติด

2.1 ตามพระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ พ.ศ.2522 แบ่งยาเสพติดให้โทษออกเป็น 5 ประเภทดังนี้ คือ

ประเภทที่ 1 ได้แก่ เฮโรอีน อีทอร์ฟิน อะซีทอร์ฟิน ฯลฯ (จัดเป็นยาเสพติดให้โทษชนิดร้ายแรง)

ประเภทที่ 2 ได้แก่ ผีน มอร์ฟิน โคเดอีน ไดฟีโนคซีเลท เอธิลมอร์ฟิน ฯลฯ (จัดเป็นยาเสพติดให้โทษทั่วไป)

ประเภทที่ 3 ได้แก่ ยาแก้ไอ แอแกทอ้งเสีย ที่มีผีน โคเดอีน หรือไดฟีโนคซีเลทเป็นส่วนผสม ฯลฯ (จัดเป็นยาเสพติดให้โทษชนิดเป็นตำรับยา ที่มียาเสพติดให้โทษประเภท 2 ประสมอยู่ด้วย)

ประเภทที่ 4 ได้แก่ อะเซติคแอนไฮไดรด์ อะเซติลคลอไรด์ (จัดเป็นสารเคมีที่ใช้ในการผลิตยาเสพติดให้โทษประเภท 1 หรือประเภท 2)

ประเภทที่ 5 ได้แก่ พืชกัญชา พืชกระท่อม เห็ดขี้ควาย (จัดเป็นยาเสพติดให้โทษที่มีได้เข้าข่ายอยู่ในประเภท 1 ถึงประเภท 4)

2.2 ตามวิธีการออกฤทธิ์ต่อระบบประสาทส่วนกลาง แบ่งออกเป็น 4 ประเภทคือ

ออกฤทธิ์กดประสาท (Depressants) พวกนี้จะออกฤทธิ์กดประสาทสมองศูนย์ควบคุมการหายใจในสมอง และประสาทที่ควบคุมการทำงานของอวัยวะบางอย่างของร่างกาย ยาพวกนี้ได้แก่ ผีน มอร์ฟิน เฮโรอีน และเซโคบาร์บิทัล (Secobarbital) ซึ่งเรียกกันในหมู่ผู้ชั่วว่า "ปีศาจแดง" หรือ "เหล้าแห่ง" ไดอะซีแพม ทินเนอร์ กาว ฯลฯ

ออกฤทธิ์กระตุ้นประสาท (Stimulants) จะออกฤทธิ์กระตุ้นประสาทสมองส่วนกลางโดยตรง กระตุ้นการเต้นของหัวใจ และอารมณ์ด้วย เช่น แอมเฟตามีน (Amphetamine) หรือที่เรียกกันทั่วไปว่า "ยาบ้า" หรือ "ยาขยัน" อีเฟดรีน โคเคน ฯลฯ

ออกฤทธิ์หลอนประสาท (Hallucinogen) จะออกฤทธิ์ต่อประสาทสมอง ทำให้มีการรับรู้ความรู้สึก (Perception) ผิดไป เกิดอาการประสาทหลอน หรือแปลสิ่งไร้ผิด (illusion) ได้แก่ แอลเอสดี (Lysergicacid diethylamide) แกสโซลีน (Gasoline) เปลือกกล้วย ยางมะลวก และ ฟแนซซีคลิดีน (Phencyclidine) ดีเอ็มที เห็ดขี้ควาย ฯลฯ

ออกฤทธิ์ผสมผสานกัน คือ ออกฤทธิ์ทั้งกดประสาท กระตุ้นประสาท และหลอนประสาท ได้แก่ กัญชา ใบกระท่อม เมื่อใช้น้อย ๆ จะกระตุ้นประสาท หากใช้มากขึ้นจะกดประสาท และถ้าใช้มากขึ้นอีกก็จะเกิดประสาทหลอนได้

2.3 องค์การอนามัยโลก (WHO) แบ่งยาหรือสารเสพติดออกเป็น

ประเภทฝิ่น หรือมอร์ฟิน รวมทั้งยาที่มีฤทธิ์คล้ายมอร์ฟิน เช่น ฝิ่น มอร์ฟิน เฮโรอีน เพทิดีน

ประเภทบาร์บิตูเรต รวมทั้งยาที่มีฤทธิ์ทำนองเดียวกัน เช่น เซโคบาร์บิทัล อะโมบาร์บิทัล พาราลดีไฮด์ เมโปรมาเมต ไดอะซีแพม คลอดไดอะซีป็อกไซด์

ประเภทแอลกอฮอล์ เช่น เหล้า เบียร์ วิสกี้

ประเภทแอมเฟตามีน เช่น แอมเฟตามีน (ยาบ้า) เดกซ์แอมเฟตามีน

ประเภทโคเคน เช่น โคเคน ใบโคคา

ประเภทกัญชา เช่น ยอดช่อดอกกัญชาตัวเมีย

ประเภทคัต (KHAT) เช่น ใบคัต ใบกระท่อม

ประเภทหลอนประสาท เช่น แอลเอสดี ดีเอ็มที เมสคาลีน เมล็ดมอร์นิงโกลี่ ลำโพง เหินเมาบางชนิด

ประเภทอื่น ๆ เป็นพวกที่ไม่สามารถจัดเข้าประเภทได้ เช่น ทินเนอร์ เบนซิน น้ำยาล้างเล็บ ยาแก้ปวด บุหรี่

นอกจากนี้ทางกฎหมาย ยังได้กำหนด "วัตถุออกฤทธิ์" ซึ่งตาม พ.ร.บ. วัตถุที่ออกฤทธิ์ต่อที่เป็นวัตถุสังเคราะห์ ทั้งนี้ตามที่รัฐมนตรีประกาศ ในราชกิจจานุเบกษา ได้แบ่งวัตถุออกฤทธิ์ ออกเป็น 4 ประเภท ดังนี้

ประเภทที่ 1 เช่น อีอีที (DET) แอลเอสดี (LSD) 3-4 เมทิลลินไดออกซิเมทแอมเฟตามีน(3,4methylenedioxyamphetamine,MDMA)

ประเภทที่ 2 เช่น แอมเฟตามีน (Amphetamine) เซโคบาร์บิทัล (Secobarbital) เลโวเมทแอมเฟตามีน (Levomethamphetamine)

ประเภทที่ 3 เช่น อะม็อบาร์บิทัล (Amobarbital) ไซโคลบาร์บิทัล (Cyclobarbital)
 คาทีน (Cathine)
ประเภทที่ 4 เช่น แอมเฟพรามอน (Amfepramone) บาร์บิทัล (Barbital)
 ไพโรวาลเโรน (Pyroalerone)

2.4 ยาเสพติดที่แพร่ในประเทศไทย

- ฝิ่น (OPIUM)
- มอร์ฟีน (MORPHINE)
- เฮโรอีน (HEROIN)
- โคเคน (COCAINE)
- กัญชา (CANNABIS)
- กระต่อม (KRATOM)
- เห็ดขี้ควาย (PSILOCYBE CUBENSIS MUSHROOM)
- แอมเฟตามีน (AMPHETAMINE)
- อีเฟดรีน (EPHEDINE)
- แอลเอสดี (LSD)
- บาร์บิทูเรต (BARBITIRATE)
- สารระเหย (VOLATILE SOLVENT)
- สุรา

ยาเสพติดนี้มันก่อให้เกิดความเดือดร้อนหลายอย่าง โดยที่ไม่ได้ตั้งใจ ทั้งราชการ ตำรวจ โดยโรงพยาบาล โดยคน เอกชนต่าง ๆ เดือนร้อนหมดและสิ้นเปลืองคนทั่วประเทศก็สิ้นเปลือง แทนที่จะมีเงินทอง มีทุนมาสร้างบ้านเมืองให้สบาย ให้เจริญมั่งคั่งแต่ต้องมาปราบปรามยาเสพติด มั่งคั่งแต่ต้องมาเสียเงินค่าดูแลรักษาทั้งผู้เสพยา ผู้เป็นคนเดือนร้อนอย่างนี้ก็เสียเงิน และเสียชื่อเสียง... ยาบ้า มหันตภัยร้ายแรงคร่าชีวิต ! จากยาบ้า...สู่...เอ็ดซ์ตาซี

ทางเลือกสู่ความตายของวัยรุ่นยุคโลกาภิวัตน์

ปัญหาเสพติดกับเยาวชนวัยรุ่น เป็นปัญหาสังคมที่เกิดขึ้นควบคู่ กันตลอดมา ผู้ผลิต และผู้ค้ายาเสพติดก็ได้พัฒนารูปแบบและวิธีการ ผลิตยาเสพติดตามความก้าวหน้าของวิทยาการ และเทคโนโลยี ทั้งนี้ เพื่อต้องการหลีกเลียงกฎหมายและการจับกุมของเจ้าหน้าที่

จากอดีตฝิ่น สู่ เฮโรอีน ปัจจุบันยาบ้า สู่...ยาอี

สิ่งที่ผลักดันให้เยาวชนและวัยรุ่นหลงผิดโดยการแก้ปัญหาชีวิต โดยการใช้ยาเสพติดจะ เพราะสาเหตุใดก็ตาม สุดท้ายของชีวิตก็ คือ " ทาสยาเสพติด " อนาคตก็จบสิ้นลง

จากแอมเฟตามีน...สู่...ยาอี

แอมเฟตามีน ที่รู้จักในชื่อของยาบ้า ยาขยัน ยาลดความอ้วนเป็น ยากระตุ้นระบบประสาทส่วนกลาง ซึ่งทำหน้าที่ เก็บความจำ ความคิดควบคุมการทำงานของอวัยวะต่าง ๆ ที่ เคลื่อนไหว การทรงตัว ฯลฯ ทางแพทย์ได้คิดค้นขึ้นมาเพื่อใช้ในการบำบัดรักษาโรคจิตซึมเศร้า โรควงหลับ (NARCOLEPSY) ปัจจุบันเลิกใช้แล้วเพราะเมื่อใช้ติดต่อกันช่วงระยะเวลาหนึ่งจะทำให้คนไข้เกิดการเสพติดและมีผลข้างเคียง เช่น ความดัน โลหิตสูง หลอดเลือดตีบเล็กลง และมีอาการทางจิตชนิด หวาดระแวง เกิดภาพหลอนต่าง ๆ นานา อาจทำร้ายผู้อื่นและตัวเอง อันตรายถึงแก่ชีวิตได้

อีเฟดรีน หรือที่รู้จักในชื่อ ยาอี หรืออี มีฤทธิ์กระตุ้น ระบบประสาทเช่นเดียวกับยาบ้า หรือ แอมเฟตามีน ทางแพทย์ ใช้เพื่อลดอาการเกรงตัวของกล้ามเนื้อบรรเทาอาการคัดจมูก ป้องกัน ภาวะความดันเลือดลด ฯลฯ ถ้าใช้ติดต่อกันในระยะเวลาหนึ่งจะมีการเสพติดได้ และผลที่พบเด่นชัด คือ ทำให้ระบบประสาทผิดปกติ มีอาการอ่อนเพลีย สับสน ตื่นเต้น ประสาทหลอน หวาดกลัว ฯลฯ ถ้าใช้ในปริมาณมาก และไม่อยู่ในความควบคุมของแพทย์ จะมีอันตรายถึงตายได้

เอ็กซ์ตาซี หรือรู้จักกันในนามของยา "E" , ENJOY , XTC, หรือ ADAM มีชื่อเรียกทางวิทยาศาสตร์ ว่า MDMA(3,4 Methylene Dioxymethamphetamine) มีฤทธิ์กระตุ้นประสาทส่วน กลาง เช่นเดียวกับแอมเฟตามีน และขณะเดียวกัน ก็ออกฤทธิ์ทำให้ ประสาทหลอนควบคุมไม่ได้ โดยจะออกฤทธิ์ หลังจากเสพเข้าไปแล้ว ประมาณ 30 – 40 นาที และจะมีฤทธิ์ อยู่ได้ประมาณ 6 – 8 ชั่วโมง ทำให้การรับฟังเสียง และการมองเห็นสูงเกินปกติฤทธิ์ของตัวยา ในระยะสั้นทำให้เกิดอาการเหงื่อออก ปากแห้ง หัวใจเต้นเร็ว และความดันโลหิตสูง มีอาการคลื่นเหียน บางครั้งมีอาการเกร็งที่แขน ขา และขากรรไกร ผู้ใช้ยาอาจรู้สึกสัมผัสกับสิ่งต่าง ๆ รุนแรงขึ้น และรู้สึกผ่อนคลายหลังจากนั้น ผู้เสพจะรู้สึกเหนื่อยและเกิดภาวะ กัดดันทางจิตประสาท หากเสพในปริมาณที่มากจะทำให้เกิดกล้ามเนื้อเกร็งตัว สั่นชา ระบบหายใจ ล้มเหลวถึงแก่ ความตายได้ ผู้ที่มี ปัญหาเกี่ยวกับหัวใจ ความดันโลหิตสูง โรค ลมบ้าหมู ถ้าใช้ เอ็กซ์ตาซี จะทำให้เสียชีวิตอย่างรวดเร็วหรือหากมี ปัญหาทางด้านจิตใจก็จะ ผลักดัน ให้กระทำในสิ่งที่เป็นอันตรายต่อชีวิตตนเอง และผู้อื่นมากขึ้นกว่าในคนทั่วไป

ยาอี...ทางเลือกสู่รกร ขณะนี้เอ็กซ์ตาซี กำลังเป็นปัญหาในสังคมวัยรุ่นทั่วโลก รวมทั้ง ประเทศไทยด้วย ผู้ตกเป็นทาสยาดังกล่าว บางคนได้เสียชีวิตบางรายหัวใจล้มเหลว หรือไม่ก็ฆ่าตัวตายโดยไม่ทราบสาเหตุ

ยาบ้า ยาอี...อันตราย เป็นที่น่าห่วงใยอย่างยิ่ง ที่ผู้ใช้แรงงานทุกประเภท เช่น คนขับรถ คนงานเกี่ยวข้าว ผู้ทำงานก่อสร้าง คนทำงานในโรงงานอุตสาหกรรม คนงานประมง คนงานรับจ้างทั่วไป ถูกหลอกลวงถูกชักจูงหรือถูกบังคับให้ใช้ยาบ้า ยาอี กันมากขึ้น ซึ่งนับว่าเป็นอันตรายอย่างยิ่ง ใหญ่หลวงต่อสุขภาพร่างกายของผู้ใช้ และอาจก่อให้เกิดอุบัติเหตุในการทำงาน โดยเฉพาะอย่างยิ่ง หากต้องทำงานอยู่กับเครื่องจักรกล หรือขณะขับรถ

ยาบ้า ยาอี คืออะไร " ยาบ้า " และ " ยาอีหรือยาอี " เป็นยากระตุ้นประสาท ทำให้ผู้ใช้คิดว่าจะสามารถทำงานได้มากกว่าปกติ ไม่เมื่อย ถ้าใช้ยานี้นาน ๆ จะทำให้เสพติดได้ ยาประเภทนี้จะทำลายสมอง และประสาท ทำให้ขาดสติ เป็นต้นเหตุของอุบัติเหตุและการทำผิดกฎหมายต่าง ๆ ได้ โดยไม่รู้ตัว เช่น ทำร้ายร่างกายเพื่อนร่วมงาน หรือ ใช้อาวุธจี้เด็กเป็นตัวประกัน " อวัยวะ แขนขา มีค่า อย่าให้ยาบ้า ยาอี ทำลาย "ทำไมคนจึงใช้ ยาบ้า ยาอี

สาเหตุของการใช้ยาบ้า ยาอี เพราะ เข้าใจผิดคิดว่า การใช้ยาบ้า ยาอี จะช่วยให้ทำงานได้มากขึ้นถูกหลอกหลวง ชักชวน ถูกบังคับให้ใช้โดยไม่รู้ว่า เป็นยาบ้า ยาอี

ยาบ้า ยาอี เป็นโทษต่อร่างกายอย่างไร ยาบ้า ยาอี มีฤทธิ์ทำให้เสพติดและก่อให้เกิดอันตรายต่อร่างกาย และจิตใจ ปัจจุบันมีผู้ใช้แรงงานที่นำ ยาบ้าจำนวนมากที่นำ ยาบ้า ยาอีไปใช้ในทางที่ผิด ด้วยความรู้เท่าไม่ถึงการณ์ ซึ่งก่อให้เกิดโทษ ต่อผู้ใช้ใน 2 ลักษณะ คือ

- โทษที่เกิดขึ้นทันทีทันใด ทำให้มีนิสัย ประสาทตึงเครียดจิตใจสับสน กระวนกระวาย ตกใจง่าย เพ้อคลั่ง มีอาการชักหมดสติ อาจถึงตายได้ บางรายตายเพราะหลอดโลหิตในสมองแตก หรือหัวใจวาย

- โทษเรื้อรัง การใช้ยาเป็นระยะเวลานาน ทำให้เกิดสุขภาพทรุดโทรมทั้งร่างกายและจิตใจ ทำให้ร่างกายเกิดโรคติดเชื้อได้ง่าย เช่น โรคตับ อักเสบ ไตไม่ทำงาน โรคเกี่ยวกับปอด นอกจากนั้นทุกรายจะมีอาการสมองเสื่อม ตื่นเต้น ตกใจง่าย เป็นโรคชนิดหวาดระแวง สับสนและเกิดอาการประสาทหลอน ถึงกับเป็นอันตรายต่อชีวิตได้

ทำไมจึงเกิดอุบัติเหตุ เมื่อใช้ยาบ้า ยาอี เพราะ ร่างกายถูกกระตุ้นให้ต้องทำงานหนักเกินกำลัง ประสาทไม่สั่งการ จึงควบคุมตนเองไม่ได้ เกิดหลับในขณะทำงาน เนื่องจากหมดฤทธิ์ยา คลุ้มคลั่ง ประสาทหลอน จากสาเหตุข้างต้น จึงพบว่าผู้ใช้ยาบ้า ยาอี มักก่อให้เกิดอุบัติเหตุ เช่น รถชน รถคว่ำ เครื่องจักรตัดอวัยวะเช่น แขน ขา หรือทำผิด กฎหมาย ปล้นจี้ ทำร้ายตนเองและผู้อื่นได้

1. กฎหมาย กฎระเบียบ และคำสั่งต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด

รักชีวิต อย่ากิน" ยาบ้า ยาอี "

ยาบ้า ยาอี ผิดกฎหมายทำลายชีวิต

ผู้เกี่ยวข้องกับยาบ้า ยาอี ต้องถูกลงโทษตามกฎหมาย ผู้ผลิต มีโทษจำคุกตลอดชีวิต ถึงประหารชีวิตผู้เสพ มีโทษจำคุกตั้งแต่ 6 เดือน ถึง 10 ปี และปรับ ตั้งแต่ 5,000 บาท ถึง 100,000 บาท ผู้ซื้อขายหลอกหลวง ขู่มขู่ ใช้กำลังประทุษร้ายให้ผู้อื่นเสพ จำคุก 2 ปี ถึง 20 ปี และปรับ 20,000 บาท ถึง 200,000 บาทกระทำโดยมีอาวุธหรือโดยร่วมกันกระทำความผิดตั้งแต่ 2 คน ขึ้นไป จำคุก 4 ปีถึง 30 ปี และปรับ 40,000 บาท ถึง 300,000 บาท กระทำต่อหญิงหรือผู้ยังไม่บรรลุนิติภาวะ มีโทษประหารชีวิต

ผู้จำหน่ายหรือมีเฮโรอินไว้ในครอบครอง น้ำหนักไม่เกิน 100 กรัม จำคุกตั้งแต่ 5 ปี ถึงตลอดชีวิต และปรับตั้งแต่ 50,000-500,000 บาท เกิน 100 กรัม ประหารชีวิตหรือจำคุกตลอดชีวิต

มีเฮโรอินไว้ในครอบครอง โทษจำคุกตั้งแต่ 1-10 ปี และปรับตั้งแต่ 10,000-100,000 บาท
 ผู้เสพเฮโรอินมีโทษจำคุกตั้งแต่ 6 เดือน - 10 ปี และปรับตั้งแต่ 5,000-100,000 บาท
 มีกัญชาไว้ในครอบครองเพื่อจำหน่าย โทษจำคุกตั้งแต่ 2-15 ปี และปรับตั้งแต่ 20,000-150,000 บาท

ผู้ใดเสพกัญชา จำคุกไม่เกิน 1 ปี และปรับไม่เกิน 10,000 บาท

มีกัญชาไว้ในครอบครอง โทษจำคุกไม่เกิน 5 ปี และปรับไม่เกิน 50,000 บาท

ผลิต (ปลูก) กัญชา จำคุกอย่างต่ำ 2 ปี และปรับอย่างต่ำ 20,000-150,000 บาท

สารระเหย สารเสพติด ผิดกฎหมาย

ตามพระราชกำหนดป้องกันการใช้สารระเหย พ.ศ. 2533 กำหนดมาตรการควบคุมไม่ให้นำสารระเหยมาใช้ในทางที่ผิดไว้หลายประการและกำหนดให้ผู้ฝ่าฝืนไม่ปฏิบัติตามมาตรการดังกล่าว มีความผิดและต้องรับโทษ ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

1. กำหนดให้ผู้ผลิต ผู้นำเข้า หรือผู้ขายสารระเหยต้องจัดให้มีภาพหรือข้อความที่ภาษาชนบรจุหรือหีบห่อบรรจุสารระเหย เพื่อเป็นการเตือนให้ระวังการใช้สารระเหยดังกล่าวผู้ฝ่าฝืนต้องรับโทษจำคุกไม่เกินสองปี หรือปรับไม่เกินสองหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

2. ห้ามไม่ให้ผู้ใดขายสารระเหยแก่ผู้ที่มิอายุไม่เกินสิบเจ็ดปี เว้นแต่เป็นการขายโดยสถานศึกษาเพื่อใช้ในการเรียนการสอน ผู้ฝ่าฝืนต้องรับโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งปี หรือปรับไม่เกินหนึ่งหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

3. ห้ามไม่ให้ผู้ใดขาย จัดหา หรือให้สารระเหยแก่ผู้อื่นซึ่งตนรู้หรือควรรู้ว่าเป็นผู้ติดสารระเหย ผู้ฝ่าฝืนต้องรับโทษจำคุกไม่เกินสองปี หรือปรับไม่เกินสองหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

4. ห้ามไม่ให้ผู้ใดจงใจ ชักนำ ยุยงส่งเสริม หรือโฆษณาหลอกลวงให้บุคคลอื่นใช้สารระเหย บำบัดความต้องการของร่างกายหรือจิตใจ ผู้ฝ่าฝืนต้องรับโทษจำคุกไม่เกินสองปี หรือปรับไม่เกินสองหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

5. ห้ามไม่ให้ผู้ใดใช้สารระเหยบำบัดความต้องการของร่างกายหรือจิตใจ ไม่ว่าโดยวิธีสุดคมหรือวิธีอื่นใด ผู้ฝ่าฝืนต้องรับโทษจำคุกไม่เกินสองปีหรือปรับไม่เกินสองหมื่นบาทหรือทั้งจำทั้งปรับ
 พึงระลึกเสมอว่า การเสพติดสารระเหยนอกจากจะเป็นโทษต่อร่างกายแล้ว ยังเป็นการกระทำที่ผิดกฎหมายด้วย

กฎหมายเกี่ยวกับมาตรการในการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด

1. พ.ร.บ. ป้องกันและปราบปรามยาเสพติด ปี พ.ศ. 2519 ฉบับที่ 3 (แก้ไข) พ.ศ. 2543
2. พ.ร.บ. มาตรการในการปราบปรามผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด พ.ศ. 2534
3. พ.ร.บ. ป้องกันและปราบปรามยาเสพติด (ฉบับที่ 4) พ.ศ. 2545

กฎหมายเกี่ยวกับมาตรการในการควบคุมยาเสพติด วัตถุออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาท สารระเหย และเคมีภัณฑ์ ที่ใช้ในการผลิตยาเสพติด

4. พ.ร.บ. ยาเสพติดให้โทษ พ.ศ. 2522
5. พ.ร.บ. วัตถุออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาท พ.ศ. 2518
6. พ.ร.ก. ป้องกันการใช้สารระเหย พ.ศ. 2533
7. พ.ร.บ. ควบคุมโคคาอีน พ.ศ. 2495
8. พ.ร.บ. ยาเสพติดให้โทษ (ฉบับที่ 5) พ.ศ. 2545

กฎหมายว่าด้วยมาตรการเฉพาะด้าน

1. พระราชบัญญัติฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติด พ.ศ. 2534
2. พระราชบัญญัติฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติด พ.ศ. 2545

ระเบียบ ฯ ที่เกี่ยวข้อง

1. เงินสินบนและเงินรางวัลคดียาเสพติด และ ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการจ่ายเงินสินบนและเงินรางวัลคดียาเสพติด พ.ศ. 2537 ที่แก้ไขใหม่ (พ.ศ. 2546) (19 มี.ค. 2546)

2. การแต่งตั้งเจ้าพนักงาน ป.ป.ส.
3. จับ ยึด และตรวจพิสูจน์ยาเสพติด
4. ประสานงานคดีความผิดตามกฎหมายเกี่ยวกับยาเสพติด
5. ป้องกันเจ้าหน้าที่ของรัฐมิให้เกี่ยวข้องกับยาเสพติด
6. ระเบียบ คตส. ว่าด้วยกองทุนป้องกันและปราบปราม ฯ (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2546

รวมกฎหมายยาเสพติด (ฉบับปรับปรุงใหม่)

1. พ.ร.บ. ป้องกันและปราบปรามยาเสพติด พ.ศ. 2519 และที่แก้ไขเพิ่มเติม
2. พ.ร.บ. ยาเสพติดให้โทษ พ.ศ. 2522 และที่แก้ไขเพิ่มเติม
3. พ.ร.บ. ฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติด พ.ศ. 2545
4. พ.ร.บ. มาตรการในการปราบปรามผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด พ.ศ. 2534
5. พ.ร.บ. วัตถุที่ออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาท พ.ศ. 2518
6. พ.ร.ก. ป้องกันการใช้สารระเหย พ.ศ. 2533
7. พระราชบัญญัติควบคุมโคคาอีน พ.ศ. 2495

8. พระราชบัญญัติวัตถุอันตราย พ.ศ. 2535
9. พระราชบัญญัติการขนส่งทางบก พ.ศ. 2522 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 4) พ.ศ. 2535
10. พระราชบัญญัติจราจรทางบก พ.ศ. 2522 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 4) พ.ศ. 2535
11. พระราชบัญญัติราชทัณฑ์ พ.ศ. 2479
12. พระราชบัญญัติให้อำนาจทหารเรือปราบปรามการกระทำความผิดบางอย่างทางทะเล (ฉบับที่ 4) พ.ศ. 2534
13. พระราชบัญญัติความร่วมมือระหว่างประเทศในเส้นทางอาญา พ.ศ. 2535
14. พระราชบัญญัติส่งผู้ร้ายข้ามแดน พ.ศ. 2472
15. พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2542
16. พระราชบัญญัติการปฏิบัติเพื่อความร่วมมือระหว่างประเทศในการดำเนินการตามคำพิพากษาคดีอาญา พ.ศ. 2527

ระเบียบ คำสั่ง และหนังสือราชการอื่นๆ

1. แนวปฏิบัติตามมาตรการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดในสถานประกอบการพิเศษ
 1. คำวินิจฉัย ที่ 27/2547 การยึดอายัดทรัพย์สินตาม พระราชบัญญัติมาตรการในการปราบปรามผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด พ.ศ. 2534 มาตรา 22 มาตรา 26 และมาตรา 29 ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญมาตรา 26 มาตรา 30 มาตรา 33 และมาตรา 48 หรือไม่
 2. คำวินิจฉัย 26/2546 ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัยตามรัฐธรรมนูญ มาตรา 264 กรณี พ.ร.บ.ในการปราบปรามผู้กระทำความผิด ฯ

พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามยาเสพติด ปี พ.ศ. 2519 ฉบับที่ 3 (แก้ไข)

พ.ศ. 2543

กฎหมายฉบับนี้กำหนดให้มีคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด (ป.ป.ส.) เป็นองค์กรกลาง รับผิดชอบงานการป้องกัน และปราบปรามยาเสพติดของประเทศ และให้มีสำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด (สำนักงาน ป.ป.ส.) มีหน้าที่เป็นหน่วยกลาง ในการประสานการดำเนินงาน ให้เป็นไปตามมติของคณะกรรมการและปฏิบัติงานธุรการอื่น

คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด (ป.ป.ส.) ประกอบด้วย **ประธานกรรมการ คือ นายกรัฐมนตรี** กรรมการโดยตำแหน่ง คือ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุข อธิบดีกรมตำรวจ อธิบดีกรมศุลกากร อัยการสูงสุด กรรมการซึ่งคณะรัฐมนตรีแต่งตั้งอีก ไม่เกินหกคน (วาระคราวละ 2 ปี) และมีกรรมการและเลขานุการ คือ เลขาธิการ ป.ป.ส. (มาตรา 5)

อำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด (มาตรา 13)

1. กำหนดแผนงานและมาตรการป้องกันและปราบปรามผู้กระทำความผิดตามกฎหมายเกี่ยวกับยาเสพติด
2. ควบคุมการสืบสวน สอบสวนและฟ้องคดีความผิดตามกฎหมายเกี่ยวกับยาเสพติด วางโครงการและดำเนินการ ตลอดจนสั่งให้ส่วนราชการที่เกี่ยวข้องดำเนินการเผยแพร่ความรู้เกี่ยวกับยาเสพติด
3. ควบคุม เร่งรัดและประสานงานการปฏิบัติหน้าที่ของส่วนราชการที่มีอำนาจหน้าที่ในการปฏิบัติตามกฎหมายเกี่ยวกับยาเสพติด
4. เสนอความคิดเห็นต่อคณะรัฐมนตรีเพื่อให้มีการปรับปรุงการปฏิบัติราชการหรืองานแผนงานหรือ โครงการของส่วนราชการ ที่มีอำนาจหน้าที่ในการปฏิบัติตามกฎหมายเกี่ยวกับยาเสพติด
5. ประสานงานและกำกับการเกี่ยวกับการบำบัดรักษาผู้ติดยาเสพติด
6. พิจารณานุมัติแต่งตั้งเจ้าพนักงานป.ป.ส.
7. เสนอความเห็นต่อคณะรัฐมนตรีเพื่อกำหนดมาตรการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด ในสถานประกอบการ และกำหนดให้สถานที่ ซึ่งใช้ในการประกอบธุรกิจใด ๆ เป็นสถานประกอบการ
8. สั่งปิดชั่วคราวหรือพักใช้ใบอนุญาตประกอบการสถานประกอบการที่ตรวจพบว่า มีการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด ในสถานประกอบการ
9. เปรียบเทียบปรับเจ้าของหรือผู้ดำเนินกิจการสถานประกอบการ ที่ฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามกฎหมายนี้

สำหรับอำนาจหน้าที่กรรมการ เลขานุการ รองเลขานุการ และเจ้าพนักงาน ป.ป.ส. มีดังนี้ (มาตรา 14)

1. เข้าไปในเคหสถาน สถานที่ใด ๆ หรือยานพาหนะใด ๆ ในเวลากลางวัน ระหว่างพระอาทิตย์ขึ้นและพระอาทิตย์ตก เพื่อตรวจค้น ยึดหรืออายัดยาเสพติด ที่มีไว้โดยไม่ชอบด้วยกฎหมายหรือจับกุมบุคคลใด ๆ ที่มีเหตุอันควรสงสัยว่า กระทำความผิดตามกฎหมายเกี่ยวกับยาเสพติด แต่ในกรณีที่มีเหตุอันควรสงสัยว่ามียาเสพติดซ่อนอยู่ โดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย หรือบุคคลที่ถูกจับได้หลบซ่อนอยู่ในเคหสถาน หรือสถานที่นั้น ประกอบกับมีเหตุอันควรเชื่อว่า หากไม่ดำเนินการในทันที ยาเสพติดนั้นจะถูกโยกย้ายหรือบุคคลที่หลบซ่อนอยู่จะหลบหนี ก็ให้มีอำนาจเข้าไปในเวลากลางคืนภายหลังพระอาทิตย์ตกได้

2. ค้นเคหสถาน สถานที่หรือบุคคลใด ๆ ที่มีเหตุอันควรสงสัยว่า มียาเสพติดซุกซ่อนอยู่ ไม่ชอบด้วยกฎหมาย ยึดหรืออายัดยาเสพติด หรือทรัพย์สินอื่นใดที่ได้รับมา เนื่องจากการกระทำความผิดตามกฎหมายเกี่ยวกับยาเสพติด หรือที่ได้ใช้ หรือจะใช้ในการกระทำความผิดตามกฎหมายเกี่ยวกับยาเสพติด หรือที่อาจใช้เป็นพยานหลักฐานได้

3. จับกุมบุคคลใด ๆ ที่การกระทำความผิดตามกฎหมายเกี่ยวกับยาเสพติด และมีอำนาจควบคุมตัวผู้ถูกจับไว้เพื่อทำการสอบสวนได้เป็นเวลาไม่เกิน 3 วัน (มาตรา 15)

4. สอบสวนผู้ต้องหาในคดีความผิดตามกฎหมายเกี่ยวกับยาเสพติด

5. มีหนังสือสอบถามหรือเรียกบุคคลใด ๆ หรือเจ้าหน้าที่ของหน่วยราชการใด ๆ มาให้ถ้อยคำหรือให้ส่งบัญชีเอกสาร หรือวัตถุใด ๆ มาเพื่อตรวจสอบหรือประกอบการพิจารณา

6. ตรวจสอบสถานประกอบการว่ามีการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด ในสถานประกอบการหรือไม่

7. ตรวจหรือทดสอบหาสารเสพติดในร่างกายบุคคล หรือกลุ่มบุคคลที่มีเหตุอันควรเชื่อได้ว่าเสพยาเสพติด หรือสั่งให้รับการตรวจหรือทดสอบดังกล่าว

การป้องกันและปราบปรามยาเสพติดในสถานประกอบการ (ประเภทสถานประกอบการ)

1. สถานบริการน้ำมันเชื้อเพลิง (ปั้มน้ำมัน) ซึ่งรวมถึงสถานที่ที่ใช้ในการประกอบธุรกิจต่าง ๆ ซึ่งอยู่ในความควบคุม ดูแล หรืออาศัยสิทธิของเจ้าของ หรือผู้ดำเนินการ

2. สถานบริการที่บรรจุก๊าซให้แก่ยานพาหนะ (ปั้มน้ำมัน)

3. สถานบริการ ได้แก่ สถานเติมน้ำมัน ร้าง รองเง้งประเภทที่มีและประเภทที่ไม่มีหญิงพาดเนอร์บริการ

- สถานที่ที่มีอาหาร สุรา น้ำชา หรือ เครื่องดื่มอย่างอื่นจำหน่าย และ บริการโดยมีหญิงบำเรอสำหรับปรนนิบัติลูกค้า หรือโดยมีที่สำหรับพักผ่อน หลับนอน หรือบริการนวดให้แก่ลูกค้า

- สถานอาบน้ำ นวดหรืออบตัว ซึ่งมีผู้บริการให้แก่ลูกค้า

- สถานที่ที่มีอาหาร สุรา น้ำชาหรือเครื่องดื่มอย่างอื่นจำหน่าย โดยจัดให้มีการแสดงดนตรี หรือการแสดงอื่นใดเพื่อการบันเทิง

4. ที่พักอาศัยในเชิงพาณิชย์ที่ให้ผู้เช่า อันได้แก่ หอพัก อาคารชุด เกสเฮ้าส์

5. สถานที่ที่ได้จัดไว้ให้มีการเล่นบิลเลียด สนุกเกอร์ ซึ่งเก็บค่าบริการจากผู้เล่น

6. โรงงาน เช่น โรงเลื่อย เรือประมง อู่ซ่อมบำรุงรถ โรงสี เป็นต้น

หน้าที่ของสถานประกอบการ

1. ควบคุม ดูแล สอดส่องพนักงานของตน และบุคคลภายนอกไม่ให้กระทำ หรือมีส่วนร่วมกันกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดใน หรือบริเวณสถานประกอบการ
2. พิจารณาคัดเลือกบุคคลกรที่ไม่มีพฤติกรรมเกี่ยวกับยาเสพติดเข้าเป็นพนักงาน
3. อบรมพนักงานให้มีความเข้าใจในการป้องกันการใช้ยาเสพติด
4. จัดทำบันทึกประจำวันของพนักงานไว้ประจำสถานประกอบการ
5. ให้ความร่วมมือกับเจ้าพนักงาน ป.ป.ส. พนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจ
6. อำนวยความสะดวกกับเจ้าพนักงาน ป.ป.ส. ในการตรวจหรือทดสอบหาสารเสพติด

ในร่างกาย

7. ติดป้ายหรือประกาศที่มีข้อความ

(1) เตือนเกี่ยวกับพิษภัยหรืออันตรายตามกฎหมายเกี่ยวกับยาเสพติด ซึ่งบังคับขนาดอักษรไว้ 2 ขนาดตามประเภทของสถานประกอบการ คือ

o กว้างไม่น้อยกว่า 4 ซม. และสูงไม่น้อยกว่า 7 ซม. สำหรับปั้มน้ำมัน ปั้มน้ำมัน ก๊าซ และโรงงาน

o กว้างไม่น้อยกว่า 2 ซม. และสูงไม่น้อยกว่า 3 ซม. สำหรับสถานบริการ หอพัก อาคารชุด เกสเฮ้าส์ และสถานที่จัดให้มีการเล่นบิลเลียด สนุกเกอร์

(2) การปฏิบัติตามกฎหมาย คือ "สถานประกอบการนี้อยู่ภายใต้บังคับกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด"

8. ปฏิบัติตามหนังสือเตือนของเลขาธิการ ป.ป.ส.

ความรับผิดชอบของสถานประกอบการ

- ถูกปรับตั้งแต่ 10,000 - 50,000 บาท
- ถูกปิดชั่วคราวสถานประกอบการ หรือถูกพักใช้ใบอนุญาตประกอบการ ครั้งละไม่เกิน

15 วัน

การปิดชั่วคราวหรือพักใช้ใบอนุญาตประกอบการ

- การรวบรวมข้อมูลเบื้องต้นโดยเจ้าพนักงาน ป.ป.ส.
- การกลั่นกรองข้อมูลเบื้องต้น โดยคณะกรรมการกลั่นกรองการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด ในสถานประกอบการในเขตจังหวัดที่สถานประกอบการตั้งอยู่
- การพิจารณาวินิจฉัย และคำสั่งโดยคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด (ป.ป.ส.) ซึ่งเจ้าของหรือผู้ดำเนินกิจการสถานประกอบการ มีโอกาสชี้แจงหรือพิสูจน์การใช้ความระมัดระวังของตนได้

- การแจ้งคำสั่ง โดยเลขาธิการ ป.ป.ส. แจ้งให้หน่วยงานซึ่งควบคุมการประกอบธุรกิจของสถานประกอบการถือปฏิบัติตามคำสั่ง และประธานอนุกรรมการการกลั่นกรองการกระทำ ความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด ในสถานประกอบการ แจ้งให้เจ้าของหรือผู้ดำเนินกิจการสถาน ประกอบการทราบคำสั่ง

พระราชบัญญัติมาตรการในการปราบปรามผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด พ.ศ. 2534

กฎหมายฉบับนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการปราบปรามนายทุน หรือ ตัวการสำคัญที่อยู่เบื้องหลังการลักลอบค้ายาเสพติด กฎหมายฉบับนี้ใช้บังคับกับกรณีดังต่อไปนี้ คือ

1. ใช้กับข้อหาผลิต นำเข้า ส่งออก จำหน่าย หรือครอบครองเพื่อจำหน่าย หรือสมคบ สนับสนุน ช่วยเหลือหรือพยายามกระทำความผิดดังกล่าว
2. ต้องเป็นกรณียาเสพติดที่ระบุในกฎกระทรวง คือ เฮโรอีน, มอร์ฟิน, ฝิ่น, โคคาอิน, อาเซติก, แอนไฮไดรด์, อาเซติลคลอไรด์, เอทิลีนไดออกไซด์, กล้วยชา, วัตถุออกฤทธิ์กลุ่มแอมเฟตามีน, แอลเอสดี และ อีเฟดรีน

กฎหมายฉบับนี้กำหนดมาตรการพิเศษเพื่อนำมาใช้ประโยชน์ในการปราบปราม 3 ประการ

1. มาตรการสมคบ

กำหนดให้บุคคลที่ตกลงกันตั้งแต่ 2 คนขึ้นไป เพื่อกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด ใน เรื่องของการผลิต นำเข้า ส่งออก จำหน่ายและครอบครองเพื่อจำหน่าย มีความผิดฐานสมคบกัน กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด แม้ยังไม่มีกระทำความผิดตามที่ได้ตกลงกันก็เป็นความผิด สำเร็จตามกฎหมายแล้ว เพื่อให้เจ้าหน้าที่ของรัฐสามารถจับกุมตัวผู้สั่งการหรือผู้อยู่เบื้องหลัง การกระทำความผิดลงโทษได้ แต่การจับกุมหรือแจ้งข้อหานี้จะต้องได้รับอนุมัติจากเลขาธิการ ป.ป.ส. ก่อน

2. มาตรการริบทรัพย์สิน แบ่งออกได้เป็น 2 ประเภทคือ

2.1 การริบทรัพย์สินของกลางในคดียาเสพติด การริบทรัพย์สินกรณีนี้เป็น มาตรการเสริมการริบทรัพย์สินตามกฎหมายอาญา ซึ่งมีขอบเขตจำกัดในเรื่องของทรัพย์สินที่ศาลจะสั่งริบ กฎหมายฉบับนี้จึงได้ขยายความหมายของทรัพย์สินที่ศาลจะสั่งริบให้กว้างออกไป เพื่อให้สอดคล้อง กับสภาพความเป็นจริง เกี่ยวกับทรัพย์สินที่เข้าไปพัวพัน กับการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด ซึ่งมีปริมาณมากและสลับซับซ้อนกว่า ทรัพย์สินที่เข้าไปเกี่ยวข้องกับอาชญากรรมประเภทอื่น ๆ และในกฎหมายฉบับนี้ยังเปลี่ยนแปลงปลายทางของทรัพย์สินที่ถูกศาลสั่งให้ริบ ซึ่งปกติจะตกเป็น ของแผ่นดินให้ตกเป็นของ "กองทุนป้องกันและปราบปรามยาเสพติด" ซึ่งเป็นกองทุนที่จัดตั้งขึ้น

โดยบทบัญญัติของกฎหมาย โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อนำทรัพย์สิน ที่ได้จากการริบไปใช้ประโยชน์ในการแก้ไขปัญหายาเสพติดต่อไป

ทรัพย์สินที่ริบ กรณีนี้เป็นทรัพย์สินที่เอื้ออำนวยในการกระทำความผิดเท่านั้น คือ

- ทรัพย์สินที่ใช้ในการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด
- ทรัพย์สินที่ใช้เป็นอุปกรณ์ที่ได้รับผลในการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด
- ทรัพย์สินที่มีไว้เพื่อใช้ในการกระทำความผิด ที่สำคัญก็คือ การริบทรัพย์สินของ

กลาง กรณีนี้ กำหนดให้ริบทรัพย์สินทั้งสิ้น แม้จำเลย ในคดีนั้นไม่ถูกลงโทษ ตามคำพิพากษาก็ตาม แต่การที่ศาลจะสั่งริบทรัพย์สินได้ก็ต้องพิจารณาพยานหลักฐานของโจทก์และเจ้าของ ทรัพย์สินตามกระบวนการดังนี้

• โจทก์มีหน้าที่นำสืบให้ปรากฏหลักฐานที่ฟังได้ว่า ทรัพย์สินนั้นเป็นทรัพย์สินที่ได้ใช้หรือมีไว้เพื่อใช้กระทำความผิด หรือได้ใช้เป็นอุปกรณ์ที่ได้รับผลในการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด

• เจ้าของทรัพย์สินจะต้องพิสูจน์ให้ได้ว่า ตนไม่มีโอกาสทราบหรือมีเหตุผลอันควรสงสัยว่ามีการกระทำความผิด และจะมีการนำทรัพย์สินของตนไปใช้ หรือมีไว้เพื่อใช้ในการกระทำความผิด หรือใช้เป็นอุปกรณ์ที่ได้รับผล ในการกระทำความผิดแล้วแต่กรณี

• ถ้าเจ้าของทรัพย์สินพิสูจน์ไม่ได้ หรือไม่มีผู้ใดร้องขอเข้ามาในคดี ก็ให้ศาลสั่งริบทรัพย์สินนั้นได้

2.2 การริบทรัพย์สินที่เกี่ยวข้องเนื่องกับการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด
ทรัพย์สินที่เกี่ยวข้องเนื่องกับการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด หมายถึง เงินหรือทรัพย์สินที่ได้รับมา เนื่องจากการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด และให้รวมถึงเงินหรือทรัพย์สินที่ได้มา โดยการใช้จ่ายเงินหรือทรัพย์สินดังกล่าวซื้อ หรือกระทำไม่ว่าด้วยประการใดๆ ให้เงินหรือทรัพย์สินนั้นเปลี่ยนแปลงสภาพไปจากเดิม ไม่ว่าจะมีการเปลี่ยนแปลงสภาพกี่ครั้ง และไม่ว่าเงินหรือทรัพย์สินนั้นจะอยู่ในความครอบครองของบุคคลอื่น โอนไปเป็นของบุคคลอื่น หรือ ปรากฏตามหลักฐานทางทะเบียนว่าเป็นของบุคคลอื่นก็ตาม

กฎหมายฉบับนี้กำหนดให้มีคณะกรรมการขึ้นมาชุดหนึ่งเรียกว่า " คณะกรรมการตรวจสอบทรัพย์สิน " ประกอบไปด้วยผู้ทรงคุณวุฒิต่าง ๆ ซึ่งได้รับการแต่งตั้งโดยตำแหน่ง คณะกรรมการตรวจสอบทรัพย์สิน มีอำนาจหน้าที่สำคัญ ในการวินิจฉัยความเกี่ยวเนื่องของทรัพย์สิน กับการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด ตลอดทั้งมีอำนาจในการสั่งยึดหรืออายัดทรัพย์สินไว้จนกว่าคดีถึงที่สุดโดยคำสั่งเด็ดขาดไม่ฟ้องคดีหรือศาลมีคำพิพากษา เมื่อผู้ค้ายาเสพติดถูกจับกุมในคดียาเสพติดและคณะกรรมการตรวจสอบทรัพย์สิน เห็นว่าผู้ต้องหานั้นมีพฤติกรรมค้ายาเสพติดมานานและมีทรัพย์สินที่สงสัยว่าได้มาจากการค้ายาเสพติด ก็จะมีคำสั่งให้ตรวจสอบ

ทรัพย์สินของผู้นั้น สำหรับกรณีเร่งด่วน เลขานุการ ป.ป.ส.มีอำนาจเช่นเดียวกับคณะกรรมการฯ และหากพบว่าบุคคลอื่นมีทรัพย์สินที่เกี่ยวข้องกับผู้ต้องหา คณะกรรมการหรือเลขานุการ ป.ป.ส. ก็มีอำนาจสั่งให้ตรวจสอบทรัพย์สินของผู้นั้นด้วย

3. มาตรการขยายเขตอำนาจศาล ตามปกติ ศาลไทยจะมีอำนาจลงโทษผู้กระทำความผิดที่กระทำความผิดในประเทศไทย เท่านั้น แต่กฎหมายนี้ได้กำหนดข้อยกเว้นไว้ว่า แม้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดนอกประเทศไทย ศาลไทยก็สามารถลงโทษได้ หากเข้าเงื่อนไขข้อใดข้อหนึ่งดังนี้ (1) ผู้กระทำความผิดหรือผู้ร่วมกระทำความผิด คนใดคนหนึ่งเป็นคนไทยหรือมีถิ่นที่อยู่ในประเทศไทย หรือ (2) ผู้กระทำความผิดเป็นต่างด้าว และได้กระทำความผิดโดยประสงค์ให้ความผิดเกิดขึ้นในราชอาณาจักร หรือรัฐบาลไทยเป็นผู้เสียหาย หรือ (3) ผู้กระทำความผิดเป็นคนต่างด้าว และการกระทำนั้นเป็นความผิดตามกฎหมายของรัฐที่กระทำเกิดขึ้นในเขตอำนาจของรัฐนั้น หากผู้นั้นได้ปรากฏตัวอยู่ในราชอาณาจักร และมีได้มีการส่งตัวผู้นั้นออกไปตามกฎหมายว่าด้วยการส่งผู้ร้ายข้ามแดน

พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามยาเสพติด (ฉบับที่ 4) พ.ศ. 2545

กฎหมายฉบับนี้ได้แก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามยาเสพติด พ.ศ. 2519 ดังต่อไปนี้

- (1) แก้ไของค์ประกอบของคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด (แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา 5)
- (2) กำหนดให้มีคณะกรรมการที่ปรึกษาหรือคณะอนุกรรมการ เพื่อพิจารณาหรือทำการใด ๆ แทนคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดได้ (แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา 10)
- (3) แก้ไขอำนาจหน้าที่ของสำนักงาน ป.ป.ส. และให้มีเลขานุการ ป.ป.ส. เป็นผู้ควบคุมดูแลโดยทั่วไป ซึ่งราชการของสำนักงาน ป.ป.ส. ขึ้นตรงต่อนายกรัฐมนตรี (แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา 11 และมาตรา 12)
- (4) เพิ่มเติมอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด ในมาตรา 13(10) (11) และ (12)
- (5) กำหนดเหตุให้พ้นได้โดยไม่ต้องมีหมายค้น (แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา 14)
- (6) กำหนดให้เจ้าพนักงานอาจขอให้บุคคลใดเพื่อช่วยเหลือเจ้าพนักงานในการปฏิบัติหน้าที่เกี่ยวกับการตรวจค้น จับกุม หรือตรวจ หรือทดสอบ หรือสั่งให้รับการตรวจหรือทดสอบว่าบุคคลหรือกลุ่มบุคคลมีสารเสพติดอยู่ในร่างกายหรือไม่ (เพิ่มมาตรา 14 ตรี)

(7) กำหนดให้เจ้าพนักงานอาชญาให้ศาลมีคำสั่งอนุญาตให้เจ้าพนักงานได้มาซึ่งข้อมูลข่าวสารในสิ่งสื่อสารที่ถูกใช้เพื่อประโยชน์ในการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดได้ และห้ามไม่ให้ นำข้อมูลข่าวสารดังกล่าวไปเปิดเผยโดยไม่ชอบ (เพิ่มมาตรา 14 จัตวา และมาตรา 16/1)

(8) กำหนดโทษแก่ผู้ที่ไม่ให้ความสะดวกแก่ผู้ช่วยเหลือเจ้าพนักงานในการปฏิบัติหน้าที่เกี่ยวกับการตรวจค้น จับกุม หรือตรวจ หรือทดสอบ หรือสั่งให้มีการตรวจหรือทดสอบสารเสพติดในร่างกาย (เพิ่มวรรคสองของมาตรา 16)

กฎหมายเกี่ยวกับมาตรการในการควบคุมยาเสพติด วัตถุออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาท สารระเหย และเคมีภัณฑ์ ที่ใช้ในการผลิตยาเสพติด

พระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ พ.ศ. 2522

มีสาระสำคัญดังนี้

กฎหมายได้ให้ความหมายคำว่า "ยาเสพติดให้โทษ" ว่าหมายถึง สารเคมีหรือวัตถุชนิดใดๆ ซึ่งเมื่อเสพเข้าสู่ร่างกาย ไม่ว่าจะโดยรับประทาน ดม สูบ ฉีด หรือด้วยประการใดๆ แล้ว ทำให้เกิดผลต่อร่างกายและจิตใจในลักษณะสำคัญ เช่น ต้องเพิ่มขนาดการเสพเรื่อยๆ มีอาการถอนยาเมื่อขาดยา มีความต้องการเสพทั้งทางร่างกายและจิตใจอย่างรุนแรงอยู่ตลอดเวลา และสุขภาพโดยทั่วไปจะทรุดโทรมลง กับให้รวมถึงพืชหรือส่วนของพืชที่เป็น หรือให้ผลผลิตเป็นยาเสพติดให้โทษ หรืออาจใช้ผลิตเป็นยาเสพติดให้โทษและสารเคมีที่ใช้ในการผลิตยาเสพติดให้โทษดังกล่าวด้วย ทั้งนี้ตามที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุข ประกาศในราชกิจจานุเบกษา แต่ไม่หมายความถึง ยาสามัญประจำบ้านบางตำรับ ตามกฎหมายว่าด้วยยาที่มียาเสพติดให้โทษผสมอยู่ (มาตรา 4)

นอกจากนี้กฎหมายฉบับนี้ยังได้แบ่งยาเสพติดให้โทษออกเป็น 5 ประเภท เพื่อประโยชน์ในการกำหนดวิธีการควบคุมที่แตกต่างกันออกไปตามความเหมาะสม เนื่องจากแต่ละประเภทมีอันตราย และความจำเป็นในทางการแพทย์ไม่เหมือนกัน ประเภทยาเสพติดให้โทษและรายชื่อ ยาเสพติดที่สำคัญมีดังนี้

- ประเภท 1 ยาเสพติดให้โทษชนิดร้ายแรง ที่สำคัญ เช่น เฮโรอีน แอมเฟตามีน เมทแอมเฟตามีน เอ็กซ์ตาซี แอลเอสดี
- ประเภท 2 ยาเสพติดให้โทษทั่วไป ที่สำคัญ เช่น ใบโคคา โคคาอิน ยาสกัดเข้มข้นของต้นฝิ่นแห้ง เมทาโดน มอร์ฟิน ฝิ่นยา (ฝิ่นที่ผ่านกรรมวิธีปรุงแต่ใช้ในทางยา) ฝิ่น (ฝิ่นดิบ ฝิ่นสุก ฝิ่น)
- ประเภท 3 ยาเสพติดให้โทษที่มีลักษณะเป็นต้นตำรับยาและมียาเสพติดให้โทษประเภท 2 ผสมอยู่ คือ ยารักษาโรคที่มียาเสพติดให้โทษประเภท 2 เป็นส่วนประกอบอยู่ในสูตร
- ประเภท 4 สารเคมีที่ใช้ในการผลิตยาเสพติดให้โทษประเภท 1 หรือ 2 ที่สำคัญ เช่น อาเซติคแอนไฮไดรด์, อาเซติลคลอไรด์, เอทิลีนไดอะเซเตต, คลอซูดิอีเฟดรีน, เออร์โกตามีน, ไอโซชาฟรอล, ไลเซอร์จีคาซิด, ไพเพอโรนอล และชาฟรอล

- ประเภท 5 ยาเสพติดให้โทษที่ไม่เข้าอยู่ในประเภท 1 ถึง 4 มี 4 รายการ ได้แก่ กัญชา พืชกระท่อม พืชฝิ่น และพืชเห็ดขี้ควาย

สำหรับความผิดตามกฎหมายนี้ที่สำคัญ ได้แก่ ผลิต จำหน่าย นำเข้า ส่งออก ครอบครอง เพื่อจำหน่าย ครอบครอง และเสพ

พระราชบัญญัติวัตถุที่ออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาท พ.ศ. 2518

มีสาระสำคัญดังนี้

กฎหมายฉบับนี้ให้ความหมายว่าคำว่า "วัตถุออกฤทธิ์" หมายความว่า วัตถุที่ออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาทที่เป็นสิ่งธรรมชาติ หรือที่ได้จากสิ่งธรรมชาติ หรือวัตถุที่ออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาทที่เป็นวัตถุสังเคราะห์ ทั้งนี้ตามที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุขประกาศในราชกิจจานุเบกษา (มาตรา 4)

"วัตถุออกฤทธิ์" แบ่งเป็น 4 ประเภท แต่ละประเภทมีการควบคุมที่ลดหลั่นกันตามระดับความรุนแรง และความจำเป็นทางการแพทย์ ที่สำคัญมีดังนี้

- ประเภท 1 ที่สำคัญ เช่น
 - o ไฮโลซีน หรือ ไฮลอคซิน (Psilocine)
 - o ไฮโลไซบิน (Psilocybine)
 - o เตตราไฮโดรแคนนาบินอล เว้นแต่สิ่งที่มีอยู่ในกัญชา (Tetrahydrocannabinol)
- ประเภท 2 ที่สำคัญ เช่น
 - o เฟเนทิลีน (Fenethyline)
 - o เซโคบาร์บิทัล (Secobarbital)
 - o เพมอลีน (Pemoline)
 - o อีเฟดรีน (Ephedrine)
 - o ซูโดอีเฟดรีน (Pseudoephedrine) เฉพาะเภสัชเคมีภัณฑ์
 - o โซลพิเดม (Zolpidem)
- ประเภท 3 ที่สำคัญ เช่น
 - o ซูโดอีเฟดรีน (Pseudoephedrine) เฉพาะวัตถุตำรับเดี่ยว
- ประเภท 4 ที่สำคัญ เช่น
 - o ไดอาซีแพม (Diazepam)
 - o เฟนโพรพอเรกซ์ (Fenproporex)
 - o คลอร์ไดอาซีพอกไซด์ (Chlordiazepoxide)

พระราชกำหนดป้องกันการใช้สารระเหย พ.ศ. 2533

มีสาระสำคัญดังนี้

กฎหมายฉบับนี้ได้กำหนดความหมายของคำว่า "สารระเหย" ว่าหมายถึง สารเคมี หรือผลิตภัณฑ์ ที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุข และรัฐมนตรีว่าการกระทรวงอุตสาหกรรมประกาศในราชกิจจานุเบกษา

รายชื่อสารระเหยตามประกาศกระทรวงสาธารณสุข กระทรวงอุตสาหกรรม ฉบับที่ 14 (พ.ศ.2538) เรื่องกำหนดชื่อ ประเภท ชนิด หรือขนาดบรรจุของสารเคมีหรือผลิตภัณฑ์เป็นสารระเหย ที่สำคัญได้แก่

สารเคมี มี 14 ชนิด ดังต่อไปนี้

1. โทลูอีน (Toluene)
2. อะซิโตน (Acetone)
3. เมทิลเอทิลคีโตน (Methyl Ethyl Ketone)
4. ไอโซโพรพิลอะซิโตน (Isopropylacetone)
5. เอทิลอะซิเตต (Ethyl Acetate)
6. เซลโลโซลฟอะซิเตต (Cellosolve Acetate)
7. เมทิลอะซิเตต (Methyl Acetate)
8. นอร์มัลบิวทิลอะซิเตต (n-Butyl Acetate)
9. เซกันดารีบิวทิลอะซิเตต (sec-Butyl Acetate)
10. นอร์มัล-บิวทิล ไนไตรท์ (n-Butyl Nitrite)
11. ไอโซ-บิวทิลไนไตรท์ (iso-Butyl Nitrite)
12. บิวทิลเซลโลโซลฟ (Butyl Cellosolve)
13. เซลโลโซลฟ (Cellosolve)
14. เมทิลเซลโลโซลฟ (Methyl Cellosolve)

ผลิตภัณฑ์ ซึ่งมีสารเคมีที่เป็นสารระเหยผสมอยู่ มี 5 ชนิด ดังต่อไปนี้

1. ทินเนอร์ (Thinners)
2. แลคเคอร์ (Lacquers)
3. กาวอินทรีย์สังเคราะห์ (Synthetic Organic Adhesives)
4. กาวอินทรีย์ธรรมชาติ (Natural Organic Adhesives)
5. ลูกโป่งวิทยาศาสตร์ หรือลูกโป่งพลาสติก (Blowing Balloon)

พระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ (ฉบับที่ 5) พ.ศ. 2545

กฎหมายฉบับนี้ได้แก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ พ.ศ. 2522 ดังต่อไปนี้

(1) เพิ่มเติมบทนิยามคำว่า "หน่วยการใช้" "ติดยาเสพติดให้โทษ" "การบำบัดรักษา" "ข้อความ" และ "โฆษณา" แก้ไขบทนิยามคำว่า "สถานพยาบาล" และ "เภสัชกร" (แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา 4)

(2) กำหนดให้รัฐมนตรีโดยความเห็นชอบของคณะกรรมการควบคุมยาเสพติดให้โทษมีอำนาจกำหนดหลักเกณฑ์ และวิธีการในการกำหนดปริมาณยาเสพติดให้โทษแต่ละประเภทที่ผู้อนุญาตจะอนุญาตให้ผลิต นำเข้า จำหน่าย หรือมีไว้ในครอบครองได้ (แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา 8(5) และเพิ่มมาตรา 26/1) และกำหนดให้อาจออนุญาตให้จำหน่ายหรือมีไว้ในครอบครองเฉพาะยาเสพติดให้โทษในประเภท 2 เกินปริมาณที่กำหนดเป็นกรณีพิเศษได้ (แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา 60)

(3) กำหนดอำนาจและหน้าที่ของคณะกรรมการควบคุมยาเสพติดให้โทษให้สอดคล้องกับการแก้ไขเพิ่มเติมบทบัญญัติในส่วนที่เกี่ยวข้อง (แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา 13(7))

(4) กำหนดให้รัฐมนตรีมีอำนาจอนุญาตให้มีการผลิต นำเข้า ส่งออก จำหน่าย หรือมีไว้ในครอบครองซึ่งยาเสพติดให้โทษในประเภท 1 และประเภท 2 ในกรณีจำเป็นเพื่อประโยชน์ในการป้องกันปราบปรามและแก้ไขปัญหาเกี่ยวกับยาเสพติดให้โทษ และกำหนดบทสันนิษฐานเด็ดขาดในข้อหาผลิต นำเข้า ส่งออก หรือมีไว้ในครอบครองเพื่อจำหน่ายยาเสพติดให้โทษประเภท 1 (แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา 15 และมาตรา 16)

(5) แก้ไขลักษณะต้องห้ามของผู้ขออนุญาตจำหน่ายหรือมีไว้ในครอบครองซึ่งยาเสพติดให้โทษในประเภท 2 เกี่ยวกับการกระทำความผิดตามกฎหมายต่าง ๆ เกี่ยวกับยาเสพติดให้สอดคล้องกับกฎหมายที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน (แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา 19(3))

(6) จัดให้มีมาตรการควบคุมการมีไว้ในครอบครองเพื่อจำหน่ายซึ่งยาเสพติดให้โทษในประเภท 3 (แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา 20)

(7) กำหนดให้ผู้ขอขึ้นทะเบียนตำรับยาเสพติดให้โทษในประเภท 3 ต้องรับผิดชอบชำระค่าใช้จ่ายในการตรวจวิเคราะห์หรือประเมินเอกสารทางวิชาการ (เพิ่มวรรคสามของมาตรา 43)

(8) กำหนดให้มีการโฆษณาสรรพคุณยาเสพติดให้โทษในประเภท 2 ต่อผู้ประกอบการวิชาชีพได้ (แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา 48) ปรับปรุงมาตรการการควบคุมการโฆษณาเกี่ยวกับยาเสพติดให้โทษ การบำบัดรักษา สถานพยาบาล และผู้ประกอบการวิชาชีพในสถานพยาบาล (เพิ่มมาตรา 48/1 และมาตรา 48/2) และกำหนดให้ผู้ได้รับคำสั่งของผู้อนุญาตเกี่ยวกับการโฆษณาตามมาตรา 48/2 มีสิทธิอุทธรณ์คำสั่งดังกล่าวต่อคณะกรรมการยาเสพติดให้โทษได้ (เพิ่มหมวด 11/1 การอุทธรณ์มาตรา 64/1 และมาตรา 64/2)

(9) กำหนดเหตุให้ค้นได้โดยไม่ต้องมีหมายค้น (แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา 49)

(10) กำหนดให้พนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจหรือพนักงานเจ้าหน้าที่มีอำนาจตรวจหรือทดสอบหรือสั่งให้มีการตรวจหรือทดสอบว่าบุคคลหรือกลุ่มบุคคลมียาเสพติดให้โทษในร่างกายหรือไม่ ทั้งนี้ เฉพาะกรณีจำเป็นและมีเหตุอันควรเชื่อได้ว่าบุคคลหรือกลุ่มบุคคลใดเสพยาเสพติดให้โทษ (เพิ่มมาตรา 58/1)

(11) ปรับปรุงบทกำหนดโทษ ให้เหมาะสมยิ่งขึ้น ตามความร้ายแรงแห่งการกระทำความผิด (แก้ไขเพิ่มเติมบทกำหนดโทษในหมวด 12)

(12) กำหนดเพิ่มเติมให้ผู้เสพและมีไว้ในครอบครองเพื่อจำหน่ายหรือผู้เสพและจำหน่ายซึ่งยาเสพติดให้โทษจำนวนเล็กน้อยที่สมัครใจเข้ารับการบำบัดรักษาและได้ปฏิบัติตามหลักเกณฑ์และเงื่อนไขที่กฎหมายกำหนดไว้ ได้พ้นจากความผิดตามที่กฎหมายบัญญัติไว้ (แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา 94)

(13) กำหนดให้ศาลลงโทษจำคุกและปรับเป็นหลักในความผิดที่มีโทษจำคุกและปรับ (เพิ่มมาตรา 100/1)

(14) กำหนดให้ศาลลงโทษน้อยกว่าอัตราโทษขั้นต่ำ หากผู้กระทำความผิดให้ข้อมูลที่สำคัญและเป็นประโยชน์อย่างยิ่งในการปราบปรามการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดให้โทษต่อพนักงานฝ่ายปกครอง หรือตำรวจ หรือพนักงานสอบสวน (เพิ่มมาตรา 100/2)

(15) ปรับปรุงอัตราค่าธรรมเนียมท้ายพระราชบัญญัติ

กฎหมายว่าด้วยมาตรการเฉพาะด้าน

พระราชบัญญัติฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติด พ.ศ.2534

กฎหมายฉบับนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อวางมาตรการให้ผู้ติดยาเสพติดที่ตกเป็นผู้ต้องหาพ้นจากการติดยาเสพติด ด้วยวิธีการบังคับบำบัดรักษาผู้ต้องหา ในกรณีดังต่อไปนี้

1. ข้อยาฐานเสพหรือครอบครอง ยาเสพติดให้โทษประเภท 1 ประเภท 2 หรือ ประเภท 5 ตามปริมาณที่กำหนดในกฎกระทรวงยุติธรรม
2. ไม่ปรากฏว่าต้องหาหรืออยู่ในระหว่างถูกดำเนินคดีในความผิดฐานอื่น ซึ่งมีโทษจำคุกหรือต้องคำพิพากษาให้จำคุก

พนักงานสอบสวนจะส่งตัวผู้ต้องหาไปยังศูนย์ฟื้นฟูสมรรถภาพที่อยู่ในเขตอำนาจ เพื่อตรวจพิสูจน์ว่าผู้ต้องหานั้นติดยาเสพติดหรือไม่

เมื่อได้รับตัวผู้ต้องหาแล้ว ศูนย์ฟื้นฟูสมรรถภาพจะดำเนินการดังนี้

1. จัดทำบันทึกประวัติของผู้ต้องหา
2. ตรวจพิสูจน์ว่าผู้ต้องหาติดยาเสพติดหรือไม่

3. รายงานผลการตรวจพิสูจน์และบันทึกประวัติต่อคณะกรรมการประจำศูนย์ฟื้นฟูสมรรถภาพ

4. ถ้าคณะกรรมการวินิจฉัยว่า ผู้นั้นไม่ติดยา ให้ส่งตัวคืนพนักงานสอบสวน ถ้าคณะกรรมการวินิจฉัยว่า ผู้นั้นติดยา ให้ส่งตัวเข้ารับการฟื้นฟูสมรรถภาพเป็นเวลาไม่เกิน 6 เดือน แต่อาจขยายเวลาการฟื้นฟูได้แต่ละครั้งไม่เกิน 6 เดือน และรวมเวลาทั้งหมดต้องไม่เกิน 3 ปี

5. เมื่อผู้ต้องหาได้รับการฟื้นฟูสมรรถภาพ จนพ้นจากการเป็นผู้ติดยาแล้วให้ถือว่าพ้นความผิด พนักงานเจ้าหน้าที่ต้องปล่อยตัว และส่งรายงานผลการฟื้นฟูสมรรถภาพ และความเห็นของอนุกรมประจำศูนย์ฟื้นฟูสมรรถภาพ ให้พนักงานสอบสวนทราบเรื่อง เพื่อดำเนินคดี

หากผลการฟื้นฟูไม่เป็นที่น่าพอใจ และครบกำหนดเวลาแล้ว ให้ส่งตัวกลับไปยังพนักงานสอบสวน เพื่อพิจารณาว่าสมควรดำเนินคดีหรือไม่ หากผู้ต้องหาที่ได้รับการฟื้นฟูสมรรถภาพแล้วถูกดำเนินคดี ศาลจะลงโทษน้อยกว่าที่กฎหมายกำหนดเพียงใด หรือไม่ลงโทษเลยก็ได้ โดยคำนึงถึงระยะเวลาที่ผู้นั้นได้รับการฟื้นฟูสมรรถภาพแล้ว

พระราชบัญญัติฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติด พ.ศ. 2545

1. หลักการ

(1) ยกเลิกพระราชบัญญัติฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติด พ.ศ. 2534 (มาตรา 3) เนื่องจากมีบทบัญญัติบางประการเป็นการขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญในส่วนที่เกี่ยวกับการจำกัดสิทธิเสรีภาพของบุคคล

(2) นำหลักการผู้เสพ (Drug User) คือ ผู้ป่วยมีโซอาชญากรปกติมาใช้เช่นเดียวกับกรณี que ว่าผู้ติดยาเสพติด (Drug Addict) เป็นผู้ป่วยที่ต้องรับการบำบัดรักษาหรือฟื้นฟูสมรรถภาพ (มาตรา 19)

(3) นำหลักการชะลอการฟ้องมาใช้เพื่อให้ระบบแทนการดำเนินคดีอาญา (Diversion) มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น (มาตรา 22)

(4) นำหลักการอุทธรณ์คำสั่งทางปกครองมาใช้กับคำวินิจฉัยหรือคำสั่งเกี่ยวกับการตรวจพิสูจน์หรือการฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติด (มาตรา 38-40)

(5) ขยายขอบเขตการฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติดให้ครอบคลุมถึงกลุ่มผู้เสพดังต่อไปนี้ (มาตรา 19)

- ผู้เสพและมีไว้ในครอบครองยาเสพติดจำนวนเล็กน้อย
- ผู้เสพและมีไว้ในครอบครองเพื่อจำหน่ายยาเสพติดจำนวนเล็กน้อย
- ผู้เสพและจำหน่ายยาเสพติดจำนวนเล็กน้อย

(6) ขยายสถานที่เพื่อการตรวจพิสูจน์การเสพหรือติดยาเสพติดและสถานที่เพื่อการฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติดให้กว้างขวางมากยิ่งขึ้น โดยไม่จำกัดแต่เฉพาะหน่วยงานของกระทรวงยุติธรรมเท่านั้น (มาตรา 14-18)

2. บุคคลที่มีหน้าที่ความรับผิดชอบ

- (1) รัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรม (มาตรา 5-8, มาตรา 14, 16, 18)
- (2) คณะกรรมการฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติด ซึ่งมีปลัดกระทรวงยุติธรรมเป็นประธาน และหัวหน้าส่วนราชการที่เกี่ยวข้องเป็นกรรมการ (มาตรา 6-12)
- (3) คณะอนุกรรมการฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติด (มาตรา 13)
- (4) พนักงานสอบสวน (มาตรา 19, 20, 22, 24, 33)
- (5) พนักงานอัยการ (มาตรา 19, 20, 22, 33)
- (6) ศาล (มาตรา 19, 34)
- (7) ผู้อำนวยการศูนย์ฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติด (มาตรา 17)
- (8) พนักงานเจ้าหน้าที่เพื่อการปฏิบัติตามกฎหมายนี้ (มาตรา 36-37)

3. กระบวนการฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติด

- (1) ขั้นตอนการสอบสวน (มาตรา 19)
เมื่อมีการจับกุมผู้ต้องหาว่ากระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดดังต่อไปนี้ และเป็นยาเสพติดให้โทษในชนิด ประเภท และปริมาณที่กำหนดในกฎกระทรวง

- ก. เสพ
- ข. เสพและครอบครอง
- ค. เสพและครอบครองเพื่อจำหน่าย
- ง. เสพและจำหน่าย

พนักงานสอบสวนมีหน้าที่ต้องนำตัวผู้ต้องหาไปศาลภายใน 48 ชั่วโมง (หากผู้ต้องหาไม่อายุไม่ถึง 18 ปีบริบูรณ์ ต้องส่งภายใน 24 ชั่วโมง) นับแต่เวลาที่ผู้ต้องหาขึ้นมาถึงที่ทำการของพนักงานสอบสวน เพื่อให้ศาลพิจารณามีคำสั่งให้ส่งตัวผู้ต้องหานั้นไปตรวจพิสูจน์การเสพหรือการติดยาเสพติด

เมื่อศาลมีคำสั่งให้ส่งตัวผู้ต้องหาไปตรวจพิสูจน์ที่ศูนย์ฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติด สถานที่เพื่อการตรวจพิสูจน์การฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติดหรือการควบคุมตัวแล้วแต่กรณี และได้แจ้งให้คณะอนุกรรมการฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติดแห่งท้องที่นั้นทราบแล้ว พนักงานสอบสวนต้องดำเนินกระบวนการสอบสวนคดีต่อไป และเมื่อสอบสวนเสร็จแล้วให้ส่งสำนวนการสอบสวนไปยังพนักงานอัยการโดยไม่ต้องส่งตัวผู้ต้องหาไปด้วย แต่ต้องแจ้งให้พนักงานอัยการทราบว่าผู้ต้องหาถูกควบคุมตัวอยู่ ณ สถานที่แห่งใดตามกฎหมายนี้

(2) ขั้นตอนการตรวจพิสูจน์การเสพหรือติดยาเสพติด

เมื่อคณะกรรมการฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติดแห่งท้องที่ที่พนักงานสอบสวนได้ส่งตัวผู้ต้องหามาตรวจพิสูจน์การเสพหรือติดยาเสพติดตามคำสั่งศาลรับตัวผู้ต้องหาไว้แล้ว ให้พนักงานเจ้าหน้าที่จัดทำบันทึกประวัติ พฤติกรรมในการกระทำความผิด สภาพแวดล้อมทั้งปวงของผู้นั้นและดำเนินการตรวจพิสูจน์ โดยต้องกระทำให้แล้วเสร็จภายใน 15 วัน นับแต่วันที่รับตัวผู้นั้นไว้ (มาตรา 21)

หากคณะกรรมการฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติดวินิจฉัยว่าผู้เข้ารับการตรวจพิสูจน์เป็นผู้เสพหรือติดยาเสพติด คณะกรรมการฯ ต้องจัดให้มีแผนการฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติดและต้องแจ้งผลการตรวจพิสูจน์ให้พนักงานอัยการทราบเพื่อดำเนินการตาม (5) ต่อไป แต่หากผลการตรวจพิสูจน์ไม่ปรากฏว่าผู้ต้องหาเป็นผู้เสพหรือติดยาเสพติด คณะกรรมการฯ ต้องรายงานผลการตรวจพิสูจน์ให้พนักงานสอบสวนหรือพนักงานอัยการพิจารณาดำเนินการต่อไปโดยให้ส่งตัวผู้ต้องหาคืนให้พนักงานสอบสวนหรือพนักงานอัยการเพื่อดำเนินการต่อไป (มาตรา 22-23)

(3) ขั้นตอนการฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติด

ผู้เข้ารับการตรวจพิสูจน์ที่คณะกรรมการฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติดวินิจฉัยว่าเป็นผู้ติดยาเสพติดผู้หนึ่งต้องอยู่รับการฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติดตามแผนการฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติดเป็นเวลาไม่เกิน 6 เดือน นับแต่วันถูกส่งตัวเข้ารับการฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติด และหากผลการฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติดยังไม่เป็นที่พอใจ คณะกรรมการฯ สามารถขยายเวลาออกไปได้อีกก็ครั้งก็ได้โดยครั้งหนึ่งไม่เกิน 6 เดือน และรวมกันทั้งหมดแล้วต้องไม่เกิน 3 ปี นับแต่วันที่ถูกส่งตัวเข้ารับการฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติด (มาตรา 25)

หากผู้เข้ารับการตรวจพิสูจน์หรือฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติดหลบหนีจากการควบคุมของศูนย์ฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติด สถานที่เพื่อการตรวจพิสูจน์ การฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติด หรือการควบคุมตัวผู้หนึ่ง ให้ถือว่าผู้หนึ่งหนีการคุมขังตามมาตรา 190 แห่งประมวลกฎหมายอาญา (มาตรา 29)

เมื่อคณะกรรมการฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติดวินิจฉัยว่าผู้เข้ารับการฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติดผู้ใดได้รับการฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติดจนครบถ้วน ตามที่ได้กำหนดในแผนการฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติด และผลการฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติดเป็นที่พอใจแล้ว ให้ถือว่าผู้หนึ่งพ้นจากความผิดที่ถูกกล่าวหา และให้คณะกรรมการฯ มีคำสั่งปล่อยตัวผู้หนึ่งไป และแจ้งผลให้พนักงานสอบสวนหรือพนักงานอัยการทราบ แต่หากผลการฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติดยังไม่เป็นที่พอใจ ให้คณะกรรมการฯ รายงานความเห็นไปยังพนักงานสอบสวนหรือพนักงานอัยการเพื่อพิจารณาดำเนินคดีผู้หนึ่ง (มาตรา 33)

(4) ขั้นตอนการอุทธรณ์

ผู้เข้ารับการตรวจพิสูจน์การเสพหรือติดยาเสพติดมีสิทธิอุทธรณ์คำวินิจฉัยหรือคำสั่งของคณะกรรมการฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติดซึ่งเกี่ยวกับการเสพหรือติดยาเสพติดหรือการสั่งไม่อนุญาตให้ปล่อยตัวชั่วคราว โดยอุทธรณ์ต่อคณะกรรมการฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติดภายใน 7 วัน นับแต่วันที่ได้รับทราบคำวินิจฉัยหรือคำสั่ง ซึ่งหากคำวินิจฉัยของคณะกรรมการฯ เป็นประการใด ก็ให้เป็นที่สุด (มาตรา 38)

(5) ขั้นตอนการชะลอการฟ้องและการดำเนินคดี

เมื่อพนักงานอัยการได้รับแจ้งผลการตรวจพิสูจน์ผู้ต้องหาเกี่ยวกับการเสพหรือติดยาเสพติดแล้ว พนักงานอัยการมีหน้าที่ดังนี้

(ก) กรณีผลการตรวจพิสูจน์ ปรากฏว่าผู้ต้องหาเป็นผู้เสพหรือติดยาเสพติด พนักงานอัยการต้องมีคำสั่งชะลอการฟ้องไว้จนกว่าจะได้รับแจ้งผลการฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติดจากคณะกรรมการฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติด (มาตรา 22)

(ข) กรณีผลการตรวจพิสูจน์ไม่ปรากฏว่าผู้ต้องหาเป็นผู้เสพหรือติดยาเสพติด พนักงานอัยการต้องสั่งฟ้องและส่งตัวผู้ต้องหาไปดำเนินคดีต่อไป (มาตรา 22)

(ค) กรณีผู้ต้องหานั้นเป็นผู้ไม่มีสิทธิได้รับการฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติดตามกฎหมายนี้ พนักงานอัยการต้องสั่งฟ้อง และดำเนินคดีกับผู้ต้องหาต่อไป โดยต้องแจ้งให้คณะกรรมการฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติดทราบ (มาตรา 20)

(ง) กรณีผู้ต้องหานั้นได้ได้รับการฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติด แต่ผลการฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติดยังไม่เป็นที่พอใจ พนักงานอัยการต้องพิจารณาสั่งฟ้องและส่งตัวผู้ต้องหาไปดำเนินคดีต่อไป (มาตรา 33)

4. บทกำหนดโทษ

(1) ห้ามเปิดเผยต่อบุคคลอื่นซึ่งข้อเท็จจริงหรือเอกสารหลักฐานใด อันเป็นข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคลที่ได้จากการปฏิบัติตามกฎหมายนี้ และห้ามเปิดเผยข้อเท็จจริงใดที่ได้มาหรือล่วงรู้จากบุคคลที่ปฏิบัติตามกฎหมายนี้ เว้นแต่เป็นการเปิดเผยในกรณี

ก. การปฏิบัติตามหน้าที่

ข. การสอบสวนหรือการพิจารณาคดี

ค. ได้รับอนุญาตจากคณะกรรมการหรือคณะกรรมการฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติด (มาตรา 41)

(2) ห้ามฝ่าฝืนไม่ปฏิบัติตามหนังสือของพนักงานเจ้าหน้าที่ หรือไม่อำนวยความสะดวกแก่พนักงานเจ้าหน้าที่หรือไม่ปฏิบัติตามหนังสือเรียกของคณะกรรมการฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติด (มาตรา 42)

ระเบียบ ฯ ที่เกี่ยวข้อง

เงินสินบนและเงินรางวัลคดียาเสพติด

สำนักงาน ป.ป.ส. กระทรวงยุติธรรม ได้รับมอบหมายให้เป็นผู้รับผิดชอบ การจ่ายเงินสินบนและเงินรางวัลนำจับ แก่เจ้าพนักงาน ผู้สืบสวนจับกุมคดียาเสพติด ตลอดจนผู้ให้ข่าวสารในเรื่องการค้ายาเสพติด ทั้งนี้ โดยตระหนักว่าเงินสินบนและเงินรางวัลเป็นมาตรการสำคัญ ในการส่งเสริมการปราบปรามยาเสพติดประการหนึ่ง และได้พิจารณาทบทวนและปรับปรุงระเบียบการจ่ายเงินสินบน และเงินรางวัลเสียใหม่ ให้มีความคล่องตัวมากขึ้น นายกรัฐมนตรีจึงได้วางระเบียบใช้บังคับคือ "ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการจ่ายเงินสินบนและเงินรางวัลคดียาเสพติด พ.ศ. 2537 ซึ่งได้กำหนดอัตรา หลักเกณฑ์ การจ่ายเงินสินบนเงินรางวัล ไว้ดังนี้

เงินสินบน คือ เงินที่จ่ายให้กับบุคคลที่มาแจ้งความนำจับในคดียาเสพติด

เงินรางวัล คือ เงินที่จ่ายให้กับเจ้าหน้าที่ที่สืบสวนจับกุมคดียาเสพติด

วิธีคำนวณเงิน มี 2 ขั้นตอน คือ

1. จ่ายตามปริมาณยาเสพติด
2. จ่ายตามฐานความผิด

การแต่งตั้งเจ้าพนักงาน ป.ป.ส.

คุณสมบัติ

- เป็นข้าราชการตั้งแต่ระดับสามหรือเทียบเท่า หรือชั้นสัญญาบัตรขึ้นไป
- เป็นผู้ที่ได้รับมอบหมายเป็นลายลักษณ์อักษรจากผู้บังคับฯ หัวหน้าหน่วยงาน ให้มีหน้าที่ปราบปรามผู้กระทำความผิดตามกฎหมายเกี่ยวกับยาเสพติด และ
- เป็นผู้ที่ไม่เคยมีประวัติมั่วหมอง

การปฏิบัติหน้าที่

- การตรวจค้นตามมาตรา 14 (1) และ (2)
 - o แจ้งให้ผู้บังคับบัญชาทราบก่อนดำเนินการ
 - o แสดงบัตรประจำตัวก่อนดำเนินการ
 - o ทำบันทึกรายละเอียดการค้นและบัญชีสิ่งของ
 - o รายงานต่อเลขาธิการ ป.ป.ส.
- การจับกุมตามมาตรา 14 (3)
 - o แสดงบัตรประจำตัวก่อนดำเนินการ
 - o ทำบันทึกการจับกุม
 - o รายงานต่อเลขาธิการ ป.ป.ส.

- การเรียกหรือสอบถามตามมาตรา 14 (5)
 - o ทำหนังสือมอบให้แก่ผู้เกี่ยวข้อง
 - o รายงานเลขานุการ ป.ป.ส.
- การควบคุมผู้ถูกจับตามมาตรา 15
 - o ผู้บังคับบัญชาให้ความเห็นชอบ
 - o ทำบันทึกการควบคุม
 - o รายงานต่อเลขานุการ ป.ป.ส.

การกำกับดูแล

- รายงานการปฏิบัติหน้าที่
- รายงานข้อมูลข่าวสาร
- รายงานข้อเท็จจริงและพฤติการณ์

จับ ยึด และตรวจพิสูจน์ยาเสพติด

เนื่องจากในคดีความผิดตามกฎหมายเกี่ยวกับยาเสพติด จำเป็นต้องมีการตรวจพิสูจน์ยาเสพติดของกลาง และเก็บรักษายาเสพติดของกลางในคดีไว้ จึงต้องมีแนวการปฏิบัติให้เป็นบรรทัดฐานเดียวกัน สามารถตรวจสอบได้ และเพื่อช่วยให้การดำเนินคดีความผิดตามกฎหมายเกี่ยวกับยาเสพติด มีความบริสุทธิ์ ยุติธรรม เชื่อถือได้ อันเป็นหลักประกันที่ดีในกระบวนการยุติธรรม

หน้าที่ของผู้จับหรือยึดยาเสพติด

- ตรวจสอบจำนวน ปริมาณและน้ำหนัก
- ทำบันทึกการจับกุมหรือยึด
- ส่งยาเสพติดพร้อมตัวผู้ต้องหา ถ้ามีแก่พนักงานสอบสวน

หน้าที่ของพนักงานสอบสวน

- ตรวจสอบยาเสพติดของกลางที่ผู้จับหรือยึดนำส่ง
- บรรจุยาเสพติดลงในภาชนะที่เรียบร้อย แข็งแรง ปลอดภัย
- ปิดฉลากที่ภาชนะบรรจุยาเสพติด
- ส่งยาเสพติดไปตรวจพิสูจน์ที่สถานตรวจพิสูจน์

หน้าที่ของผู้ตรวจพิสูจน์

- ตรวจภาชนะที่บรรจุยาเสพติดของกลาง
- ชั่งน้ำหนักยาเสพติดของกลางขณะทำการตรวจพิสูจน์เบื้องต้น
- ตรวจพิสูจน์และส่งผลการตรวจพิสูจน์ให้พนักงานสอบสวน

การเก็บรักษายาเสพติดของกลาง

- สถานตรวจพิสูจน์ส่งยาเสพติดของกลางที่เหลือจากการตรวจพิสูจน์ ไปเก็บรักษาที่

กระทรวงสาธารณสุข

การทำลายยาเสพติดของกลาง

- คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดให้ความเห็นชอบ

ประสานงานคดีความผิดตามกฎหมายเกี่ยวกับยาเสพติด

พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามยาเสพติด พ.ศ.2519 ได้กำหนดให้คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด (ป.ป.ส.) มีอำนาจหน้าที่รับผิดชอบในการป้องกันปราบปราม และการแก้ไขปัญหายาเสพติดของชาติ จึงจำเป็นต้องทราบรายละเอียดทุกขั้นตอน ที่เกี่ยวกับการสืบสวนสอบสวน และการฟ้องคดี เพื่อส่งเสริมให้การปราบปรามยาเสพติดบรรลุวัตถุประสงค์อย่างมีประสิทธิภาพ

หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

- สำนักงาน ป.ป.ส.
- สำนักงานตำรวจแห่งชาติ
- สำนักงานอัยการสูงสุด
- กรมราชทัณฑ์

หน้าที่ของเจ้าพนักงาน ป.ป.ส.

- เข้าฟังการสอบสวน
- ชักถามข้อเท็จจริง
- ส่งมอบบันทึกการสอบสวนเบื้องต้น และพยานหลักฐานต่อพนักงานสอบสวน

หน้าที่เจ้าพนักงานตำรวจ

- รับฝากการควบคุมผู้ถูกจับจากเจ้าพนักงาน ป.ป.ส.
- เก็บรักษายาเสพติดของกลาง หรือทรัพย์สินที่เกี่ยวข้องกับการกระทำความผิด

ตามกฎหมายเกี่ยวกับยาเสพติด

หน้าที่พนักงานอัยการ

- แจ้งคำสั่งเด็ดขาดไม่ฟ้อง พร้อมเหตุผลและข้อเสนอแนะต่อเลขาธิการ ป.ป.ส.
- แจ้งรายละเอียดความผิดตามกฎหมายเกี่ยวกับยาเสพติดรายเดือนต่อเลขาธิการ

ป.ป.ส.

- แจ้งการยกฟ้องคดีความผิดตามกฎหมายเกี่ยวกับยาเสพติดรายเดือนให้เลขาธิการ

ป.ป.ส.

หน้าที่ราชทัณฑ์

- ให้ความร่วมมือต่อเลขาธิการ ป.ป.ส. เกี่ยวกับข้อเท็จจริง สภาพการรับโทษ ประวัติการต้องโทษ หรือข้อเท็จจริงอื่นของนักโทษคดีความผิดตามกฎหมายเกี่ยวกับยาเสพติด
- อนุญาตให้เจ้าพนักงาน ป.ป.ส. เข้าไปสอบสวนผู้ต้องขังในเรือนจำ หรือสถานที่คุมขัง
- รายงานสถิตินักโทษในคดีความผิดตามกฎหมายเกี่ยวกับยาเสพติดรายเดือนต่อเลขาธิการ ป.ป.ส.

ป้องกันเจ้าหน้าที่ของรัฐมิให้เกี่ยวข้องกับยาเสพติด

เนื่องจากปรากฏว่ามีเจ้าหน้าที่ของรัฐเข้าไปมีส่วนเกี่ยวข้องในการกระทำความผิดตามกฎหมายเกี่ยวกับยาเสพติด ทำให้การแก้ไขปัญหาเสพติดตามนโยบายของรัฐไม่บรรลุวัตถุประสงค์ จึงต้องกำหนดมาตรการวางแนวทางการปฏิบัติตนขั้นต้นของเจ้าหน้าที่รัฐ เพื่อเป็นวิธีการป้องกันมิให้เจ้าหน้าที่ของรัฐเข้าไปมีส่วนร่วม ในการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด

หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

- กระทรวงมหาดไทย กระทรวงศึกษาธิการ สำนักงาน ป.ป.ส. สำนักงานตำรวจแห่งชาติ กองบัญชาการทหารสูงสุด กองทัพบก กองทัพเรือ กองทัพอากาศ ส่วนราชการหรือรัฐวิสาหกิจของรัฐที่นายกรัฐมนตรีกำหนด

หน้าที่ของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

- รณรงค์ให้ข่าวสารเกี่ยวกับโทษของยาเสพติด
- ดำเนินการทางวินัยกับเจ้าหน้าที่ซึ่งเข้าไปเกี่ยวข้องกับยาเสพติด

หน้าที่สำนักงาน ป.ป.ส.

- ขอความร่วมมือจากสื่อมวลชนในการเสนอข่าวชมเชยเจ้าหน้าที่รัฐ ซึ่งปราบปรามผู้กระทำความผิดตามกฎหมายเกี่ยวกับยาเสพติด
- ส่งเสริมและสนับสนุนให้มีการสอดส่องและแจ้งการกระทำที่เกี่ยวกับยาเสพติดของเจ้าหน้าที่รัฐ
- ตั้งสถานที่หรือศูนย์รับแจ้งข้อมูลหรือข่าวสารเกี่ยวกับเจ้าหน้าที่ของรัฐเกี่ยวข้องกับยาเสพติด
- ช่วยเหลือและสนับสนุนส่วนราชการ รัฐวิสาหกิจและหน่วยงานอื่นของรัฐ ในการรณรงค์ให้ข่าวสารเกี่ยวกับโทษของยาเสพติด และการดำเนินการทางวินัยกับเจ้าหน้าที่ ซึ่งเข้าไปเกี่ยวข้องกับยาเสพติด

อำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการกลั่นกรองข้อมูล

- พิจารณาวินิจฉัยเบื้องต้นการกระทำที่เกี่ยวข้องกับยาเสพติดของเจ้าหน้าที่รัฐ
- ติดตามการดำเนินการของผู้บังคับบัญชาต่อเจ้าหน้าที่ของรัฐที่เกี่ยวข้องกับ

ยาเสพติด

หน้าที่ของเจ้าหน้าที่ของรัฐต้องไม่กระทำการอย่างใดอย่างหนึ่ง ดังต่อไปนี้

- สนับสนุนหรือช่วยเหลือผู้ที่เกี่ยวข้องกับยาเสพติด โดยรู้หรือควรจะรู้ว่าผู้นั้นเกี่ยวข้องกับยาเสพติด
- จัดหาหรือให้เงินหรือทรัพย์สิน ยานพาหนะ สถานที่ หรือวัตถุใด ๆ เพื่อประโยชน์หรือให้ความสะดวกแก่ผู้ที่เกี่ยวข้องกับยาเสพติด โดยรู้หรือควรจะรู้ว่าผู้นั้นเกี่ยวข้องกับยาเสพติด
- รับเงิน ทรัพย์สิน หรือประโยชน์อื่นใดจากผู้ที่เกี่ยวข้องกับยาเสพติด โดยรู้หรือควรจะรู้ว่าผู้นั้นเกี่ยวข้องกับยาเสพติด
- คบค้าสมาคมเป็นอาจिनกับผู้ที่เกี่ยวข้องกับยาเสพติด โดยรู้หรือควรจะรู้ว่า ผู้นั้นเกี่ยวข้องกับยาเสพติด
- เป็นผู้ประกันผู้ต้องหาหรือจำเลย โดยใช้หลักทรัพย์หรือสถานภาพเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐ ในความผิดตามกฎหมายเกี่ยวกับยาเสพติด

หน้าที่ผู้บังคับบัญชาเจ้าหน้าที่รัฐ

- สอดส่อง ดูแลหรือป้องกันมิให้เจ้าหน้าที่ของรัฐเกี่ยวข้องกับยาเสพติด
- ดำเนินการทางวินัยกับเจ้าหน้าที่ของรัฐเกี่ยวข้องกับยาเสพติด
- มีคำสั่งย้ายเจ้าหน้าที่ของรัฐออกนอกเขตพื้นที่
- นำพฤติการณ์เกี่ยวข้องกับยาเสพติดของเจ้าหน้าที่รัฐ มาประกอบการพิจารณาการให้ประโยชน์อย่างใด ๆ แก่เจ้าหน้าที่ของรัฐนั้น

เพื่อให้การดำเนินการปราบปรามผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ คณะกรรมการตรวจสอบทรัพย์สิน โดยความเห็นชอบของกระทรวงการคลัง จึงออกระเบียบคณะกรรมการตรวจสอบทรัพย์สินว่าด้วยกองทุนป้องกันและปราบปรามยาเสพติด (ฉบับที่ 3) พ.ศ.2546 ซึ่งมีผลบังคับใช้ตั้งแต่วันที่ 23 กรกฎาคม 2546 เป็นต้นไป โดยมีสาระสำคัญดังต่อไปนี้

1. จ่ายเงินสินบนให้แก่ผู้ชี้แนะให้พนักงานเจ้าหน้าที่ทราบถึงตัวทรัพย์สินแหล่งที่มา หรือสถานที่ตั้งของทรัพย์สินของผู้ต้องหาโดยมีข้อมูลหรือพยานหลักฐานพอสมควรที่สามารถใช้เป็นประโยชน์ในการตรวจสอบทรัพย์สิน จนมีผลทำให้ทรัพย์สินนั้นตกเป็นของกองทุน โดยต้องแจ้ง

ข้อมูลดังกล่าวต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ หรือพนักงานสอบสวนที่มีอำนาจสอบสวนคดีผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด

2. เงินสินบนที่จะจ่าย ให้คณะอนุกรรมการกองทุนพิจารณาจ่ายได้ไม่เกินร้อยละสิบห้า ของเงินที่คำนวณได้จากราคาทรัพย์สินที่ประเมินได้ในวันที่ยึดหรืออายัดทรัพย์สินหรือของราคาที่ ได้จากการขายทอดตลาดทรัพย์สินแล้วแต่กรณีหักค่าใช้จ่ายในการประเมินราคา หรือขายทอดตลาด ทรัพย์สิน นั้น

2. กฎหมาย ป.ป.ง.

สืบเนื่องจากสำนักงานป้องกันและปราบปรามยาเสพติด หรือ ปปส.นั้น ตั้งขึ้นมาสืบเนื่องมาจากการตั้ง พรบ. ยาเสพติดขึ้นมา มีหน้าที่ในการดำเนินนโยบายป้องกันและปราบปราม ยาเสพติดภายในประเทศและระหว่างประเทศ หลังจากนั้น ปรากฏว่ามียังมีช่องโหว่ช่องว่าง คนที่ ค้ายาเสพติดก็เอาเงินที่ได้จากยาเสพติดไปเปลี่ยนสภาพ ก็เลยออก พรบ.มาตรการในการ ปราบปรามผู้กระทำความผิดยาเสพติด ปี 2534 ที่เรียกง่ายๆว่า “**มาตรการปี 34**” ซึ่งหากใคร ขยายยาเสพติดแล้วไปซื้อรถยนต์ บ้าน หรือหุ้น ก็สามารถเข้าไปยึดได้ทั้งหมดรวมถึงการใช้ชื่อคน นอกถือแทน ซึ่งปกติคนที่ไปรับโอนเหล่านี้ หรือผู้ถือครองแทน ไม่ต้องได้รับโทษเพราะกฎหมาย เอื้อไม่ไปถึง

ต่อมา องค์การสหประชาชาติได้กำหนดให้มีอนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยการต่อต้าน การลักลอบค้ายาเสพติดและวัตถุที่ออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาท ค.ศ. 1988 (Vienna Convention) ขึ้น หรือ อีกนัยหนึ่งเรียกกันโดยทั่วไปว่า “**อนุสัญญากรุงเวียนนา ค.ศ.1988** ” โดยอนุสัญญาฯ ฉบับนี้ได้กำหนดมาตรการทางกฎหมายไว้หลายประการ เขากำหนดไว้ว่าทุกประเทศจะต้องร่วมมือ กันในการสืบสวนสอบสวนโดยเฉพาะอย่างยิ่ง การแพร่ระบาดของยาเสพติดที่มีเพิ่มมากขึ้นและข้าม พรมแดนประเทศไปแล้ว ประเทศใดประเทศหนึ่งปราบด้วยตัวเองไม่ได้แล้ว จึงกำหนดกรอบร่วมมือ กัน อาทิ สืบสวนสอบสวน ,มีการส่งผู้ร้ายข้ามแดน และต้องกำหนดให้มีการร่วมมือทางด้าน คดีอาญาแก่กัน

ทั้งนี้ หากจะไปเป็นสมาชิกของเวียนนาคอนเวนชัน 1988 นั้น จะต้องมีความหมายภายในว่า การฟอกเงินเป็นความผิดอาญา ในที่สุดแล้วทาง ปปส. ก็เลยตั้งคณะอนุกรรมการร่างกฎหมายที่ เรียกว่า “**พรบ.ป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ.2542**” ขึ้นมา ซึ่ง กฎหมายฟอกเงิน นอกจากจะมีความผิดเรื่องของการฟอกเงินแล้ว ยังมีความผิดไปถึงสำหรับบุคคลที่เกี่ยวข้องที่รับ โอนอีกด้วย เพราะได้รับโอนหรือโอนหรือเปลี่ยนสภาพทรัพย์สิน ฉะนั้นสรุปแล้วกฎหมาย ปปส. มี วัตถุประสงค์ในการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดอย่างเดียว ในขณะที่กฎหมายฟอกเงินร่าง ขึ้นมาเพื่อป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน ซึ่งมีความผิดถึง 7 มูลฐาน ได้ 1.ยาเสพติด 2.เป็น

ธุรกิจจัดหา ล่อไป ชักพาหญิงและเด็กเพื่อการค้าประเพณี 3.ฉ้อโกงประชาชน 4.ยกยอกฉ้อโกงโดยกรรมการผู้จัดการ สถาบันการเงิน 5.ทุจริตต่อหน้าที่ในราชการและยุติธรรม 6.รีดเอาทรัพย์สินหรือกรรโชกทรัพย์ 7.ลักลอบหนีศุลกากร โดยจะเห็นว่า “กฎหมายฟอกเงิน” นั้นออกมาเพื่อมาอุดช่องว่างกฎหมายยาเสพติด ทั้งนี้ ปปส. กับ ปปง. จึงมีหน้าที่ไม่ได้ทับซ้อนกัน

ส่วน “ปปง.” การเร่งการปราบปรามให้ได้ผล นายกษมมอบนโยบายว่าทุกหน่วยงานต้องเป็นเจ้าภาพร่วมกันในการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด ปปง. ต้องมีการจับมือ เวลาไปจับไปค้นไปยึดทั่วประเทศ จะเห็นว่าปปง. ปปส. และตำรวจ ไปด้วยกันทั้งหมด และนี่ก็คือยุทธศาสตร์ในการเอาชนะยาเสพติดที่รัฐบาลตั้งเป้าไว้ และทุกเดือนจะมีการประเมินผลงานของการดำเนินการปราบปราม พอประเมินมาในที่สุดแล้วจะเห็นว่า กฎหมายที่จะใช้ได้ดีที่สุดก็คือ “กฎหมายยึดทรัพย์” ซึ่งเป็นการริบทรัพย์ทางอาญา หรือ ยึดทรัพย์โดยกฎหมายฟอกเงิน เพราะกฎหมายฟอกเงินนี้เป็นกฎหมายพิเศษเฉพาะ ซึ่งจะมุ่งเน้นที่การยึดเงินหรือทรัพย์สินโดยไม่สนใจตัวคน

ดังนั้น ปปง.สามารถพิสูจน์ให้ทุกหน่วยงานได้เห็นว่า การใช้กฎหมายฟอกเงินนั้นสามารถเข้าไปอุดช่องโหว่ช่องว่างที่ผู้ลักลอบค้ายาเสพติดสร้างไว้ เช่น คนนี้เป็นเจ้าพ่อขายยาเสพติดเครือข่ายใหญ่ คนคนนี้จะไม่เคยแตะยา จะไม่เคยยุ่งเรื่องยาเลย ก็จะมีตัวตืดคนหนึ่ง เวลาสั่งงานจะใช้โทรศัพท์สั่ง ซึ่งคนนี้ก็ไปติดต่ออีกคนหนึ่ง ก็บอกว่าเป็นคนรับเงิน จ่ายเงินก็มาจ่ายที่คนนี้ ส่วนเวลารับยา ก็จะส่งคนอื่นมารับ พอจ่ายเงินเสร็จจะมีคนเอาเงินไปเข้าบัญชี ส่วนตัวการใหญ่จะกดเอทีเอ็ม แคร์ออกเอทีเอ็ม กรณีอย่างนี้กฎหมายฟอกเงินสามารถยึดได้ แม้คนคนนี้ไม่เคยถูกจับ แต่ปรากฏว่ารับโอนเงินที่ได้มาจากยาเสพติด ก็มีการปรับแนวทางในการปราบปรามนิดหน่อยต่อไปนี่ว่า 1. ถ้ามีหลักฐานทางกฎหมายว่า มีความผิดฐานฟอกเงินให้แจ้งข้อหาฟอกเงินกับผู้จำหน่ายรายใหญ่ รายเล็ก รายกลาง 2.ให้ใช้กฎหมายยึดทรัพย์เป็นแกนนำ สาเหตุอีกอย่างหนึ่งคือ เนื่องจากตอนนี้ผู้ค้ารู้ว่าทางชนมาทางนี้โดนจับแน่ ก็เลยไม่เอาขายออกมาจำหน่าย แต่เมื่อนำออกมาวางจำหน่ายก็ต้องทำลายเครือข่ายให้หมด ซึ่งเป็นวิธีการที่จะเอาชนะปัญหายาเสพติดขณะนี้ ก็คือยุทธศาสตร์ที่เน้นที่การยึดทรัพย์เป็นเกณฑ์

นอกจากนี้การใช้กฎหมายยึดทรัพย์นั้น การวิเคราะห์ธุรกรรม ปปง. ยังใช้คอมพิวเตอร์ในการทำธุรกรรม การเก็บรายงาน การสอบสวน การเก็บของกลาง ซึ่งทุกระบบใช้คอมพิวเตอร์เข้ามาคุมทั้งหมด แม้แต่งานเอกสาร มี “MIS” หรือ management information system ซึ่งเทคโนโลยีของปปง. เป็นอันดับสอง ของโลก แม้แต่ประเทศสวิตเซอร์แลนด์ที่โอนเงินระหว่างประเทศก็หันมาใช้รูปแบบเหมือนกับที่ ปปง.ใช้ คือ “XML” ซึ่ง “XML” คือ เวลาเขียนมาจะออกมาจะเห็นเป็นภาพและรูปชัดเจน แต่ถ้าเป็นรุ่นเก่าจะมีแต่ข้อความ เป็น “text” ไม่เกิดความแตกต่าง และไม่มีจินตนาการการรายงานธุรกรรมของสถาบันการเงิน เป็นหน้าที่ทางกฎหมายตามมาตรา 13 ซึ่งมีใช้มาตั้งแต่ ปี 2542 ฉะนั้นธนาคารจะมีหน้าที่ต้องรายงานธุรกรรมตามกฎหมาย จะต้องแจ้งเดือนละ

2 ครั้ง **“bahtnet”** คือ ระบบโอนเงินบาทภายในประเทศ เป็นระบบของธนาคารแห่งประเทศไทย ซึ่งการโอนเงินระหว่างจังหวัดจะผ่านระบบนี้ที่ธนาคารเป็นสมาชิก เพราะฉะนั้นกรณีนี้จะต้องปฏิบัติตามระเบียบที่กำหนดโดยธนาคาร บอกชื่อผู้รับ บอกชื่อผู้ส่ง และรายละเอียดตามแบบฟอร์ม ส่วน **“S.W.I.F.T”** ย่อมาจาก Society for Worldwide Interbank Financial Telecommunication โดยองค์กรใหญ่จะอยู่ที่ยุโรป ซึ่งธนาคารในประเทศต่างๆ จะเป็นสมาชิก ไม่ว่าจะเป็นการโอนเงิน เสียค่าธรรมเนียม เสียค่าอัตราแลกเปลี่ยน เช่น นาย ก. เดินทางไปยังธนาคารแห่งหนึ่งภายในประเทศไทย บอกว่าจะโอนเงินไป 1 พันเหรียญไปซื้ออเมริกา พอโอนเงินจะต้องจ่ายค่าธรรมเนียม ซึ่งธนาคารจะโอนผ่านระบบ **“S.W.I.F.T”** ซึ่งมีศูนย์เคลียร์อยู่ที่ยุโรป แล้งเงินก็จะไปที่ปลายทาง ทุกธนาคารที่เป็นสมาชิก จะมี คอเรสปอนเดนซ์ แอคเคาท์ อยู่ ซึ่งจะได้ไปถึงเลยทันที ถ้าเป็นดอลลาร์จะไปที่นิวยอร์ก แต่ถ้าเป็นยูโร จะไปที่ยุโรป แบงก์ชาติจะสามารถดูข้อมูลได้ทั้งหมด โดย ปปง. มีอำนาจตามกฎหมายสามารถให้แบงก์ชาติเปิดเผยข้อมูล ให้ตรวจสอบ ถ้าไม่บอกจะมีความผิดปปง. ไม่เคยมีบัญชีดำ ปปง. จะทำการสอบสวนก็ต่อเมื่อ ทำการสืบสวนสอบสวน โดยได้รับข้อมูลมาจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ประชาชนแจ้งมา รายงานของธนาคาร ปรากฏในสื่อสาธารณะ เช่น หนังสือพิมพ์ โทรทัศน์ โดยเราจะตรวจสอบว่าจริงหรือไม่จริง ถ้าจริงจะดำเนินการรวบรวมพยานหลักฐานแล้วเข้ายึดเลย สำหรับหน่วยงานอื่นที่แจ้งมา เช่น ตำรวจ ศุลกากร แบงก์ชาติ ปปส. บชปส. แจ้งมา ปปง. ร่วมกับหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้องในยึดอาชญากรรมที่ร้ายแรงตามนโยบายรัฐบาลในการต่อสู้เพื่อเอาชนะยาเสพติด

3. สรุป

การปรับปรุงระบบกฎหมายและกระบวนการยุติธรรม กฎหมาย ขอบบังคับ และบทบัญญัติต่าง ๆ จะได้รับการปรับปรุงและแก้ไขเพื่อให้สอดคล้องกับการปฏิบัติการต่อสู้เพื่อเอาชนะยาเสพติด รวมทั้งมีการบังคับใช้มาตรการการออกกฎหมายที่เข้มงวดเพื่อปราบปรามการขนถ่ายยาเสพติดและการสารตั้งต้นที่ผิดกฎหมาย

บรรณานุกรม

- ไชยยันต์ ลิ้มกาญจนาพันธุ์. (2545). ปัญหาที่เกิดจากอำนาจหน้าที่ตามกฎหมายและวิธีปฏิบัติงานของคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ. วิทยานิพนธ์นิติศาสตรมหาบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา, พ.ร.บ. ยาเสพติดให้โทษ พ.ศ. 2522
- พ.ร.บ. วัตถุที่ออกฤทธิ์ต่อจิตประสาท พ.ศ. 2518 และ พ.ร.ก. ป้องกันการใช้สารระเหย พ.ศ. 2533
- ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการจับ ยึดและตรวจพิสูจน์ยาเสพติด พ.ศ. 2537
- และระเบียบกระทรวงสาธารณสุขว่าด้วย การเก็บรักษายาเสพติดให้โทษของกลาง พ.ศ. 2541

หัวข้อวิชาที่ 5 การจัดทำแผนปฏิบัติการการต่อสู้เพื่อเอาชนะยาเสพติด และงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงานเพื่อการเอาชนะยาเสพติด

หลักการและเหตุผล

ปัจจุบันได้มีการปรับปรุงการจัดทำแผนปฏิบัติการการต่อสู้เพื่อเอาชนะยาเสพติด และระเบียบหรือกฎเกณฑ์ที่เกี่ยวข้องกับการบริหารงบประมาณเพื่อให้เกิดความคล่องตัวของหน่วยปฏิบัติในระดับพื้นที่ มีการมอบอำนาจการบริหารงบประมาณจากส่วนกลางให้กับหน่วยงานในพื้นที่มากยิ่งขึ้น และพัฒนาระบบการมอบอำนาจให้กับผู้ว่าราชการจังหวัดแบบบูรณาการมาใช้ในการด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดได้อย่างคล่องตัว และเกิดเอกภาพ ดังนั้นข้าราชการประจำ ศตส.จ.จึงต้องกระหน่ำในขีดความสามารถการจัดทำแผน และงบประมาณต่อสู้เพื่อเอาชนะยาเสพติดบริหารจัดการทรัพยากรเพื่อให้บรรลุผลสำเร็จได้อย่างประสิทธิผล เชิงธรรมาภิบาล

การจัดฝึกอบรมในหัวข้อวิชาการจัดทำแผนและงบประมาณต่อสู้เพื่อเอาชนะยาเสพติด เพื่อเสริมสร้างความสามารถของข้าราชการประจำ ศตส.จ. ในวางแผนการบริหารและจัดการทรัพยากรทุกประเภทเช่น คน งบประมาณ อาคารสถานที่ วัสดุอุปกรณ์ ข้อมูลให้เกิดประโยชน์สูงสุด รวมทั้งสามารถสร้างกลไก หรือระบบหรือกลยุทธในการบำรุงรักษาและพัฒนาหรือแสวงหามาเพิ่มเติม คุณค่าโดยมีการคำนึงถึงต้นทุนและผลลัพธ์ในกระบวนการทำงาน (Work Process) สามารถบูรณาการทั้งงบประมาณ แผนงาน/โครงการของหน่วยงานต่างๆ ให้สอดคล้องกับสภาพปัญหาในพื้นที่ มีความเข้าใจ ในการจัดทำและประสานแผนปฏิบัติการการต่อสู้เพื่อเอาชนะยาเสพติด เชื่อมโยงของการงบประมาณแบบ Performance-Based Budgeting กับการบริหารราชการแบบบูรณาการ ในด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด รวมทั้งการติดตามประเมินผลการใช้งบประมาณให้บรรลุเป้าหมายการบูรณาการ การต่อสู้เพื่อเอาชนะยาเสพติด

เป้าหมาย

มุ่งให้ข้าราชการประจำศูนย์ปฏิบัติการต่อสู้เพื่อเอาชนะยาเสพติดจังหวัด (ศตส.จ.) มีความรู้ ความเข้าใจ ในการจัดทำและประสานแผนปฏิบัติการการต่อสู้เพื่อเอาชนะยาเสพติด และการจัดทำและประสานงบประมาณป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดแบบมุ่งเน้นผลงาน

จุดประสงค์ของการเรียนรู้

1. ความรู้และทักษะการจัดทำแผนและงบประมาณ เพื่อการบูรณาการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด
2. ความรู้การบริหารจัดการงบประมาณตามกระบวนการทัศน์ใหม่
3. ความรู้และทักษะการติดตามและประเมินผลแผนและงบประมาณด้านยาเสพติด
4. ความรู้กฎหมายและระเบียบเกี่ยวกับการวางแผน และงบประมาณด้านยาเสพติด

เนื้อหาสาระ

1. การจัดทำแผนและงบประมาณ เพื่อการบูรณาการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด
2. การบริหารจัดการงบประมาณตามกระบวนการทัศน์ใหม่
3. การบริหารจัดการงบประมาณด้านยาเสพติด
4. การติดตามและประเมินผลแผนและงบประมาณด้านยาเสพติด
5. กฎหมายและระเบียบเกี่ยวกับการวางแผน และงบประมาณด้านยาเสพติด

กิจกรรมการฝึกอบรม

- บรรยาย และแบ่งกลุ่มฝึกปฏิบัติการจัดทำแผนงบประมาณ
- การอภิปราย
- การระดมสมอง
- การถกแถลง

สื่อการฝึกอบรม

1. คู่มือผู้เข้ารับการอบรม
2. เอกสารหลักสูตร
3. สื่อมัลติมีเดีย และ Power point

การประเมินผล

1. การมีส่วนร่วมในกิจกรรม
2. การนำเสนอและสรุปสาระที่ได้จากการเรียนรู้

3. แบบประเมินผลการฝึกอบรม

เนื่องจากในปัจจุบันมีปัจจัยเงื่อนไขที่บ่งชี้แสดงให้เห็นว่าปัญหายาเสพติดมีแนวโน้มเพิ่มขึ้น ผู้ค้า/ผู้เสพ/ผู้ติดกลุ่มใหม่เริ่มมีบทบาทในบางพื้นที่ รัฐบาลจึงได้กำหนดให้นโยบายการต่อสู้เพื่อเอาชนะยาเสพติดเป็นวาระเร่งด่วนที่จะต้องดำรงเจตนารมณ์ของความยั่งยืน เพื่อเป็นแนวทางปฏิบัติให้ ศตส.ทุกระดับดำเนินการ ให้บรรลุผลสัมฤทธิ์ตามนโยบาย เป้าหมายดำเนินการภายใต้ระยะเวลาที่กำหนด

1. การจัดทำแผนและงบประมาณ เพื่อการบูรณาการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด

1.1 ให้ ศตส.จ/ศตส.กทม./ศตส.หน่วยงานต่างๆ จัดทำแผนปฏิบัติการรองรับปฏิบัติการรวมพลังไทยทั้งชาติ ขจัดยาเสพติด ให้แล้วเสร็จภายในเดือนมีนาคม 2549 ดังนี้

1.1.1 กำหนดเป้าหมาย โดยกำหนดเป้าหมายเป็น 4 ส่วน คือ

1) เป้าหมายพื้นที่/กลุ่มเป้าหมายบุคคล ที่ยังคงมีปัญหาหลงเหลืออยู่ ให้เร่งรัดดำเนินการจัดการกับปัญหาในช่วงปฏิบัติการ โดยให้มีการตรวจสอบและประเมินสถานการณ์ปัญหาที่หลงเหลืออยู่และนำไปกำหนดเป็นแผนปฏิบัติในช่วงต่อไป

2) พื้นที่และกลุ่มเป้าหมายเฉพาะที่เป็นปัญหาที่ปรากฏชัดเจน

3) เป้าหมายพื้นที่/กลุ่มเป้าหมายบุคคล เพื่อให้ได้งานคุณภาพและขยายให้เกิดความเข้มแข็งและนำไปสู่ความยั่งยืน ในระยะต่อไป

4) การพัฒนาประสิทธิภาพกระบวนการปฏิบัติและระบบงานอำนวยการของ ศตส.ทุกระดับ

1.1.2 การกำหนดโครงการ กำหนดให้มีโครงการหลักตามสถานการณ์ของพื้นที่ โดยพิจารณาเลือกจากภาคผนวก หากพื้นที่ใดมีสถานการณ์เฉพาะหรือแนวทางการดำเนินงานเพิ่มเติมนอกเหนือจากโครงการหลักที่กำหนด ก็ให้สามารถกำหนดเพิ่มเติมได้ตามเหตุผลและความจำเป็น

1.1.3 การอนุมัติและปรับ/เปลี่ยนแปลงแผนปฏิบัติการ เป็นอำนาจของ ผอ.ศตส.จ./ศตส.กทม. ทั้งนี้ เมื่อมีการอนุมัติและปรับ/เปลี่ยนแปลงแผนปฏิบัติการให้รายงาน ศตส.สำหรับใน 3 จังหวัดภาคใต้ ให้ ศตส.จ.ปน./ยล./นธ. รายงานการอนุมัติและปรับ/เปลี่ยนแปลงแผนปฏิบัติการให้ กอ.สสส.จชต. ด้วยอีกทางหนึ่ง

1.2 ให้ ศตส.กระทรวง กองทัพไทย สำนักงานตำรวจแห่งชาติ และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง จัดทำแผนปฏิบัติการรองรับปฏิบัติการรวมพลังไทยทั้งชาติ ขจัดยาเสพติด โดยกำหนดภารกิจ เป้าหมายสนับสนุนการปฏิบัติการของ ศตส.จ./ศตส.กทม.

1.3 การจัดทำแผนปฏิบัติการพิเศษเฉพาะพื้นที่/เฉพาะตัวยา ให้ ศตส.จ./ศตส.กทม. จัดทำแผนปฏิบัติการรองรับตามพื้นที่เป้าหมาย

1.4 งบประมาณยาเสพติดของจังหวัด/กรุงเทพมหานคร ให้ใช้งบประมาณที่สำนักงาน ป.ป.ส. และ กระทรวง กรม หน่วยงาน ที่เกี่ยวข้อง ตัดโอนไปให้ จังหวัด/กรุงเทพมหานคร ใช้ในการ แก้ไขปัญหาเสพติด โดยให้ตัดโอนงวดที่ 2 ให้แล้วเสร็จพร้อมเบิกจ่ายภายในเดือน มีนาคม 2549

2. การบริหารจัดการงบประมาณตามกระบวนการทัศน์ใหม่

2.1 หลักการพื้นฐานเกี่ยวกับกระบวนการงบประมาณนั้นมีขั้นตอนที่สำคัญคือ

- การวางแผนงบประมาณ
- การจัดท่างบประมาณ
- การอนุมัติงบประมาณ
- การบริหารงบประมาณ
- การติดตามประเมินผลการดำเนินงานและการใช้จ่ายงบประมาณ

2.2 รัฐบาลได้เปลี่ยนแปลงระบบการจัดท่างบประมาณที่เคยให้ความสำคัญกับทรัพยากร ที่ใช้ไป (Input) การควบคุมการจัดสรรงบประมาณอย่างเข้มงวด และความเคร่งครัดในการเบิกจ่าย ไปเป็นระบบการจัดท่างบประมาณที่มุ่งเน้นผลงาน โดยมีผลผลิต (Output) ผลลัพธ์ (Outcome) และ ตัวชี้วัดผลสำเร็จของการดำเนินงาน (Indicator) ที่ชัดเจน ระบบงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงาน ตามยุทธศาสตร์มีแนวคิดและหลักการที่สำคัญคือ

2.2.1 การมุ่งเน้นยุทธศาสตร์ โดยรัฐบาลรับผิดชอบความสำเร็จของเป้าหมายเชิง ยุทธศาสตร์ กระทรวงรับผิดชอบความสำเร็จของเป้าหมายการให้บริการ และหน่วยงานระดับกรม รับผิดชอบความสำเร็จของการดำเนินงานตามผลผลิต

2.2.2 การคาดการณ์ล่วงหน้า โดยการจัดทำกรอบการจัดสรรงบประมาณ รายจ่าย ล่วงหน้าระยะปานกลาง

2.2.3 การมอบอำนาจการบริหารจัดการงบประมาณโดยการเพิ่มขีดความสามารถใน การบริหารจัดการทรัพยากรเพื่อให้บรรลุผลสำเร็จในผลผลิตและผลลัพธ์ที่ตั้งไว้มากกว่าการเน้น กฎระเบียบและการควบคุมงบประมาณ

2.2.4 ความครอบคลุมงบประมาณที่ครบถ้วนทั้งเงินงบประมาณและเงินนอก งบประมาณ

2.2.5 ความมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลเชิงธรรมาภิบาลโดยเฉพาะอย่างยิ่งเน้นความโปร่งใสและความรับผิดชอบ

2.3 สำหรับแนวทางในการบริหารจัดการงบประมาณตามกระบวนทัศน์ใหม่ที่สำคัญ ๆ ได้แก่

2.3.1 ยึดนโยบายและเป้าหมายยุทธศาสตร์ระดับชาติของรัฐบาลเป็นหลัก

2.3.2 ครอบคลุมทั้งมิติหน้าที่ (Function) มิติภารกิจ (Agenda) และมิติพื้นที่ (Area) อย่างบูรณาการ

2.3.3 มียุทธศาสตร์การจัดสรรงบประมาณรายจ่ายประจำปีเป็นต้นนำปรับเปลี่ยนงบประมาณเพื่อเพิ่มระยะเวลาการเตรียมการ และลดระยะเวลาการจัดทำงบประมาณ โดยเน้นบทบาทของฝ่ายบริหารให้มากขึ้น

2.3.4 จัดงบประมาณลักษณะ Strategy funds เพื่อให้มีงบสำรองสามารถนำไปแก้ปัญหาหรือรองรับสถานการณ์ที่ไม่ได้คาดหมายเอาไว้

2.3.5 ปรับปรุงแก้ไขกฎระเบียบให้มีความยืดหยุ่น คล่องตัว และกระจายอำนาจ

2.3.6 ในการกำหนดเป้าหมายและตัวชี้วัดต้องมีตัวเปรียบเทียบ (Benchmark)

2.3.7 พัฒนาระบบสารสนเทศด้านงบประมาณ (GFMIS)

3. การบริหารจัดการงบประมาณด้านยาเสพติด

3.1 โครงสร้างงบประมาณด้านยาเสพติด

ตามพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีได้กำหนดโครงสร้างแผนงานการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดเอาไว้ เพื่อแสดงให้เห็นถึงวัตถุประสงค์ในการดำเนินงานของรัฐบาลว่า มีนโยบายมุ่งไปในทางใด เป็นการรวมลักษณะงานเดียวกันที่ดำเนินงานโดยหน่วยงานต่างๆ ไว้ด้วยกัน ซึ่งมีหน่วยงานที่ได้รับการจัดสรรงบประมาณรวมทั้งสิ้น 18 หน่วยงานด้วยกัน กล่าวคือ

3.1.1 กระทรวงยุติธรรม ประกอบด้วย สำนักงาน ป.ป.ส. กรมคุมประพฤติกรมราชทัณฑ์ และกรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน

3.1.2 สำนักงานกฤษฎีกา ประกอบด้วย กองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายใน

3.1.3 กระทรวงกลาโหม ประกอบด้วย สำนักงานปลัดกระทรวงกลาโหม กองบัญชาการทหารสูงสุด กองทัพบก กองทัพเรือ และกองทัพอากาศ

3.1.4 กระทรวงสาธารณสุข ประกอบด้วย สำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข กรมการแพทย์ กรมวิทยาศาสตร์การแพทย์ กรมสุขภาพจิต และสำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา

3.1.5 กระทรวงการต่างประเทศ ประกอบด้วย กรมองค์การระหว่างประเทศ

3.1.6 หน่วยงานไม่สังกัดกระทรวง ประกอบด้วย สำนักงานตำรวจแห่งชาติ และ สำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน

3.2 การจัดสรรงบประมาณ

3.2.1 ภายใต้แผนงานการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด สำนักงบประมาณได้แบ่งโครงสร้างงบประมาณด้านยาเสพติดออกเป็น 3 งานคือ

- 1) งานป้องกันยาเสพติด
- 2) งานปราบปรามยาเสพติด
- 3) งานบำบัดรักษาและฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติด

3.2.2 เมื่อวันที่ 13 พฤษภาคม 2543 คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด (คณะกรรมการ ป.ป.ส.) ได้มีมติเกี่ยวกับแนวทางการจัดสรรงบประมาณเพื่อการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดของประเทศด้วยความเห็นชอบของสำนักงบประมาณดังนี้

1) จัดสรรงบประมาณส่วนหนึ่งให้แก่กระทรวง ทบวง กรมในส่วนกลาง โดยการวิเคราะห์ตามบทบาทและภารกิจของแต่ละหน่วยงาน

2) จัดสรรงบประมาณลงสู่พื้นที่จังหวัดต่างๆ รวมทั้งกรุงเทพมหานคร เพื่อให้มีการประสานและบูรณาการแผนงาน โครงการ และกิจกรรมให้สอดคล้องกับสถานการณ์ปัญหาเสพติดในแต่ละพื้นที่

3.2.3 สำหรับการจัดสรรงบประมาณลงสู่พื้นที่นั้นมีด้วยกัน 3 ลักษณะคือ

- 1) สำนักงาน ป.ป.ส. จัดสรรให้แก่จังหวัดและกรุงเทพมหานครโดยตรง
- 2) สำนักงาน ป.ป.ส. จัดสรรให้แก่หน่วยงานในส่วนกลาง หลังจากนั้นหน่วยงานเหล่านี้จะจัดสรรลงสู่พื้นที่เป้าหมายในระดับจังหวัดต่อไป

3) งานในส่วนกลางที่ได้รับการจัดสรรงบประมาณตามพระราชบัญญัติ

32.4 งบประมาณรายจ่ายประจำปี จัดสรรลงสู่หน่วยงานในสังกัดระดับภาค เขต หรือ จังหวัด การจัดสรรงบประมาณต้องคำนึงถึง

- 1) การตอบสนองต่อนโยบายด้านยาเสพติดของรัฐบาล
- 2) ความสอดคล้องกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 9
- 3) ความสอดคล้องกับแผนแม่บทเพื่อการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด

พ.ศ. 2545 – 2549 เป็นไปตามกรอบทิศทางและเป้าหมายการดำเนินงานของแผนปฏิบัติการประจำปี

3.3 กลยุทธ์การบริหารจัดการงบประมาณด้านยาเสพติด

3.3.1 ในแต่ละยุทธศาสตร์ทั้งด้านการป้องกัน ปรามปราม และบำบัดรักษาและฟื้นฟูผู้ติดยาเสพติด ต้องกำหนดกรอบนโยบาย แนวทางการดำเนินงาน จุดเน้น รวมทั้งกรอบกิจกรรมที่ชัดเจน

3.3.2 จัดสรรงบประมาณให้แก่หน่วยงานหลักแต่ละกระทรวงและกรม โดยหน่วยงานที่ได้รับการจัดสรรงบประมาณต้องจัดทำแผนงานโครงการและกิจกรรมให้ตอบสนองนโยบายรัฐบาลเป็นไปตามรอบแผนแม่บทเพื่อการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด สอดคล้องกับแผนกลยุทธ์ในแต่ละด้าน และเป็นไปตาม Roadmap การต่อสู้เพื่อเอาชนะยาเสพติด

3.3.3 ให้ทุกหน่วยงานต้องบูรณาการกันทั้งในด้านแผนงาน โครงการ งบประมาณ องค์การดำเนินงาน และกระบวนการดำเนินงาน มีการบูรณาการแผนปฏิบัติการทั้งในระดับจังหวัด และระดับอำเภอ และต้องบูรณาการงบประมาณจากทุกแหล่งทุกหน่วยงานเพื่อใช้ในการบริหารจัดการด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในแต่ละจังหวัดให้เกิดประโยชน์สูงสุด

3.3.4 ให้มีการจัดสรรและกระจายทรัพยากรลงไปสู่พื้นที่เป้าหมายที่กำหนดทั้งที่เป็นงบประมาณของสำนักงาน ป.ป.ส. และของหน่วยงานอื่นๆ ให้ลงไปยังพื้นที่ในจังหวัดหรืออำเภอในห้วงเวลาเดียวกันเพื่อไม่ให้เกิดปัญหาในการบูรณาการเป้าหมาย งบประมาณ และวิธีการดำเนินงาน

3.3.5 ต้องสามารถปรับงบประมาณให้ยืดหยุ่นได้ตามสถานการณ์ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการจัดสรรงบประมาณด้านยาเสพติดเป็นแบบล่าช้าไว้ที่หน่วยงานกลางที่ใดที่หนึ่ง เพื่อให้เกิดความอ่อนตัวในกรณีที่ต้องมีการปรับแผนปฏิบัติการให้สอดคล้องกับนโยบายและสถานการณ์ปัญหายาเสพติดที่เปลี่ยนแปลงไป

3.4 กลไกการบริหารจัดการ

ตามพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามยาเสพติด (ฉบับที่ 4) พ.ศ. 2545 ในมาตรา 13 (11) ได้กำหนดให้คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด (คณะกรรมการ ป.ป.ส.) มีอำนาจหน้าที่ในการพิจารณาและดำเนินการจัดสรรงบประมาณให้แก่หน่วยงานทั้งภาครัฐและเอกชนที่เกี่ยวข้องกับการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด รวมทั้งการกำกับและติดตามการใช้งบประมาณของหน่วยงานดังกล่าวด้วย ทั้งนี้เพื่อให้การบริหารจัดการ และการบูรณาการงบประมาณด้านยาเสพติดในเชิงนโยบายและในภาพรวมทั้งหมดมีประสิทธิภาพและเกิดเอกภาพ

4. การติดตามและประเมินผลแผนและงบประมาณด้านยาเสพติด

แผนปฏิบัติการข้างต้น กำหนดห้วงระยะเวลา 6 เดือน (1มีนาคม-31สิงหาคม 2549) โดยกำหนดการปฏิบัติในห้วงระยะ 6 เดือน โดย

4.1 ให้ สำนักงาน ป.ป.ส. เป็นเจ้าภาพหลักจัดระบบการติดตามผลแบบคู่ขนาน โดยร่วมกับคณะทำงาน/คณะอนุกรรมการฯที่ ศตส. ตั้งขึ้น ศตส.ทุกระดับ กระทรวง กรม และส่วนราชการที่เกี่ยวข้อง รายงานผลความก้าวหน้าการปฏิบัติการตามภารกิจที่ได้รับมอบหมาย กระบวนการปฏิบัตินโยบายทุกมาตรการ/แผนให้ ศตส. ทราบ

4.1.1 ทุกรอบ 15 วัน

4.1.2 ในการประชุม ศตส.ทุกครั้ง

4.1.3 สรุปผลหลังสิ้นสุดปฏิบัติการ โดยสรุปเป้าหมาย ผลการปฏิบัติการโดยรวม สถานการณ์ปัญหาที่หลงเหลืออยู่ ข้อพิจารณาและข้อเสนอแนะต่อการปฏิบัติการครั้งต่อไป

4.2 ให้ ศตส. จัดให้มีการประเมินผลการปฏิบัติการ สถานการณ์ปัญหาที่ยังคงหลงเหลืออยู่ ระดับความพึงพอใจและความเชื่อมั่นของประชาชน รายงาน ศตส. ภายใน 30 วัน หลังเสร็จสิ้นปฏิบัติการ

5. กฎหมายและระเบียบเกี่ยวกับการวางแผน และงบประมาณด้านยาเสพติด

5.1 กฎหมายและระเบียบเกี่ยวกับการบริหารราชการแผ่นดิน

5.1.1 พระราชบัญญัติเกี่ยวกับระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน

1) ตามพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน (ฉบับที่ 5) พ.ศ. 2545 มาตรา 3/1 กำหนดให้การบริหารราชการต้องเป็นไปเพื่อประโยชน์สุขของประชาชน เกิดผลสัมฤทธิ์ต่อภารกิจของรัฐ ความคุ้มค่าในเชิงภารกิจแห่งรัฐ ความมีประสิทธิภาพ การลดขั้นตอนการปฏิบัติงาน การลดภารกิจและยุบเลิกหน่วยงานที่ไม่จำเป็น การกระจายภารกิจและทรัพยากรให้ท้องถิ่น การกระจายอำนาจการตัดสินใจ การอำนวยความสะดวกและการตอบสนองความต้องการของประชาชน มีผู้รับผิดชอบต่อผลของงาน และความรับผิดชอบของผู้ปฏิบัติงาน

2) ตามพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน (ฉบับที่ 6) พ.ศ. 2546 มาตรา 53 กำหนดให้คณะกรรมการจังหวัดประกอบด้วย ผู้ว่าราชการจังหวัดเป็นประธาน รองผู้ว่าราชการจังหวัดหนึ่งคนที่ผู้ว่าราชการจังหวัดมอบหมาย ปลัดจังหวัด อัยการจังหวัดซึ่งเป็นหัวหน้าที่ทำกรอัยการจังหวัด ผู้บังคับการตำรวจภูธรจังหวัด และหัวหน้าส่วนราชการประจำจังหวัดจากกระทรวงและหน่วยงานต่างๆ เว้นแต่กระทรวงมหาดไทย ซึ่งประจำอยู่ในจังหวัด กระทรวงหรือทบวงละหนึ่งคน เป็นกรรมการจังหวัด และหัวหน้าสำนักงานจังหวัดเป็นกรรมการจังหวัดและเลขานุการ

5.1.2 พระราชบัญญัติเกี่ยวกับการบริหารราชการส่วนท้องถิ่น

องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นถือเป็นรูปแบบการกระจายอำนาจของรัฐบาลกลางให้กับท้องถิ่นในการบริหารจัดการเพื่อให้การพัฒนาและการแก้ไขปัญหาตอบสนองต่อความต้องการ

ที่แท้จริงของประชาชน โดยรัฐบาลกลางมีอำนาจหน้าที่ในการกำกับดูแลองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้ปฏิบัติเป็นไปด้วยความเรียบร้อย ผลจากการปฏิรูปทางการเมืองที่เกิดขึ้นตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2540 ทำให้มีการกระจายอำนาจการปกครองลงสู่ท้องถิ่นมากยิ่งขึ้น พระราชบัญญัติเกี่ยวกับการบริหารราชการส่วนท้องถิ่นที่สำคัญคือ

- 1) พระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ. 2496 และที่แก้ไขเพิ่มเติม
 - 2) พระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537 และที่แก้ไขเพิ่มเติม
 - 3) พระราชบัญญัติองค์การบริหารส่วนจังหวัด พ.ศ. 2540 และที่แก้ไขเพิ่มเติม
- สำหรับองค์การบริหารส่วนตำบลที่มีสภาพสมควรยกฐานะเป็นเทศบาลตำบลนั้น รัฐบาลจะออกเป็นพระราชกฤษฎีกาจัดตั้งเทศบาลตำบลเพื่อให้ประชาชนในท้องถิ่นได้ปกครองดูแลและทำนุบำรุงท้องถิ่นของตนตามระบบเทศบาลต่อไป

นอกจากนี้ยังมีพระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2542 โดยมาตรา 30(4) ได้กำหนดการจัดสรรภาษีและอากร เงินอุดหนุน และรายได้อื่นให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีรายได้เพิ่มขึ้นคิดเป็นสัดส่วนต่อรายได้รัฐบาลไม่น้อยกว่าร้อยละ 20 ในปี 2544 และไม่น้อยกว่าร้อยละ 35 ในปี 2549

5.1.3 พระราชกฤษฎีกาว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี พ.ศ. 2546 ตามพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี พ.ศ. 2546 ได้กำหนดเกี่ยวกับการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี การบริหารราชการเพื่อให้เกิดประโยชน์สุขของประชาชน เกิดผลสัมฤทธิ์ต่อภารกิจของรัฐ การบริหารราชการอย่างมีประสิทธิภาพและเกิดความคุ้มค่าในเชิงภารกิจของรัฐ การลดขั้นตอนการปฏิบัติงาน การปรับปรุงภารกิจของส่วนราชการ การอำนวยความสะดวกและการตอบสนองความต้องการของประชาชน การประเมินผลการปฏิบัติราชการ

5.1.4 ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยระบบการบริหารงานจังหวัดแบบบูรณาการ พ.ศ. 2546 สาระสำคัญของระเบียบนี้ก็คือ

- 1) องค์การดำเนินงาน ตามระเบียบข้อ 16 ได้กำหนดให้มีคณะกรรมการบริหารงานจังหวัดแบบบูรณาการ (กบจ.) โดยมีผู้ว่าราชการจังหวัดเป็นประธาน รองผู้ว่าราชการจังหวัดเป็นรองประธาน ผู้ซึ่งผู้ว่าราชการจังหวัดแต่งตั้งจากผู้แทนส่วนราชการ รัฐวิสาหกิจ หน่วยงานอื่นของรัฐ องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น ภาคเอกชน และภาคประชาชน และหัวหน้าสำนักงานจังหวัดเป็นกรรมการและเลขานุการ โดยมีหน้าที่ในการจัดทำยุทธศาสตร์การพัฒนาจังหวัด แผนงาน โครงการ ส่งเสริม สนับสนุน และประสานความร่วมมือระหว่างภาครัฐและภาคเอกชน

บูรณาการจัดทำแผนงานและโครงการพัฒนา กำกับ ให้คำแนะนำ และติดตามประเมินผลการดำเนินงานภายในจังหวัด

2) การสนับสนุนระบบบริหารงานจังหวัดแบบบูรณาการ ตามระเบียบ ข้อ 20 ได้กำหนดให้สำนักงานประมาณและส่วนราชการที่ดำเนินงานในจังหวัดนั้นแจ้ง รายละเอียดข้อมูล แผนงาน โครงการ และงบประมาณที่จัดสรรให้แก่จังหวัดภายในสามสิบวันนับแต่วันที่พระราชบัญญัติ งบประมาณรายจ่ายประจำปีผ่านการพิจารณาของรัฐสภา เพื่อให้จังหวัดบูรณาการและประสานการ ใช้งบประมาณของหน่วยงานต่างๆ ให้เป็นไปตามยุทธศาสตร์การพัฒนาจังหวัดและกลุ่มจังหวัด และ ตามระเบียบข้อ 6 ได้กำหนดให้ส่วนราชการในส่วนกลางและในพื้นที่จังหวัดให้การสนับสนุนการจัด องค์กร บุคลากร งบประมาณ และข้อมูลสารสนเทศ รวมทั้งกฎหมาย ระเบียบ และข้อบังคับอย่าง เพียงพอ เพื่อการกระจายอำนาจการตัดสินใจไปสู่ระดับปฏิบัติ

5.2 กฎหมายและระเบียบเกี่ยวกับการบริหารงบประมาณ

5.2.1 พระราชบัญญัติวิธีการงบประมาณ พ.ศ. 2502

พระราชบัญญัติวิธีการงบประมาณถือว่าเป็นกฎหมายแม่บทที่กำหนดเกี่ยวกับการ จัดทำงบประมาณ การโอนงบประมาณ และการควบคุมงบประมาณ โดยหลักแล้วรายจ่ายที่ กำหนดไว้สำหรับส่วนราชการใดจะโอนหรือนำไปใช้สำหรับส่วนราชการหรือรัฐวิสาหกิจอื่นไม่ได้ เว้นแต่จะได้ตราเป็นพระราชบัญญัติ

5.2.2 ระเบียบว่าด้วยการบริหารงบประมาณ พ.ศ. 2546

ตามระเบียบว่าด้วยการบริหารงบประมาณ พ.ศ. 2546 ส่วนราชการจะต้อง จัดทำแผนการปฏิบัติงานและแผนการใช้จ่ายงบประมาณซึ่งมีผลผลิตและโครงการที่สอดคล้องกับ เป้าหมายการให้บริการของกระทรวงตามวงเงินที่ระบุไว้ในเอกสารประกอบพระราชบัญญัติ งบประมาณรายจ่ายประจำปีหรือพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายเพิ่มเติม และที่สำคัญส่วน ราชการจะต้องรายงานผลการปฏิบัติงานและผลการใช้จ่ายงบประมาณตามเกณฑ์การวัดของตัวชี้วัด ผลสำเร็จที่ได้กำหนดไว้เป็นรายไตรมาส และรายงานประจำปีที่แสดงถึงความสำเร็จของส่วน ราชการที่เชื่อมโยงกับเป้าหมายการให้บริการระดับกระทรวงด้วย

5.2.3 ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการบริหารงบประมาณจังหวัดแบบ บูรณาการ พ.ศ. 2546

เพื่อให้การบริหารงบประมาณของส่วนราชการที่ต้องดำเนินการในจังหวัดมี เอกภาพ คล่องตัว มีประสิทธิภาพ และสอดคล้องกับระบบบริหารงานจังหวัดแบบบูรณาการจึงได้มี การออกระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการบริหารงบประมาณจังหวัดแบบบูรณาการ พ.ศ. 2546 โดยได้กำหนดเกี่ยวกับการบริหารงบประมาณในระดับจังหวัดไว้หลายประการด้วยกัน อย่างเช่น ให้หัวหน้าส่วนราชการมอบอำนาจการบริหารงบประมาณให้แก่ผู้ว่าราชการจังหวัด

ให้หัวหน้าส่วนราชการโอนงบประมาณของหน่วยงานในสังกัดส่วนราชการที่ต้องดำเนินการในส่วนภูมิภาคไปยังจังหวัดให้เสร็จสิ้นโดยเร็วภายใน 15 นับแต่วันที่ได้รับการจัดสรรจากสำนักงบประมาณให้ผู้ว่าราชการจังหวัดมีอำนาจใช้จ่ายเงินเหลือจ่ายส่วนราชการที่ได้ดำเนินการตามวัตถุประสงค์และเป้าหมายแล้วเพื่อดำเนินกิจกรรมที่อยู่ในอำนาจหน้าที่ของส่วนราชการได้ และให้ผู้ว่าราชการจังหวัดรายงานสรุปผลการปฏิบัติงานและการใช้จ่ายงบประมาณซึ่งแสดงถึงผลสำเร็จตามแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาจังหวัดหรือกลุ่มจังหวัดเสนอต่อนายกรัฐมนตรี แล้วจัดส่งสำเนาให้สำนักงานงบประมาณทราบเพื่อใช้ประกอบการบริหารงบประมาณรายจ่ายประจำปีและการจัดทำงบประมาณรายจ่ายในปีงบประมาณต่อไป

5.3 กฎหมายและระเบียบเกี่ยวกับการกำกับติดตามการใช้จ่ายงบประมาณ

5.3.1 พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการตรวจเงินแผ่นดิน

พ.ศ. 2542 ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการตรวจเงินแผ่นดิน พ.ศ. 2542 คณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดินมีอำนาจหน้าที่เกี่ยวกับการวางนโยบาย การตรวจเงิน แผ่นดิน การกำหนดหลักเกณฑ์มาตรฐานเกี่ยวกับการตรวจเงินแผ่นดิน การกำหนด หลักเกณฑ์และวิธีพิจารณาในเรื่องวินัยทางงบประมาณและการคลัง การให้คำปรึกษาและ คำแนะนำ การเสนอแนะให้มีการแก้ไขข้อบกพร่องหรือปฏิบัติให้ถูกต้องตามกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับ หรือมติคณะรัฐมนตรี การพิจารณาวินิจฉัยความผิดวินัยทางงบประมาณและการคลัง

ในกรณีที่ปรากฏว่าหน่วยงานมีเจตนาหรือปล่อยปละละเลยในการปฏิบัติตามมาตรฐานเกี่ยวกับการบริหารงบประมาณหรือตามข้อเสนอแนะของคณะกรรมการโดยไม่มีเหตุอันสมควร คณะกรรมการมีอำนาจเสนอข้อสังเกตและความเห็น พร้อมทั้งพฤติการณ์ต่อประธานรัฐสภา เพื่อแจ้งให้คณะกรรมการการของรัฐบาลที่เกี่ยวข้องเพื่อพิจารณาดำเนินการตามอำนาจหน้าที่ รวมทั้งแจ้งไปยังคณะกรรมการพิจารณาการพิจารณางบประมาณรายจ่าย ประจำปีของรัฐสภาเพื่อประกอบการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีต่อไป

ตามพระราชบัญญัติฉบับนี้ได้กำหนดให้มีสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินเป็นส่วนราชการที่เป็นหน่วยงานอิสระตามรัฐธรรมนูญ มีอำนาจหน้าที่เกี่ยวกับการตรวจสอบการรับจ่าย การเก็บรักษา และการใช้เงินและทรัพย์สินของหน่วยงาน และแสดงความเห็นว่าเป็นไปตามกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับ และมติคณะรัฐมนตรีหรือไม่

5.3.2 ระเบียบคณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดินว่าด้วยวินัยทางงบประมาณและการคลัง พ.ศ. 2544 เพื่อให้ระบบการควบคุมการเงินของรัฐและการตรวจสอบการเงินแผ่นดินเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและมีวินัย คณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดินได้ออกระเบียบ

คณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดินว่าด้วยวินัยทางงบประมาณและการคลัง พ.ศ. 2544 โดยได้กำหนดความผิดวินัยทางงบประมาณและการคลัง และโทษปรับทางการปกครองเอาไว้ด้วย

หัวข้อวิชาที่ 6 ยุทธวิธีการพัฒนาสัมพันธ์เข้าถึงใจประชาชน เพื่อการเอาชนะยาเสพติดและเสริมสร้างความมั่นคงของชาติ (3 ชั่วโมง)

หลักการและเหตุผล

เสริมสร้างให้ข้าราชการประจำศูนย์ปฏิบัติการต่อสู้เพื่อเอาชนะยาเสพติดมีความสามารถในการสร้างกลไกสนับสนุนให้ประชาชนทุกระดับได้เข้ามามีส่วนร่วมในการต่อสู้เพื่อเอาชนะยาเสพติดตามนโยบายของรัฐบาล โดยสร้างโอกาสให้ประชาชนได้รับทราบความรู้ ข้อมูลข่าวสารอย่างทั่วถึง รวมทั้งแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารระหว่างกันและกัน ทั้งอย่างเป็นทางการและไม่เป็นทางการอย่างต่อเนื่องตลอดเวลา จนกระทั่งเกิดการเรียนรู้ หรือการพัฒนาความรู้ที่เป็นประโยชน์ต่อบุคคล หน่วยงาน ที่เกี่ยวข้องในการปฏิบัติการต่อสู้เพื่อเอาชนะยาเสพติด

เป้าหมาย

1. มุ่งให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรมได้มีความรู้และทักษะความสามารถในการใช้ยุทธวิธีการเข้าถึงประชาชนเพื่อการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด
2. มุ่งให้ผู้เข้ารับการอบรมมีความรู้ ความเข้าใจถึงแนวคิดและวิธีการในการแก้ปัญหายาเสพติดในสภาวะวิกฤตที่มีผลกระทบต่อความมั่นคงของชาติ

จุดประสงค์ของการเรียนรู้

1. เพื่อให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรมได้มีความรู้และทักษะความสามารถในการใช้ยุทธวิธีการเข้าถึงประชาชนเพื่อการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด
2. เพื่อให้ผู้เข้ารับการอบรมมีความรู้ ความเข้าใจถึงแนวคิดและวิธีการในการแก้ปัญหายาเสพติดในสภาวะวิกฤตที่มีผลกระทบต่อความมั่นคงของชาติ

เนื้อหาสาระ

1. แนวคิดของรัฐบาลในการต่อสู้เอาชนะยาเสพติดเพื่อเสริมสร้างความมั่นคงของชาติ

2. วิเคราะห์แนวคิดในการแก้ไขปัญหาวิกฤตด้านยาเสพติดที่มีผลกระทบต่อความมั่นคงของชาติ
3. ข้อเสนอแนะจากวิทยากรและผู้เข้าอบรมในการป้องกันและแก้ไขปัญหา ยาเสพติด เพื่อความมั่นคง
4. สาระสำคัญของแนวทางพัฒนาความสัมพันธ์เข้าถึงใจประชาชน และการสร้างและจูงใจทัศนคติของประชาชน อันจะเป็นประโยชน์ต่อการต่อสู้เพื่อเอาชนะยาเสพติดในระดับพื้นที่
5. ทักษะของผู้มีประสบการณ์ในจังหวัดชายแดนภาคใต้ในการปฏิบัติราชการของเจ้าหน้าที่ของรัฐฝ่ายต่าง ๆ และความต้องการ ความคาดหวังต่อการ ปฏิบัติราชการที่พึงประสงค์ ประชาชนในการที่จะเข้ามามีส่วนร่วมใจต่อสู้เพื่อเอาชนะยาเสพติด
6. วิธีการปฏิบัติราชการและการเข้าถึงประชาชนกลุ่มต่าง ๆ ในระดับพื้นที่ เพื่อการป้องกันและแก้ไขปัญหา ยาเสพติด
7. มนุษยสัมพันธ์

กิจกรรมการฝึกอบรม

- บรรยาย
- การอภิปราย

สื่อการฝึกอบรม

1. คู่มือผู้เข้ารับการอบรม
2. เอกสารหลักสูตร
3. สื่อมัลติมีเดีย และ Power point

การประเมินผล

แบบทดสอบก่อนและหลังการฝึกอบรม

สถานการณ์แพร่ระบาดของยาเสพติดในประเทศไทยปัจจุบันได้ส่งผลกระทบ และเป็นภัยต่อความมั่นคงของประเทศเนื่องมาจากทรัพยากรบุคคลเข้าไปเกี่ยวพันกับยาเสพติดประมาณไม่น้อยกว่า 3 ล้านคน โดยเฉพาะเด็กและเยาวชนที่ถือเป็นกำลังสำคัญของชาติได้รับผลกระทบจากปัญหาดังกล่าว รัฐบาลได้ตระหนักถึงความรุนแรงของปัญหายาเสพติด และถือเป็นปัญหาเร่งด่วนของชาติที่จะต้องแก้ไข โดยมีเจตนารมณ์อันแน่วแน่ในการผนึกกำลังทุกภาคส่วนของสังคมร่วมกันตามแนวทางยุทธศาสตร์พลังแผ่นดินเพื่อเอาชนะยาเสพติดให้ได้โดยเร็ว ด้วยการ

ขจัดปัจจัยเงื่อนไขทางด้านสังคมที่มีส่วนทำให้สถานการณ์ยาเสพติดยังคงมีความรุนแรงให้หมดสิ้น และสามารถเอาชนะปัญหาเสพติดอย่างเบ็ดเสร็จโดยระดมความร่วมมือจากปวงชนชาวไทยทุกหมู่เหล่า องค์กรภาครัฐและเอกชนต่อสู้เอาชนะปัญหาเสพติดในทุกพื้นที่ เพื่อดำรงไว้ซึ่งผลประโยชน์ของประเทศชาติในอนาคต

1. แนวคิดของรัฐบาลในการต่อสู้เอาชนะยาเสพติดเพื่อเสริมสร้างความมั่นคงของชาติ

นโยบายความมั่นคงแห่งชาติ ที่เกี่ยวกับการแก้ไขปัญหายาเสพติด ได้กำหนดวัตถุประสงค์ เพื่อเสริมสร้างความสามัคคีของคนในชาติ และสามารถผนึกกำลังในการป้องกันและแก้ไขปัญหที่กระทบต่อความมั่นคง โดยยึดผลประโยชน์ของชาติเป็นหลัก พร้อมทั้งจัดการกับปัญหาทุจริตคอร์รัปชัน และปัญหายาเสพติดอย่างจริงจัง ใช้งานการข่าวเชิงลึกตรวจสอบพฤติกรรมและสาเหตุของการทุจริตคอร์รัปชัน และยาเสพติด และมีการบังคับใช้กฎหมายอย่างเด็ดขาด รวมทั้งการกระตุ้นให้ทุกฝ่ายตระหนักถึงผลกระทบต่อนโยบายของชาติ โดยการรณรงค์ต่อต้านการทุจริตคอร์รัปชันและยาเสพติดในทุกพื้นที่ และพัฒนาคุณภาพทรัพยากรมนุษย์ โดยเฉพาะเยาวชนให้มีความพร้อมทั้งในด้านฐานความรู้ เทคโนโลยีสมัยใหม่ และมีคุณธรรม โดยให้ความสำคัญกับบทบาทและการประสานความร่วมมือระหว่างสถาบัน-ครอบครัว การศึกษา ศาสนา และชุมชน ในการจัดการศึกษาให้สามารถพัฒนาศักยภาพสมองของเยาวชนเป็นภูมิคุ้มกันให้ปลอดพ้นจากยาเสพติด และให้มีความรู้เท่าทันสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลง และเทคโนโลยีสมัยใหม่ ส่วนการปฏิบัติให้เป็นไปตามนโยบายการต่อสู้เพื่อเอาชนะยาเสพติด ได้แก่

การป้องกันกลุ่มผู้มีโอกาสเข้าไปเกี่ยวข้องกับยาเสพติดและกลุ่มเสี่ยงต่างๆ โดยเฉพาะเด็ก และเยาวชนจะต้องป้องกันมิให้ตกเป็นเหยื่อของยาเสพติด

การจัดแหล่งมั่วสุม แหล่งอบายมุข แหล่งแพร่ระบาดที่เป็นปัจจัยนำไปสู่ปัญหายาเสพติด

การรณรงค์แสวงหาความร่วมมือจากประชาชนทุกหมู่เหล่าทุกองค์กรให้ร่วมกันเสริมสร้างความเข้มแข็งของครอบครัวหมู่บ้าน และชุมชนเป็นเครือข่ายต่อต้านยาเสพติด ในการแก้ไขปัญห ผู้เสพผู้ติดยาเสพติดด้วยการเข้ารับการรักษาบำบัดฟื้นฟู และพัฒนา ทั้งในระบบสมัครใจ หรือระบบบังคับ บำบัด ตลอดจนจัด กิจกรรมฟื้นฟูสมรรถภาพ และส่งเสริมพัฒนาอาชีพเพื่อให้สามารถดำรงชีวิตโดยไม่ต้องพึ่งพาและหวนกลับไปใช้ยาเสพติด

รวมทั้ง การปราบปรามและใช้มาตรการทางกฎหมายทุกมาตรการ ทุกกฎหมาย กับผู้ผลิต ผู้ค้ายาเสพติดโดยเด็ดขาด

การสร้างความสัมพันธ์และความร่วมมือกับต่างประเทศในการขจัดปัญหายาเสพติด

การดำเนินการปราบปรามเจ้าหน้าที่ของรัฐทุกระดับที่เข้าไปมีส่วนเกี่ยวข้องกับยาเสพติด โดยเด็ดขาด

คณะกรรมการ ศตส.จ. ทำหน้าที่แปลงนโยบาย ยุทธศาสตร์ แนวทางและมาตรการไปสู่การปฏิบัติให้เป็นรูปธรรม รวมทั้งการประสานงาน เร่งรัด กำกับดูแลการดำเนินงานของหน่วยงานในพื้นที่ ให้เป็นไปตามนโยบาย โดยมีผู้ว่าราชการจังหวัดเป็น ผอ.ศตส.จ. แต่ฝ่ายเลขานุการคณะกรรมการแต่งตั้งจาก **ผู้แทน สห.ป.ป.ส.ภาค (ประจำจังหวัด)** เพื่อให้สอดคล้องกับองค์กรระดับชาติ **ส่วนของสำนักงาน ศตส.จ.** ทำหน้าที่เป็นองค์กรขับเคลื่อนในการนำนโยบาย ศตส.ไปสู่การปฏิบัติในระดับพื้นที่ให้เป็นรูปธรรม โดยให้ ผอ.ศตส.จ. แต่งตั้งเจ้าหน้าที่มาปฏิบัติงานประจำใน “สำนักงาน ศตส.จ.” สำหรับ “หัวหน้าสำนักงาน ศตส.จ.” ให้อยู่ในดุลยพินิจของ ผอ.ศตส.จ. ว่าควรมอบหมาย **หัวหน้าสำนักงานจังหวัดหรือปลัดจังหวัด** หรือบุคคลอื่นใดที่เห็นสมควร ส่วนเจ้าหน้าที่ประจำ สำนักงาน ศตส.จ. ควรประกอบด้วย ผู้แทนหน่วยงานต่างๆ ที่รับผิดชอบในยุทธศาสตร์ตามสถานการณ์ปัญหาแต่ละพื้นที่ โดยเป็นไปตามนโยบายของรัฐบาลและศูนย์อำนวยการต่อสู้เพื่อเอาชนะยาเสพติด (ศตส.) โดยการควบคุมดูแลของศูนย์ปฏิบัติการต่อสู้เพื่อเอาชนะยาเสพติดกระทรวงมหาดไทย (ศตส.มท.)

แผนนโยบายด้านความมั่นคงและการแก้ไขปัญหายาเสพติดในพื้นที่

1. เพิ่มความเข้มข้นในการเฝ้าระวัง

- 1.1 การเฝ้าระวังการนำเข้ายาเสพติดจากภายนอกประเทศ
- 1.2 การเฝ้าระวังปัญหาการลักลอบค้ายาเสพติด
- 1.3 การเฝ้าระวังปัญหาการแพร่ระบาดยาเสพติด

2. ให้บูรณาการงานและทุ่มเทการทำงานอย่างต่อเนื่อง ไม่แผ่วเบา

3. ต้องพัฒนาขีดความสามารถของบุคลากร และองค์กร ศตส.จังหวัด./อำเภอ

ให้มีความพร้อมในการเฝ้าระวังสถานการณ์และดำเนินการเชิงรุกในการแก้ปัญหาอย่างทันท่วงที

4. เพิ่มความเข้มข้นในการบังคับใช้กฎหมาย การปราบปราม การแพร่ระบาดยาเสพติด

และจัดปัจจัยเงื่อนไขที่เป็นแหล่งมั่วสุม อันจะนำไปสู่ปัญหายาเสพติด และปัญหาสังคมอื่น

5. ให้เร่งรัดแก้ไขปัญหายาสังคมควบคู่กับการเสริมสร้างสถาบันครอบครัวให้

เข้มแข็ง โดยยึดเด็กและเยาวชนเป็นศูนย์กลางการแก้ไขปัญหายา ทั้งนี้ให้ชุดปฏิบัติการปราบปรามยาเสพติดและแก้ไขปัญหายาสังคมของจังหวัด/อำเภอ ออกปฏิบัติการตรวจตรา กวดขัน อย่างต่อเนื่องและจริงจัง

6. เสริมสร้างหมู่บ้าน/ชุมชนเข้มแข็ง โดยจะต้อง

- 6.1 ยกสถานะหมู่บ้าน/ชุมชนประเภท กง ให้เป็นหมู่บ้าน/ชุมชนประเภท ก หรือ ข

6.2 เสริมสร้างความเข้มแข็งโดยยกสถานะหมู่บ้าน/ชุมชน ประเภท ข ให้เป็นประเภท ก ไม่น้อยกว่าร้อยละ 75

6.3 ดำรงสถานะหมู่บ้าน/ชุมชนประเภท ก (ยอด ณ สิ้นปีงบประมาณ 2548) ไม่น้อยกว่าร้อยละ 95

7. ดำเนินการเสริมสร้างหมู่บ้าน/ชุมชนเข้มแข็งเอาชนะยาเสพติด ให้เป็นหมู่บ้าน/ชุมชนต้นแบบ ที่จะพัฒนาเป็นศูนย์การเรียนรู้อย่างมีคุณภาพระดับอำเภอ อย่างน้อยอำเภอละ 10 หมู่บ้าน โดยให้กระจายในทุกตำบล

8. พัฒนาผู้ประสานพลังแผ่นดินเชิงคุณภาพ ให้เป็นเครือข่ายการเฝ้าระวัง ปัญหายาเสพติดที่มีประสิทธิภาพ โดยกองอำนวยการประสานพลังแผ่นดินเอาชนะยาเสพติด (กอ.ปพส.) ได้กำหนดยุทธศาสตร์การดำเนินการในปี 2549 ไว้ 2 ประการ ได้แก่

8.1 ยุทธศาสตร์การพัฒนาประสิทธิภาพและเสริมสร้างองค์ความรู้ : โดยพัฒนาให้ความรู้แก่ผู้ประสานพลังแผ่นดินเอาชนะยาเสพติดผู้บริหารองค์กรประสานพลังแผ่นดินเอาชนะยาเสพติดในทุกระดับ ผู้บริหารชมรมพลังแผ่นดินท้องถิ่นท้องที่สามัคคี และเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานยาเสพติดเพื่อเพิ่มศักยภาพในการปฏิบัติการเฝ้าระวังและแก้ไขปัญหาหายาเสพติด

8.2 ยุทธศาสตร์การสร้างปัจจัยเสริมเพื่อสนับสนุนศักยภาพการดำเนินงาน : โดยการสนับสนุนการดำเนินการในทุกๆ ด้าน แก่ผู้ประสานพลังแผ่นดินเอาชนะยาเสพติด ชมรมพลังแผ่นดินท้องถิ่นท้องที่สามัคคี และองค์กรประสานพลังแผ่นดินเอาชนะยาเสพติดในทุกระดับ

ที่มา : สำนักงาน ศตส.มท.18 พ.ย.48

2. วิเคราะห์แนวคิดในการแก้ไขปัญหาวิกฤตด้านยาเสพติดที่มีผลกระทบต่อความมั่นคงของชาติ

ในปัจจุบัน ปัญหายาเสพติดกลายเป็นปัญหาสำคัญของชาติไปแล้วขณะที่ปรัชาวิชาการยาเสพติดของสำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด (สำนักงานปปส.) ได้ทำการสำรวจครัวเรือนทั่วประเทศ เพื่อประมาณการผู้เกี่ยวข้องกับสารเสพติด พบว่าผู้เกี่ยวข้องกับยาเสพติดในประเทศไทยในปี 2544 มีจำนวนประมาณ 7,312,200 คน ซึ่งแสดงให้เห็นข้อมูลเชิงประจักษ์การใช้สารเสพติดของคนไทยที่มีจำนวนค่อนข้างสูง จากสถานการณ์ดังกล่าว ปัญหาการแพร่ระบาดของสารเสพติดในประเทศไทยได้กลายเป็นปัญหาที่สำคัญของสังคม และเกิดวาระทางนโยบายแห่งชาติที่สำคัญ ซึ่งรัฐบาลได้ประกาศในวันที่ 15 ตุลาคม 2545 โดยมีสาระสำคัญคือ **ปัญหายาเสพติดจะส่งผลกระทบต่อความมั่นคง และศักยภาพการพัฒนาประเทศในอนาคต**

การวิเคราะห์แนวทางการดำเนินงานต่อสู้เพื่อเอาชนะยาเสพติดตามแนวนโยบายของรัฐบาล

รัฐบาลประกาศนโยบายทำสงครามกับยาเสพติดเพื่อเอาชนะปัญหาด้วย “พลังแผ่นดิน” แก้ปัญหาร่วมกัน สิ่งที่น่าสนใจในนโยบายนี้ก็คือ นโยบายในระดับพื้นที่ซึ่งแสดงให้เห็นรูปธรรมที่ประสบผลสำเร็จตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ในปัจจุบัน แต่อนาคตปัญหายาเสพติดอาจจะหวนกลับมารุนแรงได้อีก เพราะยังมีกลุ่มผู้ค้ารายใหญ่และผู้มีอิทธิพลที่อยู่เบื้องหลังขบวนการเหล่านี้พร้อมจะสร้างเครือข่ายกลับมาทำการค้ายาเสพติดอีก ซึ่งมีผลกระทบต่อความมั่นคงของชาติเป็นอย่างยิ่ง ดังนั้นจึงควรทบทวน แก้ไข ปัญหา อุปสรรคต่าง ๆ ดังนี้

1. ปัญหาด้านนโยบาย

- การมองปัญหาแบบองค์รวม (Integrate) ที่เชื่อมโยงกับปัญหาอื่นๆ เช่น ปัญหาสังคม ปัญหาลิขสิทธิ์ที่ดิน เป็นการแก้ไขปัญหาย่างครบวงจร ซึ่งรัฐบาลยังมองปัญหายาเสพติดเป็นลักษณะแยกส่วนทั้งด้านการป้องกัน การปราบปราม การบำบัดรักษาและฟื้นฟูสมรรถภาพ แยกออกจากกันเป็นเรื่อง ๆ แต่ละเรื่องก็มอบให้หน่วยงานที่รับผิดชอบเป็นเจ้าภาพดำเนินการเองตามงบประมาณที่ได้รับอาจจะไม่ทำให้ไม่ประสบผลสำเร็จอย่างยั่งยืนในระยะยาว

2. ปัญหาด้านการบริหารจัดการ

2.1 งบประมาณแก้ไขปัญหายาเสพติดในกรอบของกิจกรรมโครงการแผนงาน ยังขาดเอกภาพในการทำงาน ถึงแม้ว่ารัฐบาลจะจัดตั้งศูนย์อำนวยการต่อสู้เพื่อเอาชนะยาเสพติดแห่งชาติ (ศตส.) ทำหน้าที่ในด้านการกำหนดนโยบาย แผนงานโครงการร่วมกัน แต่ในทางปฏิบัติก็ยังคงมีลักษณะต่างหน่วยต่างทำ ขาดการกำกับ ดูแล ควบคุมให้อยู่ในกรอบวัตถุประสงค์และทิศทางเดียวกัน

2.2. ปัจจุบันปัญหายาเสพติดเป็นปัญหาทางสังคมที่มีผลกระทบกับบุคคลทุกฝ่าย รวมทั้งเชื่อมโยงไปยังปัญหาต่างๆ อีกมากมาย ซึ่งส่งผลกระทบต่อความมั่นคงของชาติ จึงเป็นปัญหาที่ทุกหน่วยงาน ทั้งภาครัฐ เอกชน องค์กรประชาชน และประชาชน ต้องผนึกกำลังกันเพื่อแก้ไขปัญหาก็จะประสบผลสำเร็จ แต่ขณะนี้คนในชาติก็มีความแตกแยกแบ่งกันหลายกลุ่ม ส่งผลทำให้ขาดพลังในการบริหารจัดการแก้ไขปัญหายาเสพติดขาดความต่อเนื่องในการแก้ไขปัญหาย่างจริงจัง จึงเป็นการเปิดโอกาสให้อาชญากรรมที่เกี่ยวข้องกับผู้เสพ ผู้ผลิต และผู้ขาย มีแนวโน้มจะหวนกลับมาอีก

2.3 การบังคับใช้กฎหมายยังไม่มีประสิทธิภาพเพียงพอ อิทธิพลเข้าแทรกแซงกระบวนการยุติธรรม ไม่สามารถกำจัดแหล่งผลิต แหล่งค้ายาเสพติด หรือผู้มีอิทธิพลที่อยู่

เบื้องหลังได้ ประชาชนในบางพื้นที่เกรงกลัวอิทธิพลไม่กล้าเข้ามาร่วมในการแก้ไขปัญหาเสพติดอย่างจริงจัง

2.4 การนำนโยบายไปสู่การปฏิบัติ อาจจะยังไม่มีความสัมพันธ์สอดคล้องกันกับหน่วยปฏิบัติบางหน่วยนัก เช่น นโยบายการกำหนดให้ผู้เสพยาเสพติด เป็นผู้ป่วยที่ต้องเข้ารับการบำบัดรักษา แต่การปฏิบัติด้านการปราบปรามยังพบว่าการจับกุมผู้เสพอยู่ โดยถือว่าผู้เสพยาเสพติดคือผู้กระทำผิดกฎหมาย

2.5 การนำนโยบายไปสู่การปฏิบัติยังขาดการบูรณาการ แผนงาน/โครงการ อย่างจริงจัง ดัชนีชี้วัดความสำเร็จไม่ค่อยชัดเจนสอดคล้องในระดับพื้นที่นัก ขาดบุคลากรที่มีความรู้ในการติดตามประเมินผล และแนะแนวทางในการแก้ไขปัญหาเสพติดที่เป็นรูปธรรม

แนวนโยบายดังกล่าวมีความเกี่ยวเนื่องอย่างมากต่อ*ความมั่นคงของชาติ* ในบริบทที่ควรพิจารณา ก็คือปัญหาสารเสพติดเป็นปัญหาที่ไม่ใช่เพียงแค่การติดยา และการแพร่ระบาดของแต่เพียงอย่างเดียว ปัญหาเกี่ยวกับสารเสพติดมีความเป็นองค์รวมที่แสดงให้เห็นความสัมพันธ์ที่ซับซ้อนระหว่างปัจจัยทางด้านสุขภาพ พฤติกรรม สังคม เศรษฐกิจและการเมืองในลักษณะหลากหลายมิติ นักวิชาการจากหลายสาขาวิชาจะต้องร่วมมือกัน เพื่อช่วยกันสร้างองค์ความรู้และระบบข้อมูลที่ชี้สถานะปัญหาเชื่อมโยงสาเหตุและผล รวมทั้งประเมินผลกระทบอันน่าสพึงกลัว

ในแง่ต่างๆ เพื่อให้ประชาชนได้รับรู้ถึงภัย รับมือด้วยการป้องกัน แก้ปัญหาอย่างมีเหตุผล

3. ปัญหาที่เกี่ยวกับสารเสพติดที่ส่งผลกระทบต่อความมั่นคง

ผลจากแนวนโยบายการต่อสู้เพื่อเอาชนะยาเสพติดอย่างจริงจังของรัฐบาล ส่งผลต่อการสร้างความร่วมมือกันโดยประชาคมที่เรียกว่า “เครือข่ายเพื่อการพัฒนาทางวิชาการ และระบบข้อมูลเกี่ยวสารเสพติด” ขึ้นมา เป็นส่วนสำคัญ ในการพัฒนาเครือข่ายวิชาการเกี่ยวสารเสพติดในภาคใต้ให้เกิดการบูรณาการองค์ความรู้ รวมทั้งเกิดเครือข่ายวิชาการในภูมิภาคอื่นๆ ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งในการเสริมสร้างความมั่นคงให้แก่สังคม

ผลการปฏิบัติงานตามแนวนโยบายการประกาศสงครามกับยาเสพติด ตั้งแต่วันที่ 1 กุมภาพันธ์ 2546 พบว่า สามารถดำเนินการปราบปรามผู้ค้ายาเสพติดได้เป็นจำนวนมาก มีผู้เสพผู้ติดยาเสพติดออกมาแสดงตนต่อทางราชการเพื่อเข้ารับการบำบัดฟื้นฟู และพัฒนาจำนวนมาก และผู้ค้ายาเสพติดรายย่อยออกมาแสดงตนเลิกพฤติกรรมเกี่ยวข้องกับยาเสพติด และที่สำคัญคือ สังคมและประชาชนเกิดความตระหนักต่อปัญหาเสพติด อย่างไม่เคยปรากฏมาก่อน หมู่บ้าน/ชุมชนรวมตัวกันเพื่อสร้างความเข้มแข็งให้แก่หมู่บ้านชุมชนฯ ของตนเองให้เป็นหมู่บ้านชุมชนเข้มแข็งเอาชนะยาเสพติดอย่างยั่งยืน ซึ่งเป็นการยึดพื้นที่คืนจาก ผู้ค้ายาเสพติดถึงแม้ผลการต่อสู้เพื่อเอาชนะยาเสพติดจะประสบผลสำเร็จเป็นอย่างดียิ่ง แต่อย่างไรก็ตามการผลิต การค้า และการ

ลำเลียงนำเข้ายาเสพติดจากภายนอกประเทศยังคงดำเนินการอย่างต่อเนื่องตามแนวชายแดน ผู้ผลิต ผู้ค้าและเครือข่ายการค้ายาเสพติด ยังไม่ถูกทำลายลงอย่างสิ้นเชิง ผู้เสพผู้ติดยาเสพติด บางส่วนยังคงเสพยาเสพติด รวมทั้งหันไปใช้สารเสพติดชนิดอื่นๆ ทดแทน การป้องกันยาเสพติดในกลุ่มผู้มีโอกาสเข้าไปเกี่ยวข้องกับหรือเสี่ยง ต่อการใช้ยาเสพติดยังคงมีอยู่ปัญหาเหล่านี้ล้วนมีผลกระทบต่อความมั่นคงของชาติ จำเป็นต้องดำเนินการป้องกันและปราบปรามอย่างต่อเนื่องต่อไป เพื่อให้สามารถแก้ไขปัญหายาเสพติดได้อย่างยั่งยืน

3. ข้อเสนอแนะจากวิทยากรและผู้เข้าอบรมในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดเพื่อความมั่นคง

[illegible]

4. สำคัญของแนวทางพัฒนาความสัมพันธ์เข้าถึงใจประชาชน และการสร้างและจูงใจทัศนคติของประชาชน อันจะเป็นประโยชน์ต่อการต่อสู้เพื่อเอาชนะยาเสพติดในระดับพื้นที่

ประชาชนจะต้องได้รับบทบาทที่สำคัญในการแก้ไขปัญหาการดำรงชีวิต ดังนั้น การเปิดโลกทัศน์และสร้างจิตสำนึกของประชาชนในการเห็นความสำคัญต่อ ความรับผิดชอบในการแก้ไขปัญหาที่ก่อให้เกิดผลกระทบต่อประชาชนเอง โดยเฉพาะปัญหายาเสพติด ต้องมีการประชาสัมพันธ์เชิงลึก ต้องอธิบายให้ประชาชนเข้าใจ โดยใช้กระบวนการประชาสังคม ในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในชุมชน ดังนั้นภาครัฐต้องสนับสนุนการเกิดประชาสังคมเพื่อการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด โดยส่งเสริมให้เกิดการเคลื่อนไหวภาคประชาชน ให้สามารถร่วมดำเนินการแก้ไขปัญหายาเสพติดของชุมชน และให้ชุมชนมีศักยภาพในการช่วยเหลือผู้เข้าไปเกี่ยวข้องกับยาเสพติด โดยครอบครัวและผู้ได้รับผลกระทบ ตามบทบาทความสัมพันธ์และกลไกทางสังคมที่มีในชุมชน เกิดการเรียนรู้ มีทัศนคติที่ดีต่อผู้ที่เกี่ยวข้องกับยาเสพติดและร่วมกันหาทางช่วยเหลือ

นอกจากนั้นการส่งเสริมประชาสังคมดังกล่าว ศตส.จ.ต้องส่งเสริมให้เกิดการเรียนรู้ในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในด้านอื่น ๆ ที่เป็นเกราะป้องกันปัญหายาเสพติด ที่สอดคล้องกับสภาพของสังคมที่เปลี่ยนแปลงในปัจจุบัน นำไปสู่การพัฒนาความสัมพันธ์เข้าถึงใจประชาชน และการสร้างและจูงใจ ทัศนคติของประชาชน เป็นที่ยอมรับกันโดยทั่วไปว่าปัญหายาเสพติดเป็นปัญหาด้านสังคมที่มีองค์ประกอบของปัญหา 3 ประการ ซึ่งมีปฏิสัมพันธ์กัน คือ คน ยา และสิ่งแวดล้อม

1. องค์ประกอบในส่วนของ “คน” ความเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจและสังคมในช่วง 3 ทศวรรษที่ผ่านมาก่อให้เกิดความเปลี่ยนแปลงของสังคมไทยในด้านโครงสร้างจากฐานการผลิตที่เป็นสังคมเกษตรกรรมเปลี่ยนไปสู่การเป็นสังคมอุตสาหกรรมสมัยใหม่ สังคมชนบทเปลี่ยนเป็นสังคมเมือง ครอบครัวเปลี่ยนจากครอบครัวขยายเป็นครอบครัวเดี่ยวมากขึ้น ค่านิยมเปลี่ยนจากการบริโภคที่พอเพียงเป็นลักษณะของการบริโภคนิยม มีปัญหายาเสพติดเกิดขึ้นมากมาย โดยเฉพาะอย่างยิ่งปัญหาที่เกิดขึ้นกับเด็กและเยาวชนซึ่งเป็นกลุ่มที่มีความเสี่ยงต่อปัญหายาเสพติดสูงสุด ปัญหาที่เกิดขึ้นกับเยาวชน กลุ่มนี้ ได้แก่ การถูกปล่อยปละละเลยจากพ่อแม่ ผู้ปกครองที่ต้องอพยพถิ่นฐานเพื่อหางานทำในเมือง ทำให้ถูกทอดทิ้งอยู่กับคนชราในหมู่บ้าน เกิดปัญหาเด็กเร่ร่อน ปัญหาโสเภณีเด็ก ปัญหาการใช้ความรุนแรงกับเด็กและสตรีในครอบครัว การล่วงละเมิดทางเพศกับสตรีและเด็ก ปัญหาเหล่านี้ เป็นผลพวงมาจากพัฒนาการของสังคมทั้งสิ้น เป็นปัญหาที่สะสมมานานและมีแนวโน้มรุนแรงมากขึ้น ทางออกของเด็กและเยาวชนเหล่านี้คือการพึ่งพาเสพติดเกือบทุกราย ในการดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด จึงมีแนวคิดมุ่งแก้ปัญหาที่ตัว “คน” เป็นหลัก โดยมีลักษณะการดำเนินงานเป็น 2 ด้าน คือ

- การลดโอกาสของคนซึ่งยังไม่มีปัญหายาเสพติดไม่ให้ทดลองใช้ หรือสัมผัสกับยาเสพติด ซึ่งก็คือ วิธีการป้องกันยาเสพติดนั่นเอง

- การลดความต้องการของผู้ที่มีประสบการณ์ในการใช้ยาเสพติดหรือติดยาเสพติด ให้ลดน้อยลง หรือเลิกใช้ยาเสพติดโดยเด็ดขาด โดยใช้วิธีการให้ความช่วยเหลือตามมาตรการแทรก

แข่งบำบัดรักษาและฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติดที่ใช้ยานานจนติด

2. องค์ประกอบในส่วนของ “ยา” สถานการณ์ยาเสพติดในภาพรวมของประเทศแพร่กระจายออกไปทุกพื้นที่ โดยมีตัวยาที่เป็นปัญหา ได้แก่ ยาบ้า สารระเหย กัญชา เฮโรอีน ผิ่น และคาดว่าจะมียาเสพติดชนิดใหม่เข้ามาแพร่ระบาดมากขึ้น ซึ่งความรุนแรงของยาเสพติดแต่ละชนิดจะแตกต่างกันตามพื้นที่ ในการแก้ไขปัญหายาเสพติดที่มุ่งดำเนินการกับตัวยาจึงเป็นการลดปริมาณ ยาเสพติดในสังคมโดยการสกัดไม่ให้ยาเสพติดแพร่ถึงมือผู้ใช้เป็นการใช้อำนาจในทางกฎหมายปราบปราม ควบคุมยาเสพติดที่เป็นอันตรายต่อประชาชน และลดจำนวนหรือปริมาณยาเสพติด โดยการทำลายหรือลด พื้นที่ที่มีการปลูกฝิ่น ตัดฝิ่น ทำลาย และปฏิบัติการทางจิตวิทยา กับพื้นที่ที่มีการลักลอบปลูกฝิ่นและกัญชา

3. องค์ประกอบในส่วนของ “สิ่งแวดล้อม” สิ่งแวดล้อมที่ผลักดันให้คนหันไปใช้ยาเสพติดมีทั้งสิ่งแวดล้อมทางกายภาพ และทางสังคม ทางกายภาพที่ส่งผลให้มีปัญหายาเสพติดมากในปัจจุบัน คือ แหล่งชุมชนแออัดหรือแหล่งสลัม ซึ่งเป็นผลพวงของการพัฒนาประเทศทำให้ชาวชนบทอพยพเข้าเมืองใหญ่เพื่อขายแรงงาน ปัญหาของชุมชนแออัดทั้งในเขตกรุงเทพฯ ปริมณฑลและเขตเมืองศูนย์กลางในภูมิภาค เช่น เชียงใหม่ ขอนแก่น นครราชสีมา นครศรีธรรมราช สงขลา ฯลฯ มีลักษณะคล้ายกันคือปัญหาการขาดแคลนสาธารณูปโภคจากรัฐ ทั้งไฟฟ้า ประปา การระบายน้ำ นอกจากนี้ยังมีปัญหาสิ่งแวดล้อมทางสังคมที่นำไปสู่การใช้ยาเสพติดของเด็กและเยาวชนทั้งที่อยู่ในแหล่งเสื่อมโทรมหรือแหล่งอื่นๆ ได้แก่ปัญหาทางเศรษฐกิจที่ครอบครัวมีรายได้ไม่เพียงพอจากรายจ่าย ปัญหาสาธารณสุข สุขภาพอนามัยเสื่อมโทรม อันเป็นผลมาจากสิ่งแวดล้อมที่เป็นมลพิษในชุมชน ปัญหาการติดเชื้อโรคเอดส์ ปัญหาสังคมอื่นๆ ปัญหาความแตกแยกในครอบครัว ปัญหาการค้าประเวณี และปัญหาแหล่งอบายมุข ปัญหาเหล่านี้ล้วนเป็นสิ่งแวดล้อมทางสังคมที่มีส่วนในการผลักดันให้เด็กและเยาวชน หันเข้าหายาเสพติดทั้งสิ้น

แนวคิดในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด ภายใต้องค์ประกอบของปัญหายาเสพติดอันได้แก่ คน ยา และสิ่งแวดล้อม เฮเลน โนวลิส (Helen Nowlis) นักจิตวิทยาชาวอเมริกัน ได้เสนอรูปแบบการดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดไว้ 4 รูปแบบ ซึ่งมีสาระสำคัญโดยสรุป ดังนี้

1. รูปแบบทางศีลธรรมและกฎหมาย (The legal-moral model) รูปแบบนี้ได้เสนอให้แบ่งยาออกเป็น 2 ชนิด คือ ชนิดที่ปลอดภัยและชนิดที่เป็นภัยอันตราย การดำเนินงานป้องกันตามรูปแบบนี้จึงให้ออกกฎหมายลงโทษผู้ที่ทำการผลิต ค้าและเสพยาเสพติดที่เป็นอันตราย

นอกจากนั้น ยังเสนอแนะให้มีการออกกฎหมายมาควบคุมการจำหน่ายยา เพิ่มราคายา และออกคำเตือนเกี่ยวกับอันตรายของการใช้ยาที่มีผลต่อร่างกาย จิตใจ และสังคม

2. รูปแบบทางสุขภาพอนามัย (The public-health model) รูปแบบนี้ถือว่า ยาเสพติดเปรียบเสมือนโรคภัยไข้เจ็บหรือเป็นปัญหาทางสุขภาพอนามัยหรือโรคติดต่อทั่วไป โดยเปรียบเทียบตัวยาคือเชื้อโรค คนคือพาหะนำโรคและสิ่งแวดล้อมเปรียบเสมือนแหล่งที่เพาะเชื้อโรค แนวคิดนี้ยังให้ความสำคัญกับตัวยาเนื่องจากเป็นเชื้อโรคซึ่งก่อให้เกิดผลในทางารติดต่อกันมากกว่า

ดังนั้น จึงไม่มีการแยกยาออกเป็นยาที่ปลอดภัยและยาที่มีอันตราย แต่ได้รวมเหล่า บุหรี่และคาเฟอีนเข้าไว้ด้วย การดำเนินงานป้องกันจึงใช้วิธีการเพิ่มราคาให้สูงขึ้น ทำให้สังคมยอมรับยาเสพติดน้อยลง ออกกฎหมายควบคุมให้ยามีปริมาณน้อยในตลาดพร้อมทั้งรณรงค์ให้การศึกษาและข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับ ภัยอันตรายที่เกิดขึ้นจากการใช้ยา ให้คนในสังคมได้รับรู้เพื่อเป็นการป้องกันส่วนผู้ที่มีปัญหาเสพติดก็ให้ดำเนินการบำบัดรักษา โดยมีความเชื่อพื้นฐานว่าทุกคนเห็นคุณค่าของการมีสุขภาพอนามัยดี กลัวโรคภัยไข้เจ็บและหลีกเลี่ยงการใช้ยาโดยไม่จำเป็น

3. รูปแบบทางจิตวิทยาสังคม (The psycho-social model) รูปแบบทางจิตวิทยาสังคมให้ความสำคัญกับตัวคนหรือพฤติกรรมของคนเป็นหลัก โดยเห็นว่าพฤติกรรมใช้ยาของคนเป็นเรื่องที่มีความสลับซับซ้อนจึงต้องศึกษาสาเหตุของการใช้ยาอย่างลึกซึ้ง และถือว่าการติดยาเสพติดเป็นพฤติกรรมที่เบี่ยงเบนของมนุษย์ ดังนั้นในการป้องกันและแก้ไขปัญหาดังกล่าว แนวคิดนี้จึงเสนอแนะให้ข่าวสารและให้การศึกษาเพื่อเสริมสร้างเจตคติ ปลุกฝังค่านิยม ความเชื่อและปรับเปลี่ยนพฤติกรรมของคนไม่ให้หันไปใช้ยาเสพติด ตลอดจนเสนอแนะให้มีการปรับปรุงสภาพแวดล้อมที่มีอิทธิพลผลักดันให้คนหันไปใช้ยาให้ดีขึ้น

4. รูปแบบทางสังคมและวัฒนธรรม (The social-culture model) รูปแบบทางสังคมและวัฒนธรรมมุ่งปรับเปลี่ยนสภาวะแวดล้อมในสังคม เพื่อสร้างสภาวะแวดล้อมที่ลดความกดดันส่งผลให้การใช้ยาเสพติดน้อยลง เช่น การปรับปรุงสภาพแวดล้อมในด้านการศึกษา การสาธารณสุข กลุ่มและองค์กรทางสังคมควรสนองตอบพื้นฐานความจำเป็นของการพัฒนาคุณภาพชีวิตของคนในสังคมตลอดจนให้ความสำคัญกับระบบคุณค่าของสังคมชนบทรอบเนินมประเพณีที่ดีงามของสถาบันต่างๆในสังคม

แนวทางพัฒนาความสัมพันธ์เข้าถึงใจประชาชน

1. เข้าใจอุดมการณ์ของชุมชน ซึ่งสะท้อนความเป็นปึกแผ่นของชุมชน ความสามัคคี การมองปัญหาสารเสพติดเป็นปัญหาของชุมชนที่ทุกคนต้องร่วมแก้ไข โดยแนวทางพัฒนาความสัมพันธ์เข้าถึงใจประชาชนในชุมชน ได้แก่ การใช้กลไกทางด้านความเชื่อ การแก้ไขปัญหาและวิธีการของ

ชุมชนสะท้อนถึงกิจกรรมต่างๆ การขยายฐานการเรียนรู้และการร่วมมือในการป้องกันและควบคุมปัญหาสารเสพติด โดยอาศัยฐานทางวัฒนธรรมชุมชน ใช้บทบาทของการกระตุ้น การให้กำลังใจ

การจัดเวทีให้ชาวบ้านในการวิเคราะห์ปัญหาและหาแนวทางในการแก้ไขปัญหา การสนับสนุนแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับชุมชนอื่น เคารพในบทบาทของชาวบ้านให้เป็นผู้ตัดสินใจ โดยการส่งเสริมให้ชุมชนทำอะไรด้วยตนเอง ทั้งการกระตุ้นจิตสำนึก การจัดกระบวนการเรียนรู้ การให้ข้อมูลข่าวสาร

มีเวทีการวิเคราะห์ปัญหา และจัดกระบวนการเรียนและมีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาสารเสพติดของชุมชนภายใต้การสนับสนุน จากหน่วยงานของรัฐด้วยความเข้าใจในกระบวนการทำงานแนววัฒนธรรมชุมชน

2. กระบวนการสื่อสารเพื่อให้เกิดความเข้าใจ องค์ประกอบต่าง ๆ ในกระบวนการสื่อสาร เช่น คุณสมบัติของผู้ส่งสารและผู้รับสาร ลักษณะของข่าวสาร ตลอดจนช่องทางในการสื่อสาร ล้วนแต่มีผลกระทบต่อการเปลี่ยนแปลงทัศนคติได้ซิมบาตู เอ็บเบอร์สัน และมาสแลค (Zimbaod, Ebberson and Maslach. 1977) กล่าวว่า การเปลี่ยนแปลงทัศนคติขึ้นอยู่กับความรู้ และเมื่อทัศนคติเปลี่ยนแปลงแล้ว จะมีการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมทั้ง 3 อย่างนี้มีความเชื่อมโยงกัน ทัศนคติจึงมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรม เป็นสาเหตุของพฤติกรรม และผลของพฤติกรรม เพราะเวลาที่บุคคลแสดงพฤติกรรมตามความคิด ความต้องการของเขา เขาจะได้รับประสบการณ์ ที่ทำให้เขาเกิดความคิด ความรู้สึกบางอย่างต่อการกระทำนั้น ทัศนคติจึงเป็นผลของพฤติกรรมที่มีอิทธิพลในการกำหนดรูปแบบของพฤติกรรมที่บุคคลกระทำในครั้งต่อ ๆ ไปด้วย

3. ใช้อัจฉริยภาพมวลชน ข้าราชการประจำ ศตส.จ. ต้องพัฒนาความสัมพันธ์เข้าถึงใจสำหรับผู้ติดยาเสพติด และการสร้าง ทัศนคติของประชาชนในการต่อการต่อสู้เพื่อเอาชนะยาเสพติดในพื้นที่โดยสร้างให้เกิด “ประชานิยม” ก็คือ ใช้อัจฉริยภาพมวลชน เนื่องจากปัญหายาเสพติดเป็นปัญหาลังคมที่ส่งผลกระทบไปทั่ว ทั้งคนที่ติดยาและไม่ได้ติดยา ดังนั้น การแก้ปัญหายาเสพติด จึงต้องสร้างความร่วมมือกันทุกฝ่าย ในชุมชนที่มีคนติดยาบ้า แม้อาจจะรู้สึกหวาดกลัว หรือรังเกียจก็ตาม แต่ก็ควรพยายามให้ความเข้าใจเขาว่า ที่เขาติดยาไม่ใช่เป็นคนชั่ว แต่ต้องเข้าใจว่าเพราะเขามีปัญหาบางอย่างที่แก้ไม่ตก และมีความทุกข์ในใจ เช่น ครอบครัวแตกแยก ขาดความรักความอบอุ่น ขาดที่พึ่ง ขาดที่ปรึกษา หรือ มีจิตใจอ่อนแอ เป็นต้น เขาไม่มีความเข้มแข็งเป็นคนที่น่าเห็นใจ อยากช่วยเหลือและมีความเป็นมิตรกับเขามากขึ้น คนติดยาก็จะรู้สึกได้ และลดการต่อต้านเช่นกัน และเขาอาจจะยอมรับฟังคำแนะนำหรือยอมรับความช่วยเหลือในการที่จะไปบำบัดรักษา ในชุมชนต่างมีความเห็นใจให้เขา เป็นกำลังใจให้เขา โอกาสที่เขาจะเลิกเสพยาก็จะเป็นไปได้มากขึ้น ในกรณีที่เขาลีกเสพยาได้สำเร็จ คนในชุมชนก็ควรให้โอกาสเขาเริ่มต้นชีวิตใหม่ ควรพูดจาชมเชย ให้กำลังใจ และควรให้เขาได้ร่วมกิจกรรมต่าง ๆ ในชุมชนเหมือนคนอื่น ๆ ด้วย ที่สำคัญ ทุกคนใน

ชุมชนจะต้องช่วยกันดูแล อย่าให้มีการซื้อขาย หรือผลิตยาเสพติดในชุมชนของตน เมื่อชุมชนปลอดยาบ้าแล้ว โอกาสที่สมาชิกจะติดยาก็น้อยลง ทุกคนจะอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุขสงบมากขึ้น

5. วิธีการปฏิบัติราชการและการเข้าถึงประชาชนกลุ่มต่าง ๆ ในระดับพื้นที่ เพื่อการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด

ไม่ว่าบุคคลเหล่านี้จะอยู่ในบทบาทใดก็ตาม ก็ต้องดิ้นรนต่อสู้เพื่อการดำรงชีพของตนเองและครอบครัว แต่อีกทางหนึ่ง อาจมีผลกระทบในทางลบกับการดำรงชีวิตและสิ่งแวดล้อมได้เช่นกัน ดังนั้น ประชาชนจะต้องได้รับบทบาทที่สำคัญในการแก้ไขสภาพความเป็นอยู่ในการดำรงชีวิต ดังนั้น การมีส่วนร่วมของประชาชนจึงมีความสำคัญมากต่อการเมืองระดับชาติ สิ่งเหล่านี้จะเปลี่ยนไปในทางที่ดีได้ก็ต่อเมื่อประชาชนแต่ละคนเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม และยอมรับพฤติกรรมที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมมากยิ่งขึ้น เพราะฉะนั้นการแบ่งความรับผิดชอบให้กับประชาชน จะเป็นการเปิดโลกทัศน์และสร้างจิตสำนึก ก่อให้เกิดความเข้าใจถึงความจำเป็นที่ต้องเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม

5.1 แนวทางการเข้าถึงประชาชน

แนวทางที่จะทำให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมนั้นมีหลายวิธี ซึ่งบางวิธีก็เป็นวิธีง่าย ๆ แต่บางวิธีก็ต้องใช้เวลายาวนาน และการเข้ามามีส่วนร่วมโดยตรงของประชาชนในการทำงานของข้าราชการประจำศูนย์ปฏิบัติการต่อสู้เพื่อเอาชนะยาเสพติด (ศตส.จ.) ก็จำเป็นต้องเข้าถึงประชาชน เช่น การจัดทำประชาพิจารณ์รับฟังความคิดเห็นของประชาชน การประชุม สัมภาษณ์ การณรงค์แสดงความคิดเห็นหรือการส่งจดหมาย และการจัดตั้งประชาคม

5.2 การสร้างความเข้าใจซึ่งกันและกัน

ความเข้าใจซึ่งกันและกัน ควรจะเป็นประเด็นสำคัญที่จะให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหายาเสพติดให้ดียิ่งขึ้น ดังนั้น ศตส.จ. ต้องทราบความต้องการของประชาชนเพื่อจัดเตรียมแนวทางการแก้ไข อย่างไรก็ตาม ประชาชนจะต้องรู้และเข้าใจถึงความจำเป็นที่จะยอมรับในสิ่งที่ตนอาจเสียประโยชน์ส่วนตัว เพื่อประโยชน์ของส่วนรวม

จึงอาจกล่าวได้ว่าการสนทนาพูดคุยแลกเปลี่ยนความคิดเห็น อาจเป็นวิธีการเดียวที่จะสร้างความเข้าใจระหว่างกัน ซึ่งหน่วยงานภาครัฐควรส่งเสริมให้มีการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารและกิจกรรมต่าง ๆ โดยการให้ประชาคมเข้ามามีส่วนร่วมตัดสินใจการดำเนินงาน ศตส.จ. ในการแก้ไขปัญหายาเสพติดระดับพื้นที่

5.3 เครื่องมือที่ใช้ดำเนินการ

5.3.1 การกระตุ้นประชาชน – การมีส่วนร่วมของประชาชน การมีส่วนร่วมของประชาชน คือการแบ่งความรับผิดชอบเพื่อความเป็นอยู่ที่ดีในสังคม และการกระทำ ของแต่ละบุคคลที่มีความรับผิดชอบมากขึ้นนั้น ก็จะทำให้ปัญหาที่ภาคีรัฐบาลต้องเข้าไปจัดการนั้นลดน้อยลง เช่นปัญหายาเสพติดอาศัยโดยผ่านการรณรงค์ การให้ข้อมูลข่าวสาร เพื่อที่จะลดปัญหาโดยการเปลี่ยนพฤติกรรมและอุปนิสัย เพื่อการสนับสนุนประชาชนให้เข้ามามีส่วนร่วมนั้นเป็นความร่วมมือระหว่างภาครัฐและเอกชนอย่างแท้จริง

5.3.2 การสร้างจิตสำนึกเรื่องของสิทธิและหน้าที่ของประชาชนในการพัฒนา ศตส.จ.ต้องการที่จะสร้างความเข้าใจให้ประชาชนจะมีความรู้ เข้าใจเรื่องสิทธิและหน้าที่ของตนในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับการแก้ปัญหายาเสพติด การต่อต้านอาชญากรรมและยาเสพติด มีวิถีชีวิตที่ถูกสุขลักษณะ มีจริยธรรม มีการศึกษา เป็นต้น

ดังนั้นข้าราชการประจำ ศตส.จ.จะต้องสร้างจิตสำนึกโดยให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดทำแผนปฏิบัติการต่อสู้เพื่อเอาชนะยาเสพติด และมีปฏิบัติงานตามแผนดังกล่าว นอกจากนี้ ศตส.จ. จะต้องเปิดโอกาสให้ประชาชนรับรู้ข้อมูลข่าวสารที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งจัดการฝึกอบรมและการรณรงค์ที่เกี่ยวข้องกับแผนงานดังกล่าวถึงข้างต้น

5.3.3..การเผยแพร่ความรู้เรื่องกฎหมายและข้อบัญญัติ ที่เกี่ยวข้องกับการแก้ไขปัญหายาเสพติดเปิดให้ประชาชนได้เข้าถึงข้อมูลข่าวสาร ด้านปัญหายาเสพติดได้ง่าย ความรู้ความเข้าใจเป็นปัจจัยเงื่อนไขที่เป็นต้นเหตุของปัญหายาเสพติด สำหรับการตัดสินใจของประชาชนที่จะเข้ามามีส่วนร่วมโครงการต่างๆในการป้องกันแก้ไขปัญหายาเสพติด ดังนั้น ศตส.จ. ต้องสร้างความมั่นใจให้ประชาชนมีความรู้เรื่องกฎหมาย ข้อบัญญัติ รวมทั้งแผนเร่งด่วน

5.3.4 ใช้การประชาสัมพันธ์และการรณรงค์ เพื่อกระตุ้นให้ประชาชนตระหนักและเข้ามามีส่วนร่วมในการต่อสู้เพื่อเอาชนะยาเสพติด

5.3.5 เร่งให้มีการจัดตั้งองค์กรชุมชน เพื่อให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในโครงการต่างๆ เช่น การเข้ามาอภิปรายในการประชุมเพื่อระดมความคิดเห็น และเข้ามาร่วมทำงานกับข้าราชการประจำ ศตส.จ.

5.3.6 การมีส่วนร่วมของเครือข่ายชุมชนและองค์กรต่าง ๆ ในการป้องกันยาเสพติด โรคเอดส์ และปัญหาอาชญากรรม ศตส.จ.ควรจัดให้มีการฝึกอบรม และเสริมสร้างจิตสำนึกว่า ทำอย่างไรให้ประชาชนสามารถเข้ามามีส่วนร่วมในการต่อต้านยาเสพติด และปัญหาอาชญากรรม

5.3.7 การให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดทำแผนปฏิบัติการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด

6. มนุษยสัมพันธ์

การปฏิบัติของศูนย์ปฏิบัติการต่อสู้เพื่อเอาชนะยาเสพติด (ศตส.จ.) บุคลากรที่ปฏิบัติหน้าที่ในศูนย์ฯ มาจากหลากหลายหน่วยงานทุกคนมักทำงานร่วมกันในบทบาทหน้าที่ และติดต่อสัมพันธ์กัน ถ้าหากบรรยากาศของความสัมพันธ์เป็นไปด้วยดีมักส่งผลให้บุคคลทำงานด้วยความสุข เนื่องจากมนุษย์เป็นสัตว์สังคม ความสุขส่วนใหญ่ของชีวิตจึงมักขึ้นอยู่กับมนุษยสัมพันธ์ ทั้งในแง่การอยู่ร่วมกับผู้อื่นและทำงานร่วมกับผู้อื่น ดังนั้นเพื่อให้มีความสุขในการอยู่ร่วมกับบุคคลอื่น และทำงานร่วมกับผู้อื่น บุคคลจึงควรเรียนรู้และปรับปรุงตนเองในเรื่องจิตวิทยาของความสัมพันธ์ระหว่างเพื่อนร่วมงาน ซึ่งจะเป็นประโยชน์ต่อการประสานการปฏิบัติงานทั้งในและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง รวมถึงประชาชนด้วย

6.1 ความหมายและความสำคัญของมนุษยสัมพันธ์ในองค์การ

คำว่า “มนุษยสัมพันธ์” (human relations) นี้ มีผู้ให้ความหมายไว้หลายท่าน จะยกมากล่าวเพียง 3 ตัวอย่าง ดังนี้

เอ็ดวิน บี ฟลิปโป (จรรยา ทองถาวร. 2536:2 ; อ้างอิงจาก Flippo. 1966:15) ให้ความหมายไว้ว่า มนุษยสัมพันธ์คือ การรวมคนให้ทำงานร่วมกันในลักษณะที่มุ่งให้เกิดความร่วมมือ ประสานงาน ความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ เพื่อให้บังเกิดผลตามเป้าหมาย

คิธ เดวิส (Davis 1957:9) กล่าวว่า มนุษยสัมพันธ์ เป็นการจูงใจบุคคลในกลุ่มให้ร่วมมือกันเพื่อทำงานอย่างมีประสิทธิภาพ บังเกิดผลเป็นที่น่าพอใจทั้งในด้านเศรษฐกิจและสังคม

ประยูร ทองสุวรรณ อธิบายว่า มนุษยสัมพันธ์เป็นเรื่องราวที่ว่าด้วยพฤติกรรมของคนที่มาเกี่ยวข้องกับการทำงานร่วมกับองค์การหรือหน่วยงานเพื่อให้การทำงานร่วมกันดำเนินไปด้วยความราบรื่น บรรลุวัตถุประสงค์และเป้าหมาย

จากความหมายของมนุษยสัมพันธ์ที่ยกมาเป็นตัวอย่างทั้ง 3 ความหมายดังกล่าว อาจสรุปได้ว่ามนุษยสัมพันธ์ในการปฏิบัติงานของศูนย์ปฏิบัติการต่อสู้เพื่อเอาชนะยาเสพติดจังหวัด เป็นความสัมพันธ์ระหว่างข้าราชการประจำ ศตส.จ.หรือระหว่างกลุ่มบุคคลใน และนอกองค์กรหรือสังคมใดสังคมหนึ่ง เพื่อดำเนินการต่อสู้เพื่อเอาชนะยาเสพติดให้บรรลุผลตามเป้าหมายที่วางไว้ ความมีมนุษยสัมพันธ์อันดี บุคคลใน-นอกองค์กรหรือสังคมดังกล่าวก็จะมีความรู้สึกพึงพอใจต่อกัน และกันมีความเข้าใจอันดีต่อกัน ร่วมมือกันประสานงาน ช่วยเหลือ แบ่งปันและให้อภัยต่อกัน

6.2 การสร้างมนุษยสัมพันธ์

มนุษยสัมพันธ์ คือ การติดต่อเกี่ยวข้องกับระหว่างบุคคลในสังคม ทั้งที่เป็นส่วนตัว และที่เกี่ยวข้องกับงาน ทั้งที่เป็นส่วนตัวและที่เกี่ยวข้องกับงาน ทั้งที่เป็นทางการและไม่เป็นทางการ โดยมีเป้าหมายสุดท้ายเพื่อให้ตนเองเป็นสุข ผู้อื่นเป็นสุข และสังคมมีประสิทธิภาพ การสร้างมนุษยสัมพันธ์ ทำได้โดยการ

6.2.1 ศึกษาตนเอง และผู้อื่น ต้องใจกว้างสำรวจตนเอง พบข้อบกพร่องแล้วต้องยอมรับตนเอง และตั้งใจที่จะปรับปรุงพฤติกรรมที่ไม่สมควรของตนเอง ศึกษาผู้อื่นว่านิสัยใจคออย่างไร ชอบอย่างไร มีข้อบกพร่องอย่างไร (ถ้าจำเป็นต้องไปสัมพันธ์ด้วย จะยอมรับข้อบกพร่องของเขาได้ไหม ถ้าไม่ได้จะทำอย่างไร)

6.2.2 แก้ไขปรับปรุงตนเอง เมื่อพบข้อบกพร่องแล้ว ต้องตั้งใจแก้ไข อาจจะศึกษาจากตำราต่าง ๆ เพื่อปรับปรุงตนเอง

6.2.3 ศึกษาวัฒนธรรม ประเพณีและสังคม ค่านิยมในสังคม และนำหลักการสร้างมนุษยสัมพันธ์ไปใช้จริง

ที่กล่าวมานี้ นอกจากเป็นการอธิบายความหมายของมนุษยสัมพันธ์ยังสะท้อนให้เห็นได้ว่านักวิชาการส่วนใหญ่มักมองความสำคัญของมนุษยสัมพันธ์ในแง่ของการนำไปใช้ประโยชน์ในการทำงานร่วมกันในหน่วยงาน ซึ่งถ้าทำงานร่วมกันในบรรยากาศของความสัมพันธ์ภาพอันดีต่อกัน นอกจากจะส่งผลดีต่อประสิทธิภาพของงานแล้วยังส่งผลดีต่อคุณภาพชีวิตของบุคคลที่มาทำงานร่วมกันด้วยการมองเห็นความสำคัญของมนุษยสัมพันธ์ต่อการทำงานในหน่วยงานนี้ สอดคล้องกับแนวคิดของ แมรี ปาร์กเกอร์ โพลเลตต์ ซึ่งเป็นนักบริหารที่ทำงานทางด้านเศรษฐกิจ การเมือง และการแนะแนวอาชีพ โดยโพลเลตต์มีความเห็นว่า ในการดำเนินงานนั้น ผู้เป็นนายทุนไม่ควรคิดแต่

เรื่องเงิน หากแต่ควรใช้จิตวิทยา ในการบริหารงานและในการสร้างความสัมพันธ์อันดีในหน่วยงาน ถ้าผู้ปฏิบัติงานมีความรู้สึกผูกพันต่อกันและต้องการ คือมีมนุษยสัมพันธ์อันดี จะช่วยลดความขัดแย้งในหน่วยงานลงได้ ซึ่งถ้าความขัดแย้งลดลงก็น่าจะเป็นแนวทางให้ประสิทธิภาพของงานเพิ่มขึ้น แนวคิดดังกล่าวนี้ยังสอดคล้องกับผลการศึกษาค้นคว้าของสถาบันเทคโนโลยีคาร์เนกี สถาบันดังกล่าวได้วิเคราะห์ประวัติของบุคคลถึงหมื่นคนและผลการวิเคราะห์พบว่าปัจจัยด้านบุคลิกภาพ ลักษณะส่วนตัว และการปฏิบัติต่อผู้อื่นช่วยให้กลุ่มตัวอย่างประสบความสำเร็จถึงร้อยละ 85 แต่ปัจจัยด้านความสามารถด้านมนุษยสัมพันธ์มีความสำคัญมาก ทั้งต่องานและชีวิตส่วนตัวของบุคคล ดังนั้น จึงกล่าวได้ว่ามนุษยสัมพันธ์เป็นปัจจัยที่สำคัญที่ช่วยให้บุคคลประสบความสำเร็จในชีวิตและการงาน เรื่องของมนุษยสัมพันธ์ จึงเป็นเรื่องที่ควรเรียนรู้และนำมาประยุกต์ใช้ในการดำรงชีวิตและการทำงานร่วมกันในสังคม

ลักษณะของการปฏิบัติหน้าที่ของข้าราชการประจำ ศตส.จ.เป็นการทำงานร่วมกันแบบประชาธิปไตย มีความไว้วางใจและเชื่อในความสามารถซึ่งกันและกัน มีการติดต่อสื่อสารที่ดีในหน่วยงาน มีการช่วยเหลือกันในขอบเขตที่เหมาะสม มีการทำงานร่วมกันอย่างเป็นระบบ มีการร่วมมือที่ดี ผู้มาร่วมทำงานต้องมีลักษณะที่เอื้อต่อการมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี

6.3 การมองตนเองและผู้อื่นในทางที่ดี การปฏิบัติต่อผู้อื่นในทางที่ดี ให้ความสนใจเพื่อร่วมงาน ยิ้มแย้ม แสดงการจำได้ เป็นคู่สนทนาที่ดี รับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น แสดงการยอมรับนับถือผู้อื่นตามสถานภาพ แสดงความมีน้ำใจ ซึ่งการมีน้ำใจต่อผู้อื่น แสดงความชื่นชมยินดี

6.4 การพัฒนาการติดต่อสื่อสารกับผู้อื่น วิธีการที่บุคคลติดต่อสื่อสารกับผู้อื่น มักเป็นเครื่องตัดสินความสามารถในการสร้างสัมพันธ์ของบุคคลว่าจะนำไปสู่ความใกล้ชิดกับผู้อื่นมากขึ้นหรือคงเดิม หรือทำให้ยิ่งห่างเหินกับเขาออกไป และเมื่อบุคคลประพฤติปฏิบัติอย่างไรในการติดต่อสื่อสารกับคนๆ หนึ่ง ก็มักทำอย่างนั้นเรื่อยไปกับคนอื่น จนในที่สุดกลายเป็นความเคยชินกลายเป็นลักษณะนิสัยประจำตัว ซึ่งจะเห็นได้ว่าทักษะด้านการติดต่อสื่อสารกับผู้อื่นนั้น บุคคลควรฝึกฝนตนเองให้ทำได้ และเมื่อทำได้แล้วกับคนๆ หนึ่งก็มักมีแนวโน้มในการนำไปใช้กับบุคคลอื่นๆ ต่อไป การฝึกฝนตนเองดังกล่าวอาจเริ่มได้โดยศึกษาหลักปฏิบัติเพื่อพัฒนาการติดต่อสื่อสารกับผู้อื่น แล้วหมั่นฝึกตนเองให้ทำตามหลักดังกล่าวที่ละเอียดถี่ถ้วนจนกลายเป็นความเคยชิน

6.5 พัฒนาแนวคิดและบุคลิกภาพให้กับตนเองตามแนวคิดเจ็ดอุปนิสัยของ Franklin Covey ที่สามารถสนับสนุนบุคคลเกิดภาวะผู้นำขึ้นกับตัวเอง ได้แก่

1. บีโปรแอคทีฟ (Be Proactive)
2. เริ่มต้นด้วยจุดมุ่งหมายในใจ (Begin With The End in Mind)
3. ทำสิ่งที่สำคัญก่อน (Put First Things First)
4. คิดแบบชนะ-ชนะ (Think Win-Win)

5. เข้าใจผู้อื่นก่อนแล้วจึงให้ผู้อื่นเข้าใจเรา (Seek First to Understand, Then to Be Understood)
6. ผนึกพลังผสานความต่าง (Synergize)
7. ลับเลื่อยให้คมอยู่เสมอ (Sharpen the Saw)

สรุป

จิตวิทยาความสัมพันธ์ระหว่างการร่วมปฏิบัติหน้าที่ต่อสู้เพื่อเอาชนะยาเสพติด ซึ่งเป็นการนำความรู้เกี่ยวกับธรรมชาติพฤติกรรมของบุคคลมาประยุกต์ใช้ในการเสริมสร้างมนุษยสัมพันธ์ในหน่วยงานและระหว่างหน่วยงาน เพื่อให้ทำงานร่วมกันได้โดยเป็นสุขและได้ผลงานดีนั้น ควรทำความเข้าใจตั้งแต่เรื่ององค์ประกอบของมนุษยสัมพันธ์ซึ่งจะต้องมีทั้งการรู้จักตัวเอง การเข้าใจผู้อื่น และการเข้าใจสิ่งแวดล้อม แล้วปรับปรุงพัฒนาตนเองให้เข้ากับผู้อื่นและสิ่งแวดล้อม ซึ่งก่อนที่จะปรับปรุงพัฒนาตนเองบุคคลต้องมีความเข้าใจว่า ลักษณะของกลุ่มทำงานที่ดีนั้น ควรเป็นกลุ่มทำงานร่วมกันแบบประชาธิปไตย มีความไว้วางใจ เชื่อในความสามารถของกันและกัน มีการทำงานร่วมกันอย่างเป็นระบบ มีการร่วมมือที่ดี และผู้มารวมกลุ่มทำงานมีลักษณะบุคลิกภาพซึ่งเอื้อต่อการสร้างสัมพันธ์ การเข้าใจเรื่องลักษณะของกลุ่มทำงานที่ดีดังกล่าว จะเป็นแนวทางในการพัฒนาปรับปรุงตนเองของข้าราชการประจำศูนย์ปฏิบัติการต่อสู้เพื่อเอาชนะยาเสพติดจังหวัดพิจิตร เพื่อความสัมพันธ์ระหว่างเพื่อนร่วมงาน สร้างอัตตมโนทัศน์ที่ตรงตามความเป็นจริง มีความคิดความรู้สึกที่ดีเกี่ยวกับตน ซึ่งจะส่งผลให้มองผู้อื่นในทางที่ดีด้วย ซึ่งท้ายสุดก็จะได้พฤติกรรมที่สะท้อนกลับมา สามารถปฏิบัติหน้าที่ให้บรรลุเป้าหมายได้อย่างมีประสิทธิภาพ ตามแนวพระราชดำริสของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวฯ เนื่องในโอกาสวันฉลองสิริราชสมบัติครบ 60 ปี ประการหนึ่งคือ “ความรักสามัคคี ดิด พุด ทำ ด้วยความเมตตา มุ่งดี มุ่งเจริญต่อกัน” ซึ่งข้าราชการต้องน้อมนำมาเป็นแนวทางการปฏิบัติงานอย่างเคร่งครัด

พระราชดำริสพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวฯ เนื่องในวันฉลองสิริราชสมบัติ ครบรอบ 60 ปี ถึงคุณธรรมซึ่งเป็นที่ตั้งของความรัก ความสามัคคี ที่ทำให้คนไทยเราสามารถร่วมมือร่วมใจกันรักษาและพัฒนาชาติบ้านเมืองให้เจริญรุ่งเรืองสืบต่อกันไปได้ตลอดรอดฝั่ง

ประการแรก คือ การที่ทุกคนคิด พุด ทำ ด้วยความเมตตา มุ่งดี มุ่งเจริญต่อกัน

ประการที่สอง คือ การที่แต่ละคนต่างช่วยเหลือเกื้อกูลกัน ประสานงาน ประสานประโยชน์กัน ให้งานที่ทำสำเร็จผล ทั้งแก่ตน แก่ผู้อื่น และกับประเทศชาติ

ประการที่สาม คือ การที่ทุกคนประพฤติปฏิบัติตนอยู่ในความสุจริต ในกฎกติกา และในระเบียบแบบแผน โดยเท่าเทียมเสมอกัน

ประการที่สี่ คือ การที่ต่างคนต่างพยายามทำความคิด ความเห็นของตนให้ถูกต้องเที่ยงตรง และมั่นคงอยู่ในเหตุในผล หากความคิด จิตใจ และการประพฤติปฏิบัติที่ลงรอยเดียวกันในทางที่ดี ที่เจริญนี้ยังมีพร้อมมูลในกาย ในใจของคนไทย ก็มั่นใจได้ว่า ประเทศชาติไทยจะดำรงมั่นคงอยู่ตลอดไปได้

บรรณานุกรม

- คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด. (2546). สำนักงาน.ยุทธศาสตร์พลังแผ่นดินเพื่อเอาชนะยาเสพติด. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์บริษัท ธรรมสาร จำกัด.
- _____. สำนักงาน. (2544). เอกสารประกอบการประชุมระดับความคิดกำหนดแนวทางเพื่อเอาชนะยาเสพติด ณ โรงแรมดุสิต ไอส์แลนด์ รีสอร์ท จังหวัดเชียงราย. อัดสำเนา.
- ปิธิธรรม ธิติมนตรี. (2546). การต่อสู้เพื่อเอาชนะยาเสพติด ศูนย์ต่อสู้เพื่อเอาชนะยาเสพติดวารสารปีที่ 5 ฉบับที่ 3 (1) :
- ศูนย์อำนวยการต่อสู้เพื่อเอาชนะยาเสพติดแห่งชาติ. (2546). คำสั่งสำนักนายกรัฐมนตรี เรื่องการต่อสู้ เพื่อเอาชนะยาเสพติด. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์บริษัททำไทยเพรส จำกัด.
- สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด. (2546). นโยบาย ยุทธศาสตร์ และแผนด้านการ ป้องกันและปราบปรามยาเสพติดของรัฐบาล ในช่วงแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 9 (พ.ศ. 2545 – 2549), กรุงเทพฯ.
- สภาความมั่นคงแห่งชาติ.สำนักงาน,นโยบายความมั่นคงแห่งชาติ พ.ศ. 2546-2549.กรุงเทพฯ.
- สำนักพัฒนาและส่งเสริมการบริหารราชการจังหวัด กระทรวงมหาดไทย.(2547). วิสัยทัศน์และยุทธศาสตร์การพัฒนากลุ่มจังหวัดและจังหวัด พ.ศ.2547. กรุงเทพฯ.
- สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด. (2544). นโยบาย ยุทธศาสตร์ และแผนด้านการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดของรัฐบาล ในช่วงแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 9 (พ.ศ. 2545 – 2549).กรุงเทพฯ.
- _____. (2544). แผนปฏิบัติการเพื่อเอาชนะยาเสพติด พ.ศ. 2544 – 2545. กรุงเทพฯ.
- อารีเพ็ญ อุตรสินธุ์. (2544). วิกฤตยาเสพติดและแนวทางในการแก้ไขปัญหาแบบเบ็ดเสร็จ. มติชนรายวัน วันที่ 21 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2548 ปีที่ 28 ฉบับที่ 9844.

หัวข้อวิชาที่ 7 การประสานป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติดเชิงธรรมาภิบาล และปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง (3 ชั่วโมง)

หลักการและเหตุผล

ตามที่ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยระบบการบริหารงานจังหวัดแบบบูรณาการ พ.ศ. 2546 หมวดที่ 1 ในเรื่องการบริหารงานจังหวัดแบบบูรณาการ ได้ระบุถึงหลักการบริหารจัดการที่สอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติ ยุทธศาสตร์การพัฒนาภาค ยุทธศาสตร์การพัฒนากลุ่มจังหวัด และยุทธศาสตร์การพัฒนาจังหวัด รวมทั้งให้ภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาชน เข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาอย่างยั่งยืน สร้างศักยภาพในการแข่งขันและแก้ไขปัญหาาร่วมกันเพื่อลดความซ้ำซ้อน ลำช้าและสิ้นเปลือง หัวใจสำคัญของหลักการบริหารดังกล่าวคือ การบูรณาการจากทุกส่วนงานทั้งในเชิงเนื้อหา (Agenda) และเชิงพื้นที่ (Area)

การฝึกอบรมหัวข้อวิชาการประสานป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติด เชิงธรรมาภิบาล และบูรณาการ เพื่อเสริมสร้างความสามารถในการพิจารณาปัญหาอันเกิดจากกระบวนการทำงาน (Work Process) ซึ่งต้องมีการบูรณาการ ปรับปรุงกระบวนการทำงานที่ยังมีช่องว่างต่างๆ ทำให้เกิดการสนับสนุนต่อสัมฤทธิ์ผลของการต่อสู้เพื่อเอาชนะยาเสพติดในระดับพื้นที่ ตามแนวทางปฏิบัติการต่อสู้เพื่อเอาชนะยาเสพติดในเชิงบูรณาการและเชิงธรรมาภิบาล

เป้าหมาย

มุ่งพัฒนาข้าราชการฯ มีความรู้ความเข้าใจปรัชญาการบริหารเชิงธรรมาภิบาล (Good Governance) และการบูรณาการต่อสู้เอาชนะยาเสพติดในแนวทางที่ถูกต้อง

จุดประสงค์ของการเรียนรู้

ความรู้ด้านปรัชญา แนวความคิด เกี่ยวกับการบริหารเชิงธรรมาภิบาลเพื่อการปฏิบัติการต่อสู้เพื่อเอาชนะยาเสพติดในเชิงบูรณาการ

เนื้อหาสาระ

1. ปรัชญา แนวความคิด เกี่ยวกับการบริหารเชิงธรรมาภิบาล
2. ปรัชญาและแนวทางการบริหารราชการแบบบูรณาการ
3. แนวทางปฏิบัติการต่อสู้เพื่อเอาชนะยาเสพติดในเชิงบูรณาการและเชิงธรรมาภิบาล

กิจกรรมการฝึกอบรม

- บรรยาย
- การอภิปราย

สื่อการฝึกอบรม

1. คู่มือผู้เข้ารับการอบรม
2. เอกสารหลักสูตร
3. สื่อมัลติมีเดีย และ Power point

การประเมินผล

1. การมีส่วนร่วมในกิจกรรม
2. การนำเสนอและสรุปสาระที่ได้จากการเรียนรู้
3. แบบประเมินผลการฝึกอบรม

ในการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีนั้น ภาครัฐ ทั้งฝ่ายการเมือง และฝ่ายข้าราชการ โดยเฉพาะผู้นำที่ดีมีคุณธรรม ควรอย่างยิ่งที่จะต้องเริ่มต้นด้วยการเรียนรู้ ตามรอยพระยุคลบาท โดยน้อมเกล้าฯ นำเอาแนวพระราชกรณียกิจ แนวพระบรมราโชวาทพระราชดำรัส หลักทศพิธราชธรรมมาเป็นแบบอย่างในการปฏิบัติงานด้วยหัวใจที่รักประชาชน มุ่งมั่นสร้างประโยชน์ให้แก่ประชาชน สังคมและประเทศชาติ ซึ่งเป็นบุญของพสกนิกรชาวไทยเราที่มีพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวเป็นแบบอย่างที่ดีงาม ทรงอุทิศพระองค์เสียสละ เพื่อประโยชน์แก่ประเทศชาติและประชาชนอย่างจริงจัง ทรงเสด็จร่วมทุกข์ร่วมสุขกับพสกนิกรในทุกหนแห่ง ทรงพระราชอุตสาหะปฏิบัติพระราชกรณียกิจน้อยใหญ่ต่อเนื่องตลอดมา ทรงเป็นแบบอย่างในด้านความเป็นผู้นำที่ดี ทรงสมบูรณ์ด้วยทศพิธราชธรรม และทรงเป็นศูนย์รวมพลังความสามัคคีของประชาชนชาวไทยทั้งมวล ดังพระปฐมบรมราชโองการที่ว่า

“เราจะครองแผ่นดินโดยธรรม เพื่อประโยชน์สุขแห่งมหาชนชาวสยาม”

ในการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีนั้น ภาครัฐควรโน้มเอียง นำเอาแนวพระราชปณิธานในการทำงานเพื่อประโยชน์สุขของประชาชน มาเป็นหลักในการดำเนินงานด้วย

1. ปรัชญา แนวความคิด เกี่ยวกับธรรมาภิบาล

ธรรมาภิบาล ธรรมรัฐ การสร้างระบบบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี หรือ **Good Governance** โดยความหมายของ “ **Good Governance** ” นี้ แต่เดิมนานาชาติ หรือ World Bank ได้ให้คำนิยามไว้ว่า หมายถึง “ลักษณะและวิถีทางของการใช้อำนาจอธิปไตยในการจัดการทรัพยากรทางเศรษฐกิจและสังคมของประเทศเพื่อการพัฒนา” ส่วน Commission on Global Governance ได้ให้คำนิยามคำว่า “Governance” ไว้ในเอกสารชื่อ Our Global Neighbourhood ว่า หมายถึง ผลลัพธ์ของการจัดการกิจกรรม ซึ่งบุคคลและสถาบันทั้งภาครัฐและเอกชนมีผลประโยชน์ ได้กระทำลงในหลายทิศทาง โดยมีลักษณะเป็นกระบวนการที่เกิดขึ้นอย่างต่อเนื่อง ซึ่งอาจจะนำไปสู่การผสมผสานผลประโยชน์ที่หลากหลายและขัดแย้งกันได้ ด้วยการร่วมมือกันจัดการในเรื่องนั้น

ในการบริหารงานเพื่อส่วนรวม ภาครัฐได้ประกาศใช้ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยการสร้างระบบบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี พ.ศ. 2542 หรือชื่อที่เรียกกันว่า ธรรมรัฐ หรือ ธรรมาภิบาล ซึ่งประกอบด้วยหลักสำคัญอย่างน้อย 6 ประการ ได้แก่ หลักนิติธรรม หลักคุณธรรม หลักความโปร่งใส หลักความมีส่วนร่วม หลักความรับผิดชอบ หลักความคุ้มค่า

ในการปฏิรูประบบราชการ ภาครัฐได้ประกาศใช้ พ.ร.บ.ระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน (ฉบับที่ 5) พ.ศ.2545 ซึ่งในมาตรา 3/1 วรรคสาม ระบุไว้ว่า “ในการปฏิบัติหน้าที่ของส่วนราชการ ต้องใช้วิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี โดยเฉพาะอย่างยิ่งให้คำนึงถึงความรับผิดชอบของผู้ปฏิบัติงาน การมีส่วนร่วมของประชาชน การเปิดเผยข้อมูล การติดตามตรวจสอบและประเมินผลการปฏิบัติงาน ทั้งนี้ ตามความเหมาะสมของแต่ละภารกิจ”

สืบเนื่องจากมาตรา 3/1 ดังกล่าว สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ (ก.พ.ร.) ได้ยกร่างพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี พ.ศ.2546 ซึ่งได้มีการประกาศใช้ในเดือนตุลาคม 2546 โดยมีสาระสำคัญ แบ่งออกเป็น 9 หมวดแห่งการสร้างธรรมาภิบาลในราชการไทย ดังนี้

1. การบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี มีเป้าหมายที่ประโยชน์สุขของประชาชน โดยมีขั้นตอนการทำงานที่กระชับรัดกุม
2. ทุกส่วนราชการต้องกำหนดภารกิจในการทำงานให้สอดคล้องกับนโยบายของรัฐบาล

3. ส่วนราชการต้องจัดทำแผนการปฏิบัติงานทุกปีงบประมาณ โดยมีรายละเอียดที่สามารถวัดผลได้ชัดเจน
4. มีการเผยแพร่แผนการดำเนินงานให้สังคมสาธารณะมีส่วนรับทราบ
5. กระจายอำนาจในการตัดสินใจ เพื่อความรวดเร็วในการให้บริการแก่ประชาชน
6. ปรับปรุงภารกิจของส่วนราชการให้เหมาะสมในกรณีที่มีการยุบ เลิก โอน หรือรวมส่วนราชการ โดยไม่จัดตั้งส่วนราชการเพิ่มขึ้นใหม่
7. อำนาจความสะดวก โดยกำหนดระยะเวลาแล้วเสร็จของงานและการบริการ
8. มีการประเมินผลการปฏิบัติราชการ โดยมีคณะผู้ประเมินอิสระตามหลักเกณฑ์
9. ให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นดำเนินการสร้างธรรมาภิบาลตามแนวดังกล่าว

ข้อเสนอแนะต่อส่วนราชการและข้าราชการ

ในการเสนอแนะต่อส่วนราชการและข้าราชการในมิติของแนวทางปฏิบัติงานให้เกิดผลสัมฤทธิ์ เพื่อเป็นแนวทางให้ส่วนราชการต่าง ๆ ร่วมคิด ร่วมทำ เพื่อบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี ให้เกิดประโยชน์สุขแก่ประชาชน สังคม และประเทศชาติ ต่อไปดังนี้

ประการแรก ยึดหลักนิติธรรม

หลักนิติธรรม ได้แก่ การตรากฎหมาย กฎ ข้อบังคับต่าง ๆ ให้ทันสมัยและเป็นธรรม เป็นที่ยอมรับของสังคม และสังคมยินยอมพร้อมใจปฏิบัติตามกฎหมาย กฎ ข้อบังคับเหล่านั้น โดยถือว่าเป็นการปกครองภายในกฎหมาย มิใช่ตามอำเภอใจหรืออำนาจของตัวบุคคล

เรื่องนี้ปรากฏชัดอยู่ในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2540 มาตรา ๗0 วรรคแรก และมาตรา ๗5 วรรคแรก และในกฎหมายต่าง ๆ ได้แก่ พระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสาร ร่างพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน และร่างพระราชบัญญัติ ปรับปรุงกระทรวง ทบวง กรม เป็นต้น

ประการที่สอง ยึดหลักคุณธรรม

หลักคุณธรรม ได้แก่ การยึดมั่นในความถูกต้องดีงาม โดยรณรงค์ให้เจ้าหน้าที่ของรัฐยึดถือหลักนี้ในการปฏิบัติหน้าที่ให้เป็นตัวอย่างแก่สังคม และส่งเสริมสนับสนุน ให้ประชาชนพัฒนาตนเองไปพร้อมกัน เพื่อให้คนไทยมีความซื่อสัตย์ จริงใจ ขยัน อดทน มีระเบียบวินัย ประกอบอาชีพสุจริตเป็นนิสัยประจำชาติ

นอกจากภาครัฐจะเป็นแบบอย่างที่ดีให้แก่ภาคต่าง ๆ ในสังคมแล้วแล้ว ภาครัฐจะต้องสร้างผู้สืบทอดที่ดี รวมทั้งส่งเสริมคนดีให้ได้รับผิดชอบปฏิบัติงานและบริหารงานต่อไป ดังพระบรมราโชวาทที่พระราชทานในพิธีเปิดงานชุมนุมลูกเสือแห่งชาติ ครั้งที่ 6 ณ ค่ายลูกเสือวชิราวุธ อำเภอสรรคบุรี จังหวัดชลบุรี เมื่อปี 2512 ความว่า

“...ในบ้านเมืองนั้น มีทั้งคนดีและคนไม่ดี ไม่มีใครจะทำให้คนทุกคนเป็นคนดีได้ทั้งหมด การทำให้บ้านเมืองมีความปรกติสุขเรียบร้อย จึงมิใช่การทำให้ทุกคนเป็นคนดี หากแต่อยู่ที่การส่งเสริมคนดี ให้คนดีได้ปกครองบ้านเมือง และควบคุมคนไม่ดีไม่ให้มีอำนาจ ไม่ให้ก่อความเดือดร้อนวุ่นวายได้...”

ประการที่สาม ยึดหลักความโปร่งใส

หลักความโปร่งใส ได้แก่ การสร้างความไว้วางใจซึ่งกันและกันของคนในชาติ โดยปรับปรุงกลไกการทำงานขององค์กรทุกวงการให้มีความโปร่งใส อย่างตรงไปตรงมาด้วยภาษาที่เข้าใจง่าย ประชาชนเข้าถึงข้อมูลข่าวสารได้สะดวกและมีกระบวนการให้ประชาชนตรวจสอบความถูกต้อง ชัดเจนได้

ประการที่สี่ ยึดหลักความมีส่วนร่วม

หลักความมีส่วนร่วม ได้แก่ การเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมรับรู้ และเสนอความเห็นในการตัดสินใจปัญหาสำคัญของประเทศ ไม่ว่าด้วยการแจ้งความเห็น การไต่สวนสาธารณะ การประชาพิจารณ์ การแสดงประชามติ หรืออื่น ๆ

ประการที่ห้า ยึดหลักความรับผิดชอบ

หลักความรับผิดชอบ ได้แก่ การตระหนักในสิทธิหน้าที่ ความสำนึกในความรับผิดชอบ ต่อสังคม การใส่ใจปัญหาสาธารณะของบ้านเมือง และการกระตือรือร้นในการแก้ปัญหา ตลอดจนเคารพในความคิดเห็นที่แตกต่าง และความกล้าที่จะยอมรับผลจากการกระทำของตนเอง เรื่องซื่อสัตย์และมีความรับผิดชอบ นี่เป็น 1 ใน 5 ค่านิยมสร้างสรรค์ของเจ้าหน้าที่ของรัฐ ที่คณะกรรมการปฏิรูประบอบราชการได้ระดมความคิดจัดให้มีขึ้น ไว้ให้เจ้าหน้าที่ของรัฐถือปฏิบัติ สำหรับค่านิยมสร้างสรรค์อีก 4 ประการ ได้แก่ กล้ายืนหยัดทำในสิ่งที่ถูกต้อง โปร่งใส ตรวจสอบได้ ไม่เลือกปฏิบัติ มุ่งผลสัมฤทธิ์ของงาน ผู้บริหารยังมีตำแหน่งสำคัญ ยิ่งจะต้องปฏิบัติงานให้ดี ให้เกิดประสิทธิภาพสูงขึ้น ดังพระบรมราโชวาทที่พระราชทานแก่ข้าราชการพลเรือน เมื่อปี 2524 ว่า

“...ยังเป็นผู้ใหญ่มีตำแหน่งสำคัญ ยิ่งจะต้องปฏิบัติให้ดี ให้หนักแน่น ให้มีประสิทธิภาพสูงขึ้น ผลงานที่สำเร็จขึ้นจากความร่วมมือ และจากความบริสุทธิ์ใจ จักได้แผ่ไพศาลไปตลอดทั่วทุกหนแห่ง ยิ่งความสุขความเจริญที่แท้จริงให้บังเกิดขึ้นได้ตามที่ปรารถนาปรารถนา.”

ประการที่หก ยึดหลักความคุ้มค่า

หลักความคุ้มค่า ได้แก่ การบริหารจัดการและใช้ทรัพยากรที่มีจำกัดเพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่ส่วนรวม โดยบรรดาคำให้คนไทยมีความประหยัด ใช้ของอย่างคุ้มค่า สร้างสรรค์สินค้าและบริการที่มีคุณภาพสามารถแข่งขันได้ในเวทีโลก และรักษาพัฒนาทรัพยากรธรรมชาติให้สมบูรณ์ยั่งยืน

การที่จะดำเนินการหรือบริหารงานโดยยึดหลักการบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดีดังกล่าวให้บรรลุประโยชน์สูงสุดแก่ส่วนรวมได้นั้น ภาครัฐจำเป็นต้องมีการพัฒนาตนเองในหลายๆ ด้านอย่างต่อเนื่องและจริงจัง ยกตัวอย่างเช่น ทักษะในการคิด องค์ความรู้และความเข้าใจเกี่ยวกับงาน ความสามารถในการวิเคราะห์ ความสามารถในการพูด ความสามารถในการเขียน ความสามารถในการแก้ปัญหา ความสามารถในการเผชิญหน้า ความสามารถในการสังเกต และความสามารถในการคาดการณ์ เป็นต้น

ดัชนีชี้วัดผลการพัฒนาระบบบริหารจัดการที่ดี

ในขณะเดียวกัน สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ได้ร่วมกับสถาบันพระปกเกล้า ดำเนินการศึกษาเรื่อง “การศึกษาเพื่อพัฒนาดัชนีชี้วัดผลการพัฒนาระบบบริหารจัดการที่ดี” เพื่อกำหนดกรอบการติดตามประเมินผลในภาพรวม ซึ่งมีผลสรุปในการพัฒนาตัวชี้วัดได้ดังนี้

1. หลักนิติธรรม มี ๗ ประการคือ หลักการแบ่งแยกอำนาจ หลักการคุ้มครองสิทธิ หน่วยงานมีหลักความผูกพันต่อกฎหมายของเจ้าหน้าที่ หน่วยงานได้ปฏิบัติหน้าที่ตามหลักความชอบด้วยกฎหมายในทางเนื้อหา ผู้มีอำนาจตัดสินใจในหน่วยงานมีความอิสระในการปฏิบัติหน้าที่ หน่วยงานยึดหลัก “ไม่มีความผิดและไม่มีโทษโดยไม่มีกฎหมาย” หน่วยงานยึดหลักการทำงานภายใต้กฎระเบียบสูงสุด

2. หลักคุณธรรม มี 3 ประการคือ การปลอดจากการทุจริต การทำผิดวินัย การทำผิดมาตรฐานวิชาชีพนิยมและจรรยาบรรณ

3. หลักความโปร่งใส มี 4 ประการคือ ความโปร่งใสด้านโครงสร้างของระบบงาน ด้านระบบการให้ทุน ด้านระบบการให้โทษ ด้านการเปิดเผยของระบบงาน

4. หลักการมีส่วนร่วม มี 4 ประการคือ การมีส่วนร่วมในระดับการให้ข้อมูลประชาชนในระดับรับฟังความคิดเห็นและปรึกษาหารือ ในระดับวางแผน/ตัดสินใจ การพัฒนาศักยภาพในการมีส่วนร่วมสร้างความเข้าใจให้กับสาธารณชน

5. หลักความรับผิดชอบ มี 6 ประการคือ หน่วยงานมีการสร้างความเป็นเจ้าของร่วมกัน มีเป้าหมายที่ชัดเจน มีการบริหารงานอย่างมีประสิทธิภาพ มีระบบติดตามประเมินผล มีการจัดการกับผู้ไม่มีผลงาน มีแผนสำรอง

6. หลักความคุ้มค่า มี 3 ประการคือ การประหยัด การใช้ทรัพยากรให้เกิดประโยชน์สูงสุด ความสามารถในการแข่งขัน

ในแต่ละองค์ประกอบหลักของตัวชี้วัดเหล่านี้ สามารถแจกแจงลักษณะสำคัญเป็นองค์ประกอบย่อยได้อีกทั้งสิ้น 81 องค์ประกอบย่อย ซึ่งได้นำไปเป็นกรอบในการพัฒนาดัชนีชี้วัดการบริหารจัดการที่ดี

สรุป : ข้าราชการมืออาชีพภายใต้โลกที่เปลี่ยนแปลงแบบพลวัต

กระบวนการทัศน์ขององค์กรภายใต้โลกที่เปลี่ยนแปลงแบบพลวัตเข้าสู่ศตวรรษที่ 21 ในปัจจุบัน มีการปรับเปลี่ยนหลายประการ ได้แก่ การปรับเปลี่ยนจากสภาวะการณแบบมีเสถียรภาพมาเป็นแบบมีการเปลี่ยนแปลงอย่างต่อเนื่อง จากการมุ่งกระบวนการมาสู่การมุ่งผลลัพธ์ จากการบูรณาการแนวดิ่งมาสู่การบูรณาการแบบเท่าเทียมกัน จากการมีมติแบบเอกฉันท์มาสู่การมีส่วนร่วมที่มีความเห็นหลากหลาย ซึ่งส่งผลให้เกิดการบริการที่รวดเร็ว มีคุณภาพและตอบสนองความต้องการของประชาชน

ในขณะเดียวกัน การทำงานของข้าราชการกำลังปรับเปลี่ยนไปจากการทำตามสั่งมาเป็นการเพื่อประโยชน์สุขของประชาชนและส่วนรวม จากการเป็นเจ้าคนนายคน ใหญ่กว่าชี้หลังเสียแล้วลงยาก มาเป็น**ข้าราชการมืออาชีพ**ในที่สุด โดยจะมีการปรับเปลี่ยนจากการมีลำดับขั้นตอนการบังคับบัญชา มาเป็นรูปแบบการทำงานแบบเบ็ดเสร็จสำเร็จด้วยตัวเอง จากการมุ่งรับรู้และเข้าใจในงานที่ทำอย่างเดียว มาเป็นรอบรู้ในงานที่ครอบคลุม หลากหลาย รอบด้าน จากการที่ไม่ปรากฏผู้รับผิดชอบที่ชัดเจน มาเป็นมีผู้รับผิดชอบในผลการปฏิบัติงาน จากการที่ขาดการตรวจสอบยึดหลักอุปถัมภ์ มาเป็นสามารถตรวจสอบวัดผลสัมฤทธิ์ของงานได้ จากการปฏิบัติงานแบบต่างคนต่างทำ งานใครงานมัน ใครดีใครอยู่ มาเป็นการทำงานเป็นทีมในรูปแบบที่เป็นองค์กรร่วม

ฯพณฯ พลเอกเปรม ติณสูลานนท์ ประธานองคมนตรีและรัฐบุรุษ ได้กล่าวถึงข้าราชการว่า จำแนกออกเป็น 2 จำพวก คือ **ข้าราชการอาชีพ** และ**อาชีพข้าราชการ** และได้ให้คำจำกัดความไว้ชัดเจนว่า

“ข้าราชการอาชีพ คือ ข้าราชการที่ทำงานด้วยความซื่อสัตย์ สุจริต เสียสละและจงรักภักดี อุทิศตน อุทิศเวลา อุทิศเรื่องส่วนตัวให้แก่หน่วยงานของตนอย่างเต็มที่ โดยไม่มีข้อแม้เห็นความสำคัญและเกียรติแห่งความเป็นข้าราชการ ฉลาดแต่ไม่โกง เคารพผู้บังคับบัญชาอย่างจริงใจ ประพฤติตนเป็นตัวอย่างที่ดีแก่ผู้ใต้บังคับบัญชาตลอดเวลา”

“อาชีพข้าราชการ คือ ข้าราชการที่เข้ามารับราชการเพียงเพื่อเงินเดือนสำหรับเลี้ยงชีพอย่างเดียว ไม่มีความสำนึกของข้าราชการ ไม่อุทิศตนให้กับหน่วยงาน ทำงานแบบเช้าชามเย็นชาม ใช้เวลาว่างหรือแม้แต่เวลาราชการไปหากินส่วนตัว และบางคนหากินส่วนตัวด้วยการกระทำที่ผิดกฎหมาย”

ที่มา : คำบรรยายของดร.สุทิน ลิปะชาติ สำนักงาน ก.พ.

2. ปรัชญาและแนวทางการบริหารราชการแบบบูรณาการ

ตามที่ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยระบบการบริหารงานจังหวัดแบบบูรณาการ พ.ศ. 2546 หมวดที่ 1 ในเรื่องการบริหารงานจังหวัดแบบบูรณาการ ได้ระบุถึงหลักการบริหารจัดการที่สอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติ ยุทธศาสตร์การพัฒนาภาค ยุทธศาสตร์การพัฒนากลุ่มจังหวัด และยุทธศาสตร์การพัฒนาจังหวัด รวมทั้งให้ภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาชน เข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาอย่างยั่งยืน สร้างศักยภาพในการแข่งขันและแก้ไขปัญหาาร่วมกันเพื่อลดความซ้ำซ้อน ล่าช้าและสิ้นเปลือง หัวใจสำคัญของหลักการบริหารดังกล่าวคือ การบูรณาการจากทุกส่วนงานทั้งในเชิงเนื้อหา (Agenda) และเชิงพื้นที่ (Area) ตามการ “แนวคิดและความคาดหวังในการบริหารราชการแผ่นดินแนวใหม่”

การบริหารราชการแบบบูรณาการ (CEO) เป็นผลสืบเนื่องมาจากการปฏิรูประบบราชการ เพื่อการพัฒนาและเปลี่ยนแปลง ให้มีความทันสมัย(Modernization)และให้มีการปรับโครงสร้างกระทรวงทบวง กรม โดยใช้ Agenda Base Organization โดยให้เจ้าภาพรับผิดชอบเป็นกลุ่มงาน (Cluster) ทั้งนี้เพื่อแก้ไขปัญหาจากการที่ไม่สามารถนำนโยบายไปสู่การปฏิบัติในระดับพื้นที่ได้อย่างมีประสิทธิภาพเนื่องจากระดับจังหวัดมีส่วนราชการระดับส่วนกลางระดับเขตไปตั้งอยู่ในพื้นที่เป็นจำนวนมากรวมทั้งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น กรม กอง ต่างก็มีนโยบายและแผนงาน/โครงการของตนเอง ไม่เกิดความสอดคล้องในภาพรวมของจังหวัดหรือตามความต้องการของประชาชน ซึ่งเป็นการพัฒนาแบบแยกส่วนขาดความเชื่อมโยงบูรณาการซึ่งกันและกัน ดังนั้นคณะรัฐมนตรีจึงมีมติ เมื่อวันที่ ให้จังหวัดบริหารราชการแบบบูรณาการทุกจังหวัดตั้งแต่วันที่ 1 ตุลาคม 2546 โดยให้ผู้ว่าราชการจังหวัดเป็นประธานคณะผู้บริหารจังหวัด (CEO) และหัวหน้าส่วนราชการหน่วยงานรัฐวิสาหกิจเป็น คณะผู้บริหาร (COO) ให้จังหวัดมีฐานะเหมือนหน่วยธุรกิจเชิงยุทธศาสตร์ (Strategic Business Unit) และให้จัดการประชุมชี้แจงหัวหน้าส่วนราชการ (COO)ผู้ปฏิบัติงาน การจัดทำข้อมูลสารสนเทศ (CIO) ด้านการเงินการคลัง (CFO)/ด้านการติดตามประเมินผล (CMO) และด้านเทคโนโลยีสาขาต่างๆ (CTO) เพื่อตอบสนองนโยบายการบริหารงานจังหวัดบูรณาการ 3 หลักการ คือ

1. การบริหารงานให้สอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติ/ยุทธศาสตร์ภาค/ยุทธศาสตร์กลุ่มจังหวัดให้สัมฤทธิ์ผลและก่อประโยชน์สุขแก่พี่น้องประชาชนโดยมีเป้าหมายสูงสุดคือ “ประเทศมั่นคง ประชาชนมั่งคั่ง”

2. ภาครัฐ/รัฐวิสาหกิจ ภาคเอกชนและภาคประชาชน ทุกภาคส่วนเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาอย่างยั่งยืน

3. กระจายอำนาจการตัดสินใจสู่ผู้ปฏิบัติที่ตอบสนองความต้องการของประชาชนมากที่สุด(Frontline Officer)

ฯพณฯ นายกรัฐมนตรี (พ.ต.ท.ดร.ทักษิณ ชินวัตร) ได้มีนโยบายในการปรับเปลี่ยนการบริหารงาน จากการปกครองแบบ Inside out approach มาเป็นการบริหารแบบการลด Function System ลดการทำงานแบบแยกส่วนนำคนที่มีอยู่มาทำงานร่วมกันอย่างมีประสิทธิภาพ โดยเน้นการพัฒนา "แบบมีส่วนร่วม" การพัฒนาคนให้มีส่วนร่วมในการพัฒนา โดยมองจากข้างนอกเข้ามาข้างใน Outside in คือ ต้องรับฟังความคิดเห็นจากประชาชน และให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการพัฒนา โดยปรับให้จังหวัดมีฐานะเสมือนหน่วยธุรกิจเชิงยุทธศาสตร์ (Strategic Business Unit - SBU) ที่สามารถวินิจฉัยข้อมูล ปัญหา อุปสรรค กำหนดแนวทางแก้ไขปัญหา และดำเนินการให้เป็นไปตามที่ตัดสินใจได้อย่างครบวงจรภายในจังหวัด โดยปรับเปลี่ยนบทบาทและอำนาจหน้าที่ของผู้ว่าฯ ให้เป็นผู้บริหารสูงสุดของจังหวัด (Chief Executive officer : CEO) วันที่ 6 พฤษภาคม พ.ศ.2546 คณะรัฐมนตรีได้มีมติกำหนดให้ทุกจังหวัดใช้การบริหารงานแบบบูรณาการ โดยให้ผู้ว่าฯ เป็นผู้บริหารสูงสุดของจังหวัด และใช้การบริหารงานแบบบูรณาการ เช่นเดียวกับจังหวัดทดลอง โดยมีผลตั้งแต่วันที่ 1 ตุลาคม พ.ศ. 2546 เป็นต้นไป

ความหมายการบริหารงานแบบบูรณาการ

ความหมายการบริหาร

นายพิทยา บวรวัฒนา การบริหาร เป็นเรื่องของการนำเอากฎหมายและนโยบายต่าง ๆ ไปปฏิบัติให้เกิดผลซึ่งเป็นหน้าที่ของข้าราชการที่จะทำงานด้วยความเต็มใจ ด้วยความเที่ยงธรรม และอย่างมีประสิทธิภาพตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดไว้

นายสุธี สุทธิสมบูรณ์ และ นายสมาน รังสียกฤษฎ์ การบริหาร หมายถึง การดำเนินงานให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ โดยอาศัยปัจจัยต่าง ๆ อันได้แก่ คน เงิน วัสดุ สิ่งของ และวิธีการปฏิบัติงาน (Method) เป็นอุปกรณ์ในการดำเนินงาน หรืออีกนัยหนึ่ง การบริหาร คือ การทำงานให้สำเร็จโดยอาศัยบุคคลอื่น

นายสมพงศ์ เกษมสิน การบริหาร คือ การใช้ศาสตร์และศิลป์นำเอาทรัพยากรทางการบริหาร (Administration Resources) มาประกอบการตามกระบวนการบริหาร (Process of Administration) ให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้อย่างมีประสิทธิภาพ

ความหมาย "การบูรณาการ"

พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2525 ให้ความบูรณาการรวมหน่วย คือ การนำหน่วยที่แยก ๆ กันมารวมเข้าเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน

Longman Dictionary 1978 ให้ความหมาย Integrate (v) to join to Something else so as to form a whole, to join in society as a whole

พระธรรมปิฎก (ป.อ. ปยุตโต) ได้นิยามคำว่า "การบูรณาการ" ไว้ว่า.... การทำให้หน่วยงานย่อย ๆ ทั้งหลายที่สัมพันธ์อิงอาศัยซึ่งกันและกัน เข้ามารวมทำหน้าที่ประสานกลมกลืนเป็นองค์รวมหนึ่งเดียวที่มีความครบถ้วนสมบูรณ์ในตัว

การบริหารงานแบบบูรณาการ คือ

การจัดสรรและระดมสรรพกำลังของทุกภาคส่วนทั้งภาครัฐราชการ ภาคเอกชน ภาคประชาชน และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและวิธีการปฏิบัติงานทางการบริหารอันได้แก่ คน เงิน วัสดุ สิ่งของ รวมทั้งการประสานงานและวิธีการบริหารจัดการต่าง ๆ เพื่อให้งานสำเร็จตามวัตถุประสงค์และมุ่งสู่ประชาชนได้รับประโยชน์สูงสุด

แนวคิดการบริหารงานแบบบูรณาการ

พ.ต.ท.ดร.ทักษิณ ชินวัตร นายกรัฐมนตรี การเป็น ซี อี โอ ของผู้ว่าราชการจังหวัด Concept นั้น อยากให้เป็นเหมือนผู้ช่วยนายกรัฐมนตรีในจังหวัด ต้องมีหน่วยงานอื่นรับผิดชอบร่วมแก้ปัญหา.....วันนี้ เราต้อง Think out of the box.....

นายสมคิด จาตุศรีพิทักษ์ รองนายกรัฐมนตรี CEO คืออะไร จะทำบทบาทอะไร จะขอยกตัวอย่างในภาคเอกชน ซึ่งจะทำบทบาท 3 อย่าง คือ

1. บทบาทในการกำหนดภารกิจของผู้บริหาร
2. บทบาทในการสร้างกลยุทธ์เพื่อให้บรรลุภารกิจ
3. บทบาทในการนำกลยุทธ์ไปปฏิบัติ

สรุป

จากแนวคิดการบริหารงานแบบบูรณาการ ลักษณะที่สำคัญของการบริหารงานแบบบูรณาการ มีดังนี้

เน้นระบบมากกว่าตัวบุคคล

เน้นการทำงานร่วมกันเป็นทีม มีรูปแบบการจัดการที่เกิดจากการระดมความคิดเห็น ทรัพยากร และความร่วมมือกันของภาครัฐ เอกชน ภาคประชาชน และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เป้าหมาย

- มุ่งสู่ประชาชนได้รับประโยชน์สูงสุด
- มุ่งสู่ศักยภาพของการแข่งขันในการให้บริการประชาชน
- มุ่งสู่การพัฒนาที่ยั่งยืน

มีการมอบอำนาจให้ผู้ปฏิบัติอย่างชัดเจน เพื่อให้เกิดความรับผิดชอบต่อความสำเร็จของการทำงาน ใช้วิสัยทัศน์ และยุทธศาสตร์เป็นตัวขับเคลื่อนในการทำงาน

คุณค่าของการบริหารโดยวิธีบูรณาการ

จากที่กล่าวมาแล้วนั้นจะเห็นได้ว่า การบริหารราชการหรือการบริหารธุรกิจ สู่ความเป็นเลิศโดยวิธีการบูรณาการแล้ว เนื้อแท้ก็เพื่อให้ได้สินค้าหรือบริการที่มีคุณภาพ ได้มาตรฐานเป็นประโยชน์และเป็นที่ยอมรับของลูกค้า และทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องนั้นย่อมหมายถึง การดำรงอยู่อย่างยั่งยืนและสง่างามขององค์กรนั้น ๆ อีกด้วย อย่างไรก็ตาม องค์กรก็ยังมีคุณค่าของการบริหารราชการสู่ความเป็นเลิศโดยวิธีบูรณาการที่สำคัญโดยเฉพาะในภาคราชการ มีดังนี้

1. **เกิดมิติการทำงานใหม่ในลักษณะ Area Agenda** คือ การแก้ไขปัญหา หรือการทำงานในแต่ละพื้นที่มีลักษณะที่แตกต่างกัน ควรจะมีการบริหารที่แตกต่างกันได้ ไม่ใช่เป็นการทำงานแบบ One Size Fit All ทิศทางการแก้ไขปัญหา หรือการพัฒนาต้องเป็นไปตามความต้องการ หรือศักยภาพของพื้นที่นั้น ๆ สร้างความเข้มแข็งในการบริหารให้กับองค์กรในทุกระดับ รวมไปถึงความเข้มแข็งของชุมชน

2. **เกิดมิติการทำงานในลักษณะ Area Initiation** คือ การสามารถริเริ่มงาน ใหม่ ๆ ได้ กรณีจังหวัดศรีสะเกษมีโครงการที่เกิดจากความคิดริเริ่มใหม่มากมาย เช่น โครงการเมืองน่าอยู่ การค้าขายแบบหักบัญชี เด็กกินอิ่ม เรายิ้มได้ ฯลฯ

3. **ทำให้วาระแห่งชาติ (National Agenda)** สามารถผลักดันไปสู่ความสำเร็จได้ สะท้อนให้เห็นภาพยุทธศาสตร์ชาติกับยุทธศาสตร์ท้องถิ่น สามารถเชื่อมต่อกันได้ นำไปสู่การปฏิบัติจริง ไม่ว่าจะเป็นยุทธศาสตร์การทำสงครามกับความยากจน การทำสงครามกับยาเสพติดหรือการทำสงครามกับคอร์รัปชัน

4. **สามารถลดภาระของรัฐบาล** ที่จะเข้ามาแก้ไขปัญหาในระดับพื้นที่จังหวัด ศรีสะเกษ ก่อนการบริหารแบบบูรณาการ เป็นจังหวัดที่มีการพัฒนาเรื่องราวได้ของประชาชน อยู่ลำดับที่ 48 ของประเทศ และหลังจากทดลองบริหารแบบบูรณาการ มีการพัฒนาเรื่อง รายได้ อยู่ที่ลำดับที่ 46 ของประเทศ

5. **ลดและแก้ไขปัญหาการบริหารงานที่มีทรัพยากรจำกัด** การบริหารที่เกิดการสูญเสียสิ้นเปลือง การใช้เวลามากในการแก้ไขปัญหาแต่ละปัญหา

6. **ปลูกกระแสการสร้างนวัตกรรมใหม่** เปลี่ยนการปฏิบัติราชการ จากการทำงานที่ต่างคนต่างทำ ขาดมิติการมองงานอย่างเป็นองค์รวมทำงานให้เสร็จโดยมิได้มุ่งเป้าหมาย ใต้งานแต่ไม่ได้ความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างคนทำงาน ไปสู่การร่วมมือกันทำงานโดยกำหนดทิศทางและเป้าหมายความสำเร็จร่วมกัน มุ่งผลสัมฤทธิ์งานที่เกิดประโยชน์สูงสุดแก่ประชาชน ระดมและนำศักยภาพของบุคลากร มาใช้ในการทำงานอย่างเต็มที่ เกิดการเรียนรู้ร่วมกันอย่างต่อเนื่อง นำไปสู่

การสร้างนวัตกรรมใหม่ในการบริหารอย่างไม่มีที่สิ้นสุด สร้างความรักความเอื้ออาทรของบุคลากรในองค์กร คุณค่าข้อนี้ดูเหมือนจะได้ผลทั้งมีทีมงานและคนในเวลาเดียวกัน

อุปสรรคจากการบริหารงานโดยวิธีการบูรณาการ

การบริหารโดยวิธีบูรณาการเกิดภาพการทำงานแบบองค์รวมที่มีการบูรณาการกันตั้งแต่เป้าหมายการทำงาน แนวคิด และวิธีการทำงาน ข้อมูล แผนงาน/โครงการ ทรัพยากร งบประมาณ บุคลากร และเวลา การบริหารงานโดยวิธีบูรณาการ จึงให้ผลตอบแทนสูง แต่อย่างไรก็ตามการบริหารงาน โดยวิธีนี้ ก็เป็นเรื่องที่ยากไม่น้อย มีปัญหาอุปสรรคที่เกิดขึ้นจากการบริหารโดยวิธีการบูรณาการ ดังนี้

1. ทักษะของสมาชิกในองค์กร มองว่าการบริหารโดยวิธีบูรณาการเป็นเรื่องยุ่งยาก ไม่จำเป็น ใช้เวลามาก ต้องเปิดใจรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น ซึ่งดูเหมือนจะเป็นการล่อลวงไปสู่ขอบเขตงานความรับผิดชอบของตน ต้องแบ่งปันการใช้ทรัพยากร ฯลฯ ในกรณีของจังหวัดศรีสะเกษ ข้าราชการมักจะมีทัศนคติในการปฏิบัติงานโดยเป็นผู้กำหนดนโยบายที่ยึดติดกับกระทรวง ทบวง กรมต้นสังกัด ดังนั้นจึงต้องปรับทัศนคติการทำงาน ให้เป็นการทำงานที่ยึดเอาผลประโยชน์ของประชาชนเป็นสำคัญตามรอยพระยุคลบาท

2. การมอบอำนาจการบริหาร ผู้ว่าราชการจังหวัดไม่ได้รับการมอบอำนาจในการบริหารงานบุคคล ในเรื่องการโยกย้าย การพิจารณาความดีความชอบ อำนาจยังคงอยู่ที่กระทรวง ทบวง กรมต้นสังกัด ผู้ว่าราชการจังหวัดไม่ได้รับมอบอำนาจอย่างแท้จริงทำให้มี ข้อจำกัดในการทำกับดูแล ซึ่งไม่เอื้อต่อการสร้างภาวะแรงจูงใจในการทำงานของผู้ปฏิบัติงาน

3. งบประมาณที่จำกัด ไม่ได้รับการจัดสรรงบประมาณให้สอดคล้องกับสถานการณ์ความเป็นจริง จังหวัดไม่สามารถตั้งงบประมาณได้เอง ขาดงบประมาณดำเนินงานตามแผนงาน โครงการและกิจกรรม ที่ได้บูรณาการและนำไปสู่เป้าหมายเดียวกัน นอกจากนี้ งบประมาณลงสู่จังหวัดโดยผ่านส่วนราชการแยกตามกระทรวง ทบวง กรมต้นสังกัด ผู้ว่าราชการจังหวัดไม่สามารถเร่งรัดเบิกจ่าย และสร้างเอกภาพการจัดงบประมาณภายในจังหวัดได้

4. บทบาทการมีส่วนร่วมของประชาชน การบริหารโดยวิธีบูรณาการให้ความสำคัญ และมีความต้องการการมีส่วนร่วมของประชาชนอย่างมากเพราะเนื่องจากเป้าหมายของการบริหาร อยู่ที่ความพึงพอใจของประชาชน แต่อย่างไรก็ดีประชาชนส่วนหนึ่งยังไม่มีส่วนร่วมในการทำงานกับภาครัฐเพราะมีแนวคิดที่ประชาชนเป็นเพียงผู้รับผลจากการบริหารงานของส่วนราชการ การทำงานเป็นของราชการ สิ่งเหล่านี้ทำให้ความสำเร็จของการบริหารงานชะลอลงได้

เทคนิคและแนวทางการทำงานแบบบูรณาการ

1. ศึกษาปัญหาจากข้อมูลพื้นฐานเพื่อการพัฒนา โดยทำการศึกษาความต้องการที่แท้จริงจากประชาคมระดับหมู่บ้าน ตำบล อำเภอและประชาคมระดับจังหวัด และจากข้อมูลสถิติ พร้อมทั้งจากข้อมูลในทุกด้าน เพื่อกำหนดวิสัยทัศน์ กลยุทธ์และยุทธศาสตร์ในการดำเนินงาน

2. การทำงานเป็นทีม (ภาคีการพัฒนา) กับภาคราชการ, เอกชน ภาคประชาชน/ประชาสังคม, องค์กรอิสระ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและเชื่อมโยงบูรณาการการทำงานร่วมกัน "ร่วมคิด ร่วมทำ" ในเรื่อง

2.1 แลกเปลี่ยนข้อมูล ข่าวสาร โครงการ งบประมาณ คน

2.2 สนับสนุนให้เกิดการทำงานร่วมกัน โดยเชิญเข้าร่วมกิจกรรมโครงการ, เชิญเป็นวิทยากร, จัดเวทีเชื่อมโยงภาคีการพัฒนา

2.3 ส่งเสริมให้เกิดการทำแผนชุมชนร่วมกัน โดยใช้งบประมาณ คน จากภาคีการพัฒนา

2.4 ส่งเสริมให้ทุกภาคีรู้จักเครือข่ายองค์กรชุมชน

2.5 ส่งเสริมให้ภาคีการพัฒนาให้มีส่วนรับผิดชอบในการพัฒนา โดยใช้การประสานงานติดตามประเมินผลชุมชนและสรุปบทเรียนร่วมกัน

3. การนำเทคโนโลยีสารสนเทศ : ICT มาทำงานเชิงรุกเพื่อใช้ในการบริหารจัดการตัดสินใจเกิดความรวดเร็วในการทำงาน และเชื่อมโยงเครือข่ายในการทำงาน

4. นำกระบวนการบริหารมุ่งผลสัมฤทธิ์มาใช้ในการทำงาน

4.1 จัดทำแผนยุทธศาสตร์ของอำเภอและแผนชุมชน ระยะ 3 - 5 ปี

4.2 จัดทำแผนปฏิบัติงานประจำปี ซึ่งเป็นการระบุรายละเอียดผลผลิต กิจกรรมหน่วยงานผู้รับผิดชอบและเป้าหมายตามตัวชี้วัดผลงานหลักทั้งส่วนที่เป็นผลผลิต ผลลัพธ์

4.3 จัดทำรายงานผลการดำเนินงานประจำปี เพื่อแสดงถึงความก้าวหน้าของผลงานที่ดำเนินการได้จริงในรอบปี โดยเปรียบเทียบผลงานจริงกับเป้าหมายที่กำหนดไว้ในแผนปฏิบัติงานประจำปี

4.4 ประเมินผลการดำเนินงานตามแผนงาน/โครงการ อย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง ทั้งที่ประสบผลสำเร็จ ปัญหา อุปสรรค ประเมินสภาพแวดล้อมภายนอก แนวโน้มและผลกระทบที่อาจเกิดขึ้น เพื่อนำไปสู่การกำหนดแผนกลยุทธ์ในรอบต่อไป

5. ส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้ให้เกิดขึ้นในชุมชน โดยยึดชุมชนเป็นศูนย์กลางการเรียนรู้ (กิจกรรม- โครงการที่ประสบผลสำเร็จ, ปัญหาอุปสรรค) เน้นบทเรียนโดยผ่านเวทีประชาคม และ

ส่งเสริมให้เกิดการบันทึกเรื่องราวของภูมิปัญญา วัฒนธรรม ค่านิยมท้องถิ่น รวมทั้งบันทึกการทำงานของกลุ่ม องค์กร เครือข่าย และนำไปสู่การขยายผลในการพัฒนาต่อไป

6. การส่งเสริมการมีส่วนร่วมของชุมชนในการแก้ไขปัญหาของชุมชน เพื่อนำไปสู่ชุมชนเข้มแข็งและพึ่งตนเองได้ โดยยึดหลัก 3 ประการ 1) สังคมคุณภาพ 2) สังคมแห่งภูมิปัญญา และการเรียนรู้ 3) สังคมสมานฉันท์และเอื้ออาทรต่อกัน

6.1 สังคมคุณภาพ "คนดี ระบบดี" สร้างคนให้เป็นคนดี คนเก่ง มีความรับผิดชอบ มีจิตสำนึกสาธารณะ พึ่งตนเองได้

6.2 สังคมแห่งภูมิปัญญาและการเรียนรู้ พัฒนาคนให้ คิดเป็น ทำเป็น เปิดโอกาสให้ทุกคนได้แสดงความคิดเห็น เพื่อสร้างสรรค์ชุมชน สามารถส่งสมทุนทางปัญญา รู้จักรักษาและต่อยอดภูมิปัญญาของแต่ละท้องถิ่นได้อย่างเหมาะสม

6.3 สังคมสมานฉันท์และเอื้ออาทรกัน เป็นสังคมที่ทำให้คนมีความ "รู้จัก สามัคคี" พึ่งพาเกื้อกูลกัน เอื้ออาทรกัน มีความรัก ความสามัคคี รักภูมิใจในชาติ และท้องถิ่น มีครอบครัวที่เข้มแข็งและสร้างเครือข่ายชุมชนให้เข้มแข็งทั่วประเทศ

7. สนับสนุนและเสริมสร้างความเข้มแข็งในการบริหารงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเพิ่มมากขึ้น

การบริหารงานโดยวิธีการบูรณาการนำไปสู่ความพึงพอใจของประชาชน

การบริหารราชการสู่ความเป็นเลิศโดยวิธีการบูรณาการ จึงเป็นการบริหารรูปแบบหนึ่งที่มีคุณค่า และสามารถนำไปปรับใช้กับการบริหารองค์การราชการในทุกระดับ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง เวลานี้มีแนวโน้มว่าจะมีการปรับการบริหารราชการให้เหมือนกับการบริหารธุรกิจที่ต้องคิดถึงต้นทุนการลงทุนและกำไรเช่นกัน ส่วนการจะบูรณาการอะไร ขนาดไหนก็ขึ้นอยู่กับพันธกิจของแต่ละองค์กร ทั้งนี้ เพราะทุกองค์กรในยุคการปฏิรูประบบราชการต่างมีเป้าหมายสูงสุดของการปฏิบัติงานที่ความสำเร็จและความพึงพอใจของประชาชน โดยเฉพาะอย่างยิ่งองค์กรที่มีพันธกิจการให้บริการแก่ประชาชนโดยตรง ควรที่จะนำแนวคิด และวิธีการสู่ความเป็นเลิศก็จะเกิดขึ้นอย่างแท้จริงด้วย

3. แนวทางปฏิบัติการต่อสู้เพื่อเอาชนะยาเสพติดในเชิงบูรณาการและเชิงธรรมาภิบาลด้านการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด

การแก้ไขปัญหายาเสพติด

โดยที่ขณะนี้ปัญหายาเสพติดยังคงมีความรุนแรงและแพร่ระบาดไปสู่ประชาชนกลุ่มต่าง ๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในกลุ่มผู้ใช้แรงงานเด็กและเยาวชน การแก้ไขปัญหานี้หากมุ่งดำเนินการปราบปรามและจับกุมผู้กระทำความผิดเป็นหลักก็จะไม่สามารถแก้ไขปัญหาคได้ ดังนั้นจึงจำเป็นต้อง

ดำเนินการป้องกันไม่ให้ผู้ที่ยังไม่เคยเสพยาเข้าไปมีส่วนเกี่ยวข้องกับยาเสพติด ในขณะที่เดียวกันก็ต้องดึงผู้เสพให้ละเลิกพฤติกรรมดังกล่าวด้วย นอกจากนี้จะต้องติดต่อประสานและร่วมมือกับประเทศเพื่อนบ้านในการขจัดต้นตอและแหล่งผลิตยาเสพติดควบคู่กันไป ทั้งนี้ สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด ในฐานะหน่วยงานรับผิดชอบเกี่ยวกับการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด โดยตรงได้จัดทำแผนและดำเนินการแก้ไขปัญหานี้อย่างเป็นระบบและมีการบูรณาการ โดยประสานและขอความร่วมมือจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทั้งหมด เพื่อร่วมดำเนินการแก้ไขปัญหานี้ให้ครบวงจร ตามมติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ 9 เมษายน 2545 ที่ให้ไปพิจารณาร่วมกันระหว่างกระทรวงสาธารณสุข กระทรวงกลาโหม กระทรวงยุติธรรม กระทรวงมหาดไทย และหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้อง

นอกจากนี้ คณะรัฐมนตรีได้มีมติ (21 มกราคม 2546) ให้ถือปฏิบัติเกี่ยวกับการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด ดังนี้ (1) ให้ส่วนราชการ รัฐวิสาหกิจ องค์การบริหารส่วนท้องถิ่น และหน่วยงานของรัฐทุกแห่งถือเป็นหน้าที่รับผิดชอบร่วมกันในการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดให้บรรลุผลอย่างจริงจัง (2) ให้รัฐมนตรีซึ่งมีหน่วยงานในสังกัดหรือกำกับดูแล และมีหัวหน้าหน่วยอยู่ในจังหวัด/ภาค จัดประชุมชี้แจงเพื่อย้ำให้ชัดเจนว่าการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดเป็นนโยบายสำคัญของรัฐบาล ซึ่งหัวหน้าหน่วยดังกล่าวจะต้องให้ความช่วยเหลือ ร่วมมือ สนับสนุนการดำเนินงานที่เกี่ยวข้องในพื้นที่อย่างเต็มที่ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในระดับจังหวัดและอำเภอ มติคณะรัฐมนตรีเมื่อ 11 กุมภาพันธ์ 2546 เห็นชอบเกี่ยวกับการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด โดยมอบให้ผู้เกี่ยวข้องดำเนินการในส่วนที่เกี่ยวข้องซึ่งเป็นการบูรณาการหน่วยงานในการปฏิบัติหน้าที่ต่อสู้เพื่อเอาชนะยาเสพติด โดยให้ผู้ว่าราชการจังหวัด/ผอ.ศตส.จ.และผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร/ผอ.ศตส.กทม. เป็นผู้รับผิดชอบการอำนวยความสะดวก กำกับ การดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในพื้นที่รับผิดชอบ ตามแนวทาง การบริหารการพัฒนาจังหวัดแบบบูรณาการ มอบหมายให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องในแต่ละกิจกรรมไปจัดทำแผนโดย นำ Roadmap แนวยุทธศาสตร์และขั้นตอนการต่อสู้เพื่อเอาชนะยาเสพติดไปเป็นกรอบการจัดทำแผนปฏิบัติการต่อสู้เพื่อเอาชนะยาเสพติด ให้สอดคล้องกับ Roadmap พระราชกฤษฎีกาว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการบริหารการบ้านเมืองที่ดี พ.ศ. 2546 เป็นการกำหนดแนวทางการปฏิบัติราชการขึ้นไว้เป็นลายลักษณ์อักษรในรูปแบบกฎหมายในครั้งแรกโดยรวบรวมแนวทางที่ควรปฏิบัติและกำหนดหลักเกณฑ์ใหม่ในการปฏิบัติราชการให้เกิดความ ชัดเจนสามารถวัดผลการปฏิบัติราชการที่แน่นอนขึ้น แม้ว่าหลายเรื่องเป็นการกำหนดเพื่อให้เกิดการพัฒนาในขั้นแรกและจะต้องมีการปรับปรุงให้เกิดความสมบูรณ์ในการปฏิบัติราชการภาครัฐในระยะต่อไปก็ตาม แต่แนวทางตามพระราชกฤษฎีกานี้ หากได้มีการนำไปปฏิบัติโดยครบถ้วนก็เชื่อว่าจะเป็นรางวัลรากฐาน การบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีในระยะแรกของการปฏิรูประบบราชการขึ้นได้ และสามารถรองรับการพัฒนาาระบบราชการที่กำลังจะดำเนินการในระยะต่อไปได้อย่างมีประสิทธิภาพ

นายวันมูหะมัดนอร์ มะทา ผู้อำนวยการศูนย์อำนวยการต่อสู้เพื่อเอาชนะยาเสพติดแห่งชาติ (ศตส.) กล่าวว่า การต่อสู้เพื่อเอาชนะยาเสพติด มีแผนปฏิบัติการที่ชัดเจนและสามารถดำเนินต่อไปได้อย่างมั่นคงปัจจุบัน ศตส. อยู่ระหว่างแผนปฏิบัติการเฝ้าระวังและสร้างความยั่งยืนในการเอาชนะยาเสพติด ปี 2549-2551 วางแนวทางให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องไว้อย่างชัดเจน แบ่งเป็น 3 ระยะ

ระยะที่ 1 (1 มีนาคม-30 กันยายน 2549) เป็นระยะการจัดปัญหาที่หลงเหลือและเฝ้าระวังยาเสพติดมิให้วนกลับมา มีเป้าหมายหยุดยั้ง กวาดล้างทำลายการผลิต การค้าและการแพร่ระบาดทุกพื้นที่ด้วยการปราบปรามกลุ่มการค้าที่หลงเหลือ การค้นหาผู้เสพ/ผู้ติดยาเสพติด

การป้องกันกลุ่มเยาวชนทั้งในและนอกสถานศึกษา ส่งเสริมสนับสนุนให้ราชการส่วนท้องถิ่นเข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินงาน

ระยะที่ 2 (1 ตุลาคม 2549-30 กันยายน 2550) เป็นระยะสร้างความยั่งยืนในการแก้ไขปัญหา มีเป้าหมายขยายงานชุมชนเข้มแข็ง โรงเรียนเข้มแข็งเอาชนะยาเสพติด โรงงานสีขาว การเฝ้าระวังปัญหา เพื่อนำไปสู่การแก้ไขปัญหาหายาเสพติดอย่างยั่งยืน

ระยะที่ 3 (1 ตุลาคม 2550-30 กันยายน 2551) เป็นระยะเฝ้าระวังและสร้างความยั่งยืนให้ต่อเนื่อง มีเป้าหมายให้เกิดความยั่งยืนของการแก้ไขปัญหาหายาเสพติดทุกพื้นที่ ทุกกลุ่มเป้าหมาย และบูรณาการแก้ไขปัญหาพื้นฐานด้านเศรษฐกิจ สังคม โดยกำหนดเป้าหมายไว้ ชัดเจน เน้นหนักในพื้นที่ 22 จังหวัด 50 อำเภอ 413 หมู่บ้าน/ชุมชน การจับกุม/ดำเนินคดีนักค้าสำคัญ 494 ราย นักค้าตามหมายจับ 2,000 ราย ดำเนินคดียึดทรัพย์ 480 คดี นำผู้เสพ/ผู้ติดยาเสพติดเข้ารับการบำบัดระบบสมัครใจ 6,746 ราย ระบบบังคับบำบัด 17,009 ราย สร้างความเข้มแข็งในสถานศึกษา

ศูนย์ปฏิบัติการต่อสู้เพื่อเอาชนะยาเสพติดจังหวัดทุกจังหวัด(ศตส.จ.) เพิ่มความเข้มข้นและเร่งรัดการดำเนินการปฏิบัติการเชิงรุกในการบูรณาการแก้ไขปัญหาหายาเสพติด ผู้มีอิทธิพล ความยากจน และปัญหาสังคมอื่นๆ อย่างต่อเนื่องและจริงจัง เพื่อเป็นการเอาชนะยาเสพติดอย่างยั่งยืน ได้มีการเปิดปฏิบัติการรวมพลังไทยทั้งชาติ ขจัดยาเสพติด อีกครั้งหนึ่งแล้ว โดยเมื่อวันพุธที่ 1 มีนาคม 2549 นายกรัฐมนตรีได้กล่าวมอบนโยบายแก่ผู้ว่าราชการจังหวัดทุกจังหวัด และผู้บริหารระดับสูง ณ ตึกสันติไมตรี ทำเนียบรัฐบาล โดยขอให้ทุกหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ได้ร่วมกันสานต่อภารกิจในการแก้ไขปัญหาหายาเสพติดและปัญหาสังคมอย่างจริงจังและต่อเนื่อง เพื่อสร้างความมั่นใจให้กับประชาชน โดยมีเป้าหมายและอุดมการณ์ร่วมสูงสุด “60 ปี ทรงครองราชย์ รวมพลังไทยทั้งชาติ ขจัดยาเสพติด” และในวันดังกล่าว ผู้อำนวยการศูนย์อำนวยการต่อสู้เพื่อเอาชนะยาเสพติดแห่งชาติ (ผอ.ศตส.) ได้มอบแนวทางปฏิบัติการต่อสู้เพื่อเอาชนะยาเสพติดให้เจ้าหน้าที่ผู้เกี่ยวข้องทุกระดับได้นำไปปฏิบัติ รายละเอียดปรากฏตามสิ่งที่ส่ง

มาด้วย 1 และ 2 ประกอบกับศูนย์อำนวยการต่อสู้เพื่อเอาชนะยาเสพติดแห่งชาติ (ศตส.) ได้มีคำสั่งที่ 5/2549 ลงวันที่ 28 กุมภาพันธ์ 2549 เรื่องปฏิบัติการรวมพลังไทยทั้งชาติ ขจัดยาเสพติด (1 มีนาคม – 31 สิงหาคม 2549) และ Roadmap การเฝ้าระวังและสร้างความยั่งยืนในการเอาชนะยาเสพติด พ.ศ. 2549 – 2551

ดังนั้น เพื่อให้การบูรณาการแก้ไขปัญหาเสพติดและปัญหาสังคมอื่นในระดับพื้นที่เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและสอดคล้องกับนโยบายของรัฐมนตรี แนวทางการดำเนินงานของศูนย์อำนวยการศูนย์อำนวยการต่อสู้เพื่อเอาชนะยาเสพติดแห่งชาติ (ผอ.ศตส.) คำสั่ง ศตส. ที่ 5/2549 และ Roadmap การเฝ้าระวังและสร้างความยั่งยืนฯ ข้างต้น จึงขอให้ ศตส.จังหวัดทุกจังหวัด/กรุงเทพมหานคร ดำเนินการ ดังนี้

1. ให้ปฏิบัติการเชิงรุกในพื้นที่/กลุ่มเป้าหมายที่ยังมีปัญหา ด้านการผลิต นำเข้า ค้าแพร่ระบาด หรือเป็นกลุ่มเสี่ยงที่ยังคงมีปัญหาหลงเหลืออยู่ โดย

1.1 ใช้กลไกเฝ้าระวังของ ศตส.จ./กทม. ตรวจสอบข้อมูลพื้นที่/กลุ่มเป้าหมายปัญหาที่ ศตส.กำหนดแจ้งไป หากพบว่ามีความแตกต่างจากที่ ศตส. กำหนด ให้ปรับแก้และกำหนดพื้นที่/กลุ่มเป้าหมายใหม่/เพิ่มเติม แล้วรายงานให้ ศตส./ศตส.มท. ทราบ

1.2 ดำเนินการแก้ไขปัญหาและลดความรุนแรงของพื้นที่/กลุ่มเป้าหมายตามสภาพพื้นที่ ดังนี้

1.2.1 สกัดกั้นยาเสพติดตามแนวชายแดนในพื้นที่นำเข้ายาเสพติด โดยเน้นหนัก 22 จังหวัด 50 อำเภอ 426 หมู่บ้าน/ชุมชน

1.2.2 สกัดกั้นจุดผ่านแดนถาวร 22 จุด 16 จังหวัด

1.2.3 สกัดกั้นการลำเลียงพื้นที่ตอนใน 69 จุด 45 จังหวัด

1.2.4 ปราบปรามจับกุมผู้ค้ายาเสพติดรายสำคัญ จำนวน 559 ราย โดยการสืบสวนติดตามพฤติการณ์ จับกุม ขยายผลและกดดันให้เลิกพฤติการณ์

1.2.5 ปราบปรามจับกุมผู้ค้ายาเสพติดรายย่อย จำนวน 9,758 ราย

1.2.6 ดำเนินการกับผู้ค้ายาเสพติดที่หลบหนีหมายจับ จำนวน 2,194 ราย และตรวจสอบทรัพย์สิน ยึดทรัพย์ จำนวน 804 ราย

1.2.7 รณรงค์ประชาสัมพันธ์ ชักจูง กดดัน และค้นหาผู้เสพ/ผู้ติดยาเสพติดที่

หลงเหลืออยู่ รวมทั้งผู้ติดเชื้อทุกคนให้เข้าสู่กระบวนการบำบัดรักษายาเสพติดในระบบสมัครใจ จำนวน 6,034 คน ระบบบังคับบำบัด จำนวน 14,072 คน โครงการนำร่องบำบัดรักษาแบบครบวงจรจังหวัดละ 50-100 คน และจัดให้มีศูนย์ฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติดระบบบังคับบำบัดรองรับทุกจังหวัด หรือให้สนับสนุนเป็นกลุ่มจังหวัดใกล้เคียง และเพื่อเป็นการบูรณาการการแก้ไขปัญหาผู้เสพ/ผู้ติดร่วมกัน สำนักงานตำรวจแห่งชาติได้ขอความร่วมมือ ศตส.จังหวัด/กรุงเทพมหานคร จัดส่งข้อมูลผู้ไชยาเสพติด (ผู้เสพ/ผู้ติด) ในพื้นที่ ให้สถานตำรวจแต่ละแห่งที่รับผิดชอบพื้นที่นั้นๆ อย่างต่อเนื่องเพื่อใช้ประโยชน์ในการนำผู้เสพ/ผู้ติดเข้าสู่กระบวนการบำบัดและขยายผลไปสู่การจับกุมผู้ค้าต่อไป

1.2.8 แก้ไขปัญหาหมู่บ้าน/ชุมชน ที่ยังมีปัญหายาเสพติดหลงเหลืออยู่ ตามกระบวนการสร้างชุมชนเข้มแข็งและมีระบบเฝ้าระวังปัญหายาเสพติดอย่างครบวงจร จำนวน 3,776 หมู่บ้าน/ชุมชน รวมทั้งหมู่บ้าน/ชุมชนที่ไม่ถูกกำหนดเป็นพื้นที่เป้าหมาย แต่ปรากฏข้อมูลเฝ้าระวังตรวจสอบพบสถานการณ์ปัญหายาเสพติดเกิดขึ้นในระหว่างปฏิบัติการ

1.2.9 จัดกิจกรรมสร้างภูมิคุ้มกัน ติดตาม ดูแล ช่วยเหลือและพัฒนาเครือข่ายเยาวชนเพื่อช่วยเหลือเยาวชนกลุ่มเสี่ยงในสถานศึกษาทุกจังหวัด และ 120 อำเภอชายแดน รวมทั้งสิ้น 195 อำเภอ ใน 75 จังหวัด 50 เขตในกรุงเทพมหานคร และเยาวชนกลุ่มเสี่ยงนอกสถานศึกษาจังหวัดละ 150 คน รวม 11,400 คน

2. ให้จัดทำแผนปฏิบัติการพิเศษ โดยมี ผอ.ศตส.จ./กทม. เป็นเจ้าภาพหลัก เพื่อจัดการกับพื้นที่/กลุ่มเป้าหมายเฉพาะที่ปรากฏปัญหาชัดเจน ให้ลดลงใน 4 ลักษณะพื้นที่ ดังนี้

2.1 พื้นที่เน้นหนักปัญหาสารระเหย จำนวน 13 จังหวัด ได้แก่ นครราชสีมา ศรีสะเกษ อุบลราชธานี ชัยภูมิ ขอนแก่น สกลนคร เลย กาฬสินธุ์ เชียงใหม่ พิจิตร เพชรบูรณ์ และอุดรธานี

2.2 พื้นที่เน้นหนักปัญหานักค้ายาเสพติดต่างชาติ 3 สัญชาติ (พม่า ลาว และกัมพูชา) จำนวน 7 จังหวัด ได้แก่ สระแก้ว สมุทรปราการ สมุทรสาคร เชียงราย ตาก ระนอง และกรุงเทพมหานคร

2.3 พื้นที่เน้นหนักปัญหาในแหล่งท่องเที่ยว จำนวน 5 จังหวัด ได้แก่ ชลบุรี เชียงใหม่ สงขลา สุราษฎร์ธานี และกรุงเทพมหานคร

2.4 พื้นที่เน้นหนักด้านความมั่นคง 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ ได้แก่ ปัตตานี ยะลา และนราธิวาส

3. ให้ดำเนินการพัฒนาพื้นที่และกลุ่มเป้าหมายในเชิงคุณภาพ ต่อพื้นที่/กลุ่มเป้าหมายที่สามารถควบคุมสถานการณ์ของปัญหาไว้ได้แล้ว ดังนี้

3.1 การพัฒนาหมู่บ้าน/ชุมชนเข้มแข็งอย่างยั่งยืน โดยกำหนดเป้าหมายที่จะต้องสร้างความ

เข้มแข็งเชิงคุณภาพระดับอำเภออย่างน้อยอำเภอละ 10 หมู่บ้าน/ชุมชน และกรุงเทพมหานคร เขตละ 5 ชุมชน

โดยกระจายในทุกตำบล/แขวง รวมประมาณไม่น้อยกว่า 9,010 หมู่บ้าน/ชุมชน

3.2 ดำเนินมาตรการจัดระเบียบสังคมในการควบคุมและขจัดแหล่งมั่วสุมอย่างต่อเนื่อง โดยเน้นพื้นที่ในเขตเทศบาลนคร/เทศบาลเมือง/อำเภอเมือง/อำเภอขนาดใหญ่ของทุกจังหวัด 86 อำเภอ และในกรุงเทพมหานคร 12 เขต โดยให้คณะทำงานจัดระเบียบสังคมของจังหวัด จัดปัจจัยเงื่อนไขที่เป็นแหล่งมั่วสุมหรือ

ชักนำไปสู่ปัญหายาเสพติดและปัญหาสังคมที่เกี่ยวข้อง 8 ประเภทปัญหา ได้แก่ สถานบันเทิง ร้านเกมส์/อินเทอร์เน็ต หอพัก สวนสาธารณะที่เป็นแหล่งมั่วสุม สื่อลามก แก๊งมอเตอร์ไซด์ ร้านค้าที่แอบแฝงการจำหน่ายยาเสพติดและสิ่งผิดกฎหมาย รวมทั้งห้ามเด็กอายุต่ำกว่า 18 ปี เทียวเตร่หลัง 22.00 น.

3.3 พัฒนาประสิทธิภาพการสกัดกั้นยาเสพติดทั้งตามแนวชายแดน และพื้นที่ตอนในครอบคลุมพื้นที่ 69 จุด 45 จังหวัด โดยจัดกำลังปฏิบัติการ ตรวจตรา ลาดตระเวน ตั้งจุดตรวจจุดสกัด ปิดล้อมตรวจค้น พื้นที่สกัดกั้นตามแนวชายแดน เป้าหมายครอบคลุม 22 จังหวัด 50 อำเภอ รวมทั้งสกัดกั้นเส้นทางลำเลียงยาเสพติดตามเส้นทางที่สำคัญตอนใน โดยการจัดทำแผนยุทธการ และจัดระบบความพร้อมของการปฏิบัติ รวมทั้งพัฒนาประสิทธิภาพของเจ้าหน้าที่ที่รับผิดชอบและรูปแบบการสกัดกั้น

3.4 ใช้กลไกและกระบวนการแก้ไขปัญหาคาใจความยากจนของ ศตส.จ. ในการพัฒนา ช่วยเหลือ ดูแล ให้ผู้เสพ/ผู้ติด และผู้ค้ายาเสพติดที่เลิกพฤติกรรมให้สามารถช่วยเหลือดูแลตนเอง เพื่อลดเงื่อนไขด้านเศรษฐกิจสังคมและฟื้นฟูทรัพยากรบุคคลให้กลับมาเป็นพลังของแผ่นดินอย่างมีคุณภาพ

3.5 รณรงค์ให้ประชาชนทั้งประเทศ มีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหายาเสพติด ทั้งโดยการเฝ้าระวังยาเสพติด การแจ้งข้อมูลข่าวสาร และการจัดระบบเฝ้าระวังยาเสพติดในหมู่บ้าน/ชุมชน เพื่อป้องกันการฟั่นเฟือนของยาเสพติด

3.6 พัฒนาประสิทธิภาพกระบวนการปฏิบัติและระบบงานอำนวยการของ ศตส. ทุกระดับ โดยเฉพาะ ศตส.จังหวัด เน้นให้ดำเนินการ ดังนี้

3.6.1 จัดประชุม ศตส.จังหวัด/กรุงเทพมหานคร ทุกเดือน เพื่อกำกับและติดตามงาน

3.6.2 ประชุมคณะทำงานเฝ้าระวังจังหวัดเป็นประจำทุกเดือน เพื่อตรวจสอบข้อมูลปัญหา ชี้เป้าหมายและจัดทำข้อเสนอแนวทางการดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหา ยาเสพติด

3.6.3 จัดทำห้องปฏิบัติการ (Operation Room) และปรับปรุงข้อมูลในห้องปฏิบัติการ เพื่อติดตามความคืบหน้าของแผนทุก 15 วัน

3.6.4 จัดตั้งกลไกการปฏิบัติงานที่ระบุในคำสั่งและให้มีการดำเนินงานตามเป้าหมายอย่างจริงจัง

3.6.5 จัดทำแผนปฏิบัติการแบบบูรณาการและตรงตามเป้าหมาย

4. การรายงาน ให้ ศตส.จังหวัด รายงานผลตามปฏิบัติการรวมพลังไทยทั้งชาติ ขจัดยาเสพติด ตั้งแต่วันที่ 20 มีนาคม 2549 เป็นต้นไป ทั้งนี้ การรายงานฯ ดังกล่าว เป็นส่วนหนึ่งของการประเมินผลการปฏิบัติการของจังหวัด/ศตส.จ.ทางหนึ่งด้วย

ส่วนการทำให้สังคมเข้มแข็ง เราต้องเริ่มจากการทำให้ครอบครัวเข้มแข็ง แล้วจึงนำไปสู่การมีชุมชนเข้มแข็ง ท้องถิ่นเข้มแข็ง และสังคมเข้มแข็ง ตามลำดับ เพราะความเข้มแข็งของบุคคลหรือองค์กรต่าง ๆ คือคำตอบของการพัฒนาประเทศที่ยั่งยืน และจะเป็นภูมิคุ้มกันที่สามารถรับมือกับภัยคุกคามทุกชนิด ทุกประเภทได้เป็นอย่างดีต่อไป

1. ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

“เศรษฐกิจพอเพียง” เป็นปรัชญาที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงมีพระราชดำริชี้แนะแนวทางการดำเนินชีวิตแก่พสกนิกรชาวไทยมาโดยตลอดนานกว่า ๒๕ ปี ตั้งแต่ก่อนเกิดวิกฤติการณ์ทางเศรษฐกิจ และเมื่อภายหลังได้ทรงเน้นย้ำแนวทางการแก้ไขเพื่อให้รอดพ้น และสามารถดำรงอยู่ได้อย่างมั่นคงและยั่งยืนภายใต้กระแสโลกาภิวัตน์และความเปลี่ยนแปลงต่างๆ

เศรษฐกิจพอเพียง เป็นปรัชญาชี้ถึงการดำรงอยู่และปฏิบัติตนของประชาชนในทุกระดับ ตั้งแต่ระดับ ครอบครัว ระดับชุมชน จนถึงระดับรัฐ ทั้งในการพัฒนาและบริหารประเทศ ให้ดำเนินไปในทางสายกลาง โดยเฉพาะการพัฒนาเศรษฐกิจเพื่อให้ก้าวทันต่อโลกยุคโลกาภิวัตน์ ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงประมาณ ความมีเหตุผล รวมถึงความจำเป็นที่

จะต้องมีระบบภูมิคุ้มกันในตัวที่ดีพอสมควร ต่อการมีผลกระทบใดๆ อันเกิดจากการเปลี่ยนแปลงทั้งภายนอกและภายใน ความพอเพียง หมายถึง ความพออย่างยั่งยืนในการนำวิชาการต่างๆ มาใช้ในการวางแผนและการดำเนินการทุกขั้นตอน และขณะเดียวกันจะต้องเสริมสร้างพื้นฐานจิตใจของคนในชาติ โดยเฉพาะเจ้าหน้าที่ของรัฐ นักทฤษฎี และนักธุรกิจในทุกระดับ ให้มีสำนึกในดำเนินชีวิตด้วยความอดทน ความเพียร มีสติ ปัญญาและความรอบคอบ จะต้องอาศัยความรู้ ความคุณธรรม ความซื่อสัตย์ สุจริต และให้ความรอบรู้ที่เหมาะสม รอบคอบ และความระมัดระวังเงื่อนไขเพื่อให้สมดุลและพร้อมต่อการรองรับการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วและกว้างขวาง ทั้งด้านวัตถุ สังคม สิ่งแวดล้อม และวัฒนธรรมจากโลกภายนอกได้เป็นอย่างดี

ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง: คุณธรรมพื้นฐานธรรมสากล

1. การยึดถือความจริงความสัตย์
2. การให้คุณค่าองความเป็นมนุษย์
3. การให้ความรักความเมตตาแก่กัน

คุณธรรม: หลักความดี-ความงาม-ความจริงที่ใจยึดถือ

ศีลธรรม: หลักคิดละข้อปฏิบัติทางศาสนา

จริยธรรม: ข้อพึงปฏิบัติ (จริยธรรมทั่วไป, จริยธรรมวิชาชีพ)

กฎธรรมชาติ:

1. กฎไตรลักษณ์ (กฎของการเปลี่ยนแปลง)
 - ความไม่เที่ยง (อนิจจัง)
 - ความทุกข์ (ทุกขัง)
 - ความมีตัวตน (อนัตตา)
2. กฎของความเป็นเหตุปัจจัย (ปฏิจสมุปบาท)

เหตุปัจจัย ? ผลซึ่งเป็นเหตุปัจจัยขั้นต่อไป ??ผลขั้นต่อไป
3. กฎของความเป็นเหตุผล อริยสัจ 4
 - ทุกข์ (ปัญหา)
 - สมุทัย (เหตุปัจจัยของปัญหา)
 - นิโรธ (เป้าหมายการแก้ปัญหา)
 - มรรค (วิธีปฏิบัติเพื่อไปสู่เป้าหมายนั้น)
4. กฎแห่งกรรม

- การกระทำทางกาย-วาจา-ใจ ย่อมให้ผลของมัน
- ผู้ปฏิบัติย่อมรับผลของการปฏิบัติ

ความสุข

1. สามีสุข สุขที่ต้องอาศัยวัตถุภายนอกมาตอบสนองความต้องการของ ตา หู จมูก ลิ้น กาย ใจ จึงแสวงหาไม่รู้จบ หวงเหิง ผูกพัน กลัวสูญหาย-สูญเสีย
2. นิรามิสสุข สุขภายใน เกิดจากใจที่สงบ สะอาด สว่าง เกิดความพอเพียง-ไม่ดิ้นรน

ความพอ: สันโดษ

หลัก: จะทำอะไร ให้ทำด้วยอิทธิบาทธรรม คือทำอย่างเต็มที่ และเมื่อได้ผลออกมาอย่างไรจากการกระทำครั้งนั้นก็ให้เกิดความสุข-ความพอ (ถ้าไม่ได้ผลตามต้องการให้ปรับปรุงใหม่ คราวหน้า)

ความสุข-ความพอ

- พอใจในสิ่งที่ได้
- พอใจในสิ่งที่มี
- พอใจในสิ่งที่เป็น
- ความสุขในความพอ
- ตามควรแก่ความสามารถ
- ตามควรแก่การกระทำ
- ตามควรแก่ฐานะ
- ตามควรแก่กฎเกณฑ์สังคม (จริยธรรม) กฎเกณฑ์ศีลธรรม และกฎเกณฑ์ของกฎหมาย

เป้าประสงค์:

“เศรษฐกิจพอเพียง เป็นปรัชญาชี้ถึงแนวการดำรงอยู่และปฏิบัติตนของประชาชนในทุก ระดับ ตั้งแต่ระดับครอบครัว ระดับชุมชน จนถึงระดับรัฐ ทั้งในการพัฒนาและบริหารประเทศให้ดำเนินไปใน ทางสายกลาง โดยเฉพาะการพัฒนาเศรษฐกิจ เพื่อให้ก้าวทันต่อโลกยุคโลกาภิวัตน์”

หลักความพอเพียง:

“ความพอเพียง หมายถึง ความพอประมาณ ความมีเหตุผล รวมถึงความจำเป็นที่จะต้อง มีระบบภูมิคุ้มกันในตัวที่ดีพอสมควร ต่อการมีผลกระทบใดๆ อันเกิดจากการเปลี่ยนแปลงทั้งภายนอกและภายใน”(สามองค์ประกอบสำคัญคือ 1. ความพอประมาณ 2. ความมีเหตุผล 3. มีภูมิคุ้มกันในตัว)

สามเงื่อนไข:

1. เงื่อนไขหลักวิชา “ทั้งนี้ จะต้องอาศัยความรู้ ความรอบคอบ และความระมัดระวังอย่างยิ่ง ในการนำวิชาการต่าง ๆ มาใช้ในการวางแผนและการดำเนินการทุกขั้นตอน และ...”
2. เงื่อนไขคุณธรรม “ขณะเดียวกันจะต้องเสริมสร้างพื้นฐานจิตใจของคนในชาติ โดยเฉพาะเจ้าหน้าที่ของรัฐ นักทฤษฎี และนักธุรกิจในทุกระดับ ให้มีสำนึกในคุณธรรมความซื่อสัตย์สุจริต และ...”
3. เงื่อนไขการดำเนินชีวิต “ให้มีความรอบรู้ที่เหมาะสม ดำเนินชีวิตด้วยความอดทน ความเพียร มีสติปัญญา และความรอบคอบ...”

(สามเงื่อนไข คือ 1. เงื่อนไขคุณธรรม 2. เงื่อนไขหลักวิชาความรู้ 3. เงื่อนไขการดำเนินชีวิต)

ผลที่คาดว่าจะได้รับ:

เศรษฐกิจพอเพียง “เพื่อให้สมดุลและพร้อมต่อการรองรับการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว และกว้างขวางทั้งด้านวัตถุ สังคม สิ่งแวดล้อม และวัฒนธรรมจากโลกภายนอกได้เป็นอย่างดี”

(ผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลง 1. ทางวัตถุ 2. ทางสังคม 3. ทางสิ่งแวดล้อม 4. ทางวัฒนธรรม)

สรุป:

1. ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง คือ ทางสายกลาง
2. ความพอเพียง ประกอบด้วย ความพอประมาณ ความมีเหตุผล และมีภูมิคุ้มกันในตัวที่ดีพอ
3. ภายใต้เงื่อนไขสำคัญ 3 ข้อ คือ
 - เงื่อนไขคุณธรรม (ซื่อสัตย์-มีคุณธรรม)
 - เงื่อนไขหลักวิชา (ใช้หลักวิชาวางแผน-ปฏิบัติ)
 - เงื่อนไขชีวิต (ขยัน-อดทน-สติ-ปัญญา)
4. นำไปสู่ (สมดุล พร้อมรับการเปลี่ยนแปลง)
5. ธรรมชาติของการเปลี่ยนแปลง
 - ทุกสิ่งทุกอย่างมีการเปลี่ยนแปลง
 - กฎการเปลี่ยนแปลงเกิดจากเหตุ-ปัจจัย (ภายนอก ควบคุมไม่ได้ / ภายใน ควบคุมได้)
 - การเปลี่ยนแปลงมีลักษณะเป็นวงจร (มีทั้งขาขึ้น-ขาลง ขาขึ้นต้องไม่ประมาท ขาลง ต้องรีบยับยั้ง)

- ผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลง (วัตถุ-สังคม-สิ่งแวดล้อม และวัฒนธรรม) โดยอาจเกิดเร็ว-รุนแรง และกว้างขวาง

คุณธรรมสำหรับชาวไทย

(พระราชทานพรบรมราโชวาทแก่ประชาชนชาวไทย เนื่องในงานฉลองกรุง

รัตนโกสินทร์ 200 ปี เมื่อ พ.ศ. 2525 ณ มณฑลพิธีท้องสนามหลวง) ทรงแนะนำให้

คนไทยมีคุณธรรมประจำใจ 4 ประการ ได้แก่

1. รักษาความสัตย์ ความจริง ต่อตนเองที่จะประพฤติปฏิบัติต่อสิ่งที่เป็นประโยชน์
 2. รู้จักข่มใจตนเอง ให้ประพฤติปฏิบัติอยู่ในความสัตย์ ความดี
 3. อดทน อดกลั้น และอดออม ที่จะไม่ประพฤติล่วงความซื่อสัตย์สุจริต ไม่ว่าจะด้วยเหตุผลประการใด
 4. รู้จักระวังความชั่วความทุจริต และรู้จักเสียสละประโยชน์ส่วนน้อยของตนเพื่อประโยชน์ส่วนใหญ่ของบ้านเมือง
-

บรรณานุกรม

- เกษม วัฒนชัย.(2549).แนวทางการจัดทำแผนพัฒนาอุดมศึกษา มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
พ.ศ. 2550-2554. (เอกสารการบรรยาย วันที่ 7-8 กรกฎาคม 2549 ในการสัมมนา
กรรมการสภามหาวิทยาลัยและผู้บริหารของมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ประจำปี 2549)
- สำนักคณะกรรมการปฏิรูประบบราชการ. (2544). การสร้างระบบบริหารกิจการบ้านเมืองและ
สังคมที่ดี ตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการสร้างระบบบริหารกิจการบ้านเมือง
และสังคมที่ดี พ.ศ. 2542. สำนักงาน ก.พ. กรุงเทพฯ.
- _____. (2545). แผนปฏิรูประบบบริหารภาครัฐ. สำนักงาน ก.พ. กรุงเทพฯ.
- _____. (2545). การบริหารมุ่งผลสัมฤทธิ์. สำนักงาน ก.พ. กรุงเทพฯ.
- _____. (2545). ราชการไทยยุคใหม่ : ข้อควรรู้สำหรับข้าราชการหลังการปรับปรุงโครงสร้าง
ส่วนราชการ. สำนักงาน ก.พ. กรุงเทพฯ.
- _____. (2545). การปฏิรูประบบราชการและการบริหารราชการ. สำนักงาน ก.พ. กรุงเทพฯ.

หัวข้อวิชาที่ 8 การประยุกต์ใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์ในการจัดการฐานข้อมูล สารสนเทศเพื่อการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด (3 ชั่วโมง)

หลักการและเหตุผล

ความสามารถในการเสาะแสวงหา วิเคราะห์ จัดระบบฐานข้อมูลเพื่อการแก้ไขปัญหา ยาเสพติด รวมทั้งสามารถนำข้อมูลดังกล่าวไปใช้ในงานความรับผิดชอบและสนับสนุนเครือข่าย ข้อมูลหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เข้าใจระบบ e-Auction, ระบบงานงบประมาณที่ใช้ข้อมูลแบบอิเล็กทรอนิกส์ เป็นต้น สามารถแสวงหา วิเคราะห์ และจัดระบบ ข้อมูลสารสนเทศที่สามารถใช้ฐานข้อมูล เชื่อมโยง การใช้งานในส่วนที่เกี่ยวข้อง และทราบแนวทางการใช้งาน Microsoft Assess ในการเก็บรวบรวม ข้อมูล การสร้างแบบฟอร์ม และจัดทำรายงาน การเชื่อมโยงการใช้ประโยชน์จากศูนย์ปฏิบัติการ จังหวัด (Provincial Operation Center: POC) เป็นรูปแบบของการจัดการเพื่อให้รองรับการบริหารงาน จังหวัดแบบบูรณาการ ตามนโยบายการดำเนินงานศูนย์ปฏิบัติการนายกรัฐมนตรี (PMOC)/ ศูนย์ปฏิบัติการกระทรวง (MOC)/ศูนย์ปฏิบัติการกรม (DOC) ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

เป้าหมาย

มุ่งให้ผู้เข้ารับการอบรมมีความเข้าใจและสามารถใช้งานระบบงานต่างๆที่ใช้งานในส่วน ราชการ อันได้แก่ ระบบ e-Auction, ระบบงานงบประมาณที่ใช้ข้อมูลแบบอิเล็กทรอนิกส์ เป็นต้น สามารถแสวงหา วิเคราะห์ และจัดระบบ ข้อมูลสารสนเทศที่จำเป็นต่อการปฏิบัติงานป้องกันและ แก้ไขปัญหายาเสพติด

จุดประสงค์ของการเรียนรู้

ให้มีความรู้เกี่ยวกับฐานข้อมูล ระบบฐานข้อมูล และฐานข้อมูลแบบสัมพันธ์ (Relational Database)

เนื้อหาสาระ

1. ระบบงานคอมพิวเตอร์เชื่อมโยงการใช้งานต่างๆของราชการ

2. ความรู้เกี่ยวกับฐานข้อมูล ระบบฐานข้อมูล และฐานข้อมูลแบบสัมพันธ์ (Relational Database)
3. การจัดการฐานข้อมูล
4. เทคนิคและกระบวนการวิเคราะห์ข้อมูล
5. การใช้งาน Microsoft Access ในการเก็บรวบรวมข้อมูล การสร้างแบบฟอร์ม และจัดทำรายงาน
6. การออกแบบระบบฐานข้อมูล สำหรับการใช้งานในหน่วยงาน
7. ข้อมูลสำคัญทางการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด เพื่อช่วยในการตัดสินใจได้อย่างแม่นยำ และถูกต้องในการบริหารราชการแบบบูรณาการ
8. ปัญหา อุปสรรค และวิธีการแก้ไข

กิจกรรมการฝึกอบรม

บรรยาย

สื่อการฝึกอบรม

1. คู่มือผู้เข้ารับการอบรม
2. เอกสารหลักสูตร
3. สื่อมัลติมีเดีย และ Power point

การประเมินผล

1. การมีส่วนร่วมในกิจกรรม
2. การนำเสนอและสรุปสาระที่ได้จากการเรียนรู้
3. แบบประเมินผลการฝึกอบรม

1. ระบบงานคอมพิวเตอร์เชื่อมโยงการใช้งานต่าง ๆ ของราชการ

การปฏิรูปการบริหารและการจัดการหน่วยงานของรัฐจำเป็นต้องหาคอมพิวเตอร์และอุปกรณ์รองรับการพัฒนาเครือข่ายภายในและการเชื่อมโยงฐานข้อมูลหน่วยงานของรัฐ เป็นเว็บไซต์ (Web Site) ที่เก็บรวบรวมข้อมูลรายละเอียดเบื้องต้น เกี่ยวกับหน่วยงานของรัฐ, หน่วยงานอิสระ, หน่วยงานของรัฐวิสาหกิจ ตลอดจนหน่วยงานอื่นๆ ที่ประชาชนสนใจ โดยเก็บรายละเอียดเกี่ยวกับโครงสร้างองค์กร-แผนผังองค์กร, อำนาจหน้าที่, ภารกิจ-วัตถุประสงค์, รายนามผู้บริหาร และเอกสารเพิ่มเติมจากหน่วยงานที่ประชาชนและผู้สนใจควรทราบข้อมูลข่าวสาร

นอกจากนี้ ระบบยังเป็นทางเชื่อม (Link) เข้าหาข้อมูลโดยตรงจากเว็บไซต์ของหน่วยงานต่างๆ ซึ่งเป็นการประชาสัมพันธ์ข้อมูลข่าวสารต่างๆ ของหน่วยงาน และเป็นการสนองนโยบาย การนำเสนอข้อมูลข่าวสาร สู่ประชาชนอีกทางหนึ่ง

ระบบคอมพิวเตอร์ของราชการ มีหลักที่สำคัญในการพัฒนาซอฟต์แวร์ประยุกต์ที่สำคัญ ประกอบไปด้วยการกำหนดเนื้อหาสารสนเทศของการกำหนดรูปแบบของการสนเทศ การนำเสนอรูปแบบสารสนเทศด้วยโครงสร้างข้อมูลทางคอมพิวเตอร์ที่กำหนดโดยเฉพาะ และการจัดเตรียมกลไกต่างๆ ทางซอฟต์แวร์สำหรับการสร้าง การบำรุงรักษา และการป้องกันเนื้อหาทางสารสนเทศ ระบบสารสนเทศและฐานข้อมูลของทางราชการถูกวิเคราะห์และถูกใช้งานทางด้านการตัดสินใจเชิงปฏิบัติการและเชิงกลยุทธ์

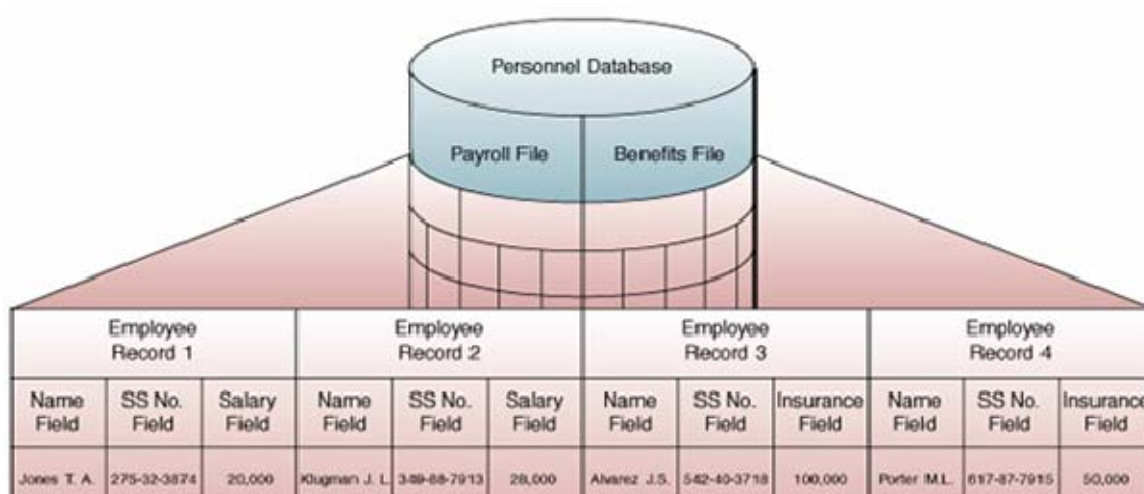
2. ความรู้เกี่ยวกับฐานข้อมูล ระบบฐานข้อมูล และฐานข้อมูลแบบสัมพันธ์ (Relational Database)

ข้อมูล คืออะไร

ข้อมูล คือข่าวสารรายละเอียดต่าง ๆ ที่ต้องการจัดเก็บ เพื่อที่จะเรียกข้อมูลมาอ้างอิงหรือแก้ไขได้ในภายหลังตามวัตถุประสงค์ของข้อมูล อาจจะมีทั้งชนิดที่เป็นข้อความ (Text) ตัวเลข (Numbers) วันที่ (Dates) หรือแม้กระทั่งรูปภาพ (Pictures)

ฐานข้อมูล (Database) เป็นการรวบรวมแบบบูรณาการของระเบียบหรือออบเจกต์ (Objects) ในเชิงตรรกะที่สัมพันธ์กัน อันประกอบด้วยข้อมูลที่ใช้อธิบายถึงสถิติ รวมถึงการปฏิบัติงานกับข้อมูลนั้น ฐานข้อมูลเป็นที่รวบรวมระเบียบที่เก็บในรูปแบบแฟ้ม ให้เป็นระเบียบส่วนกลาง เพื่อเป็นข้อมูลสำหรับการใช้งาน ข้อมูลที่เก็บในฐานข้อมูลจะเป็นอิสระไม่ขึ้นกับโปรแกรมประยุกต์ที่ใช้งาน และเป็นอิสระจากอุปกรณ์ที่จัดเก็บระบบฐานข้อมูล (Computerized) ฐานข้อมูลเพื่อ

ประกอบการตัดสินใจ และเพื่อการบริหารงานพัฒนาของจังหวัด เช่น ข้อมูลสภาพปัญหาศักยภาพของจังหวัด การลงทุน ยาเสพติด การเกษตร ฯลฯ ที่มีการจัดทำไว้ในคอมพิวเตอร์ของจังหวัด ที่ผู้ว่าราชการจังหวัดสามารถนำมาใช้ได้ทันทีเมื่อต้องการ

รูปที่ 1 ตัวอย่างของส่วนย่อยของข้อมูลเชิงตรรกะในระบบสารสนเทศ เป็นตัวอย่างของความเกี่ยวพันระหว่างเขตข้อมูล ระเบียบ ข้อมูล แฟ้ม และฐานข้อมูล

ตั้งพื้นฐานข้อมูลยาเสพติด หมายถึง โครงสร้างข้อมูลระดับตรรกะ(logical) ที่นำเสนอข้อมูลและความสัมพันธ์ระหว่างข้อมูลให้ผู้ใช้เห็นและเข้าใจได้ ฐานข้อมูลที่ใช้ในงานฐานข้อมูลยาเสพติดนั้นเป็น การอธิบายให้เห็นว่าภายในฐานข้อมูลประกอบด้วยข้อมูลอะไรบ้าง แต่ละข้อมูลมีความสัมพันธ์กันอย่างไร มีโครงสร้างข้อมูลเป็นอย่างไร มีกฎควบคุมความถูกต้องบนโครงสร้างข้อมูลเป็นอย่างไร และภาษาจัดการข้อมูลเป็นอย่างไร เป็นต้น

ประเภทของฐานข้อมูล (Types of Databases) ฐานข้อมูลที่รู้จักกันในปัจจุบันมีด้วยกัน 4 ประเภท คือ ฐานข้อมูลแบบเครือข่าย (hierarchical model) ฐานข้อมูลแบบลำดับชั้น (hierarchy model) ฐานข้อมูลแบบสัมพันธ์ (relational model) และฐานข้อมูลแบบจำลองเชิงวัตถุประสงค์ (object oriented model) ฐานข้อมูลมีการนำเสนอต่อเนื่องมาเป็นระยะๆ ฐานข้อมูลที่มีการใช้กันมากที่สุดในปัจจุบัน คือ ฐานข้อมูลแบบสัมพันธ์ ซึ่งการนำเสนอในฐานข้อมูลแบบสัมพันธ์หรือรูปแบบตารางเป็นที่นิยมใช้กันแพร่หลายมากที่สุด และเป็นที่นิยมนำมาใช้ในเรื่องของการแก้ไขปัญหายาเสพติดด้วย

3. การจัดการระบบฐานข้อมูล

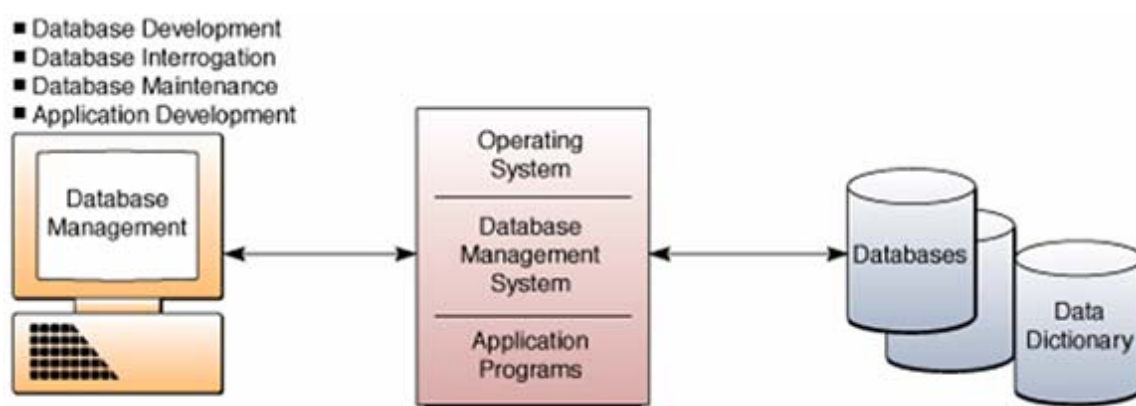
การใช้ซอฟต์แวร์จัดการฐานข้อมูล (Using Database Management Software)

ซอฟต์แวร์จัดการฐานข้อมูล เป็นกลุ่มของโปรแกรมคอมพิวเตอร์ที่มีความสามารถในการควบคุม การสร้าง การบำรุงรักษา และการใช้ฐานข้อมูลขององค์กรและของผู้ใช้ ทั้งในระดับ ไมโครคอมพิวเตอร์ คอมพิวเตอร์ระดับกลาง และเมนเฟรม การใช้ระบบจัดการฐานข้อมูลมี 4 แบบ หลักๆ รายละเอียดดังนี้

1. การพัฒนาฐานข้อมูล (Database Development) โปรแกรมสำเร็จรูปจัดการฐานข้อมูล เช่น Microsoft Access หรือ Lotus Approach อนุญาตให้ผู้ใช้พัฒนาฐานข้อมูลตามที่ต้องการได้โดยง่าย อย่างไรก็ตามระบบผู้ให้บริการและผู้ให้บริการ (Client-Server) ขององค์กรใหญ่ๆ หรือระบบเมนเฟรมปกติแล้วจะมอบการควบคุมการพัฒนาฐานข้อมูลขององค์กรให้อยู่ในมือของผู้บริหารระบบ (Database Administrators : DBAs) หรือผู้เชี่ยวชาญฐานข้อมูล (Database Specialists) การทำเช่นนี้เป็นการปรับปรุงความถูกต้องและความปลอดภัยในฐานข้อมูลขององค์กร การพัฒนาฐานข้อมูลใช้ภาษานิยามข้อมูล (Data Definition Language : DDL) สำหรับระบบจัดการฐานข้อมูล เช่น Oracle8 หรือ DB2 ของ IBM เพื่อพัฒนาและกำหนดเนื้อหาของข้อมูล ความสัมพันธ์ โครงสร้างของแต่ละฐานข้อมูล และปรับเปลี่ยนคุณลักษณะเฉพาะของฐานข้อมูลเมื่อจำเป็น สารสนเทศเหล่านั้นถูกจัดทำสารบัญแฟ้ม (Catalog) และเก็บลงในฐานข้อมูลของนิยามข้อมูลและคุณลักษณะเฉพาะที่เรียกว่า พจนานุกรมข้อมูล (Data Dictionary) เป็นอีกเครื่องมือหนึ่งของการบริหารฐานข้อมูล พจนานุกรมข้อมูลเป็นสารบัญแฟ้มเชิงคอมพิวเตอร์หรือที่บรรจุมेटาเดตา (Metadata) ซึ่งถือเป็นข้อมูลของข้อมูล (Data about Data) รวมทั้งส่วนประกอบซอฟต์แวร์เพื่อจัดการฐานข้อมูลของนิยามข้อมูล

2. การสืบค้นฐานข้อมูล (Data Interrogation) ความสามารถในการสืบค้นฐานข้อมูล เป็นผลประโยชน์หลักของระบบจัดการฐานข้อมูล ผู้ใช้สามารถใช้ระบบจัดการฐานข้อมูลสำหรับการขอสารสนเทศจากฐานข้อมูล โดยใช้ภาษาสอบถาม (Query Language) หรือตัวสร้างรายงาน (Report Generator) ซึ่งทำให้สามารถรับคำตอบทันทีในรูปแบบของการแสดงทางจอภาพหรือรายงาน **SQL และ QBE** SQL หรือภาษาสอบถามเชิงโครงสร้าง (Structured Query Language) เป็นภาษาสอบถามที่พบในหลายโปรแกรมสำเร็จรูปจัดการฐานข้อมูล รูปแบบพื้นฐานของการสอบถามของ SQL คือ SELECT.....FROM.....WHERE..... ภาษาสอบถามอื่นในโปรแกรมสำเร็จรูปจัดการฐานข้อมูล คือ QBE (Query by Example) หรือการสอบถามจากตัวอย่าง ความสามารถของ QBE ในเรื่องการชี้และคลิกทำให้ผู้ใช้ใช้งาน QBE ได้ง่ายกว่า SQL คำถามภาพและธรรมชาติ (Graphical and Natural Queries) ผู้ใช้ (และผู้เชี่ยวชาญสารสนเทศ) หลายรายลำบากที่จะแก้ไขข้อผิดพลาดของ SQL และคำถามภาษาฐานข้อมูลอื่นๆ ดังนั้นโปรแกรมสำเร็จรูปฐานข้อมูล

ส่วนใหญ่จึงเสนอวิธีการชี้และคลิกส่วนต่อประสานกราฟิกกับผู้ใช้ (Graphical User Interface : GUI) ซึ่งง่ายต่อการใช้และใช้ซอฟต์แวร์แปลให้เป็นคำสั่ง SQL หรือโปรแกรมสำเร็จรูปอื่นที่อาจใช้ภาษาธรรมชาติ (Natural Language) ที่คล้ายกับการสนทนาภาษาอังกฤษหรือภาษาอื่นๆ

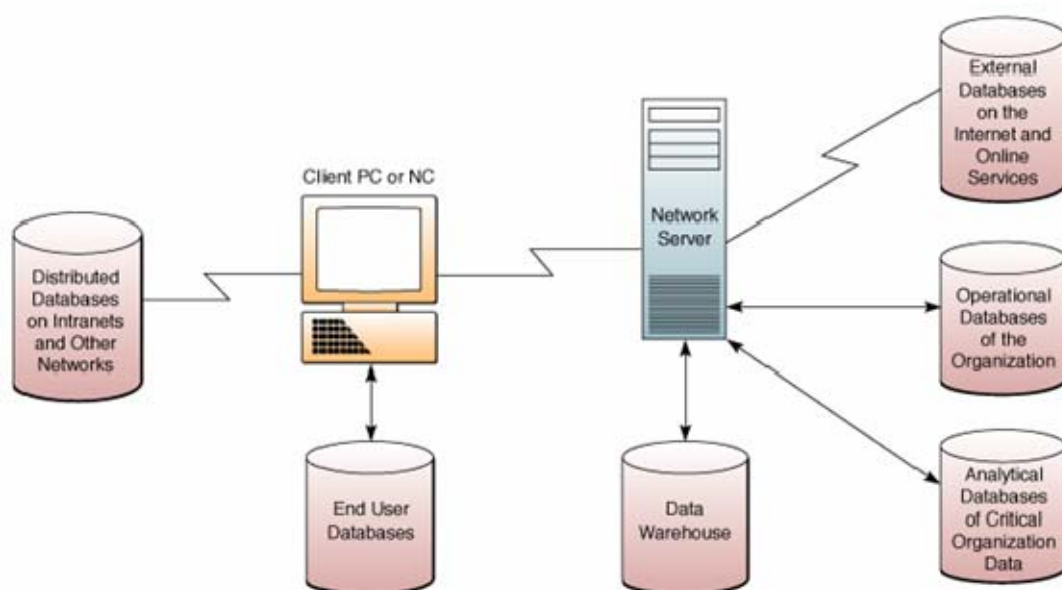
รูปที่ 2 การใช้โปรแกรมสำเร็จรูปจัดการฐานข้อมูล 4 ประเภทหลัก คือ การพัฒนาฐานข้อมูล การสืบค้นฐานข้อมูล การบำรุงรักษาฐานข้อมูล และการพัฒนาระบบงาน

3. การบำรุงรักษาฐานข้อมูล (Database Maintenance) ฐานข้อมูลขององค์กรต้องการการปรับปรุงให้ทันสมัยอย่างต่อเนื่อง ซึ่งมีผลมาจากรายการเปลี่ยนแปลงใหม่หรือเหตุการณ์อื่นๆและการเปลี่ยนแปลงเบ็ดเตล็ดอื่นๆ ทั้งนี้ต้องทำให้แน่ใจในความถูกต้องของข้อมูลในฐานข้อมูล กระบวนการบำรุงรักษาฐานข้อมูลนี้ทำได้โดยโปรแกรมประมวลผลรายการเปลี่ยนแปลงและโปรแกรมสำเร็จรูปของผู้ใช้อื่นๆ ที่สนับสนุนระบบจัดการฐานข้อมูล

4. การพัฒนาโปรแกรมประยุกต์ (Application Development) โปรแกรมสำเร็จรูประบบจัดการฐานข้อมูลมีบทบาทหลักในการพัฒนาโปรแกรมประยุกต์ การพัฒนาโปรแกรมประยุกต์สามารถใช้ภาษาโปรแกรมมิ่งที่สี่ (4GL Programming Language) และสร้างเครื่องมือพัฒนาซอฟต์แวร์จากโปรแกรมสำเร็จรูประบบจัดการฐานข้อมูล เช่น การใช้ระบบจัดการฐานข้อมูลเพื่อสร้างหน้าจอภาพสำหรับป้อนข้อมูล แบบฟอร์ม รายงาน หรือหน้าเว็บ (Web Page) ของโปรแกรมธุรกิจได้โดยง่าย ระบบจัดการฐานข้อมูลทำให้งานของโปรแกรมเมอร์ง่ายขึ้น เพราะไม่จำเป็นต้องพัฒนากระบวนการคำสั่งเพื่อจัดการรายละเอียดข้อมูลด้วยภาษาโปรแกรมตามแบบเดิมทุกครั้งที่เขียนโปรแกรม โดยสามารถใช้ภาษาจัดดำเนินการข้อมูล (Data Manipulation Language : DML) เพื่อให้ระบบจัดการฐานข้อมูลทำงานที่จำเป็นในส่วนนี้แทน

4. เทคนิคและกระบวนการวิเคราะห์ข้อมูล

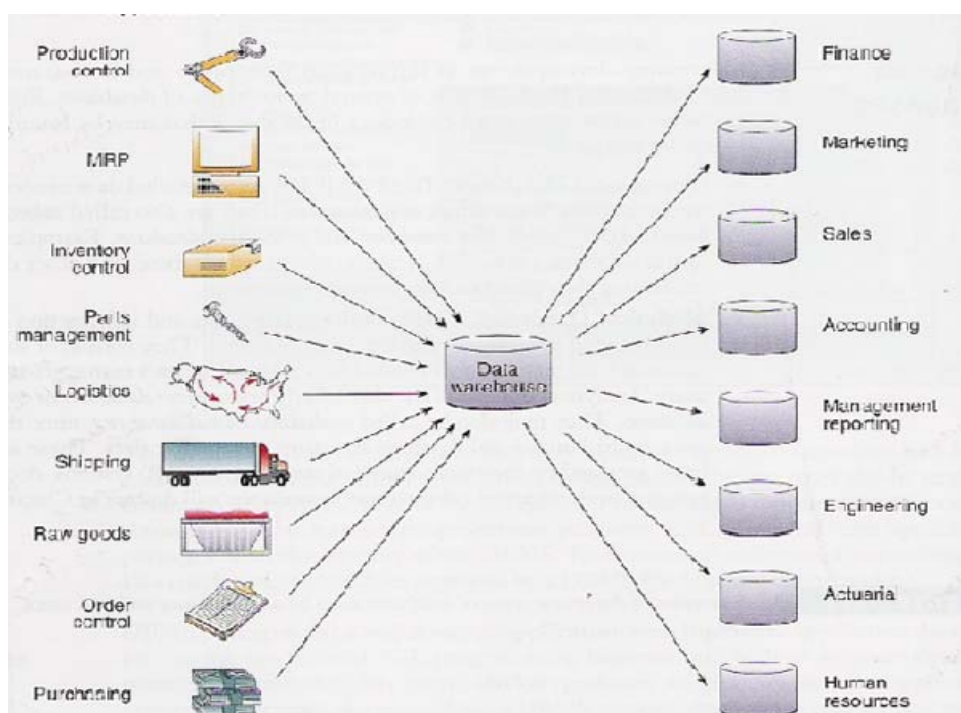
ข้อมูลและสารสนเทศที่ดึงมาจากฐานข้อมูลเชิงปฏิบัติการและฐานข้อมูลภายนอก ประกอบด้วยข้อมูลสรุปและสารสนเทศที่จำเป็นต่อผู้จัดการองค์กรและผู้ใช้ อาจเรียกว่า ฐานข้อมูลเชิงจัดการ (Management Database) ฐานข้อมูลสารสนเทศ (Information Database) หรือ ฐานข้อมูลหลายมิติ (Multidimensional Database) ซึ่งเป็นฐานข้อมูลที่เข้าถึงโดยระบบประมวลผลเชิงวิเคราะห์แบบต่อเนื่อง (Online Analytical Processing : OLAP)

รูปที่ 3 ตัวอย่างประเภทหลักๆ ของฐานข้อมูลที่ใช้โดยองค์กรและผู้ใช้ โดยใช้ฐานข้อมูลแบบกระจายบนอินเทอร์เน็ต ผ่านเครือข่ายเพื่อเข้าถึงฐานข้อมูลผู้ใช้ คลังข้อมูล ฐานข้อมูลภายนอกบนอินเทอร์เน็ตและบริการต่อตรงหรือออนไลน์ ฐานข้อมูลเชิงปฏิบัติการขององค์กร และฐานข้อมูลเชิงวิเคราะห์ของข้อมูลองค์กรที่วิกฤต

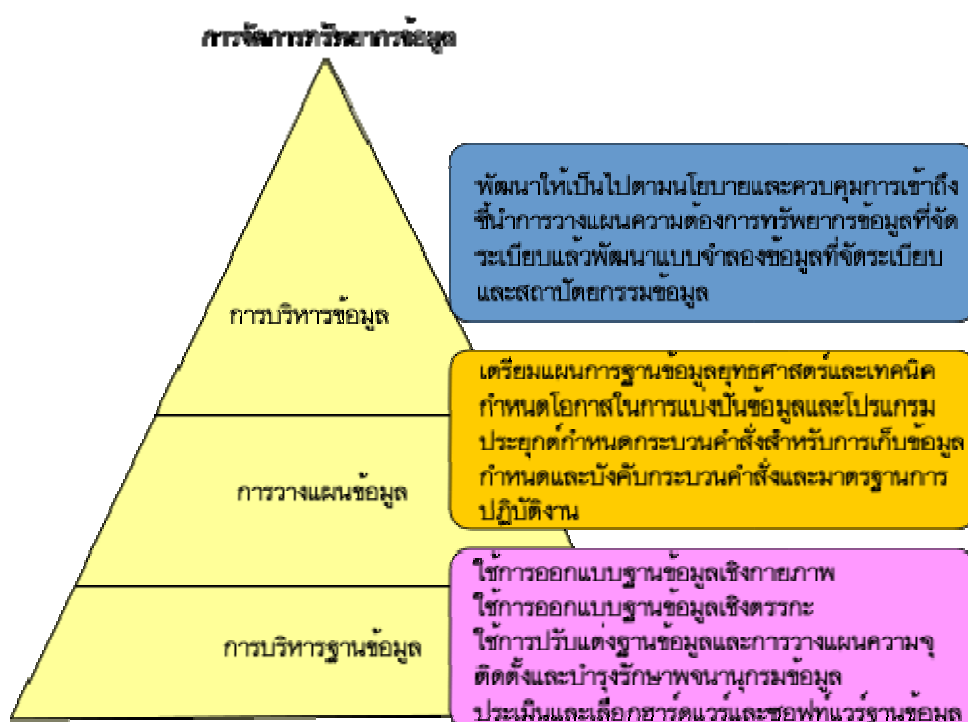
คลังข้อมูล (Data Warehouses) เก็บข้อมูลปัจจุบันและปีก่อนๆ โดยดึงจากฐานข้อมูลเชิงปฏิบัติการต่างๆ ขององค์กร เป็นแหล่งข้อมูลส่วนกลางที่ได้ถูกคัดเลือก แก้ไข จัดมาตรฐาน และรวบรวมเพื่อใช้สำหรับการวิเคราะห์ธุรกิจ การวิจัยตลาด และสนับสนุนการตัดสินใจ คลังข้อมูลอาจแบ่งออกเป็นตลาดข้อมูล (Data Mart) ซึ่งเก็บส่วนย่อยของข้อมูลเฉพาะอย่างจากคลัง การใช้ฐานข้อมูลคลังข้อมูลหลักคือการทำเหมืองข้อมูล (Data mining) ซึ่งข้อมูลในคลังข้อมูลจะถูกประมวลผลเพื่อกำหนดปัจจัยหลักและแนวโน้มจากอดีตของกิจกรรมทางธุรกิจ

ฐานข้อมูลแบบกระจาย (Distributed Databases) หลายๆ องค์กรทำซ้ำ (Replicate) และกระจายสำเนา (Copies) หรือบางส่วนของฐานข้อมูลไปยังแม่ข่ายเครือข่ายหลายๆ สถานที่ ฐานข้อมูลแบบกระจายนี้สามารถติดตั้งอยู่บนเครื่องแม่ข่ายเครือข่าย World Wide Web บน อินทราเน็ตขององค์กร หรือเอ็กซ์ทราเน็ต ฐานข้อมูลแบบกระจายอาจจะสำเนาจากฐานข้อมูลเชิงปฏิบัติการหรือฐานข้อมูลเชิงวิเคราะห์ ฐานข้อมูลสื่อหลายมิติ หรือฐานข้อมูลประเภทอื่นๆ เพื่อปรับปรุงการทำงานของฐานข้อมูลและเพื่อความปลอดภัย ทั้งนี้ต้องแน่ใจว่าข้อมูลทั้งหมดใน ฐานข้อมูลแบบกระจายขององค์กรได้รับการปรับปรุงตรงกัน (Consistently) และให้ทันสมัยพร้อม กัน (Concurrently Updated)

การพิจารณาเกี่ยวกับการจัดการทรัพยากรข้อมูล ผู้ใช้ควรมีทัศนคติต่อข้อมูลว่าเป็น ทรัพยากรที่มีความสำคัญที่ต้องเรียนรู้การจัดการที่เหมาะสม เพื่อให้แน่ใจในความสำเร็จและความ อยู่รอดขององค์กร การจัดการฐานข้อมูลเป็นส่วนสำคัญของโปรแกรมประยุกต์ที่ใช้เทคโนโลยีระบบ สารสนเทศสำหรับจัดการทรัพยากรข้อมูลขององค์กร ดังนั้น ความพยายามหลักในการจัดการ ทรัพยากรข้อมูลมีความจำเป็นเพื่อชดเชยปัญหาที่มีผลมาจากการใช้แนวทางการจัดการฐานข้อมูล คือ (1) การบริหารระบบฐานข้อมูล (2) การวางแผนข้อมูล และ (3) การบริหารข้อมูล

1) การบริหารระบบฐานข้อมูล (Database Administration) เป็นสิ่งที่สำคัญในการจัดการทรัพยากรข้อมูลในการใช้เทคโนโลยีจัดการฐานข้อมูลที่เหมาะสม รวมทั้งการพัฒนาและการบำรุงรักษาพจนานุกรมข้อมูล การออกแบบ การติดตามผลการดำเนินงานของฐานข้อมูล การบังคับใช้มาตรฐานการใช้งานฐานข้อมูล และความปลอดภัย โดยผู้บริหารระบบฐานข้อมูลและนักวิเคราะห์ระบบจะทำงานร่วมกับนักพัฒนาระบบและผู้ใช้เพื่อนำความเชี่ยวชาญของเขาเหล่านั้นมาสู่โครงการพัฒนาระบบ

รูปที่ 6 การจัดการทรัพยากรข้อมูล รวมการบริหารฐานข้อมูล การวางแผนข้อมูล และกิจกรรมบริหารข้อมูล

2) การวางแผนข้อมูล (Data Planning) เป็นการวางแผนขององค์กรและการวิเคราะห์หน้าที่ที่เน้นในเรื่องการจัดการทรัพยากรข้อมูล รวมทั้งการพัฒนาสถาปัตยกรรมข้อมูลโดยรวมสำหรับทรัพยากรข้อมูลขององค์กรที่ผูกอยู่กับหน้าที่และแผนยุทธศาสตร์ของธุรกิจ วัตถุประสงค์และกระบวนการของหน่วยธุรกิจ

3) การบริหารข้อมูล (Data Administration) เป็นหน้าที่สำคัญของการจัดการทรัพยากรข้อมูลอย่างหนึ่ง ซึ่งเกี่ยวข้องกับการติดตั้งและบังคับใช้นโยบายและกระบวนการคำสั่งสำหรับการจัดการข้อมูล เนื่องจากเป็นทรัพยากรยุทธศาสตร์ขององค์กร นั่นคือการบริหารเพื่อ รวบรวม จัดเก็บ และ

เผยแพร่ข้อมูลทุกประเภทในรูปแบบที่ข้อมูลเป็นทรัพยากรมาตรฐานสำหรับผู้ใช้งานองค์กร การบริหารข้อมูลนั้นเน้นที่การควบคุมข้อมูลเพื่อสนับสนุนหน้าที่ทางธุรกิจขององค์กรและวัตถุประสงค์ด้านยุทธศาสตร์ของธุรกิจ การบริหารข้อมูลอาจรวมการพัฒนา นโยบายและการกำหนดมาตรฐานสำหรับการออกแบบฐานข้อมูลขององค์กร การประมวลผล การเตรียมเรื่องความปลอดภัย การเลือกซอฟต์แวร์จัดการฐานข้อมูลและพจนานุกรมข้อมูลด้วย

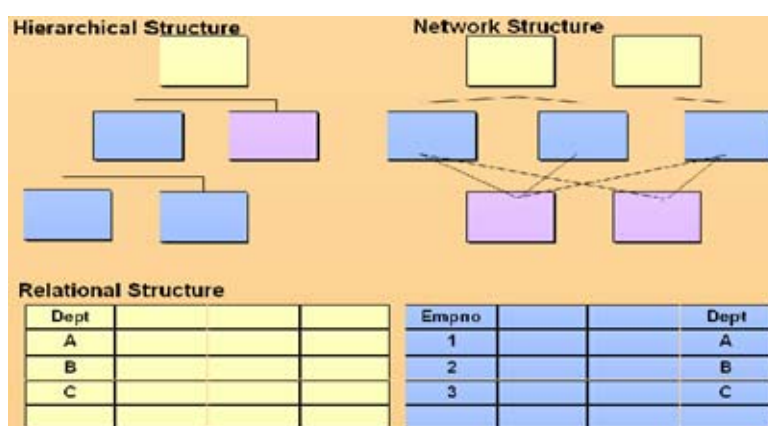
ประโยชน์และข้อจำกัดของการจัดการฐานข้อมูล (Benefits and Limitations of Database Management) แนวคิดเชิงการจัดการฐานข้อมูลเพื่อให้ผู้ใช้ได้รับผลประโยชน์ที่สำคัญๆ มีหลายประการ เช่น การลดความซ้ำซ้อนของข้อมูล การรวบรวมข้อมูลให้เป็นหนึ่งเดียว เพื่อการเข้าถึงจากหลายโปรแกรมและหลายผู้ใช้ โปรแกรมเป็นอิสระจากรูปแบบของข้อมูลและประเภทของฮาร์ดแวร์สำหรับจัดเก็บ ผู้ใช้ได้รับรายงานและการสอบถาม / การโต้ตอบ (Inquiry/Response) เพื่อได้สารสนเทศที่ต้องการโดยง่าย โปรแกรมคอมพิวเตอร์ถูกทำให้ง่ายขึ้นเพราะไม่ขึ้นอยู่กับรูปแบบเชิงตรรกะของข้อมูลหรือสถานที่จัดเก็บทางกายภาพของข้อมูล สุดท้ายการบูรณาการและความปลอดภัยของข้อมูลที่เก็บอยู่ในฐานข้อมูลเพิ่มขึ้นเพราะการเข้าถึงและการแก้ไขฐานข้อมูลถูกควบคุมโดยซอฟต์แวร์จัดการฐานข้อมูล ข้อจำกัดของการจัดการฐานข้อมูลเพิ่มขึ้นเนื่องจากความซับซ้อนของเทคโนโลยีที่มีมากขึ้น ดังนั้นแนวคิดเชิงการจัดการฐานข้อมูลทำให้เกิดปัญหาจัดการทรัพยากรข้อมูล การพัฒนาฐานข้อมูลขนาดใหญ่ที่มีประเภทข้อมูลที่ซับซ้อนและการติดตั้ง DBMS ที่ยุ่งยากและมีค่าใช้จ่ายที่สูง มีความต้องการฮาร์ดแวร์มากขึ้นเนื่องจากความต้องการจัดเก็บข้อมูลขององค์กร และโปรแกรม DBMS ที่ใหญ่ขึ้น เวลาที่ใช้ในการประมวลผลที่ยาวขึ้น อาจเป็นผลมาจากโปรแกรมประยุกต์ประมวลผลรายการเปลี่ยนแปลงที่มีขนาดใหญ่เพราะช่วงชั้นของซอฟต์แวร์ระหว่างโปรแกรมประยุกต์และระบบปฏิบัติการที่มากขึ้น สุดท้ายถ้าองค์กรวางใจในฐานข้อมูลแบบรวมศูนย์ (Centralize Database) อาจจะเป็นเหตุให้เกิดข้อผิดพลาด น้อยลง และล้มเหลวเพิ่มมากขึ้น ในทำนองเดียวกันปัญหาในเรื่องความไม่แน่นอนของข้อมูลอาจจะเพิ่มขึ้นได้ถ้าใช้แนวทางฐานข้อมูลแบบกระจาย (Distributed Database) ดังนั้นความปลอดภัยและบูรณาการของฐานข้อมูลขององค์กรจึงเป็นภาระหลักในการจัดการทรัพยากรข้อมูลองค์กร

เทคนิคพื้นฐานของการจัดการฐานข้อมูล (Technical Foundations of Database Management) ลองนึกถึงความยุ่งยากในการดึงเอาสารสนเทศจากระบบสารสนเทศถ้าข้อมูลไม่ได้ถูกเก็บอยู่ในรูปที่ถูกจัดระเบียบ หรือไม่มีแนวทางที่เป็นระเบียบในการดึงข้อมูล ดังนั้นระบบสารสนเทศทุกระบบทรัพยากรข้อมูลจะต้องถูกจัดระเบียบและจัดโครงสร้างในรูปแบบตรรกะบางอย่างเพื่อที่จะสามารถเข้าถึงได้โดยง่าย ประมวลผล อย่างมีประสิทธิภาพ ดึงข้อมูลได้อย่างรวดเร็ว และจัดการอย่างมีประสิทธิภาพ ดังนั้นโครงสร้างข้อมูลและวิธีการเข้าถึงจากแบบง่ายถึงแบบซับซ้อน จึงถูกนำมาใช้เพื่อการจัดระเบียบที่มีประสิทธิภาพและเข้าถึงข้อมูลที่จัดเก็บในระบบสารสนเทศ

โครงสร้างฐานข้อมูล (Database Structures) ความสัมพันธ์ระหว่างระเบียบเดียวหลายๆระเบียบที่จัดเก็บอยู่ในฐานข้อมูลนั้น อยู่บนพื้นฐานโครงสร้างข้อมูลเชิงตรรกะ (Logical Data Structure) หรือแบบจำลอง (Models) โปรแกรมสำเร็จรูประบบจัดการฐานข้อมูลถูกออกแบบให้ใช้โครงสร้างข้อมูลเฉพาะเจาะจง เพื่อช่วยให้ผู้ใช้เข้าถึงสารสนเทศที่เก็บอยู่ในฐานข้อมูลได้ง่ายและเร็ว โดยโครงสร้างฐานข้อมูลพื้นฐานแบ่งออกได้เป็น 5 แบบ คือ แบบจำลองเชิงลำดับชั้น แบบเชิงเครือข่าย แบบเชิงสัมพันธ์ แบบเชิงวัตถุ และแบบเชิงหลายมิติ

1) **โครงสร้างเชิงลำดับชั้น (Hierarchical Structure)** แต่เดิมนั้นโปรแกรมสำเร็จรูป DBMS บนเมนเฟรมใช้โครงสร้างเชิงลำดับชั้นซึ่งความสัมพันธ์ระหว่างระเบียบจากโครงสร้างลำดับชั้นหรือแบบต้นไม้ ในแบบจำลองเชิงลำดับชั้นแต่เดิมนั้นทุกระเบียนไม่เป็นอิสระและจัดอยู่ในโครงสร้างหลายระดับซึ่งประกอบด้วยหนึ่งระเบียบเป็นรากและระเบียบอื่นๆเป็นระดับรองลงไป ดังนั้นความสัมพันธ์ระหว่างระเบียบเป็นแบบหนึ่งต่อกลุ่ม (One-to-many) เพราะว่าแต่ละส่วนย่อยข้อมูลมีความสัมพันธ์กับส่วนย่อยเหนือขึ้นไปเท่านั้น ข้อมูลส่วนย่อยหรือระเบียบที่ระดับสูงที่สุดเรียกว่า ราก (Root) ส่วนย่อยข้อมูลใดๆเข้าถึงได้โดยการเคลื่อนลงไปข้างล่างจากรากไปตามกิ่งก้านสาขาของต้นไม้จนกระทั่งถึงตำแหน่งของระเบียบที่ต้องการ

2) **โครงสร้างแบบเครือข่าย (Network Structure)** สามารถแสดงด้วยความสัมพันธ์เชิงตรรกะที่มีความซับซ้อนมากขึ้น และยังคงใช้ในโปรแกรมสำเร็จรูป DBMS บนเมนเฟรม ซึ่งอนุญาตความสัมพันธ์แบบกลุ่มต่อกลุ่ม (Many-to-many) เป็นแบบจำลองเครือข่ายที่สามารถเข้าถึงส่วนย่อยข้อมูลทางหนึ่งในหลายๆทาง เพราะส่วนย่อยข้อมูลหรือระเบียบใดๆสามารถสัมพันธ์กับส่วนย่อยข้อมูลอื่นๆใดๆได้ เช่น รูปที่ 7.16 ระเบียบ Department สามารถสัมพันธ์กับระเบียบ Employee มากกว่าหนึ่งระเบียบ และระเบียบ Employee สามารถสัมพันธ์กับระเบียบ Project มากกว่าหนึ่งระเบียบ

รูปที่ 7 ตัวอย่างของโครงสร้างฐานข้อมูลพื้นฐาน 3 ประเภท ซึ่งแสดงวิธีการเบื้องต้นในการพัฒนาและแสดงความสัมพันธ์ระหว่างส่วนย่อยของข้อมูลในฐานข้อมูล

3) **โครงสร้างเชิงสัมพันธ์ (Relational Structure)** เป็นที่นิยมมากที่สุดในบรรดาสามโครงสร้างนี้ มีการนำมาใช้กับโปรแกรมสำเร็จรูป DBMS ไมโครคอมพิวเตอร์ มินิคอมพิวเตอร์และระบบเมนเฟรม ในแบบจำลองเชิงสัมพันธ์นั้นส่วนย่อยข้อมูลทั้งหมดภายในฐานข้อมูลถูกจัดเก็บในรูปแบบตาราง (Table) ที่เรียบง่าย รูปที่ 7.16 แสดงแบบจำลองฐานข้อมูลเชิงสัมพันธ์ที่มีตารางแสดงความสัมพันธ์ระหว่างระเบียบ Department และระเบียบ Employee ตารางอื่นๆ หรือความสัมพันธ์สำหรับฐานข้อมูลองค์กรอาจจะแสดงความสัมพันธ์ส่วนย่อยข้อมูลระหว่าง Project, Division, Product Line และอื่นๆ

4) **โครงสร้างเชิงหลายมิติ (Multidimensional Structure)** มีความแตกต่างจากแบบจำลองเชิงสัมพันธ์คือใช้โครงสร้างเชิงหลายมิติเพื่อจัดระเบียบข้อมูลและแสดงความสัมพันธ์ระหว่างข้อมูล ลองนึกถึงโครงสร้างเชิงหลายมิติเป็นสี่เหลี่ยมลูกบาศก์ภายในสี่เหลี่ยมลูกบาศก์ของข้อมูล แต่ละด้านของลูกบาศก์ถูกพิจารณาเป็นหนึ่งมิติของข้อมูล รูปที่ 7.17 เป็นตัวอย่างที่แสดงแต่ละมิติที่สามารถแสดงกลุ่มที่แตกต่างกัน เช่น ประเภทผลิตภัณฑ์ เขตการขาย ช่องทางการจำหน่าย และเวลา

5. การใช้งาน Microsoft Access ในการเก็บรวบรวมข้อมูล การสร้างแบบฟอร์ม และจัดทำรายงาน

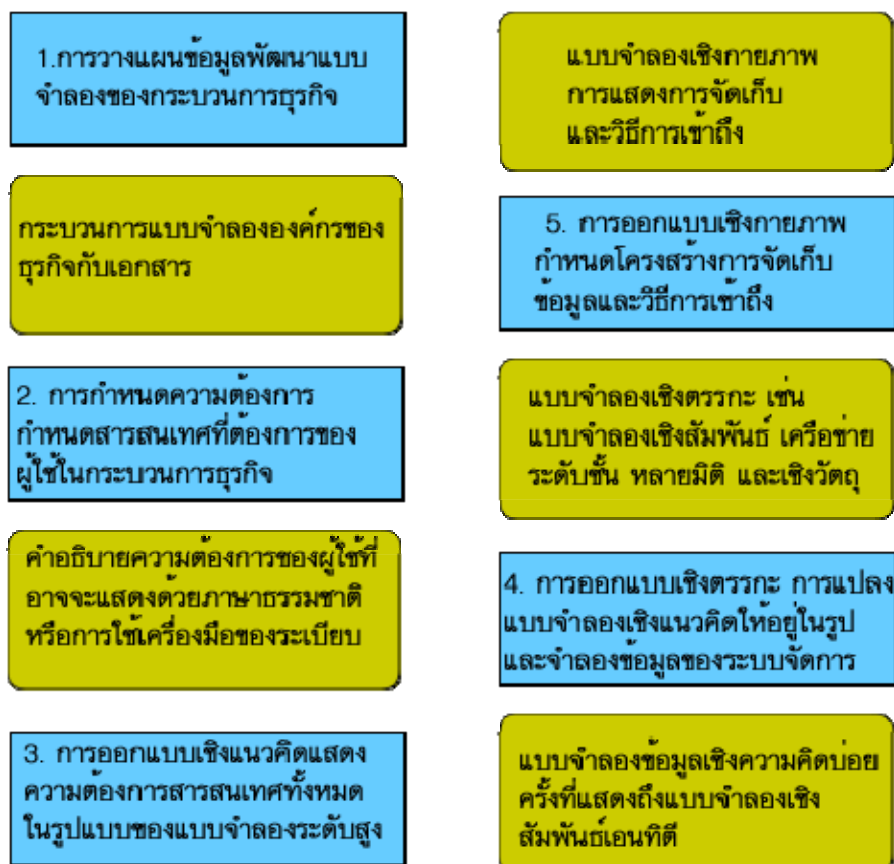
การเข้าถึงโดยตรง (Direct Access) เมื่อใช้วิธีการเข้าถึงโดยตรงนี้ระเบียบจะไม่ต้องมีการจัดเรียงตามลำดับในสื่อหน่วยเก็บ โดยคอมพิวเตอร์ยังคงจัดเก็บแนวตำแหน่งบนหน่วยจัดเก็บของแต่ละระเบียบโดยใช้วิธีการจัดระเบียบโดยตรง (Direct Organization) เพื่อให้ข้อมูลสามารถถูกดึงออกมาได้เมื่อต้องการ มีในวิธีการจัดระเบียบเพื่อเข้าถึงระเบียบโดยตรงหลายวิธี ลองมาดูวิธีการหลักๆ สามวิธี หนึ่งในเทคนิคพื้นฐานของการเข้าถึงโดยตรงคือ **การแปลงกุญแจ (Key Transformation)** วิธีการนี้ทำหน้าที่ในการคำนวณคณิตศาสตร์สำหรับเขตข้อมูลหลักของระเบียบ (เช่น หมายเลขผลิตภัณฑ์ หรือหมายเลขประกันสังคม) และใช้หมายเลขที่เป็นผลของการคำนวณดังกล่าวเป็นที่จัดเก็บและเข้าถึงระเบียบข้อมูลนั้น ดังนั้นการประมวลผลนั้นจึงเรียกว่า การแปลงกุญแจ เพราะว่าการคำนวณถูกนำมาใช้กับเขตข้อมูลหลักเพื่อแปลงเป็นที่อยู่ตำแหน่งในหน่วยเก็บของระเบียบ อีกวิธีการหนึ่งของการเข้าถึงโดยตรงใช้การเก็บและตำแหน่งของระเบียบ โดยการใช้ **ดัชนี (Index)** ของกุญแจระเบียบสัมพันธ์กับที่อยู่หน่วยเก็บ ระเบียบข้อมูลใหม่ถูกเก็บที่ตำแหน่งใหม่ถัดไป ซึ่งกุญแจและที่อยู่จะถูกเก็บไว้ในดัชนี และคอมพิวเตอร์จะใช้ดัชนีนี้เพื่อการเข้าถึงระเบียบ อีกวิธีการเป็นเข้าถึง **ลำดับดัชนี (Indexed Sequential Access Method : ISAM)** ระเบียบถูกจัดเก็บโดยเรียงตามลำดับบนจานแม่เหล็กหรืออุปกรณ์หน่วยเก็บที่เข้าถึงโดยตรงอื่นๆ นอกจากนี้แต่ละฐานข้อมูลบรรจุดัชนีที่อ้างอิงเขตข้อมูลหลักหนึ่งเขตข้อมูลหรือมากกว่าของแต่ละระเบียบแสดงที่อยู่ของตำแหน่งที่เก็บ ดังนั้นระเบียบแต่ละระเบียบสามารถหาที่ตั้งได้โดยตรงโดยใช้เขตข้อมูลหลักของมันในการค้นหาและชี้ที่อยู่ในดัชนีฐานข้อมูล

6. การออกแบบระบบฐานข้อมูล สำหรับการใช้งานในหน่วยงาน

การพัฒนาฐานข้อมูล (Database Development) การพัฒนาฐานข้อมูลขนาดเล็กกระทำได้โดยใช้โปรแกรมจัดการฐานข้อมูลสำเร็จรูปไมโครคอมพิวเตอร์ สำหรับการพัฒนาฐานข้อมูลขนาดใหญ่ที่มีประเภทข้อมูลที่ซับซ้อนอาจเป็นงานที่ซับซ้อนได้ ในหลายๆ บริษัทการพัฒนาและการจัดการฐานข้อมูลขนาดใหญ่ขององค์กรมักอยู่ในความรับผิดชอบเดิมของผู้บริหารฐานข้อมูล (Database Administrator) และนักวิเคราะห์ออกแบบฐานข้อมูล (Database Design Analysts) ซึ่งทำงานกับผู้ใช้และนักวิเคราะห์ระบบ (Systems Analysts) ในเรื่องแบบจำลองของกระบวนการธุรกิจ (Model Business Processes) และข้อมูลที่ต้องการ แล้วจึงกำหนด (1) ข้อมูลที่ควรจะมีอยู่ในฐานข้อมูล (2) โครงสร้างหรือความสัมพันธ์ระหว่างส่วนย่อยข้อมูล

การวางแผนข้อมูลและการออกแบบฐานข้อมูล (Data Planning and Database Design) ดังรูปที่ 7. แสดงให้เห็นถึงการพัฒนาฐานข้อมูลอาจจะเริ่มต้นด้วยกระบวนการวางแผนข้อมูลจากสูงไปต่ำ ผู้บริหารฐานข้อมูลและผู้ออกแบบทำงานร่วมกับผู้ใช้ เพื่อพัฒนาแบบจำลององค์กรที่กำหนดกระบวนการพื้นฐานธุรกิจขององค์กร แล้วจึงกำหนดสารสนเทศที่ผู้ใช้ต้องการในกระบวนการธุรกิจ เช่น กระบวนการจัดซื้อ/ รับของ (Purchasing/Receiving) เป็นต้น

ผู้ใช้สามารถระบุส่วนย่อยข้อมูลที่เป็นสิ่งที่ต้องการสำหรับการทำกิจกรรมเฉพาะด้านของธุรกิจ ที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาแผนภาพความสัมพันธ์เอนทิตี (Entity Relationship Diagrams : ERDs) ซึ่งเป็นแบบจำลองความสัมพันธ์ระหว่างหลายๆ เอนทิตีที่เกี่ยวข้องในกระบวนการธุรกิจ ทรศนะของผู้ใช้เป็นส่วนหลักของกระบวนการจำลองข้อมูล (Data Modeling) ที่ซึ่งความสัมพันธ์ระหว่างส่วนย่อยข้อมูลถูกระบุ แต่ละแบบจำลองข้อมูลกำหนดความสัมพันธ์เชิงตรรกะระหว่างส่วนย่อยข้อมูลที่ต้องการเพื่อสนับสนุนกระบวนการธุรกิจเบื้องต้น เช่น ผู้ขายสามารถขายมากกว่าหนึ่งผลิตภัณฑ์หรือไม่ ลูกค้านับบัญชีมากกว่าหนึ่งประเภทหรือไม่ พนักงานสามารถมีอัตราค่าแรงหลายอัตราหรือไม่ คำตอบของคำถามเหล่านั้นจะระบุความสัมพันธ์ของข้อมูลที่ต้องแสดงในแบบจำลองข้อมูลที่สนับสนุนกระบวนการธุรกิจ แบบจำลองข้อมูลเหล่านั้น สามารถทำหน้าที่เป็นกรอบเชิงตรรกะ (Logical-Frameworks) ที่เรียกว่าเค้าร่าง (Schemas) และส่วนย่อยเค้าร่าง (Subschemas) ที่ขึ้นอยู่กับพื้นฐานการออกแบบเชิงกายภาพของฐานข้อมูลและการพัฒนาโปรแกรมประยุกต์ที่สนับสนุนกระบวนการธุรกิจขององค์กร เค้าร่างเป็นทรศนะเชิงตรรกะโดยรวมของความสัมพันธ์ระหว่างส่วนย่อยข้อมูลในฐานข้อมูล ขณะที่ส่วนย่อยเค้าร่างเป็นทรศนะเชิงตรรกะของความสัมพันธ์ข้อมูลที่ต้องการเพื่อสนับสนุนโปรแกรมประยุกต์เฉพาะด้านของผู้ใช้ที่จะเข้าถึงฐานข้อมูลนั้น

รูปที่ 10 การพัฒนาฐานข้อมูลเกี่ยวกับการวางแผนข้อมูลและกิจกรรมการออกแบบฐานข้อมูลแบบจำลองข้อมูลที่สนับสนุนกระบวนการธุรกิจที่ใช้ในการพัฒนาฐานข้อมูลที่สนองความต้องการสารสนเทศของผู้ใช้

ตัวอย่างฐานข้อมูลยาเสพติด

การแพร่ระบาดของยาเสพติด

สถานการณ์การแพร่ระบาดของยาเสพติด

ข้อมูลการแพร่ระบาด สถิติการจับกุม

ข้อมูลการป้องกันและแก้ไข

ข้อมูลงบประมาณในการป้องกันและแก้ไข

ข้อมูลการสำรวจประเมินสถานการณ์ยาเสพติด

ข้อมูลสถานการณ์ยาเสพติดและระดับความพึงพอใจต่อผลงานในการแก้ปัญหาของอำเภอ/กิ่งอำเภอ

ข้อมูลสถานการณ์ยาเสพติดและการจำแนกสถานะหมู่บ้าน/ชุมชน เข้มแข็งเอาชนะ
ยาเสพติดอย่างยั่งยืน

การปราบปรามยาเสพติด

สรุปผลการดำเนินการต่อสู้เพื่อเอาชนะยาเสพติด ห่วงประกาศสงครามฯ
สรุปผลการดำเนินการต่อสู้เพื่อเอาชนะยาเสพติด ห่วงประกาศสงครามฯ
สรุปผลการดำเนินการต่อสู้เพื่อเอาชนะยาเสพติด ห่วงประกาศเป็นจังหวัดเข้มแข็ง
สรุปผลการดำเนินการต่อสู้เพื่อเอาชนะยาเสพติด ห่วงประกาศเป็นจังหวัดเข้มแข็ง
ข้อมูลสถานศึกษาที่ปลอดยาเสพติด

7. ตัวอย่างข้อมูลสำคัญทางการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด เพื่อช่วยในการตัดสินใจ ได้อย่างแม่นยำ และถูกต้องในการบริหารราชการแบบบูรณาการ

การต่อสู้เพื่อเอาชนะยาเสพติด เป็นปัญหาที่น่ายกย่อง เกิดความมุ่งมั่นจะช่วยกันป้องกันและ
แก้ไขปัญหายา เมื่อเกิดความตั้งใจจะป้องกันแก้ไขปัญหายา นั้น ก็มักจะพบว่าข้อมูลสภาพปัญหา
ยาเสพติดที่มีอยู่ไม่ชัดเจนพอที่จะวางแผนและดำเนินการได้ตรงเป้าหมาย ความสนใจข้อมูล สภาพ
ปัญหามักจะมุ่งอยู่ที่การหาจำนวนผู้ติดยาเสพติด และอยากรู้ว่าใครบ้างที่ติดยาเสพติด จึงเกิด
การสำรวจเพื่อหาจำนวนผู้ติดยาเสพติดเป็นครั้งคราว การสำรวจแต่ละครั้งจะคัดเลือกประชากร
ตัวอย่าง และใช้วิธีรวบรวมข้อมูลตลอดจนวิธีประมาณการจำนวนต่าง ๆ กัน ด้วยเหตุนี้ข้อมูลเกี่ยวกับ
จำนวนประชากรติดยาเสพติดที่ได้จากการสำรวจเหล่านี้จึงไม่อาจเปรียบเทียบกันได้โดยตรง แต่
จำเป็นจะต้องเข้าใจหลักการ และวิธีสำรวจให้ถ่องแท้ก่อนจะแปลความหมายข้อมูลตัวเลขจำนวน
ประชากรที่เป็นผลการศึกษาเป็น ข้อเสนอแนะสถานภาพที่สนใจ

ข้อมูลประมาณการจำนวนผู้ใช้สารเสพติดซึ่งเสนอในที่นี้เป็นผลเบื้องต้นจาก
การศึกษาเท่านั้น เสนอเฉพาะข้อมูลจำนวนประชากรตามชนิดสารเสพติดที่ใช้
9 ชนิด คือ กัญชา กระท่อม ฝิ่น เฮโรอีน สารระเหย (เบนซิน ทินเนอร์ และ
กาว) ยาบ้า ยาอี/ยาเลิฟ ยาเค และ โคเคน ประมาณการจำนวนประชากรใน
ขอบเขตพื้นที่ ซึ่งกำหนดเป็นระดับประเทศและภูมิภาค ประชากรจำแนก
ตามเพศ และ อายุ รวบรวมข้อมูลทั้งหมดในช่วงเวลา

ประชากรตัวอย่าง

เพื่อให้การประมาณการจำนวนเป็นไปตามหลักสถิติที่ถูกต้อง การคัดเลือกประชากรตัวอย่างได้รับความร่วมมือจากสำนักงานสถิติแห่งชาติกำหนดตัวอย่างที่เป็นตัวแทนของประเทศ โดยคัดเลือกเป็นชั้นเริ่มต้นด้วยกำหนดกรุงเทพฯ และ จำนวนจังหวัดในเขตปริมณฑล 3 จังหวัด ภาคกลาง 10 จังหวัด ภาคเหนือ 9 จังหวัด ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ (ตอ.เหนือ) 9 จังหวัด และ ภาคใต้ จำนวน 8 จังหวัด รวมกรุงเทพฯ รวมทั้งสิ้น 40 จังหวัด จำแนกพื้นที่กรุงเทพฯ และแต่ละภูมิภาคออกเป็นในและนอกเขต เทศบาล ในพื้นที่แต่ละภูมิภาคกำหนดตัวอย่างชุมชนอาคาร จำนวน 130 แห่ง และคัดเลือกครัวเรือนตัวอย่างในแต่ละชุมชนอาคารอย่างเป็นระบบจำนวน 24 ครัวเรือน จำนวนตัวอย่างประชากรที่รวบรวมข้อมูลจริงรวมทั้งสิ้น 37,615 คน จำแนกตามพื้นที่ดังแสดงในตาราง 1

ตาราง 1 ประชากรตัวอย่างจำแนกตามพื้นที่

	กรุงเทพฯ	ปริมณฑล		ภาคกลาง		ภาคเหนือ		ภาคตอ.เฉียงเหนือ		ภาคใต้	
		ในเขต	นอกเขต	ในเขต	นอกเขต	ในเขต	นอกเขต	ในเขต	นอกเขต	ในเขต	นอกเขต
จำนวนประชากร	3,032	866	3,916	2,498	3,093	2,797	3,113	5,314	5,505	3,721	3,760

คัดเลือกตัวอย่างประชากรในแต่ละครัวเรือน โดยกำหนดอายุอยู่ระหว่าง 12-65 ปี เท่านั้น ทั้งนี้เพราะโอกาสซึ่งประชากรอายุต่ำกว่า 12 ปี จะมีประสบการณ์ใช้สารเสพติดมีน้อย และอยู่ในวัยซึ่งอาจมีอุปสรรคในการสื่อสารข้อมูล หลักการนี้มีข้อมูลสนับสนุนจากการศึกษาพัฒนาระบบสำรวจครัวเรือนในต่างประเทศด้วย จำแนกตัวอย่างประชากรเป็น 3 กลุ่มอายุ คือ 12-24 ปี 25-44 ปี และ 45-65 ปี กำหนดให้เลือกกลุ่มอายุทั้ง 2 เพศ แต่ละ 1 คน ดังนั้น จำนวนประชากรตัวอย่างมากที่สุดในแต่ละครัวเรือนจึงเป็น 6 คน หากแต่ละเพศในแต่ละกลุ่มอายุมีสมาชิกในครัวเรือนมากกว่า 1 คน ใช้วิธีสุ่มเอา 1 คน

เนื่องจากการใช้สารเสพติดเป็นพฤติกรรมปกปิด เพราะเป็นสารซึ่งกฎหมายควบคุม และสังคมทั่วไปเพ่งเล็งรังเกียจ ผู้ใช้ ส่วนมากมักไม่พร้อมจะเปิดเผยประสบการณ์ แม้ว่าจะใช้กระบวนการสื่อสารหลายวิธีสร้างความมั่นใจว่าจะรักษาข้อมูลเป็นความลับ ก็ตาม ดังนั้น การศึกษาครั้งนี้จึงไม่สอบถามข้อมูล "การติดสารเสพติด" แต่ใช้หลักวิชาการสากลซึ่งสอบถามการใช้สารเสพติดเป็นประสบการณ์ในเงื่อนไขเวลา 3 ระดับ คือ ประสบการณ์ "เคยใช้" ซึ่งหมายความว่าถึงเคยใช้แม้เพียงครั้งเดียวในชีวิต การใช้ในระยะเวลา " 12 เดือน " และ " 30 วัน " ก่อนการสอบถาม ความหมายของข้อมูลเหล่านี้ชี้แจงในสาระที่จะเสนอต่อไป

หลักการพิจารณาความหมายจำนวนประชากรจากประมาณการ

การประมาณการจำนวนประชากรใช้สารเสพติดนั้นย่อมมีข้อจำกัดจากการไม่รายงานประสบการณ์ตามความเป็นจริงเสมอ ดังนั้นจำนวนประชากรที่ประมาณในที่นี้ควรพิจารณาเป็นจำนวนต่ำที่สุดและเป็นจำนวนเต็มเชิงมหภาค ความใกล้เคียงกับจำนวนจริงขึ้นอยู่กับเงื่อนไข ความพร้อมที่ประชากรตัวอย่างรายงานข้อเท็จจริง ด้วยเหตุนี้ความคลาดเคลื่อนที่เกิดกับจำนวนผู้ใช้สารฯ แต่ละชนิดจะแตกต่างกันออกไป สารเสพติดซึ่งกฎหมายควบคุมเข้มแข็ง และสังคมพึงเล็งระวังภัยมากจะมีสัดส่วนประชากรที่ใน รายงานสูง ทั้งนี้อาจจะพอประมาณความคลาดเคลื่อนน้อย-มากได้จากการพิจารณาสัดส่วนเปรียบเทียบจำนวนประชากรระหว่างประสบการณ์ใช้สารฯ ในระยะเวลาต่างๆ ดังกล่าวมาแล้ว รวมทั้งจำนวนเมื่อจำแนกตามเพศและอายุด้วย

ผลการประมาณการจำนวนประชากรใช้สารเสพติด

ประชากรทั่วประเทศซึ่งใช้สารเสพติด

จำนวนประชากรทั่วประเทศที่ใช้สารเสพติด จำแนกตามพื้นที่และระยะเวลาที่ใช้

จำนวนประชากรทั่วประเทศประมาณจากผู้รายงานว่าเคยใช้สารเสพติดชนิดใดชนิดหนึ่งในจำนวน 9 ชนิด คือ กัญชา กระท่อม ผื่นเฮโรอีน สารระเหยประเภท เบนซิน ทินเนอร์ (น้ำมัน ผสมสีหรือกาว) ยาบ้า ยาอีหรือยาเลิฟ ยาเค และโคเคน รวมทั้งสิ้น 7,312,200 คน ภาคตะวันออกเฉียงเหนือมีจำนวนมากที่สุด คือ 4,172,800 คน

ประชากรซึ่งเคยใช้สารเสพติดกระจายทั่วประเทศด้วยอัตราเคยใช้ต่อประชากรอายุ 12-65 ปี ในเขตพื้นที่อยู่ระหว่าง ร้อยละ 8.6-26.1 อัตราสูงสุดอยู่ที่ภาค ตอ.เฉียงเหนือ ประชากรซึ่งใช้สารใน 30 วันมีร้อยละ 2.2 อัตราร้อยละนี้ ลดต่ำกว่าอัตราร้อยละเคยใช้ประมาณ 7.5 เท่า อัตราประชากรใช้ ใน 30 วัน ของภาคใต้สูงที่สุด เมื่อเทียบกับทุกภาค เปรียบเทียบระหว่างพื้นที่ในและนอกเขตเทศบาล ในแต่ละภูมิภาคมี 2 ลักษณะ คือ อัตราร้อยละประชากรใช้ ใน 30 วันเท่าๆกัน ที่ภาคกลางเหนือและภาคตอ.เฉียงเหนือ ส่วนปริมาณและภาคใต้ อัตรานอกเขต สูงกว่าในเขตฯ ถึง 1 เท่า

จำนวนประชากรทั่วประเทศซึ่งใช้สารฯ แต่ละชนิด ในตารางเมื่อรวมกันแล้วจะมากกว่าจำนวนประชากรทั่วไป ซึ่งใช้สารฯ ชนิดใดชนิดหนึ่ง ทั้งนี้เพราะบุคคลอาจจะใช้สารฯ มากกว่า 1 ชนิด จำนวนประชากรเคยสูบกัญชามีมากที่สุด 5,425,300 คน รองลงมา เป็นประชากรที่เคยใช้ ยาบ้า และกระท่อม

พื้นที่	จำนวนประชากรที่ใช้สารเสพติด X1000 (ร้อยละ)			
	ประชากรเคยใช้ ในพื้นที่	เคยใช้ ใน 1 ปี	เคยใช้ ใน 30 วัน	
ปริมาณ	4,118.2	497.1	187.7	(2.40.4)
ในเขต	1,812.1	226.4	172.3	(4.43.1)
นอกเขต	1,027.4	118.5	126.6	(2.15.3)
ภาค	784.7	107.9	145.8	(5.27.8)
ในเขต	8,693.2	750.2	816.3	(2.16.4)
นอกเขต	1,775.4	151.8	827.9	(1.11.6)
ภาค	6,917.9	598.4	813.3	(2.53.0)
ในเขต	8,392.1	1,086.8	147.3	(1.82.6)
นอกเขต	2,324.5	306.9	141.8	(1.25.0)
ภาค	6,067.5	779.9	110.5	(1.57.7)
ในเขต	15,969.4	1,172.8	1,112.1	(4.48.6)
นอกเขต	2,572.9	679.5	220.3	(7.89.1)
ภาค	13,396.3	493.3	909.2	(6.39.7)
ในเขต	5,680.1	578.9	135.4	(6.28.1)
นอกเขต	1,289.1	115.6	94.2	(3.31.8)
รวม	44,664.7	7,312.2	1,942.1	(998.7)

ศูนย์ปฏิบัติการจังหวัด (Provincial Operation Center: POC) เป็นรูปแบบของการจัดการเพื่อให้รองรับการบริหารงานจังหวัดแบบบูรณาการ ตามนโยบายการดำเนินงานศูนย์ปฏิบัติการนายกรัฐมนตรี (PMOC) ศูนย์ปฏิบัติการกระทรวง (MOC)/ศูนย์ปฏิบัติการกรม (DOC) ที่มอบหมายโดยนายกรัฐมนตรีในวันที่ 18 มีนาคม 2546 โดยที่ POC จะต้องสามารถเชื่อมโยงและสนับสนุนการปฏิบัติงานของ PMOC/MOC/DOC ได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยเป้าหมายที่สำคัญในการดำเนินงาน POC คือ

1. นำเสนอข้อมูลเชิงกลยุทธ์ที่สำคัญและจำเป็นในระดับจังหวัด เพื่อให้ผู้บริหารทั้งในระดับจังหวัด และส่วนกลางใช้ในการบริหารราชการ การตัดสินใจ และการวินิจฉัยสั่งการ
2. นำเสนอข้อมูลส่งผ่านไปยังศูนย์ปฏิบัติการกรม ศูนย์ปฏิบัติการกระทรวงและศูนย์ปฏิบัติการนายกรัฐมนตรี ในลักษณะรายงานสรุปสำหรับผู้บริหาร (Executive Summary Report: ESR) เพื่อเป็นข้อมูลการตัดสินใจ วินิจฉัยสั่งการของนายกรัฐมนตรี

บทบาทความเชื่อมโยงในการแก้ไขปัญหาของศูนย์ปฏิบัติการจังหวัด

1. จัดทำข้อมูลเพื่อให้ผู้บริหารของจังหวัด กรมและกระทรวงใช้งาน
2. ดำเนินการเลือกสรร วิเคราะห์ กลั่นกรองข้อมูลเชิงกลยุทธ์ ที่จำเป็นและสำคัญ โดยมี การบริหารจัดการข้อมูลให้เป็นระบบ มีมาตรฐาน มีความถูกต้องเพียงพอและทันสมัย เชื่อมโยงข้อมูลส่งผ่านไปยังศูนย์ปฏิบัติการนายกรัฐมนตรี ศูนย์ปฏิบัติการกระทรวง/กรม
3. นำเสนอข้อมูลที่ทันสมัย แม่นยำ เกี่ยวกับจังหวัดและยุทธศาสตร์การพัฒนาจังหวัด
4. ประสานงานร่วมระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อดำเนินการจัดทำฐานข้อมูล การเชื่อมโยงเครือข่าย และการแก้ไขปัญหาต่างๆ รวมทั้งสถานการณ์ และการปฏิบัติงานแก้ไขปัญหา ยาเสพติดของศูนย์ปฏิบัติการต่อสู้เพื่อเอาชนะยาเสพติดของจังหวัด (ศตส.จ.)

สรุป

การพัฒนาระบบข้อมูลยาเสพติดในระดับพื้นที่ โดยศูนย์ปฏิบัติการต่อสู้เพื่อเอาชนะยาเสพติดจังหวัด (ศตส.จ.) ดำเนินการจัดเก็บข้อมูลระดับพื้นที่ทั้งจำนวนผู้เสพ/ผู้ติดยาเสพติด ผู้ค้ารายใหญ่ รายย่อย ฯลฯ แล้วนำข้อมูลเหล่านั้น ประสานงานกับหน่วยงานที่รับผิดชอบเพื่อการตรวจสอบข้อมูลที่ถูกต้อง เพื่อใช้เป็นฐานข้อมูล หรือข้อมูลกลางที่ทุกหน่วยงานสามารถนำไปใช้ในการปฏิบัติงาน จะทำให้เกิดความเป็นเอกภาพ สามารถเชื่อมโยงกับระบบฐานข้อมูลของจังหวัดที่กำลังดำเนินการเกือบครบทุกจังหวัด สามารถนำข้อมูลดังกล่าวมาวิเคราะห์เพื่อใช้ประโยชน์ในการปฏิบัติงานต่อสู้เพื่อเอาชนะยาเสพติดของ ศตส.จ. ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

บรรณานุกรม

- คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด. (2546). สำนักงาน.ยุทธศาสตร์พลังแผ่นดินเพื่อ
เอาชนะยาเสพติด. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์บริษัท ธรรมสาร จำกัด.
- ชัยนาท,จังหวัด. (2548). แผนแม่บทเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร พ.ศ. 2548 – 2549
กรุงเทพฯ :
- สำนักงานปลัดกระทรวงมหาดไทย. (2546). คู่มือ การบริหารงานจังหวัดแบบบูรณาการ ชุดที่ 2
การพัฒนาระบบฐานข้อมูลจังหวัด. ศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร สำนัก
พัฒนาและส่งเสริมการบริหารราชการจังหวัด กรุงเทพฯ.

หัวข้อวิชาที่ 9 แนวทางการป้องกันและบำบัดฟื้นฟูผู้ติดยาเสพติดอย่างครบวงจร (3 ชั่วโมง)

หลักการและเหตุผล

กำหนดให้ทุกจังหวัดมีสถานที่บำบัดฟื้นฟูแบบบูรณาการอยู่ในจังหวัดซึ่งข้อกำหนดดังกล่าวก่อให้เกิดแนวความคิดเกี่ยวกับความเป็นไปได้ในการดำเนินการ เครือข่ายพลังชุมชน – พลังแผ่นดิน ที่ประกอบด้วยองค์กรขับเคลื่อนทางสังคม ทั้งภาครัฐ และภาคประชาสังคม ที่เป็นหน่วยงานภาคปฏิบัติที่ทำงานเกี่ยวข้องกับชุมชน ตัวองค์กรชุมชน เครือข่ายนักวิชาการ นักสื่อสาร เพื่อการพัฒนา และกลุ่มบุคคลที่ทำงานในภาคประชาสังคม เพื่อจัดระบบองค์กรเครือข่าย (Networking Organization) สำหรับการทำงานร่วมกันระหว่างภาคประชาสังคมและภาครัฐในการแก้ไขปัญหาเสพติดครบวงจร เกิด “ชุมชนเอื้ออาทร” เตรียมความพร้อมในด้านการปรับทัศนคติของผู้นำชุมชน และการสำรวจสถานการณ์จริงของชุมชน และการจัดทำแผนปฏิบัติการแก้ปัญหาต่อเนื่อง มีความสามารถในการจัดกิจกรรมเพื่อการบำบัดฟื้นฟูผู้ติดยาเสพติดในชุมชนอย่างครบวงจร กิจกรรมมวลชลสัมพันธ์ที่สร้างสรรค์เพื่อการอยู่ร่วมกัน รวมทั้งใช้จิตวิทยาบำบัดสภาพจิตใจให้กลับสู่ชุมชนญาติพี่น้องอย่างมีความสุข รวมทั้งการติดตามดูแลให้คำปรึกษาแก่ผู้เข้ารับการบำบัดไม่ให้หวนกลับไปเสพอีก เป็นการวางรากฐานไปสู่การสร้างชุมชนเข้มแข็งเอาชนะยาเสพติดอย่างยั่งยืนทั่วประเทศ

เป้าหมาย

มุ่งให้ข้าราชการประจำศูนย์ปฏิบัติการต่อสู้เพื่อเอาชนะยาเสพติดจังหวัดมีความสามารถในการจัดกิจกรรมเพื่อการบำบัดฟื้นฟูผู้ติดยาเสพติดในชุมชนอย่างครบวงจร

จุดประสงค์ของการเรียนรู้

1. จิตวิทยา และวิธีการบำบัดฟื้นฟูผู้ติดยาเสพติด
2. กิจกรรมมวลชลสัมพันธ์ที่สร้างสรรค์เพื่อการอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุข
3. แนวทางส่งเสริมอาชีพแก่ผู้เข้ารับการบำบัดฟื้นฟู
4. การติดตามดูแลให้คำปรึกษาแก่ผู้เข้ารับการบำบัดไม่ให้หวนกลับไปเสพอีก

5. พัฒนาระบบการจัดการทางสังคม ส่งเสริม สนับสนุนในชุมชน ท้องถิ่น และภาคประชาสังคม เข้าร่วมขบวนการพลังชุมชน พลังแผ่นดิน จัดระบบบริการทางสังคมรองรับผู้เสพ ผู้ติดยา และผู้ค้าขาย ที่ปรับเปลี่ยนพฤติกรรมเพื่อกลับเข้าสู่ชุมชนอย่างบูรณาการ

เนื้อหาสาระ

1. จิตวิทยา และวิธีการบำบัดฟื้นฟูผู้เสพผู้ติดยาเสพติด
2. กิจกรรมมวลชลสัมพันธ์ที่สร้างสรรค์เพื่อการอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุข
3. แนวทางส่งเสริมอาชีพแก่ผู้เข้ารับการบำบัดฟื้นฟู
4. การติดตามดูแลให้คำปรึกษาแก่ผู้เข้ารับการบำบัดไม่ให้หวนกลับไปเสพอีก

กิจกรรมการฝึกอบรม

- บรรยาย
- แลกเปลี่ยนความคิดเห็นระหว่างวิทยากร ผู้เข้ารับการฝึกอบรม
- ศึกษาดูงาน

สื่อการฝึกอบรม

1. คู่มือผู้เข้ารับการอบรม
2. เอกสารหลักสูตร
3. สื่อมัลติมีเดีย และ Power point

การประเมินผล

1. การมีส่วนร่วมในกิจกรรม
2. การนำเสนอและสรุปสาระที่ได้จากการเรียนรู้
3. แบบประเมินผลการฝึกอบรม

การบำบัดรักษาผู้ติดยาเสพติด หมายถึง การดำเนินงานเพื่อแก้ไขสภาพร่างกาย และจิตใจของผู้ติดยาเสพติด ให้เลิกจากการเสพ และสามารถกลับไปดำรงชีวิต อยู่ในสังคมได้อย่างปกติสุข

ชุมชนบำบัด (Therapeutic Community) หรือ T.C. หมายถึง วิธีการฟื้นฟูสมรรถภาพจิตใจที่ใช้ในการบำบัดรักษาผู้ติดยาเสพติดโดยใช้การช่วยเหลือตนเองในหมู่ผู้ติดยาเสพติดด้วยกัน เพื่อพัฒนาผู้เลิกเสพยาให้เปลี่ยนแปลงบุคลิกภาพ อารมณ์ ความรู้สึก และพฤติกรรมให้เป็นไปในทางที่

เหมาะสมโดยอาศัยหลักการที่สำคัญ 3 ประการ คือ 1. การเลียนแบบพฤติกรรมที่ดี (Role Mode) ด้วยความเชื่อว่าทุกคนสามารถเปลี่ยนแปลงตนเองให้ไปในทางที่ดี เมื่อได้เห็นว่าผู้ที่อยู่ในสภาพเดียวกันและเคยติดยาเสพติดมาก่อน สามารถทำได้ ก็จะเป็นแรงบันดาลใจให้มีความเข้มแข็งและก้าวสู่การปรับปรุงและเปลี่ยนแปลงเช่นกัน 2. การอยู่ร่วมกันเสมือนเป็นครอบครัวเดียวกัน อันจะสร้างความรัก ความผูกพัน ความห่วงใยให้เกิดขึ้นนำไปสู่การรักตนเองและผู้อื่น 3. การใช้อิทธิพลต่อกลุ่ม เพื่อเป็นแรงเสริมในการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมให้ไปในทางที่เหมาะสม โดยกลุ่มเพื่อนจะเป็นผู้สร้างความเปลี่ยนแปลงนั้น ๆ เช่น การเข้ากลุ่มบำบัด กลุ่มปรับความเข้าใจ กลุ่มประชุมเข้าเป็นต้น

ที่มา : สำนักงาน ป.ป.ส.

พ.ร.บ.ฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติด พ.ศ. 2545 เป็นกฎหมายรองรับการดำเนินงานด้านการบังคับบำบัดโดยมีกรมคุมประพฤติเป็นผู้บังคับใช้กฎหมาย เมื่อนักกฎหมายดังกล่าวมาบังคับใช้พบว่า ไม่ได้เป็นระบบที่เอื้อต่อการทำงานด้านบำบัดรักษาในระบบสมัครใจตั้งเจตนารมณ์ที่คิดไว้ แต่ได้กลายเป็นระบบหลักในการบำบัดรักษาผู้ติดยาเสพติดของประเทศ เพราะผู้เข้ารับการบำบัดในระบบบังคับบำบัดมีอัตราเพิ่มขึ้นโดยตลอดสถานการณ์ดังกล่าวทำให้เกิดปัญหาในการ

ปฏิบัติงานด้านการบำบัดรักษาทั้งระบบ ประชาชนขาดความเชื่อมั่นในระบบการบำบัดรักษาของรัฐ เพราะจับกุมไปแล้วเดี๋ยวเดียวก็ปล่อยออกมาอีก จากการสำรวจข้อมูลพบว่า ยังมีปัญหาอุปสรรคในการดำเนินงาน เช่น

- งบประมาณไม่เพียงพอทำให้เกิดปัญหา เช่น กรณีที่มีการตรวจปัสสาวะแต่ไม่พบผล Positive จนท.ไม่สามารถเบิกค่าใช้จ่ายจากหน่วยงานใดได้
- สถานที่ตรวจพิสูจน์ที่มีอยู่ไม่เพียงพอ ทำให้มีการปล่อยตัวไปก่อนแล้วออกหมายจับในภายหลัง
- สถานที่รองรับกรณีมีการควบคุมตัวไม่เพียงพอ
- การบริหารจัดการขาดประสิทธิภาพในการจำแนกผู้เสพ/ผู้ติด ระบบส่งต่อไปเฝ้าอำนาจไม่มีระบบติดตามที่มีประสิทธิภาพ
- บุคลากรในระดับจังหวัดยังไม่พร้อม เจ้าหน้าที่ไม่สามารถเข้าใจระบบการบำบัดรักษาทั้งกระบวนการ

ดังนั้นเพื่อให้เกิดประสิทธิภาพในการดำเนินงาน สามารถบูรณาการการบำบัดรักษาทั้ง 3 ระบบ (สมัครใจ บังคับบำบัด ต้องโทษ) จึงได้กำหนดแนวทางในการดำเนินงาน โดยเปลี่ยนกลไกการบริหารจัดการจากเดิมให้หน่วยงานส่วนกลางเป็นเจ้าภาพเปลี่ยนเป็นให้พื้นที่จังหวัดเป็นผู้บูรณาการการดำเนินงานในทุกระบบ

ศตส.จ.เป็นเจ้าภาพทั้งในด้านระบบบำบัดรักษา ดำเนินการและงบประมาณ

กรณีการเปิดสถานที่ฟื้นฟูเพื่อรองรับผู้เสพ/ผู้ติดในพื้นที่ เงื่อนไขแรกที่ต้องพิจารณาคือ การส่งเสริมศักยภาพของสถานฟื้นฟูเดิม หรือถ้าสถานฟื้นฟูเดิมไม่เพียงพอ ให้พิจารณาจัดกลุ่มจังหวัดและภาคในการเปิดสถานที่ใหม่

ให้ ศตส.จ.เป็นเจ้าภาพในการบูรณาการการแก้ไขปัญหา รวมทั้งบูรณาการงบประมาณของทุกหน่วยงานที่ลงไปสู่พื้นที่และบท้องถื่น

ศตส. ทุกระดับได้ใช้ข้อมูล ร้อยละ 90 ของผู้เสพ/ผู้ติดยาเสพติด ได้รับการบำบัดฟื้นฟูในระบบที่เหมาะสม จัดให้มีสถานบำบัดที่ได้มาตรฐานตามที่กระทรวงสาธารณสุขกำหนดอย่างน้อย จังหวัดละ 1 แห่ง ซึ่งสามารถดำเนินการบำบัดฟื้นฟู และควบคุมผู้ติดยาเสพติดอย่างหนัก (Hard Core)

1. จิตวิทยา และวิธีการบำบัดฟื้นฟูผู้เสพยาเสพติด

การบำบัดรักษายาเสพติดเป็นมาตรการหลักอย่างหนึ่งในการแก้ปัญหาเสพติด โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อให้ผู้ติดยาเสพติดหยุดเสพยาให้นานที่สุดจนสามารถเลิกได้โดย เต็ดขาดเพื่อลดความเดือดร้อนของสังคม ลดการแพร่ระบาดของยาเสพติด และเพื่อให้ผู้ติดยาเสพติดสามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างปกติ เนื่องจากการติดยาเสพติดเป็นการป่วยทั้งทางกายและจิตใจ ดังนั้น การ

บำบัดรักษานอกจากจะถอนพิษยาเพื่อรักษาอาการทางร่างกายแล้ว ยังจะต้องมีการฟื้นฟูสมรรถภาพเพื่อให้ผู้ที่เข้ารับการบำบัดฟื้นคืนจากอาการ ป่วยทั้งทางร่างกายและจิตใจ และสามารถใช้ชีวิตอยู่ในสังคมปกติได้โดยไม่หวนกลับไปใช้ยาเสพติดอีก ซึ่งการถอนพิษยาอาจทำได้โดยใช้ยาทดแทน ใช้ยาระงับอาการ หรือใช้วิธีหักดิบ เป็นต้น ส่วนการฟื้นฟูสมรรถภาพ อาจทำได้โดยใช้แบบมาตรฐาน ชุมชนบำบัด ครอบครัวบำบัด และศาสนบำบัด เป็นต้น

1.1 ระบบการบำบัดรักษาผู้ติดยาเสพติด แบ่งเป็น 3 ระบบ ดังนี้

1.1.1 ระบบสมัครใจ หมายถึง การที่ผู้ติดยาเสพติดสมัครใจเข้ารับการบำบัดรักษา ในสถานพยาบาลต่าง ๆ ซึ่งดำเนินการรักษาทั้งระบบแพทย์แผนปัจจุบัน และแผนโบราณ

1.1.2 ระบบต้องโทษ หมายถึง การที่ผู้ติดยาเสพติดกระทำความผิดและถูกคุมขัง ต้องเข้ารับการบำบัดรักษาภายใต้กฎข้อบังคับของกฎหมาย เช่น ทณฑสถานบำบัดพิเศษต่าง ๆ ของกรมราชทัณฑ์ กระทรวงมหาดไทย กรมคุมประพฤติ และสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน สังกัดศาลเยาวชนและครอบครัวกลาง กระทรวงยุติธรรม

1.1.3 ระบบบังคับ หมายถึง การใช้กฎหมายบังคับให้ผู้ติดยาเสพติดเข้ารับการบำบัดรักษา ในศูนย์ฟื้นฟูสมรรถภาพที่จัดตั้งขึ้น ตามพระราชบัญญัติฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติด พ.ศ. 2534

1.2 ขั้นตอนการบำบัดรักษาผู้ติดยาเสพติด แบ่งเป็น 4 ขั้นตอน คือ

1.2.1 ขั้นตอนเตรียมการ (Pre-Admission) ความหมาย เป็นการศึกษาระดับข้อมูล และภูมิหลังผู้ติดยาเสพติด ทั้งจากผู้ขอรับการรักษาและครอบครัว เพื่อชักจูงให้คำแนะนำ และกระตุ้นให้ผู้ติดยาเสพติด มีความตั้งใจในการรักษา การดำเนินการ การสัมภาษณ์ การลงทะเบียนและวิธีการทางการแพทย์ ได้แก่ การตรวจร่างกาย เอกซเรย์ ตรวจเลือด ตรวจปัสสาวะ ชั่งน้ำหนัก

1.2.2 ขั้นตอนถอนพิษยา (Detoxification) ความหมาย การบำบัดอาการทางกาย ที่เกิดจากการใช้ยาเสพติดการดำเนินการ การให้ยาชนิดอื่นทดแทน เช่น เมธาโดน ยาสมุนไพรหรือให้เลิกเสพทันทีที่เรียกว่า หักดิบ แบ่งเป็นการถอนพิษแบบผู้ป่วยนอก คือ ไม่ต้องค้างคืนในสถานพยาบาล แต่ต้องรับประทานยาตามเวลาที่กำหนด และแบบผู้ป่วยใน คือ การค้างคืนในสถานพยาบาล ซึ่งนอกจากจะถอนพิษยาแล้ว ยังมีการรักษาโรคแทรกซ้อนต่าง ๆ รวมทั้งการให้ความรู้ด้วย เช่น การดูแลสุขภาพ การป้องกันโรค เป็นต้น

1.2.3 ขั้นตอนการฟื้นฟูสมรรถภาพ (Rehabilitation) ความหมาย เป็นการปรับสภาพร่างกายและจิตใจ ของผู้เลิกยาให้มีความเข้มแข็ง ปรับเปลี่ยนบุคลิกภาพและพฤติกรรม ให้สามารถกลับคืนสู่สังคมได้อย่างปกติการดำเนินการ ใช้กิจกรรมต่าง ๆ ได้แก่ การให้คำแนะนำปรึกษา ทั้งเป็นรายบุคคลและเป็นกลุ่ม การอบรมธรรมะ การสันทนาการ การฝึกอาชีพ เป็นต้น นอกจากนี้ ยังมีรูปแบบอื่น ๆ เช่น การฟื้นฟูสมรรถภาพแบบ "ชุมชนบำบัด" ซึ่งเป็นการสร้างชุมชน

หรือสังคมจำลองให้ผู้เลิกยาเสพติดมาอยู่ร่วมกัน เพื่อให้การช่วยเหลือกันเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม ฝึกความรับผิดชอบการรู้จักตนเอง และแก้ไขปัญหาอย่างเหมาะสม เพื่อกลับไปดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างปกติ และการฟื้นฟูจิตใจ โดยใช้หลักศาสนา ได้แก่ การนำผู้เลิกยาเสพติดเข้ารับการอุปสมบท การศึกษาหลักธรรมทางศาสนา เป็นต้น

1.2.4 ขั้นการติดตามดูแล (After-Care) ความหมาย เป็นการติดตามดูแลผู้เลิกยาเสพติดที่ผ่านการบำบัดรักษา ทั้ง 3 ขั้นตอน เพื่อให้คำแนะนำปรึกษา ให้กำลังใจ ทั้งนี้เพื่อมิให้วนกลับไปเสพยาซ้ำอีกการดำเนินการ การเยี่ยมเยียน โทรศัพท์ นัดพบ ใช้แบบสอบถามและการตรวจปัสสาวะหาสารเสพติด

2. กิจกรรมมวลชลสัมพันธ์ที่สร้างสรรค์เพื่อการอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุขแนวทางการบำบัดรักษาผู้ติดยา

การดูแลรักษาปัญหาเสพติดโดยเฉพาะยาบ้า นั้น สามารถประยุกต์ใช้รูปแบบการป้องกัน

2.1 การป้องกันโดยการให้ความรู้แก่วัยรุ่นที่ไม่เคยใช้สารเสพติด เพื่อให้สามารถป้องกันตนเองจากการใช้สิ่งเหล่านี้ได้ กระบวนการนี้สามารถเกิดขึ้นได้ในสถานศึกษาหรือชุมชน เช่น การประชาสัมพันธ์ การให้ความรู้ การสร้างทักษะชีวิต เป็นต้น

2.2 การป้องกันโดยการให้การดูแลรักษาตั้งแต่ระยะเริ่มแรกของปัญหา โดยกลุ่มเป้าหมายคือผู้มีความเสี่ยงต่อการเกิดปัญหาหรือผู้ใช้สารเสพติดที่ยังไม่มีปัญหารุนแรง ทั้งนี้ มีวัตถุประสงค์ให้เกิดความเข้าใจในสภาพปัญหาของตน และสนใจให้เปลี่ยนแปลงพฤติกรรม ดังนั้นจึงต้องอาศัยความใกล้ชิดและใส่ใจในสภาพความเสี่ยงของผู้ติดยาและสามารถเลือกใช้วิธีการคัดกรองที่ถูกต้องดำเนินการอย่างเหมาะสม

2.3 การป้องกันโดยการให้การรักษาแก่ผู้ติดสารเสพติดซึ่งอาจเป็นไปได้ในรูปแบบผู้ป่วยนอก ผู้ป่วยในหรือชุมชนบำบัด ซึ่งเป็นที่น่าสังเกตว่ารูปแบบการรักษาเหล่านี้ มีลักษณะแตกต่างทั้งในแง่ของความซับซ้อนและการตอบสนองต่อความรุนแรงแต่ละขั้นของการเสพติดเพื่อช่วยให้ผู้ติดยาสามารถผ่านพ้นช่วงวิกฤตของปัญหาไปได้

2.3.1 การรักษาแบบผู้ป่วยใน การรักษาแบบนี้จะรวมการรักษาซึ่งประกอบด้วยการดูแลทางการแพทย์อย่างใกล้ชิด ทั้งในแง่การเจ็บป่วยทางกาย ทางจิตใจและการปรับตัวทางสังคม โดยใช้เวลารวม 24 ชั่วโมงของแต่ละวันภายในสถานบำบัดเหมาะสำหรับผู้ป่วยที่เสพยาปริมาณมาก และยังมีอาการต่อเนื่องอยู่ หรือผู้มีอาการเป็นพิษจากสารเสพติด หรือกรณีต้องการสภาพแวดล้อมที่ช่วยในกระบวนการถอนพิษ นอกจากนี้ ยังจำเป็นสำหรับผู้เสพติดที่ต้องการการรักษาด้วยยา การ

บำบัดภาวะเกลียดแรงแไม่สมตูลย์ของร่างกายหรือการที่ผู้ป่วยต้องอยู่ในสภาพแวดล้อมที่ปลอดภัยต่อการทำร้ายตนเองหรือทำร้ายผู้อื่น

2.3.2 บ้านกึ่งวิถี เป็นรูปแบบการรักษาที่เสมือนรอยต่อระหว่างการกลับคืนสู่สภาพครอบครัวและสังคมที่แท้จริงกับการบำบัดในสถานบำบัด โดยผู้ป่วยใช้ชีวิตอยู่ในบ้านกึ่งวิถีแต่สามารถมีโอกาสทางการศึกษา การทำงานตลอดจนการรักษาจากหน่วยงานภายนอกบ้านกึ่งวิถี โดยต้องเคารพกฎเกณฑ์ของบ้านซึ่งมีเจ้าหน้าที่คอยกำกับดูแลด้วย ระยะเวลาการบำบัดในบ้านกึ่งวิถีขึ้นอยู่กับเป้าหมายที่ตั้งไว้

2.3.3 ชุมชนบำบัด การบำบัดชนิดนี้เป็นรูปแบบที่ให้ความสำคัญในเรื่องจิตใจและสังคมอย่างยิ่ง จึงเป็นรูปแบบที่ได้รับความสำคัญอย่างสูงในบางประเทศ ในการรักษาปัญหาเสพติดที่มีความรุนแรงสูงมากในกลุ่มวัยรุ่นซึ่งจำเป็นต้นอาศัยระยะเวลาในการรักษานาน ชุมชนบำบัดมีลักษณะเด่นที่สำคัญอยู่ 2 ประการคือ

- 1) การใช้สภาพความเป็นอยู่ของชุมชนเป็นเครื่องบำบัดในกระบวนการรักษา
- 2) การมีโครงสร้างที่ชัดเจน จำแนกรายละเอียดอย่างรัดกุมและมีกระบวนการต่อเนื่องในการส่งเสริมความมั่นคงทางอารมณ์ของผู้เสพติด ชุมชนจะประกอบด้วยสภาพแวดล้อมทางสังคม กลุ่มเพื่อน และบุคลากรผู้รับบทบาทเป็นตัวอย่างสังคม การจัดสรรหน้าที่รับผิดชอบต่างๆ ในชุมชนเปรียบเสมือนกลไกที่จะช่วยพัฒนาตนเองสำหรับสมาชิกทุกราย การจัดการเวลาในแต่ละวันจึงเป็นไปอย่างรัดกุม มีโครงสร้างชัดเจนทั้งในเรื่องของการทำงาน กิจกรรมกลุ่ม การสัมมนา มื้ออาหาร ปฏิสัมพันธ์ระหว่างกลุ่มเพื่อนและบุคลากรทั้งที่เป็นแบบมีโครงสร้างชัดเจนและแบบส่วนตัว ผลดีอีกประการหนึ่งที่เด่นชัดของชุมชนบำบัดโดยเฉพาะในกลุ่มวัยรุ่นคือการที่ชุมชนมีโอกาสนำหน้าที่เสมือนครอบครัวทดแทนเนื่องจากวัยรุ่นส่วนใหญ่ที่มีปัญหาเสพติดนั้น มักมีสภาพครอบครัวเดิมที่มีปัญหามากมาย อย่างไรก็ตามระยะเวลาในชุมชนควรสั้นกว่าในกรณีผู้ใหญ่คืออยู่ในช่วง 12-18 เดือน และบุคลากรต้องมีการสอดส่องดูแลและประเมินสมาชิกอย่างใกล้ชิดกว่าในกรณีของผู้ใหญ่

การดูแลผู้เสพติดวัยรุ่น ในการบำบัดรักษาผู้เสพติดวัยรุ่น กับผู้เสพติดผู้ใหญ่แล้ว จะสามารถสังเกตเห็นความแตกต่างที่เด่นชัดประการหนึ่ง กล่าวคือ ผู้เสพติดวัยรุ่นมักมีความยากลำบากกว่าที่จะผ่านพ้นปัญหาและกลับคืนสู่สังคมได้ ทั้งนี้ เนื่องจากการที่วัยรุ่นยังจำเป็นต้องมีการปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลงตามวัยของตนเองทั้งในส่วนของพัฒนาการ สัมพันธภาพครอบครัวและสิ่งแวดล้อม ในขณะที่เผชิญกับปัญหาการเสพติด การใช้วิธีดูแลที่ส่งเสริมให้เกิดแรงจูงใจ (Motivational Interviewing Approach) เช่น

- หลีกเลี่ยงการให้ตราบาปหรือการใช้คำที่รุนแรงต่อความรู้สึกเกี่ยวกับภาวะเสพติด เช่น ชี้ยาให้พิจารณาถึงเป้าหมายของชีวิตและความยากลำบากที่จะบรรลุสู่เป้าหมายนั้น เพราะการติดยาเสพติด

- ให้รับฟังด้วยความจริงใจ ไม่ทะเลาะกับผู้ป่วย
- ให้แสดงความเข้าใจและเห็นอกเห็นใจต่อผู้เสพติดอย่างจริงใจ ผู้บำบัดต้องคำนึงถึงการสร้างความรู้สึกใส่ใจและมีส่วนร่วมจากผู้เสพติดรวมถึงการเน้นความรับผิดชอบของผู้เสพติดในฐานะเจ้าของปัญหาเพราะการมีส่วนร่วมและยอมรับในวัตถุประสงค์ของผู้รับการบำบัดถือเป็นหัวใจที่สำคัญของการรักษา
- หากมีความรู้สึกต่อต้านการรักษาเกิดขึ้น ให้พิจารณาว่าผู้ป่วยอาจจะอยู่ขั้นตอนของวัฏจักรแห่งการเปลี่ยนแปลงในขั้นที่ต่ำกว่าผู้บำบัดเข้าใจและควรพิจารณาถึงพฤติกรรมของผู้บำบัดที่มีผลต่อสัมพันธภาพในการรักษา
- ส่งเสริมให้ผู้เสพติดเชื่อมั่นในตนเองว่าสามารถควบคุมจิตใจตนเองและสถานการณ์เพื่อไม่ใช้สารเสพติดได้

การบำบัดรักษาทางจิตสังคม

1. การรักษาช่วงอดยา ส่วนใหญ่เป็นการให้ยารักษาตามอาการ เช่น รักษาอาการเครียด หงุดหงิด ซึมเศร้า อาการทางจิต
2. การบำบัดทางด้านจิตใจและสังคม เพื่อฟื้นฟูสมองส่วนคิดให้ควบคุมสมองส่วนอยากได้ดี โดย จิตสังคมบำบัดสำหรับผู้ติดยาบ้า ใช้ระยะเวลา 4 เดือน ผู้เสพ ครอบครัว และผู้บำบัดจะมาพบกันสัปดาห์ละ 3 ครั้ง โดยมีองค์ประกอบของการบำบัดรักษา 4 หัวข้อคือ
 1. การฝึกทักษะในการเลิกยาเสพติดในระยะเริ่มต้น
 2. การป้องกันการหวนกลับไปใช้ยา
 3. การให้ความรู้แก่ครอบครัว
 4. กลุ่มกิจกรรมเพื่อนช่วยเพื่อน

2. กิจกรรมมวลชลสัมพันธ์ที่สร้างสรรค์เพื่อการอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุข

ประชาคมหมู่บ้านให้เข้าใจถึงปัญหายาเสพติดและให้เกิดการยอมรับผู้ที่ผ่านการบำบัดรักษา จากศูนย์บำบัด รักษา หรือศูนย์อบรมของรัฐ

ให้กำลังใจแก่ผู้ที่ผ่านการบำบัด รักษา ให้ต่อสู้กับสภาวะการณปัจจุบัน

ชุมชนให้การยอมรับ ให้ความรัก

จัดทำโครงการคืนคนดีสู่สังคม เพื่อสร้างขวัญและกำลังใจผู้ผ่านการบำบัด รักษา

จัดอบรมพัฒนาและฟื้นฟูทางด้านจิตใจแก่ผู้ที่เคยติดยา

จัดงบประมาณสนับสนุนในด้านการฟื้นฟู

ให้โอกาสเข้าไปมีส่วนร่วมในการจัดการ และเป็นคณะกรรมการหมู่บ้าน

ยกย่องให้เป็นบุคคลตัวอย่าง โดยจัดให้เป็นวิทยากรประจำตำบล / หมู่บ้าน ในการ
เผยแพร่ประสบการณ์เกี่ยวกับยาเสพติดให้แก่เยาวชนต่อไป

คณะกรรมการคีนสิทธิ์ต่าง ๆ ให้แก่ผู้ที่เข้ารับการอบรม หรือเข้ารับการบำบัด รักษาตามที่
ทางราชการกำหนดมาแล้ว

ร่วมเป็นคณะกรรมการติดตาม และประเมินผลการจัดกิจกรรมต่าง ๆ

3. แนวทางส่งเสริมอาชีพแก่ผู้เข้ารับการบำบัดฟื้นฟู

ส่งเสริมด้านอาชีพ และการกีฬา

จัดหาอาชีพมารองรับ หลังผ่านการบำบัด รักษา

จัดอบรมพัฒนาฝีมือ แรงงาน โดยวิทยากรจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

จัดให้มีการรวมกลุ่มขึ้นเพื่อเขียนโครงการในการขอรับงบประมาณสนับสนุน ในกลุ่มอาชีพ
ตั้งกองทุนกลุ่มอาชีพขึ้น

ระยะที่ 2 พื้นฟู ดูแล พัฒนา สร้างพลังแผ่นดินและชุมชนเข้มแข็ง
(1 พฤษภาคม - 2 ธันวาคม 2546) มีเป้าหมายจัดการแพร่ระบาดของ
ยาเสพติดในหมู่บ้าน/ชุมชนให้หมดสิ้นไป หรือเบาบางลงจนอยู่ในระดับที่ไม่
ส่งผลกระทบต่อการค้าในชีวิตโดยปกติของประชาชน และประชาชนเกิด
ความพึงพอใจต่อผลการต่อสู้กับปัญหายาเสพติดของรัฐบาล ด้วยการขจัด
การผลิต การค้ายาเสพติดในทุกพื้นที่ กดดันให้ผู้เสพที่ยังหลงเหลืออยู่รายงานตัว
และเข้ารับการบำบัดรักษาให้หมด และมีระบบการติดตามช่วยเหลือ ดูแลไม่ให้
กลับไปใช้ยาเสพติดอีก ระดมพลังแผ่นดินเข้าร่วมแก้ไขปัญหาลงสู่พื้นที่ และเร่งรัดติดตาม
ประเมินผลการดำเนินงานจนบรรลุเป้าหมาย

4. การติดตามดูแลให้คำปรึกษาแก่ผู้เข้ารับการบำบัดไม่ให้หวนกลับไปเสพติด

ทั้งนี้ การบำบัดรักษาและฟื้นฟูสมรรถภาพ ควรทำแบบบูรณาการเป็นระบบและครบวงจรคือ ดำเนินการทั้งในด้านการป้องกัน ช่วยเหลือ และบำบัดรักษาไปพร้อมกัน ไม่ควรแยกส่วนให้มีหลายหน่วยงานรับผิดชอบ และควรให้ภาคเอกชนเข้ามามีส่วนร่วมด้วย และควรศึกษาวิเคราะห์การบำบัดรักษาประเภทต่างๆ ว่าได้ผลจริงมากน้อยเพียงใด โดยให้ผู้ที่มีความรู้ความเชี่ยวชาญในเรื่องนั้นโดยตรง เช่น นักจิตวิทยา นักสังคมสงเคราะห์ จิตแพทย์ เป็นต้น มิใช่เป็นเพียงการดำเนินการตามนโยบายของหัวหน้าหน่วยงานเท่านั้น

สนับสนุนและส่งเสริมให้สถาบันทางศาสนา เข้ามามีบทบาทในการดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด โดยเป็นศูนย์รวมในการพัฒนาจริยธรรม นำหลักธรรมทางศาสนา มาช่วยในการสร้างจิตสำนึกต่อต้านยาเสพติด ชัดเจนจิตใจให้ประชาชนมีศีลธรรม และมีจิตใจที่ดีงาม และเป็นศูนย์กลางยึดเหนี่ยวจิตใจคนไทยให้เข้าร่วมทำกิจกรรมต่างๆ การดำเนินงานควรดำเนินการในเชิงรุก และรับ และมีบทบาทในการฟื้นฟูสมรรถภาพทางร่างกาย และจิตใจให้เข้มแข็ง เสริมสร้างวิถีการดำเนินชีวิตที่ถูกต้องเพื่อมิให้หันกลับไปใช้ยาเสพติดอีก นอกจากนี้ หลักสูตรการศึกษาในชั้นเรียนต่างๆ ควรมีหลักสูตรวิชาประวัติศาสตร์ และวิชาที่ว่าด้วยยาเสพติดเข้าไปในระบบและนอกระบบการศึกษา เพื่อจะได้เป็นแนวทางในการบำบัดรักษาและฟื้นฟูสมรรถภาพให้ตรงกับสภาพปัญหาที่แท้จริง

สรุป

ข้าราชการประจำศูนย์ปฏิบัติการต่อสู้เพื่อเอาชนะยาเสพติดจังหวัด ต้องมีความสามารถในการจัดกิจกรรม เพื่อการบำบัดฟื้นฟูผู้ติดยาเสพติดในชุมชนอย่างครบวงจร ให้สามารถเลิกยาเสพติดและไม่หวนกลับไปใช้ยาเสพติดอีก รวมทั้งฟื้นฟูสมรรถภาพ ผู้ต้องขังที่ติดยาเสพติด ให้ฝึกพัฒนาตนเอง ในด้านสังคม ความคิด อารมณ์และจิตใจ ดีขึ้น สามารถอยู่ในชุมชนได้อย่างมีความสุข สำหรับการบำบัดรักษาในปัจจุบัน ผู้เข้ารับการบำบัดรักษาในระบบสมัครใจมีจำนวนน้อยลงมาก

ผู้เข้าสู่ระบบการรักษาส่วนใหญ่จะต้องใช้วิธีการบังคับบำบัด คุมประพฤติดังจังหวัดเป็นเจ้าภาพหลักในพื้นที่ ซึ่ง ศตส.จ. เป็นเจ้าภาพในการบูรณาการการแก้ไขปัญหา รวมทั้งบูรณาการงบประมาณของทุกหน่วยงานที่ลงไปสู่พื้นที่และงบประมาณ

การบังคับบำบัดแต่ละรายจะต้องใช้เวลาในการดำเนินการอย่างน้อย 120 วัน จึงจำเป็นต้องมีสถานที่เฉพาะ และมีงบประมาณในการดำเนินการจำนวนมาก ในปัจจุบันสถานที่ที่จะใช้ในการบังคับบำบัดมีอยู่จำนวนน้อย และงบประมาณ ก็ไม่เพียงพอที่จะรองรับผู้เสพ/ผู้ติดในระบบ บังคับบำบัดมีมาตรการในการแก้ไขปัญหาผู้เสพ/ผู้ติดในระบบบังคับบำบัด โดยเปิดช่องให้กรมคุมประพฤติไม่จำเป็นต้องควบคุมผู้เสพ/ผู้ติดทันทีที่มีการบ่งชี้ว่ามีความผิด สามารถจะปล่อยกลับไปอยู่ที่บ้านและมารายงานตัวสัปดาห์ละ 2 ครั้ง ได้อีก 45 วัน

ระบบดังกล่าวหลายฝ่ายมองว่าทำให้เกิดข้อบกพร่องในการบังคับบำบัดเพราะดูเหมือนว่าภาครัฐไม่ได้แก้ไขปัญหอย่างจริงจัง จึงได้มีคำสั่งที่ 40/2548 ที่กำหนดให้ปฏิบัติการพลังแผ่นดินรวมกวาดล้างยาเสพติด ครั้งที่ 4 กำหนดให้ทุกจังหวัดมีสถานที่บำบัดฟื้นฟูแบบบูรณาการอยู่ในจังหวัด ซึ่งข้อกำหนดดังกล่าวก่อให้เกิดแนวความคิดเกี่ยวกับความเป็นไปได้ในการดำเนินการบำบัดรักษาทุกระบบจะต้องมีสถานที่ที่ถาวรและกว้างใหญ่พอที่จะรองรับบุคลากรและผู้ป่วยจำนวนมากประมาณ 50-100 คน บุคลากรที่เกี่ยวข้องกับการบำบัดรักษาจะต้องเป็นบุคลากรประจำซึ่งทำหน้าที่ด้านนี้เพียงด้านเดียวเพราะผู้เข้ารับการรักษาไม่ได้เข้ามาเป็นรุ่นๆ พร้อมกัน ทายอดเข้ามารั้งละ 1-3 คน แต่ละครั้งที่เข้ามามีขั้นตอนในการรักษาแตกต่างกัน ทั้งนี้ประมาณการของผู้เข้ารับการรักษาในระบบต่างๆ ต้องมีความสอดคล้องกับภาพรวมด้านการรักษาของแต่ละจังหวัดหรือภูมิภาคให้เป็นแนวทางสำหรับ ศตส.จ.ในการดำเนินการต่อไป

หัวข้อวิชาที่ 10 ปฏิบัติการจิตวิทยามวลชน การประชาสัมพันธ์ และการสืบสวน หาข่าว เบาะแสเกี่ยวกับยาเสพติด(3 ชั่วโมง)

หลักการและเหตุผล

เครือข่ายองค์กรชุมชนในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด จังหวัดการแก้ไขปัญหายาเสพติด พบว่า เกิดขึ้นได้ 3 ลักษณะ คือ 1) การผุดเกิดจากภายใน จากวิกฤตปัญหายาเสพติดจึงเกิดการรวมตัวกันเพื่อแก้ไขปัญหายา 2) การหนุนเสริมจากภายนอก เป็นการริเริ่มจากองค์กรภายนอก อาจจะเป็นภาครัฐ องค์กรพัฒนาเอกชน ที่เข้ามาสนับสนุนให้ชุมชนรวมตัวกันแก้ไขปัญหายา 3) ความร่วมมือจากภายในและภายนอก ที่ร่วมกันแก้ไขปัญหายาเสพติด ซึ่งองค์กรภายนอกจะเป็นผู้สนับสนุนการเรียนรู้ ทั้งนี้ไม่ว่าเป็นการก่อเกิดแบบใดก็ตาม หัวใจสำคัญอยู่ที่การมีส่วนร่วม กลไกการจัดการของชุมชน และความต่อเนื่อง โดยบทบาทของภาครัฐมีความสำคัญยิ่งในการสนับสนุนชุมชน โดยเฉพาะการปกครอง การปราบปราม และการบำบัดรักษา กระบวนการแก้ไขปัญหายาเสพติดขององค์กรชุมชนที่สำคัญคือการสร้างการรับรู้ต่อปัญหาร่วมกันของคนในชุมชน มีการวิเคราะห์ชุมชนแบบมีส่วนร่วม การจัดเวทีชาวบ้าน การให้ความรู้และข้อมูลเกี่ยวกับยาเสพติด เพื่อสร้างกระแสการตื่นตัวและรับรู้ต่อปัญหามากขึ้น หรือเวทีประชาคม เพื่อให้คนในชุมชนได้ออกมาพบปะพูดคุย แลกเปลี่ยนความคิดเห็นที่จะนำไปสู่วิธีการแก้ไขปัญหายา รวมทั้งความสามารถการประชาสัมพันธ์เชิงรุกให้ชุมชน ให้ภาคเอกชน และประชาชน มีส่วนช่วยเหลือในการจับกุมปราบปรามยาเสพติด โดยเข้าถึงชุมชนมีทักษะในการสอบสวนหาข่าว ข้อมูลที่เป็นประโยชน์ต่อการปฏิบัติการต่อสู้เพื่อเอาชนะยาโดยเน้นให้เห็นว่าปัญหายาเสพติดเป็นปัญหาของสังคมที่จำเป็นต้องอาศัยความร่วมมือจากทุกฝ่ายในการแจ้งเบาะแสที่เป็นประโยชน์ต่อการนำไปสู่การจับกุม และเฝ้าระวังอย่างเข้มแข็ง

เป้าหมาย

มุ่งให้พัฒนาข้าราชการประจำ ศตส.ให้มีคุณลักษณะที่มีจิตวิทยามวลชนสัมพันธ์ในเชิงประสานการบูรณาการ การป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดได้อย่างมีประสิทธิภาพ และให้มีทักษะในการสอบสวนหาข่าว ข้อมูลที่เป็นประโยชน์ต่อการปฏิบัติการต่อสู้เพื่อเอาชนะยาเสพติด จังหวัด

จุดประสงค์ของการเรียนรู้

1. มวลชน/ สังคมมวลชน / วัฒนธรรมมวลชน
2. การปฏิบัติการจิตวิทยา
3. การสอบสวนหาข่าว

เนื้อหาสาระ

1. มวลชน/ สังคมมวลชน / วัฒนธรรมมวลชน
2. การปฏิบัติการจิตวิทยา
3. การสอบสวนหาข่าว

กิจกรรมการฝึกอบรม

- บรรยาย
- ฝึกปฏิบัติ
- แลกเปลี่ยนความคิดเห็นระหว่างวิทยากร ผู้เข้ารับการฝึกอบรม

สื่อการฝึกอบรม

1. คู่มือผู้เข้ารับการอบรม
2. เอกสารหลักสูตร
3. สื่อมัลติมีเดีย และ Power point

การประเมินผล

1. การมีส่วนร่วมในกิจกรรม
2. การนำเสนอและสรุปสาระที่ได้จากการเรียนรู้
3. แบบประเมินผลการฝึกอบรม

1. คุณลักษณะข้าราชการประจำ ศตส.จ.

คุณลักษณะของข้าราชการประจำ ศตส.จ.ต้องเป็นผู้ที่มีทักษะความสามารถ ยุทธวิธีการเข้าถึงประชาชน และมีจิตวิทยาในการจูงใจ ปรับเปลี่ยนทัศนคติของประชาชน เข้ามามีส่วนร่วมในการต่อสู้เอาชนะยาเสพติดในระดับพื้นที่ ตามนโยบายของรัฐบาล สามารถควบคุมโดยกลไกและกระบวนการทางสังคม (Social Movement) การโน้มน้าวเข้ามามีส่วนร่วมและรับผิดชอบการ

ป้องกันและแก้ไขปัญหาตั้งแต่กลไกในระดับครอบครัวและชุมชน ซึ่งเป็นรากฐานสำคัญของปัญหา โดยนายยุทธศาสตร์การแก้ไขปัญหาที่สอดคล้องและเหมาะสมกับสถานการณ์ เข้าถึงทุกพื้นที่และทุกกลุ่มเป้าหมาย รวมทั้งมีกลยุทธ์ในเชิงรุกที่เชื่อมโยงกับการแก้ปัญหาโครงสร้างทางสังคม เศรษฐกิจ และยุทธศาสตร์เชิงรับวิธีการในการแก้ปัญหายาเสพติดในสภาวะวิกฤตที่มีผลกระทบต่อความมั่นคงของชาติ

มีค่านิยมและพฤติกรรมที่พึงประสงค์เพื่อสนับสนุนส่งเสริมให้ปฏิบัติการกิจในหน้าที่ได้ดียิ่งขึ้น อาทิการเรียนรู้ตามรอยพระยุคลบาท หลักธรรมของคนเก่งสติ ปัญญา

“...ความสุจริตและความมุ่งมั่นในประโยชน์นั้น จะเกิดขึ้นยั่งยืนอยู่ได้ด้วย สติ กับ ปัญญา สติ คือความระลึกรู้ ...ปัญญา คือ ความรู้ชัด ที่เกิดขึ้นจากความฉลาดสามารถคิดพิจารณาอย่างถูกต้องแยกคายตามเหตุตามผล...”

“...ให้ทุกฝ่ายทำความเข้าใจ พยายามเข้าถึงประชาชน และร่วมกันพัฒนา...” รู้ รัก สามัคคี คือรู้ รู้ถึงปัญหา รู้ถึงสาเหตุ รู้ทางแก้ไข รัก รักและปรารถนาดีที่จะเข้าไปแก้ไข สามัคคี มีความปรารถนาแก้ไขปัญหา ทำงานเป็นทีม ร่วมมือร่วมใจกัน

“...ข้าราชการที่สามารถต้องมีความรู้ครบสามส่วน คือ ความรู้วิชาการ ความรู้ปฏิบัติการ และความรู้คิดอ่านตามเหตุผลความเป็นจริง...”

ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงหลักสายกลาง

“ทางสายกลาง”

“ความพอเพียง”

“ความพอประมาณ”

“ความมีเหตุผล”

ที่สำคัญคือการน้อมนำคุณธรรมซึ่งเป็นที่ตั้งของความรัก ความสามัคคี ที่ทำให้คนไทยเราสามารถร่วมมือร่วมใจกันรักษาและพัฒนาชาติบ้านเมืองให้เจริญรุ่งเรืองสืบต่อกันไปได้ตลอดรอดฝั่งของพระราชดำรัสพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวฯ เนื่องในวันฉลองราชสมบัติ ครบรอบ 60 ปี มาเป็นแนวทางการปฏิบัติ

ประการแรก คือ การที่ทุกคนคิด พูด ทำ ด้วยความเมตตา มุ่งดี มุ่งเจริญต่อกัน

ประการที่สอง คือ การที่แต่ละคนต่างช่วยเหลือเกื้อกูลกัน ประสานงาน ประสานประโยชน์กัน ให้งานที่ทำสำเร็จผล ทั้งแก่ตน แก่ผู้อื่น และกับประเทศชาติ

ประการที่สาม คือ การที่ทุกคนประพฤติปฏิบัติตนอยู่ในความสุจริต ในกฎกติกา และในระเบียบแบบแผน โดยเท่าเทียมเสมอกัน

ประการที่สี่ คือ การที่ต่างคนต่างพยายามทำความคิด ความเห็นของตนให้ถูกต้อง เทียงตรง และมั่นคงอยู่ในเหตุในผล หากความคิด จิตใจ และการประพฤติปฏิบัติที่ลงรอยเดียวกันในทางที่ดี ที่เจริญนี้ยังมีพร้อมมูลในกาย ในใจของคนไทย ก็มั่นใจได้ว่า ประเทศชาติไทยจะดำรงมั่นคงอยู่ตลอดไปได้ รวมทั้งการฝึกฝนให้เกิดทัศนคติการทำงานแบบ “**Proactive**” นั้น นับเป็น อุปนิสัย พื้นฐานสำคัญ ที่นำไปสู่อุปนิสัยอื่นๆ ในบรรดาอุปนิสัย ๗ ประการ ที่พัฒนาสู่ผู้มีประสิทธิผลสูง คือ

1. อุปนิสัยแห่งการเป็นคน "Proactive"
2. อุปนิสัยในการเริ่มต้นด้วยจุดมุ่งหมายที่ชัดเจนในใจ
3. อุปนิสัยในการเลือกทำสิ่งที่สำคัญก่อน
4. อุปนิสัยในการคิดแบบชนะ/ชนะ (คือได้ทั้งประโยชน์ตน และประโยชน์ผู้อื่น)
5. อุปนิสัยในการเข้าใจผู้อื่นก่อน แล้วจึงให้ผู้อื่นเข้าใจเรา
6. อุปนิสัยในการฝึกพลังประสานความต่าง เพื่อให้เกิดความร่วมมืออย่างสร้างสรรค์
7. อุปนิสัยในการลับเลื่อยให้คมอยู่เสมอ (หมั่นทำบ่อยๆ)

ของ Stephen R. Covey ที่นายกรัฐมนตรี พ.ต.ท.ดร.ทักษิณ ชินวัตร แนะนำให้ ครม.ได้อ่านโดยถ้ารู้หลักการที่ถูกต้อง และพยายามกระทำ "กายกรรม วาจากรรม มโนกรรม" เพื่อการพัฒนาเปลี่ยนแปลง "อุปนิสัย" หรือ "คุณลักษณะภายใน" ของตัวเองอย่างเหมาะสม ก็จะสามารถ นำไปสู่ความสำเร็จต่างๆ ของชีวิต ทั้งในด้าน การปฏิบัติงาน และชีวิตครอบครัว

2. มวลชน/ สังคมมวลชน / วัฒนธรรมมวลชน

มวลชน (Mass) หมายถึง กลุ่มคนที่มีปริมาณจำนวนมาก และเพื่อให้เข้าใจถึงความหมายที่เป็นกลางๆ ของมวลชนนี้ Blumier (1939) ได้เปรียบเทียบคำว่า มวลชน กับคำอื่นๆ ดังนี้

- กลุ่ม (Group) ในแง่ขนาดแล้ว กลุ่ม มีปริมาณน้อยกว่าคำอื่นๆ ความสัมพันธ์ระหว่างคนในกลุ่มใกล้ชิดกว่า ถ้าพิจารณาจากโครงสร้างของกลุ่ม
- ผุ้ชน (Crowd) ในแง่ขนาดแล้วอาจใหญ่กว่า กลุ่ม และเป็นการรวมกลุ่มในช่วงเวลาหนึ่งอย่างชั่วคราวภายในสถานที่เดียวกัน และไม่ได้มีโครงสร้างความสัมพันธ์ที่แน่นอน
- สาธารณะชน (Public) มีขนาดใหญ่กว่าสองกลุ่มแรก และในแง่ของสถานที่แล้วอาจกระจัดกระจาย แต่ทว่ามีความต่อเนื่องในแง่กาลเวลา สมาชิกมีเป้าหมายร่วมกัน ลักษณะแบบนี้มีความจำเป็นต่อระบอบประชาธิปไตย

มวลชน (Mass) เมื่อเปรียบเทียบกับทั้ง 3 แบบแล้ว มวลชนจะมีคนจำนวนมากกว่า แต่ในเชิงคุณภาพ กลุ่มคนเหล่านี้จะอยู่กันอย่างกระจัดกระจาย ไม่รู้จักกันและมีปฏิสัมพันธ์ต่อกันน้อย รวมทั้ง มีลักษณะประชากรที่หลากหลาย การรวมกลุ่มของคนเหล่านี้จะเกิดขึ้นเนื่องจากมีความสนใจหรือมี เป้าหมายเดียวกัน

สังคมมวลชน (Mass Society)

สังคมมวลชน จากทัศนะของ O.Boyd barrett (1995) กล่าวว่า สังคมมวลชนเริ่มเกิดขึ้นในทวีปยุโรปในช่วงศตวรรษที่ 16 -17 นั้นเกิดมาจากระบวนการอุตสาหกรรม (Industrialization) การทำให้เป็นเมือง (Urbanisation) ซึ่งมีผลทำให้สภาพสังคมชนบทสูญหายไป รวมทั้งลักษณะครอบครัวและชุมชนที่สำคัญ และสั่งสมมายาวนานอีกด้วย สภาพดังกล่าวทำให้ คนกลุ่มใหม่ ไม่มีจุดยืนของตนเอง ถูกอำนาจของรัฐและทุนครอบงำ อีกทั้งอยู่ผูกให้ตัวเองติดกับระบบสังคมที่เน้นความเป็นปัจเจกชน และเน้นการแข่งขันอย่างเสรีเพื่อผลิตและบริโภค

ประชาสังคม (Civil Society) หมายถึง ทุก ๆ ส่วนของสังคมโดยรวม ซึ่งแยกต่างหากจากภาครัฐและภาคธุรกิจ โดยทั่วไปหมายถึง ภาคประชาชน ประกอบด้วยองค์กรประชาชน องค์กรพัฒนาเอกชน กลุ่มอาชีพ กลุ่มพิทักษ์สิทธิ นักวิชาการ ในที่นี้จะรวมถึงข้าราชการ ศตส.จ.ที่แทรกเข้าถึงประชาชนที่ปฏิบัติการในการต่อสู้เพื่อเอาชนะยาเสพติด ฯลฯ

3. การปฏิบัติการจิตวิทยามวลชน

คำจำกัดความของการปฏิบัติการจิตวิทยา

คณะกรรมการปฏิบัติการจิตวิทยาแห่งชาติ กชช. ได้ให้ความหมายว่า การปฏิบัติการจิตกรรมทั้งปวงในด้านการเมืองการทหารเศรษฐกิจ และสังคมที่กระทำต่อเป้าหมายต่าง ๆ ทั้งฝ่ายตรงข้ามฝ่ายเป็นกลางและฝ่ายเดียวกันทั้งในยามปกติและยามสงคราม เพื่อให้เกิดผลเปลี่ยนแปลงทางด้านความคิดเห็น อารมณ์ ทัศนคติ และพฤติกรรม ของเป้าหมายในทางที่จะสนับสนุนผลประโยชน์ของชาติ

ปฏิบัติการจิตวิทยา การดำเนินการโดยทั่วไป แบ่งออกเป็น 2 ประเภท

1. เปิดเผย (OVERT PSYCHOLOGICAL OPERATIONS) คือ ดำเนินการอย่างเปิดเผยว่าเป็นผู้กระทำและรับผิดชอบในการกระทำนั้นๆ ต้องพยายามระมัดระวังอย่างรอบคอบ และควรใช้ความจริงเป็นมูลฐาน
- 2 . ปกปิด (COVERT PSYCHOLOGICAL OPERATIONS) เป็นการดำเนินการอย่างไม่เปิดเผยตัวเอง ทั้งนี้เพื่อหลีกเลี่ยงความรับผิดชอบ อันจะเกิดผลเสียหายแก่ประเทศชาติ เนื้อหาที่ใช้ก็ต้องระมัดระวังให้ น่าเชื่อถือ

เครื่องมือในการปฏิบัติการทางจิตวิทยา

การโฆษณาชวนเชื่อจะต้องมีคุณภาพแพร่เข้าไปให้ถึงบุคคลเป้าหมาย เพื่อให้เกิดผลที่ต้องการจริง ๆ

1. การพบปะพูดคุย คือ จะต้องเตรียมการคือจะพูดเพื่อวัตถุประสงค์ใด จะต้องพูด

ว่าอย่างไร พูดอย่างไร พูดกับใคร พูดที่ไหน พูดเมื่อไร ข้อควรระวังในการพูด

2. สิ่งพิมพ์ คือ เครื่องมือโฆษณาชวนเชื่อที่สำเนาออกมาเป็นจำนวนมาก ได้แก่ ใบปลิว แผ่นประกาศ จดหมาย วารสาร หนังสือพิมพ์ หนังสือป้าย วัตถุสิ่งของที่มีรูปหรืออักษรปรากฏอยู่ ข้อดีของสิ่งพิมพ์ เช่น ใช้อธิบายเรื่องราวที่รายละเอียดลึกซึ้งได้ บุคคลเป้าหมายสามารถ

อ่านทบทวนได้ ข้อเสียมี เช่น สิ่งพิมพ์ที่พิมพ์ตัวหนังสือไว้คนที่อ่านหนังสือไม่ออกจะไม่สามารถเข้าใจ

3. เครื่องขยายเสียง การเตรียมคำพูดที่จะขยายเสียง ควรให้สั้นฟังเข้าใจง่าย พอให้จำได้และไม่ถึงให้เบื่อหน่าย ใช้คนท้องถิ่นพูดเพื่อมิให้เกิดความรู้สึกระแวง

4. วิทยุ คือ เครื่องมือที่สามารถส่งคลื่นแม่เหล็กไฟฟ้า ให้พาคั่นเสียงไปได้ในระยะไกล ให้บุคคลเป้าหมายรู้ได้อย่างรวดเร็วพร้อมกันเป็นจำนวนมากในระยะไกลพื้นที่กว้าง

5. โทรทัศน์

6. ภาพยนตร์ มีข้อเสียคือการฉายภาพยนตร์เป็นเรื่องยุ่งยากต้องมีไฟฟ้าในที่มืดหรือเวลากลางคืนทำให้จำกัดโอกาสที่จะใช้ภาพยนตร์ลงและการสร้างภาพยนตร์เสียค่าใช้จ่ายสูง

แนวทางการใช้ปฏิบัติการจิตวิทยาในการต่อสู้เพื่อเอาชนะยาเสพติดซึ่งเป็นปฏิบัติการจิตวิทยาที่มุ่งหวังผลให้เกิดความมั่นคง ระยะเวลา ต้องดำเนินการอย่างกว้างขวาง ประสานการปฏิบัติการอย่างกลมกลืนกับแผนยุทธศาสตร์การป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด เป็นการปฏิบัติการจิตวิทยา มีวัตถุประสงค์เพื่อจะก่อให้เกิดอิทธิพลเหนือจิตใจกลุ่มชนเป้าหมาย และมีพฤติกรรมตามที่ต้องการ คือ ความร่วมมือ โดยอาศัยพื้นฐานผลประโยชน์ของส่วนรวมของกลุ่มชน

เป้าหมายเป็นเครื่องจูงใจ ให้เปิดรับการสื่อสารเรื่องยาเสพติด ซึ่งจากการศึกษา แม็คคอมส์ และเบ็คเคอร์ (McCombs and Baker. 1979) กล่าวว่า บุคคลเปิดรับข่าวสารจากสื่อมวลชน เพื่อตอบสนองความต้องการ 4 ประการ ดังนี้

1. เพื่อต้องการรู้เหตุการณ์ โดยการติดตามความเคลื่อนไหว และสังเกตการณ์สิ่งต่าง ๆ รอบตัวจากสื่อมวลชน เพื่อให้รู้ทันเหตุการณ์ มีความทันสมัย และรู้ว่าอะไรเป็นสิ่งที่สำคัญที่ควรรู้

2. เพื่อต้องการช่วยตัดสินใจ โดยเฉพาะการตัดสินใจในเรื่องที่เกี่ยวกับชีวิตประจำวัน การเปิดรับข่าวสารทำให้บุคคลสามารถกำหนดความเห็นของตนต่อสภาวะ หรือเหตุการณ์ต่าง ๆ รอบตัวได้

3. เพื่อการพูดคุยนทนหา การเปิดข่าวสารจากสื่อมวลชนทำให้บุคคลมีข้อมูลที่จะนำไปใช้ในการพูดคุยกกับคนอื่นได้ และ

4. เพื่อการมีส่วนร่วม เพื่อการรับรู้ และมีส่วนร่วมในเหตุการณ์ความเป็นไปที่เกิดขึ้นรอบตัว

แนวทางดังกล่าว สามารถนำมาประยุกต์ใช้กับปฏิบัติต่อสู้เพื่อเอาชนะยาเสพติดที่จะสร้างค่านิยม กับชุมชนให้ข่าวสารเพื่อกระตุ้นเตือนจริยธรรมในบุคคล อันก่อให้เกิดการปฏิบัติตามค่านิยมที่ดีงาม สร้างทัศนคติ คือ ความพร้อมที่จะประพฤติปฏิบัติ ประกอบด้วย ความรู้ ความรู้สึก และแนวโน้มของพฤติกรรม ที่เอื้ออำนวยต่อการปฏิบัติแนวทางยุทธศาสตร์การต่อสู้เพื่อเอาชนะยาเสพติดในระดับพื้นที่สำหรับข้าราชการประจำ ศตส.จ. ซึ่งแนะแนวทางที่ถูกต้อง และมุ่งเอาชนะจิตใจคน ให้หันมาสนับสนุน ในทุกรูปแบบในการปฏิบัติงานการแก้ไขปัญหายาเสพติดในระดับพื้นที่สามารถ เข้าถึงแกนนำ สนับสนุนให้ผู้นำตามธรรมชาติ ที่ยอมรับของสมาชิก ให้ ความร่วมมือระดมทุนและภูมิปัญญาท้องถิ่นมาใช้อย่างเหมาะสม

ปฏิบัติการจิตวิทยามวลชนสนับสนุนกิจการทำสงครามต่อสู้เพื่อเอาชนะยาเสพติด

ปฏิบัติการจิตวิทยาเป็นเครื่องมือในการบรรลุวัตถุประสงค์ของต่อสู้เพื่อเอาชนะยาเสพติด ด้วยการดำเนินการแบบองค์รวม โดยจะต้องดำเนินการไปตามลำดับขั้น ดังต่อไปนี้

1. เสริมสร้างความร่วมมือจากทุกฝ่ายในการร่วมกันต่อสู้เพื่อเอาชนะยาเสพติด
2. จะต้องชักจูงกลุ่มอิทธิพลต่าง ๆ ให้หันมาสนับสนุนการปฏิบัติการต่อสู้เพื่อเอาชนะยาเสพติด
3. จะต้องชักจูงให้ประชาชนสนับสนุนการปฏิบัติงานของ ศตส.จ. เช่นการสืบสวนหาข่าว และเบาะแส

ซิมบาตู เอ็บเบอร์สัน และมาสแลค (Zimbaod, Ebberson and Maslach. 1977) กล่าวว่า การเปลี่ยนแปลงทัศนคติขึ้นอยู่กับความรู้ และเมื่อทัศนคติเปลี่ยนแปลงแล้ว จะมีการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมทั้ง 3 อย่างนี้มีความเชื่อมโยงกันทัศนคติจึงมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรม เป็นสาเหตุของพฤติกรรม และผลของพฤติกรรม เพราะเวลาที่บุคคลแสดงพฤติกรรมตามความคิด ความต้องการของเขา เขาจะได้รับประสบการณ์ ที่ทำให้เขาเกิดความคิด ความรู้สึกบางอย่างต่อการกระทำนั้น ทัศนคติจึงเป็นผลของพฤติกรรมที่มีอิทธิพลในการกำหนดรูปแบบของพฤติกรรมที่บุคคลกระทำในครั้งต่อ ๆ ไปด้วย

ทฤษฎีความไม่สอดคล้องในการรู้ต่าง ๆ (Cognitive dissonance Theory) ที่อธิบายว่า การเปลี่ยนแปลงทัศนคติของคน เกิดจากความขัดแย้ง ระหว่างความรู้ ความเห็น หรือความเชื่อ ตั้งแต่ 2 ชนิดขึ้นไป ความขัดแย้งนี้ทำให้บุคคลไม่สบายใจ และความไม่สบายใจนี้ ผลักดันให้บุคคลพยายามลดความขัดแย้งนั้นลง

ความรู้ เป็นการรับรู้เบื้องต้น ซึ่งบุคคลส่วนมากจะได้รับผ่านประสบการณ์ โดยอาศัยการเรียนรู้จากการตอบสนองสิ่งเร้า (S-R) แล้วจัดระบบเป็นโครงสร้างของความรู้ที่ผสมผสานระหว่างความจำ (ข้อมูล) กับสภาพจิตวิทยา ด้วยเหตุนี้ ความรู้จึงเป็นความจำที่เลือกสรรให้สอดคล้องกับ

สภาพจิตใจของตนเอง ความรู้จึงเป็นกระบวนการภายใน อย่างไรก็ตาม ความรู้อาจส่งผลต่อพฤติกรรมที่แสดงออกของมนุษย์ได้ และผลกระทบที่ผู้รับสารเกิดความรู้ในทฤษฎีการสื่อสาร

ดังนั้น **“ปฏิบัติการจิตวิทยามวลชน”** เป็นการชักจูงให้คนในสังคมปฏิบัติกิจกรรมร่วมกันให้เกิดผลเปลี่ยนแปลงทางด้านความคิดเห็น อารมณ์ ทศนคติ และพฤติกรรม ตามเป้าหมายการต่อสู้เอาชนะยาเสพติดตามนโยบายของรัฐบาลที่จะสนับสนุนผลประโยชน์ของชาติ ได้แก่

- **กิจกรรมการใช้โฆษณาชวนเชื่อ** และมาตรการอื่นใดที่วางแผนไว้แล้วเพื่อให้มีอิทธิพลต่อทัศนคติ อารมณ์ ท่าที พฤติกรรมของฝ่ายตรง ฝ่ายเป็นกลาง หรือฝ่ายพันธมิตร ในทางที่จะบรรลุวัตถุประสงค์ของชาติให้เป็นผลสำเร็จ โดยการเผยแพร่ข่าวสาร ความคิดเห็น ลัทธินิยม หรือการจูงใจต่างๆ รวมทั้งมาตรการอื่นๆ ตามแผนที่ได้วางไว้ จะโดยทางตรงหรือทางอ้อมก็ตาม เพื่อให้มีอิทธิพลเหนือจิตใจกลุ่มมวลชนกลุ่มใดกลุ่มหนึ่งที่ต้องการในวิธีทางที่จะช่วยสนับสนุนให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่กำหนด กิจกรรมทางจิตวิทยา และการทำสงครามจิตวิทยา และมาตรการอื่นๆ ที่วางไว้ จะโดยทางตรงหรือทางอ้อมก็ตาม เพื่อให้มีอิทธิพลเหนือ ต่ออารมณ์ ความคิดเห็น ทศนคติ และพฤติกรรมของฝ่ายตรงข้าม ฝ่ายเป็นกลาง และฝ่ายเราในหนทางที่จะสนับสนุนวัตถุประสงค์ให้บรรลุเป้าหมาย

- **ใช้กระบวนการกลุ่ม** เป็นกระบวนการที่รวมเอาประสบการณ์ของบุคคลหลาย ๆ ฝ่ายที่มาพบประสังสรรค์ กัน ด้วยความรู้สึกพึงพอใจในความสัมพันธ์ซึ่งกันและกัน เกิดปฏิสัมพันธ์ (Interaction) ระหว่างกัน ซึ่งกระบวนการกลุ่มนี้จะช่วยให้แต่ละคนได้มีโอกาสเรียนรู้ แลกเปลี่ยนความรู้ ประสบการณ์ ข้อคิดเห็น ข่าวสารข้อมูล ระหว่างกัน เป็นการสร้างแรงจูงใจให้แก่กัน เกิดความเอื้ออารีต่อกัน จนช่วยให้ค้นพบแนวทาง/วิธีการแก้ไขปัญหาที่น่าพอใจร่วมกัน เช่น ผู้นำชุมชน ปราชญ์ชาวบ้าน หรือผู้มีความรู้ในชุมชนนั้นๆ หรือการไปพูดคุยกับกลุ่มอื่นๆ ได้ เพื่อที่จะนำข้อมูลที่ได้เหล่านั้นมาวิเคราะห์ และสามารถนำมาใช้เป็นส่วนหนึ่งในการตัดสินใจร่วมกันของสมาชิก เพื่อนำไปปรับประยุกต์ใช้ให้เกิดความเหมาะสมกับกลุ่มได้ ซึ่งขั้นการพัฒนาแลกเปลี่ยนกลุ่มนี้จะต้องอยู่บนพื้นฐานของการสื่อสารที่ดีระหว่างสมาชิกภายในกลุ่ม อาศัยการสื่อสารแบบสองทาง two way communication เนื่องจากการสื่อสารดังกล่าวย่อมจะกระตุ้นให้สมาชิกได้แสดงความคิดเห็น โดยผ่านการคิดวิเคราะห์ ถือเป็นการช่วยให้สมาชิกได้ฝึกคิดวิเคราะห์ได้

- **การสร้างเครือข่าย** เมื่อกลุ่มสามารถดำเนินงานจนบรรลุเป้าหมายที่ได้กำหนดไว้แล้ว กลุ่มจึงมีการขยายความร่วมมือไปยังกลุ่มอื่นๆ สร้างการดำเนินงานในรูปแบบของเครือข่ายทำให้กลุ่มสามารถแก้ไขปัญหาในภาพกว้างได้มากขึ้น รวมทั้งยังเป็นการเข้าไปแก้ไขปัญหาสังคม ยัง

ส่งผลให้ชุมชนของตนเองเกิดความเข้มแข็ง ประสานการดำเนินงานร่วมกัน รูปแบบเครือข่าย (network) ยังทำให้กลุ่มเกิดพลังอำนาจมากยิ่งขึ้น ถึงเป็นการสร้าง Empowerment ได้

4. การสอบสวนหาข่าว

การแก้ไขปัญหายาเสพติดของชุมชนตนเองได้อย่างยั่งยืนและสนับสนุนให้ความร่วมมือกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการบำบัดรักษาผู้ติดยาเสพติด และดำเนินการ Re-X-Ray ในพื้นที่รับผิดชอบอย่างต่อเนื่อง เพิ่มขีดความสามารถในการข่าวกรองอย่างต่อเนื่อง จัดให้มีแหล่งข่าว การลาดตระเวน การตั้งด่านตรวจ จุดตรวจ และจุดสกัดตามความเหมาะสมทั่วพื้นที่ โดยการนำกลุ่มพลังประชาชนในพื้นที่เข้าร่วมดำเนินการเพื่อสนับสนุนการปฏิบัติการสืบสวนหาข่าวและติดตามพฤติการณ์ความเคลื่อนไหวของภัยยาเสพติดคุกคามทั้งต่อบุคคลและประเทศชาติโดยเฉพาะการปราบปรามการลักลอบนำเข้าหรือส่งออกสารตั้งต้น และเคมีภัณฑ์ การปราบปรามเครือข่ายผู้ผลิต นายทุน ผู้มีอิทธิพล ผู้สนับสนุน ผู้ค้ารายสำคัญ และเจ้าหน้าที่ของรัฐที่เข้าไปเกี่ยวข้องกับการค้ายาเสพติด ปฏิบัติการทางจิตวิทยาด้านการข่าว สามารถสนับสนุนการปฏิบัติงาน ศตส.จ.ให้รู้ทิศทาง เพราะในปัจจุบันการลักลอบปลูกพืชยาเสพติดกระจายไปตามพื้นที่ ทั้งภายในและภายนอกประเทศ

ได้แก่ พื้นที่ปลูกฝิ่นในรัฐฉานตอนใต้เพิ่มมากขึ้น เนื้อที่ประมาณ ๙๐,๕๐๐ ไร่ ผลผลิตประมาณ ๔๓๔ ตัน กลุ่มผู้ปลูกหลักได้แก่ กลุ่มมูเซอ ไทยใหญ่ ปะโอ ซึ่งผลผลิตดังกล่าวแปรสภาพเป็นเฮโรอีนได้ประมาณ ๒๘ ตัน และจากการที่ประเทศไทยได้พัฒนาระบบการคมนาคมจนเกิดความสะดวกในการเดินทาง ทำให้ประเทศไทยเป็นพื้นที่นำเข้าและส่งออกยาเสพติด ด้วยการลำเลียงยาเสพติดจากชายแดนเข้ามาสู่ส่วนกลางอาจจะโดยยานพาหนะต่างๆ และการส่งทางพัสดุภัณฑ์ไปรษณีย์ ตลอดจนการนำเข้า ออกเส้นทางพรมแดนประเทศเพื่อนบ้าน ซึ่งมีกระบวนการที่ซับซ้อนมาก ปฏิบัติการจิตวิทยามวลชน การสืบสวนหาข่าว และเบาะแส เป็นวิธีการที่ ข้าราชการประจำ ศตส.จ. ต้องเรียนรู้นำมาใช้ในการปฏิบัติการต่อสู้เพื่อเอาชนะยาเสพติด

ปัญหาการติดสารเสพติดที่พบในชุมชน ในกลุ่มที่ใช้สารเสพติด ส่วนใหญ่เป็นกลุ่มเยาวชน และวัยแรงงาน สาเหตุของการใช้สารเสพติดในกลุ่มวัยแรงงานนั้น เพราะต้องการงานให้มากขึ้น ภาวะงานหรืออาชีพบางอย่างที่ทำให้ต้องใช้ยาเสพติด หรือนายจ้างบางคนให้ลูกจ้างใช้ยาเสพติด เพราะความเชื่อที่ผิดๆ คิดว่าการใช้สารเสพติดจะช่วยให้มีพลังกำลัง และสามารถทำงานหนักได้มากขึ้น

ส่วนสาเหตุของการใช้สารเสพติดในกลุ่มเยาวชนนั้น ส่วนใหญ่มีสาเหตุมาจากความอยากรู้อยากลอง การทำตามแฟชั่น ทำตามเพื่อน และปัญหาทางครอบครัว โดยสภาพแวดล้อมที่มี

ยาเสพติดจะเป็นปัจจัยเสริมที่ทำให้ปัญหาทวีความรุนแรง ซึ่งเป็นบทบาทของข้าราชการประจำศูนย์ปฏิบัติต่อสู้เพื่อเอาชนะยาเสพติดจังหวัด จะต้องเข้าไปแทรกสนับสนุน ส่งเสริมให้ชุมชนรวมตัวกัน แก้ไขปัญหา และประสานความร่วมมือจากภายในและภายนอก ร่วมกันแก้ไขปัญหายาเสพติด โดยเฉพาะการป้องกัน การปราบปราม และการบำบัดรักษา สร้างกระแสการตื่นตัวและรับรู้ต่อปัญหาความกระหน่ำให้กับองค์กรชุมชนที่สำคัญคือ การรับรู้ต่อปัญหาร่วมกันของคนในชุมชน มีการวิเคราะห์ชุมชนแบบมีส่วนร่วม จัดเวทีชาวบ้านหรือเวทีประชาคม เพื่อให้คนในชุมชนได้ออกมาพบปะพูดคุย แลกเปลี่ยนความคิดเห็น รับรู้การข่าวข้อมูล เกี่ยวกับยาเสพติด ที่จะนำไปสู่วิธีการแก้ไขปัญหามาตรการทางสังคมและการเฝ้าระวังในชุมชน โดยการกำหนดกฎกติการ่วมกัน

เครื่องมือและเทคนิคในการทำงานร่วมกับชุมชน การทำงานร่วมกับชุมชนหรือการสร้างมีส่วนร่วมสำหรับสังคมไทยนั้น ต้องมีการสร้างบรรยากาศของการมีส่วนร่วม ซึ่งเรามีปัจจัยเอื้อที่ดี คือ น้ำใจพร้อมช่วยเหลือ มีบรรยากาศประชาธิปไตย โดยอาจจะใช้กระบวนการกลุ่ม เข้าค่าย การศึกษาดูงาน และทำกิจกรรมสาธารณะร่วมกัน สร้างความเข้มแข็งระดับบุคคล ครอบครัว และชุมชน สนับสนุนให้รู้จักการใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์ การสร้างอาชีพ การสร้างสัมพันธภาพคนในครอบครัวและชุมชน

การเข้าถึงระบบของชุมชน ระบบต่าง ๆ ของชุมชน มักจะมีแบบแผนจากมิติทางสังคม วัฒนธรรม ความเชื่อ หรือค่านิยม มาเกี่ยวข้องสัมพันธ์ บางเรื่องเป็นวิถีชีวิตของชุมชน

ประโยชน์ของเครื่องมือนี้ คือ ทำให้เราได้เรียนรู้ระบบของชาวบ้านซึ่งจะมีภูมิปัญญา วิถี/แนวทาง วิธีการของชาว

ปฏิทินชุมชน จุดมุ่งหมายของการใช้เครื่องมือนี้ คือ สร้างความเข้าใจในวิถีชีวิตของชาวบ้าน ว่าในแต่ละรอบปี รอบเดือน หรือแต่ละวัน ชาวบ้านทำอะไร อย่างไร เมื่อไรบ้าง ทำให้เรารู้จังหวะชีวิต ของชุมชน เป็นจุดเริ่มต้นของการสร้างสัมพันธ์ที่ดีกับชุมชน เพราะการรู้จักจังหวะและวิถีชีวิตของชุมชนคือ การรู้จักกาลเทศะในชีวิตชาวบ้าน เมื่อเราเข้าหาชาวบ้านได้ถูกจังหวะจะสร้างความรู้สึกดี ๆ และเกิดบรรยากาศของความร่วมมือที่ดี เช่น **ปฏิทินทางเศรษฐกิจ** หรือปฏิทินการทำมาหากิน ประกอบอาชีพ สร้างรายได้ ซึ่งสามารถใช้วิธี ข้อมูลกลุ่มนี้จะทำให้เรามองเห็นจังหวะชีวิตที่เป็นภาพรวม อันจะเป็นประโยชน์ต่อการวิเคราะห์ปัญหาหรือแนวทางป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด **ปฏิทินทางวัฒนธรรม/สังคม** เป็นการศึกษาเกี่ยวกับขนบธรรมเนียมประเพณีหรือพิธีกรรมสำคัญ ที่เป็นส่วนหนึ่งของวิถีชีวิตคนในชุมชนนั้น ๆ ซึ่งจะเป็นประโยชน์ต่อการเข้าถึง และประสานงานระหว่างเครือข่าย ชุมชนเพื่อแก้ไขปัญหายาเสพติดเสริมพลังของชุมชนให้มีศักยภาพมากขึ้น จึงจะทำให้การแก้ไขปัญหายาเสพติดได้ผล

ภาครัฐควรให้ความสำคัญกับ**ปฏิบัติการจิตวิทยามวลชน**ให้เข้ามามีส่วนร่วมเพื่อแก้ปัญหายาเสพติด ทั้งนี้ โดยสนับสนุนบทบาทของชุมชนด้วยวิธีการต่างๆ เช่น การกระตุ้นให้เกิดการรวมกลุ่มกันของคนในชุมชนโดยใช้กลไกชุมชนเพื่อเฝ้าระวังดูแลกันเอง ให้ชุมชนร่วมจัดกิจกรรมรณรงค์ป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด การกระตุ้นให้เกิดเวทีชาวบ้านเพื่อคัดเลือกผู้นำธรรมชาติที่มาจากความศรัทธาเชื่อถือของคนในชุมชน เพื่อเป็นแกนนำให้เกิดการมีส่วนร่วมและเป็นชุมชนที่เข้มแข็ง ซึ่งนำไปสู่การเสริมสร้างความเข้มแข็งของหมู่บ้านชุมชนเพื่อเอาชนะยาเสพติดอย่างยั่งยืน

จากการติดตามในพื้นที่ พบว่าการรวมกลุ่มของคนในชุมชนเมืองและชุมชนชนบทจะมีลักษณะแตกต่างกัน โดยชุมชนเมืองส่วนใหญ่จะต่างคนต่างอยู่ ไม่มีการรวมกลุ่มกันเหมือนเช่นชุมชนในชนบท เนื่องจากสภาพปัจจัยแวดล้อมทางสังคมและเศรษฐกิจ ซึ่งจากการดูงานในพื้นที่พบว่า ชุมชนเมืองบางแห่งมีการแพร่ระบาดของยาเสพติดในชุมชน ทั้งผู้ค้าและผู้เสพเป็นจำนวนมากในใจกลางเมือง เช่น ใกล้สถานีขนส่งและสถานีตำรวจ และจากการสอบถามประชาชนในพื้นที่ พบว่า เนื่องจากเป็นแหล่งอิทธิพล ผู้กระทำความผิดจึงไม่เกรงกลัวกฎหมาย ในขณะที่การรวมกลุ่มของชุมชนในชนบทจะเห็นผลในเชิงรูปธรรมได้อย่างชัดเจนมากกว่าเช่น การตั้งสมัชชาต้านยาเสพติด การตั้งน้ำสาบานเลิกยุ่งเกี่ยวกับยาเสพติด กระบวนการสร้างชุมชนเข้มแข็งเพื่อเอาชนะยาเสพติดซึ่งได้ดำเนินการอย่างเป็นขั้นเป็นตอนต่อเนื่องมาเป็นเวลานานโดยอาศัยความศรัทธาเชื่อถือของคนในชุมชน เพื่อเป็นแกนประสานให้เกิดความร่วมมือมีส่วนร่วม แต่นโยบายเร่งรัดปราบปรามผู้ค้าเพื่อขจัด ปัญหายาเสพติดให้หมด โดยให้ชุมชนสอดส่องดูแลผู้ค้าให้ยินยอมออกมาแสดงตนและต่อมารัฐจับกุมนั้น อาจทำให้ชุมชนเข้มแข็งไม่สามารถเป็นกลไกที่จะช่วยให้การดำเนินงานป้องกันและแก้ไข ปัญหายาเสพติดบรรลุตามเป้าหมายได้ในระยะยาว เนื่องจากขาดความไว้วางใจเชื่อใจของชุมชนที่จะเปิดเผยข้อมูลที่แท้จริงต่อรัฐ รวมทั้งความเกรงกลัวและหวั่นภัยอันตรายจากผู้ค้าและผู้มีอิทธิพลซึ่งฝังรากลึกมานาน

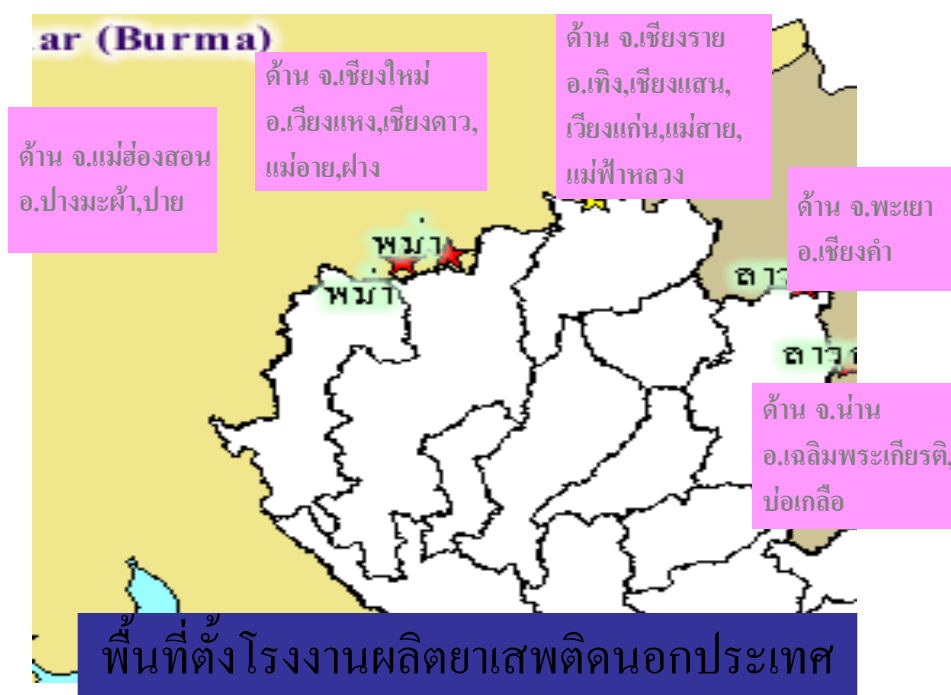
ปฏิบัติการจิตวิทยามวลชน และประชาสัมพันธ์เชิงรุก โดยมีแผน และสอดคล้องกับการปฏิบัติการอื่น ๆ โดยใช้กระบวนการประชาคมในการกระตุ้นและระดมพลัง กำหนดพื้นที่เป้าหมายที่ชัดเจน การดำเนินการสอดคล้องกับปัญหาในพื้นที่ โดยผสมผสานการดำเนินงาน การป้องกัน แก้ไข และการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมควบคู่กันไป เพื่อสร้างภูมิคุ้มกันในระยะยาว รณรงค์ให้ประชาชนมีส่วนร่วมตั้งแต่ระดับครอบครัว สถานศึกษา และชุมชน อย่างครบถ้วนและต่อเนื่อง ให้โอกาสการรับการบำบัดรักษา และฟื้นฟูสมรรถภาพ จากผู้ติดยาฯ ในระบบสมัครใจ ตามความต้องการ และความเหมาะสมของผู้ติดยาเสพติด

ปฏิบัติการจิตวิทยามวลชนในการสืบสวนหาข่าวการหาข่าวในเชิงรุก เพื่อสนับสนุนการกระทำความผิดโดยเจตนา ดำเนินการกับผู้ผลิต ผู้ค้า ผู้นำเข้า - ส่งออกยาเสพติด และผู้มี

อิทธิพล ส่งเสริมความร่วมมือกับต่างประเทศ เพื่อลดปัจจัยที่เกี่ยวข้อง หรือผลกระทบต่อการเพิ่มปริมาณยาเสพติด ในประเทศไทย พัฒนาระบบบริหารจัดการทุกด้านเพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดได้อย่างรวดเร็ว และทันต่อเหตุการณ์ ลดการขยายตัวและปัญหาการแพร่ระบาดของยาเสพติด ทำให้เกิดความสงบเรียบร้อยในสังคม และความมั่นคง ของประเทศ โดยใช้กลยุทธ์ ประสานความร่วมมือของ "ราษฎร์ - รัฐ ร่วมใจต้านภัยยาเสพติด"

ด้านการป้องกันยาเสพติด ได้ดำเนินการเผยแพร่ข้อมูล ข่าวสารด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในภาพรวม การป้องกันยาเสพติดในสถานศึกษา,ชุมชน,สถานประกอบการ ด้านการบำบัดรักษาและฟื้นฟูสมรรถภาพ ดำเนินการให้การบำบัดผู้ติดยาเสพติด

ด้านความร่วมมือกับต่างประเทศ จัดทำข้อตกลงความร่วมมือ ประสานงานด้านปราบปรามยาเสพติดระหว่างประเทศ เพื่อการปราบปรามและสกัดกั้นการลักลอบลำเลียงยาเสพติดส่งออก - นำเข้า ด้านควบคุมและลดปัญหาการแพร่ระบาดของยาเสพติด ในพื้นที่ชุมชน/หมู่บ้าน ได้ดำเนินการจัดวางระบบและสร้าง รูปแบบในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในระดับพื้นที่ โดย พัฒนาระบบความร่วมมือพหุภาคี และปฏิบัติการจิตวิทยารวมพลังมวลชนจากชุมชนต่างๆ ในหมู่บ้าน ให้เป็นพลังแผ่นดินต่อต้านยาเสพติด ในหมู่บ้านชุมชนของตนเอง และสร้างเครือข่ายข้อมูลยาเสพติด สืบสวนหาข่าวเฝ้าระวังปัญหาการแพร่ระบาดของยาเสพติด โดยเน้น กระบวนการมีส่วนร่วมของครอบครัวและชุมชน โดยเฉพาะตามแนวชายแดนภาคเหนือ และลักลอบเข้ามาจำหน่ายในประเทศไทย รวมทั้งการลำเลียงเพื่อส่งผ่านไปจำหน่ายยังประเทศต่างๆ ทั่วโลก โดยผ่านทางเครือข่ายที่เชื่อมโยงกันในหลายประเทศในรูปแบบขององค์กรอาชญากรรม ข้ามชาติ ประเทศไทยไม่สามารถดำเนินการกับผู้ผลิต ผู้ค้า หรือผู้เกี่ยวข้องในการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดในอาณาเขตของประเทศอื่นได้

ดังนั้นปัญหาดังกล่าวจึงไม่ใช่เป็นปัญหาที่ประเทศใดประเทศหนึ่งจะสามารถแก้ไขได้โดยลำพัง จำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องได้รับความร่วมมือจากหลายประเทศ โดยเฉพาะอย่างยิ่งจากประเทศที่มีแหล่งผลิตยาบ้าตั้งอยู่ เพราะปัจจุบันการผลิตยาบ้ากว่าร้อยละ 90 จะผลิตนอกประเทศไทย โดยเฉพาะตามแนวชายแดนประเทศเพื่อนบ้าน รวมทั้งการแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับแหล่งผลิต ผู้ผลิต ผู้ค้า และผู้จำหน่ายยาเสพติดอย่างสม่ำเสมอและต่อเนื่อง

บรรณานุกรม

กาญจนา แก้วเทพ.(2434). *ทักษะแบบองค์รวมในงานพัฒนา.สังคมพัฒนาปีที่19* จ.4/2434 (9- 23).

ธีรพงษ์ แก้วหงษ์.(2542). *กระบวนการเสริมสร้างชุมชนเข้มแข็ง ประชาคม ประชาสังคม คลังนาวิทยา. ขอนแก่น.*

สถาบันวิจัยสังคม จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. (2542). *คู่มือการเก็บข้อมูลภาคสนาม ตัวชี้วัดคุณภาพชีวิตเพื่อการพัฒนา. กรุงเทพฯ.*

ทิตนา แคมมณี. (2522). *กระบวนการกลุ่ม : ทฤษฎีและแนวทางปฏิบัติ. ใน ทิตนา แคมมณี (บรรณาธิการ). กลุ่มสัมพันธ์: ทฤษฎีและแนวทางปฏิบัติ. เล่มที่ 1 หน้า 18-23). กรุงเทพฯ: บุรพาศิลป์.*

พนม ลิ้มอารีย์. (2522). *กลุ่มสัมพันธ์.มหาสารคาม: ภาควิชาการแนะแนวและจิตวิทยาการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.*

ฉลอง ภิรมย์รัตน์. (2519). *กระบวนการกลุ่ม. คู่มือประกอบการเรียนวิชาศึกษา 325 ตามหลักสูตรสภาฝึกหัดครู. กรุงเทพฯ.*

ภาคผนวก ข
แบบประเมินความเหมาะสม

แบบประเมินความเหมาะสมหลักสูตรฝึกอบรมเสริมสร้างสมรรถนะ ข้าราชการประจำศูนย์ปฏิบัติการต่อสู้เพื่อเอาชนะยาเสพติดจังหวัด (ศต ส.จ.)

การประเมินหลักสูตรฝึกอบรมเสริมสร้างสมรรถนะข้าราชการประจำศูนย์ปฏิบัติการต่อสู้เพื่อเอาชนะยาเสพติดจังหวัด (ศตส.จ.) ผู้ศึกษาได้นำเนื้อหาที่ได้วิเคราะห์แล้วจัดทำเป็นโครงสร้างเรียงลำดับหัวข้อวิชา แล้วทำการประเมินโดยใช้แบบประเมินความเหมาะสมระหว่างเนื้อหากับจุดประสงค์เชิงพฤติกรรม ต้องมีความสัมพันธ์กัน ทำการประเมินโดยผู้เชี่ยวชาญ เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) และแบบปลายเปิดในส่วนท้ายของแบบประเมิน เพื่อถามความคิดเห็นและข้อเสนอแนะต่าง ๆ โดยกำหนดค่าคะแนนเป็น 5 ระดับ ตามวิธีของ Likert มีค่าเฉลี่ยระดับความคิดเห็น ดังนี้

4.51 - 5.00 มีคุณภาพระดับดีมาก

3.51 - 4.50 มีคุณภาพระดับดี

2.51 - 3.50 มีคุณภาพระดับปานกลาง

1.51 - 2.50 มีคุณภาพระดับพอใช้

1.00 - 1.50 ยังต้องปรับปรุง

แบบสอบถามแบ่ง ออกเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นคำถามเกี่ยวกับความคิดเห็น เกี่ยวกับความสอดคล้องระหว่างวัตถุประสงค์และเนื้อหา หลักสูตรฝึกอบรมเสริมสร้างสมรรถนะข้าราชการที่ปฏิบัติหน้าที่ประจำ ศตส.จ.

ตอนที่ 2 เป็นคำถามปลายเปิดเพื่อสำรวจความคิดเห็น และข้อเสนอแนะเกี่ยวกับรูปแบบกระบวนการจัดฝึกอบรม และข้อเสนอแนะในการปรับปรุงหลักสูตร

ส่วนที่ 1 : ข้อคำถาม

คำชี้แจง: ส่วนที่ 1 โปรดพิจารณาความเหมาะสม และความสอดคล้องของเนื้อหาและวัตถุประสงค์ โดยกรุณา
ทำเครื่องหมาย ✓ ในช่องที่ท่านมีความเห็นด้วยว่ามีความสอดคล้องระหว่างวัตถุประสงค์ และเนื้อหาดังกล่าว

วัตถุประสงค์	เนื้อหา	ระดับความเหมาะสม					ข้อเสนอแนะ
		ระดับดีมาก	ระดับดี	ระดับปานกลาง	ระดับพอใช้	ยังต้องปรับปรุง	
หัวข้อวิชาที่ 1.กิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์ (Walk Rally) เพื่อการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด							
1. เพื่อสร้างความคุ้นเคยระหว่างผู้เข้าอบรม 2. เพื่อสร้างความรู้สึกร่วมและความสัมพันธ์อันดีระหว่างผู้เข้าอบรม 3. เพื่อสร้างความสนุกสนานและผ่อนคลายความตึงเครียด 4. เพื่อสร้างบรรยากาศ และความประทับใจที่ดีต่อการฝึกอบรม 5. เพื่อเสริมสร้างให้มีทักษะในการสร้างทีมงานที่มีประสิทธิภาพสูงเพื่อการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด 6. เพื่อการเรียนรู้ กล่าวคือเป็นส่วนประกอบในการสาธิตด้วยการสร้างประสบการณ์ ตรงเกี่ยวกับแนวคิด แนวปฏิบัติในเรื่องที่ต้องการให้ผู้เข้าอบรมตระหนักบางในการรับความรู้ให้เกิดทักษะในการจัดกิจกรรมที่เหมาะสมในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในแต่ละพื้นที่	1.เทคนิคการสร้างทีมงานที่มีประสิทธิผลสูง 1.1 ความหมายและความสำคัญในการสร้างทีม 1.2 แนวความคิดและทักษะในการสร้างทีม (Skills and approach of the competent teambuilding) 1.3 ลักษณะของทีมที่มีประสิทธิภาพในการแก้ไขปัญหายาเสพติดในระดับพื้นที่ 1.4 จะใช้วิธีการทำงานแบบทีมอย่างไร จึงจะ ร่วมใจกันให้เกิดพลังสูงสุดในการ ขจัดยาเสพติด 1.5 เครื่องมือที่จะช่วยสำรวจความพร้อมในการสร้างทีม 1.6 บทบาทของข้าราชการประจำศูนย์ปฏิบัติการต่อสู้เพื่อเอาชนะยาเสพติดจังหวัด (ศตส.จ.) ในการสร้างทีมงานที่มีประสิทธิภาพ 2.กิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์ (Walk Rally)เพื่อการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด 2.1 ความหมายกิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์ (Walk Rally) 2.2 องค์ประกอบของกิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์ 2.3 การจัดกิจกรรมที่ประสบความสำเร็จอย่างมีประสิทธิภาพ 2.4 ประโยชน์ของการจัดกิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์ 3.แนวทางจัดกิจกรรมที่จูงใจกลุ่มเสี่ยงต่าง ๆ ในการป้องกันปัญหายาเสพติด 3.1 บุคลากรงานและความร่วมมือ ให้ทุกฝ่ายร่วมแก้ไขปัญหายา 3.2 รูปแบบทางจิตวิทยาสังคม (The psycho-social model) 3.3 รูปแบบทางสังคมและวัฒนธรรม (The social-culture model)						

วัตถุประสงค์	เนื้อหา	ระดับความเหมาะสม					ข้อเสนอแนะ
		ระดับดีมาก	ระดับดี	ระดับปานกลาง	ระดับพอใช้	ยังต้องปรับปรุง	
	การจัดตั้งผู้ประสานพลังแผ่นดินเอาชนะยาเสพติด 4.การจัดกิจกรรมมวลชนที่เป็นประโยชน์ และเป็น การป้องกันปัญหาเสพติด 4.1 พัฒนาผู้ประสานพลังแผ่นดินเชิงคุณภาพ ให้เป็นเครือข่ายการเฝ้าระวัง 4.2 การรณรงค์ผ่านสื่อต่าง ๆ 4.3 ควรส่งเสริมและสนับสนุนกิจกรรมกีฬา 4.4 สนับสนุนและส่งเสริมให้สถาบันทางศาสนา						
หัวข้อวิชาที่ 2 .แนวคิดทางยุทธศาสตร์การเอาชนะยาเสพติด							
1. เพื่อให้ทราบสถานการณ์ ปัญหาเสพติดในปัจจุบัน จุดแข็ง จุดอ่อน ของการต่อสู้ เพื่อเอาชนะยาเสพติด 2. เพื่อให้ทราบแนวนโยบาย การป้องกันปราบปราม และ แก้ปัญหาเสพติด 3. เพื่อให้ทราบแนวทางตาม ยุทธศาสตร์สามารถวางแผนฯ และวางกลยุทธ์ในการ ปฏิบัติงานต่อสู้เพื่อปัญหา ยาเสพติดได้อย่างเด็ดขาดและ ยั่งยืน	1.รู้เท่าทันยาเสพติด และสถานการณ์ในปัจจุบัน - ความหมายของยาเสพติด - ประเภทของยาเสพติด - ขั้นตอนการตรวจพิสูจน์เบื้องต้น - ลักษณะการติดยาเสพติด - สถานการณ์ในปัจจุบัน 2.แนวทางตามยุทธศาสตร์ในการต่อสู้เพื่อเอาชนะ ยาเสพติด 2.1. สถานการณ์สำคัญที่ต้องเฝ้าระวังในห้วง ระยะเวลา 4 ปีข้างหน้า 2.2. ทิศทางการดำเนินงานในช่วงระยะ 4 ปี ข้างหน้า 2.3 เจือนไขปัจจัยที่นำไปสู่ปัญหา ด้วยการดึงกลุ่มผู้ เสพ/ผู้ติดยาเสพติด 2.4 กลุ่มผู้ค้ารายย่อยซึ่งเปรียบเสมือนมวลชน ฝ่าย ตรงข้ามให้มาเป็นฝ่ายเราฟื้นฟูพัฒนาให้กลับมาเป็น พลังแผ่นดิน 2.5 กัดดันและดำเนินการ ปราบปรามขั้นเด็ดขาด กับผู้ผลิต ผู้ค้ายาเสพติดรายสำคัญที่ไม่เลิกพฤติกรรม และขจัด เจือนไขทุกด้านที่เป็นปัญหา ควบคู่กับการ ฟื้นฟู ดูแล พัฒนา ภายใต้อุทธศาสตร์หลัก 4 ยุทธศาสตร์ คือ 3.ก้าวใหม่...นโยบายการต่อสู้เพื่อเอาชนะยาเสพติด						

วัตถุประสงค์	เนื้อหา	ระดับความเหมาะสม					ข้อเสนอแนะ
		ระดับดีมาก	ระดับดี	ระดับปานกลาง	ระดับพอใช้	ยังต้องปรับปรุง	
หัวข้อวิชาที่ 3 การบริหารการมีส่วนร่วมและการสร้างทีมงานที่มีประสิทธิภาพในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในระดับพื้นที่							
1.เพื่อให้ผู้เข้าอบรมสามารถเข้าใจหลักการและขั้นตอนในการบริหารการมีส่วนร่วม และการทำงานเป็นทีม ในการต่อสู้เพื่อเอาชนะยาเสพติด 2.เพื่อให้ผู้เข้าอบรมเกิดทักษะ ที่จำเป็นในการทำงานร่วมกันเป็นทีมให้บรรลุเป้าหมาย ตลอดจนเกิดความสามัคคีกลมเกลียว ความผูกพัน และความรู้สึกที่ดีระหว่างกันกันในองค์กร และระหว่างองค์กรในการต่อสู้เพื่อเอาชนะยาเสพติด	1.ความหมายและปรัชญาของการบริหารแบบมีส่วนร่วม และการทำงานเป็นทีมในการต่อสู้เพื่อเอาชนะยาเสพติด 1.1 ความหมายของการมีส่วนร่วมของประชาชน 1.2 การบริหารแบบมีส่วนร่วมเพื่อการต่อสู้เอาชนะยาเสพติด 2..องค์ประกอบ และเทคนิคของการประสานการมีส่วนร่วม ต่าง ๆ และการพัฒนาทีมงานที่ดี ในการต่อสู้เพื่อเอาชนะยาเสพติด 2.1 เทคนิคการใช้บริหารแบบมีส่วนร่วม ในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในระดับพื้นที่ 2.2 วิธีการใช้การบริหารแบบมีส่วนร่วมสมัยใหม่ ที่ควรนำมาใช้ในการปฏิบัติงานป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดของข้าราชการประจำ ศตส.จ. 2.2.1 ระดับบุคคล 2.2.2 ระดับกลุ่ม 2.3 ประโยชน์ของการบริหารแบบมีส่วนร่วม ในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในระดับพื้นที่ 2.4 การมีส่วนร่วมของประชาชนในการแก้ไขปัญหายาเสพติด 3.การแก้ไข้ปัญหาการประสาน และปัญหาในทีมงาน เพื่อการต่อสู้เพื่อเอาชนะยาเสพติด						
หัวข้อวิชาที่ 4.ระเบียบ กฎหมาย และคำสั่งที่เกี่ยวข้องกับการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด							
เพื่อให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรมมีความเข้าใจและสามารถวิเคราะห์ใช้กฎหมาย กฎระเบียบต่างๆที่เกี่ยวข้องกับการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด ได้อย่างถูกต้อง	- ความหมายของยาเสพติดตามกฎหมาย - การแบ่งประเภทของยาเสพติด - ยาเสพติดที่แพร่ในประเทศไทย 1.กฎหมาย กฎระเบียบ และคำสั่งต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด กฎหมายเกี่ยวกับมาตรการในการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด 1. พ.ร.บ. ป้องกันและปราบปรามยาเสพติด ปี พ.ศ. 2519 ฉบับที่ 3 (แก้ไข) พ.ศ. 2543						

วัตถุประสงค์	เนื้อหา	ระดับความเหมาะสม					ข้อเสนอแนะ
		ระดับดีมาก	ระดับดี	ระดับปานกลาง	ระดับพอใช้	ยังต้องปรับปรุง	
	2. พ.ร.บ. มาตรการในการปราบปรามผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด พ.ศ. 2534 3. พ.ร.บ.ป้องกันและปราบปรามยาเสพติด(ฉบับที่ 4) พ.ศ. 2545 กฎหมายเกี่ยวกับมาตรการในการควบคุมยาเสพติด วัดถูกออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาท สารระเหย และเคมีภัณฑ์ ที่ใช้ในการผลิตยาเสพติด 4. พ.ร.บ. ยาเสพติดให้โทษ พ.ศ. 2522 5. พ.ร.บ. วัดถูกออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาท พ.ศ. 2518 6. พ.ร.ก. ป้องกันการใช้สารระเหย พ.ศ. 2533 7. พ.ร.บ. ควบคุมโคคาอีน พ.ศ. 2495 8. พ.ร.บ.ยาเสพติดให้โทษ (ฉบับที่ 5) พ.ศ. 2545 กฎหมายว่าด้วยมาตรการเฉพาะด้าน 1. พระราชบัญญัติฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติด พ.ศ.2534 2. พระราชบัญญัติฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติด พ.ศ. 2545 ระเบียบ ฯ ที่เกี่ยวข้อง 1. เงินสินบนและเงินรางวัลคดียาเสพติด และ ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการจ่ายเงินสินบนและเงินรางวัลคดียาเสพติด พ.ศ.2537 ที่แก้ไขใหม่(พ.ศ.2546) (19 มี.ค.2546) 2.การแต่งตั้งเจ้าพนักงาน ป.ป.ส. 3.จับ ยึด และตรวจพิสูจน์ยาเสพติด 4.ประสานงานคดีความผิดตามกฎหมายเกี่ยวกับยาเสพติด 5.ป้องกันเจ้าหน้าที่ของรัฐมิให้เกี่ยวข้องกับยาเสพติด 6.ระเบียบ คตส.ว่าด้วยกองทุนป้องกันและปราบปราม ฯ (ฉบับที่ 3)พ.ศ.2546 รวมกฎหมายยาเสพติด (ฉบับปรับปรุง						

วัตถุประสงค์	เนื้อหา	ระดับความเหมาะสม					ข้อเสนอแนะ
		ระดับดีมาก	ระดับดี	ระดับปานกลาง	ระดับพอใช้	ยังต้องปรับปรุง	
	ใหม่) 1.พ.ร.บ.ป้องกันและปราบปรามยาเสพติด พ.ศ. 2519 และที่แก้ไขเพิ่มเติม 2.พ.ร.บ.ยาเสพติดให้โทษ พ.ศ. 2522 และที่แก้ไขเพิ่มเติม 3.พ.ร.บ.ฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติด พ.ศ. 2545 4.พ.ร.บ.มาตรการในการปราบปรามผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด พ.ศ. 2534 5.พ.ร.บ.วัตถุที่ออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาท พ.ศ. 2518 6.พ.ร.ก.ป้องกันการใช้สารระเหย พ.ศ. 2533 7.พระราชบัญญัติควบคุมโคกภันท์ พ.ศ. 2495 8.พระราชบัญญัติวัตถุอันตราย พ.ศ. 2535 9.พระราชบัญญัติการขนส่งทางบก พ.ศ. 2522 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 4) พ.ศ. 2535 10.พระราชบัญญัติจราจรทางบก พ.ศ. 2522 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 4) พ.ศ. 2535 11.พระราชบัญญัติราชทัณฑ์ พ.ศ. 2479 12.พระราชบัญญัติให้อำนาจทหารเรือปราบปรามการกระทำความผิดบางอย่างทางทะเล (ฉบับที่ 4) พ.ศ. 2534 13.พระราชบัญญัติความร่วมมือระหว่างประเทศในรื่องทางอาญา พ.ศ. 2535 14.พระราชบัญญัติส่งผู้ร้ายข้ามแดน พ.ศ. 2472 15.พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2542 16.พระราชบัญญัติการปฏิบัติเพื่อความร่วมมือระหว่างประเทศในการดำเนินการตามคำพิพากษาคดีอาญา พ.ศ. 2527 ระเบียบ คำสั่ง และหนังสือราชการอื่น ๆ 1.แนวปฏิบัติตามมาตรการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดในสถานประกอบการ						

วัตถุประสงค์	เนื้อหา	ระดับความเหมาะสม					ข้อเสนอแนะ
		ระดับดีมาก	ระดับดี	ระดับปานกลาง	ระดับพอใช้	ยังต้องปรับปรุง	
	พิเศษ 1. คำวินิจฉัย ที่ 27/2547 การยึดอายัดทรัพย์สินตาม พระราชบัญญัติมาตรการในการปราบปรามผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด พ.ศ. 2534 มาตรา 22 มาตรา 26 และมาตรา 29 ชัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญมาตรา 26 มาตรา 30 มาตรา 33 และมาตรา 48 หรือไม่ 2. คำวินิจฉัย 26/2546 ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัยตามรัฐธรรมนูญ มาตรา 264 กรณี พ.ร.บ.ในการปราบปรามผู้กระทำความผิด ฯ พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามยาเสพติด ปี พ.ศ. 2519 ฉบับที่ 3 (แก้ไข) พ.ศ 2543 สำหรับอำนาจหน้าที่กรรมการเลขาธิการ รองเลขาธิการ และเจ้าพนักงาน ป.ป.ส. มีดังนี้ (มาตรา 14) การป้องกันและปราบปรามยาเสพติดในสถานประกอบการ (ประเภทสถานประกอบการ) พระราชบัญญัติมาตรการในการปราบปรามผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด พ.ศ. 2534 กฎหมายฉบับนี้กำหนดมาตรการพิเศษเพื่อนำมาใช้ประโยชน์ในการปราบปราม 1. มาตรการสมคบ 2. มาตรการริบทรัพย์สิน 3. มาตรการขยายเขตอำนาจศาล พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามยาเสพติด (ฉบับที่ 4) พ.ศ. 2545 กฎหมายเกี่ยวกับมาตรการในการควบคุมยาเสพติด วัตถุออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาท สารระเหย และเคมีภัณฑ์ ที่ใช้ในการผลิตยาเสพติด พระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ พ.ศ. 2522 พระราชบัญญัติวัตถุที่ออกฤทธิ์ต่อจิตและ						

วัตถุประสงค์	เนื้อหา	ระดับความเหมาะสม					ข้อเสนอแนะ
		ระดับดีมาก	ระดับดี	ระดับปานกลาง	ระดับพอใช้	ยังต้องปรับปรุง	
	ประกาศ พ.ศ. 2518 พระราชกำหนดป้องกันการใช้สารระเหย พ.ศ. 2533 พระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ (ฉบับที่ 5) พ.ศ. 2545 กฎหมายว่าด้วยมาตรการเฉพาะด้าน พระราชบัญญัติฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติด พ.ศ.2534 พระราชบัญญัติฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติด พ.ศ. 2545 ระเบียบ ฯ ที่เกี่ยวข้อง เงินสนับสนุนและเงินรางวัลคดียาเสพติด การแต่งตั้งเจ้าพนักงาน ป.ป.ส. จับ ยึด และตรวจพิสูจน์ยาเสพติด ประสานงานคดีความผิดตามกฎหมายเกี่ยวกับยาเสพติด ป้องกันเจ้าหน้าที่ของรัฐมิให้เกี่ยวข้องกับยาเสพติด 2.กฎหมาย ป.ป.ง.						
หัวข้อวิชาที่ 5 การจัดทำแผนปฏิบัติการการต่อสู้เพื่อเอาชนะยาเสพติด และงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงาน (Performance-Based Budgeting) การเอาชนะยาเสพติด							
เพื่อให้ผู้เข้าอบรมมีความรู้ความเข้าใจ ในการจัดทำและประสานแผนปฏิบัติการการต่อสู้เพื่อเอาชนะยาเสพติด และจัดทำและประสานงบประมาณป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดแบบมุ่งเน้นผลงาน	1. การจัดทำแผนและงบประมาณ เพื่อการบูรณาการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด จัดทำแผนปฏิบัติการรองรับปฏิบัติการรวมพลังไทยทั้งชาติ ขจัดยาเสพติด 2. การบริหารจัดการงบประมาณตามกระบวนทัศน์ใหม่ 3. การบริหารจัดการงบประมาณด้านยาเสพติด 3.1 โครงสร้างงบประมาณด้านยาเสพติด 3.2 การจัดสรรงบประมาณ 3.3 กลยุทธ์การบริหารจัดการงบประมาณด้านยาเสพติด 3.4 กลไกการบริหารจัดการ						

วัตถุประสงค์	เนื้อหา	ระดับความเหมาะสม					ข้อเสนอแนะ
		ระดับดีมาก	ระดับดี	ระดับปานกลาง	ระดับพอใช้	ยังต้องปรับปรุง	
	4. การติดตามและประเมินผลแผนและงบประมาณด้านยาเสพติด 4.1 ให้ สำนักงาน ป.ป.ส. เป็นเจ้าภาพหลักจัดระบบการติดตามผลแบบคู่ขนาน 4.2 ให้ ศตส. จัดให้มีการประเมินผลการปฏิบัติการสถานการณ์ปัญหาที่ยังคงหลงเหลืออยู่ 5. กฎหมายและระเบียบเกี่ยวกับการวางแผน และงบประมาณด้านยาเสพติด 5.1 กฎหมายและระเบียบเกี่ยวกับการบริหารราชการแผ่นดิน 5.2 กฎหมายและระเบียบเกี่ยวกับการบริหารงบประมาณ 5.3 กฎหมายและระเบียบเกี่ยวกับการกำกับติดตามการใช้จ่ายงบประมาณ						
หัวข้อวิชาที่ 6 ยุทธวิธีการพัฒนาสัมพันธ์เข้าถึงใจประชาชน เพื่อการเอาชนะยาเสพติด และเสริมสร้างความมั่นคงของชาติ							
1.เพื่อให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรมได้มีความรู้และทักษะความสามารถในการใช้ยุทธวิธีการเข้าถึงประชาชนเพื่อการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด 2.เพื่อให้ผู้เข้ารับการอบรมมีความรู้ ความเข้าใจถึงแนวคิดและวิธีการในการแก้ไขปัญหายาเสพติดในสภาวะวิกฤตที่มีผลกระทบต่อความมั่นคงของชาติ	1. แนวคิดของรัฐบาลในการต่อสู้เอาชนะยาเสพติดเพื่อเสริมสร้างความมั่นคงของชาติ - แผนนโยบายด้านความมั่นคงและการแก้ไขปัญหายาเสพติดในพื้นที่ 2. วิเคราะห์แนวคิดในการแก้ไขปัญหายาเสพติดด้านยาเสพติดที่มีผลกระทบต่อความมั่นคงของชาติ 1. ปัญหาด้านนโยบาย 2. ปัญหาด้านการบริหารจัดการ 3.ปัญหาที่เกี่ยวข้องกับสารเสพติดที่ส่งผลกระทบต่อความมั่นคงในจังหวัดชายแดนภาคใต้ 3.ข้อเสนอแนะจากวิทยากรและผู้เข้าอบรมในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดเพื่อความมั่นคง 4.สาระสำคัญของแนวทางพัฒนาความสัมพันธ์เข้าถึงใจประชาชน และการสร้างและจูงใจทัศนคติของประชาชน อันจะเป็นประโยชน์ต่อการต่อสู้เพื่อเอาชนะยาเสพติดในระดับพื้นที่ 1. องค์ประกอบในส่วนของ “คน” 2. องค์ประกอบในส่วนของ “ยา” 3. องค์ประกอบในส่วนของ “สิ่งแวดล้อม”						

วัตถุประสงค์	เนื้อหา	ระดับความเหมาะสม					ข้อเสนอแนะ
		ระดับดีมาก	ระดับดี	ระดับปานกลาง	ระดับพอใช้	ยังต้องปรับปรุง	
	- แนวคิดในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด - แนวทางพัฒนาความสัมพันธ์เข้าถึงใจประชาชน 5.ทัศนะของผู้มีประสบการณ์ในจังหวัดชายแดนภาคใต้ในการปฏิบัติราชการของเจ้าหน้าที่ของรัฐฝ่ายต่าง ๆ และความต้องการความคาดหวังต่อการ ปฏิบัติราชการที่พึงประสงค์ประชาชน ในการที่จะเข้ามามีส่วนร่วมใจต่อสู้เพื่อเอาชนะยาเสพติด 5.1 การแก้ไขปัญหายาเสพติดใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ 5.2 เป้าหมายทางยุทธศาสตร์ 5.3 กลไกในการดำเนินงาน 5.4 ทัศนะของผู้มีประสบการณ์ในจังหวัดชายแดนภาคใต้ 6.วิธีการปฏิบัติราชการและการเข้าถึงประชาชนกลุ่มต่าง ๆ ในระดับพื้นที่ เพื่อการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด 6.1 แนวทางการเข้าถึงประชาชน 6.2 ความเข้าใจซึ่งกันและกัน 6.3 เครื่องมือที่ใช้ดำเนินการ 7.มนุษย์สัมพันธ์ 7.1 ความหมายและความสำคัญของมนุษย์สัมพันธ์ในองค์กร 7.2 การสร้างมนุษย์สัมพันธ์						
หัวข้อวิชาที่ 7 การประสานป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดเชิงธรรมาภิบาลและปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง							
1.เพื่อพัฒนาข้าราชการประจำ ศตส.จ.มีความรู้ความเข้าใจปรัชญาการบริหารราชการแบบบูรณาการ และ การบริหารเชิงธรรมาภิบาล(Good Governance) 2.เพื่อการประสานการบูรณา	1.ปรัชญา แนวความคิด เกี่ยวกับการบริหารเชิงธรรมาภิบาล 2.ปรัชญาและแนวทางการบริหารราชการแบบบูรณาการ 3.แนวทางปฏิบัติการต่อสู้เพื่อเอาชนะยาเสพติดในเชิงบูรณาการและเชิงธรรมาภิบาล						

วัตถุประสงค์	เนื้อหา	ระดับความเหมาะสม					ข้อเสนอแนะ
		ระดับดีมาก	ระดับดี	ระดับปานกลาง	ระดับพอใช้	ยังต้องปรับปรุง	
การ การต่อสู้เอาชนะยาเสพติดในแนวทางที่ถูกต้อง							
หัวข้อวิชาที่ 8 การใช้คอมพิวเตอร์ในราชการและงานฐานข้อมูลสารสนเทศเพื่อการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด							
1.เพื่อให้ผู้เข้ารับการอบรมมีความเข้าใจและสามารถใช้งานระบบงานต่างๆที่ใช้งานในส่วนราชการ อันได้แก่ระบบ e-Auction, ระบบงานงบประมาณที่ใช้ข้อมูลแบบอิเล็กทรอนิกส์ เป็นต้น 2.เพื่อให้ผู้เข้ารับการอบรมสามารถแสวงหา วิเคราะห์ และจัดระบบ ข้อมูลสารสนเทศที่จำเป็นต่อการปฏิบัติงานป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด 3.เพื่อให้ผู้เข้ารับการอบรมมีความเข้าใจในระบบฐานข้อมูล ตลอดจนสามารถใช้ฐานข้อมูล ออกแบบฐานข้อมูลและโปรแกรมในการจัดเก็บ รวบรวมข้อมูลที่เป็นในงานของตนเองเพื่อสนับสนุนระบบการบริหารราชการแบบบูรณาการและการป้องกัน แก้ไขปัญหายาเสพติด	1.ระบบงานคอมพิวเตอร์เชื่อมโยงการใช้งานต่างๆของราชการ 2.ความรู้เกี่ยวกับฐานข้อมูล ระบบฐานข้อมูล และฐานข้อมูลแบบสัมพันธ์ (Relational Database) -ข้อมูล คืออะไร - ฐานข้อมูลยาเสพติด -ประเภทของฐานข้อมูล (Types of Databases) 3.การจัดการระบบฐานข้อมูล 1.การพัฒนาฐานข้อมูล (Database Development) 2.การสืบค้นฐานข้อมูล (Data Interrogation) 3. การบำรุงรักษาฐานข้อมูล (Database Maintenance) 4.การพัฒนาโปรแกรมประยุกต์ (Application Development) 4.เทคนิคและกระบวนการวิเคราะห์ข้อมูล -การพิจารณาเกี่ยวกับการจัดการทรัพยากรข้อมูล -ประโยชน์และข้อจำกัดของการจัดการฐานข้อมูล (Benefits and Limitations of Database Management) -เทคนิคพื้นฐานของการจัดการฐานข้อมูล (Technical Foundations of Database Management) -โครงสร้างฐานข้อมูล(Database Structures) 5.การใช้งาน Microsoft Assess ในการเก็บรวบรวมข้อมูล การสร้างแบบฟอร์ม และจัดทำรายงาน 6.การออกแบบระบบฐานข้อมูล สำหรับการใช้งานในหน่วยงาน 7.ข้อมูลสำคัญทางการป้องกันและแก้ไขปัญหา ยาเสพติด เพื่อช่วยในการตัดสินใจได้อย่างแม่นยำ และถูกต้องในการบริหารราชการแบบบูรณาการ ยกตัวอย่างการจัดเก็บข้อมูลการแก้ไขปัญหา						

วัตถุประสงค์	เนื้อหา	ระดับความเหมาะสม					ข้อเสนอแนะ
		ระดับดีมาก	ระดับดี	ระดับปานกลาง	ระดับพอใช้	ยังต้องปรับปรุง	
	ยาเสพติด 8.การพัฒนาระบบฐานข้อมูลของจังหวัด -บทบาทความเชื่อมโยงในการแก้ไขปัญหาของศูนย์ปฏิบัติการจังหวัด						
หัวข้อวิชาที่ 9.แนวทางการป้องกันและบำบัดฟื้นฟูผู้ติดยาเสพติด							
เพื่อให้ข้าราชการประจำศูนย์ปฏิบัติการต่อสู้เพื่อเอาชนะยาเสพติดจังหวัดมีความสามารถในการจัดกิจกรรมเพื่อการบำบัดฟื้นฟูผู้ติดยาเสพติดในชุมชนอย่างครบวงจร	1.จิตวิทยา และวิธีการบำบัดฟื้นฟูผู้ติดยาเสพติด 1.1 ระบบการบำบัดรักษาผู้ติดยาเสพติด แบ่งเป็น 3 ระบบ 1.2 ขั้นตอนการบำบัดรักษาผู้ติดยาเสพติด แบ่งเป็น 4 ขั้นตอน 2.กิจกรรมมวลชนสัมพันธ์ที่สร้างสรรค์เพื่อการอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุข 3.แนวทางส่งเสริมอาชีพแก่ผู้เข้ารับการบำบัดฟื้นฟู 4.การติดตามดูแลให้คำปรึกษาแก่ผู้เข้ารับการบำบัดไม่ให้หวนกลับไปเสพอีก						
หัวข้อวิชาที่ 10 ปฏิบัติการจิตวิทยามวลชน การประชาสัมพันธ์ และการสืบสวนหาข่าว เบาะแสเกี่ยวกับยาเสพติด							
1.เพื่อพัฒนาข้าราชการประจำ ศตส.จ.ให้มีคุณลักษณะที่มีจิตวิทยามวลชนสัมพันธ์ในเชิงประสานการบูรณาการ การป้องกันและแก้ไขปัญหา ยา เ ส พ ต ิต ได้อย่างมีประสิทธิภาพ 2.เพื่อให้มีทักษะในการสอบสวนหาข่าว ข้อมูลที่เป็นประโยชน์ต่อการปฏิบัติการต่อสู้เพื่อเอาชนะยาเสพติด จังหวัด	1.คุณลักษณะข้าราชการประจำ ศตส.จ. 2.มวลชน/ สังคมมวลชน / วัฒนธรรมมวลชน - สังคมมวลชน (Mass Society) - ประชาสังคม (Civil Society) 3.การปฏิบัติการจิตวิทยา - คำจำกัดความของการปฏิบัติการจิตวิทยา - ปฏิบัติการจิตวิทยา - เครื่องมือในการปฏิบัติการทางจิตวิทยา - ปฏิบัติการจิตวิทยามวลชนสนับสนุนกิจการทำสงครามต่อสู้เพื่อเอาชนะยาเสพติด 4.การสอบสวนหาข่าว						

ภาคผนวก ค

แบบประเมินความรู้ความเข้าใจก่อนและหลังทดลอง

แบบทดสอบวัดความรู้ความเข้าใจของการฝึกอบรมหลักสูตรเสริมสร้างสมรรถนะข้าราชการ
ประจำศูนย์ปฏิบัติการต่อสู้เพื่อเอาชนะยาเสพติดจังหวัด (ศตส.จ.)

คำชี้แจง

เพื่อประเมินความรู้ ความเข้าใจในหลักสูตรฝึกอบรมเสริมสร้างสมรรถนะข้าราชการ
ประจำศูนย์ปฏิบัติการต่อสู้เพื่อเอาชนะยาเสพติดจังหวัด (ศตส.จ.) จึงขอให้ตอบแบบสอบถามให้ ดังนี้

ตอนที่ 1

ข้อมูลทั่วไป

เพศ ☐ ชาย ☐ หญิง
ระดับตำแหน่ง ☐ ระดับ 5 ☐ ระดับ 6 ☐ ระดับ 7 ☐ อื่น.....
การศึกษา ☐ ต่ำกว่าปริญญาตรี ☐ ปริญญาตรี ☐ ปริญญาโท ☐ ปริญญาเอก

**ส่วนที่ 2 : ข้อคำถาม ความรู้ ความเข้าใจ แนวทางปฏิบัติการต่อสู้เพื่อเอาชนะ
ยาเสพติดจังหวัด (ศตส.จ.)**

คำชี้แจง: กรุณาภาเครื่องหมาย X ในหัวข้อคำตอบที่ท่านมีความเห็นด้วยว่าถูกต้องมากที่สุด
ด้านเทคนิคการสร้างทีมงานที่มีประสิทธิภาพสูงเพื่อการป้องกันและแก้ไขปัญหายา
เสพติด และกิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์

1. ลักษณะสำคัญที่สุดของทีมที่มีประสิทธิภาพในการแก้ไขปัญหายาเสพติดในระดับพื้นที่
/ก.มีความชัดเจนในวัตถุประสงค์ เป้าหมาย สมาชิกทุกคนมีความเข้าใจและทำ
เพื่อให้เกิดความสำเร็จในเป้าหมายที่ตั้งไว้
ข.การเผชิญหน้ากัน
ค.หัวหน้าทีมเป็นผู้นำกลุ่ม
ง.แข่งขันกัน
- 2.ในฐานะข้าราชการประจำ ศตส.จ.มีบทบาทสำคัญในการประสานแนวทางยุทธวิธีที่จะ ผูก
พลังแผ่นดินมาใช้ในการต่อสู้เอาชนะปัญหายาเสพติดได้อย่างไร
ก.การสร้างวิทยากรกระบวนการ (Facilitator) การพัฒนา "คน" ในรูปแบบต่างๆ
ข.การทำกิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์ (Walk Rally)
ค.จัดกิจกรรมมวลชนที่เป็นประโยชน์การป้องกันการป้องกันปัญหายาเสพติด
/ง.ถูกทุกข้อ
3. กิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์เพื่อการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดหมายถึง
ก. กิจกรรมที่ให้กลุ่มได้เรียนรู้ถึงพฤติกรรม ทศนคติ และการเข้าใจคนเพียงอย่าง
เดียว
ข.กิจกรรมที่ให้กลุ่มรู้วิธีแก้ไขปัญหาย ยอมรับพัฒนาตนและรับรู้นตนเองในการอยู่รอด
ค.กิจกรรมการเรียนรู้ปฏิริยาเฉพาะบุคคล กระตุ้นในบุคคลเกิดการเปลี่ยนแปลงเพื่อ
การอยู่ในสังคม
/ง.เป็นกิจกรรมที่ใช้กระบวนการกลุ่ม ให้เกิดความร่วมมือที่ดีต่อการปฏิบัติหน้าที่
แก้ปัญหายาเสพติดทุกรูปแบบ
4. ประโยชน์ของการจัดกิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์ต่อการปฏิบัติงานแก้ไขปัญหายาเสพติด
ก.เป็นแนวทางในการพัฒนาบุคลากร และการรู้จักแก้ปัญหาทั้งส่วนตนและส่วนรวม
ข.ช่วยให้เกิดทัศนคติที่ดีต่อกัน มีความเข้าใจ เห็นใจกัน ลดความขัดแย้ง

ค. ช่วยส่งเสริมให้เกิดการรวมพลังกันเป็นทีมปฏิบัติหน้าที่เพื่อเอาชนะยาเสพติดได้อย่างมีประสิทธิภาพ

/ง. ถูกทุกข้อ

5. แนวทางจัดกิจกรรมที่มุ่งใจกลุ่มเสี่ยงในการป้องกันปัญหาเสพติดข้อใดถูกต้องที่สุด

ก. บูรณาการงานและความร่วมมือ

ข. บูรณาการงานและความร่วมมือ ให้ทุกฝ่ายร่วมกันตามรูปแบบทางจิตวิทยา สังคม ทางสังคม และวัฒนธรรม

ข. ตามรูปแบบทางจิตวิทยาสังคม

ค. ตามรูปแบบทางสังคมและวัฒนธรรม

ด้านแนวคิดทางยุทธศาสตร์การต่อสู้เพื่อเอาชนะยาเสพติด

6. แนวทางตามยุทธศาสตร์ในการต่อสู้เพื่อเอาชนะยาเสพติดที่ประกาศใช้ในปัจจุบัน

/ก. กัดดันและดำเนินการปราบปรามขั้นเด็ดขาดกับผู้ผลิต ผู้ค้ายาเสพติดรายสำคัญที่ไม่เลิกพฤติกรรม และขจัด เงื่อนไขทุกด้านที่เป็นปัญหา ควบคู่กับการฟื้นฟู ดูแล พัฒนา ภายใต้ยุทธศาสตร์หลัก 4 ยุทธศาสตร์

ข. กัดดันและดำเนินการ ปราบปรามขั้นภายใต้ยุทธศาสตร์หลัก 3 ยุทธศาสตร์

ค. กัดดันและดำเนินการ ปราบปรามขั้นเด็ดขาดกับผู้ผลิต ผู้ค้ายาเสพติดรายสำคัญ

ง. การฟื้นฟู ดูแล พัฒนา ภายใต้ยุทธศาสตร์ 4 ยุทธศาสตร์

7. การออกฤทธิ์ต่อระบบประสาทส่วนกลางของ แอมเฟตามีน กระท่อม โคคาอีน ยาอี เอ็คตาซี จัดอยู่ในประเภทใด

ก. ประเภทกดประสาท

/ข. ประเภทกระตุ้นประสาท

ค. ประเภทหลอนประสาท

ง. ประเภทออกฤทธิ์ผสมผสาน

8. ยาเสพติดบางชนิดก่อให้เกิดการติดได้ทั้งทางร่างกายและจิตใจ แต่ยาเสพติดบางชนิดก็ก่อให้เกิดการติดทางด้านจิตใจ เพียงอย่างเดียว คำกล่าวข้อใดถูกต้อง

ก. การติดยาทางกาย เป็นการติดยาเสพติดที่ผู้เสพมีความต้องการเสพอย่างรุนแรง ทั้งทางร่างกายและจิตใจ เมื่อถึงเวลาอยากเสพแล้วไม่ได้เสพ จะเกิดอาการผิดปกติอย่างมาก ทั้งทางร่างกายและจิตใจ ซึ่งเรียกว่า "อาการขาดยา" เช่น การติดยีน มอร์ฟิน เฮโรอีน เมื่อขาดยา จะมีอาการคลื่นไส้ อาเจียน หาว น้ำมูกน้ำตาไหล นอนไม่หลับ เจ็บปวดทั่วร่างกาย เป็นต้น

ข. การติดยาทางใจ เป็นการติดยาเสพติดเพราะจิตใจเกิดความต้องการ หรือ เกิดการติดเป็นนิสัย หากไม่ได้เสพร่างกายก็จะไม่เกิดอาการผิดปกติ หรือทรมานทุรายแต่อย่างใด จะมีบ้างก็เพียงเกิดอาการหงุดหงิดหรือกระวนกระวายใจเท่านั้น

/ค. ถูกทั้ง 2 ข้อ

ง. ผิดทั้ง 2 ข้อ

9. ผลการประเมินสถานการณ์ในปัจจุบันมีประเด็นปัญหาที่ยังหลงเหลืออยู่ซึ่งจะต้องแก้ไขปัญหายาเสพติดโดยเร่งด่วน ได้แก่

ก. ต้องดำเนินการกับผู้ค้ารายสำคัญที่ยังไม่ถูกดำเนินคดีตามกฎหมาย มีเป้าหมายอยู่ในพื้นที่ กทม. และกระจายอยู่ในภูมิภาค

ข. ผู้ผลิต/ผู้ติดที่ติดซ้ำหรือพึ่งพาตนเองไม่ได้ ยังมีผู้ที่ได้รับการบำบัดรักษาไม่ครบตามกำหนด และบางส่วนกลับไปติดซ้ำ จึงจำเป็นต้อง X-ray ค้นหาเพื่อเข้าสู่ระบบการบำบัดรักษา รวมทั้งผู้ติดยาเสพติดรุนแรง (Hard Core) จะต้อง X-ray และนำเข้าบำบัดฟื้นฟู ดูแลในระยะยาว

ค. หมู่บ้าน/ชุมชนเข้มแข็ง ต้องดำเนินการอย่างเข้มข้นต่อไปในเชิงคุณภาพหมู่บ้าน/ชุมชนที่ยังมีปัญหา จะต้องแก้ไขยกระดับให้เป็นหมู่บ้านที่มีความเข้มแข็งและมีระบบเฝ้าระวัง (ประเภท ก) หมู่บ้าน/ชุมชนที่เข้มแข็งแล้วต้องเสริมความเข้มแข็งอย่างต่อเนื่องเพื่อไม่ให้ปัญหาหวนกลับคืนมา

/ง. ถูกทุกข้อ

10. ข้อใดเป็นคำกล่าวที่ถูกต้องที่สุดเกี่ยวกับสถานการณ์เฝ้าระวัง

/ก. การแพร่ระบาดของตัวยาทัวใหม่ ได้แก่ กลุ่มยาเสพติดที่ใช้เพื่อความบันเทิง (Club Drugs) และกลุ่มวัตถุออกฤทธิ์ที่จำหน่ายตามร้านขายยา อาจเข้ามาแพร่ระบาดทดแทน รวมทั้งต้องมีระบบเฝ้าระวังที่ดีพอ

ข. ผู้เสพติดโดยเฉพาะรายใหม่ ที่เข้ารับการบำบัดรักษา พบว่าไม่ปัญหาการเข้าสู่วงจรยาเสพติด

ค. อาชญากรรมข้ามชาติ ที่เกี่ยวข้องกับยาเสพติดรวมทั้งขบวนการค้ายาเสพติดมีแนวโน้มลดลง

ง. ผิดทุกข้อ

11. ก้าวใหม่...นโยบายการต่อสู้เพื่อเอาชนะยาเสพติด."ปฏิบัติการรวมพลังไทยทั้งชาติ ขจัดยาเสพติด" ปฏิบัติการโดยมุ่งเน้นด้านใดเป็นสำคัญ

ก. ด้านการปราบปรามยาเสพติด(Supply) มุ่งเน้นการทำลายการผลิต การค้า และการแพร่ระบาดของยาเสพติด ด้วยการประสานความร่วมมือเพื่อให้ต่างประเทศยุติแหล่งผลิต

การวางการนำเข้ายาเสพติดปราบปรามกลุ่มเครือข่ายการค้าที่ ยังหลงเหลือจัดการกับพื้นที่ แพร่
ระบาดที่หลงเหลือ การจัดระเบียบสังคม

ข. ด้านการบำบัดรักษา และฟื้นฟู ผู้ยาเสพติด (Demand) มุ่งเน้นการลดจำนวนผู้
เสพ/ผู้ ติดยาเสพติด ด้วยการจำแนกผู้เสพ/ผู้ ติด เข้าสู่ระบบที่เหมาะสมขยายสถานบำบัด
จัดระบบและดำเนินการช่วยเหลือดูแลผู้ผ่านการบำบัดให้ มีงานทำ และปรับเปลี่ยนเจตคติของผู้
เสพ/ผู้ติด ในการกลับเข้าสู่สังคม

ค. ด้านการป้องกันยาเสพติด(Potential Demand) มุ่งเน้นการรณรงค์ต่อต้าน
ยาเสพติดในทุกกลุ่มเป้าหมาย การสร้างภูมิคุ้มกันต้านทานยาเสพติดในเด็กและเยาวชน ด้วยการ
ใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ จัดระเบียบสังคม ควบคุมสภาพแวดล้อม ไม่ให้เป็นแหล่งมั่วสุมเซ็ก
สပ် และจัดตั้งเครือข่ายเยาวชนอาสาสมัคร เพื่อเฝ้าระวังป้องกันมิให้เกี่ยวข้องกับยาเสพติด

ง. เฝ้าระวังยาเสพติด มิให้หวนกลับ หยุดยั้ง กวาดล้างทำลายการผลิต การค้าและ
แพร่ระบาดของยาเสพติด ทุกพื้นที่ด้วยการปราบปรามกลุ่มการค้าที่หลงเหลือ การค้นหาผู้ เสพ/ผู้
ติดยาเสพติด การป้องกันกลุ่มเยาวชนทั้งในและนอกสถานศึกษา ส่งเสริม สนับสนุนให้ราชการ
ส่วนท้องถิ่น เข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินงาน ประกอบด้วย แนวทางยุทธศาสตร์ทั้ง 4 ด้าน
คือ Supply Potential Demand Demand และด้านการบริหารจัดการ

12.การดำเนินกิจกรรม ตามนโยบายของรัฐบาลในการเสริมสร้างความต่อเนื่องและยั่งยืนในการ
เอาชนะยาเสพติด โดยวิธีการใด

ก. บูรณาการและความร่วมมือ ให้ทุกอย่างร่วมแก้ไขปัญหาแก้ไขปัญหาแบบองค์รวม
ครบวงจร โดยยึดพื้นที่เป็นหลัก (Area Approach)

ข. แก้ไขปัญหาสังคมควบคู่กับราชการด้วย โดยมีเด็ก และเยาวชนเป็นศูนย์กลาง
และเสริมสร้างความเข้มแข็งของครอบครัว ชุมชน/หมู่บ้าน

ค. พัฒนาประสิทธิภาพผู้ประกอบการพลังแผ่นดิน ให้มีพลังและบทบาทในการแก้ไข
ปัญหาทุกระดับในระบอบประชาธิปไตย

ง. ถูกทุกข้อ

13. แนวทางตามยุทธศาสตร์การควบคุมตัวยาและผู้ค้ายาเสพติด (Supply) ข้อใดถูกต้องที่สุด

ก การยุติแหล่งผลิตนอกประเทศ สกัดกั้นการนำเข้า ทำลายเครือข่ายการค้า/นัก
ค้าสำคัญ/ผู้มีอิทธิพล/เจ้าหน้าที่ของรัฐ ควบคุมการแพร่ระบาด ควบคุมไม่ให้มียาเสพติดชนิด
ใหม่แพร่ระบาด

ข. สกัดกั้นการนำเข้ายาเสพติด

ค ทำลายเครือข่ายการค้า/นักค้าสำคัญ/ผู้มีอิทธิพล/เจ้าหน้าที่ของรัฐ

ง ควบคุมการแพร่ระบาด

14. Potential Demand มีแนวทางตามยุทธศาสตร์การป้องกันกลุ่มผู้มีโอกาสเข้าไปใช้ยาเสพติด
คือ

- ก การสร้างภูมิคุ้มกันต้านทานยาเสพติด
 - ข การสร้างชุมชนเข้มแข็งและพลังแผ่นดิน
 - ค การส่งเสริมสถานศึกษา และส่งเสริมให้สถานประกอบการเอาชนะปัญหา
ยาเสพติดอย่างยั่งยืน
- /ง. ถูกทุกข้อ

การบริหารการมีส่วนร่วม(Participative Management) ในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในระดับพื้นที่

15. ความหมายของการมีส่วนร่วมของประชาชนในการแก้ไขปัญหายาเสพติด

ก. การกระจายโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมทางการเมือง และการบริหารเกี่ยวกับการตัดสินใจในเรื่องการแก้ไขปัญหายาเสพติดในระดับพื้นที่ รวมทั้งการจัดการ สิ่งซึ่งจะส่งผลกระทบต่อวิถีชีวิตและความเป็นอยู่ของประชาชน โดยการให้ข้อมูล แสดงความคิดเห็น ให้คำแนะนำปรึกษา ร่วม วางแผน ร่วมปฏิบัติ รวมตลอดจนการควบคุมโดยตรงจากประชาชน

ข. การมีส่วนร่วมตาม พรบ.ระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. 2534 แก้ไขเพิ่มเติม โดย พ.ร.บ.ฯ (ฉบับที่ 5 พ.ศ. 2545) มาตรา 3/1 “การบริหารราชการตามพระราชบัญญัตินี้ต้องเป็นไปเพื่อประโยชน์สุขของประชาชน เกิดผลสัมฤทธิ์ต่อภารกิจของรัฐ การมีส่วนร่วมของประชาชน การเปิดเผยข้อมูล การติดตาม ตรวจสอบ และประเมินผลการปฏิบัติงาน ทั้งนี้ ตามความเหมาะสมของแต่ละภารกิจ”

ค. การปฏิบัติหน้าที่แก้ไขปัญหายาเสพติดตามเจตนารมณ์ของการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี ตามพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี พ.ศ. 2546 โดยเฉพาะอย่างยิ่งให้คำนึงถึงความรับผิดชอบ ของผู้ปฏิบัติงาน การมีส่วนร่วมของประชาชน การเปิดเผยข้อมูล การติดตามตรวจสอบและประเมินผลการปฏิบัติงาน ตามความเหมาะสมของแต่ละภารกิจ

/ง. ถูกทุกข้อ

16. เทคนิคการใช้บริหารแบบมีส่วนร่วม ในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในระดับพื้นที่ ข้อใดถูกต้องที่สุด

/ก. กรรมการให้คำแนะนำ (เป็นลักษณะของการมีส่วนร่วมจากทุกภาคส่วนที่เข้าร่วม เป็นกรรมการให้ความคิดเห็นหาแนวทางที่ดีที่สุดสำหรับการแก้ไขปัญหายาเสพติด)

ข การฝึกอบรมแบบต่าง ๆ

ค.การบริหารตามสถานการณ์

ง.ผิดทุกข้อ

17. ประโยชน์ของการบริหารแบบมีส่วนร่วม ในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในระดับพื้นที่

/ก. ช่วยสร้างความสามัคคี และการต่อต้านจากเจ้าหน้าที่ และลดความขัดแย้ง เพิ่มประสิทธิภาพในการกวาดล้างยาเสพติดในระดับพื้นที่

ข. ช่วยให้ทราบถึงความต้องการขององค์กรทั้งหมด

ค. ช่วยเพิ่มรายได้ลดค่าใช้จ่ายในการบริหารงาน ใช้ทรัพยากรอย่างประหยัดคุ้มค่าใน

ศตส.จ.

ง. ลดภาระเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องรู้สึกว่าเขาเป็นส่วนหนึ่งของผลงานที่จะต้องร่วมทีมทำงาน

ระเบียบ กฎหมาย และคำสั่งที่เกี่ยวข้องกับการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด

18. กฎหมายเกี่ยวกับมาตรการในการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดที่ข้าราชการประจำ ศตส.จ. ควรทราบ

ก. พ.ร.บ. ป้องกันและปราบปรามยาเสพติด ปี พ.ศ. 2519 ฉบับที่ 3 (แก้ไข) พ.ศ.

2543

ข. พ.ร.บ. มาตรการในการปราบปรามผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด พ.ศ. 2534 และพ.ร.บ. ป้องกันและปราบปรามยาเสพติด (ฉบับที่ 4) พ.ศ. 2545

ค. พ.ร.บ. ยาเสพติดให้โทษ (ฉบับที่ 5) พ.ศ. 2545

/ง. ถูกทุกข้อ

19. ระเบียบ ฯ ที่เกี่ยวกับเงินสินบนและเงินรางวัลคดียาเสพติด

/ก. ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการจ่ายเงินสินบนและเงินรางวัลคดียาเสพติด พ.ศ. 2537 ที่แก้ไขใหม่ (พ.ศ. 2546) (19 มี.ค. 2546)

ข. จับ ยึด และตรวจพิสูจน์ยาเสพติด

ค. ระเบียบ คตส. ว่าด้วยกองทุนป้องกันและปราบปราม ฯ (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2546

ง. มาตรการริบทรัพย์สิน

การจัดทำแผนและงบประมาณต่อสู้เพื่อเอาชนะยาเสพติด

20. หน่วยงานเจ้าภาพหลักจัดระบบการติดตามผลแบบคู่ขนานในการปฏิบัติตามแผนแก้ไขปัญหายาเสพติดในระดับพื้นที่

ก. ศตส.มท.

/ข. สำนักงาน ป.ป.ส.

ค. ศตส.จ.

ง. สำนักงบประมาณ

21. กฎหมายและระเบียบเกี่ยวกับการวางแผน และงบประมาณด้านยาเสพติด

ก. กฎหมายและระเบียบเกี่ยวกับการบริหารราชการแผ่นดิน

ข. กฎหมายและระเบียบเกี่ยวกับการบริหารงบประมาณ

ค. กฎหมายและระเบียบเกี่ยวกับการกำกับติดตามการใช้จ่ายงบประมาณ

/ง. ถูกทุกข้อ

ยุทธวิธีการเข้าถึงประชาชนเพื่อการต่อสู้เอาชนะยาเสพติด และเสริมสร้างความมั่นคงของชาติ

22. ท่านมีแนวทางปฏิบัติตามแนวนโยบายด้านความมั่นคงและการแก้ไขปัญหาเสพติดในพื้นที่อย่างไร

ก. เพิ่มความเข้มข้นในการเฝ้าระวังการนำเข้ายาเสพติดจากภายนอกประเทศ การลักลอบค้ายาเสพติดและการแพร่ระบาดยาเสพติด

ข. ต้องพัฒนาขีดความสามารถของบุคลากร และองค์กร ศตส.จังหวัด./อำเภอ ให้มีความพร้อมในการเฝ้าระวังสถานการณ์และดำเนินการเชิงรุกในการแก้ปัญหาอย่างทันท่วงที

ค. พัฒนาผู้ประสานพลังแผ่นดินเชิงคุณภาพ ให้เป็นเครือข่ายการเฝ้าระวัง ปัญหายาเสพติดที่มีประสิทธิภาพ และเสริมสร้างองค์ความรู้ แก่ผู้ประสานพลังแผ่นดินเอาชนะยาเสพติด

/ง. ถูกทุกข้อ

23. ปัญหายาเสพติดเป็นปัญหาด้านสังคมที่มีองค์ประกอบของปัญหาที่มีปฏิสัมพันธ์กัน ได้แก่

/ก. องค์ประกอบในส่วนของ “คน” “ยา” และ “สิ่งแวดล้อม” สิ่งแวดล้อมที่ผลักดันให้คนหันไปใช้ยาเสพติดมีทั้งสิ่งแวดล้อมทางกายภาพ และทางสังคม ทางกายภาพที่ส่งผลให้มีปัญหายาเสพติดในปัจจุบัน

ข. องค์ประกอบในส่วนของศีลธรรม

ค. องค์ประกอบทางสุขภาพอนามัย

ง. องค์ประกอบทางจิตวิทยาสังคม

24. แนวทางพัฒนาความสัมพันธ์เข้าถึงใจประชาชน

ก. เข้าถึงอุดมการณ์ของชุมชน ซึ่งสะท้อนความเป็นปึกแผ่นของชุมชน ความสามัคคี การมองปัญหาสารเสพติดเป็นปัญหาของชุมชนที่ทุกคนต้องร่วมแก้ไข

ข. ใช้กระบวนการสื่อสารเพื่อให้เกิดความเข้าใจ

ค. ใช้จิตวิทยามวลชน โดยพัฒนาความสัมพันธ์เข้าถึงใจสำหรับผู้ติดยาเสพติด และการสร้างทัศนคติของประชาชนในการต่อการต่อสู้เพื่อเอาชนะยาเสพติดในระดับพื้นที่โดยสร้างให้เกิด “ประชานิยม”

/ง. ถูกทุกข้อ

25. วิธีการปฏิบัติราชการและการเข้าถึงประชาชนกลุ่มต่าง ๆ ในระดับพื้นที่ เพื่อการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด

ก. การกระตุ้นประชาชน – การมีส่วนร่วมของประชาชน การมีส่วนร่วมของประชาชนคือการแบ่งความรับผิดชอบเพื่อความเป็นอยู่ที่ดีในสังคม และการกระทำ ของแต่ละบุคคลที่มีความรับผิดชอบมากขึ้น

ข. การสร้างจิตสำนึกเรื่องของสิทธิและหน้าที่ของประชาชนในการพัฒนา

ค. ใช้การประชาสัมพันธ์และการรณรงค์ รวมทั้งเร่งให้มีการจัดตั้งองค์กรชุมชน

/ง. ถูกทุกข้อ

26. การสร้างมนุษยสัมพันธ์

ก. การมองตนเองและผู้อื่นในทางที่ดี การปฏิบัติต่อผู้อื่นในทางที่ดี ให้ความสนใจเพื่อร่วมงาน ยิ้มแย้ม แสดงการจำได้ เป็นคู่สนทนาที่ดี รับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น แสดงการยอมรับนับถือผู้อื่นตามสถานภาพ แสดงความมีน้ำใจ ซึ่งการมีน้ำใจต่อผู้อื่น แสดงความชื่นชมยินดี

ข. การพัฒนาการติดต่อสื่อสารกับผู้อื่น

ค. พัฒนาแนวคิดและบุคลิกภาพให้กับตนเองตามแนวคิดเจ็ดอุปนิสัยของ Franklin

Covey ที่สามารถสนับสนุนบุคคลเกิดภาวะผู้นำขึ้นกับตัวเอง

/ง. ถูกทุกข้อ

การประสานป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด เชิง ธรรมาภิบาล และ บูรณาการ

27. ลักษณะที่สำคัญของการบริหารงานแบบบูรณาการ คือ

ก. เน้นตัวบุคคล มากกว่าระบบ

ข. เน้นการทำงานร่วมกันเป็นทีม มีรูปแบบการจัดการที่เกิดจากการระดมความคิดเห็น ทรัพยากร และความร่วมมือกันของภาครัฐ เอกชน ภาคประชาชน และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มุ่งสู่ประชาชนได้รับประโยชน์สูงสุด มุ่งสู่ศักยภาพของการแข่งขันในการให้บริการประชาชน และมุ่งสู่การพัฒนาที่ยั่งยืน

ค. ศูนย์รวมอำนาจอยู่ที่รัฐบาล เพื่อให้เกิดความรับผิดชอบต่อความสำเร็จของการทำงาน ใช้วิสัยทัศน์ และยุทธศาสตร์เป็นตัวขับเคลื่อนในการทำงาน

ง. ผิดทุกข้อ

28. การบริหารบูรณาการแก้ไขปัญหายาเสพติด

ก. เกิดมิติการทำงานใหม่ในลักษณะ Area Agenda คือ การแก้ไขปัญหายา หรือการทำงานในแต่ละพื้นที่ที่มีลักษณะที่แตกต่างกัน ควรจะมีการบริหารที่แตกต่างกันได้ ไม่ใช่เป็นการทำงานแบบ One Size Fit All ทิศทางการแก้ไขปัญหายา หรือการพัฒนาต้องเป็นไปตามความต้องการหรือศักยภาพของพื้นที่นั้น ๆ สร้างความเข้มแข็งในการบริหารให้กับองค์กรในทุกระดับ รวมไปถึงความเข้มแข็งของชุมชน

ข. ทำให้วาระแห่งชาติ (National Agenda) สามารถผลักดันไปสู่ความสำเร็จได้ สะท้อนให้เห็นภาพยุทธศาสตร์ชาติกับยุทธศาสตร์ท้องถิ่น สามารถเชื่อมต่อกันได้ นำไปสู่การปฏิบัติจริง ไม่ว่าจะเป็นยุทธศาสตร์การกำสกรมกับความยากจน การกำสกรมกับยาเสพติด หรือการกำสกรมกับคอร์รัปชัน

/ค. ถูกข้อ ก.และข้อ ข

ง. การบริหารงานที่มีทรัพยากรจำกัด เกิดความเสี่ยงสูง และใช้เวลามากในการแก้ไขปัญหาแต่ละปัญหา

29. อุปสรรคจากการบริหารงานโดยวิธีการบูรณาการการแก้ไขปัญหาเสพติดที่ท่านเห็นว่าเป็นอุปสรรคมากที่สุด

/ก. การมอบอำนาจการบริหาร ผู้ว่าราชการจังหวัดไม่ได้รับการมอบอำนาจในการบริหารงานบุคคล ในเรื่องการโยกย้าย การพิจารณาความดีความชอบ อำนาจยังคงอยู่ที่กระทรวง ทบวง กรมต้นสังกัด ผู้ว่าราชการจังหวัดไม่ได้รับมอบอำนาจอย่างแท้จริงทำให้มีข้อจำกัดในการกำกับดูแล ซึ่งไม่เอื้อต่อการสร้างภาวะแรงจูงใจในการทำงานของผู้ปฏิบัติงานใน ศตส.จ.

ข. ด้านการจัดสรรงบประมาณให้สอดคล้องกับสถานการณ์ความเป็นจริง งบประมาณลงสู่จังหวัดโดยผ่านส่วนราชการแยกตามกระทรวง ทบวง กรมต้นสังกัด

ค. บทบาทการมีส่วนร่วมของประชาชน การบริหารโดยวิธีบูรณาการให้ความสำคัญและมีความต้องการการมีส่วนร่วมของประชาชนอย่างมากเพราะเนื่องจากเป้าหมายของการบริหารอยู่ที่ความพึงพอใจของประชาชน

ง. ผิดทุกข้อ

30. ศูนย์ปฏิบัติการต่อสู้เพื่อเอาชนะยาเสพติดจังหวัดทุกจังหวัด(ศตส.จ.) ใช้แนวทางเพิ่มความเข้มข้นและเร่งรัดการดำเนินการปฏิบัติการเชิงรุกในการบูรณาการแก้ไขปัญหาเสพติด ผู้มีอิทธิพล ความยากจน และปัญหาสังคมอื่นๆ อย่างต่อเนื่องและจริงจัง เพื่อเป็นการเอาชนะยาเสพติดอย่างยั่งยืน

ก. ปฏิบัติการเชิงรุกในพื้นที่/กลุ่มเป้าหมายที่ยังมีปัญหาด้านการผลิต นำเข้า ค้า แพร่ ระบาด หรือเป็นกลุ่มเสี่ยงที่ยังคงมีปัญหาลงเหลืออยู่

ข. ใช้กลไกเฝ้าระวังของ ศตส.จ.. ตรวจสอบข้อมูลพื้นที่/กลุ่มเป้าหมายปัญหา

ค. ดำเนินการแก้ไขปัญหาและลดความรุนแรงของพื้นที่/กลุ่มเป้าหมายตามสภาพพื้นที่ หมู่บ้าน/ชุมชน ที่ยังมีปัญหาเสพติดหลงเหลืออยู่ ตามกระบวนการสร้างชุมชนเข้มแข็ง และมีระบบเฝ้าระวังปัญหาเสพติดอย่างครบวงจร

/ง. ถูกทุกข้อ

การใช้คอมพิวเตอร์ในราชการและงานฐานข้อมูลสารสนเทศเพื่อการป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติด

ด้านการบำบัดฟื้นฟูผู้เสพผู้ติดยาเสพติด

31. ชุมชนบำบัด (Therapeutic Community) หรือ T.C. หมายถึง วิธีการฟื้นฟูสมรรถภาพจิตใจที่ใช้ในการบำบัดรักษาผู้ติดยาเสพติดโดยใช้การช่วยเหลือตนเองในหมู่ผู้ติดยาเสพติดด้วยกัน เพื่อพัฒนาผู้เลิกเสพยาให้เปลี่ยนแปลงบุคลิกภาพ อารมณ์ ความรู้สึก และพฤติกรรมให้เป็นไปในทางที่เหมาะสมโดยอาศัยหลักการที่สำคัญ 3 ประการ คือ

ก. การเลียนแบบพฤติกรรมที่ดี (Role Mode) ด้วยความเชื่อว่าทุกคนสามารถเปลี่ยนแปลงตนเองให้ไปในทางที่ดี เมื่อได้เห็นว่าผู้ที่อยู่ในสภาพเดียวกันและเคยติดยาเสพติดมาก่อน สามารถทำได้ ก็จะเป็นแรงบันดาลใจให้มีความเข้มแข็งและก้าวสู่การปรับปรุงและเปลี่ยนแปลงเช่นกัน

ข. การอยู่ร่วมกันเสมือนเป็นครอบครัวเดียวกัน อันจะสร้างความรัก ความผูกพัน ความห่วงใยให้เกิดขึ้นนำไปสู่การรักตนเองและผู้อื่น

ค. การใช้อิทธิพลต่อกลุ่ม เพื่อเป็นแรงเสริมในการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมให้เป็นไปในทางที่เหมาะสม โดยกลุ่มเพื่อนจะเป็นผู้สร้างความเปลี่ยนแปลงนั้น ๆ เช่น การเข้ากลุ่มบำบัด กลุ่มปรับความเข้าใจ กลุ่มประชุมเช้า เป็นต้น

ง. การบำบัดรักษาผู้ติดยาเสพติด หมายถึง การดำเนินงานเพื่อแก้ไขสภาพร่างกาย และจิตใจของผู้ติดยาเสพติด ให้เลิกจากการเสพยา และสามารถกลับไปดำรงชีวิต อยู่ในสังคมได้อย่างปกติสุข

32. กฎหมายรองรับการดำเนินงานด้านการบำบัดรักษาทั้ง 3 ระบบ (สมัครใจ บังคับบำบัด ต้องโทษ) ได้กำหนดแนวทางในการดำเนินงาน โดยเปลี่ยนกลไกการบริหารจัดการจากเดิมให้หน่วยงานส่วนกลางเป็นเจ้าภาพเปลี่ยนเป็นให้พื้นที่จังหวัดเป็นผู้บูรณาการการดำเนินงานในทุก ระบบคือกฎหมายฉบับใด

ก. พ.ร.บ.ฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติด พ.ศ.2544

ข. พ.ร.บ.ฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติด พ.ศ.2545

ค. พ.ร.บ.ฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติด พ.ศ.2546

ง. ถูกทุกข้อ

33. ความหมายของระบบการบำบัดรักษาผู้ติดยาเสพติด ข้อใดถูกต้องที่สุด

ก. ระบบสมัครใจ หมายถึง การที่ผู้ติดยาเสพติดสมัครใจเข้ารับการบำบัดรักษา ในสถานพยาบาลต่าง ๆ ซึ่งดำเนินการรักษาทั้งระบบแพทย์แผนปัจจุบัน และแผนโบราณ

ข. ระบบต้องโทษ หมายถึง การที่ผู้ติดยาเสพติดกระทำความผิดและถูกคุมขัง ต้องเข้ารับการบำบัดรักษาภายใต้กฎข้อบังคับของกฎหมาย เช่น ทักษสถานบำบัดพิเศษต่าง ๆ ของกรมราชทัณฑ์ กระทรวงมหาดไทย กรมคุมประพฤติ และสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน สังกัดศาลเยาวชนและครอบครัวกลาง กระทรวงยุติธรรม

ค. ระบบบังคับ หมายถึง การใช้กฎหมายบังคับให้ผู้ติดยาเสพติดเข้ารับการบำบัดรักษา ในศูนย์ฟื้นฟูสมรรถภาพที่จัดตั้งขึ้น ตามพระราชบัญญัติฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติด พ.ศ. 2534

/ง. ถูกทุกข้อ

34. ชุมชนบำบัด เป็นรูปแบบที่ให้ความสำคัญในเรื่องจิตใจและสังคมอย่างยิ่ง จึงเป็นรูปแบบที่ได้รับความสำคัญอย่างสูงในบางประเทศ ในการรักษาปัญหาเสพติดที่มีความรุนแรงสูงมากในกลุ่มวัยรุ่นซึ่งจำเป็นต้นอาศัยระยะเวลาในการรักษานาน ชุมชนบำบัดมีลักษณะเด่นที่สำคัญอยู่ 2 ประการคือ

ก. การใช้สภาพความเป็นอยู่ของชุมชนเป็นเครื่องบำบัดในกระบวนการรักษา

ข. การมีโครงสร้างที่ชัดเจน จำแนกรายละเอียดอย่างรัดกุมและมีกระบวนการต่อเนื่องในการส่งเสริมความมั่นคงทางอารมณ์ของผู้เสพติด ชุมชนจะประกอบด้วยสภาพแวดล้อมทางสังคม กลุ่มเพื่อน และบุคลากรผู้รับบทบาทเป็นตัวอย่างสังคม การจัดสรรหน้าที่รับผิดชอบต่างๆ ในชุมชนเปรียบเสมือนกลไกที่จะช่วยพัฒนาตนเองสำหรับสมาชิกทุกราย ชุมชนมีโอกาสนำหน้าที่เสมือนครอบครัวทดแทน

/ค. ถูกทุกข้อ

ง. ผิดทุกข้อ

35. ข้อใดเป็นการปฏิบัติไม่ถูกต้องในการดูแลผู้เสพติดวัยรุ่น

/ก. ตราบาปหรือการใช้คำที่รุนแรงต่อความรู้สึกเกี่ยวกับภาวะเสพติด เช่น ขี้ยาให้พิจารณาถึงเป้าหมายของชีวิตและความยากลำบากที่จะบรรลุสู่เป้าหมายนั้น เพราะการติดยาเสพติด

ข. ให้รับฟังด้วยความจริงใจ ไม่ทะเลาะกับผู้ป่วย และแสดงความเข้าใจและเห็นอกเห็นใจต่อผู้เสพติดอย่างจริงใจ ผู้บำบัดต้องคำนึงถึงการสร้างความรู้สึกใส่ใจและมีส่วนร่วมจากผู้เสพติดรวมถึงการเน้นความรับผิดชอบของผู้เสพติดในฐานะเจ้าของปัญหาเพราะการมีส่วนร่วมและยอมรับในวัตถุประสงค์ของ ผู้รับการบำบัดถือเป็นหัวใจที่สำคัญของการรักษา

ค. หากมีความรู้สึกต่อต้านการรักษาเกิดขึ้น ให้พิจารณาว่าผู้ป่วยอาจจะอยู่ขั้นตอนของวัฏจักรแห่งการเปลี่ยนแปลงในขั้นที่ต่ำกว่าผู้บำบัดเข้าใจและควรพิจารณาถึงพฤติกรรมของผู้บำบัดที่มีผลต่อสัมพันธภาพในการรักษา

ง. ส่งเสริมให้ผู้เสพติดเชื่อมั่นในตนเองว่าสามารถควบคุมจิตใจตนเองและสถานการณ์เพื่อไม่ใช้สารเสพติดได้

36. ข้อใดไม่ใช่การบำบัดรักษาทางจิตสังคม

ก. การรักษาช่วงอดยา ส่วนใหญ่เป็นการให้ยารักษาตามอาการ เช่น รักษาอาการเครียด หงุดหงิด ซึมเศร้า อาการทางจิต

ข. การบำบัดทางจิตใจและสังคม เพื่อฟื้นฟูสมรรถนะส่วนคิดให้ควบคุมสมรรถนะ
อยากได้ดี โดย จิตสังคมบำบัดสำหรับผู้ติดยาบ้า ใช้ระยะเวลา 4 เดือน ผู้เสพ ครอบครัว และผู้
บำบัดจะมาพบกันสัปดาห์ละ 3 ครั้ง โดยมีองค์ประกอบของการบำบัดรักษา 4 หัวข้อคือ

/ค. การฝึกทักษะในการเลิกยาเสพติดในระยะสุดท้ายป้องกันการหวนกลับไปซ้ำ

ง. การให้ความรู้แก่ครอบครัว และเข้ากลุ่มกิจกรรมเพื่อนช่วยเพื่อน

37. ทำสามารถติดตามดูแลให้คำปรึกษาแก่ผู้เข้ารับการบำบัดไม่ให้หวนกลับไปเสพอีกได้
อย่างไร

/ก. บูรณาการเป็นระบบและครบวงจรคือ ดำเนินการทั้งในด้านการป้องกัน ช่วยเหลือ
และบำบัดรักษาไปพร้อมกัน มีนักจิตวิทยา นักสังคมสงเคราะห์ จิตแพทย์ ให้สถาบันทางศาสนา
เข้ามามีบทบาทในการดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด

ข. ส่งเสริมในมีอาชีพ

ค. ข้าราชการประจำ ศตส.จ.สามารถในการจัดกิจกรรม เพื่อการบำบัดฟื้นฟูผู้ติดยา
ในชุมชนได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ง. คุมประพฤติจังหวัดเป็นเจ้าภาพหลักใน

38. ท่านเป็นข้าราชการประจำ ศตส.จ. ต้องมีค่านิยมและพฤติกรรมที่พึงประสงค์ อาทิจำลองเรียนรู้
ตามรอยพระยุคลบาท ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงคือ

ก. ทางสายกลาง

ข. ความพอเพียง ความพอประมาณ

ค. ความมีเหตุผล

/ค. ถูกทุกข้อ

39. คุณธรรมซึ่งเป็นที่ตั้งของความรัก ความสามัคคี ที่ทำให้คนไทยเราสามารถร่วมมือร่วมใจกัน
รักษาและพัฒนาชาติบ้านเมืองให้เจริญรุ่งเรืองสืบต่อกันไปได้ตลอดรอดฝั่ง ของพระราชดำรัส
พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวฯ เนื่องในวันฉลองราชสมบัติ ครบรอบ 60 ปี มาเป็นแนวทางการ
ปฏิบัติ มีด้วยกันกี่ประการ

ก. 1 ประการ

ข. 2..ประการ

ค. 3..ประการ

/ค. 4..ประการ

40. การพัฒนาเปลี่ยนแปลง "อุปนิสัย" หรือ "คุณลักษณะภายใน" ของตัวเองอย่างเหมาะสม ที่จะ
สามารถ นำไปสู่ความสำเร็จต่างๆ ของชีวิต ทั้งในด้าน การปฏิบัติงาน และชีวิตครอบครัว
อุปนิสัยพื้นฐานที่สำคัญของความเป็นคนได้แก่

/ก. อุปนิสัยแบบ "Proactive"

ข. อุปนิสัยในการเริ่มต้นด้วยจุดมุ่งหมายที่ชัดเจนในใจ

ค. อุปนิสัยในการเลือกทำสิ่งที่สำคัญก่อน

ค. อุปนิสัยในการคิดแบบชนะ/ชนะ (คือได้ทั้งประโยชน์ตน และประโยชน์ผู้อื่น)

41. ปฏิบัติการจิตวิทยามวลชนเป็นการชักจูงให้คนในสังคมปฏิบัติกิจกรรมร่วมกันให้เกิดผลเปลี่ยนแปลงทางด้านความคิดเห็น อารมณ์ ทัศนคติ และพฤติกรรม ตามเป้าหมายการต่อสู้เอาชนะยาเสพติดตามนโยบายของรัฐบาลที่จะสนับสนุนผลประโยชน์ของชาติท่านมีความคิดเห็นว่าข้อใดถูกต้องที่สุด

ก กิจกรรมการใช้โฆษณาชวนเชื่อ และมาตรการอื่นใดที่วางแผนไว้แล้วเพื่อให้มีอิทธิพลต่อทัศนคติ ในทางที่จะบรรลุวัตถุประสงค์ของชาติให้เป็นผลสำเร็จ

ข ใช้กระบวนการกลุ่ม เป็นกระบวนการที่รวมเอาประสบการณ์ของบุคคลหลาย ๆ ฝ่ายที่มาพบประสังสรรค์ กัน ด้วยความรู้สึกพึงพอใจในความสัมพันธ์ซึ่งกันและกัน เกิดปฏิสัมพันธ์ (Interaction) ระหว่างกัน

ค การสร้างเครือข่าย เมื่อกลุ่มสามารถดำเนินงานจนบรรลุเป้าหมายที่ได้กำหนดไว้แล้ว กลุ่มจึงมีการขยายความร่วมมือไปยังกลุ่มอื่นๆ รูปแบบเครือข่าย (network) ยังทำให้กลุ่มเกิดพลังอำนาจมากยิ่งขึ้น ถึงเป็นการสร้าง Empowerment ได้

/ง. ถูกทุกข้อ

42. ท่านมีความเข้าใจในเรื่องปฏิบัติการสอบสวนหาข่าวเพื่อการแก้ไขปัญหายาเสพติดของชุมชนตนเองอย่างไร

/ก. จัดให้มีแหล่งข่าว การลาดตระเวน การตั้งด่านตรวจ จุดตรวจ และจุดสกัดตามความเหมาะสมทั่วพื้นที่ และการนำกลุ่มพลังประชาชนในพื้นที่เข้าร่วมดำเนินการติดตามพฤติการณ์ความเคลื่อนไหวของภัยยาเสพติดคุกคามทั้งต่อบุคคลและประเทศชาติ

ข. การปราบปรามการลักลอบนำเข้าหรือส่งออกสารตั้งต้น และเคมีภัณฑ์ การปราบปรามเครือข่ายผู้ผลิต นายทุน รวมทั้งปฏิบัติการทางจิตวิทยาด้านการข่าว สามารถสนับสนุนการปฏิบัติงาน ศตส.จ.ให้รู้ทิศทาง เพราะในปัจจุบันการลักลอบปลูกพืชยาเสพติดกระจายไปตามพื้นที่

ค. วิธีการที่ ข้าราชการประจำ ศตส.จ. ต้องเรียนรู้นำมาใช้ในการปฏิบัติการต่อสู้เพื่อเอาชนะยาเสพติด และสามารถทำงานหนักได้มากขึ้น

ง. กระบวนการกลุ่ม เข้าค่าย การศึกษาดูงาน และทำกิจกรรมสาธารณะร่วมกัน สร้างความเข้มแข็งระดับบุคคล ครอบครัว และชุมชน สนับสนุนให้รู้จักการใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์ การสร้างอาชีพ การสร้างสัมพันธภาพคนในครอบครัวและชุมชน

ส่วนที่ 2 :

คำชี้แจง: โปรดให้ความเห็นเพิ่มเติม เพื่อเป็นประโยชน์ต่อการปรับปรุงหลักสูตรต่อไป

1).....

.....

.....

.....

2).....

.....

.....

.....

3).....

.....

.....

.....

4).....

.....

.....

.....

5).....

ภาคผนวก ง
หนังสือขอความอนุเคราะห์ในการวิจัย

ประวัติผู้วิจัย

ชื่อ ชื่อสกุล	นางกนกกร ปราชญ์นคร
วันเดือนปีเกิด	24 พฤษภาคม 2501
สถานที่เกิด	อำเภอเมือง จังหวัดชุมพร
สถานที่อยู่ปัจจุบัน	ศูนย์อำนวยการบริหารจังหวัดชายแดนภาคใต้ (ศอ.บต.) 60 ถ.สุขยางค์ ยะลา 95000
ตำแหน่งหน้าที่การงานปัจจุบัน	หัวหน้ากลุ่มงานยุทธศาสตร์พัฒนานุเคราะห์ภาคใต้ จังหวัดชายแดนภาคใต้ สำนักพัฒนานุเคราะห์ ศอ.บต.
ประวัติการศึกษา	
พ.ศ. 2516	มัธยมศึกษา จากโรงเรียนสตรีสะอาดเผด็จมวิทยฯ จังหวัดชุมพร
พ.ศ. 2520	อนุปริญญา (วิทยาศาสตร์) วิทยาลัยครูบ้านสมเด็จเจ้าพระยา
พ.ศ. 2527	ศึกษาศาสตร์บัณฑิต (ศศ.บ.) มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช
พ.ศ. 2537	การศึกษามหาบัณฑิต (กศ.ม.) สาขาการศึกษาผู้ใหญ่ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร
พ.ศ. 2550	การศึกษาดุษฎีบัณฑิต (กศ.ด.) สาขาวิชาการศึกษาผู้ใหญ่ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ